Visiones pulcherrime cuiusdam
religiose femine que Scintas in
titulātur.

A

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG

http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0003

© Universitätsbibliothek Heidelberg

gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

1v

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG

http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0004

© Universitätsbibliothek Heidelberg

gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

B Mariæ in Salem

2.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0006
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

Tres partes ſt̄ huius libri.
In p̄ma parte vi. s̄ uisiones.
In q̄rū p̄ma ꝙ tangit de fortitudine & cōmutat regni di. de timore. de custodia pauꝑū ſpū. et q̄d dñs nichil latet.
In ii. de beatis anglis. de lucifer de rechonē unq̄ infernus factus ē de coniugio & causis eī. de pollutione. de paradyſo. de adā. et aliis q̄ib. dā. de duarū excellentia uirtutū.
In iii. de poſitione firmamēti. ſolis. lune. stellarū. uentoꝝ. de tonitruis. de terremotu. et q̄d iſta ſignificent.
In iiii. de tabernaculo et peregrinatione animę. de ſcientia dī. de idolis. de meḡli pertinone hominū. & causis eī. de ſenſu. de anima. de intellectu. de uoluntate. de ratione. de ubis dī ad hoīes. & de aliis q̄b. dā.
In v. de forma et colore & ceremoniis ſynagogę & q̄d iſta ſignificent.
In vi. de mirabili ꝙdmone et eremitis. de habitu. et mira laude. viii. ordinū & q̄d ſignificēt.
In ſepta parte. vii. ſt̄ uisiones. inq̄ rū p̄ma tangit de in cōprehenſibili ignea ui. patris. De uerbo. de diſtinctione p̄me mātię. De adā et abraha. et religiosis p̄ archiſ. & iohe baptiſta. De amicis. et ſecreto cōſilio dī. de morte. ſepultura. reſurrectione. aſcenſione.
In ii. de uiris. p̄ſonis in una eccleſia. p uarias ſimilitudines.
In iii. de forma & generatione eccleſie ſponſe dī. De apoſtolis. martyribus. ſacerdotib. De ſacramēto ueteris et nouę legis. et filiis aliarū.
In iiii. de dulcedine flagraminū donoꝝ. s. ſpſi. et de multimoda diuerſitate filioꝝ eccleſie.
In v. de apoſtolis et pigmentarius & regularib. & uirginibus multiplici corona. De his q̄ odorē uitę dñi. et nouitate uestimēti. de trina eccleſiaſtica inſtitutione. De infamib. et aliis q̄ plurimis.
In vi. de x̄o in cruce pendente et eccleſie deſponſatione. de obſequio angloꝝ et coruſca luce & apparitione ſup altare dū ſacerdos miſſam celebrat. De v. diuiſionib. cōmunicantiū. De corpore dñi. De introitu & caſtitate miniſtroꝝ eccleſie et eunuchis de diuiſis pectoris hominū. et aliis multis.
In vii. tangit de iuſticia et fide lib. de lege dī de horribili ſerpente. De foro ſeli de diuiſitate ſpūs. aliū et ſeculariū in foro cōſcientię.
In octaua parte. s. xiii. uisiones i. q̄rū p̄ma tangit de uiuo lapide. et de nube candida ſup ipſū de throno rotundo ſup nubē exiſtente. De uiuente lucido in throno ſedente. de circulo in cōprehenſibili ab ipſo procedente. De ſtella magna & ſeptem aliis ſtellis q̄ſcumb. et eunuchis & q̄d ſignificēt.
In ii. de monte lato cōuncto p̄ dicto lapidi. De quadrangulo edificio ſup eundē oblīq̄ poſito. et de muro uno rupto. de propugnaculis.
In iii. de v. imaginib.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0007
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

uirtutū unurri flamb; singulis
marcu suo. hē de duab; unra
flamb; q̄d flatus et habnus earū
significat. In viii. de colūna tribi
li tres acutos angulos habentē.
De patriarchis pphis de aplis et
martyrib; de multitudine, & hu
mana. De sexta di. de tplici fla
gello. De modis castigationū et
solationū di. In v. de capite mira
bilis formę et tribilis. De querimo
nia dn̄i ex ecclā et dedicatio
ne. de decimis. et rch; ecclāsticis &
de aliis quā plurimis. In vi de
spūali magisterio. et de potes
tua sclāri tpuia. hē de spūalib;
et sclārib; mq̄uor et vii. diui
sis. De diuisis causis et differentijs
eox. De vii uirtutib; et q̄d stat?
et habnus earū significat.
In vii. de mirabili colūna in esti
mabilis q̄litatis de uirtutē
et differentia uarū psonarū.
In viii. de colūna maxima et
umbrosa. De ubis octo uirtutū.
et pcipue de melliflua et suaui
admonitione gr̄ę di. De vii. do
nis scī spūs. et q̄d stat? & habit?
p̄dictarū uirtutū significat.
In viii. cūnctē uirtutis lucidissi
ma et uerba. iii. uirtutū. et mul
ta de cūsanib; in ecclā & statuis
et habit? p̄dictarū uirtutū. et
q̄d significet. In xs. vii. graduſ.
& sup hos sedes posita. sup q̄m
unus. & ei ubę dulcisona ad
hoīes imundū. De iii ubę. v. uir
tutū. et q̄d stat? et habit? earū signif

& alia quedā. In xi. de v. bestiis. pfv
nes. v. ad apices. v. sup collē ligatis.
De p̄dicto iuuene et mulieb̄ri ima
gine de capite monstruoso. De filii
p̄dnomis erudeli p̄secutione. & mi
raculis et potestate de helia et enoch.
et fine mundi. In xii. de ēcussione
dem̄ox de turbe fulgurū tonitruū.
de casu mortuū et sepulturā. et resur
rectione. De signatis et nō signatis.
de floribus di. De iudicatis et iudi
candis. de mutatione dem̄orū.
In xiii cūnctē de lucidissimo ae
re. De mirabili et diuiso genere
musicox. De simphonia in laudib;
s. marię. et cunctorū supnox gaudiox
et omniū scox.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0008
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

INCIPIUNT CAPITULA LIBRI SCIOIAS SIVE MISTICAS OMILIAS

INCIPIUNT CAPITULA PRIME PARTIS

Capitula prime visionis prime partis. .xv.

i. De formidine et stabilitate ciuitatis regni di. .xvi.

ii. De timore dñi. .xvij.

iij. De his qui pauper spū s. .xviij.

iiij. Qđ uirtutes a dō uenientes timentes dñm et pauperes spū custodiunt. .xix.

v. Qđ agnitionem dī abscondi ñ possunt studia actuū hominū. .xx.

vi. Salomon de eadē re. .xxi.

Capla secde visionis prime partis.

i. Qđ beatus angl⁹ nullo impulsu inuidie ut ab amore et laude dī abstraheret. .xxij.

ii. Qđ lucifer decore et num fortitudinis suę cōsiderans superbiuit et .xxiij.

ido cū sibi ꝑsentiret a celesti .xxiv.

gla excidisse. Et .xxv.

iij. Qđ ds inuisus cet si cū ñ deceat .xxvi.

iiij. Verba iob ad eandē re. Et facē. .xxvij.

v. De inferno q̄ inuocantur sua submersione animarū tenet. .xxviij.

vi. Qđ in decachone diaboli infernū .xxix.

vij. Qđ gehenna ꝑ pentemb⁹ obuia ē purgandis cēta tormenta posita s. .xxx.

viij Verba ezechielis de eadē re. .xxxi.

ix De diabolica fraude ꝑmū hoīem ꝑ serpentē decipiente. Et cue. .xxxij.

x Qđ diabolus nesciens arborē illā mortiferā cē ñ ex responsione .xxxiij.

xj. Que tenenda et que uitanda sint in coniugio. .xxxiiij.

xij. Verba apli de eadē re. .xxxv.

xiij. Cur anime incarnatione dñi qđā plures uxores haberent. .xxxvi.

xiiij. Cur nec homo nec angl⁹ homi nē liberare potuit. s; solus dī filius. .xxxvij.

Verba sapientie de eade re. Item. .xxxviij.

Qđ ē sanguinei in ēuangl⁹ ñ copulent exemplū de lacte. Et .xxxix.

Qre in nouo testamento ēuangl⁹ uetet ē sanguineos ēcessus fieri ī nouo phibi .xl.

Qđ uir ñ ñ in forte eant ñ ñ nubi lē uxorē ducat. Et pollutione. .xli.

De uanda illicita et lubidinosa .xlij.

Qre mulier post partū et a uiro corrupta in occulto maneat et ab ingressu tēpli abstineat. .xliij.

Qui in coitu ꝑgnant se polluunt homicide s. Et mununtur. .xliiij.

Osee de eadē re. Et posuit. .xlv.

De cōdamone castitatis. Iobs eade re. Et in celo. .xlvi.

Qđ expulso ada de ꝑadyso sui .xlvij.

Qđ qa homo dō rebellis extitit creatura a pri⁹ subiecta se illi op .xlviij.

De amenitate paradysi que sucū et ui tre tribuit ut aīa corpori .xlix.

Qre ds hominē talē fecit qđ pec care potuit. Et ad hominē. .l.

Qđ ho ñ debet sūma ꝑscrutari cū nec infima ualeat examinare. .li.

Qđ ho nē clarior fulget qm pri⁹ .lij.

Similitudo horti ouis et margarite .liij.

De cōdamone humiliatis et caritatis que clariores cēas imitabitur. .liiij.

Capla tcie visionis Et ultime partis. .lv.

i. Qđ possibilia et ipalia que in uisibilia et cēa s manifestant. .lvi.

ii. De firmamēto ad similitudinē ouis facto et qđ figure. Et qđ significet. .lvij.

iij. De lucido igne et de ūbrosa pelle

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG

http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0010

© Universitätsbibliothek Heidelberg

gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

iiij. De posmone solis ⁊ ꝝ stellarū ⁊ q̄d ſ.
v. De ascensu solis ⁊ q̄d significet.
vi. De descensu eiⁿdē ⁊ q̄d signficet.
vij. Verba actⁱ apl̄ox adidē.
viij. De p̄mo ucmo ⁊ turbmb; ei⁹ ⁊ q̄d significet.
ix. De ii ucmo ⁊ tbmb; ei⁹ ⁊ q̄d signi-
x. De tenebroso igne ⁊ somno ⁊ de accensis lapidib; et q̄d significet.
xj. De purissimo ethere ⁊ de posmone lune ⁊ duarū stellarū ⁊ q̄d signi-
xij. De posmone aliarū stellarū ⁊ q̄ ſ.
xiij. De iii ucmo ⁊ tbmb; ei⁹ ⁊ q̄ significe.
xiiij. De agso aere ⁊ alba pelle ⁊ q̄ sig.
xv. De iiii ucmo ⁊ tbmb; ei⁹ ⁊ q̄ significe.
xvi. De harenoso globo tre ⁊ q̄d signi-
xvij. Verba dⁱ ad eandē re.
xviij. De tre motu ⁊ q̄d significe.
xix. De maximo monte int aq̄lonē ⁊ orientē ⁊ q̄ significet. De eā arte.
xx. De his q̄ p̄ua arte in creatis fiunt ra seruant. Verba eiusdē.
xxi. Q̄ſ diabol⁹ hoib; illudit p magi-
xxij. Parabola de eadē re.
xxiij. Cū salus hoīs et ultimas cōpleta fuerit sēm mutabit.
xxiv. Verba iob de eadē re.
xxv. Verba dⁱ de eodē.
xxvj. Q̄d dē auguria i stellis ⁊ i ceteris creaturis ampli⁹ tolerare nō uult.
xxvij. De stultitia ⁊ rumacia hoīs.
xxviij. Similitudo ⁊ obedo ⁊ cerno ⁊ lupo.
xxix. Compacio ⁊ medico.
xxx. Verba iobis.

Capla q̄rte ussionis p̄me par...

1. Querela aīe de ma erroris p̄ gr̄am dⁱ ad matrē syon rede.

i. De penis aīe. Sio in mmmm.
ii. De tabnaculo q̄d ingressa ē et cet.
iii. Querela aīe diabolicis tbmb; auxilio dⁱ fortē repugnamus.
iv. De turbmb; q̄s diabolica p̄ sua
v. Qua decausa errores ista exeant.
vi. Qua ratione ita o diū supbia ēpscet.
vij. Querela aīe ⁊ tabnaculo suo cū timore egredieris.
viij. Q̄d scientia dⁱ nulla obscuritate ulli rei obnubilat... ostendⁱ.
ix. Q̄d impulchritudine iusticie dⁱ nulla iniusticia inueniri potē.
x. De sculptilib⁹ ⁊ q̄ deserenda ſ.
xj. Ebrietⁱ ppha de eodē. Suas ostendit.
xij. De inēstimate humani seminis ⁊ dedignate hominū iniquitatis.
xiij. Vba moysi ad eandē re. Tac.
xiv. Q̄re ysch et distorta nascant. quoꝝ ifans iuuo mās uuificat ⁊ in eōssus abaīa solidat ⁊ sustentat.
xvij. Q̄m aīa sedm uires corpis uires
xviij. Q̄d ho tres semitas in se hē.
xix. De intellectu. xx. De uoluntate.
xxi. Similitudo de igne ⁊ pane.
xxij. Quēadmodū i tabernaculo ho humanū i iaīo ōs uires aīe calefiunt et se inuicē ⁊ iungūt.
xxiij. De ratione. xxiiij. De sensu.
xxv. Q̄d aīa ē magistⁱ caro ancilla.
xxvj. Similitudo de arbore adaīam.
xxvij. Q̄d aīa ad pcta ēlimata p̄ dony dⁱ ꝑpuncta peccata deserit.
xxviij. Q̄d aīa diabolicis insidiis tēp tata supna ispiratione asciscula diaboli expellit.
xxix. Q̄d aīa tabnaculū corpis sui ⁊

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0011
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

INCIPIT LIBER SCINTILLARUM PRIMA PARS PRECESSIT

Tractatus ueratuum uisionum. a deo fluentium.

audiet expectat. .xxv.

serens eū multo tremore sermocinā ista. Verba di ad hoīes q̄d diuinis p̄ceptis obediant & malis abiciantur bonū i amore dī fidelit̄ p̄ficiant. audiet expectat. xxvi.

De fide catholica. xxvi. Vba claue

Capla q̄nte uisionis p̄me partis.

1 De sy̓nagoga mat̄ i carnato nis filiu dī. Vba salomonis. ii.

Vba claue ppbe. iii.

iiii De diuso calore sy̓nagoge.

v Decentiam ci & q̄ i corde abrahā inpectore moysi fuerint ci re liq̄ ppbe q̄d significē.

vi Qd magna ut tis hīs ecclīs i capte simile aurore.

vii. Vba checherubis.

viii. Cōpatio de samsone & de saul & de dd ad cande re. Tunc

Capla sexte uisionis i. partis.

1. Qd dns creaturā suā mirabiliter condidit & disposuit.

ii. De habitu angloꝝ & ei significa

iii. De habitu archangloꝝ & ei signi.

iiii. De habitu uirtutū & ei significat.

v De habitu potestatū & ei signifi.

vi De habitu principatū & ei significē.

vii De habitu dnationū & ei signifi.

viii. De habitu thronoꝝ & ei significē.

ix. De habitu cherubin & ei signifi.

x. De habitu seraphin & ei significē.

xi. Qd he oēs actus mirabilib; uocib; miracula ulla resonant q dns in beatis animab; operat- | naptu liber sa

xii Psalmista de tade re- | uat.

Expt capt i uisionis.

Simplicas homine

quadragesimo ⁊tio tēporalis cur-
sus mei anno. cū celesti uisiom
magno tumore & tremula in
tumone inhærentē. audi maxi
mū splendorē. in quo facta ē
uox de celo ad me dicēs. O hom̄
fragilis & cinis cineris. & puluis
do puluerulenti. dic & scribe quę
uides et audis. S; qa timida es
ad loquendū. et simplex ad ex
ponendū. et indocta ad scriben
dū. ea dic & scribe illa nō secūm
os hōis nec secūm intellectū hu
manę ad inuentionis. nec secūm
uoluntatē humanę cōpositio
nis. s; secūm id. q̄d ea in celestib;
desup in mirabilib; dī uides et
audis. ea sic edisserendo pferens.
quēadmodū et audisti. ūba
p̄ceptoris sui p̄capiens. ea secūm
tenorē locutionis illi. ipso uo
lente ostendente. & p̄capiente
p palat. Sic q̄ & tu o homo dic
ea quę uides & audis. & scribe
ea nō secūm te nec secūm aliū ho
minē. s; secūm uoluntatē scien
tis, vulgus
et dispontis oīa in sorte
tis misteriq; suę. Et iterū audi
ui uocē de celo mihi dicentē. Dic
q̄ mirabilia hęc. et scribe
ea hoc modo indocta & dic-
tāchū ē in millesimo centesimo
quadragesimo p̄mo filii dī ihy
xpi incarnationis anno. cum
quadraginta duos annos esse-
m maxime coruscationis ignei
lum̄ a pto celo uenientis toti
us corporis mei transfudit. & totū cor-
pus meū. pectus meū. uidit flama. nō in
ardentis; calentis ta inflamauit. nec
sol. rē aliquā calefacit sup quā
radios suos ponit. Et repente in
tellectū expositionis libros. unde
licet psalterii cuiusli et alios ca
tholicos. tā ueteris quā noui testa
mēti. uoluminū sapienter. nō autē
inspirationē uerborū textus eos. nec
diuisionē sillabarū. nec cognitio
nē casuū aut tēporū. habebā. Vir-
tutē autē & mysteriū secretarū
et admirandarū uisionū apud
lari etiam. scilicet a tēpore illo
cū q̄nquennis esse usq; ad p̄sens
tēpus mirabili m̄ in me sensera. sic
et adhuc. q̄d tamen nulli hominū
excepto quib; dā paucis et reli
giosis q̄ in cade conuersatione
uiuebam. qua & ego eā mani
festam; imm̄ usq; ad id tēpis
cū illud dns sua gra manifestari
uoluit. ab quieto silentio depressi-
onis ut quasi uidi nō eas insom
nis nec dormiens nec infrenesi
nec corporeis oculis aut auribus;
exteriorib; hōis nec in abditis locis
p̄cepi. s; eas uigilans et circum
specta. in pura mente oculis & au
ribus interioris hominis mei. Et
eis secūm uoluntatē dī accepi. Qd
quom̄ sit. carnali homini p̄ferre
re difficile ē S; puellari mea
transacta. cū ad p̄fatā etatē pfec
te formidinis peruenisse. audiui
uocē de celo dicentē. Ego lux u

uens et obscura illuminans. ho
mīē quē uolu. et quē mirabilī
sēm qđ ṁ placuit excussi in
magnis mirabilib; tansimeā
amaq; hommū q̄ mihi
multa secreta uidet posui-
s; mīā sham illū q̄d se nō ei
gueret nulla clamone mīas suc.
Ounduſ quoq; nō habuit meo
gaudiū nec lasciuā nec exer
clamonē inreb; illis que ad
mundū ptinent. qa eī de pu
naci audacia abstraxi timo
rē habemē. et in laborib; suis
pauciē. Ipse enī in medullis
et in uenis carnis sue dolum
constrictū animū et sensū ha
bens. atq; multā passionē cor
poris sustinens. ita q̄d in eo di
uersa secum nas nō lauit. s; in
omīb; cautis suis se culpabilē
esthmauit. Nā rimas cordis ei
circūspsi. ne mens ipsi ꝑsup
biā aut ꝑgām se eleuaret. s;
ut magis in omīb; his tamorē
et dolorē quā gaudiū aut
quā peulamā haberet. Inde
inamore meo sermonis ē in
animo suo. ubi illū inuen
ret q̄ uiā salutis curreret. et
quenda inuenit et eī ama
ut agnoscens q̄d fidelis ho
ēt. et similis sibi maliqua.
parte laboris illi q̄ ad me
uenit. Tenensq; eī simul cū
illo in omīb; his ꝑ supnū stu
diū comendit. ut absconsa
mirabilia mea reuelarent. Et ide
homo sup semetipsū se nō posu
it. s; ad illū ascensione humi
litatis. et in mansuetione bone uo
luntatis quē inuenit se in mul.
tis suspiriis inclinauit. Tu q̄ ō
homo q̄ hec nō in̄iquo cordis me
decepcionis. s; in puritate simpli
citatis accipis. ad manifestatio
nē absconditoꝝ directa. scribe
que uides et audis. S; ego quam
uis hec uidere et audire. tamen
ꝓpter dubietatē et malā opinio
nē et ꝓpter diuisitatē uerboꝝ hoīv.
tā diu nō intimauit. s; in humilita
tis officio scribere recusaui. quo
usq; in lectū egritudinis flagello
dī depssa caderē. ita q̄d tandē
multis infirmitatib; ēpulsa. tesh
momo cuidā nobilis. et bonoꝝ
morū puelle et hoīs illi quē oc
culte ut pfatui. ēquiciā et in uc
nerā. mani ad scribendū apposui.
q̄d diu facere. alia pfunditatē ex
positoris libroꝝ ut pdixi semēs.
uitib; q; receptus de egritudine me
erigēs uix. op istud decē annis ē
sūmans ad finē pduci. Indict ayē.
Henrici magnifici archi epi. et
cōnradi romanoꝝ regis et cōnonis
abbatis ī monte . beati Disiboth
pontificis. sub papa eugenio he
uisiones et ūba facta s. Et dixi et
scripsi hec. nō secūm ad inuentionē cor
dis mei aut ulli hoīs. s; ut ea iec
tetib; uidi audiui et ꝑcepi ꝑsecre
ta mysteria di. et mihi audiui uo

cē de

cē de cclo m dicentē. Clama g cr
scribe sic. Prima visio ꝑme patris.

IDS QVASS
montē magnū fir
reum colorē haben
tē & sup ipsū quen
da tamq; clarita
tis sedentē. ut cla
ritas ipsi' uisum
meū reuerberaret. de quo abu
traq; parte fulgens umbra. ue
lut ala mire latitudinis extendebat. Et ante ipsū
ad radicē eiusdē montis quedā mu
go undiq; plena oculis stabat.
cui' nullā humanā formā p ipsis
oculis discernere ualebā. & ante
istā imago alia. puellis erant.
pallida tunica. s; albis calciam
tis indita. sup cui' capita tanta
claritas de eodē sup montē ipsū
sedentē descendit. ut faciē ei' in
tueri nō possē. S; abeodē q sup mon
tē illū sedebat. multe uirtutes
scintille exibāt. que easdē ima
gines magna suauitate circū
uolabant. In ipso autē monte
q si plurime fenestelle uidebant.
in quib; uelut capita hominum
quedā pallida. et quedā alba
apparebāt. Et ecce idē q sup mon
tē illū sedebat. fortissima. et acu
tissima uoce clamabat dicēs. O ho
que fragilis es de puluere tu. &
cinis deinere. clama et dic. de m
tortu incorrupte saluationis.
quantū hi erubiant q medullā
uirtutū uidentes. eā nec dicere
nec p̄dicare uolunt. q a rapidi
tate hebetes ad cōseruandū iustitiā
di s. quib; clausurā mysticā re
serā quā ipsi tumidi in absconditō agro sine fructu celant. Ego
in fontē abundantie tā dilata
te & tā in mystica eruditione
effluē. ut illi ab effusione irri
gationis tue concutiantur. q te
ppt̄ puritatem cui; uolunt
contemptibile cē. Nā tui acumen
hui' profunditatis abhoīe nō ca
pis. s; a supno cruciendo iudice
illud de sup accipis. ubi p̄cla
ra luce hec serenitas in luce
tes fortē lucebit. Surge q clama et dic que fortissima uir
tute dum auxilii manife
stam. quo ille q omī creature
sue potent. et benigne impar
tit̄ tuis. et ipsi suam dilec
tionē in spū humilitatis famu
latus. claritate supne illustra
tionis profundit et ad gaudia ē
ne usionis in una iustitie pfe
ctione pducit. Vnde tuā
ut uides. mons iste magni fir
reū colorē habens designat for
mitudinē & stabilitatē tuitatis
regni di. que nullo impulsu
labentis mutabilitatis potest
extimari. et sup ipsū q dā tan
te claritatis sedentis. ut claritas
ipsi' uisui tui rerūberet. ostendit tui regno beatitudinis ipsi
qui in fulgore ideficiemis sere

·1·

nnamſ tm orbi ūtarū impanſ-
ſupna diuinitatē humanāſ nīm
bus inconp̄hensibilis ē-S; abūq;
parte ſui lenis umbra-uelut ala
mire lassitudinis extendit-q̄d ē & ma dmo
nitione et incastigatione beate
defensionis-ſuauis et lenis pre
tio-ineffabile iusticiā impleue
rama uere q̄tatis iuste & pie
demonſtrans- Et tamē ipsū
ad radicē eī de montis quedā
imago undiq; plena oculis stat-
quia cotī dō in humilitate regi
nū dī inſpiciens timor dñi-uel
lamus p̄spicuitate bone et iuste
intentionis studiū & stabilitatē
ſuā in hōib; exercet-ita q̄d eī nul.
lā humanā formā p̄ipsis-oculis
discernere ualet-quō omnē ob
liuionē iusticie dī quā sepi' ho
minēſ in medio nīs ſue semiun-
pacatissimā acie inſpectionis
ſue ita abiecit q̄d mortalis in q̄
ſmo-ingilantiā eī indebilitate
sua ñ discernit- Vnde & añ istā
imago alia puerilis tamſ pal.
lida tunica-ſ; albis calciamīs
induta appareat-q̄a p̄cedentē
timore dñi-illi q̄ pauper ſpū s̄
subsequit-quō timor dñi in
deuotione humilitatis-beatitu
dinē pauperis ſpſ formit uenie
que ñ iactantiā nec clamorē
cordis appetit-ſ; simplicitatē
et sobrietatē mīs diligit-ñ si
bi ſ; dō uelut in pallore subiec.
tionis iusta-opa sua-q̄ſi in du
mentū-pallide tunice tribuens-
et serena uestigia filii dī fidelit̄
subsequens-Sup cui' capite tan
ta claritatis de eode sup montē
ipsū sedente descendit ut facie
ī uideri ñ possit-q̄a potestatē
et formidinē eī de beatitudi
nis-tanta serenitas ustionis
illi-q̄ omī et tanto re laudabilit̄
impar infundit ut in montē
ipsi' mortali & infirma-ēsidera
tione capere ñ ualeat-quō et il.
le q̄ celestes diuitias habet pau
pertatis humilit̄ se subdidit- Sed
q̄d ab eode q̄ sup montē illū se
det-multe uultuose scintille et
cum que easde imagines mag
na suauitate circūuolant-hoc
ē q̄d abomīne dō diuīse et for
tissime uirtutes in diuina-clari
tate fulminantes uenium-q̄ue
illos q̄ dīm uerecūde timent-et q̄
pauperē spſ fidelit̄ amant
suo adiutorio & custodia-cir-
cūdantes ardenti amplectun-
et defendunt- Vnde & in ipso
monte q̄ſi plurime fenestelle
uidentur in q̄b; uelut capita ho
minū quedā pallida quedā
alba apparent-q̄a in suma al
titudine; profundissime & a cunſ
ſime agnitionem dī nec eclari
nec abscondi possunt studia
actuū hominū cū & exporē &
candorē in semetipsis sepissi-
me demonstrent-quō & modo

11.

111.

1111.

v

hommes et in cordib; et in fac
tis sins famgam in commmcha
dormmam modo exsuscnam i
honor cuiglam: quēadmodū salomon
m uolumam mea uelam dicens:
vi. Egrelam opam ē mam remissa
dumlas
mam aū fortis, param: Qđ dr: Vebi
lem et paupē se homo ille fe
cit q̄ nolum usticiā opari nec
miquam ddere nec debmū re
mmere ubi ammaculis opū bę
amudmus ociosius pmansit Q
aum opam fortissima opa salu
tis una uernans curens fom
saluemus gsę capit inq̄ pciosis
simas dmicias mita cmcło si
bi param Vnde quicūq; scicmā
mspū scō et pemas mfide habet
iste admonmonē mea n uscen
dat si cā mgustu amme sue am
plectendo pcipiat Secā visio pme par
te.

DESNDE VS
DI VERV
maxima multmu
dmē uuemū lā
padarū multā cla
rmatē habemū
quę ignea fulgorē accipiemus
ma serenissimū splendorē adeptę
st Et ecce lacus multę lamudi
nis et pfundnans apparuit os
uelut os puteı habens et ignea
fumū cū multo fuore emmens
de quo cnā tetrima nebula se
extendens q̄si uena usū decep
tabile habentē tenget et mq̄dā
clara regione candida nubē
quę de quada pulchra forma
hois plurimas plurimasq; stellas
mse comunens excipiat p eā affla
ur ac illā eandēq; formā hois
de eade regione na accipit Quo
facto lucidissim splendor eande
regionē circūdedit et ma oīa
elemta mundi quę pr in magna
quiete constituam in maxima
in quietudinē usa horribiles uo
res ostenderē et mrū audiu illy
qui pr in locu fuerat dicemē
Deū fidei deuotione subse
quemus et in dilechone ei dig
no amore ardemus a gla supne
beatudinis nullo impulsu in
usibile trm abstrahumur cū illi
qui dm ficte adtendum n solū
admaiora n promouam s; etiā
ab his quę se habere fallacē pu
tam iusta examinatione deci
am Qđ et hec maxima multitu
do uuemū lampadarū multā
clarmatē habemū ostendit quę
ē plurim excercit supnę spūum
in beata una fulgemū ac in mul
to decore et ornatu existemū
quo cū ado eram s n supba cla
tionē arripuerē s; in diuino amo
re fortē pstmerē Nā ipsi ignea
fulgorē accipiemus ma serenissi
mū splendorē splendorē adep
ti s qa cū lucifer cū suis supno
erampri rebellare conatē ih
hesu di in casu illi et sibi con
sentaneū habentes ingilan
tā diuinę dilechonis in ducē

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0017
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

cū illi tpore ignoramꝰ qua
dm scire noluerꝫ amplexaꝰ sim.
Quomodo. In casu diaboli. mil.
lis angelicis spūb; qui cū dō m
rebellidmc psecutauerꝫ. maxi
ma laus exorta ē. qm acumissimo
usu cognouerꝫ. qđ dꝰ immobi
lis sine ulla mutatione. ulli' mu
tabilnatis ipotencia sua psc
uerat. ita qđ a nullo bellatore
superari poterit. Et ita mamore
ei' exardescentis. et in rebellio
dmc psecutaꝰ. omnē pulue
rē minuticie comēpserꝫ. Sed
lucifer. q ob supbiā suā decide
ns qđa cecitis, nūcio crematio
nis suc talis actanus exitus.
qđ nullū defectū nec in decore
nec in formidine sua sensit.
Vnde cū decorē suū inspiceret
et cū eum formidinis suc in
semet ipso considerare. supbiā
inuenit. quc ipsi primisit ut in
cipet qđ uellet. quia pficere
posset qđ inceperat. Et uidens
locū ubi se subsistere posse pu
tauit. ibi decorē et formidinē
suā ostendere uolens. in semet
ipso sic de dō dicebat. Vsolo ful
gere illic. quēadmodū et iste
hic. Cui omis acies ei' assensū de
dit dicens. Qđ tu nis. hoc et nos
uolumus. Et cū in supbiā elati
illud pficere uellet qđ cogita
uerat. ecclis dñi se extendens
magnica magnidmc illū cū oi
comitatu suo deiecit. ita qđ
ipsi ferendi. comia fulgorē. et m
gri comia serenitatē quā baby
lonia effecit s. Qđ ē hoc. Quia
si dꝰ psumptionē mox nō deiecisset.
minuisset. quo illos fouerat
qui in regnitatē diuinitatis di
uidere uolebant. s; eos deiecit
et impietatē ipsoꝝ a mibilio re
degit. sic etiā et omis a conspectu
claritatis suc auferꝫ. q se ipsi
opponere conabant. ut seruus mis
ericors ostendit dicēs. Lucerna im
pioꝝ extinguet. et supuenit eis
mundano. et doloris diuidet
furoris sui. Sit sic palee ante
faciē uenti. et sic famulia quā
turbo dispgit. Qđ dicit. flagitans
spurcicia. penitus neq; fal
se pspitatis. qsi suū bonoris in
uolumate carnis illoꝝ precedens.
qui din nō uincent. s; qui illū in
puersa rabie spnunt comēptui
ui scire qđ illius eos ualeat ex
pugnare. cū magne feroctatis
sue uolunt exurere quecūq; ex
agitant. hec imbora ultionis di
uina conculcat. et de supno
iudicio sup eos dē impios cadet
abiecto indignationis omnīq;
que subcelo s. ita qđ et dō et ho
minib; molesti erit. Vnde qa dꝰ
ñ sinit eos habere qđ uolunt.
dō undiq; cū dolore macerati
in hominib; spargunt. prabiē
in same sue. cū ardent hoc pos
sidere. qđ dꝰ ñ permittit eos de
uorare. Et cū hoc modo adō re

ii. iii. iii. ii.

cedum magne mmultam as
similam ita q̄d nec in dō nec in
hominb; quicquā bom facere
ualem de grano unc impudenc
oculo mspechoms dī abesi Qua
ppt et huīmodi ērmom uadum
tur q̄d mcpido sapore mquin
rumoris dissipam cū sup uem
emē mbrē spūs sēi ñ susciptum

Sed lacus ille multe latitudims .v.
et profundams q̄ tibi apparet ē
mfernus latitudinē uicio et
profundam̄ pdmonū ut undeq
mse commens ós ema uelut os
puma habens et igneū fumū cū
multo fetore emittms q̄a muo
racam sua submersionē am
marū tenens cū eis suauam̄ et
dulcedinē ostendit eas adpdmo
nē tormēc; puersa decepcione
pducit ubi ardor igms cū fusis
one terrimi fumi et cū ebullien
te mortifero fetore emanat
q̄m hec dira tormēta diabolo et
cū subsequentib; q̄ se de sūmo
bono auerterūt nec illud scire
aut mtelligere uoluerūt ppara
s ande et de omī bono abiecth s
ñ q̄a illud nescierūt s; q̄m illum
in magna supbia contēpserūt Q̄d
ē hoc Indeiechone, be excerto .vi.
res tenebrę omē genus penarum
in se habentes posmt s quia bi
maligni spūs contra q̄s quę ip
sis ppārata sunt miseriā diuīsarū
penarū susceperūt et contra cla
matē quā habuerūt densissimā

tenebras acceperūt Quomodo
cū supb; angls colubet se sursū
et extra carcerē mferni accepit
quia ē ñ potuit ut ullus dō p
ualeret Et quomodo conuem
ens ēt ut in uno pectore duo
corda ēent Sic nec mcęlo duo; ē
debuerūt S; quō idē diabolus cū
suis supbā p̄sūptionē arripuit
idō lacū pdmonis sibi paratū
inuenit Sic et hoīes ith q̄ eos in
achb; suis imitam participes
penarū eo; sedin merita sua ef
ficiunt Sed queda aię s quę .vii.
cumulū dapnationis habentes
a sciemia dī piecte s et idō infer
nales penas sine consolatione
ereptionis habebunt queda
autē mobliuione dī ñ existen
tes s; tamē mfuperiorib; exami
nationib; purgationē peccatoꝝ
suoꝝ inquib; plapse s recipien
tes tandē absolutionē uinculoꝝ
suoꝝ sentiunt adrequiē erepte
puenientes Q̄d ē hoc Gehenna
bis obuia ē qui dīm in obliuio
ne cordis sui sine penitentia
habent ecta ÿ tormēta bis qui
quā uis mala opa faciant s;
tandē addīm in gemitib; suis
respiciunt Qua ppt fideles dia
bolū fugiant et dīm diligant
mala opa abiciant et bona
cū decore penitentie cōplent
ut seruus mis ebechiel pmc in
spiratis hortat dicens Con
uertimini et agite penitē

tēn in eis usq;
ad finē untę
ñ plenetam

.viii.

cuā abomīb; imq̄tatīb; urīs·& ī ertt uobis in ruinā imq̄tas· Qđ dr· O uos homines q̄ hactī in peccatis iacuistis· recordami ni xp̄ianu nomīis uīi conuer tentes uos ad uiā salutis et faci te alia opa in fonte penitentie qui prī fecistis multa scelera in innumerabilib; uicijs· et ita a mala consuetudine uā surgen tes· ī deprimet uos in ruinam mortis imq̄tas illa· in qua sor ductatis· qua illā in die salua tionis uīe abiecistis· Vnde cuā hoc modo gaudiū angloꝝ sup uos ertt· quo a diabolo recessi stis· et addīm cucurristis· cū sic melī in bonis achb; cognoscen tes quā prī eū seruastis· cū uarii sione antiqui seductoris fuistis·

VIIII· Qđ v de eodē lacu de ūtima ne bula se extendens· q̄si uenā uiv deceptibile habentē tangit· hoc ē qđ de pfundissima pdi tione diabolica fraus emanans· serpentē· uirulentū nefas frau dulente in tentionis in se comi nentē· addecipiendū hominē in uasit· Quom· Quia cū diabo lus hominē in paradiso uidit· cū magno horrore exclama uit dicens· O quis tangit me in mansione uere beatitudinis· Et ita in semet ipso sciebat· qa malicia suā quā in se habuit nīdū malia creatura cōpleuerat· s; adā et euā puerili innocen tia in morte deiciarū ire uidens· cū magno stupore exuluit se ad decipiendū eos p serpentē· Quare· Qm serpentē magis sibi assimilari quā aliud animal intellexē· studis ut in dolosiate illi hoc occulte pficeret· qđ in forma sua apte complere nī posset· Vnde cū adā et euā ab īdicta sibi arbore se aug urare· et aīa et corpore conspexit in semet ipso intellexē· eos ibi dimi nū p̄ceptū habere qđ in pmo ope qđ incipiunt ipsos facillime deie rere· Nesciebat enī eas arborē il lam inīdictā ee· ni qđ hoc sedm pbationē dolose interrogationis sue· et sedm responsa eoꝝ adimue nit· Qua ppt̄ in ipsa clara regione candi dā nubē· que de qua dā pulchra forma hoīs plurimas q; stellas in se comunes exuerat p ea afflauit· qm in eodē loco ame nitatis cuā innocentē animū ha bentē· que de innocentie adā om nē multitudinē humani generis in pordinationē di lucentē· in suo corpore gestans· fūpta fue rat· pseductionē serpentis adde rectionē ei in uasit· Cur· hoc· Qa sciebat mulieris mollicie· facili uincendā· quā uiri fortitudinē· uidens euā· qđ adā in carnalē cue tā fortē ardebat· ut si ipse di abolus euā uicisset· qcqd illa ade diceret· adā idē pficeret· Vnde & diabolus illā eandēq; formā ho minis de eadē regione ita excer

qūo idē amq̄uis seductor cuiā
amq; adā de sede beatitudinis
sua deceptione expellens. cōs in
tenebras subūsionis misit. Quoīm
Videlicet cuiā p̄mū seduxit. ut
ipsa adę blandiret. quatin̄ ea as
sensū p̄beret. qa ipsa eiusdē adā
quā alia creatura ad inobedien
tiā p̄ducere posset. qm̄ de costa
illi facta fuerat. Qua p̄p̄ mulier
uirū sicī decet. cū ille eā n̄ abhor
rens uerba eī facile assumit. Sed ex.
sicut n̄ paruo puero s; p̄fecto u
ro. scilicet adę p̄fecta mulier da
ta ē. ita eiā sua modo cū uir. in p̄fec
ta ętate sua fertilis ē. p̄fecta ea my
lier. coniungenda ē. uelut cū ar
bor. flores incipit emittere. debi
ta cultura ei adhibenda ē. Nā de
costa in suo calore & suco adę eua
formata ē. ac idō nunc de forti
tudine uiri et de calore eī semen
mulier concipit. plē in mundū
p̄ducere. Vir. enī seminare ex
ista mulier autē suscepta ex semi
nis ē. unde & mulier. sub potesta
te uiri manet. qm̄ ut duricia la
pidis aduenerit mudinē ut ę. ē. ita
eiā & fortitudo uiri ad mollicie
mulieris ē. Q̄d autē p̄ma mulier
de uiro formata ē. hoc ē commu
nio desponsationis mulieris ad
uirū. Et hoc sic intelligendū ē.
Coniunctio ista n̄ ē uana. nec in
obliuione dī exercenda. qa q̄
mulier ē de uiro uult coniunc
tionē istā bene & honeste con
stituit. indecet carnē de carne
formans. Qua p̄p̄ ut adā et eua
caro una existerit. sic et nē uir
et mulier caro una. in coniunctio
one carnali. ad multiplicandū
genus humanū efficiunt̄. Et ideo
p̄fecta carnalis in his duob; ē de
bet. quēadmodū et in illis prioribꝫ.
Adā enī uxorē suā culpare pos
set. q̄d ei consilio suo mortē in
tulit. s; tam eā n̄ dimisit. quādiu
in hoc scło uixit. quo illā sibi
p̄diuinā potestatā datā ē cog
nouit. Vnde p̄p̄ p̄fectā carnalē
n̄ relinquat homo uxorē suā.
nisi p̄p̄ rationabilē causā. illā.
quā sibi fidelis ęcclā p̄ponit.
Nec omnino diuisio inter illis fit.
nisi ambo in una mente in filiū
mei uoluerint respicere. sic
in ardente amore illi dicentes.
Volum̄ mundū relinquere. et
illū sequi q̄ prohibis passus ē. Q̄d
si hi duo in una deuotione dis
sentiunt. ut mundū relinquan
t se omnino ab inuicē n̄ sepa
rent. qa ut sanguis a carne sepa
rari n̄ potest quādiu sp̄s in illa
manet. ita eiā nec mariti nec
uxoris se abinuicē diuidant. s;
simul in una uoluntate ambu
labunt. S; si ibi in fornicatione
p̄uaricatio legis aut in uiro aut
in uxore ē. ut aut a semet ipsis
aut a sacerdotib; suis publicam
censuram spāliś magistrum sedm
q̄d iustū ē sustinebunt. Quarto

cñ de uxore et uxor de marito
cora ecclā et plans ipsi de trans
gressione communionis suę sedm
iustitiā di inclamabīt ñ tamē
ita. q̄d autē maritꝰ aut uxor aliā
copulā queant. s; ipsi aut simul
in rectitudine communionis p
manebunt. aut se a communio
ne ista simul abstinebunt. nec
ta id q̄d eis p disciplinā ecclā statę
institutionis demonstrat. nec se xvm
ulpea laceratione dilaniabunt. s;
pura dilectione diligent. q̄m et
uir et mulier ē ñ possunt nisi
ista copulatione pertam. quēad
modū paulus amicus m̄s testat
dicens. Sic̄ mulier de uiro
ta et uir p mulierē. oīa aut̄
ex dō. Q̄d dr. Oī mulier ppt̄ uirū
creata ē et uir ppt̄ mulierē fact̄
ē. q̄m ut illa de uiro. ita et uir
de illa ne alterū abalterō disce
dat in unitate facti⁹ nati⁹q; suiꝰ.
quia in uno ope unū opant̄.
quēadmodū aer et uent⁹ opa
sua mutuē complicant. Quom̄.
Aer de uento mouet̄. et uentus
aerī implicat̄. ita q̄d inambitu
ex quoq; uentis illis subdita s.
Q̄d ē hoc. Oī mulier uiro et uir mu
lieri in ope filiꝰ coopat̄. Vnde
maxima crimina flagitiaq; ibi
s; ubi formicatio indicib; et adul
teriū filiꝰ diuisionē facit. quō
ppriū sanguinē de fundamēto
loci sui uir et mulier ibi ab
scedunt. in alienū locū eū ab
ducunt. His certe fraudulenta dia
boli et ira di relinquēt. q̄a fedus
illud p uaricant s. q̄d ipsis dñs con
stituit. Qua ppt̄ ue ipsis q̄ndo
peccata ipsoꝝ eis ñ remittēt. s; q̄m
uir sui et mulier unitatis suis ut
ostensiū ē sibi cooperēt. oīa tamē
uidelicet ta uir quā mulier ecce
tere creaturę ex diuina dispositi
one et ordinatione s. q̄m dñs ea
sedm uoluntatē suā fecit. Ante
incarnationē autē filii mei q̄da
in antiquo pplo plurimas uxo
res sedm uoluntatē suā simul ha
bebant. q̄a ñ dū apte demonstra
tionis p hibitionē inde audierant
quā filiꝰ m̄s in mundū uenies
ostendit. rectissimo germine huiꝰ
copulationis in marito et uxore
quādiu flamī expirationis in se
haberent sedm communionē ade
et eue ppalatā. q̄m communio ista
ñ sedm uoluntatē hominū s; sedm
timorē di exercenda ē. q̄a medi ē
rectū coniugiū iuxta dispositio
nē ecclā sticę discretionis habere.
quā fornicationē appellat. cui ta
uos horiꝰ hoc neglegentes. uiam ly
bidinē ñ solū sedm horiꝰ. s; etiā sedm
pecora exercentes. fides aū recta et
pura dilectio agnitionis di int̄ ma
ritū et uxorē sit. ne femine ex dia
bolica arte polluto. diuina ultio
ipsos p cutiat. cui se iniuicē mordentes
dilaniant. et cui semina sua i huma
ne sedm penulantiā pecco⁹ semi
nat. Vnde cui i india ulpeo morte eos

ex eū maculosa supfluitas semi
nis ipsox absq; amore dī ex absq;
humana disciplina inpsis est
multociens ad castigationē huī
puersitatis ipsox recto iudicio
dī qui exipsis nascunt ad con
tumeliā membris suis de
formiunt ex a pspitate uite sue
deiciunt nisi penitentiā il
lorū suscipiens placabilē me
ipsis ostendā. Nā q̄ inpenitē
tia peccatox suox me inuoca
uerint penitentiā ipsox ppt̄
amorē filii mei suscipiā. quo
qui dignū fuū admē pēn
tendo leuauerint. idē q̄ gemi
tū cordis sui admē inpeni
tentia extenderint dicens.
peccaui dñe coram te. peniten
tiā illā m̄i filii mi ostendit q̄
sacerdos sacerdotū ē. qa pe
nitentia que sacerdotib; in
amore filii mei offert. purga
tionē peccatox eā faciemb;
concedit. Vnde penitentiā
suā digne faciemus. a maxil
la diaboli exeunt hoies. quo
ille hamū diuine potentie
deglutire uolens. maxillam
suā fortit uulneraunt. ubi
eā nunc fideles animę ap
ditione transeuntes. ad salua
tionē puenitur. Quom. Qua
sacerdotes inuitari inuoca
tores nominis mei existimas.
confessionē pplox suscipiens.
ubi ei remediū salutis de
monstrabunt. Qua ppt̄ ut dñs
placabilē ham. seī suī induc
situm meox ñ contaminet.
quo q̄ infornicatione t mad
ulterio seī suū eicunt filios
suos q̄ hoc modo exipsis nas
cunt negligamores reddunt.
Quomodo. Qui puro limo lu
tū uel stercus admisceat. nūq̄d
uas stabile facit. Sic q̄ seī suū
infornicatione uel adulterio
contaminat nūquid filios for
mudinis gignit. S; multi ex his
indúsitatox morū ac medulla
rū suarū laborant. multi autē
ex eis prudentes. et ad sdm &
addm efficiunt. Et tam cū his
celestis iertin implet. cū ipsi u
cia deserentes. et uirtutes aman
tes. in castitate ac in magnis la
boribus filiū meū imitant. mar
tyrū ipsi incorpore suo sdm
possibilitatē suā gestantes. Vbi
autē infames de hoie nasci no
lo. ibi uirtiles uites seminis au
fero. ne inueniri matris coa
gulet. Quēadmodū eā ūre
fruchiferas uites de nego. ubi
hoc iusto iudicio meo facere
uolo. S; q̄d miraris o homo. q̄d
maduterius & inc̄estus huī
modi crimiib; infames nas
ci p̄mitto. Iudicū meū iustū
ē. Nā a lapsu ade ñ inueni in
humano semine iusticiā que
in eo ē debuit. ubi eā diabo
lus ingustu pomi fugauerat.

Id circo misi filiū meū in mun
dū sine ullo peccato de uirgine
natū·quatinus in sanguine
suo cui nulla pollumo carnis
merat diabolo spolia illa que
in homine rapuerat auferret·

xuij· Nā nec homo conceptus in
peccato·nec angls̄ tegūm carnis
n̄ habens·hominē in peccatis
iacentē & corporali grauedine
laborantē·a diabolica potestate
eripe potuit·p̄ter illū q̄ sine
peccato uenies·et corpus mun
dū sine peccato habens·cū sua
passione liberauit·Vnde hoīes
quā uis in peccatis nati sint·
tam̄ eos ad supnū regnū colli
go·cū illud fideliter quer̄t·Nec
tos eni meos nulla puersitas
mihi abstrahere potest·ut sa
pientia testat̄ dicēs·Iustox aīe
uirorum dei s̄·et n̄ tanget illos
tormentū mortis·Q̄d dr̄·Illox
qui uiā rectitudinis complec
tunt̄ aīe·cū denoto affectu in
opib; supni auxiliatoris s̄·
ita ut p̄p̄ bona opa quib; ce
lū in hereditate iusticie ad
uendum·n̄ confringat illas
cruciamentū p̄dnonis·q̄a
uerū lum̄ eas in tenebris et in
amore dei pascit·S; postquā ad
ea que de loco amenitatis ex
pulsi s̄·opus concipiendi et
pariendi filios in semetipsis
cognouer̄t·et ea de inobedi
entia sua in morte·cadentes·

.xv. dulcedinē peccati concepe r̄t·cū
se posse peccare cognouer̄t·S; ip
si hoc modo recta constitutionē
meā in libidinē peccati uerum
tes·cū cōmotionē uenarū suarū
n̄ in dulcedine peccati·S; in amo
re filioꝝ scire deberent ea diabo
lica suggestione in lybidinē de
der̄t·quia innocentia gemitus
sue p̄dentes; in peccatū miser̄t·
Vnde quō hoc n̄ sine diabolica
p̄suasione pactū ē·idcirco et
idē diabolus ad hoc opus iacu
la sua emisit ne sine suggestio-
ne ipsi p̄ficiat̄ cū dixit·Q̄a for-
mauido in conceptu hominū ē·
et idcirco homo mis ē·Et uidens
q̄d homo particeps penarū su
arū et debuit q̄a ei consenserat·
intra in semetipso dicebat·For-
tissimo dō oms inq̄tatis con
uictore s̄·quō omnino inuict⁹
n̄ ē·Et hoc idē deceptor in cor
suo maximū sigillū posuit·
uidelicet q̄d homo q̄ sibi spon
te consenserat ipsi auferri n̄
posset·Qua p̄p̄ secreti consiliū
in me fuit ut filiū meū ad recepti
onē hoīū mitter̄·qui⁹ de celesti
ertm redderet̄ ho·Et huic consi
lio nulla inq̄tas resistere po
tuit·cū filiꝰ mis in mundū ue
niens·oms ad se colligit q̄ ip
sū audire et imitari peccata
deserendo uolebant·Ego eni
iustus ex rectis sū nulla uo
lens inq̄tate·quā ut homo

amplectaris·cū ꝛc malū posse
facere cognoscis·Nā lucifer·&
homo inimicio ei tamonis suę
mihi rebellare cōptauerī ꝛ sta
re nō poterī·de bono caden
tes ꝛ malū eligentes·Lucifer·
aīe cōtū malū cōphendit·ꝛ
omne bonū excerit nec illud om
nino gustauit·ſ;inmortē ceci
dit·ada ū bonū gustauit cū
obediemā suscepit·ſ;malūm
concupiuit·ꝛ inconcupiscen
tia sua illud ꝑfecit·cū inobedi
ens do exstitit·Qd qr·e fachī sit
nī ē aut homo ꝑquirendū·uel
quid aīę cōfirmonē sclī fu
erit·t qd nouissimū diē fiat
mortalis homo scire nō potest·
ſ;solus dns hoc nouit·nisi qmū
illud electos suos dns scire ꝑmit
tit·ſ;·& fornicario illa quę se
cōmunē hominib; facit abho
minabilis corā me ē·qui abmi
cio masculū ꝑ femina inhone
stauit & nō inuerecundie con
firmū·Vnde illi ypocrite q di
cunt sibi licitū ē·secūm appe
titū peccoę fornicari cū quo
cūq; uoluerint indigni ocu
lis meis s·quō honorē ꝑ alti
tudinē ratio na..lmatis suę
despiciamus·in pecora respici
unt ꝑ se illis similes faciunt·
Ve illis q sic inuerecunde·in hac
turpitudine ꝑseuerant·Nec xvi.
enā uolo·ut notitia sangui
nis in coniugio se cōmisceat·

ū ardor amoris inconsangui
nitatis nō dū extinctus ē·ne in
pudens amor in recordatione
consanguinitatis ibi oriat·ſ;
sanguis alienus pplī confluat·
qui iā nullā noticiā consangui
nitatis in se ardē semper quatēn
humana disciplina in ope illo
sit· Qui lac semel ꝑ bis cochl̄·
saporē suū nō dū pdidit·cui
septima uel octaua nuce coa
gulatū ꝑ cochl̄ uires suas de
serens·iā delectabilē saporē nō
nisi inmoderate habeat·Et
ut noticia consanguinitatis
in ppria communē nescienda
est·ita etiā ꝑ noticia consan
guinitatis cōiugis·in ali
ena copula abhorrenda ē·nec
se homo adhuiusmodi copulā
nō coniungat·sicut ꝑ eccl̄a
indoctoribus suis phibet·
qui ipsā inmutia sollicitudi
ne ꝑ honore stabilierī·Qd xviii.
aīę inuida testāmo hom
nes inconsanguinitate san
guinis sui p̄cepto legis con
iunch s hoc ppt̄ duriciā illoę
facti ē·ut nunc pacē habere·t·
ꝑ ut tā firma carnis meis cōi·
ne ille uirb; diuise communicho
nu paganoę se miscēt·fedus meū
dirupere·t·usq; dū illud tēp uenit
īq filiū mis plenitudinē carnalis af
feres cōunchonē cōsanguinitatis car
nalis copule īalienū pplm cū pu
dore uerecundie cōfitebit·Vnd qm
sponsa eide filii mei unicelli timo
ris mei & rectā iusticiā īsco baptis

mo modo habet·ideo cū
huīmodi cōsanguinitatis cō
iuncto nō a se longe sit·q̄a
fornicario sine uerecundia &
sine cessatione libidinis·in
amplexib;·uiri et mulieris·in
nouo sanguine magis quā in
alieno actiue opus accendere
tur· Ego cū opus istud p hunc
hominē edisserō·cui idē op⁹
in hoīe ignotū ē·et q̄ sermonē
istū ñ abhominē s;a sacrima
.xviii. dī accepit·S;q̄d nīc· Cū autē
masculus in forti etate ē·ita
q̄d uene illi⁹ sanguine plene
s̄ tunc fertilis in semine suo ē·
et tunc mulierē in desponsa
tione legitime in matrimonis
accipiat·que cū in feruente
etate existēs·semē illi⁹ cui ue
recundia concipiat·et illi
pfē in sua rectitudi
.ix. nis gignat· Sed uir ante
annos fortitudinis sue semē
suū in supfluitate libidinis
ñ eiciat·q̄a hoc pharao pec
cam suggerente diabolo ē·
si semē suū in concupiscentia
libidinis seminare cēpiauc
rit·ante quā idē semē recta
coagulationē in feruente
calore habere possit· Et cū
uir ia fortissimus in libidi
ne ē·tunc uires suas sedin
q̄d potest in eodē ope ñ ex
creat·quo si tunc ad diabo
lū respicit opus diabolicū
op⁹ corpus cuā suū contēp
tibile faciens·q̄d omnino il
licitū ē· Vir autē secūm q̄d cū
humana natura docet·in for
mositate caloris et in sico se
minis sui rectū matrimonium in uxore
sua queat·et hoc cū humā
na disciplina obstudiū filioꝝ
faciat·S;nolo uti de opus si
et in diuisione mulieris·cui
ia fluxū sanguinis sui patit
q̄d ē apto o cultoꝝ mēbroꝝ uen
tris ipsius·ne fluxus sangui
nis eius susceptū semē maturū
effundat·et ita semē effusū pcat·
si se mulier in dolore & incar
cere posita under portionē sci
licet doloris partus sui tangens·
S;hoc tēpus doloris in mulie
re ñ abicio·quō illud cue de
di q̄ndo in gustu pomi pec
catū concepit·unde et mulier in hoc eodē tēpore in mag
na medicina mīc habenda ē·
ipsa cuā se continente in ab
sconso disciplinē·ñ autē ma
nu ab incessu cēpli mei se con
tineat·S;fidei p missione ip
sū officio·humiliatus psa
lute sua ingrediat· Quia aū
sponsa filii mei semp integra
ē·ut apus ulneribꝫ si integ
gritas membroꝝ ipsi⁹ in achi
pcussionis diuisa ē cēplum
meū nisi cū timore magne
necessitatis ñ intrabit nē uio
lent·sicut in tegra membra

abel. qui ꝛ̄plū di fuit cam fr̄
fuus crudelit̄ fregit. Sed & xxv.
mulier cū plē p̄cepit fractis
o cultus m̄bris suis ꝛ̄plū meī-
ñ nisi sedm legē p̄me sibi da
tā ingrediat̄. quamꝰ sca sa
cramenta cuscē ꝛ̄pli mei ab
omī pollutione & dolore uri
ac mulieris inuiolabilia sint.
quia filiū meū purissima ur̄
go genuit. quę uirginis absq;
ullo uulnere peccati fuit. Lo
cus enī qui in honorē cuscē
unigenti mei consecratus ē.
uirgēr. abomī corruptione
luoris ac uulneris cē debet.
quo idē unigenitus m̄s uir
ginalē uirginea partus in se
nouit. Vnde et mulier. que
uirginalē uirginitatē suā
cū uiro corrūpit. in luore
plagę suę qua corrupta ē. ab
ingressu ꝛ̄pli mei se comune
at usq; dū plaga uulneris ip
sius sanet. sedm q̄d eccl̄astica
disciplina ipsi decadē causa
certissime demonstrat. Nā cū
filio meo in ligno crucis spon
sa ipsi⁹ connuncta fuisset ipsa
usq; dū idē filius m̄s discipu
lis suis p̄cepit ut uerna[m] m
euglū p totū mundū disse
minarent. nec occulto se con
tinuit. ac deinde apte sur
rexit et ecclām sponsi sui
:y in regeneratione sp̄s et
aquę pala p̄dicauit. Sic &

urgo quę urgo conungit̄ fa
ciat cū pudica scilicet uerecun
dia usq; ad ꝛ̄pus illud q̄d sibi
eccl̄astica censura ꝓponit. in oc
cultu maneat. et hoc pacto. de
occultatione sua se transferens.
ad dilectionē sponsi sui apte
ꝓcedat. Nolo etiā ut p̄dictū xxvii.
opus uiri ac mulieris exerceat̄.
cū iā radix infamuli in mulie
re posita ē. ne coagulato eide
infamuli superfluo et ꝓdito semi
ne polluat̄ usq; ad purgationē
partus ipsius. cū ꝛ̄rū deinde
obamorē filioꝝ in frequentia
et ñ impetulanter fieri ñ ꝓhibet̄.
Sic genus humanū in p̄cepti
one sua in honestate humane
disciplinę ꝓcedere posuit ē. et
ñ sicut loquacitas stultoꝝ ho
minū clamat. qui dicunt sibi
licuit ē libidinē suā sedm uo
luntatē suā exercere dicentes.
Quomodo possum⁹ nos tā cru
delit̄ continere. Ho ho si respi
cis ad diabolū. ipse ut ad omīe
malū excitat et mortifero
ueneno suo ut mūficit. si aut̄
ad dm uides. ipse tibi aduer
sariū p̄bet. & ut castū facit. Non
ne inope tuo magis libidinē
quā castitatē appetis. O mulier
uis o subiecta ē in qua ipse
semen suū seminet. sicut etiā
tra opat̄. ut fructū afferat. Nū
q̄d uir tra opat̄. ut spinas et tri
bulos gignat. Ne quaquā. sed ut dig
num fructū det. Ita etiam

hoc studiū hominis·in amore
filiq; et ñ in peiulamia lybidi
nis cē debet·Ergo o hoīes plo
rate et ululate dñm urm·quē
multociens in peccatis urīs con
tēpnitis·cū in pessima formica
tione sem urm ecclīs·ibi ñ solū
formicatores·s;etiā homicidę
existentes·qa speculū dī abici
tis·et libidinē urām secm uo
luntatē urām complens·Vnde
etiā diabolus in hoc ope semp
psequit uos·sciens qd magis
concupiscentiā urām appeti
tis·quā gaudiū filiq; inspici
atis·Audite q qui inuitrib;
ecclię estis·In formicatione ura
nolite me accusare·s;uos met
ipsos inspicite·quo ad dia
bolū currentes me contēpnentes·
illicita opa facitis·et idō casti
cē ñ uultis·ut seruus mis osee
de contaminato pplō loquit
dicens·

xx·iii· Non dabunt cogi
tationes suas ut reuertantur
ad dm suū·qa spūs formicatio
nis in medio eox·et dm ñ cog
nouerūt·Qd dr· Oaliqui hoīes
dm ñ cognoscentes·facie cor
dis sui abscondunt ñ damnes
cā in diuersis obuolutionib;
machinationis suę·ut rede
ant ad uerā claritatē·scilicet
uidere oculo ñ discernentes·
quę dī s·s;malū in semet ipsis
nutriunt·q̄m afflatio peiu
lantis in mundicię p diabo
lucā suggestionē urtē formo
sitatē quā in se habere deberēt
emollire ñ sinens eos·ut in dm
bonā conscientiā suā ponant
cū ipsos a uera felicitatis aditu
xxiiii· Sed nē ad amantissimas oues
meas quę mecum de meo plan
tatę s me conuertā·sem castę
tatis existentes·Virginitas enī
p me plantata ē·quia etiā filiꝰ
ihs de uirgine natus ē·Et idō
uirginitas ē pulcherrimū po
mū·int oīa poma conuallium·
et magna psona in omīb;·pso
nis·que in palatio indefician
tis regis s··quō ipsa p̄cepto le
gis subiugata ñ ē quia unige
nitū meū mundo edidit·Qua
p̄pt audiant qui filiū meū se
qui uolunt innocentia li
bere castitatis·et inseparatione
ne mentis uideantis·quō
nobilior ē uirginitas ñ pollu
ta adinicio quā uiduitas op
pssa uiri ingo·cui tam uidui
tas post dolorē suū in quo
uirū suū p̄didit·uirginitatē
subsequit·filius enī ihs plu
rimos dolores in corpore suo
pertulit·et mortē crucis subiit·
unde et nos in amore ipsius
multas angustias patientia
m·cū in uobis metipsis supa
tis·q̄d in lybidine peccati ex
gustu pomi seminatū ē·
Sz tam ibi ab incendio li u
bidinis effluentes riuulos

unsemnne uīo sustinebimus· cū tā
casu ēe nī ponesimus· q̄n fragilitas
humanę uincerimidimus se tamn
uir· ostendat in uobis· inquo
labore passionē filu mei imi
tari debemus· cū uobis metipsis
resistis· ardentē flāmā libidi
nis uidelicet in uobis excitm
quemus· et alia secularia quę
mundi s̄ scilicet uā. supbiā· pe
cuniam· et cętera huiꝰ modi uicia
abiciemus· atq; uictoriā istā
magno certamine pficemus·
Vnde tunc p̄lia ista magno de
core et multo fructu clarioꝛa
sup solē· et dulcioꝛa sup amoꝛē
aromatū coꝛā me appaꝛeat·
quia unigenitū meū in dolo
ribꝫ· cū unitatmi· cū ardentē
libidinē tā foꝛti certamine
in uobis conculcauis· Et cū sic
pfecerimus· multā gl̄am ex
inde in celesti regno habebi
mus· O dulcissimi floꝛes· angli
mei inuīo certamine admi
rantē q̄d moꝛtē transimus· ita
q̄d inueneꝛosa luxo mundi
pollumi ñ esti· cū in carnale
coꝛpus habeamus· illud hoc in
conculcamus· q̄d gl̄osi in ē
foꝛtuo eoꝝ ertus· quo sedm si
militudinē ipsoꝝ in pollumi
appaꝛeus· Ido gaudeꝛe cū
sic pfecerimus· qa tunc uobis
cū sū cū me fidelit susceptus·
et uocē meā cū gaudio coꝛdis
uīi adimpleuis· quadmodū
in secreta uisione iohis dilecti
mei ostendo dicens· Ecce sto
ad ostiū et pulso· Siquis audie
rit uocē meā· et aperuerit ad illū
et cenabo cū illo· et ipse mecū·
q̄d dr· Ihos qui me saluatoꝛē
uīm fidelit amauit· uidere qa
uobis succuꝛꝛere uolens· ex
pecto ad tabernaculū coꝛdis
uīi· considerans q̄d conscientia
uā· in seruuntq; coꝛdis sui ha
beat· et cū suffiamu recoꝛdatio
nis mīus uīe spm uīm ad aptio
nē susceptionis bone uoluntā
tis concumo· Q̄d si tunc fidele
coꝛ· peperit· somnū timoꝛis me·
conuungo me adipsū amplec
tens cū· indeficienterq; cibū ca
piens cū illo· cū ipse suauē gu
stū in bonis opib; semetipsū
mihi p̄beat· ita q̄d et ipse cibū
unę in memetipso habebit·
quo illud amet q̄d iusticiā
desideramb; unā affert·

Sed ut uides ada et eua de
paradyso expulsis· lucidissi
mus splendoꝛ eande regionē
circūdedit· quo illis obuiam
gressionē suā locū amenita
tis exeuntib; potencia diuine
maiestatis omnē maculā tuꝰ
contagionis abeodē loco se
gregans· cū ita sua claritate
minuit· ne amodo ulla con
tagione tangeꝛet· ostendens
eiā· q̄d transgressio illa· quę
meo facta fuerat· q̄ndoq; cle

.xx.v.

.xx.vi.

memor' et mid'or' abolenda
xxvii. cet. Et ita oīa dem̄a mun
di quę prius in magna que
re construerant in maximā in
quietudinē uersa horribiles
uoces ostenderēt. qa creatura
illa quę ad seruitutē homi
nis creata fuerat. nec ullā ad
uersitatē in se senserat hom
nē inobedientiā arripiente.
ita q̄d dō inobedientis fuit. et
ipsa tranquillitatē suā rel
quit et inquietudinē susce
pit maximas et plurimas ē
hostilitates hominib; inferens.
q̄m homo seipsū addeteriora
inclinauerat. ut pillā coerceā.
Quid ē hoc. Quia homo in lo
co deliciarū dō rebellis exti
tit. circo et creatura illa que
homini miserimo subiecta
fuit. se homini opposuit.
xxviii. Sed paradisus ē locus ame
nitatis qui floret in uiri
ditate florū et herbarū. et
delicus omnū aromatū. re
pletus optimis odoribus dota
tusq; in gaudio beatarū am
marū danis fortissimū sicū
arīde ut qa fortissima uim
ut tribuit uelut anima cor
pori uitis p̄bet. quō ipsa pa
radisus in umbra et in pdmo
ne peccatrix ñ obscuratur.
xx. viii. Qua ppt audax et inuidi
gnat me. uos qui in cor di
bus uris dicitis. Quid s. et
cur s hec. O cur tā stulta estis in
cordib; uris. uos qui admagi
nē et similitudinē di facti estis.
Quomodo tā magna glā et
tantis honor. qui uobis datus
ē. posset cē sine pbatione. q̄si
nichil et manifesta causa. Aurū
in igne debet pbari. et p̄ciosi
lapides in purgatione poliri.
et huīmodi oīa in omib; p
futi. Unde o stulti homines.
hoc q̄d admagnē et simili
tudinē dī factū ē. quomodo
sine pbatione posset subsiste
re. Nā homo sup omnē creatu
rā examinandus ē. et ideo p om
nē creaturā expurgandus ē.
Quomodo. Spē p spm̄ pbandus
ē. caro p carnē tua p aquā. ig
nis p frigus. pugna p repul
sionē bonū p malū. pulchri
tudo p deformē. pauptas p
diuitias. dulcedo p amaritu
dinē. sanitas p infirmitatē.
longū p breue. durū p molle.
altitudo p profunditatē. lux p
tenebras. uita p mortē. para
dysus p penas. celeste regnū
p gehennā. tranquilla cū turbu
lenta. celestia cū celestib;. Sic homo
in omni creatura pbatus ē.
uidelicet in paradyso uita
et in inferno. positus collocā
tus in celli. Apte enī uidens
pauca de multis. que ante
oculos uros abscondita s.
et cur derideris ea. que recta.

plana· et iusta· a bona· mo mīb;
bonus cora dō s· Quare his in
dignāmini· Dś iustus ē· s; genus
hominū in p̄uaricatione p̄cep
torū di inuisū ē cū sapiam⁹
dō cē commendit· Nunc dic mihi xxx.
o homo· Quid puas te fuisse· cū
nō dū eras mamma et corpore·
Tu uero nescis quomodo creat⁹
sis· S; nunc o homo celū et tā
uis p̄scrutari· et iustitiā cōp in
constitutione dī di iudicare·
et sūma dinoscere· cū nec in fi
ma ualeas examinare· q̄a nesci
q̄m uuas i corpe t q̄m exuaris a
corpe· q̄ te in primo homine
creauit· Ille hec oīa p̄uidit·
S; idē mirabilit pat misit um
genitū suū mori pp̄lo· ut ho
minē de diabolica potestate
liberaret· Et sic homo libe xxxi.
ratus fulget in dō· et dś in ho
mine· consortiū homo habēs
in dō· fulgem orē scilicet cla
ritatē· quā prius haberet
possidens in celo· Q̄d nō fuis
set si idē filius dī carnē nō in
duisset· quō si homo in para
dyso p̄manisset· filius dī in
cruce passus nō fuisset· Sed
cū homo p̄callidū serpentē
deceptus ē· dś in ueta midia
tactus ē· ita q̄d unigenitū su
um unigenitissima uirgine
in carnari constituit· et sic
post ruinā hominis deuiate
s̄ plurime uirtutes in celo

fulgentes· uelut ē humilitas re
gina uirtutū· que in uirgineo
partu florut· et ut cētere
uirtutes que electos dī adecle
sia p̄ducunt· Nā cū ager mul.
to labore colit multū fructū
p̄fert· sicut in humano gene
re ostensū ē· quia post ruinā
hominis plurime uirtutes ad
subleuationē ei⁹ surrexerunt·
Sed o homines uos grauat cor
porali grauedine· nūdeus iL
lā magnā gīam que uobis
sine macula et sine ulla indig
natione in plena iustitia di
p̄parata ē· ita q̄d nullus eā
deicere poterit· Prius enī q̄m
fabrica mundi constituta
fuisset· hec oīa dś in uera
iustitia p̄uidit· Unde o ho
mo similitudinē hanc con
sidera· Dīs qui sine tedio
in multo studio ortū facere
uult· primitus a puī locū
ei⁹ de horto ponit· ac deinde
locū cui⁹q; plantamonis dis
ponens· fructū bonarū ar
borū atq; uirtutē· saporē
odorē et bonā famā diuersoꝝ
aromatū in eo considerat· Et
sic idē dīs magnus philoso
phus· et profundus artifex· ex.
istens· q̄uā q; plantamonē suā
in eo disponit· ut bene dis
cerni in utilitate sua possit·
ac deinde excogitat· q̄m
munmonc ei circūdet· ut

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0031
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

nullus inimicoꝝ suoꝝ plantatio
nes ei dissipare ualeat. Tunc
etiã pigmãtarios suos constitu
it. qui eundẽ hortũ rigare sci
ant. et qui fructũ ei colligant.
et exinde diuisa pigmẽta faci
ant. Qua ꝓpt̃ ohomo diligen
ter considera quia si dñs ille
pulcer. qd hortus sinus nullũ
fructũ nec ullã umbrã ꝓferẽs &
fructuosus ẽ. quare tunc tam
philosophus. et tam artifex
hortũ illũ umã magno studio.
et umã magnus laboribꝫ facit.
plantat rigat et munit. Au
di q̃ et intellige. Dñs qui sol
iustice ẽ splendorẽ suũ supe
limũ q̃d ꝑuaricatio hominis ẽ
misit et splendor ille in mul
ta claritate resplenduit. quo
limũ illud ualde fedũ fuit.
Sol enĩ in sua claritate efful
sit. et limũ in sua feditate pu
truit. unde sol maiori dilecti
one audentibꝫ amplectebat.
quã si limũ et oppositũ nõ ẽt.
Sed sicut limũ ad similitudi
nẽ solis fedũ ẽ. sic etiã uani
gressio hominis ad iustitiã
dĩ iniqua ẽ. unde iustitia
quia pulchra ẽ diligenda ẽ.
et iniqtas quo foeda ẽ abicien
da ẽ. In hanc feditatẽ cecidit
ouis huĩ dñi. qui tale ortũ
plantauerat. Sz ouis hec cadẽ
dño nõ ꝓpt̃ ignauiã eiꝰ. sz ꝓ con
sensũ eiꝺẽ ouis abalta ẽ. quã
ꝓstea idẽ dñs immulto studio
et iustitia requisiuit. Qua ꝓpt̃
tunc chorus angloꝝ in maxi
mo honore illuminatus ẽ. cũ
hominẽ angli in cẽlo uiderent.
Quid ẽ hoc. cũ innocens agni
in cruce suspensus ẽ. et tota
terra mugiret. quia nobilissimi filii
uirginis de mamb. homicida
rũ corporaliter occisus ẽ. in cui
morte ꝑdita ouis ad pascua
uite reportata ẽ. Nã antiquus
ꝑsecutor. ꝑ quã uidit. qd ouẽ
illa ꝓpt̃ sanguinẽ innocentis
agni quẽ idẽ agnus in remis
sionẽ peccatoꝝ hominũ effu
derat dimittere debuit. tunc
primũ cognouit. qz agnus il
le ẽt. quo prius scire nõ potu
it. quomodo idẽ celestis pa
ris sine uirili semine et sine
ulla concupiscentia peccati
de uirgine in obumbratione
spũs sci incarnatus ẽ. Idẽ etiã
ꝑsecutor. in initio creationis
suę inflatus superbię et extra se
in mortẽ se ipsũ deiecit. et
hominẽ de gla paradysi ex
pellens. cui dz in potestate
sua resistere nolunt. s. eũ in
humilitate ꝓfilũ suũ supa
uit. et quia lucifer. iustitiã
dĩ subsannauit. iusto iudi
cio dĩ incarnationẽ unige
niti dĩ scire nõ potuit. Nam
in hoc abscondito consilio.
ꝑdita ouis ad unã reporta

ta ē. Unde ortebellet hominē
cui tamā duriciā uobis assu
mis. Dñs hominē deserere no
luit. s; filiū suū ad saluationē
ei misit. quō sic dñs caput sup
bie in antiquo serpente contri
uit. Inceptione eni hōis de
morte infernus claustrū suū
aperuit. Satana clamauit heu
heu quis me adiuuabit. Sed
ecce omis diabolica turba in
fremitu magno deceptis se
admirans q̄e tanta potestas
ēet. cui ipsa cū principe suo
resistere nō posset. cui sibi fide
les animas auferri uidebat. Sic
homo sup celos eleuatus ē q̄a
dñs in homine et homo in dō p
filiū dei apparuit. Inde etiā dñs
qui oue illā pdiderat. s; eā tā
glose ad unā reduxerat. pcio
sā margaritā in similitudinē
eide ouis habuit. que ipsi de
cidens in multas sordes corruit.
Sed ipse eā ita in sorde iacere
nō pmittens eā clementer extrax
traxit. ac eā de sorde illa in
qua iacuerat ita expurgauit.
ut aurū in fornace expurgat.
atq; illā in pristinū honorem
maiori glā reposuit. Nā dñs
hominē creauit. s; ipse diabo
lica psuasione in mortē corru
it. de qua eū filius dei p sanguinē
suū eripuit. et eū ecclesie adsce
lestē glām glose pduxit.

Quomodo. In humilitate &c. xxv. ms; simul opatur. sicut nec aīa

carnatur. Humilitas eni filiū dei
de uirgine nasci fecit. ubi ipsa
humilitas nec mauaris amplex
ibus. nec in pulcritudine car-
nis. nec in diuitiis terrenis. nec in
auris ornamētis. nec in sectā
bus honoribus; inuenta ē. s; filius
dei in p̄sepio iacuit q̄a mat̄ ei
pauperula fuit. S; & humilitas
semp gemit plorat et oīa cri
mina interimit. q̄d opus ipsius
ē. Unde quisq̄s diabolū uult
expugnare se muniat et ar-
met cū humilitate. quō lucifer
eā ualde fugit. et uidit co
luber se coram ea incauerna ab
scondit. quia ubi ipsa illū ap
p̄henderit eū quasi uilissimū
filiū eius frangit. Carnas
quoq; unigenitū dei in sinu
patris in celo tulit et eū in
uterū matris mīa posuit. q̄m
ipsa nec peccatores. nec publi
canos spnit. s; oīs saluari ē
uendit. Qua ppt̄ & fontē lacri
marū ab oculis fidelium sepius
educens. duriciā cordis emol
lit. In hoc humilitas et carnas
clariores ceteris uirtutib; s. q̄m
humilitas et carnas sūt. uc
lut anima & corpus. que for-
tiores uires ceteris uirtutib; anime
et membris corporis habent.
Quomodo. Humilitas ē quasi
anima. & carnas uelut corp.
nec ab inuicē separari possunt.

16 L

nec corpus disiungi ualent·ſ;
sibi coopant quādiu homo in
corpore uiuit·Et sicut animę
et corpori diuersa mḃra cor
poris ſcdm uires suas subiecta
ſ·nta cuā humilitatem et carita
ti cēt uirtutes ſcdm uisticiā
suā coopant·Et idō o homines
ad glām dī et ꝑsalutē uīa hu
militatis et caritatis ſectamin·
cū quib; armam diabolicas in
sidias nō timebitis·; indeficientē
unā possidebitis· Vnde quicūq;
ſcientiā inſpū ſcō et penias in
fide habent·iste admonitio
nē meā nō transcendat·ſ; cū in
gustu animę sue amplectēn
do ꝓcipiat· Tertia uisio ꝓme patis.

OST HEC
VIDI OMNIVM
INSTRUMENTI RO
TUNDI ET UMBRO
SI SCDM SIMILITU
DINEM OUI SUPIUS
ARTUI ET IN MEDIO AMPLIUM·
AC INFERIUS CONSTRICTI·IN
CUIUS EXTIORI PARTE PER
CUMI LUCIDUS IGNIS FUIT
QUASI PELLEM UMBROSAM SUB
SE HABENS· ET IN IGNE ISTO
ERAT GLOBUS RUTILANTIS IG
NIS TANTUMQ; MAGNITUDINIS·QD
IDEM INSTRUMENTUM TOTUM ABEO ILLU
STRABAT·SUP SE UTRES FACULAS SUR
SUM ORDINATE POSITAS HABENS·
QUE SUO IGNE EUNDEM GLOBUM

ne labereť commebant·Et idem
globus se aliquando sursum de
uauit·et plurimus ignis ex oc
currit ita qđ exinde flāmas su
as longius ꝓduxit·ac se aliqn
do deorsum inclinauit·multūq;
frigus ex obuiā uenit·ita qđ ex
hoc flāmas suas eicuis sub
duxit·S;ed de igne illo qui ide
m instrumentum circūdedesat fla
mis quidā cū suis turbinib; ex
iebat·et de pelle illa quę sub
eo fuit aliis flamis cū turbinib;
suis ebulliebat·q se ipso in
strumento hac et illac diffunde
bant·In eadem quoq; pelle qdā
tenebrosus ignis tanta horro
ris erat qđ eum intueri nō pote
rā·qui totā pellem illā sua fortu
dine concutiebat·plenus
sonitu tempestatis·et acutissi
morum lapidum maiorū et minorū·
Quidā sonitus suus deuiaret il
le lucidus ignis et uentos et aer
em̄ comouebant·ita qđ fulgura
sonitus ipsius ꝓcedebāt·qa ignis
ille primus cōmotionē eiusdem
sonitus in se sentiebat·S; sub
eadem pelle purissimus eber
at sub se nullam pellem habens·
in quo etiā quendā globum
candentis ignis plurimeq;
magnitudinis undebā sup se
duas faculas sursum clare posi
tas habentē ipsūq; globū ne
modū cursus sui excederet·
comminentes·Et in eodem ebe

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0034
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

re multe et clare sperę ubiq; po
sitę fuerant inquas idē globus
murdin se aliquantulū euacu
ans claritatē suā emisit et ma
sub pfatū rubeū igneū globū
recurrens et abeo flāmas suas
reflauans nerū illas in casdē
speras efflauit S; et a ipso ethe
re quida flatus cū suis turbi
nib; se effundebat qui se inpfa
tū instrumentū ubiq; dilata
bat Sub eodē autē ethere aq
sū aerē undebā albā pelle sub se
habentē q se hac et illac diffun
dens omi instrumēto illi humo
rē dedit Quidā se mūdū repen
te congregaret repentina plu
uia multo fragore emisit et
dū se leuit diffudit blanda plu
uia tem motu dedit S; et ecce
quida flat cū turbinib; suis
exiens pp dictū instrumentū
se ubiq; diffudit et in medio
istoq; eleētoq; quida arenosus
glob; plurime magnitudinis
erat quē eadē elemēta ita cir
cūdederant q̄d nec hac nec
illac labi potuit S; dū mūdū
eadē elemēta cū p̄dictis flamb;
se mutuē concutirent eundē
globū sua formidine aliq̄n
tulū mouere faciebant et u
di inter aquilonē et orientē
udit maximū montē qui
uersus aquilonē multas tene
bras et uersus orientē multā
lucē habebat ita tamē q̄d
nec lux illa ad tenebras nec te
nebre ille ad ipsā lucē puenire
re potuerūt Audiuiq; terrū uocē
de celo dicentē in Dns qui
oīa sua uoluntate condidit
et ad cognitionē et ad honorē
nominis sui creauit sī solū aū
et quę uisibilia et tēporalia s
mpsis ostendens s; et ita illa quę
uisibilia et ēna s meis ma
nifestans q̄d ēt uisio hec quā
cernis demonstrat Nā hoc
maximū instrumentū q̄d ui
des rotundū et umbrosū secūm
similitudinē oīa supius artū
et in medio amplum ac inferi
constrictū declarat fidelium
omīpotem dīm in manifestate sua
inconphensibile et inuisibilem
is suis inestimabile et spē omnī
fidelū existentē cū primitus
homines rudes et simplices in
ecclīs suis essent s; postea inuēi
ac innouo testamēto se dilatan
tes tandē circa finē mundi
multas erumnas anguistus
suis passuri sunt In cui exitu
ori parte pcurrentē lucidus
ignis ē quasi pelle umbrosū
sub se habens qui designat
q̄d dns illos q̄ extra uerā fidē
s ubiq; pignē ultionis suę ex
urens hos qui intra fidē catho
licā manent ubiq; pignē con
solationis suę purificat ita
diabolice p̄uersitatis tenebro
sitatē p̄sternens sicut et fac

tū ē cū diabolus q̄ndo a dō erra
tus ē dō se opponere uolens in
pdmonē de uicibus corrum. Et
migne isto glob; rutilamus ig
nis tamq; magnitudinis q̄d
ide instrumentū totū abeo illu
strat q̄ splendorē claritatis suę
ostendit qa indō patre ē incssa
bilis unigenit ei sol iustitię ful.
gore ardentis carnatus habens
tamq; glę exuberans q̄d omnis ere
aturā claritate lucis ei illumi
nat sup se tres faculas sursum
ordinate positas habens que
suo igne eandē globū nec labat
comunicat dedicet sua adm
nistratione demonstrantes q̄d
idē filius dī descendo ad tuas descen
dens angelis ecclesiis; redditis
hominib; erga q̄ humana et
corpore subsistunt celestia
manifestauit qui suę clarita
tis obsequio ipsū glificantes om
nē nocturnū errorē abiecunt cū
cū uerū dī filiū de uirgine
ne incarnatū magnificant
ubi ipsis cū angelis pnunciant
et ubi homo humana et cor
pore unens cū fidei gaudio
suscepit. Qua ppt et ide
globus se aliquando sursū de
uat plurimusq; ignis ei occur
rit ita q̄d exinde flamas suas
longius pducit significans
quia ubi tempus illud uenit q̄d
unigenitus dī predestinatione
et sublimatione humana ge
neris p uolumtatē patris incarnari
debuit spiritus

sēs. in uirtute patris supna
mysteria in beata uirgine mi
rabiliter operatus ē ita q̄d eodē si
uo di inuirginali pudicicia
fecunda uirginitate mirificū
fulgorē dantē uirginas glo
sa effecta ē quo inobili uirgi
ne exoptabilis incarnatio de
monstrata ē Et ita erga se.
aliquando deorsū inclinat mul.
tumq; frigus ei obuiā uenit.
ita q̄d ex hoc flamas suas ei
cuius subducit declarans quo
ide unigenitus di ex uirgine
natus et ita ad pauperate ho
minū clementer inclinatus plu
rimis miseris ipsi occurrentib;
multas corporales angustias
sustinens cū se mundo corpo
raliter ostenderat de mundo
transiens ad patrē rediit dis
cipulis erga ipsius aspectibus
ueluti scriptū ē. Videntib;
illis eleuatus ē et nubes susce
pit eū aboculis eor. Q̄d dr fili
is ecclę numerio, scientia cor
dis sui filiū dī susceptientib; sci
tas corporis ei eleuata ē in po
tentia diuinitatis ipsius et
in mystico miraculo nubes
secretu misterii suscepit eū mor
talib; oculis regens ipsū. fla
bisq; uentor ipsi famulanti ex
hibentib; Sic et ut unde de
igne illo qui ide instrumti
circūdederat flamis quida cū
suis turbinib; exibat qui

ostendit p̄tendens·quō abomm
portunit dō tōtū mundū sua
potestatē cōplentē·uera diffa
matio cū iustis sermonib; pce
dit·ubi ipse unus ex uer⁹ ds̄
hominib; inuertat de mon
stratis ē· Et de pelle illa que ·x·
sub eo ē alius flatus cū turbinib;
suis ebullit·q̄a ex⁹ de diabolica
rabie que dīm nō ignorans timet
pessima infamia·cū nequissimis
locutionib; exit·qui se ipso
instrumento hac et illac·diffun
dunt·quō inscō diuersis mo
dis unles & inutiles rumores
uter⁹ pplōs̄ sedulanter·Sn ea ·x·
de quoq; pelle quidā tenebro
sus ignis·tam horroris ē q̄d
cū uideri nō potes·q̄ declarat
q̄d impessimis et inequissimis
insidiis antiqu pditoris·ex⁹
mū homicidiū tam feruoris
erūpit·q̄d insaniā illi⁹ humanē
intellectus discernere nō ualet·
qui tota pelle illa sua fortitu
dine concutit quō homicidiū
oīs diabolicas malignitates
suo horrore cōplectit⁹ cū in
primogenitas abisa odiū ebul
lens·fricadiū ppetrauit·plen⁹
sonituū tēpestatū·et a cumuli
mox lapidū maiox & minox q̄a
homicidiū plenū ē auaricia·
et ebrietatib; atq; acutissimis
duricus·que sine media ba
chant tā in magnus homicidi
is·quā in minoribus uicus· Qui

dū sonitū suū eleuat·ille luci
dus ignis·et uerum & act⁹ cōmo
uent·quō dū homicidiū inaua
ricia effusionis sanguinis ftri
det·supna iudicia et expiram
ones uolatuū rumox·& expan
siones fluctuū dispositionū
inuitione rech iudicu suscitant·
ita q̄d fulgura sonitū ipsū pue
nuunt·q̄a ignis ille primū cō
motionē cuiusde sonitus in se
semit q̄a dignitas offensionis
diuini exanimis idē nefas p
cellendo opprimit·cū eā di
uina maiestas·amit quā frem
tus eiusde infanie publice ma
nifestet· uidemit oculo cui oīa
nuda s̄ cū p̄udeat· Sed sub ·xi·
eadē pelle purissimus ether·ē
sub se nullā pellē habens·quō
sub insidus antiqu pditoris
serenissima fides lucet inqua
nulla incertitudo infidelita
tis lucet a semet ipsa nō fun da
ta·s; ad xp̄m suspensa·inquo
eā quendā globū·cadentis
ignis·plurimeq; magnitudi
nis undes·qui ueraciter·desig
nat mundā ecclīam in fide
candore innocentis clarita
tis·plurimiq; honoris ut ubi
demonstrat p̄tendentē·et sup
se duas faculas sursū clare po
sitas habentē·ipsūq; globū
ne modū cursus sui excedat
commentes·que sua significa
tione s̄ ostendentes·quod

ecclīam.de supnis edita duo
testāmta·uidelicet nouī ac
nouę auctoritatis·addiuma
p̄cepta celestiū secretoꝝ tabux·
scilicet cū ipsa tandē ecclīam
ne multarietatē diuersoꝝ morꝫ
se p̄cipitanter extendat comu
nem·quia ac uetus & noua ac
tificatio beatitudinē supne
hereditatis ipsi ostendunt·

xii. Qua ꝓpt̄ etiā in eode ethere
multe & clare spere ubiq;
posite s̄ in quasi idē glob; mū
dū se aliq̄mulū inclinant·
claritatē suā emittit·quo in
puritate fidei plurima & splen
dida opa pietatis ubiq; appa
rent in quę eade ecclīa con
gruo tempore conculcatio
nē uerboꝝ aliq̄mulū sustinēs·
decorē miraculoꝝ suoꝝ tradit
cū ipsa uelut in merore iacēs·
tam claritatē opū in p̄fectis
hominib; palios admiratē ac
ita subp̄fatū rubeū igneūq;
globū recurrens ac abeo flā
mas suas refrenans·nutū u.
las in eade spheras efflat quo
ipsa in commotione posita·sub
p̄textu·umgentiū ꝑpatis &
abeo sufferentias diume con
formationis accipiens·ita eiā
amore supnoꝝ in beatis opib;
xiii declarat· Vnde & ab ipso
ethere q̄dā flatus cū sint
turbinib; se effundit·qui se
in p̄fatū instrumentū ubiq;
dilatat·quia abundanter fidē
fortissima fama cū ueris ac
p̄fectis assertionib; miraculoꝝ
hominū emanans·finis tuꝰ
orbis multa ecclesiastice p̄me
xiiii. bat· Sub eode autē ethere
aquosū aerē unde alba pelle
sub se habentē·qui se hac ac
illac diffundens·omē instrumē
to illi humorē dat·quo sub
fide que tā mane quis quā
innouis patrib; erat·baptis
mus in ecclīa ad salutē creden
tiū ut & uerissime manifestat·
innocentia beatissime sta
bilitatis fundatus·se diuina
inspiratione ubiq; dilatans·
uniuerso orbi irrigatione
salutis inredentib;·anulit·
Quidā se mūdū repente con
gregat repentina plurium am·
multo fragore emittit·et dū
se lenit diffundit·blandā plu
uiā lenī motu·dat·qa dū bap
tismus aliq̄ndo passerotes
ueritatis in uidoeitate p̄dica
tionis·et in p̄funditate mūdi
ipsoꝝ coadunat·ecclīe copia
uerboꝝ inundatione p̄dica
tionis eoꝝ animas hominū;
manifestat·mūdū eiā ide bap
tismus suam ꝛ̄pamto in ipsis
p̄dicatoribus dilatatis·suam
irrigatione cū discretionis
admirio pplis auditis·ppa
latur· xv. Qua ꝓpt̄ & ecce
quidā flatus cū turbi

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0038
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

mb; sius exeuns. p̄ p̄dictū instru
mentū se ubiq; diffundit. quō
abundantione baptismatis
salutē credentib; afferemus. uc
risima fama cū uerbis fortissi
morū sermonū egredientis omnē
mundū manifestatione beatitu
dinis suę p̄fundit. ut ia impleti
infidelitatē deserentib; et fidē
catholicā appetentib; apte de
clarat. ¶ Et in medio istorū .xvi.
eleuatę ¶ quida arenosus
globus plurimę magnitudinis
est. quę p̄fata elemēta ita circū
dant q̄d nec hac nec illac labi
possit. qui manifeste ostendit
infortunitate creaturarū di
uinę p̄fundę consideratio
nis de uno tam mirabili modo
multę q̄dę factū degentē et ut
tute earundē creaturarū ita ob
uolutū. q̄d aberis nullomodo se
parari ualet. quia elemēta mun
di adseruantē hominis creatu
ipsi famulatū exhibent. dū ho
uelut in medio eo; sedentis ipsis
diuina dispositione p̄sidet. ut
eiā p̄me inspiratus dauid dic.
¶ Tā et honore coronasti eū. .xvii.
et constituisti eū sup opa ma
nuū tuarū. Q̄d dic. O tu ds; qui
oīa mirabiliter fecisti. aurea
et purpurea corona uelle et
et dignissimo in dumo uisibi
lis specie coronasti hominē.
ita ponens eū quasi principē
sup atrocitatē p̄fectę; opū
tuo; quę meretricis uis iuste et
bene dispositis. Tu eni p̄alis cre
aturis uis magnas et admiran
das dignitatis homini iniunxisti.
¶ Sed ut uides dū mūdū cadē .xviii.
elemēta cū p̄dictis flamb; se
inuicē concutiunt. eundē glo
bū sua fortunidine aliq̄mulum
mouere facium. quia dū con
gruo tēpore creature dī cū fa
ma miraculo; ipsius creatoris
se inuicē cōplectunt. ita q̄d mi
raculū miraculo magno tem
truo uerbo; innectit. homo
eorundē miraculo; magnitu
dine pulsus. concussionē men
tis et corporis sui sentit. dū in
eisdē mirabilib; inuoluit. in
beatitatē fragilitatis suę con
sideratē. ¶ Et unde ab aquilo .xix.
nē et oriente uidit maximū
motē. qui uersus aquilonē
multas tenebras. et uersus orien
tē multā lucē habet. quō inter
diabolicā impietatē et diuinā
bonitatē magnus casus homi
nis apparet. p pessimā decepto
nē in tenebris multas miserias
damnationis. et p exoptabilē
salutē inclitis plurimā felici
tatē redemptionis uenit. ita ta
men q̄d nec lux illa ad tene
bras nec tenebre ille ad ipsam
lucē p̄tingere possunt. quia
opa lucis opib; tenebrarū se
n̄ miscerunt. nec opa tenebra
rū ad opa lucis ascendunt.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0039
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

quā ms diabolus ca multo ci ms
p malos homines obfuscare la
borat· uelut ē mpagani· herci
scis· et mpseudo ppbis· et quos ish
sua fallaci decepcione post se ℞here
conat̄· Quomodo· Quia uolun
ta scire que ipsis secunda n̄ s· il
lū imitamur· qui se altissimo si
mile ē anhelauit· Et quō illū
subsecut̄· et ipse mendacū q̄si
ueritatē cs secm uoluntat̄ ip
sorū demonstrat· Vnde mecū n̄
s· nec ego cū illis· qua uias meas
n̄ ambulant· s; ecclesiasticas semitas
amant· inquirentes q̄d cs stul
ta creatura de suis cautis fal
lacijs· ostendat· et hoc ita uo
lunt habere· secm q̄d illud p
uerse exquirt̄ me contēpnen
tes et scōs meos abicientes· qui
sincero corde me diligunt·

.xv. Sed isti homines qui peruersa
arte tā pnacit̄ me uīptant
na q̄d creaturā illā que ad se
uitutē ipsoꝝ facta ē seruiant̄·
scissent nes ut rē illā quā ipsi
scire uolunt cs secm uoluntatē ipsoꝝ ostendat· numq̄d
possunt inscrutatione sue ar
tis elongare t abbreuiare tē
pus· q̄d cs a creatore suo con
stitutū ē uidere· Certe hoc nec .xvi.
die nec hora facere pualent·
Aut nūquid possunt p̄destin
natione dī postponere· Nul
lomodo· Omisert· nonne p
mitto creaturas uobis passio
nes uras mundi demonstrare·
que signa tunc ido habent·
quia me dim tumentes uelut ser-
uus facultatē dñi sui· aliq̄n
do ostendit et ut bos et asin⁹
ac cetera animalia uoluntatē
dñiq̄ suiq̄ manifestant· cū ea
inseruimus fidelit̄ adim
plent· Stultum· cū me oblitum
uadimus· nec ad me respicien
tes· nec me adoramus· s; aspici
mus ad subiecta nobis creatu
ra· q̄d ipsa portemus et ostēn
dat· tunc pnacit̄ me abicimus·
infirma creatura p creatore
uro colemus· Qua ppt̄ et ego
dico· O homo· cur creaturā illā
colis que te nec consolari nec
tibi auxiliari potest et que
tibi nullā p spem felicita
te confert· uelut mathematī
ci mortalis instructores· et de in
credulitate paganoꝝ sequaces
eoꝝ affirmare solent· ita q̄d
dicunt stellas uobis hominib;
uitā tribuere· et oīs actus
uros disponere· O miseri· q̄s
stellas fecit· S; stelle mūdū ex
pmissione mea· cū quib; dā
signis hominib; declarant̄·
ut ita filius mis in euāgelio
ostendit ubi dic· Erunt
signa in sole· et luna et stel
lis· Q̄d dr· In lumine boreū
luminū hominib; ministrat·
et circuitu ipsoꝝ tempora
tēporū ostendunt· Vnde

etiã in nouissimis tẽporib; lamẽtabilia et periculosa tẽpo ra p̃missione mea in ipsis de monstrantẽ. tua q̃d radius solis et splendor lunę et cla ritas stellarũ aliq̃ndo sub trahit. ut corda hominũ ex hoc concutiantẽ. Sic et p̃stel lam. ex uoluntate mea in car nario filii mei ostensa ẽ. Homo autẽ ppriã stellã que unã ipsi⁹ disponat. ñ habet. uelut stultꝰ et errans ppłs asserere conatẽ. ſ; omñs stellę omñ ppłõ cũ ser tum sua cõmunis s. Ş; q̃d stel la illa ceteris stellis p̃clarior et fulsit. hoc ẽ. q̃d unigenitus mꝰ p̃alius hominib; ut ignali par tu sine peccato natus ẽ. ipsa nullũ sublcuam. eide filio ẽt rens. nisi solũ in carnatione⁹ et̃ ppłõ fidelitẽ de mutuans. quo omñs stellę et creature me tum̃ss. missionẽ meã tamẽ p̃ficiunt nec ulliꝰ rei multa creatura noticiã ullã habent. Nã cũ m placuerit. creature missionem meã ostendunt. uelut cũ faber nũmũ faciens. in eo congruen tẽ formã cęlat. sic q̃d idẽ nũm formã sibi impositã declarat. sed de hoc nullã potestatẽ ha bens. ñ nouit q̃ndo faber aliã formã sibi imponere uelit. quo nec longũ nec breue tẽpus suę forme discernit. Q̃d ẽ hoc. Ô hꝰ. ſ; lapis coram te iaceret. in quo aliqua signa passionũ tuarũ diligentẽ cũ minus denotares. tunc sedm fallacẽ estimationẽ tuã. aut de infelicitate tua con tristatus. aut de p̃spritate tua gaudius in decęptione dicere ſ. Ach moriar. ud. wach unũ. aut heu q̃nta infelicitas seu wach quanta p̃spritas mea ẽ. et q̃d tꝰ lapis ille tibi conferret. Num quicquã tibi auferret et daret. Ş; nec ꝺ ob ẽ nec pdẽ ualeret. Sic etiã nec stellę nec ignis. nec auis nec alia huiꝰmodi creatu ra. insignis seruationis tuę quicquã te ledere. uel nuiare possunt. Q̃d si mea creaturã hanc quę ad seruitutẽ tuã facta ẽ confidis abiciens me. tunc et ego iusto iudicio meo ex ocu lis meis te picio felicitatẽ reg ni mei tibi auferens. Nã ego nolo ut stellas. aut igneꝫ aut uolatilia seu alias tales crea turas de futuris causis ser uire. quo si illas p̃tinacit̃ inspec eris oculi tui in molesti s. et te uelut p̃dtũ anglm dicio. qui uestitũ deseruit. et se ipsũ in damnationẽ p̃cipitauit. O ho. cui stellę et cętę creature facte ſ ubi fuisti. Num q̃d de instru mento earũ do consiliũ dedisti. Ş; p̃sumptio huiꝰmodi seruitutis forte ẽ impio seruitutẽ in deditio. et hominis diu ta ob liuioni dedisset. q̃d genus

ex genus diuersas creaturas
supbe inspexit. et de similis
cansis uaria signa in eis que
sunt. et sic ena error ille in
baal exortus e. scilicet qd ho
mines creaturā di pdo decep
ti colebant. ad qd cos ena di
abolica irrisio excitauit. qa
post creaturā magis quā p
creatorē suū respexerūt. hoc
scire cupientes. qd scire n de
bucrt. xx.ii. Vnde ena peiora
bis appa Vrucrt. cū homines
pdiabolū magica artē insa
nire ceperūt ita qd diabolū u
derūt et audiuit. ipse ossalla
ens loquens et ostendens. qd
uidit creaturā hanc inspiciens
et alia exultare. Nolo autē dice.
quomodo pdiabolū pīm se
ductores edoch sint. ita qd eū
uiderūt et audiuit qui eū hoc
modo quer. si ipsi de hac ne
quicia sua ualde culpabiles
existunt. cū me dīm suū hoc
modo denegant et amq; quū
seductorē imitant. O ho. ego
in sanguine filii mei te requi
siui. ñ eū malicioſa mīgrant si;
eū magna egritate. si; tu me ue
rū dīm desertis. et illū q mendax
ē imitaris. Ego sū iustitia et
ueritas. et ideo admoneo te in
fide et exhortor mamore. ac
reduco te in penitentia. ut
quāus sanguinolenti sis in
pollutionib; peccatoꝝ tam

exurgas de casu ruine tue.
qd si me subsannaueris. para
bola hui similitudinis fuit
que dicit. xx.ii. Quida dns mul
tos seruos si bi subiectos
habens. unicuiq; eoꝝ de seruoꝝ
suoꝝ plurima arma bellica
dedit dicēs. Estote pbi et uiles.
tarditate et expone abiciemus.
Si; dū qdda ex eis cū eo agerent
ide seruu quendā illusorē.
et diuersē artis pessimū adu
uentorē secus ma uidert. und
et qda ex eis decepti dixerūt.
Hui hoīs artes discere uolum.
et arma que habebant abici
entes. ad illū cucurrerūt. Quib;
alii dicebant. Quid facimus
hunc illusorē imitamur. et
dnm nrm adiuuacundia puo
camur. Et illi responderūt. Qd
hoc dño nro obest. Et dns
eoꝝ illis ait. O seruu nequā. cur
arma que uobis dedera abi
ecistis. et cur carnis e uobis hāc
uanitatē amare. quā in dño
uro cui seruu esse famulari. ꝑ
hec q̄ p illusorē istū ut cupitis.
quia in seruire ñ uultis. et u
dent qd ex stultitia uobis psti
terit et abierit eos. Qd dī. Dns iste e
ds omps omis pplos sub pote
state sua regens. ita qd quēq;
hominē intellectu armauit.
mandans ei ut strenuus et
uigilans ministrum sum tu
tū sit. preuenire et neglegen

tiã a se excumens. S; dñs hominꝫ
mã uertamus arripiunt. undiu
ms mandatꝫ ire disponentꝫ.
ipsis multe tẽptationes occur-
runt. ita q̃d diabolꝰ totus or-
bis seductorẽ & multipliciũ
uiciꝫ nequissimũ artificẽ. ñ
inuia uertamus s; pdeceptionẽ
insidiꝰ posimꝰ amendum.
unde & quida ipsꝫ minus icit
magis quã rectitudinis ama
tores. peindẽ diabolꝰ seduct.
plus studerit ei de antiqui se-
ductoris uicia imitari. quã
uirtutes dñi amplecti. Et inuti-
lectũ quẽ ad diuina mandata
conuertẽ deberem aduicia
tiene migrauis retorquentꝫ.
diabolo se subponunt. Quib.
doctores eꝫ uelut consodalesꝫ.
ipsꝫ p sacras scripturas mul.
tocies occurrentes facta eꝫ
impparum. et cur diabolica fig
menta sequentes diuinã ultiõnẽ
sibi inducam. uociferam.
S; illi admonitiones eꝫ sepis
sime subsannantes. se impau
cis peccare et dñm suũ minime
offendere p superbiã affirmant.
Vnde cũ inobdientione ista
pseudam diuinã sentenciã
accipiunt. quo ipsis seruis m
iquitatis exactoribꝫ. cur in
tellectũ de sup sibi datũ suf
focauerint. & cur magis de
ceptiones antiqui seductoꝛ
ris susceperint. quã creatorẽ
suũ cui ptremuit famulari de
buerant dilexerint obiectẽ.
ita q̃d ipsi contẽptu. diabolicis
illusionib; sedm opa sua q̃a
do seruire noluerẽt. deputantẽ.
ubi considerare cõpellunt. q̃d
nequissima seductio ipsis p
fuerit. quo hoc modo abiecti
dampnationẽ incurrunt.
qua diuina p̃cepta post po
nentes plus diabolo quã dñm
sequi commendarẽt. Ego enim
nolo ut me homines contẽp
nant qui me infideles seruire
debent. quo si me abiecerint
et creaturã sibi subiectã in
speciem. antiquũ seductoꝛ
rẽ in hoc imitantes. tunc et
ego p merito. ut eis & cũ creã
tura et cũ diabolo sedm con
cupiscentiã cordis sui fiat.
quatinus ita expiantẽ. q̃d ip
sis psit creatura quã adora
uerunt. uel q̃d eis diabolus
conferat quẽ sub secum s.

Ecce stulti homines. cur creaturã de tẽpore ute
re inquirimus. Nullus enim
ũtm potest tẽpus ute re
scire aut illud deuitare
aut ẽffugere. ñ ut p me sibi
constitutũ ẽ uenire. q̃a
o homo cũ salus tua, in scla
rib; quã inspualib; cõple
ta fuerit p̃sens sedm mun
dis. et ad illud q̃d terminꝫ
ñ inuenit. transibis. Nã

cū homo tamꝝ foꝛmidinis ē-
q̄d p̄alus pplis ardeꝝ inme
ardoꝝ na q̄d inconsciema tꝝ
m liquoꝛis femineū peccamꝝ
n̄ woꝛpeis-insidias anīqui ſer-
pentis deuitaꝝ-huiꝰ ſp̄m a coꝛ-
poꝛe ſuo n̄ exciuio amꝝ quā
dulceſ fꝛuctus ſuoſ inſuauiſſi
mo odoꝛe adbonū finē p̄du
caꝝ-illū autē q̄ꝫ tamꝝ fꝛagi
litatis conſido-q̄d teneꝝ ē in
graui doloꝝ ſui coꝛpoꝛis-ꝝ
inhoꝛꝛoꝝ peſſimi inſidiato
ris iugū meū foꝛte-de hoc ſelo
ſubtraho-amꝝ quā inꝝpoꝛ
marceſcentis animi ſui incipi
at areſcere-Oīa enī ſcio-Volo
autē humano geneꝝi quāq;
iuſticiā ad ſuā cauteꝛā daꝛe-
na ut nullus hominū ſe poſ
ſit excuſaꝝe-cū hominēſ mo
neo ꝝ exhoꝛtoꝝ iuſticiā faceꝝ
q̄ndo ipſis iudicū moꝛtis in
cumbit-uelut iā ſint moꝛtui-
cū adhuc diuꝰ uiꝛi ſint-
quō nemo niſi ſcdm uolunta-
quā inboīe uideo ꝝ ſcdm
uoluntatē meā qua ꝝ uiuꝝ
concedo-aliud tēpus habeꝝ
uel ſibi diſponeꝝ poſſit-
quēadmodū enā iob uſtaꝝ
cū dicit- Conſumpſiſti tēm
noſ ē-qui puꝛi n̄ poſſēt-
Q̄d dr-Tu qui ſup oīſ es-ꝝ oīa
amꝝ quā fiant p̄uideſ-enā
inſeꝛtꝝ maieſtatis tuę con
ſtituiſti teꝛminoſ humanę

uitatis-na q̄d nec ſcientia nec
p̄udentia-nec aſtutia ullius
ꝛa p̄teꝛiꝛi-poſſit mulla ui
tutis-ſeu immſamia-ſeu inui
uentis-ſeu inſenectutis homi
nū tranſgreſſi-niſi ſcdm pu
deniā ſecꝛetoꝝ tuoꝝ-qui boīes
adgl̄am nominis tui fieꝛi iuſ
ſiſti- Ego enī oīhomo amꝝ
conſtitutionē mundi ꝝ nouꝫ
ſ; tam̄ dieſ tuoſ inopib; tuis
uolo conſideꝛaꝝ ꝝ utilitatē
coꝝ diſceꝛneꝝ-& q̄ucq; opa
tua diligenꝫ ꝝ acutiſſime ex
aminaꝝ-Quēcūq; autē ſubi
to de tēporali uita ſubtraho
huiꝰ uitę utilitas cōpleta ē-na
ut ſi una ipſius longius pꝛoꝛa
beꝛē nullā utilitatē bonoꝝ
fꝛuctuū ampliꝰ afferꝛet ſ; ue
lut ꝛeoꝛē carnes fidī habēſ-
tamū quaſi uacuo ſono uoꝛ-
boꝛū fumū emittet nec in
timo tactu coꝛdis ſui me tan
geꝛet-unde ipſi induciaſ hu
iuſ uitę n̄ tribuo-ſ; antę quā
inteꝝꝛē huiꝰmodi inferuli
tatis cadat-cū ab hoc ſelo ſub
duco-S; ꝛ oīhomo dico-Cuꝛ me
contēpniſ-Nonne ppheꝛaſ
meoſ adhuc miſi-ꝝ filiū meū
pſalmꝰ tua inſigniū cꝛucis
dedi-ꝝ apl̄oſ meoſ ut tibi uia
uerꝛatis p̄uiglm oſtenderem-ꝝ
adhuc deſtinam-Vnde n̄ po
teſt ꝛe excuſaꝛe-quin oīa
bona habeaſ pmc-Et q̄ꝛe

xxvi

xxv

tunc p̄ponis me· Sed cr̄ror̄ xxvij.
hui p̄uersitatis scilicet q̄d signa
actuū tuoꝝ intellis aut ingne
aut inaud; seu inalia huiusmo
di creatura queris amplius nolo
tolerare· quo omis ista qui erro
rē hunc diabolica suasione pri
mū admuenerit dim comp̄ncn
tis p̄cepta illi omnino abiecerit·
unde & ipsi comp̄tu s̄· Ego aut̄
sup omnē creaturā inclaruit
diuinitatis meę fulgor· ita q̄d
miracula mea intelis meis tibi
manifestata s̄· qua ꝓp̄ nolo ut
amplius hunc cr̄rorē augurian
di exerceas· s; ut inme aspicias·
O stulte· quis sū ego· Videlicet xxvij.
sūmū bonū· Vnde oīa bona t̄
tribuo· cū diligent̄ quesieris me·
& quē credis me ee· Dis sū sup
oīa· & in omnib; s; tu uis me
habere uelut rusticū q̄ dnm
suū timet· Quomodo· Tu uis
ut uoluntatē tuā faciā· cū tu
p̄cepta mea comp̄pnas· Sic dis
ñē· Quid ē hoc· Ipse cui nec
opinionē micui· nec timorē fi
nis habet· Cui in laudib; meis
sonant me inspicientis· & secm
iustitiā illā qui ꝓme posuit s·
mihi obedientis· Sol. cui luna
& stelle inuidib; • cui secm
ut timorē sui apparent· nec ñ
flabri uenti· & pluuię macte
ut eis constituit ē curruū· &
hęc oīa creatori suo secm mis
sionē ipsius obediunt· Tu aut̄
o homo p̄cepta mea ñ implesti;
uoluntatē tuā sequeris· uelut
iustitia legis ubi nec posita nec
offensa sit· Inuania enī comu
nia est· quā uis amissis· q̄d t̄
ñ sufficit iustitia legis meę· que
excarata & cuba ē insanguine
filii mei· & bene tua inseis meis·
tā uetus quā nouū testamentū·
Sed & in magna stultitia uis xxviij.
me app̄hendere· cū mihi
hoc modo minaris dicens· si dō
placet ut iustus & bonus sim·
quare ñ facis me rectū· tu ita
me cape uolens· uelut si pecu
liaris beduus ceruū uelit capere·
qui fortissimis cornib; ceruū
ualide trudit̄ & p̄forat̄· Sic
et ego cū mecū petulant̄ in mo
rib; tuis uis ludere· inp̄ceptis le
gis meę quasi cornib; meis, iii
dicio meo te comminuo· Hec
enim s̄ tube maiestatis tuas re
sonantes· s; tu illas ñ sequeris·
s; p̄ lupū curris· quē te primas
tu domasse· q̄d te ledere ñ pos
sit· S; idē lupus devorat· te
dicens· O uis ista secus uiā erra
ut nec pastorē suū sequu no
luit s; p̄ me cucurrit· unde eiā
illā uolo habere· quia me de
seruit· & pastorē suū deseruit·
O homo· d̄s iustus ē· & ido oīa
que in cęlo & uitra fecit· iusta
ordinatione disposuit·
Ego enim sū magnus me xxx.
dicus omniū languoꝝ

facies uidit medicus qui lan
guidu uidet qui medela ar-
dentr desiderat. Quid ē hoc.
Si languor parui ē eū facile
curat. si ū grauis ē. languido
dicit. Ego argentū et aurū aut
exigo. Qđ si illa m dederis. tc
mutabo. Sic ergo ohomo facio.
Omnia peccata mgrauitu et
lacrimis ac mbona uoluntate
hominū abstergo. grauioribꝫ
autē culpis dico. Ohomo. age
penitentiā et correctionē. et
ostenda tibi midiam meā. &
unā ēmā tibi dabo. et stellas
& alias ornatus de causis tibi
occurrentib; ne mspicias. nec
diabolū adores. nec eī mutuo
ces. nec quicquā abeo pqras.
quo si plus uolueris scire. qm
te oportuit nosse. a tanto quo
seductore deceptus qa eū prim
homo plus quesiuit quā que
rere deberet a illo deceptus
est. & mpditionē iuit. S; tamē
diabolus nescium hominis re
demptionē. ubi filius di mortē
occidit. et mfernū fregit. Dia
bolus eū inimico pmulgē dirigit hominē. s; ds in fine tempoꝝ pmulgē
contritum diabolū quę filiū
di genuit. qui diabolica opa
opa mirabiliter admbilium
duxit. quēadmodū iobꝫ di
cebus mis testat dicens. In hoc
apparuit filius di. ut dissoluat
opa diaboli. Quid ē hoc. Ppter
salutē et saluationē homi
nū apparuit maxima clari
tas. scilicet filius di pauperta
humanū corporis mduens.
s; uidit ardens stella mtum
brosis nubib; fulgens. tta po
simus intorculari. ubi unū
sordē fermū exprimēdū erat.
quo ipse lapis angularis sup
torcular cecidit & tale unū
fecit. qđ maximū odorē sua
uitatis dedit. Ipse enī absq;
mundatione pollutu sangui
nis inhumano genere clarus
homo effulgens. pede mili
cię sue os antiqui serpentis
conculcauit. et dissoluens
a iecore inimici illi omnia ia
cula que & furore & libidi
ne plena erant. eū omnino
contemptibile reddidit. Unde
qui eūq. scientiā mspū scō
et penitas mfide habet. iste
admonitionē meā n transi
endat. s; eā in gustu anime
sue amplectendo pcipiat.

Quarta ussio. ꝑme parte

Vdi maximū
serenissimūq;
splendorē uc
unt plurimis
oculis flāmantē
quatuorq; angulos ad quatuor
partes mundi uersos habentē q
secretū supni creatoris designans
unmaximo mysterio in manife
status ē. in quo erā alī splendor
similis aurore inse purpurei
fulgoris claritatē tenens appa
ruit. Et ecce udi unā hominē
unaisi facie portantes. et unde ea
seos facientes. cui quedā pars
spissa fuit. unde fortes casei fac
ta s. pars quedā tenuis. de qua
debiles casei coagulum fuit. et
pars quedā tabe permixta. de
qua amari casei effectu s. ei ma
udi quasi mulierē. uelut in
tegrā formā hominis minuto
suo habentē. Et ecce p secretam
dispositionē supni conditoris.
eadē forma motū inuidie mo
tionis dedit. ita q̄d uelud ig
nea spa nulla humana hu
ni corporis habens. cor eā de
forme possedit. et cerebrū eī
tegit. et se p oīa membra ip
sius transfudit. Deinde eadē
forma hominis de utero eīdē
mulieris hoc modo uinificata
egrediens. sedm motus q̄s
ipsa spa in eadē forma homi
nis habuit secm illos eiā et
colorē suū mutauit. Et udi
q̄d quandā huīmodi speciē
in humano corpore manentē
multi turbines inuadentes. eā
usq; ad ruinam incuruabant. s;
illa resūpta uirib; se uirilit
erigens. eis fortiter restitit. et eī
gemitu sic dixē. Ego peregri
na ubi sū. In umbra mortis.
et qua uia eo. In uia erroris.
Et quā consolationē habeo.
quā peregrini habent. Ego
eni debui habere tabernacu
lum quinq; quadris lapidib;
sole et stellis lucidioribus orna
tū. qa occidens sol. et occiden
tes stelle nō debebant in eo lu
cere. s; in eo debuit ee anglica
gla. quo topazius debuit ee
fundamentū ipsi et oīs gēme
structura et scalis et cristallo
posita. et platea ipsi auro stra
ta. Nā ego debui ee consors
angloz. qua sū uiuens spūa
culū q̄d ds misit mundū in
mū. Vnde debere dīm seire. et
ipsū semper. S; heu cū taberna
culū meū intellexit se posse
oculis suis in oīs uias uidere.
instrumentū suū adaquilo
nē posuit. achach. ubi capta
sū. et spoliata oculis et gau
dio seeme. uelut mea tota
substantia. Et sic de hereditate mea
pulsa. ducta sū malicnū lo

cū·qui omī pulchrmudine ꝛc
honore carebat·ubi pessimo ser-
uicio subiecta sū·S;ch qui me
ccpcrant colaphis ꝑcutere·
cū porcis fecer̄t me manducare·
ac ma in deserti locū me mitte-
rēt amarissimas cuā herbas mel
le intinctas mihi admanducan
dū dabant·Postea quoq; sup
torcular̄ me ponere·multis
tormīs me affligebant·De mo
ante uestib; meis me exuere·
ꝛ multas plagas mihi inferen
tes·uenatū me miser̄t·ubi pes
simos ꝛ uenenosos uermes·inde
licet scorpionū·aspidū·ꝛ alioꝝ
similiū uermiū me capere fecer̄t·
qui me tota suo ueneno ita con
spuer̄t·q̄d inde debilis efficiebar·
Vnde illi me deridentes dixer̄t·
Vbi ē honor tuus nc·Ach·s;ego
tota contremui·ꝛ magno gc
mitu meroris silent̄ dixi·O ubi
sū·Ach unde huc uen·Et quē
consolatorē hui⁹ captiuitatis
queā·Quomodo has catenas
dirūpā·O quis oculus mulieris
mea uidere poterit·ꝛ que na
tes ferorē hunc egrū sufferre
poter̄t·Aut que manus ea oleo
ꝑungent·Ach q̄s dolori meo
mdiam impendet·Cessa q̄ cla
morē meū exaudiat·ꝛ tua de
merore meo tremiscat·ac omīc
q̄d uiuit ad captiuitatē meā
se miserando inclinet·quia
amarissimus dolor me p̄mit·
quō sine consolatione ꝛ sine
adiutorio ꝑegrina sū·O quis
consolabit̄ me·quō ꝛ mat̄ mea
dereliq̄t me·quia a ma salutis
errauī·Quis me iuuabit nisi dñs·
Cū autē recordor tui o mater
syon·inqua habitare debui·a
marissima seruitia quib; subiec
ta sū inspicio·ꝛ cū omē genus
musicoꝝ q̄d mihi ē admemoriā
duxero·unlneta mea aduendo·
Sed ꝛ cū recordor gaudii ꝛ le
titie q̄ē tue·tunc uenena illa
quib; polluta sū detestor·O quo
me uertā·ꝛ quo fugiā·Dolor
enim mis innumerabilis ē·quō
si inmalis istis ꝑseuerauero·so
cia illoꝝ ero·cū quib; uitia babi
lonia turpit̄ conuersata sū·ꝛ
ubi es o mat̄ mea syon·Ach in
qua aut infelicit̄ recessi·quō
si te nescirē lamis dolerē·Nunc
autē pessimos sodales meos fu
giā·quia infelix babilonia in
plūbeā flamā me posuit·ac
maximis trabib; me oppressit·
ita q̄d uix suspirare possū·S;
cū lacrimas meas adte o mat̄
mea cū gemitib; meis effundo·
tantos strepitus sonamū aqua
rū infelix babilonia emittit·
q̄d uocē meā nō audiendis·Ego
multa sollicitudine artas uias
quā·inquib; pessimos soda
les meos ꝛ infelicē captiuitatē
meā effugere possim·ꝛ cū hec
dixissē·in angustā semitā·ubi

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0048
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

me abscondi in paruo foramine
comta septemtionē amarissime
fleui·quō mauē meā ꝑdideram·
ibi cuā considerans omnē dolorē
meū·et oīa uulnera mea·Tamaq;
effusiones lacrimarū flendo et
flendo ibi emisi·q̄d oīs dolor
et oīs timor uulnerū meoꝝ lacri
mis istis ꝑfusus ē·Ecce suauis
simus odor uelut leuis aura ama
re mee emissus·narib⁹ meis·ter
gite·O quantos gemitus et q̄ mas
lacrimas tunc effudi·cū paruam
consolationē istā adesse sensi·et
tamos ululatus cū tamis flectib;
ꝑgaudio dedi·q̄d etiā mons ille
in cui⁹ foramine me abscondeā
inde commotus ē·Et dixi·O mat̄
o mat̄ syon·q̄d fiet de me·Et ubi
nunc ē nobilis filia tua·O quādiu
quādiu matūe dulcedinis tue
exp⁹ sū·que mimulus delicijs me
blande enutrieras·et in his lacri
mis ita delectabar·ut dicit mat̄
mea uidere·S; inimici mei istos
clamores meos audientes dice
bant·Vbi ē ista quā hactenꝰ in ē
seruo nr̄o secm uoluntatē nr̄am
habuim⁹·ita q̄d et ipsa omnē
uoluntatē nr̄am ꝑfecit·Ecce u
delicolas inuocat·O mis q̄ artas
nr̄as excutemus·eā tanto studio
et tanta sollicitudine custodien
tes·ne nobis effugere possit·q̄a
eā nobis prius omīno subiecera
mus·Si hoc fecerimus·nec ꝛ̄ nos
sequet̄·S; ego foram illud in q̄

me abscondeā tanq̄m egressa·
inquandā alitudinē ire uolē
bā·ubi me inimici mei inuenire
nō possent·Et ipsi q̄ddā mare
tam feruoris in opposuerant·
q̄d illud nullomodo transuada
re potui·S; ibi quidā pons
tamq̄ paruitatis et angu
stie erat·q̄d nec pillū transi
re ualui·In fine quoq; eidē ma
ris quedā altitudo mentū tan
torū acuminū apparuit·q̄d
nec ibi mor habere potuā·Et
dixi·O q̄d ego misera nō faciā·
Suauitatē matris mee nunc
parūp sensera unde putabam
q̄d uellet me ad se reducere·
S; ach nū mortū relinquet me·
Ach·quo me uertā·Nā si modo
inperiorē capitalitatē uenero·
inimici mei magis nē quā pri⁹
deridebunt me·q̄a ad matrē
meā flebiliter clamauera·et quō
dulcedinē suauitatis ei⁹ parūp
senseā·cū mortū modo ab ea
derelicta sim·S; ego ꝑ suauita
tē illā quā prius a matre mea
uenerāter senseā·adhuc tame
fortitudinis eā·q̄d me a dori
mee uerti·et q̄d mortū angu
stissimas semitas ire cepi·Ede
autē semite spinis et tribulis
et alijs huiꝰ modi impedimē
ta plene erant·q̄d uix ulla
uestigia meis habere poterā·
S; tamen cū maximo labore
et sudore eas tandē uix ꝑ

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0049
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

transiens: excode labore tanta
fangamone in curru: qd uix su
spirare ualui. Sic tande cu maxi
ma fangamone ad cacumi edis
montis: in quo me prius absconde
ra puenies: aduasse ad me
in dimam: ubi descende debeba:
et ecce ibi aspides. scorpio
nes: dracones: et alia huiusmodi
serpentes in oppositu erant: et
inme sibilos suos emittebant.
Unde ego exterrita: maximos
ululatus emisi dicens: O mater
ubi es: Tenuus eni dolere ce: si sua
manu usmanonis tue prius
n sensisse: qa nec mr u incapu
manu illam cada: in qua dudu
iacuera: Ubi q nec e auxiliu tu
um: Tunc uoce matris mee au
diui mihi dicente: O filia
curre penne eni aduolandu
ubi datur s aforussimo dauoie
cui nullus resistere ualet: Ego
ucloci transuola omis has con
tarietates: Et ego multa con
solatione confortata pennas
illas suscepi: et oia uenenio
sa ac mortifera illa uelocite
transuolaui. Et ueni ad
qdda tabernaculu: qd mul
tus tonu erat ex forussima
calibe fabricatu: Et illud in
transopa clarissimus feci: cu
prius opa tenebraru fecisse.
In eode aute tabernaculo
ad sep uentu ronem columna in
polita ferri posui: in qua
flabella diuersaru pennaru:
et sic hac et illac mouebatur sus
pendi: et manna inuenies: il
lud comedi: Ad orientem uero
ppugnaculu ex quadris la
pidib; construxi: et in eo igne
accendens: ibi murtatu unu
cu musco bibi: S; ad meridiem
turrim ex quadris lapidib;
feci unqua clipeos rubri colo
ris suspendi: et in cui fenestras
tubas ex bore factas posui. In
medio aute edis turris mel
effudi: et ex hoc pciosu un
gentu cu alis aromatib; feci:
ita qd ex ipso pauimi ide taber
naculu maximus odor diffun
deret: Ad occidentem uero nul
lu opus posui: quia pars illa
ad sclm uersa erat: Sed inuen
du in hoc labore occupata es
se inimica mea pharisea: su
as arripientes sagittas suis ta
bernaculu meu aggressi s:
s; ego p studio opis mei qd
faciebat tadiu insania ex; n
aduendi: usq; du ianua edis
tabernaculi sagittas impleret.
Nulla tam earunde sagittaru
nec ianua: nec calibe eusde ta
bernaculi pforare ualebat:
unde nec ego abeis uidi potui:
qd illi uidentes maxima in
undatione aquaru emisere:
quatinus et me et tabernacu
lu meu deleret s; tam in hac
malicia sua nihil pfecerit. Qua

ppt: cos audacter dicis: fa
ber: q̄ hoc tabernaculū fecit: uobis
sapientior: & fortior: fuit: Unde
sagittas uras colligentes eas de
ponit: quo nulla uictoria uo
luntatis ure amodo in me pot
erunt: pficere: Ecce uulnera
ostendunt: Ego multo dolore et
labore plurima bella aduersū
uos pegi: cū me mori uiderē
uellent: sed iam ñ potuistis: quia
fortissimis armis munita acu
tos gladios contra uos uibrabā:
p quos me a uobis strenue de
fendebā: Recedite q̄ recedite: quo
ultra me habere ñ poteritis: Sed
ego fragilis et indocta uidi etiā
q̄d malia spera plurimi turbines
irruentes: eā deicere uoluerūt: sed
ñ ualuerūt: quo illa fortiū repug
nans: locū eis insaniendi ñ de
dit: sed tam sic cū querela dixit:
Quā uis pauperula sim: tam mag
nū officiū habeo: Oquid sū ego:
et que ē querimonia clamoris
mei: Spiraculū tam uilens in
homine sū posita in tabernacu
lū medullarū uenarū: ossiū et
carnis: ita q̄d ede tabernaculo
uiridante tribuo: et q̄d illud
ubiq: in mouib: suis circūfero:
Sed heu sensibilitas illi: pfert
spurcicia: lasciuia: et petulan
tia mortū: ac oīa genera uicioꝝ:
Ach o quā magno gemitu hoc
queror: Nā cū pspiratē unx in
opib: tabernáculi mei habeo:
occurrit in diabolica psuasio in
omnib: me irretiens: ac inflam
damonis ira me erigens: q̄d mul
tociens dico: Ego secūm gestū ui
ridiratis ure opari uolo: In taber
naculo eni meo queq: opa inuol
ligo: Sed iam audiatis ei ira impe
dior: q̄d opa mea ñ discerno: an
te quā dira uulnera inme ui
dero: O quantū planctū tunc
emitto: Et dico: O dñe nine et tasti
me: Ecce uelis ira opprimit me:
Et sic fugā in eo: Quomodo: cū
tabernaculū meū carnale con
cupiscentiā habet: tunc quia
gestū mope habeo: cū ipsa op
illud pficio: Sed ratio que in me
cū sentina uiget: ostendit in
quo ado erraui sū: In qua ratio
ne etiā sentio: quia ada cū di
uinū pceptū transgressus ert:
timens abscondit se: Sic et ego
timens a facie di me abscondo:
cū opa mea in tabernaculo
meo contraria do sentero: Cū
autē plurēa flauiā peccati
sup ponderauero: oīa opa
illa que carnalib: concupis
centiis ardent: contēpno:

Ach me pegrinā: quomodo
in his periculis subsistere
possū: Et cū diabolica psuasio
me inuadit sic dicens: Ē ne hoc
bonū q̄d nescis: nec q̄d uides:
nec q̄d facere potes: q̄d tunc
erit: Et cū mortū dicit: q̄d no
sti: et q̄d intelligis: et q̄d pficere

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0051
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

ualeſ·cur hoc deſeriſ·q̄d tunc fa
cia·Ac plena dolore reſpondebo·
Ach me miſeraī·qa p̄ad̄a nocua
uc̄ia in afflata ſ·cū ipſe diuinī
p̄ceptū transgreſſus ex imāam
exclus·carnalia tabernacula
coadunauit·Nā inguſtu quē
ipſe inpomo p̄inobedientiam
guſtauit·nocua dulcedo san
guini ex carni ſe ingerit·ex na
pollutionē uicioq; p̄ducit·Unde
peccatī carniſ in me ſemo·pu
riſſimū aut̄ din qua p̄culpā
inebriata ſū negligo·S; hoc q̄d
guſtus tabernaculi mei inſe
habet·ſequi nō debeo·Nā ex hoc
q̄d ad̄a in prima appartione
puruſ et ſimplex·ad̄o erat ui
erat·ut eo din·ſciens quō p̄ip
ſū pura et ſimplex et tota ſum·
Sed modo p̄mala conſuetudi
nē uicioq; inquietudinē uerbo
o in his oīb; p̄egrina ſū·Qua
p̄p̄ turbines diuerſoq; ſonnuī
multa mendacia pferī·qui
in me ſurgunt ſic dicentes·
Quę es·et quid facis·Et qualia
ſunt certamina quę exerces·
Infelix enim es·Nā ignoras
utrū bonū an malū opus tuū
ſit·Quo tandē ibis·et q̄ſ te con
ſeruabit·et qui s erroreſ illi
qui te in inſaniā ducunt·An
p̄ficies q̄d te delectat·an fugi
es q̄d te angustat·O q̄d facies·
quia iſtud ſcis·et iſtud igno
ras·Q̄d enī delectat·hoc tibi li
cuī nō ē·et q̄d te angustat ad
hoc p̄cepto di cōpelleris·et uno
ſcis·ſi hec ita ſunt·O deus ubi
es·et ſi nō fuiſſes·et poſt quā iſti
turbines ita in me ſurrexerunt·
incipio aliā uiā ambulare·
quę carni mee grauis ē·q̄a
incipio iuſticiā facere·S; utrū
uera me dubito·utrū hoc ex
dono ſp̄ſ ſcī ſit·annon·et dico·
Hoc inutile ē·Et deinde ſup
nubes uolare uolo·Quomodo·
Sup intellectū meū uolo uola
re·et ea incipe quę p̄ficere nō
poſſū·S; cū hec facere tēptauero·
maximā triſticiā in me excito·
ita q̄d nec mansuetudine ſcīauſ·
nec in planicię bonę uoluntatis
ullū opus facio·S; inquietudinē
dubietatis·deſperationis·meroris·
et oppſſionis omniū rerū in me
habeo·Et cū diabolica p̄ſuaſio
ne ſic inquietat·o q̄ta calami
tas in tunc occurrit·q̄a oīa
mala quę s aut eſſe poſſunt in
uituperatione·in maledictione·
in mortificatione corporis et
animę·in uerbis; uerbis contra
mundiciā·ſanitatē et mansuetu
dinē quę in dō ſunt·hec oīa in
infelici occurrunt·Unde etiā
hec iniquitas in inſurgit·ſcili
cet q̄d omīs felicitas et omne
bonū q̄d ita in hoīe quā in dō
ē mihi moleſtū et graue erit·
magis mortē quā uitā mihi
p̄ponens·Ach quā infelix hoc

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0052
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

certaī ē q̄d sic de labore in la
borē de dolore in dolorē de
festmate in festma se in ingrē-
omnē felicitatē in auferens.
Sed unde excitat malū istoꝝ VI
errorū. Videlicet ex hoc. An
liquus eni serpens in se habet
astutā. et deceptabilē uersu
tiā. atq; mortiferū inquinatis
uenenū. Nā in astutia sua inge
rit mihi cogitationē peccatoꝝ
amore dñi intellectui meī
auferens. ita q̄d peccare iā timeo
sic dicens. Quis ē dñs. Nescio q̄s
dñs sit. In deceptabili autē ver-
situa sua obdurationē michi
inducit. ita q̄d in malo obdu
ror. S; in mortifero inquina
tis ueneno spīale gaudiū in
aufert. ita q̄d nec in homine
nec in dō letari ualeo. sic dubie
tatē de spīonis in inducens.
scilicet q̄d dubito. utrū salua
ri possim an non. O quę s̄ ista
tabernacula. quę tanta pecu
la sustinent in diabolica decep
tione. S; cū p̄donū dī recordor.
q̄d ado ertata sū. tunc tur-
bas oppressiones his diabolicis
psuasionib; hoc modo respon
sū do. Ego fragili ure nō cedam.
s; fortissima bella exercebo.
Quomodo. Cū tabernaculū
meī opa inustice exercere
uult. medullā. sanguinē et
carnē insapientiā paciamę
comesta. quēadmodū fortis
leo se defendit. et ut serpens in
antro suo ictū mortis fugiens
se abscondit. Nā nec sagittas di
aboli debeo suscipe. nec uolun
tatē carnis exercere. Quomodo.
Cum eni in tabernaculis VII
meī incendere uoluerit
in bonitatē dī respicio quē ira
nūquā uoluit. et in acie qui
sua lenitate ordinatē ure rigat
suauiter ero. spīale gaudiū ha
bens cū uirtutes in me uirdi
tatē suā ostendere incipient.
et sic bonitatē dī sentio. Cū autē
oduī me denigrare tēptauerit.
in midiam et in martirū filii
dī aspicio. et in carnē meā con
stringo. suauē odorē rosarū
quę de spinis oriunt fideli re
cordatione suscipiens. et in re
deptorē meū agnosco. S; cū sup
bia turrim uanitatis sue sine
fundamento petre in me cōmen
cert ponere. et hanc ab
tudinē in me erigere
q̄d nullū sibi similē uide
habere. s; semp amor ceteris u
deri. o q̄s m̄ tunc succurrat. quō
antiquus serpens qui sup omēs
ē uolens in mortē cecidit me
decipere conat. Tunc cū merore
dico. Ubi ē rex mēs. et dns mēs.
Quid possū boni absq. dō. Nichil.
Et sic addm qui m̄ una dedit
respicio. et ad beatissimā uirgi
nē illā quę superbiā antiquę
spelunce contrit curro. sic

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0053
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

fortissimus lapis edificii dī effecta-
cū rapacissimus lupus q̄ hamo di
uinitus strangulatus ē-me amo
do supare n̄ potuit-ꝛ ma suauis
simū bonū idē humilitatē malti
tudinē dī cognosco suauitatē di
uinitatis balsami semen-ſ-ꝛ
ma indulcedine dī gaudeis-ſ-uc
lus sim modore omniū pigmē
torū-ꝛ sic cuā cēta uicia-fortis
simo scuto humilitatis deuicio.

viii. Sed deinde ego paupcula ui ix.
di q̄d alia quedā spa eccliam
amatus forme sue se conuabeis-ſ-
nodos cū resolui ꝛ se abeis cū
gemmu extraxit-ſ-sedēq; suā me
rens dirupit-ſ-dixit-De tabeꝛ
naculo meo exibo-S; ego misera
plenaq; meroris quo uadā-ſ-per
horrendas ꝛ p̄metuendas semi
tas adiudicū ubi diudicabor-ſ-
ibo-Opa cū q̄ uc habitaculo
meo op̄ta sū ibi ostendā-ſ-ꝛ ibi
re[illegible]muneratione sedm merita
[illegible]ma recipiā-O quamus
[illegible]timor-ſ-ꝛ o quanta angu
stia ibi m̄ erit-Cumq; se hoc m̄
resolueret-quida spē ꝛ lucidi
ꝛ umbrosi uenerī-qui socii con
uersationis ipsius sedm q̄d in
sede sua se mouerat fuerī-reso
luunē cū expectarent-ſ-ut post
quā se exsoluisset-cā secū abdu
ceret-Fraudiui uniuersē uocē
illis dicentē-Sedm opa sua de
loco ad locū ducar-Fr uerū au
diui decedo uocē m̄ dicentē-Be

ata ꝛ ineffabilis trinitas se mun
do manifestauit-cū pater unī
genitū suū de spū scō concepuī
ꝛ de uirgine natū misit in mun
dū-quatinus homines multa
diuersitate nati multisq; pecca
tis obligati-p eū ad ima uerti
tus reducerent-ſ-ma uti ipsi ante
ribus corporee grauedinis ab
solui-bona ꝛ scā opa secū por-
tarent-gaudia supne hereditā
tis adipiscerent. Quod ut
profundus ohomo capias ꝛ apd
manifestes uideꝛ maximū se
renissimūq; splendorē uidit
pluribus oculis flāmantem
quatuorq; angulos ad qua
tuor partes mundi uersos ha
bentē-ſ-qui magnā in misteriis
puriq; in manifestationib; sci
entiā dī significat maxima
profunditate p̄spicuitatis radi
antē-ꝛ acutissimas acies qua
tri fide stabilitatis ad quatu
or plagas orbis extendentē-ſ-
ubi ipsa tā illos qui abitant-
quā illos qui colligunt-uc
nientes acutissime p̄uidet-mi
steriū supne maiestatis ostēn
dens-ſ-q̄d in magno tupo alti
tudinis ꝛ profunditatis ubi
uerus demonstratē-In quo
etiā ali splendor similis auro
re in se purpura fulgoris cla
ritatē tenens apparet-ſ-quia sci
entia dī etiā hoc ostendit q̄d
unigenitus patris de uirgine

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0054
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

carnē sumens sanguinē suū
in candore fidei psalmus hominū
fundere ppanus ubi in cadē s;
scelera di boni et mali ostendū
quō ipsa nulla obscuri
tas ullius rei obnubilatū Sed
tu o homo dicis Quid faciet ho
mo cū ds p̄nouit oīa que fac
turus ē homo Ergo o homo
ubi dico Stulte inmeq̄quicia .x
cordis tui illū imitaris qui u
am ueritatis primū recusans
mendatiū ueritati opposuit
cū se sūme bonitati simile face
re uoluit Quis potuit mitiū
et finē obfuscare Qui ē fuit et
p̄manebit S; q̄d est tui qui fa
ctus es et q̄d nosti cū
ñ esses S; tu lamentabile initiū
et miserabilē finē habens con
tra dicis q̄d nec scis nec scire
debes Indecens inuenerabilē
pulchritudinē inficit di in
qua nulla indignatio inuenit
aut inuenta ē nec
inuenietur O stulte ubi puras es
patrē iniquitatis quē imita
ris Quid ē hoc cui superbia inte
inflatē sup sidera et sup alias
creaturas et sup angelos uis ele
uari qui p̄cepta di p̄mia ad
implent S; tunc cades sicut
et ille cecidit qui mendatiū
ueritati opposuit O mendatiū
cui ipse dilectus et ido immor
tē inuolutus inabyssū corruit
Ergo homo aduende Cū nec
inspicis carnalē illā qua te
ds liberauit nec cū aduendis
quanta bona ubi ~~ds liberauit~~
~~nec cū aduendis quanta bona~~
~~ubi~~ ds semp impendit nec cū
consideras quomodo ipse te
amore reuocat cū multoci
ens inpeccata corruis ubi ma
gis morte quā diligis si tunc
tande admentē tuā reuocas
scripturas et doctrinas illas
quas ubi amaqui et fideles
patres tui p̄posuere scilicet
q̄d malū debes deuitare et bo
nū facere et si tunc ex imo
corde dixeris grauiter peccaui
unde oportet me cū digna
penitentia ad patrē meū qui
me creauit redire tunc ide
pater tuus benigne suscipit
te et in sinū suū te ponens
dulcib; amplexib; amplectit
te Nunc autē beatitudinē
illā que ubi ado p̄posita ē
sperare contempnis ac iusticiā
di audire uel opari recusas
Numq̄d si fieri posset magis
iudicii di inuisti quā ueri
notares Qua p̄ter si sanguis
filii di redemptus ñ esset inp
dimone p̄ditus iaceres Sed
iudicii di ueri et iusti es
Unde o homo quā ualenter
inde consequeris q̄d te in
iudicio meo decepis Inchoa
ro angelos et inelecta uinea
mea ē laus laudantiū et di

uitum

cemiñ·qſa ubi dñe·nec iudiciñ
meñ ꝓcſ comta dicñt·quo n
ſh ſ·S;q̃d diabolo ꝓſunt·q̃d ſc
mihi oppoſunt·Quñ cñ iudit ſc
multã clamatñ habere·ſuꝑ ōſ. cu
ſe uolunt exaltare·na q̃d ea n
numerabilis turba ſupbox ſuꝑ
bonñ ſpiñuñ conſenſit·q̃ſ oñs
diuina uirtus in zelo rectitudi
niſ ſuę ſimul cñ illo deiecit·Sic
cñã oñs deiciunt·q̃ inꝑſcie
rama mali iuſticiã di poſſe po
nere conantñ·quo ipſi ſũmũ bo
nũ inꝑuerſinatñ nequeant ꝓue
rere laborant·Unde nequaqm
dꝫ q̃d muſthi ẽ conſtituit·ſed
omne q̃d rectũ ẽ ineꝙtate bo
nitatiſ ſuę ordinauit·Sed et
illi homines q̃ infidelitate ſua
dñm abiecerñt·na q̃d ſibi ſculp
tilia fecerñt·quę diabolus in
uaſit·et in quib; eos illuſit·et
in peculiaria huiꝰmodi uam
tatiſ ſurrexerñt·cñ illud gen̄
hominũ ꝓtranſiuit quib; ada
et cua dixerant quomodo
adam facta ẽnt·et quomodo
de paradyſo expulſi fuiſſent·
Quoſ alii in ade ꝓuerſitate
ſubſequentes·et creaturã di ma
gis quã ipſũ creatorẽ ſuũ co
luerñt·et ea quę in mundo ſunt ſuã
ſuã diſponere ꝓtenderñt·Unde
et hi qui adhuc mipſa infi
delitatis ſordem·ſtultitiã ſuã
deſerant·et ad ipſũ qui la
queoſ diaboli contriuit fi

delit conuertant·et uetuſtate
ignorantię deponentes et no
uitatẽ uitę amplectentes·ut
ſeruus mi ẽzechiel hortat dicẽs·
Proicite a uobis oñia ꝑuari
cationes ueſtras in quib; ꝑuari
cati eſtis·et facite uobis cor no
uũ et ſpm nouũ·Q̃d dr: O uos q̃
in rechitudine ꝓſeuerare uultis·
inſole cui in mera beatę uitę
curſum pietas a conſcientia
cordis uri ſeſtinationẽ oculoꝝ
illoꝝ que in principali ſapien
tia munita ſunt·in quib; mun
nã celſitudinẽ uolare noluiſtis·
cñ inꝑcipitẽ lacũ merſi eſtis·in
quo nullus honor habitat ſed
illa horribilis taſcitia que dñs
ignorat·et cñ hoc fecerimus·una
ueritatis ꝓgnę pſalite uitã·ubi
tumultatis celi nouitatẽ in corde
uro inuenietis·et ubi uiuificę
ſpiritonis nouitatẽ in ſpũ uro
habebitis· Videſ enã uitra ho
mines in uaſis ſuis lac portan
tes·et inde caſeos facientes·q̃
ſunt in mundo homines·tã ui
ri quã mulieres in corporib; ſu
is humanũ ſemen habentes·de
quo genus diuerſoꝝ ꝑſonaꝝ ꝓ
creatur·cui quedã pars ſpiſſa
ẽ·unde fortes caſei fiunt·quia
ſem illud in fortitudine ſua
utiliter & bene cochi & ꝓparati·
ſtrenuoſ homines ꝑducit·q̃b;
cñã magna claritatis tã ſpiritalis
quã carnalis dona in mag

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0056
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

nis partib; et malis psonis tribuit·
ta q̄d inspirauit prudentie discre
tionis·et multarus inopib; suis et
corā dō·et corā hominib; pspicue
floret·q̄uō diabolus meis locū
suū nō inuenit·Et pars q̄dā te-
nuis·de qua debiles case coagu
lant·q̄uō hoc semen immundi
ne sua inimicit semi cochi et semi
tēpatui generos homines educit·ita
q̄d ista multocies stulta·rapidi·et
mutes tā apud dm·quā apud
sclm inopib; suis s·q̄a dm stren
nue nō quert·S; et pars quedā ta
be p mixta ē·de qua amari case
efficunt·q̄a sem illud indebili
tate p mixtionis neq̄ter educhū·et
mutilit cōmixtū·informes boies
efficit·ita q̄d illi sepe amaritudi
nē difficultatē·et oppsionē cordis
habent·unde mentē suā multo ci
us ad supiora leuare nō ualent·
Multi autē exhis utiles fiunt·ita
tamē q̄d multas tēpestates·et inq̄e
tudines·et in cordib; et in moribus
suis patiunt·S; tamē uictores ex-
istunt·quō si inquirat pacis q̄es
cerent·rapidos et mutes se red
derent·unde dns illos coercet·et
aduā salutis ducit·quēadmodū
scriptū ē· Ego occidā et ego xviij
uiuere facia·percutiā et ego sana
bo·et nō ē qui de manu mea possit
eruere·Q̄d dr·Ego qui sū nec inici-
nec finē habens·flagitiosos hoies
machib; suis uidemo qui pspuri
tias diaboli inuidus macerant·

et qui in partib; infelicis semina
ri·p diabolicas spūmicas de
cipiunt·O quā uersuta ē iupta
maxilla·q̄ue eos ita inflat·q̄d
mors ipsos inuiare conat·Vnde
ab eis p spiritū hui' seli uolo·ubi
ta p plurimas eruptiones occidunt·quas sur
pare nō possunt·S; q̄ue eis iusto iu
dicio semp assistunt·S; ego qui
nulla obscuritate deceor·istos
etiā in alia parte uiuere mirabi
liter·multocies facio·ubi inip
sis uiuens spiraculū eoꝝ surſū de
uorans diabolū ne ipsis pcat·Iuos
etiā uulneribus p multā infirmita
tē laboris uitę sue inuidū affligo·
qui p superbā mentē suā immensā
altitudinē ascendere cupiunt·
putantes q̄d annullo deici ualeant·
eos etiā qui ubiq; p sens sū ita im-
dū sursū aduersā sanitatē erigens·
ne infallacib; piculis p fallaces
uanitates consūmant·S; in his
omnib; nō ē homo·nec alia crea
tura q̄ue huiusmodi opa mea uer
sucia aut ferocitate possit euel
lere·quia nullus ē·qui uolunta
ti et equitati mee ualeat resistere·
Multocies quoq; ut uidet xv.
ubi mobilitate mea et in
firmione diaboli cōmixtio ma
ris et femine p peccatū·ibi et con
tactio nascentiū hominū in ut
ero·in quō parentes illoꝝ p̄cepta
mea transgressi s·ipsis filius suis
cruciatu·admē inpenitentia re
uertant·Multocies etiā hanc

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0057
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

mirabilē creatōnē ꝑ gl̄a mea et
sc̄ōꝝ meoꝝ in hominib; fieri ꝑmit
to. ut dū illi qui hoc modo di
ffortū s̄ ꝑsub ueatōnē electorū
meoꝝ sanctam reſurrectiōnē nomen
meū et hoc tanto ardentius ab
hominib; gl̄ificēt. Qui aīē in
hac legē se constringunt. ita
q̄d uirginitatis decus appetunt
uelut aurora ad celestia secre
ta ascendunt. quia ꝑp̄ amorē
filii mei delectationes corporis
sui a se abscidunt. Sed q̄d in
dec quasi mulierē uelut imit
gr̄ā formā hominis in utero
suo habentē. hoc ē q̄a postq̄m
femina humanū sem̄ concepe
rit. in integritate membroꝝ su
orū infans in abdito cubicu
lo uteri ipsius format̄. et ex
ce ꝑfecta dispositiōnē supni
conditoris cadē forma motū
uitalē de motoris dat. quo eū
in secreta et occulta ussione
et uolumate di infans in ma
tris utero congruo. et recte
diuinitus disposito tēpore.
spm accepit. motu corporis
sui se uiuere ostendit. uelut
ita se aperit. et flores fructus sui
pferat. cū ros sup ea ceciderit.
ita q̄d uelut ignea spa. nulla. xvii.
limamenta humani corporis
habens. cor eadē formā possidet.
qua anima ingenē ꝑfunde
scientie ardens. diuersas res
circumsui cōprehensionis

discernit. nec formā humanorū
membroꝝ habens. quo ipsa nec
corporea. nec caduca. quēadmo
dū corpus hominis ē. cor. hois
confortat. q̄d q̄si fundamentū
corporis existens. totū corpus re
git. uelut firmamentū cēli in se
riora commeat. et superiora regit.
et cuncta cerebrū hois tangit. qua
muris; suis nō solū uirtutē. sed
celestia sapit. cū dīm sapientē
cognoscit. ac se pōna mēbra ho
minis transfundit. quo uiridi
tatē medullarū. acuenarū. et
omniū mēbroꝝ tou corporis ui
dent. uelut arbor ex sua radice
sucū et uiriditatē omib; ramis
dat. Sed deinde cādē forma hois
de utero eādē mulieris hoc mō
uulnificata egrediente. secm
motus quos ipsa spēs in eadē
forma hois habet. secm illos
etatē et colorē suū mutat. quia
postquā homo in matrio utero
uitalē spm accepit. et ita natus
fuerit. et motus operationis sue
dederit. secm opa illa que ani
ma cū corpore opat̄. secm hec
etatē et merita ipsius existunt.
quo de bonis claritatē et de
malis tenebrositatē sibi induē.
Ipsa quoq; secm uires corpo
ris uires suas ostendit. ita q̄d
in infantia hominis simplicita
tē ꝑfert. et in iuuentute fortu
itudinē. ac in plena etate cū oīs
uenę hominis plenę s̄ fortissi

xvi.

mas mrcs suas insapiema decla
rat·sicut cuā arbor· inprimo
germine tenera existens·ac de
inde fructū sē pferre ostendens·
tandē cū inplemudinē umina
ns educit·S;·& postea insenectu
te hominis cū medulla & uenę
ipsius iā addebilitatē se incur·
uare ccpcrint·anima lemoris
mrcs uidit· inmedio scientię ho
minis ostendit·quēadmodū et
sucus arboris cū iā hiemale tem
pus instat se intrahis et solus
suis contrahit·& ut cadē arbor·
insenectute sua iā incuruari
incipit· Homo autē mrcs semxviij·
tas in se habet·Quid ē hoc·An
mā corpus sensus·In his una
hominis excrcēt·Quomodo·
Anima corpus uiuificat·& sen
sus exspirat·corpus autē ani
mā sibi adtrahit et sensus apit·
sensus uero animā tangunt &
corpus allicunt·Anima cū cor·
pori unā pbet uidit ignis tum
tenebris infundit·duas primci
pales mrcs scilicet intellectū &
uolumtatē uidit duo brachia
habens·ñ q̄d anima brachia se
admouendū habeat;·q̄d in
his utrib;·se manifestat·uidit
sol·psplendorē suū se declarat·
Vnde o homo quę ñ es sarcina
medullarū insciemia scrip
turarū adtendę· Intellectus·xix·
ma infixus ē animę·uidit
brachiū corpo· ri·Nā ut bra
chiū cum manus cū digitis ad
iuncta ē a corpore exandit·ita
cuā intellectus cū opatione cet
rarū utriū animę cū quib;·queq;·
opa hominis intelligit ex anima
certissime pcedit·Ipse cnī pālis
utrib;·animę quicqd inopib;·
hominū ē·siue bona siue mala
sint intelligit·ita q̄d pcī uidit
pmagistrū oña intelligumur:·
quo ipse ea hoc modo excusat·
sicut & arcucū abomni contra
rietate expurgatū·pquirens
utrū umlia·an inumlia·an ama
bilia·aut odibilia sint·uid. utr̄
aduna·t admortē puncam·
Vnde sicut esca sine sale insulsa
est·sic cuā cetere mrcs animę
sine intellectu tepidę & ñ intel.
ligibiles s̄·S;·& ipse ē anima
ut sca·pulsa in corpore medul
la reliquarū utriū animę ex
istens·uidit humerus corporis
fortis ē·diuinitatē cuā & huma
nitatē uido intelligens·q̄d in
flexio brachii ē·ita quoq;·rec
tā fidē inopę suo habens·q̄d
cuā inflexio manus ē·cū qua
tunc diuersa opa indiscretio
ne quasi cū digitis discernit·
Ipse autē ita ñ opat̄·ut cetere
mrcs animę·Q̄d ē hoc· Volun xx·
tas cū opus calefacit·et animi
illud suscipit·et ramo pducit·
Intellectus autē opus intelligit
bonū et malū intelligens·ut
ut angli intellectū habeat bo

nū diligunt·ſ·ꝛ malū negligun
t·ſ·ꝛ ut corpuſ habet cor·na &
anima intellectiū·qui ēt in
hac parte animę uim ſuā ex
ercet ſicut & uoluntas matura·
Quomodo·ī uoluntas enī mag
nā uim animę habet·Quom·
Anima ſtat in angulo, dom' ſuę
conſiſtit· ut tota· domū p ſpiri
tus oīa inſtrumenta dom' regat·ſ·re·g·
ſcilicet dextrū brachiū leuans·
ſignando & oſtendendo quęq·
mīlia ēdē domuſ·& ſe adorī
antē uertuſ·Sic & anima fac·
pplantas totius corporis ad or
tū ſolis reſpiciens·Ipſa enī uo
luntatē quaſi dextrū brachiū
ponit in firmamentū uenarū
& medullarū·ac in cōmotionē
totī corporis·q̄m uoluntas
quodq; opuſ ſiue bonū ſiue
malū ſit op·ā·ī am uolun
tas ē uelut ignis·quodq; op·
quaſi in fornace coquens·Pa
nis enī ad hoc coquit·ut boīs
exinde paſtu confortet·qua
tenus uiuere poſſint·Sic & uo
luntas fortitudo totius opis ē·
quia ipſa in omni conceptione
molit & in robore fortitudī
imponit·ac in duricia tandē·
& ita opuſ ſuū uelut panē in
conſideratione paranſ·illud
pleno opis ardoris ſui impfec
tione coqit·atq; hoc modo ma
iorē cibū hominib; inopi· q̄m
in pane facit·Eſca hominis in

xx·j·

dom' ·i· firma
mento cedit·ut
dicit Aug's homo
ē j angulo

tardū in eo ceſſat·opuſ animę uo
luntatis in eo uſq; ad ſeparatio
nē animę ipſius a corpore p
durat·& in q̄m magna diuer
ſitate opuſ ſit ſcilicet ab infan
tia·a iuuentute·a plena ętate·
ad decrepita incuruatione·tam
in uoluntate gradū·& in ea p
fectionē ſuā demonſtrat·

Sed uoluntas habet in p̄cor
dio hominis q̄ddā tabernaculū in quo dicit animū·q uē
& intellectuſ·et ipſa uoluntas·
ac quęq; uis animę ſua fortitu
dine afflant·& be oīs in eode
tabernaculo calefiunt·& ſe
inuicē commungunt·Quom·
Si ira ſurrexerit·fel inflat·
& ita fumū in ide tabernacu
lum emittens·ira p ficit·Q̄d ſi
turpis lętitia ſe erexerit·in eon
dē libidinis in materia ſua
tangit·& ſic peſtilentia illa
quę ad peccatū p̄net adtollit·
ac in eode tabernaculo coadu
nant·S;aliud amabile gau
diū ē·q̄d in eode tabernaculo
de ſpū ſco incendit·cui anima
cāgaudens illud fideliter ſuſci
pit·& opuſ bonū in ecclesiā·de
ſiderans p ficit·Sit enī quędā
triſticia de qua in eode taber
naculo exhumoribus illis qui ex
ca fel·ſ· corpor nascit·indigna
tionē·obdurationē·& contuma
ciā in hominib; faciens·animāq;
deprimens·ſ· nisi gra di ſuc

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0060
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

curreme eacuſ erpiam. S; ce cū
cide tabernaculo comuarię cauſę
occurrerime mulwcienſ modio
ce mredięſ moruiferiſ reb; cōmo
uēq; quę anmā occidume ce mag
nas ruinas mpdmone parae. Cū
aīē uolumas uoluerit mſtrūm
ta cide tabernaculi mouet ce ca
mferuente calore ſiue bona ſiue
mala ſime de pome. Qd ſi uolun
tau mſtruma illa placuerime
ibi eſcā ſuā coquit ce ca hominu
adgustandū ppome. Unde ce m
ipſo tabernaculo plurima uir
ba boni ce mali excurgit ucliit
cū aliquiſ exercituſ maliquo
loco coadunat. S; cū princepſ
cuſde exercituſ ſup uenerit
ſi exercituſ ille ipſi placuerit cū
ſuſcipit ſi uero ipſi diſplicuerit
illū abire iubet. Sic ce uolumas
facit. Quomodo. Si bonū uel ſi
malū mpcordio cordis ſuū exce
rit uolun[illegible]tas illud aut
pficit aut nc[illegible]gligit. Sed xv.ms
ce mumellectū ce muolumate
ramo uclit ſonnuſ anime oſtēn
dit que qdq; opuſ ſiue di ſiue
hominiſ ſit pfert. Somnuſ eū
uerbū malū tollit ſicut uen
tuſ qui aquilā ſubleuat ut uo
lare poſſit. Ita et anima ſomnū
ramonis et maudtu ce mumel
lectu hominū emittit. Quinuſ
uires ipſius mtelligam. Et ut
qdq; opuſ pfectū ducatur. Cor
puſ aīē omniū uirtū anime

tabernaculū et ſubleuatiam. E quō
anima in corpore manens. cū cor
pore opat. et corpuſ cū illa. ſiue
bonū ſiue malū ſit. Senſuſ ū xv.ms.
e cū opuſ imperioꝝ uirtū animę
adhert. ita qd ipſe infructib;
cuiuſq; opis intelligam. Et ille
eſt ſubiectuſ; ea cū adopuſ pdu
cunt. ñ aīē ipſe eſt opuſ impo
nit quō umbra earū e facienſ
ſedm qd ipſis placuerit. S; et ex
terior homo inpmis cū ſenſu
inuenit matris amplexū hō
mo naſcat. euigilat. ccūſ uirtb;
animę adhuc inabſcondito ma
nentib; Quid ē hoc. Aurora lucē
die denunciat. ſic et ſenſuſ ho
minis cū ratione oīm uirtm aīę
declarat. Et ut lex et ppbę in
duob; p̄ceptis di pendent. ita
et ſenſuſ hominis in anima et
in uirtb; ei uigent. Quid ē hoc.
Lex ad ſalutē hominis poſita
ē. et ppbete occulta di manife
ſtant. ſic et ſenſuſ hōis quecq;
nocua ab homine depellit. et
inuerecunda animę denudat. Nā
anima ſenſū exſpirat. Quomō
Ipſa homine inuenit facit in
uificat. et uiſu audtu guſtu
odoratu. et tactu glificat. ita
qd homo ſenſu tactuſ p uigil
nomnib; rebus fit. Senſuſ oīm
uires animę claudit. Quid ē
hoc. Homo in facie cognoſcit
oculis uidet auribus audit. os
ad loquendū aptat. manib; pal.

Scis. H. dignū
omniū uirtū a
nimę eſt. ſic e
corp' uas aīe ē.
Quomodo.

pat·pedib; ambulat·et ido sen
sus ē inbomine·uelut p̄ciosi
lapides·& ut p̄ciosus thesaurus
muase signatus·S; ut uas uidē·
& ut unco thesaurus sen·ma cuā
insensu ceix uires animę unct
xv·v. ligunt·· Anima aiā ē magi
stra·caro uero ancilla·Quom·· xv·vii·
Anima tuū corpus uiuificato
ne regit·corpus aiē regimen
uiuificationis illi susceptę·quo
si anima corpus nō uiuificaret·
corpus insolutione diffluere·
S; cū homo malū opus facimę
anima opat·hoc tā amarū am
mę ē·uelut uenenū corpori cū
illud corp̄ faciē accipit·De bo
no aiē ope anima gaudet·sic
& corpus suaue cibo delectat·& t
anima corpus ma pransit·uelut
sucus arborē·Quid ē hoc·P sucū
arbor·uirę·& sic flores p duc·
ac deinde fructū facit·& quom·
tē fruct' ille ad Sol cū calefacit·pluuia cū irri
maturitatē p duc· gat·& ma interrupte aeris pfici·
tempus aeris Sem· Quid ē hoc·Ydria grę di uelut —ó
pluuia ipsū irrigabit·& sic cū
discretio uelut bona tempies
aeris ad pfectionē bonoꝝ fruc xv·viii·
xv·vi· tuū ducet·S ed & anima in
corpore ē uelut sucus marbore·
& uires ipsius quasi arboris for
ma·Quom·· Intellectus in anima·
ē uelut uiridia ramoꝝ & foliorꝝ in
arbore·uoluntas aiē quasi flo
res ita anima uero uelut primi
crūpens fructus ipsius·ramo aiē

—ó sol hominē illuminat·et spiritalē ipse facit.

quasi fructus ci' immaturitate p
fectus·sensus uero quasi abundo
& excessiuo lautudinis ipsi'·& sedm
hc modū corpus hominis a anima
solidat·& sustinat·Vnde o homo
intelligę q̄d anima tua sis·qui
bonū intellectū tuū deponis·&
tt pecorib; cōparare uis· Quod
aiē tu o homo quę hęc uides·ē
sidera cuā q̄a q̄ndā huiusmodi
spera inhumano corpore ma
nentē multis turbines inuaden
tes·eā usq; ad diē meruant·hoc
ē·q̄d animā hominis quādiu ho
minis & in corpore uiuit·mul
tę insidiles tēptationes pur
bant·quę ipsā p delectatione
carnis multociens ad peccata trę
narū concupiscentiarū inclinant·
s; illa resistus uiribus·se uirilit·q;
gnis·cassortit resistit·q̄a fidelis
& sollicitus homo cū peccauerit·
sepe p donū di cōpunctus pecca
ta deserit·& spē suā in dñm
ponens·dia bolica figmenta
abiciat·& amorē suū fidelit·que
rens·uelut cuā hęc fidelis p̄sana
anima miserias suas conquerēs·
supius ueracit' ostendit·S ed
q̄d uidet q̄a malia spera pluri
mi turbines irruentes·eā decer
re uolunt s; nō ualent·id ē q̄a
animā istā plurimę diabolicę
insidię inuadentes·ad peccata
multoꝝ scelerū p̄habere conant·
s; tam ea suis illusionib; p̄uale
re nō possunt·quō illa fortuit·

repugnans locū ei⁹ in sanandi ñ
dat: id ē quō supna inspiratione
se munens: a se iacula fallaciū de
cepcionū expellit: & ad saluatorē
suū recurrit: quēadmodū etiā su
pius muerbis querele sue decla
rat: ut p̄monstrauī ē. Quod ū
ut unde sa lia queda spūa exlima
mens forme sue se contrahens:
nodos ei⁹ resolut: hoc ē q̄d anima
illa membra corporalis habitacu
li sui deserens: unctura ex redin
quit: cū tēpus resolutionis ei⁹ de
habitaculi sui instruit: et se ab
ei⁹ cū gemitu excludit: sedeq:
suā merens diruptū: quō a cor
pore suo cū angustia se volens:
locū habitationis sue multo ut
more cadere p̄mittit: imminens
iudicū supni iudicis memens:
quia tē merita opū suoꝝ iusto iu
dicio dī semper: uelut cuā inque
rela sua sup̄ manifestat: Qua
p̄p̄ cū se hoc modo resolui
quida spūs et lucidi & umbrosi
uentum: qui socii conuersatio
nis ipsius: sedm q̄d in sede sua
semouet s: q̄a in resolutione il
la cū anima hominis habitacu
li sui deserit: angelica spūs et bo
ni & mali sedm iusta & ueta dis
positionē dī assumit: qui inspec
tores opū illi⁹ sedm q̄d in corpo
re suo cū corpore opata ē fuerit:
resolutionē ei⁹ expectant: ut p̄
qua se exsoluat ea secū abdu
cant: quō ipsi sententia iusti iu

dicis de anima illa inseparatione
ei⁹ a corpore adtendunt: ut ipsa
a corpore soluta eā ducant quo
supnus iudex iudicauerit: sedm
merita opū illius: ut ubi quam
obomo fidelē p̄monstrauī ē.
Idcirco uos ocarissimi filii mei
oculos & aures ut̄as aperite: et p̄
cepta mea obedite: & cur pau⁹
ulum commemini⁹: qui uos de
morte liberauit: Chori angelo⁹
canunt: iustus es dñe: quō iusti
cia dī ñ habet ulla rugā: cū eā
dē hominē ñ liberauit sua po
testate: s; compassione: ubi filiū
suū ad redēptionē hominis mi
sit immundū. Sole enim nulla
indignatio sterceris pollut: sic
eā nec dī ulla p̄uersitas inu
strare tangere potuit: s; tu o ho
inspectatrix seuerissima bonū et
malū inspicis: et q̄d es cū immul
titudine carnaliū desideriorū
sordes: et q̄d es cū clarissimis
gemmis uirtutū iuste fulgent:
Primus angelus bonū contēpsit
et malū concupiuit: unde et il
lud immortale p̄mium: et immortale sepulcrum ē: q̄a
q̄d bonū ē abiecit: Boni uero
angeli malū neglexerūt: et bonū
amauerūt: casū diaboli uiden
tes: qui ueritatē uolebat oppri
mere & ēm dauū erigere: Qua
p̄p̄ter ipsi in amore dī exar
serūt: firmū fundamentū uel⁹
bonis habentes: ita q̄d aliud

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0063
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

nolunt qm̄ q̄d dō placet nūquā
in laude cōfitent. S; & prim⁹ hō
dm̄ cognouit & eū insimulauit
dicens. accepta cōcupiscentie de
ad malū se inclinauit & inobe
dientie peccatū. Nā eū a diabolus
malū suggestum. bonū deseruit.
& malū ꝑpetrauit. unde & de pa
radyso eiectus ē. Unde malū imp
dmonē mortis abiciendū ē. & bo
nū in amore uite ꝑficiendū. S; tu
o hō eū habes recordationē bom
& mali. uelut in uno positus es.
qui a si tunc tenebras mali comp
sens. uolens nolens aspicere cuius
creatura es. & quē in sco baptismo
confessus es. ubi uetus crim̄ adq; t
ē ablatū. & si dixeris. diabolū &
opa eius uolo fugere. & dm̄ uerū ac
cipere precepta sequi. tunc tua consid
ra. quomodo dochus es amalo de
clinare. & bonū facere. & qa celc
tis pat̄ unigenitū suo n̄ pepcit
s; eū ad liberationē tuā misit. &
ora dm̄ ut t succurrat. & ipse te
exaudiens. sic dicit. Ifa oculi m
placent. & si tē redū abiecteris. ma
q̄d in mandatis dī fortē cucur
reris. clamore pcū tuarū ubiq;
exaudit. Carnē eū tuā debes do
mare. & impio animę subiugare.
S; tu dicis. Tanta & tā magna pon
dera in carne mea habeo. q̄d me
superare n̄ ualeo. S; quō dns bonus
ē. ipse me bonū facit. Quomodo
possē carnē meā domare. eū ho
sim. dns bonus ē. ipse oīa bona
in me ꝑficit. Nā eū sibi placue
rit. me bonū facere potuit. Sed
ego tibi dico. eū dns bonus sit cur
bonitatē a sancte communis. q̄a
ipse filiū suū ꝑ te tradidit. q̄ te
inimicus crūis & in magnis la
boribus demonē liberauit. S; eū
dicis quō bona opa operari n̄ pos
sis. hoc infirmitas inq̄tatis di
cis. Oculos eius habes ad audiendū.
aures ad audiendū. cor ad cogitan
dū. ad operandū. pedes ad ambulan
dū. ita q̄d tua ꝑpē corpus tuū
te potes sublenare & prosternere.
dormire & ungulare. manducare
& ieunare. Sic te dns creauit. Unde
& concupiscentias carnis tue te
sistere. & dns iuabit te. Nā eū te op
ponis diabolo. uelut fortis bella
tor inimico suo. tunc dns delectat
in certamine tuo. uolens ut eū in
omnib; bonis. in omnib; angustus
tuis constanter inuocet. S; eū carnē
tuā n̄ uis domare. tunc facis ea
inimicus & in peccatis epulari.
quō a firmitate timoris dei abstra
his. eū quo ea retinere debeas.
ne in ꝑdmonē ruat. Qua ꝑte ma
ad diabolū respicis. sicut & ipse
ad inimicitiam respexit. eū inimor
te cecidit. & ipse de ꝑdmone tua
gaudens dicit. Ecce homo q̄ nobis
similis ē. & te sup te cadit. anq.
uas suas membra mortis sedm
q̄d sibi placet inde ponit. S; dns
nouit q̄d bona ꝑficere possis.

Tibi cñi lex posita ē-scdm hoc q̄d laborare potes-· D̄s ab initio scli usq; ad consūmationē ei' in dec tus suis ddeclari uult-ita q̄d ipsi inclarescat uirtutū fidelissime ornati coronent-· Quomodo-· Ho mo uoluptati carnis suę hoc modo resistat-ne in delicias hui' mundi diffluat-nec cnā tā secu re uiuat-quasi in ꝓpria domo sua maneat-quo pegrinus ē-/ quia pat ipsius cū expectat-si ad ipsū redire uelit-ubi eū ex nouit-Vnde o homo si oculos tuos ad uias semitas-idē ad bo nū et ad malū uerteris-tunc do ceris-q̄d ē magna et parua in telligis-Quomodo-· Ꝑ fidē unū d̄m induimur et in buma nitate intelligis-et cnā diabo lica opa in malo uides-et cū na iustas et iniustas uias cog noueris-tunc ubi ꝓme dicit-· Quā uā ire desideras-q̄d si te inbonis uis ire uolueris-et si uerba mea fidelit audieris-as sidua et sincera ꝓce d̄m ora-ut ubi succurrat-et ne te deserat quo fragilis in carne tua es-/ atq; ad humiliet caput tuū inclina-/ et a quę inopib; tuis mala s̄ excutit et aut illa festi nanter pice-Hęc d̄s requirit aut-/ quia q̄ ubi aurū et plumbū ꝓ ponere et dicere-ad q̄d uolu eris manū tuā porrige-aurū auidissime rapes-et plumbū dimittere-/ quo aurū magis q̄m plumbū diligeres-Sic et ecclestē patriā magis q̄m grauedinē peccatoꝝ attendere debes-Q̄d si in peccatis ceciderit-/ mox in cō fessione et pura penitentia sur ge-/ antę q̄m mors oriat̄ inte-Pat cñi tuus uult ut clames-plo res et auxiliū petas-/ ne in sordib; peccatoꝝ remaneas-S; si uulne ra accepis-/ medicū quere ne mo riaris-Nonne multo citius d̄s ꝑ pestas hominib; inmittit ut tanto ad tuncꝰ abeas muo cit-· S; tu o homo dicis-Bona opa opari ñ possū-Et ego respon de bo-Potes-Et tu dicis-Quomodo-· Et ego dico-Intellectu et opa no ne-Et tu respondes-Consensū ñ habeo-Et ego respondebo-Disce pugnare contra te-Et tu dicis-~~Contra te ipsū pugnare contra te-Et tu dicis-~~ Contra me ipsū pugnare ñ ualeo-/ nisi d̄s adiu uerit me-Audi q̄ quomodo pugnes aduersū te-Cū malū unde surgit ira q̄d nescis quom̄ illud abicias tunc tactu gr̄e mee tactus-q̄a inuis mūdꝰ ocu lorū tuoꝝ gra mea tangit te-/ mox clama-ora-confuge-et plora ut t̄ d̄s succurrat-et ne malū aut auferat-/ et ut t̄ uires inbono tribuat-Istud habes de scientia tua-/ qua d̄m ꝓinspi rationē sp̄s scī intelligis-Nam si alicui' hominis operi' es-/

o quociens ut oporteat illud
facere·q̄d corpori tuo difficile
est·Nonne multa aduersa sus-
neras ꝓp̄t̄ ūrenā mercedē mā-
& curādo ꝓp̄t̄ supnā mercedē n̄
seruis·q̄ ubi est anmā & corp̄
dedit·Si cui aliqua tēporalē
rē habere uelis·ō q̄mū labo
ras·ut illā salutē uel paruo
tēpore habere possis·Nunc
autē uides ut illud quaeras
q̄d finē n̄ habet·Nā ut bos sti
mulo agit̄·sic & tu corpus tuū
tumorē dn̄i exercere debes·
quia si hoc feceris dn̄s n̄ abi
cies te·Si cui aliquis uranū
te caperet, panus adustū te
conuertit·s·qui ubi ꝑdesse
possit·a ea supplicat·s·et cui
orat·s·et substantiā tuā illi ꝑ
mittit·s·quanū ubi subueni
re·Sic & tu obo fac cui iniqui
tas te cepit·addīte conuer-
tens supplica ora et correctio
nē tuā ꝑmitte·& dn̄s miserabit
te·S; tu obo cecus es ad uiden
du·surdus ad audiendū·stul
tus ad defendū te·quō imit.
lectū·quē ubi dn̄s infudit et
quinq; sensus corporis tui
quos ubi dedit quasi ꝑfec-
core & quammaxime habes·Non
ne in tuū lectū et sedimā ha
bes·Regnū di potest emi·n̄
autē loco acquiri·Audite q̄
o homines et nolite despice
re uirginū celestis iaspin·&

nolite tangere mortē·et no
lite dn̄m negare & diabolū
confiteri·& nolite in peccatis
crescere·et imbonis deficere·
Dn̄s enī audire n̄ uultis·cui
in p̄ceptis ipsi' ambulare re
cusatis·et ad diabolū curri
tis·cui uoluptatē carnis ut̄e
ꝑficere commendatis·Conua
lescite q̄ & confortamini·
quia uobis necesse ē·fidelis
autē homo dolorē suū con
sideret·& medicū quaerat·
ante q̄m immortē cadat·Q̄d
si dolorē suū inspexerit et
medicū quesierit·ille inuen
tus ostendit ei amarū sucū
pigmenti ꝑ q̄d saluari potē·
q̄d s̄ amara uerba ꝑque ꝑban
dus ē·imitū penitencia ē de
radice cordis ipsius·ande
uenio instabilnamis ei ꝑcedat·
cūq; hoc ꝑbauerit dat ei u
nū penitencie ut foueē uul
neriū suoꝝ abluat·& cui of-
fert ei oleū misericordie quamuis
cadē uulnera ad sanitatē li
niat·Tunc cui imungit et·
ut certa sanitatē suā solici
tus sit·dicens·Vide ut in hac
medicina studiosus et stabi
lis sis·nec tediū capias·quia
uulnera tua gratia s̄·S; mul
ti s̄·qui uix pauxillā pec
catoꝝ suoꝝ susceperunt·S; q̄m
ius multo labore·tam ei ꝑ
ter meriti mortis ꝑagunt·

At ego eſ manū porrigo cū ama
rmidinē illā eſ indulcedinē
uerbo·ſta q̄d penitentiā hanc
cū tranquillitate p̄ficiam q̄m
cū magna difficultate inceperī·
Qui aūt̄ penitentiā peccatoꝝ
ſuoꝝ neglexerit·quō corpuſ ſuū
caſtigare ſibi difficile ēt dicat·
miſer ē·quia nūq̄ inſonacipſū
reſpicere nec ullū medicū que
rere nec uulnera ſua ſanare·ſ;
peſſimū luorē inſe ēdat ēt mor
tē inſimulatione tegit·nec unde
ri poſſit·Vnde pigēr adguſtū
penitentie ē·nolens reſpicere
moleū midic·nec conſolationē
redemptionis querere·ēt ideo in
mortē ibit quō mortē dilexē·
nec regnū dī quēſiuit·Ergo
o fideles in p̄ceptuſ dī currite·
ne uos damnato mortuſ app̄
hendat·Nouū adā imitamini·
ēt uetere hominē abicite·Nā
currenti regnū dī aptū ē·in
tua autē iacentia clauſū ē·S;mi
ſeri ſ illi·qui diabolū uenerān
tur·dīm ignorantes·Quom·
Qui dīm unū intrinſecū nō co
lunt·nec trinitatē inuocare
ſcire uolunt·Vnde qui ſalua
ri uult·intrecta ēt catholica
fide nō dubitet·Quid ē hoc·
uō patrē nō colit·q̄ filiū ab
negat·nec filiū diligit q̄
patrē ignorat·nec patrē nec
filiū habet·q̄ ſp̄m ſcm abicit·
nec ſp̄m ſcm accipit·q̄ patrē
ēt filiū nō uenerat·Ergo unitas in
trinitate·ēt trinitas inunitate in
telligenda ē·O homo·nūq̄d eſ ſine
corde ēt ſine ſanguine uiuens·
Sic nec pat̄ ſine filio·nec ſine
ſp̄u ſcō·nec ſp̄s ſcs ſine ipſis ēt cre
denduſ ē·S;pat̄ filiū ſuū p̄dicā
tione hominis miſit in mundū·
ēt uerū adſe retraxit cū·ſic ēt ho
cogitationes cordis ſui emittit·ēt
uerū ipſas adſe recolligit·Vnde
de hac ſalutifera unigenti dī miſ
ſione·iſaias inuolutam ſuā
maieſtatis loquit̄ dicens· Verbū miſit dñs in iacob·ēt cecidit
in iſrl·Q̄d dr·Verbū p̄q̄d oīa
facta ſ·ſcilicet unigenitū dī q̄
in corde patris ſedit dum mittit̄
semp ſine initio temporis fuit·
ipſū miſit dñs ut decet ſupni
pat̄ pora p̄phetarū in iacob·cū
ipſi cum dē filiū dī in mundū p
ſalute hominū uenturū fideliter
p̄nunciarent·quatinus hoīes p
eos p̄monit̄ ēt p̄munit̄ diabo
lum prudenter ſubplantarent·ēt
uersucias decepcionū illi· ſapi
enter declinarent·Ecce ide uer
bū cecidit in iſrl·cui ide unige
nitus dī uenit in mālia uirginis
tē uirginis·in qua nullus ur
greſſū ſuū poſuit·ſ; que florē
ſuū immolabilit̄ genuit·ut ip
ſe natus ex uirgine·eos q̄ lun
ueritatis p fallacē ecclīam ig
norabant·ad ueritatē rursus reduce
ret·ēt in deficiente ſalutis reſti

Xxxij.

tuarr· Unde q̄ueūq; sciomā m
spū sc̄o· et pennas m fide habet·
iste admonmonē meā n̄ transcen
dat·s; tā ingustu animę suę am
plectendo ꝓpiat· Quinta visio
ꝑme partis ;;

Vidi uelut q̄ndā muliebrē
imaginē auertice usq; ad
umbilicū pallidā et abum
bilico usq; ad pedes nigm·
et impedib; sanguneā· cur
ca pedes suos candidissi
mā et purissimā nubē habentē·
oculos autē n̄ habebat· manus ū sua
subascellas suas posuerat· stans uix
ta altare· q̄d ē autē oculos dī·s;
ipsū n̄ tangebat· et in corde
ipsius stabat abrahā· et in pecto
re ei⁹ moy·ses· ac mentre ipsius re
liqui ꝓphetę· singuli signa sua
demonstrantes· et pulchritudi
nē ecclę admirantes· Ipsa ū tan
te magnitudinis apparuit ue
lut aliqua turris alicui⁹ ciuita
tis ē· habens in capite suo· q̄si
circulū simile aurore· Audiui
uerū uocē de ecclo dicentē mihi·
Antiquo ꝓplō auferantur le
ges ds̄ imposite cū abrahe occa
sionē indixē· quā postea in
grām suauitatis conuertit cū
ꝑ filiū suū ueritatē euāgelii ere

demib; dedit· ubi ingo legis sanci
tas· olco iudicę delinuit· Q ua
ꝑ ꝓpī uides uelut q̄ndā muliebrē
imaginē auertice usq; ad umbili
cū pallidā· quę ē sy̆nagoga ma
ter incarnationis filii dī et testis
et abrahe surgentiū filioꝝ suoꝝ
usq; ad fortitudinē eoꝝ secreta
dī inobumbratione p̄uidens· s;
ea n̄ plenit apiens· illa autē tem
tans aurora quę apte loquit̄ n̄ et
iens· s; cā immutra admiratione
alongat intuens· et sic incarn
es earneoꝝ de ipsa dicens· Q ue
ē ista quę ascendit ꝑ desertū de
liciis affluens· et innixa sup di
lectū suū· q̄d dī· Quę ē hęc noua
nupta quę inplurimis bonis
opib; se eleuat ꝑ deserta paganoꝝ
legalia p̄cepta sapientię dī de
serentiū et idola adorantium·
ascendens ad supna desideria·
delicius donoꝝ sp̄s sc̄i habundans·
ac si multo studio anhelans· et
se ponens sup sponsū suū scili
cet filiū dī· Hęc enī ē· quę a filio
dī dotata in p̄claris uirtutib;
uigens· et in humilis scripturarū
habundat· s; et ita de sy̆nago
ga de filius ei⁹ de noue sponse
ꝑ mutuā admiratione in sec
uo meo isaia ꝓpha sic dicit·
Qui s̄ hu qui ut nubes uo
lant· et quasi columbę ad
fenestras suas· Q d dī· Qui s̄ ista
qui in mutib; suis se abstraben
tes de uenis accarnalib; con

cupiscentiis·pleno desiderio ꝛc
plena deuotione adsupna uolam·
ꝛc columbina simplicitate absq;
amaritudine fellis sensus corpo
ris sui muniunt·ꝛc munimentū
firmissime petere quę unigenitus
di ē multo ardore bonarū uir·
tutū appetunt·Hu cui s·q, ppt
supnū amorē ūrena regna con
culcant·ꝛc ecclesia quert·Hec sy·
nagoga admirabat de eccla quo
se bis uirtumb; ita munita ñ cog
nouit·sicut illā p uidit·quia
eccla anglicus p sidus circūdata
ē·ne cā diabolus dilatet ꝛc deser
at cui sy·nagoga ado deserta in
uicus iacebat· Qua ppt uides ·iiii
cta ipsa abumbilico usq; adpe
des nigra·q, d ea formositate sue
dilatationis usq; ad consūmatu
onē sue extensionis·in puaricatu
one legis ꝛc in transgressione ꝛc
stamenta patrū suoꝝ sordida·qa
multis modis diuina p cepta ne
glexit·ꝛc uoluptatē carnis sue
secuta ē·ꝛc in pedib; sanguinea·
circa pedes suos candidissima ꝛc
puissima nubē habet·quo in
consūmatione sua ppham ppbe
tarū·occidit ubi ꝛc ipsa lapsa
corruit·in cadē tam consū
matione·lucidissima ꝛc p spica
cissima fide in mūdū; credentiū
surgente·qua ubi sy·nagoga
consūmationē accepit ecclā sur·
rexit·cui aplica doctrina post
mortē filu di se p totū orbē ūa
rū dilatauit· Sed cadē imago
oculos ñ habet·manus ū suas sub as
cellas suas ponit·quia sy·nagoga
iudaica lucē ñ aspexit·cū unigeni
tū di indespectu habuit·unde ꝛc
opa iustitie subtrahio pigritie sue
torpore a se ñ pitiens cognit·s;ta ut
luc ñ sint negligenter abscondit·
stans iuxta altare·q, d ē ante ocu
los di·s;ipsū ñ tangit·quo legē di
qua diuino p cepto ꝛc diuina in
spectione accepit·exterī quide
nouit·s;ta mysterius ñ intuitur·qa
ea pocius abhorruit qm diligē
ret·sacrificia ꝛc in censū deuota
rū oratonū do offerre negli
gens·S;in corde ipsius stat abra
ha·quo mitati circūcisionis in
sy·nagoga ipse fuit·ꝛc in pectō
re ei moy·ses·qa in p cordia ho
minū diuina legē ille amulit·
ac mutatis ipsius reliquis ppbe·
idē mutationē illa que ipsi
diuinitus tradita fuerat inspec
tores diuinoꝝ p ceptoꝝ·singuli
gna sua demonstrantes·ꝛc pul
chritudinē eccle admirantes·
quo ipsi miracula ppbeque sue
immutabilib; signis ostenderet·ꝛc
speciosiorē generositatis nouę
sponse immulta admiratione
adtenderet· Ipsa uero tamq;
magnitudinis apparet·uidit
aliqua turris alicuius cuitatis
ē·quia magnitudinē diuinoꝝ
p ceptoꝝ susceptionis·mutationē
ꝛc defensionē nobilis ecclie

> cuntaus p̄nunciauit·habens in
> capite suo quasi circulu simile
aurore·quia etiā mortu suo mi
raculū incarnationis unigenti
di p̄signauit·et claras uirtutes
ac misteria que secuūt̄ p̄mon
strauit·Nā ipsā uidit inprimo
mane coronata fuit·cū diuina
p̄cepta accepit·designans ad ā·
qui primū missionē di p̄cepit·s;
posita uirtansgressione sua in
mortē̄ cecidit·Sic et nuda fecerī·
qui diuinā legē̄ primitus suscē
perī·s;deinde filiū di inuerecun
diam sua abiecerī·S;et sic homo
p̄mortē̄ unigenti di circa no
uissimū tēpus de p̄ditione mor
tione mortis erepti ē·ita et sy
nagoga ante nouissimū die p
diuinā clemētiā excecata·uere
dulitatē deserit·et ad cognitio
nē di ueracit̄ p̄uenit·Q̄d ē hoc·
Nonne aurora ante solē̄ ascen
dit·S;aurora recedit·et claritas
solis p̄manet·Quid ē hoc·ij ceu
tes tamentū recessit et ueritas
euāgelii p̄manet·quia que am
qui in legalib; observationib;
carnalit̄ observabant·hec no
uus ppls̄ innouo testamēto spi
ritalit̄ excercet·quō q̄d illi in
carne ostendebāt·hoc isti inspū
p̄ficiunt·Nā circūcisio n̄ p̄ti· viij·
qua in baptismū translata ē·
quō ut illi manu mbro signa
ta s̄·sic et isti in omib; mbris su
is·Vnde antiqua p̄cepta n̄ p̄ceī·

q̄a in meliorē statū translata s̄·
cū eā in nouissimo tempore sy
nagoga ad ecclām se fideliter
transferret·Nā o sy nagoga cū
in multis iniq̄tatib; erraret·ita
q̄d baal et cū ceteris bis similib;
te polluere·consuetudinē legis
turpissimis moribus fendens·et
nuda in peccatis suis iacens·fer
ut ch̄s hiel. seruus mis loquitur
dicens·Expandi amicū meū
sup te et opui ignominiā tuā·
et iuraui tibi et ingressus sū pac
tū tecū·q̄d dr·Ego filiū altissimi
uocabitis patris mei et exten
di incarnationē meā o sy nago
ga sup te idē psalmus·ause
rens peccata tua que in multis
obliuionib; opata es·et firmaui
tibi remediū saluationis·ita
q̄d in arca federis mei ad salutē
tuā manifestaui·cū uera fide
p̄ applicā doctrinā tibi apui·q̄n
uis p̄cepta mea observare·ue
lut mulier potestati mariti sui
subiacere debet·Nā a spiritali
exōris legis arce abstuli·et sua
uitatē̄ spiritalis doctrine tibi
dedi·ac oīa misteria mea in
spīritalib; doctrinis p̄mendo ap̄sū
tibi ostendi·s;tu me iusti de
seruisti·et diabolo te coniunxi
sti·Sed tu o homo intelligē·
scilicet ut samsonē uxor ipsi
desertum·ita q̄d lumine suo pri
uatus ē·sic et sy nagoga filiū
di deseruit·cū eū obdurata

VI. Visio prime partis.

ſpreuit· & cū doctrinā illius abiecit·S; poſtquā deinde capilli ei' ia renati ſ·ma q̄d ecclā di confortata ē·i de fili' di in fortitudine ſua ſy'nagogā deiecit· et natos illi' exheredauit· cū eis p paganos dīm ignorantes in celo di comitti ſ·Ipſa cū multis erroribꝫ· uici' confuſionis et ſcismatis ſe ſubiecerat· & cū p uaricationibꝫ· uici' immundis ſe polluerat·S; eiā q̄ admodū dauid uxorē ſuā· quā ſibi primitus deſponſauerat· & q̄ cū alio uiro ſe polluerat·tande reuocauit· ita eiā et fili' di ſy'nagogā in q̄ ſibi primū incarnationē ſua cōmuncta erat·ſ; q̄m baptiſmi deſerens·diaboli ſe cū ea fuerat·tande cū ea nouiſſimū tēpus recipiet·ubi ipſa errores infidelitatis ſue deſerens ad lūm ueritatis redibit· Nā diabolus ſy'nagogā in ecclāte illius rapuerat et eā infidelitatem immultis erroribꝫ· ita dederat·nec hoc usq; ad filiū p dīm ſ facere ceſſabit· Qui dū in exaltatione ſuperbie ſue ceciderit·uelut saul· in monte gelboe in ſuis ſuis expirauit· qui dauid de ira ſua fugauerat ſicut eiā fili' in q̄tatis filiū mei in ſuis ſuis expellere ꝓperabit·tunc ide fili' mīſ antichriſto directo ſy'nagogā aduersā fidē reuocabit·ſicut et dauid primā uxorē ſuā p' mortē ſaulis recepit·cū nouiſſimo tēpore homines illū p quē decepti fuerant uicti uiderint·et ad uiā ſalutis cū multa feſtinatione recurrent· Non aūt decuit ut ueritas euāgelii umbrā legis pronunciaret·quō decet ut carnalia p̄currant et ſpiritalia ſubſequant·quia eiā ſeruus dīm ſuū uerum p̄dicat·et n dīs ſeruū miſerando p̄currit·et ecclā in lumine ueritatis ſubſecuta ē· Vnde qui cūq; ſecundā in ſpūſcō et pennas in fide habet·iſtre admonitionē mea n̄ tranſcendat·ſ; eā in guſtu anime ſue amplectendo capiat·

Ira ⁊ ſynagoga ſimilea figuratiue p̄currit·

Et in

uidi in altitudine celeſtiū ſecretorū duas acies ſupnoꝝ ſpūm multa claritate fulgentes·ita ut qui in una acie erant uidit pennas in pectoribꝫ· ſuis habebāt· et facies ut facies hominū in ſe p̄tendebant·in quib·· et uultus hominū·q̄ſi in pura aqua apa

rebant·⁊ q̄ malia fuer̄t ea̅
in pectorib; suis q̄si pennas habu
erunt· et facies ut facies hominū
inse ostenderēt·in quib; ea̅ ima
go filii hominis uidet in specu
lo fulgebat·S; nec in his nec in
illis aliā formā discernere po
tui·He aut̄ acies·alias q̄nq;
acies sedm modū corone circū
exerant·Et qui malie una
istarū fuer̄t·quasi facies homi
nū habebant·ab humero & de
orsū magno splendore fulgen
tes·qui uero malia erant tame
clariores extitit·q̄d eos in
tueri ñ potera·⁊ qui malia·ut
albū marmor apparuer̄t·& ca
pita ut capita hominū habue
runt·sup̄ que tandem se facie
le uise s̄ et abhumero et de or
sū uidit ferea nube circūdari
fuer̄t·⁊ qui malia facies ut fa
cies hominū·& pedes ut pedes
hominū habebant·in capitibus
suis galeas gestabant·marmo
reas tunicas indut·⁊ q̄ malia
erant nulla formā hominū in
se ostendentes·uelut aurora ru
bebant·Nulla aut̄ alia formā
meas conspiciebā·S;·& acies iste·
alias duas ea̅ in modū corone
circūdederant·Qui aut̄ in una
acie illarū erant·oculis & pen
nis plenī uidebant·& in quo q;
oculo·speculū·& in ipso speculo
facies hominis apparuit·& pen
nas suas ad supnā altitudinē
eleuarant·⁊ q̄ malia fuerunt
quasi ignis ardebant·plurimasq;
pennas habentes·in eas de pennis
quasi in speculo omīs ordines
ecclīastice in stitutionis insigni
tos demonstrabant·S; alia for-
mā nec in his nec in illis uidi·& ut
hę acies omīs in omī genere musi
corū mirabilib; uocib; miracu
la illa resonabant que dē mbra
tis animab; opat̄·p quę dīm mag
nifice glificabant·Et audiui uo
cē de eccło in dicentē· O omīps
et ineffabilis dē·qui ante scla fu
it·S; mecū ñ habuit·nec post
finē seclō; cē desinet·omnē creā
turā mirabili modo sua uolun
tate condidit·⁊ q̄; mirabili
modo sua uoluntate disposuit·
Quomodo·Quasdā creaturas
tremis adherere·q̄sdā ñ celestib;
messe deputauit·Ipse quoq;
beatos angelicos spūs tā ad salu
tē hominū·qui ad honorē no
minis sui disposuit·Quomodo·
Nā quosdā ea constituit ut
necessitatib; hominū subueni
ant·quosdā uero ut iudicia
secretus suos p eos hominibus
manifestent·Qua ppt̄ uides
altitudine celestiū secretus
duas acies supnos spūuū mul
ta claritate fulgentes·q̄a ut
tibi demonstratur altitudi
ne illos occultos que carnalis
obtutus ñ penetrat·S; que ui
sus interioris hominis adtin

dꝝ hęc duo agmina corpus et
aiam̄ hominis dō familiari de
bere designam̄·ubi ipsa cū sup
nis ciuib; clarissimē cōme beati
tudinis habeam̄· Et qui in ·ii·
ima acie s̄·uidim̄ pennas in ⁊
pectorib; suis habēt & facies ⁊
ut facies hominū inse p̄ten ⁊
dunt inquib; et uultus homi ⁊
nū·quasi impura aqua appa ⁊
reat·quō isti angli s̄ deside
ria p̄fundunt intellectus sui·
quasi pennas expandentes·n̄
q̄d pennas ut aues habeam̄·
s̄;q̄d uolumin̄ dī indeside
rius suis uelocit̄ p̄ficiam̄·ue
lut homo incognitionib; su
is celerit̄ uolat·ita q̄d et p̄ fa
cies suas pulchritudinē rationa
litatis inse manifestant·ubi
etiā dꝝ opa hominū p̄spicue
p̄seruat̄·quia ut seruus uer
ba dñi sui audiens·ea secūm
uolumin̄ illi p̄ficit·ita et ip
si uolumin̄ dī in hominib;
attendunt·et actus eoꝝ illi in
semetipsis ostendunt· Vnde ·iii·
et qui inter alia s̄·etiā inpec ⁊
toribus suis quasi pennas ha ⁊
bent·et facies ut facies hoīm ⁊
inse ostendunt·inquib; etiā ⁊
imago filii hoīs uidit inspe ⁊
culo fulgit·qui archangli s̄· ⁊
etiā indesiderius intellectus
sui uolumin̄ dī attenden
tes·et decorē rationalitatis
inse manifestantes·incarna
tū uerbū dī purissime magni
ficant·q̄a ipsi archana dī cog
noscentes·misteria incarnatio
nis filii dī signis suis mirabilib;
p̄ducebant·S; nec mbis nec in ⁊
illis aliā formā discernere po ⁊
test·quō et anglis et marchan
gelis multa secreta misteriox s̄·
quę humanus intellectus mor
tali corpore grauatus capere n̄
ualet·Q̄d autē hę acies aliās q̄nq; ⁊
acies secūm modū corone cū ⁊
gunt·hoc ē q̄d corpus et aīa
hoīs·quinq; sensus hominis
uirtutes fortitudinis suę cōp
hendentes·p quinq; uulnera
filii mei emundatos adrectitu
dinē uiarū ꝝ mandatoꝝ dirige
re debent· Vnde q̄ in hac ⁊ ·iiii·
una istarū s̄·quasi facies homi ⁊
nū habent·ab humero et de or ⁊
sū magno splendore fulgentes·/ ⁊
qui uirtutes s̄·incorda creden
tui ascendentes·et inardentes
caritate excelsā uirtutum meas
edificantes·quę opa ipsoꝝ s̄·ita
q̄d irrationalitatē sua opa elec
torū hominū ostendunt et in
fortitudine sua ad bonū finē
multo fulgore beatitudinis
ipsos p̄ducunt·Quomodo·Sci
licet cū decli clarissimē mirio
ris sensus habemus·omīs nequi
cias malaꝝ suaꝝ abiicimus·p̄p̄ē
illuminationē illā·qua inistis
uirtutib;·inmica uolumitate illu
minati s̄ fortiē aduersus dia

bolicas insidias pugnant· & certamina illa que ipsi hoc modo contra diabolicā turbā habēt uirtutes iste in eremo ipsoꝝ necessariē demonstrant· Nā hominēs certamina confessionis et abnegationis habent in eo quomodo· ita q̄d iste me confitetur· et q̄d ille me abnegat· S; in hoc certamine talis mīrogatio ē· Est· dꝰ amnon· Tunc mīrogatio ista tale responsū spūs scī in boīe habet· Dꝰ ē· qui te creauit· S; & ipse te redemit· S; quādiu mīrogatio et responsū hoc in homine ē· uirtus dī illi nō deerit· quia huic mīrogationi cōtrō sponso pennacia adhereat· Ybi autē mīrogatio hec in homine nō ē ibi nec hoc responsū spūs scī ē· quō homo iste donū dī a se expellit· et sine mīrogatione pennacie semetipsū in mortē p̄cipitat· Certamina ū istorū bellorū uirtutes dō offert· quia ipsi tale sigillū coram dō s· p̄q̄d demonstrabit· qua mīrogatione dꝰ colaū t abnegēt· Qui aūt malia acie s· tam clarā aūt existunt· q̄d eos uincere nō possit· qui potestatē s designant· quō serennatē et pulcritudinē potestatis dī nulla unbe cullnas mortalnatis peccatoꝝ appēdere potuit· nec se ipsi similē facere· q̄a potestas dī indeficiens ē· Sed qui in alia acie s· ut albū marmor· apparent· & capita ut capita hominū habent· sup que tar· dem facile uidentē et abbu mero & dorsū uidet ferrea nu be circūdari s· q̄ principatus s· p̄figuratus q̄d hi qui ex dono dī in sclō principes hominū ex istum· sincerā formidinē in stricte induant· ne induere sua ut instabilnatus meū dant· s; ut caput suū q̄d xp̄e dī filī ē· in spiciant· ac regimina sua sedm uoluntatē ipsius innecessitanb; hominū dirigant· sup se grām scī spūs ardore ueritatis accen dentes· ita q̄d in formidine eq̄ tatis usq; ad consūmationē sua firmi et stabiles p̄seuerent· Inde cetā qui in alia acie s· facies ut facies hominū et pedes ut pedes hominū haben tes· in capitib; suis galeas gestant· marmoreas tumentes indim· qui dīnationes s ostendentes· quia ille qui dīs omnibus ē rationa bilnatē hominū· que in humano puluere pollnta iacuerat aūt ad celos sublenauit· cū filiū suū ad uitas misit· qui antiquū seductorē sua rectitudine con culcauit· ita ut fidelis ipsū q̄ caput eoꝝ ē fidelit̄ imitentur· spē suā ad celestia ponentes· ac forti desiderio bonoꝝ opū se munientes· Sed qui in alia acie s· nulla formā ho

mmū mſc oſtendam⁹ſ·uelut
aurora rubem⁹·qui thronꝰ s̄·de
monſtram⁹ſ·q̄d diuinas ad
humanitatē ſe inclinauit·cū
unigenitꝰ dī humanū corpus
aſſumit hominū induit·q̄ mul.
la contagia humanoꝝ peccatoꝝ
mſe habuit·quō ipſe de ſpū ſc̄o
conceptus·maurora indelicet
inbeata uirgine carnē abſq;
omni macula uicius ſordis ac
cepit·S; nullā aliā formā inꝰ
conſpicuſ·q̄a plurima miſteria
ſupnoꝝ ſecretoꝝ s̄·que fragili
tas humana nō poterāt appbēn
dere·Q̄d autē ex tribꝰ iſtis·alias
duas inmodū corone circum
dant·hoc ē q̄d fideles illi qui
quinq;·ſenſus corporis ſui ad
ſupna dirigunt·ſcientes q̄a p
quinq;·uulnera filii dī redēpti
s̄·ad dilectionē dī et p̄ximi ſui
omni annisu excitamur mꝰ
ſuę p̄ueniunt·eū uoluptatē
cordis ſui negligunt·et ſpē
ſuā ad infima ponunt· Qua ix·
ꝓpt̄ et q̄ in una acie illarū s̄·
oculis et pennis plene uidentur·
et in quoq;·oculo ſpeculū·et
in ipſo ſpeculo facies hominis
apparet·et pennas ſuas ad ſup
nā altitudinē elevant·qui
cherubin s̄ ſcientiā dī ſigni
ficantes·in qua ipſi miſteria
ſupnoꝝ ſecretoꝝ uidentes deſi
deria ſua ſcdm uoluntatē dī
exſpirant·ita q̄d ipſi ingſum

dinā ſcientię ſuę puriſſimā p
ſpicuitatē habentes·in ipſa illos
mirabiliter p̄ſpiciunt·qui ueri
dim cognoſcentes·immensum
deſiderioꝝ cordis ſui ad ipſū q̄
ſup omnes ē uelut pennas bonę &
iuſtę ſubleuationis dirigunt·
magis ęrna diligentes·quā ca
duca appetunt·ſcdm q̄d et
ipſi inclevatione deſideriorū
ſuoꝝ oſtendunt· Sed q̄ malia ſ. v.
acies s̄·quaſi ignis ardent·plu ſ
rimaſq; pennas habent·in ſ
caſde pennis·quaſi in ſpeculo ſ
omnes ordines eccliaſtice inſtitu ſ
tionis inſignes demonſtrant· ſ
qui ſeraphin s̄·ſignificant·
ut ſicut ipſi in amore dī ar
dent·et ut maxima deſideria
uiſionis ei habent·ita q̄d etiā
inſde deſideriis ſuis cū multa
puritate clāreſcat quā ſpiritales
dignitates·que in eccliaſticis mi
ſteriis ſugerit oſtendunt·q̄a ſe
creta dī in ipſis mirabiliter appa
rent·ſic etiā omnes q̄ ſinceritatē
puri cordis amantes ſupnā ui
tā quaerunt·ardentē dim diligant·
eiq; toto deſiderio amplectan
tur·quatinus ad gaudia illoꝝ
p̄ueniant·quos tā fideliter
imitantur·Q̄d uero aliā formā
nec inbis nec milliſ uidet·hoc
ē q̄d multa ſecreta inbeatis
ſpiritib; s̄·que hominū manu
ſcrutanda nō s̄·quō quādiu
ipſe mortalis exiſtit·ea que

cīma s̄ pfecte discernere n̄ potuit.

.xv. Sed beatus omīs ut audis moī
genere musicq; mirabilib; uo
cib; miracula illa resonant: que
dm in beatis animab; opat̄ pque
dm magnificet glificant: qa bea
tis ipsi unum dī maxima gau
dia inenarrabilib; sonis popa
miraculoq; illoq; mecletib; pferunt
que ds inscis sint pficue: pque
ipsi dm glosissime magnificant ·ii·
ubi eī inpfundunt scīatis ex ·iii·
quisitum tpam in gaudio salu
tis: uelut eta dauid seruus m̄s in
spector supnoq; secretoq; dicens: ·iiii·

.xvi. Vox exultationis et salutis in
tabernaculis iustoq; Qd dicit
Sonus letitie et pspitatis illius
qd caro concipiat et ipse erigit
cū indeficiente salute cognoscit
in habitatoib; illoq; qui inustri
cia abiciunt et iustitia faciunt
cui suggerunt diabolo id qd ma ·vii·
li ē facere possent: s; diuina inspi
ratione id qd bonū ē pficiunt
Quid ē hoc Homo multociens in ·viii·
epta exultatione ē mse ostendit
cū peccatū illud pfecerit qd pfi
cere inconuenies concupiuit
s; salute ibi n̄ habet qa hoc fecit ·x·
qd diuino pcepto contrariū fu
it. Ille aut̄ impudiū exultati
onis cū pspitate uere salutis ha ·xi·
bebit qui bonū qd ardenter desi
derauit strenue cōplet: man
sione illoq; dū in corpore habitat ·xii·
amans qua uenias curremus

errore ē mendacii declinauerunt
Vnde quicūq; scientia in spū sco
et penias in fide habet iste admo
nitione mea n̄ transcendat s; ca
ritatis animę suę amplectendo
pcipiat aō.

INCIPIVNT capla sedę parus
Capla i uisionis ii parus
Decem pmouenda di
Verba iob adcande rem
Quod uerbū aīt et p assūptā
humanitatē indiuisibilit et cīma
liter apud patrē est
Quare filī di dī uerbū
Quod uirtute uerbi di omīs cre
atura sustentata ē et homo reuīt ē
in saluatione
Quod incōprehensibilis potentia
di mundū fabricauit et diuer
sas species eduxit
Quod creatus alius creaturis ho
delimo ut̄ creatus ē
Qd ada duplici pcepto claris
sime obedientię accepto consili
o diabolo n̄ obediuit
Quod abraba ysaac et iacob et
alii pphete mundi tenebras
significationib; suis repulserit
Quod pcipuus pphetis iohes
miraculis coruscans filiū di p
monstrauit
Quod uerbo di incarnato il
lud magnū et animę quiē consi
lium usui est. Q nitidare
Quod homo secreta di n̄ debet
plus seruare qua ipse unit ma

Quod filius di natus in mundo .xxxiij.
morte sua diabolū supauit et
electos suos ad beatitudinē suā re
duxit. ¶ fundata ē. ℔

Verba oseę de eadē re. .xxxiij.

Quod corpus filii di in sepulchro .xxv.
per triduū iacens resurrexit et ho
mini uitā restituit de morte ad
uitā oblata ē.

Quod filius di a morte resur .xxvi
gens discipulis suis frequēter ad
corroborandū eos apparuit.

Quod filio di ascendente ad pa .xxvij.
trē sponsa ei diuersis ornamētis ℔
Quālā sedē ysaie .ii. parit.

De sensu misteriox di. .j. mīi.

De trib; psonis. .ij.

Quod homo nūquā obliuiscat .iij.
unū dīm trib; psonis ardenter
inuocare.

Iobs de carnate di. iiij.

De trib; uirib; lapidis. .v.

De trib; uirib; flāmę .vi.

De trib; causis humani uerbi .vij.

De unitate essentię. .viij.

Verba salomonis. ix.

Quālā trię ysaie .ii. parit.

De constructione ecclę quę sęp .j. mīi
gignit filios suos in regeneratio
one spūs et aquę. ¶ ecclā.

Quod ecclā martyrū suo sanguine .ij.
et martyrib; decorata ē.

Quōdā sacerdotali officio et ele .iij.
mosinarū distributione ornatā.

De manna benignitate ecclę. iiij.

Quod ecclā ad candorē cōplc .v.
uonis suę ī dū psecta circa tē
pus filii p dominis ad pfectū p ducit.

Quomodo ecclā filios suos in pu .vj.
ritate deuotissime offert.

Quōd ecclām nulla puersitas dia .vij.
bolice artis obscurare potest.

Quod secreta ecclę humanis in .viij.
tellectus ad plenū intueri nō ualet.

De cui⁹uitate mariē. .viij.

De dilatatione sacramentorū .x.
ecclę triumphans.

Quod cuiq; fidelium ad ē mīstre .xj.
rii anglox.

De his qui in fide sęc triumphans .xij.
amant ecclā regeneratā ipsa
integra pmanente.

Similitudo de balsamo et om .xiij.
bino et carbunculo.

Quod beata trinitas in baptis .xiiij.
mo aptō ecclo baptizantis appa
ret et eis migredinē peccatox
abstrahens. singulos candida
uestē induit. ¶ plexlex.

De querimonia ecclię sup er .xv.
rore filiox. ¶ gaude eī.

Quod duo signa tradita s̄ ho .xvi.
mini. ad defendendū se.

Similitudo de nuncio. .xvij.

Quare adę nō erat danda du .xviij
Quod āmonitio spūs scī appa .xviiij.
rens minabat in quo serpen
tu immoe circūcisio pcussit eī
in maxilla mandibulā. ecclā li

De trib; aliis qđ significent .xx.

Quod masculi qui intrepore .xxi.
circūcisionis circūcisi nō suam
gressores legis fuerūt.

Sicut in circumcione adę trēs .xxij

causę designatę s̄ma cuā nec
causę s̄ in uro impetrandi filius.
.xxviii. q̄d mulier mamore dī obseruans
uirginitatē sūā ualide ornat adō.
.xxviii. Quod uir recusans cōsortiū ma
trimonii mamore dī consors fi
it di efficit.
.xxx. Verba ysaie ppbe. ¶ uū di.
.xxxi. qđ casū adę clausit homīm cęli
que clausura duranit usq; ad fi
.xxxii. Verba eiusdē.
.xxxiii Verba exhortantis dī.
.xxxiv. Quod marcūcisione abrahę
membrū umū inbapusmo amit
xpī oīa membra circūcidunt.
.xxxv Verba eiusdē. ¶ amē. ¶ pur-
.xxxvi. Quod oīi tēpore et oīi etate.
ommē sexū iudicet masculū et
feminā inbapusmo pie dīs suscī
.xxxvii. Quod tres inbonore sce trinita
tis adesse debent bapūbando ui
delicet sacerdos et duo q̄ puero fi
dē spondeant: et isti eidē bapti
zato carnali copula nī cōmisce
.xxxviii. cōparatio demsatur.
.xxxix. Quod oīa peccata inbapusmo
remittuntur: ¶ eo suscipiē.
.xl. Quod quāuis sacerdos peccator
sit tamē officiū bapusmi dīs ab
Simulmodo dediuit.
.xli. Innecessitate si sacerdos nī ad ē
concedit cuilibet fideli homi
ni bapūbare seruata forma
baptismi. ¶ bet.
.xlii. Capla q̄rte uisionis ii partis.
.xliii. Qđ omīs bapūbatus punctio
nē cpī ornari et stabiliri de

.xlv. Quod immensa et indeficiens
dulcedo spūs sc̄i dat confirmatōē.
.xlvi. Quod ineffabilis trinitas in ē
firmatione. ¶ uis dicca pote.
.xlvii. Quod ecclā unctione spūs sc̄i mu
nita nūquā inerrore puersa
Verba moysi de cade re.
.xlviii. Qđ baptizatus inunctione cris
matis a pontifice decoratur.
Verba libri regū ad eandē rē.
.xlix. Quod baptizatus et nī confir
matus claritatē baptismatis
habet sī ornatū et fulgorē unc
tionis supioris doctoris sui nī hab.
.l. Quod in honore spūs sc̄i ps̄bros
episcopos confirmatio exercen
da est. ¶ comungat.
.li. Qui confirmandū manib; te
net incarnali pertinone cū
.lii. Qui post baptismū ad diabo
lū reuertit nisi penituat con
dēpnabit qui autē baptismū
fidelit sequit ad o suscipitur
ecclā pfilius suus dīm exoratur.
.liii. Tres modi quib; ecclā resonat
ut tuba. ¶ multimoda.
.liiii. De diuersitate baptizatorū
.liv. Verba eiusdē de eodē.
Capla v. usionis ii. partis.
Qđ apli et pigmarii sequaces
eos iudicet sacerdotes ecclām
doctrina sua splendidissime
circūdant.
Exemplū de abel
.lv. Quod ministri ecclę castitatē
seruare debent.
.lvi. Qui exhis in clausura subiecto

nis regulariter unum cum pignore
rio; ñ habemus supna mercede
acquirit. ¶ Finit iocunditatis.

De statu nobilissime puellaris .v.
De puellari imagine. .vi.
De turba que cande circumstat mi .vii.
ro modo ornata.
Verba iobis de eode. .viii.
Qd uirginitas do oblata pru .viii.
denter conseruanda e. ¶ Capit.
Qui corrupto pacto uirginitatis .x
redierit. flore integritatis care
bit. ñ enim ut dña s; ut ancilla sus
Exemplu ad cande re. .xi.
Qd magna differentia e inter ecclie .xii.
ste desiderii et ei cona concupis
centia. qd nisi sanguine filii
dei homo ñ redimeret.
Obis q passione xpi uicimus ar .xiii.
dore imitamur. et unicus odor
existentes. ñ secreta regeneratio
nis arripuimus.
Verba cuglii ad cande re. .xiiii.
Qd uirgineu genus et hic ordo .xv.
uouentis iter secreta regeneratio
nis imperio legis ñ s.
Exemplu de iobe ad cande re. .xvi
Quod q s uouens odor uouens .xvii.
ñ secreta regenerationis; necessi
tate et ualitate eccle regimen
ecclastice suscipiam. et agia scla
rii rerum abiecimus.
Verba cuglii de iobe. .xviii.
Quod in uestru istoq; uestru alioq; .xix.
pplo; dissimili incarnatio et se
pultura xpi designat.
Quod prima lux diei aplicam .xx.
doctrina. aurora inicium huius
conuersationis sit. disertia ua
in benedicto qui e quasi alter
moysi designat. ¶ Amen.
Qui in hac conuersatione pbatus .xxi.
inuenitur. presbiterat eccle
sup extensu sacerdotiu suscipi
Quod nullus conuersationem .xxii.
istam repente aggrediat nisi in
una pbatione examinatus.
Quod sclaris pplis legem di con .xxiii.
seruans. eccliam di plurimum ex
ornat.
Quod nec maritus uxorem nec .xxiiii.
uxor maritum in hoc ppositu de
serat. nisi uoluntas amboq; sit.
Verba cuglii. .xxv.
Qd p dicte eccle structe instrumo .xxvi.
nes eccliam in gradib; et in ordi
nib; suis consolidant.
Quod unumquodq; ordinem ser .xxvii.
uata concordia. diuersitas mo
rum singularitas et nouitas unic
et uestiu unanda e. ¶ Suaq;
Verba iobis ad cande re. .xxviii.
Coparatio de artificib; .xx.viii.
Qd unicuiq; cu humilitate suf .xxx.
ficere debet instrumo p decessoq;
Verba cuglii de eade re. .xxx.i.
Euangeliu debis q sibi secm .xxxii.
cor suu legis facium.
Hec uerba cuglii. .xxxiii.
Quod in bis nouitatib; dis ali .xxxiiii.
quos deicit aliquos tacit tole
rat quos tam infirmos iudicat.
Quod de inferiori gradu licet .xxxv.
ascendere ad superiore. ñ aute

de supior: adinferiora rbol.

.xxxvi. Exemplū de animab; exanglis.

.xxxvii. Quod q̄ s̄ unusquisq; odor: nouerit
rur secreta regnor: monstrā gra
nū fortis cibi: et pigmentarii po
ma dulcis saporis: et sclārit ppls
carnē designant. ¶ pict.

.xxxviii. Quod hr̄es ecclāstice instru
mentū: in duab; uis uersam̄.

.xxxviii. Qui signū religionis inuolun
tarie cordis acceptū abiecerit
iudicū districti examinis accu

xl. Verba dauid de eod̄.

xl.i. Q̄d illi q̄ in amore dī s; aliqua
sclārit molestia constricti signū
religionis ficte accipiunt: bala
am assimilantur:

xl.ii. Exemplū de balaam.

xl.iii. Qui signū religionis insipienter ſmūt
accepit: et male consūmauerit
in ruinā uadit.

xl.iiii Verba ieremie de eod̄. ¶ ciat.

xl.v Qui infames suos sēc̄ conuer-
sationi subicere uoluerit: hoc
in imprudenter s; sapienter cis con
sortiamb; absq; coactione fa

xl.vi. Exemplū de agro. ¶ guī fac̄.

xl.vii. Qui uolentes dim sequi: pluuo
rē malicie retraxerit: sacrile

xl.viii. Verba moysi. ¶ canduſ ē.

xl.viiii. Qui uoluntate sua seruicū
dī aggredit̄: et postea corrup
tum neglexerit: districte reuo

.l. Verba eiglīn.

.l.i. Qui in disciplinatis uiuentes
nulla castigatione corrigi
uolunt: ne gregē dñi: comu-

nicent: expellam̄.

l.i. Verba apli ad eand̄ rē.

l.ii. Q̄d hi qui ficte conuertunt̄ de
cipiunt̄: et q̄d hi q̄ toto corde
conuertunt̄ ad̄ suscipiunt̄.

l.iii. Verba dauid ad eand̄ rē. ¶ cat.

l.iiii. Qui blasphemā contra spm̄ scm̄
impetuens dixerit: et q̄ se ipsū
morte p̄petrauerit: hunc dns nec

l.v. Verba eiglīn.

l.vi. Verba dauid de eod̄. ¶ rat.

l.vii. Sup quē blasphemia despera
tus cadit: si cruciatus repugnauc
rit: eius ea ad̄ subuenit̄.

l.viii. Quod in pdmone cadit q̄ corp̄
et animā que dns coniunx̄ sepa

l.viiii. Verba eiglīn. ¶ in potestate.

li. Capla sexte ussionis: in parus:
Q̄d eccla xp̄o in passione sua
uincta: et sanguine ei donata ē.
et saluanda animarū exorta ē.

li. Quod dns pat̄ in humilitate filiū
sui serpentē antiquū uicit: n̄

lii. Verba psalmiste.

liii. Quod eccla crescens doctē suā de
uotē do coram anglis offert: et p
fundatas sacramēta spū scō in
spirante manifestata ē.

liiii. Similitudo de auro.

lv. Q̄d sacerdos ad altare ad im
molandū accedens: magna
claritas cū ministerio supnō spi
rituū effulget.

lvi. Quod in sacramēto altaris: dns pa
ter: passionis filii sui in salutē
ppli recordat̄.

lvii. Quare in sacramēto altaris panis:

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0080
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

umū·et·a qua offeramū·

Verba iobel. decode· ¶ pleamū· ·viij·

Quod sacerdotē in sacrāmto actua ·x
ris p̄sens auxiliū dī n̄ deserit· sere
nitate manente donec misteria cō
Dū sacerdos sēc̄ sēc̄·sēc̄·decantat· ·xj·
et misteria sacrāmtoꝝ inchoat·in
cōprehensibilis serenitas cadē sacra
menta irradiat·

Quod diuina clarītas oblationē ·xij·
altaris surſū inuisibilit̄ q̄si in
puncto trahit et remittit·uerā
carnē et uerū sanguinē effectā·

Cōparatio de unguento et saphi ·xiij·
ro adeandē rē· ¶ efficit·

Quare homo hoc spāle donū in ·xiiij
sibilit̄ sumere n̄ possit· ¶ apparēt·

Quod sacerdotes fidelit̄ indīcere ·xv·
dentes et humili deuotione offe
rentes oblatio caro et sanguis xp̄i

Similitudo de pullo et uolatili· ·xvi·

Q̄d uera manifestatione misteria ·xvij·
nationis·passionis·sepulture·
resurrectionis·et ascensionis xp̄i
in sacrāmto altaris ut in speculo

Quādiu fidelis homo dicere de ·xviij·
bet dimitte nobis debita n̄ra sic
et nos dimittim⁹ debitoribꝫ n̄rīs·
tādiu passio xp̄i in media di pa
tris apparebit·

Quod oblatio nūquā cruda ca ·xviij·
ro apparet nisi in magna neces
sitate clerici demonstrēt·

Dum canticū innocentis agni
cant̄· fideles hoies cōmunicant ·xx·
ut a p̄uaricatione emundati·
et ad gratiam reformentur·

Verba salomonis in canticis canticoꝝ· ·xxj·
Qualit̄ accipienda sint uerba dn̄i ·xx·ij·
dicta discipl̄is in cena sua de eode mysterio.

Verba dauid. adeandē rē· ·xx·iij·

Quod sacramentū illud omnis sor- ·xx·iiij·
des emundans usq; ad nouissimū
hominē colendū et misteria·
hec uerba dauid de eode· ·xx·v·

Quare in sacramento altaris pa ·xx·vj·
nis offeratur· ¶ offerat̄·

Verba moysi adeandē rē· ·xx·vij
Quare unū in sacrificio altaris ·xx·viij·

Verba de canticis adide· ·xxviiij·
Quare in sacrāmto altaris aqua ·xxx·
uino mixt̄ ee debet·

Verba sapientie· ¶ mundicie· ·xxxi·
hec de libro sapientie· ·xxxij·

Quod ad̄a ante peccatū mun ·xxx·iij
di sanguinē habuit·p̄ p̄uari
cationē sparsit eū in fetorē in
q̄d corpus et sanguinē xp̄i ac ·xxx·iiij·
capientes·multa dulcedine
unificantur· ¶ excrcet·

Verba salomonis de cadē re· ·xxx·v·

Quod ad munocationē sacer- ·xxx·vj·
dotis in altari·sacrāmtī cor
poris et sanguis xp̄i p̄ficit·

Quod dꝫ monī creatura po ·xxx·vij·
testatē et fortitudinē uolun
tatis sue secm̄ q̄d sibi placet·

Quod a p̄ma hora diei usq; ·xxx·viij·
ad nonā officiū misse p̄necessi
tate reporis exercerī potest·

Quod oīs reum cōmunicare ·xxx·viij·
debent excepti his qui in op
pinione mortis posti s·
Q̄d diabolus sine suggestione ·xl·

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0081
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

adtarī ccidit homo aīm̄ q̄a fragilis suadentē diabolo ccidit adō subleuatus ē.

xl.i. Quod inp̄cptione corporis et sanguinis dn̄i n̄i q̄mtas s; sci tas considerāda ē. ¶ rē.

xl.ii. Cōparatio demanna ad tandē

xl.iii. q̄d n̄ ē dubitandū q̄n uerum corpus et uerus sanguis xp̄i sit mactatī.

xl.iiii. Quod insacrāmto altaris uera offerenda s. innoīe trinitatis. panis unū et aqua.

xl.v. Quod sacerdos qui p̄negle gentiā aut p̄sidelitatē aut p̄oblitionē hoc ria insacrām to altaris offerre neglexerit. grauit puniendus ēt. ¶ dorē.

xl.vi. Qualit corpus et sanguis xp̄i p̄pō distribuat. ¶ crē.

xl.vii Qd sacerdos bis indumīs et bis uerbis insacrāmto altaris mat sedm q̄d antiqui patres instituerūt.

xl.viii. Verba dn̄i ad negligentē sacq

xl.viiii. q̄d sacerdos q̄ bas copulas mal tarī offert abaltarī ieuni bis copulis n̄ recedat.

xl.x. Quod sacerdos insacrāmto altaris mutus et magnis sermonib. n̄ utat. s; sedm ordinationē p̄ncipū magistrorū. ¶ ~~seruetur~~.

l. Dequinq; modis cōmunicamus.

l.ii. Debis qui incorpore lucidi et inanima ignei s.

l.iii Debis qui incorpore pallidi et inanima tenebrosi uidentur.

l.iiii Debis q̄ incorpore birsuti et ¶ dentes.

l.v Debis q̄ incorpore acutissimis spinis circūdantur et inanima lep si apparent.

l.vi Debis q̄ incorpore sanguinei et inanima uidet putridū cadauer fundi uidentē.

l.vii Debis q̄ adhoc sacramētū deuota mēte et pura fide et debis q̄ contrario corde et uacillante animo accedunt.

l.viii Verba apli.

l.viiii Quod sacramentū altaris magna diligentia et sollicitudine a sacerdote et applō tractandū et custodiendū ē.

l.x. Qd mistica secreta corporis et sanguinis dn̄i seruanda n̄ s.

lx.i Quod ministri eccle q̄ n̄ possūt s; pdicta impiare q̄a amari et illusores et impolitū lapides s. diabolū et baal. imitant et xp̄m imitare contendunt q̄si cruci fixores. ¶ bē habere.

lx.ii Quod ide ministri eccle omni diligentia et exemplo apl̄oꝝ debent castitatē seruare et abominū immundicia se abstinere.

lx.iii Verba moysi adtandē rē.

lx.iiii Qd sacerdos duas copulas n̄ debet.

lx.v. Quomodo diabolus sit sacerdos sacerdotū.

lx.vi. Verba legis de eode.

lx.vii. Verba euglii adidē.

lx.viii. Verba apli adtandē rē.

lx.ix. Idē paulus de eode.

lxx. De trib; generib; eunuchoꝝ.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0082
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

Qui se ñ ualet communicare nec sa ℔xxi·
cerdos aut alī minister sacerdo
talis ulla occasione fiat·
Qua causa aut coniugatis sed ℔xxii·
posita abinuicē separatis· con
cessū ē imprīmitiua ecclā ad sa
cerdotiū accedere· et q̄re modo
ñ ē concedatur·
Similiudo regis de cade re· ℔xxiii·
q̄d immaturi & ñ consecrati ec ℔xxiiii·
clesiā ñ suscipiant· et ui plures
appetere ñ p̄sumat·
Quod de omī pplō xp̄iani noīs· ℔xxv·
sacerdotes boni ingenii· et uiri
lis animi· integritatē membrō
habeatis· diligendi s·
Q̄d femine ad officiū altaris ñ ℔xxvi
debent accedere·
Quod uir femineo uestitu nul ℔xxvii·
lomodo induat· nec femina u
rili· nisi aliqua magna necessi
tate coacta· occurrit·
Quod fornicatores mulierū & ℔xxviii·
incontinentie aut fornicationis
aut malus aut in semet ipsis· tā
mulieres quā uiri se coinqui
nantes· et p̄eorū fornicatores·
dicrīte iudicat d̄c·
De pollutione q̄ dormiendo· ℔xxix·
Verba moysi de eodē· ℔xxx·
Qui forte in libidine ardet ad ℔xxxi·
dori suo nullū incendiū sub
ministret·
Quod diuersis uicius grauat· ℔xxxii·
admidiam dī incon fes
sione fugiat·
Quod remediū pur gatio ℔xxxiii·

nis et mamq̄s parum dum p̄ si
gnificat·
Quū peccata sua confiteri recu ℔xxxv·
sat seipsū decipit·
Quod in hora mortis sacerdos ℔xxxvi·
ñ adē alū hominī homo confi
teat· in p̄sentia cleri·
Q̄d nemo ppē pondus peccatō ℔xxxvii·
suō desperet· debēt·
Cuglin de eodē· ℔xxxviii·
Q̄d et p̄ elemosinā peccata et p ℔xxxviii·
corporalē satisfactionē deleri
De libro sapientie· ℔xxxix·
Q̄d clemta lacus uoluptatū xc
hominū sunt· faciant·
Qui elemosinā dant et q̄ eam xc·i·
suscipiunt· hoc manifestū ñ
Quod pauper et diuites et ho xc·ii·
norē potestatis appetentes·
unusq̄sq; sedm intentionē suā
remunerantur·
Quod sacerdotes exorando xc·iii·
et docendo moneant pplm
de confessione·
Quod sacerdotes auctoritatē xc·iiii·
magistri pplō ñ offendentes·
ñ sacerdotes s; lupi uocantē·
Q̄d clemta coram dō ululant xc·v·
sup iniquitatē sacerdotū et
ceteri iniquitatē eox suscipiunt·
Quod sacerdotes habent po xc·vi·
testatē ligandi et soluendi·
Verba cuglī de eodē· xc·vii·
Q̄d nullus absq; culpabili cul xc·viii·
pa liganduſ est·
Quod si aliquis innocens con xc·viiii·
structus fuerit; ppē honorē

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0083
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

di solutionē querere debet·

c. Qd rebelles ad xp̄m reuerti no
temus·et obduram mullā mīam
querimus·amq; ser pentes
imitamur·

c.j. Verba diaboli·

c.ij. Qd homines de tenebrosi tate
in fidelitatis·p̄ incarnationē fi
lii di educh sumt· ¶ possunt·

Capsā septime visionis·ii·partis·

i. Qd ds̄ oīa iuste dispensans·et
iniusticia dona spūalia declarans·
fideles hoīes in bonis op̄ib; con
fortat ut a diabolo superari nō

ij. De multitudine fideliū et de
diuina lege coram ipsis exercitia·

iij. Quod decepciones diaboli·
hominib; in uita huius mundi
patent· ¶ emit·

iiij. Quod diabolus diuinas et de
licias hoīb; apte et fraudulenter
offert quas qui concupiscit·

v. Quod quida diabolica p̄ sua
sionē uirtute et resistimus abi
cimus·quida utpote uidemus
et consentimus·

vj. Verba ebrebielis·de eadē re·

vij. Qd diabolus omī nequicia ple
nus ueneno multiformis artis
sue·quinq; sensus hominū de
cipere laborat·

viij. Quod superbia diaboli in carna
cione filii di derecta ē·

ix. De oculis et auribus·& naribus·ser
pentis quid significent·

x De manibus·et pedibus·& cauda
et quid significent·

xj. Quod potestas omīpotentis di·
c. fortitudinē diaboli ita ꝯ con
trituit qd nequicia sua sedm
uoluntatē suā exercere nō potē·

xij Quod diabolus in quantior̄ par
c.j. tib; mundi incendiū iniquit p
c.ij. suasionis·mortē genus diuersor̄
hominū eligunt·

xiij. Verba dauid de eodē·

xiiij. Qualit̄ diabolus in gressus p̄ sua
siombus·diuersa genera hominū·
spūaliū et secularium·multimodis
tēptationib; aggredit·

xv. De curib; acutis; et ¶ hominū·

xvj. De tēptatione sclārii· ¶ signifi·

xvij. De sex modis tēptationū spūaliū·

xviij. De n̄ baptizatis· ¶ nificēt·

xix. De sagittis ortis a terra de fumo pes
tis et de humore lubrico qd signifi·

xx. De curbine umbilici·et de im
mundicia ranarū ueneris et qd·s·

xx·j. Qd diabolus stultos homines p̄
iniquā incredulitatē exagitat·
ueritatē et putantes·qd ipse est fal
lacior demonstrat·

xx·ij. Quod heretici uitandi et ab
ecclā eiciendi s̄ q diaboli pdō
cium et s̄ uiscera diaboli·et p̄
curentis germ̄ filii p̄dicationis·

xx·iij. Quod adiutorii di contēpto
res·gra di deserit·querentib;·aū
xilium subuenit·

xx·iiij. Verba salomonis de eodē·

xx·v. Qd uere cultores di q̄ uix anī
sum [illegible] uenia conculcant·ani
quū [illegible] serpentē forti cōmōe
dere [illegible] unt·

[illegible] ecclie·ii·pars

Incipit scdā pars libri secundi simplicis hōis. i. visio. scde partis.

Homo ñ
calens in
forma forcūi leonū nec docta ex
spiramone illoꝝ s; manens immol
tucie fragilis cosde imbuta mihi
co spiramine. uidi q̄si lucidissi
mū ignē. in cōprehensibilē. nec
tangibilē. mihi uisum. mouiq;
una exinde. inse autē flāmā
aeris coloris habentē. quę tam
flamu ardentē flagrabat. ex quę
ede lucido igni na inseparabilit
incrat. ut boīe suscepta s. Et uidi
qd ede flāma fulminans incan
dum. Et ecce obscurus aer. ex ro
tundus multiq; magnitudinis
repente exortus ē. sup quē ipsa
flāma quosdā ictus dedit ver
sus abeo semitā educens. donec
ide aer adp̄fectū p̄ductus ē. in a
ctū. Et una respiendens plena in
stantione. Deinde cuā ede flā
ma imigne. Et ardore illo exten
dit se adparuā glebā limose terę
iacentē in fundo ede aeris. eā ca
lefaciens na qd caro ex sanguis
effecta ē. eāq; aspirans na quod
uiuens homo erecta ē. Quo facto.

ille lucidus ignis p̄buit pciandē
flāmā tam flam ardentē flagran
te ipsi boi candidissimū florē
pendentē inde flāma. ut ros
pendet ingramine. cui odorē idē
homo naribꝫ. qudē sensit. s; gustū
ei ore ñ p̄cepit nec manibꝫ. eī te
tigit. na uidelicet se auertens
atq; cadens in densissimas tene
bras. de quibꝫ. se erigere ñ ualuit.
Tenebre autē ille in ede aere ma
gis ac magis sedilatando creuerē.
Tunc tres magne stelle in fulgo
re suo sibi coheremus in asde te
nebris apparuerē. et post eas alie
multe tā paruę quā magne plu
rimo splendore fulgentes. ac
deinde quedā maxima stella
mira claritate radians. et fulgo
rē suū adp̄dictā flāmā dirigens.
Sed et una quedā fulgor uelut
aurora aparuit. cui ede flāma
mirabilit infusa ē. in tā apta
to lucido igne separata. Et sic
in ede fulgore ipsius aurore
maxima uoluntas accensa est.
Cūq; eande ascensione uoluntas
tas hui diligentiꝰ considerare
uellē. inde uisione secretū si
gillū m̀ opposuit ē. audiuiq;
uocē exalto m̀ dicentē. De hoc
misterio ñ poteris quicquā am
plius uidere. ni ut ubi ppē mira
culū credendi concedit ē. Vidiq;
de ede fulgore p̄fate aurore
serenissimū hominē egredientē.
qui claritate sua adp̄dictas te

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0085
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

nebras effundens·ma abas reue-
beratus ē q̄d in rubore sangui
nis et in albedine pallor is uer-
sus·tanta formidine tas de te
nebras repperisset·q̄d ille homo
qui meas iacebat·p eū tactus ap
parens fulgure·atq; ma erebus
cesset·Et sic idē seruī homo q̄
de p̄dicta aurora egressus ē·in
tanta claritate apparens ultra
quā humana lingua effari pos
sit·in acutissimā altitudine in
numerabilis gl̄ie ascendit·ubi
in plenitudine magnifice fruc-
tuosatus exodoris mirifice ta
diabat·Et audiui exp̄sse in
ueritate igne uocē dicentē in-
o quę es misera tua ex inuoie fe
mineo indocta de ulla doctri
na carnaliū magistroꝝ scilicet
legere inuitas p̄uelligere manu
philosophoꝝ·s;tamū tacta lumi
ne meo q̄d tangit te uterī cū
incendio ut ardens sol·clama
et enarra ac scribe hec misteria
mea que uides et audis inmu
tabilia uisione·Noli q̄ timida·
s;dic ea que intelligis inspm
quēadmodū ea loquor·p̄te·
quatinus illi uerecundia ba
beam·qui pplō meo debeant
rectitudinē ostendere s;de pe-
nulama morū suoꝝ recusant
ultra ea aput dicere quā nouc
runt·nolentes se abstrahere
de malis desiderus suis·que il-
lis ma adherent·q̄si sint ma

gistri eoꝝ facientia eos fugere a
facie dñi·ita ut erubescant loq̄
ueritatē·Vnde opus illa anmo
que interī es docta de mistico
spiramine·quātus concalcata
sis puerilē formā ppt̄ p̄uarica
tionē cui tam dire ignea opus
q̄d tibi demonstrat̄ terribilissima
ostensione·Vnuens enī dns q̄ eme
ta superbū suū creauit·p̄idē ue-
bū incarnatū miserā humanā
creaturā que se dimerserat in
tenebras·ad fidelē saluationē
reduxit·Quod ē boc· Ita ille
uicadissimus ignis que uides
de signat omipotem et uiuificē
dīm qui inclarissima serenitate
sua nūquā ulla unq̄tate obfus
catus ē·incōp̄hensibilis manens
quia nulla diuisione potest di
uidi·aut in icio aut fine aut ul-
la scintilla scientie creature suę
cōp̄hendi sicut ē·et inexstingui
bilis existens·quo ipse ē illa
plenitudo quā nūquā ullus
finis tetigit·ac totus uniens·qa
nulla omīno res ipsi absconsa
ē quā nesciat·totusq; una ex
istens·quo omīe q̄d uiuit ab ipso
uiuere sumit·sedm q̄d iob p̄me
inspiratus ostendit dicens·
Qui ignorat·q̄d oīa hec ma
nus dñi fecerit·In cuius
manu anima oīs uiuentis·et spūs
uniuersę carnis hoīs·Q̄d ē hoc·
Nulla creatura tā bebes ē in ma
tura sua q̄d uicissim dē plen

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0086
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

tudmissuc uillis causis ignorat-
mquib; fructuosa consistit-Quo
modo-Celū habet lucē lux acrē-
ac uolatilia-& nūta uiridia
tē uiridtas fructū-fructus am
malia-que oīa testant qđ ea po
sunt fortissima manus idē max
ima potencia dñatoris cuncto;
qui oīa impossibilitate uirtu
tis suę ita operatus ē qđ est nihil
dē inusib; suis-Et nomē potēn
cia cūdē fabricatoris ē motio
cuncto; uiuentiū & ēaꝝ inūerus
ut pecora queruntū-nec ratio
nalitatē inspiratonis dī haben
tū-Et susceptio eo; q̄ humanā
carnē in habitate-inquib; ratio
nalitas discretio-et sapiencia ē-
Quomodo-Anima circuit inūe
nis causis-laborans in multis in
firmitatib;-sedin qđ carnales
motes expostulant-Spūs ū erigit
se induob; modis-udelicet suspi
riū gemitū-et desideriū addm
habens-aut dīm aut regnum au-
aut opinionē indiuersis rebus
quasi inpcepto querens-quia
discretionē irrationalitate
habet-Vnde cuā homo simili
tudinē celi & ītre connectit se-
Quomodo-Ipse habet circuitū-
inquo apparet pspicuitas spi
raculū et rationalitas-uelut
medio notatē luminaria aer-
et uolatilia-habens cuā recep
taculū-unq; notatē humilitas-
germinatio-ac parturitio-sic

uīa apparet uiridtas fructus
tio-et animalia-Quid ē hoc-O ho
tu uirū es nomē creatura-et ob
uiscetis creatoris tui-& subiectio
tua obedit ei-sic ei constituit ē-
& tu pcepta illi transgrederis-

Sed uides qđ idē ignis in se ·iij·
flāmā aerea coloris habet-
quę tam flam ardentē flagrat-
et quę cadē lucido igni ita inse
parabilit mē-ut in hoīe uiscera
sunt-qđ ē impatre amat ūpora
constituit creaturę infinitū uer-
bū-qđ uiardore carnatus subdc
cursu labentiū ūporū mirabi
liter sine sorde et grauedine
peccati purificauit suauitatis
spūs sci in aurora beate uirginis
us erat incarnandū-ita tam ut
sic amat susceptā carnē indiui si
bilit fuit in patre-sic etiā post
assūptā humanitatē inseparā
bilit meo manet et-quō ut ho ñ
ē absq; uitali tactu immere uis
cerū-sic a patre ñ erat omnino se
parandū unicū eī uerbū-Et q̄re
dr uerbū- Qua ut plocale ·iiij·
uerbū qđ impuluerit hoīs tran
sitoriū ē-prudenit intelligunt
iussa pcepti-hominib;-scien
tib;-et pūdentib; quę causa
iussio pcepti fuit-ita etiā p
illocale uerbū qđ primogeniti
bile uitā qua uiuit in eternitate
intransitoriū ē-ueraciter cognos
cit uis patris di
uersis creaturis mundi ipsū

semenub; et intelligenub; in
ortu quo creatre s̄. aug: ut p̄ of
ficiale uerbū potestas et bonor
scīt hominis. sic etiā p̄plenū uer
bū scīas et bonitas resplendet
patris. Quod autē uides quo
modo cadē flāmā fulminas in
candet. hoc ē q̄d uerbū di uirtutē
suā q̄si exardescens ostendit. cū
p̄ipsū omīs creatura suscitata ē.
et q̄si incaudum. cū maurora et
candore uirginitatis incarnatū.
ē. ita q̄d exeo stillauerit omīs uir
tutis magnitudo di cū bo reuix
inanimatū saluatione. ed et
obscurius aer. et rotundus mul
tiq; magnitudinis repente ex
ortus ē. qui ē instrumētū ferū in
obscuritate impfectionis scilicet
ndū illustratū plenitudine cre
aturarū. et rotundū q̄a sub uico
p̄hensibili potentia di ē diuina
tute nusquā absente. ipsū tamē
immaxima potestate di surgens
quasi intellu oculi in supna uo
luntate eleuatū. sup q̄d ipsa flāma
uelut faber quosdā ictus dedit
rotiens abeo semillā educens
donec idē aer adp̄fectū p̄duct
ē. ita ecclīa et ūa resplendens ple
na institutione. quo excellens
uniuersā creaturā supnū uerbū
mentatione creaturarū seruum
te unicum. uirtutē fortitudi
nis sue ostendens. abeo de mstru
mento diuersas
species creaturarū lucentes imi
rabili ortu sustentationis ipsarū
eduxit ut faber formas suas ex
ere compactū facit. usq; dū ede
creature impulcritudine plen
tudinis sue effulsert. sursū et de
orsū decore et stabilimentū p̄fec
te institutionis habentes. q̄a supi
ora resplenduert ab inferiorib;
et inferiora a supioribus. Quod
autē deinde cadē flāma migne
et ardore illo extendit se ad par
uā glebā limose tre iacentē in
fundo eidē aeris. hoc ē q̄d creatus
alius creaturis uerbū di in foru
uoluntate patris. et amore sup
ne suauitatis inspexit paupertē
et fragilē materiā mollis et tena
ci fragilitatis humanitatis tam
malo; quā bono; pertando; ho
minē. imo intribilitatis et pon
derositatis sue de terrā. et nec dū
acuto et uitali flatu excitatā.
et ea calefaciens. ita q̄d caro et
sanguis effecta ē. idē imiditia
te calore et infundens. quo ūa ē
carnalis materia hōis. nutriens
ea suco suo. sic mr lactat filios
suos. ea aspirans ita q̄d uiuens
homo creata ē. q̄a ipsa p̄supna
uirtutē excitauit. atq; maia et
corpore discretionē homis ē. mi
rabiliter eduxit. Quo facto. il
le lucidus ignis p̄bitus p̄ande
flāmā lem flatu ardenter flagran
te. ipsi hoi candidissimū florē
pendentē in ea de flāma. ut
ros pendet in gramine. quo cre

ato adā·pāt q̄ lucidissima sere
nitas ē·dedit p uerbū suū in spū
sco ipsi adc dulce p̄ceptū claris
sime obedientie ad heremū edē
uerbo inhumida inridiatur fru
ctuosiatas·q̄a p idē uerbū sua
uissim humor scīatas de patre
in spū sco stillauit·faciens maxi
mū ex plurimū fructū·sic pur
humor sup gramī descendens·
illud adaptū germī suscitat·
Cui odorē idē homo naribus
quide sensit s; gustū ei ore nō p
cepit·nec manib; eū tetigit·quo
ipse p̄ceptū legis cū intelligen
tia sapientie quasi naribus ad
traxit·s; um illi immine am
plexionis ore p̄fecte nō intromi
sit·nec ope manuū implenti
dine beatitudinis adimpleuit·
ta uidelicet se auertens aug·
cadens indensissimas tenebras·
de quib; se erigere nō ualuit·q̄a
diuino p̄cepto consiliante di
abolo dorsū p̄buit corruens
in maximos rictus mortis·sic
q̄d dīm nec in fide nec in ope
requisiuit·unde aduersā cog
nitionē ei peccatis grauatus
surgere nō potuit·donec ille
aduenit qui patri suo plenis
ter sine peccato obediuit·S;
tenebre ille in eodē aere ma
gis ac magis se dilatando ex
uert·quo potestas mortis in
mundo semp inflammidine in
ciorū augmentata ē·scientia

hoīs se inuoluerit in diuersita
tē multiplicū uitioꝝ p horrorē
erūpentiū ex feruentiū peccatoꝝ·

Quod autē uel magne stelle ·viij.
in fulgore suo sibi cohereti
bus inde membris apparuerit et
post eas alie multe tā parue q̄m
magne plurimo splendore ful
gentis·hec s; in figuratione sup
ne trinitatis·magna lumina
uidelicet abrahā·y saac et ia
cob·tā fidei ope quā carnis
connubione se inuicē complec
tentes·mundiq; tenebras signi
ficationib; suis repellentes·et
eos subsequentes alii quā plu
rimi p̄phetē·scilicet minores
et maiores in mutuis et admiran
dis miraculis radiantes· De
inde uero apparens queda
maxima stella mira claritate
radians·et fulgorē suū ad p̄
dictā flāmā dirigens ē p̄cipu
us p̄phetarum scilicet iohēs bapti
sta·fidelissimo et sertissimo
ope in miraculis coruscans·et
in eis uerū uerbū idē uerū di
filiū p̄monstrans·q̄a in q̄tan
tū ē necessitate s; in opib; iustitie stre
nue et fortiter abierit· Sed
q̄d mira ille fulgor uidit au
rora apparet cui tale flāma
mirabiliter infusa ē nō tam ap
pareo lucido igne separata·
hoc ē q̄d dns in loco germinan
di magnū splendorē rutilan
tis luminis planauit nullū

uerbū suū pleno desiderio
mmens· nram ab ipso diuisū·
s; dedit illud fructuosū fructi·
amq: ipsū eduxē magnū fomē·
ta q̄d omēs fideles gustant· gu
stans ex eo ultra sua nā arum·
Vnde et sic in eo dē fulgore ip
suis auroris maxima uolun
tas accensa ē· q̄a inclarnatis
rubentis serenitatis uiridatas
magni exanimqu consilii in
sa ē· ta q̄d omīs p̄missis legio
nes· t· angelōz hoc in lucidissima
felicitate admirantes sint· S ed
tu o homo diu omnem tuā consi
lii hui humano more plenius
scire desideras· claustrū occul
tationis t opponit· quo secre
ta dī ñ debes plus scrutari· q̄m
ppt̄ amorē credulōz diuina
maiestas uult manifestari·
Quod autē ndēs de eodē ful.
gore p̄fatus aurore ho
minē egredientē· q̄ claritatē
suā ad p̄dictas tenebras effun
dens· ta abeis reuerberat· q̄d
in rubore sanguinis et in pa
re palloris uersus tota fora
mine eas de tenebras repu
tat q̄d ille homo q̄ in as iacet
p eū tactus apparens fulgerat
atq: ta erectus exeat· hoc de
signat dī uerbū incandore m
temperate uirginitatis inuola
bilit incarnatū· et sine dolore
natū· nec tam a patre separatū·
Quomodo· cū filius dī natus ē
in mundo exmaiore· apparuit
in eclo in patre· unde et angli
mox commouerunt· et gaudia
dulcissimas laudes decantaue
runt· Qui sine macula peccati
in sclo conuersatus· lucidissimā
beatitudinē doctrinę et salua
tionis tenebras infidelitatis
emisit· s; ab incredulo ppło
abiectus atq: ad passionē duc
tus pulcherrimū sanguinē suū
fudit· et caligine mortis cor
poralit gustauit· Ex quo dia
bolus supans ex inferno electos
suos qui in eo de terra et p̄fata
tu fuerant liberauit· atq: eos
tactu redemptionis suę adhere
dinatē q̄ p̄cuerit· exorta sy
mpana et cythare omisq:
camis musicoz instrumentabi
lib; ornamus· q̄a ho q̄ in p̄dicta
one iacuerat ia in beatitudine
erectus mortē p̄supnā uirtu
te liberauit euaserat· ut p̄ser
uū meū osee sic locutus sū·
Colligata ē iniq̄tas effraim·
abscondita ē peccatū ei·
Dolores parturientis uenient
ei· ipse filius ñ sapiens· Nunc
enī ñ stabit in contritione
filioz· De manu mortis libera
bo eos· de morte redimā eos·
Ero mors tua o mors· ero mor
sus tuus inferne· Quid ē hoc·
Inpondere ligaturę colliga
ta ē p uersitas inq̄tatis diabo
li· ta ut a zelo dī ñ meritatur

q̄ in adā p̄didere misericordiā reliquit· Qui dū in
hereditatē suā.

solu-q̄a nūquā illū inrecta ag
nitione uidit-sic̄ hi cū aspicium
qui ipsū fidelit̄ umant-N;ā ipse
semp̄ clamat se contra dñm dicens
ego ds̄ sū-semp̄ cuā q̄rans sup̄ he
nedictū dñm uidelicet ppt̄ ipsū c̄
tra dicens nom̄ xp̄ianoꝝ-Et ido
malicia ipsius tā abscondita c̄
q̄d nulla medicina reparationis
peccatū illi-q̄d minmundissima
supbia crudelit̄ commisit: insal.
uatione tegi dignū sit-Unde &
ipse erat inobduratione doloris
sicut parturiens c̄ mafflictione
despationis-que diffidit q̄d de
aptione uulue sue uuere possit-
N;ā hec infelicitas sup̄ cū manc
bit-q̄d a beatitudine relictus c̄
qua illa filioꝝ sapientia fugit
abeo-q̄d inse ñ reuertit̄ sic̄ ille
inse reuersus c̄ q̄ad patrē suū de
uiq̄tate sua redit̄-Qua ppter
nūquā stabit c̄fidens inconui
tione illa-qua filii saluationis
insupno filio mortē durissime
inquitatis commit̄-quā idē cal
lidus serpens ebullire fecit-cū
primo homini dolositatē quā
nescichat suggessit-S;; q̄a idē
filii ueneni ñ immundissime sug
gestionis contēptum-et post
salutē suā respicium-deseru
tum idoloꝝ libertabo cos-que
fallacia habenia inportunitate
pdmonis s̄-et inquib;-infide
les honorē creatoris sui de fi
tuum-se uidelicet in laqueū
diaboli inuolucres-et opa sua
sedin uoluntatē illi? pficientes-Et
ido animas illoꝝ qui me diligunt
et q̄ me colunt-seliceet animas sc̄oꝝ
& animas iustoꝝ ab infernali pena
redimā-quō nullus hominū po
terit solui de diabolica ligami
na-inqua durissima morte ppt̄
p̄uaricationē p̄cepti dī conp̄
hensus c̄-nisi in redēptione illius-
qui electos suos ppr̄io sanguine
redēpturus c̄-Ubi adiūmonē
et omors inficiā-q̄a inquo te
uincere putas hoc ubi extrahā-
ma q̄d inimice cadauer uocabe
ris-quō infortissime urbs; tu
ispirata iacebis-sic̄ & illud q̄d
ab anima deserit̄ omīno adnul
lū p̄sternit̄-N;ā fons aque u
ue ut suffocabit-cū felicet aīe
p̄nouū hominē q̄ uenenose de
cepuomis socius ñ erat midter
insupna beatitudine suscitabun
tur-Unde cuā ad confusionem
tuā ero morsus tuus inferne-et
potestas mea inmagna uirtute
ubi spolia illa auferet que sibi
dulcit rapuisti-ita ut & tu iuste
despoliata-nūquā decepsi in
ingra nec plena indumenti tui
apparatu;-uulneribus et feditate
p̄strata iacens confusionē tuā
inppetuū portabis-Sed ut
uidet eodē sereno hoīe qui de
p̄fata aurora egressus ē-in tanta
claritate apparuit ultra quā
humana lingua effari possit

x.v.

demonstrat q̄d nobilissimū cor-
pus filii di exsuantissima urgi
ne nam̄ ex sepulchro p̄triduū
iacens. ad confirmandū quō
tres p̄sonę s̄ in una d̄iuinitate
patuna claritas tenuit ita q̄d ex
spū receptū aug: inserenissima
immortalitate resurrex. qua nul-
lus hominū cogitatione aut ue-
bo explicare potuit. Quē ex pat̄ ante
ulucrib; celestib; chorus ostendit
dicens. Hic ē filius m̄s dilectus. quē
misi mori. ppplō. Unde supra hu
manū intellectū innumerabile
gaudiū inspis exortū ē. qua
crimmosa obliuio qua ds̄ nesci
bat̄ sic de p̄ssa ē q̄d racionalis
hoīs que suadente diabolo. p̄sti
tu fuerat. ad agnitionē di eleua
ta ē. quō p̄sumā beatitudinē
homini ita ueritatis offensa ē.
in qua de morte ad uitā educt̄ ē.

xxvi. Sed sedm hoc ut filii israel ex
egypto liberati. p quadra
ginta annos deserti transeun
tes. unā lac et mel. fluentē pue
nert. ita filii di a morte resur-
gentes p quadraginta dies disci
pulis suis. cū beatis feminis qui p̄
ipsū plorabant et qui eū pleno
desiderio uidere desiderabant.
se benigne ostendit ad confir-
mandū eos. ne dubitarent. in fi
de duceret. nos n̄ uidim̄ cū. idoq;
n̄ possum̄ credere q̄d ipse sit sa
lus n̄ra. s̄; frequent̄ manifesta
uit se illis ad corroborandū ip
sos ne caderent. Quod uero
macissimā altitudinē immune
rabilis gl̄ie tenuit. ubi uiplenitu
dine magnificę fruitionis tam
et odoris mirifice radiat. hoc ē
q̄d idē filii di ascendit ad pat̄.
qui una cū eōdē filio et spū scō
acutissima et p̄cellentissima alti
tudo inenarrabilis gaudii et le
titie ē. ubi idē filii in habundan
tia serenissime scientie et beatitu
dinis fidelib; suis gl̄ose appar et.
qui ipsū puro et simplici corde
uerū dm̄ et hominē credunt.
Nā ita tunc noua sponsa xp̄i de
agni fundata ē diuersis ornam̄
tis. quib; ornanda ē in om̄i ge-
nere uirtutū fortissimi certami
nis tocī fidelis pp̄li. qui contra
callidū serpentē pugnaturi s̄.
S; qui uigilantib; oculis uidet
et sonantib; auris audit. bis
mȳsticis uerbis meis osculū am
plexionis p̄beat. que deme ui
uente emanant.

Secda uisio sabe partis.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0092
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

Et VIDI

serenissimā lucē & ipsa sapbiri
nicolorīs spēm hoīs· quę tota
suauissimo rumlamīt igne fla
grabat· Et illa serena lux pfudit
tōti illū rumlamīt ignē· & ille
rumlans ignis tota illā serenā
lucē· ac cadē serena lux & idē ru
tulans ignis tota spēiē eidē hoīs·
ma lum̄ unū in una ui possibili
tatis existentes· Et merū audiui
candē unicam lucē mihi dicentē·

Hic ē sensus misterioq; dī· ut dis
cretē cernat̄ & intelligat̄· quę
sit plenitudo illa quę nūquā
uisa ē mortu· & inqua nullus
defectus ē illi acutę formidini
quę plantauit omīs rumulos for
tuī· Hā si dīs uacuus ēt pprię
uiriditatis fuę· qd tunc ēt op̄
illi· Vid dicet uanū· Idoq· imple
no ope cernit· qui fabricator sin
gula ppt̄ uidet serenissimā lu
cē quę sine macula illusi
onis defectionis· ac fallacię de
signat patrē· & in ipsa sapbiri
ni colōris spēiē hoīs· quę sine
macula obdurationis mundię

et inq̄tus declarat filiū· amt
tēpora sedm diuinitatē a patre
genitū· s; post in tēpore sedm hu
manitatē in mundo incarnatū·
quę tota suauissimo rumlamīt
igne flagrat· quę ignis sine ma
cula ariditatis· mortalitatis aq·
tenebrositatis demonstrat spīm
scm· de quo idē unigenitus di
sedm carnē conceptus· & de un
gine tēporalit̄ natus lum̄ uere
claritatis mundo infudit· S; q̄d
illa serena lux pfundit tōti il
lū rumlamīt ignē· & ille rumlans
ignis tota illā serenā lucē· ac cadē
serena lux et idē rumlans ignis
tota spēiē eidē hoīs· ma lum̄ unā
in una ui possibilitatis existen
tes· hoc ē q̄a pat̄ q̄ iustissima eq̄
tas s; sine filio nec sine spū scō ē·
et spūs scs q̄ accensor fidelium cor
dium s; n̄ sine filio ē· & filī q̄ plen
tudo fructuositatis s; n̄ sine pa
tre nec sine spū scō ē· in maiesta
te diuinitatis inseparabilis s;
quō pat̄ n̄ ē sine filio· nec filī si
ne patre· nec pat̄ nec filī sine
spu scō· nec spūs scs sine ipsis· ma
he tres psonę dē unus in una et
integra diuinitate maiestatis
existentes· et unitas diuinitatis
meis de tribus psonis inseparabi
lis iugens· quia diuinitas sem
di n̄ potest· q̄m ipsa absq; ulla
mutabilitate immolabilis sēp
manet· S; pat̄ declarat̄ p filiū·
filī p ortū creaturarū· et spūs scs

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0093
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

ꝑcunde filiū incarnatū·Quom̄·
Pat̄ ē q̄ amat ſcīa genuit filiū·filiꝰ ꝑ
quē oīa a patre facta ſ̄ nuncio erat
annuarū·et ſp̄s ſc̄s q̄ in ſpēie colū
be apparuit in baptiſmate ei de
filiu di ſub fine t̄p̄oꝝ·V nde
nūquā obliuiſcat̄ homo me ſolū
dm in his rib; ꝑſonis inuocare·
qua cas ꝑtexta oſtendi homini·
ut homo tanto acriꝰ in amore
meo ardeat·cū ꝑpt̄ amore ei mi
ſi filiū meū in mundū·quē admo
dū ioh̄s dilectus m̄ſ ꝓteſtat̄ dicēſ·

iiii.

In hoc apparuit caritas dei in no
bis·quō filiū ſuū unigenitū mi
ſit ds in mundū ut uiuam⁹ ꝑ ei·
In hoc ē caritas·nō q̄si nos dilexeri
mus dm·ſ;quō ipſe prior dilexit
nos·et miſit filiū ſuū ꝑpitiationē
ꝑ peccatis nr̄is·Qua in hoc q̄d ds
dilex̄ nos·alia ſalus exorta ē quā
illa quā t in p̄mo ortu habuim⁹·
cū heredes inocentie et ſc̄itatis
fuimus·quō ſup̄ pat̄ oſtendit
caritatē ſuā in ꝑiculis nr̄is·ubi
conſtituti eramus in penis·unde
uocat uerbū ſuū p̄ natis hominū
ſolū in plena ſc̄itate miſericōr·ꝑ ſup
nā uirtutē in tenebras ſeculi·ubi
idē uerbū ꝑfecit oīa bona·illos
aduna ꝑ dulcedinē ſuā reducēſ·
qui p inmundicia p̄uaricationis
deiecti erant nec inſc̄itate quā
ꝑdiderant redire ualebant·Q̄d
ē hoc·Na p ipſū fomitē unit mā
dilecto amplexionis di uenit·que
nos aduna enutriunt·et que in
ꝑiculis auxiliatrix noſtra ē·que
ē in p̄fundiſſima et ſuauiſſima
caritas nos ad penitentia inſtru
enſ·Quomodo·D̄ magni opis ſu
ant ꝑciosiſſime ſue margarite
ſcilicet hoīs q̄ē de limo t̄re for
mauit et cui ſpiraculū uite inſpi
rauit·in dixit recordatuſ ē·Quo
modo·Ipſe inſtruxit una in pen
itentia que nūquā deficiet mef
ficacia·quia callidus ſerpens de
cepit hominē ꝑ ſuꝑbā ſuaſionē·
ſ;ds dereliquit illū in penitentia
que humilitatē oſtendit·quā di
abolus neſciuit nec fecit·quō
ad recta mā aſſurgere ignora
uit·Unde iſta ſaluatio carnaliſ
nō ē orta de nobis·ita q̄d nec no
uimus nec ualuim⁹ diligere dm
in ſaluatione·ſ;qa ipſe creator
et dnſ omniū ita dilexit ꝑ ſin
ſuū·q̄d ꝑpt̄ ſaluationē ei⁹ miſit
filiū ſuū principē et ſaluatorē
fidelium·qui uulnera nra lauit
et terſit·unde ema de illo dulciſ
ſima materia ſudauit·de qua
oīa bona ſaluationis fluunt·
Qua ꝑpt̄ et tu o homo intelligis·
qua dm nulla aduerſitas mu
tabilitatis tangit·Na pat̄ ē pat̄·
filiꝰ ē filiꝰ·ſp̄s ſc̄s ē ſp̄s ſc̄s·hę tres
ꝑſone manent diuinitatis in
diuiſibilit̄ uidelicet unitatis·
Quomodo·Ore ures in lapi
de·et ures in flama·et ures mucr
one ſ̄·Quomodo·In lapide ē hu
mida uiriditas·et palpabilis cō

p̄hensio· atq; rutilans ignis· Sed humida uiriditatē habet ne dissolutā cōmunitatē palpabilē ui cōp̄hensionē uel habitationē et defensionē exhibeat· rutilantē autē ignē ut confoueat et consolidet ad duriciā suā· Ipsa autē humida uiriditas significat patrē· q̄ nūquā arescit nec finitē in sua uirtute· et palpabilis cōp̄hensio designat filiū q̄ natus ex uirgine tangi et cōp̄hendi potuit· atq; rutilans ignis significat spm̄ scm̄ qui ē accensor et illuminator cordiū fidelium hominū· Quid ē hoc· Sic homo qui in corpore suo frequentē tangit humidā uiriditatē lapidis exemplo infirmando debilitat· sic et homo q̄ p̄stabilitatē cognitionū suarū uenere uult patrē uituperi· per uitā infidelitatis et ut in palpabili cōp̄hensione lapidis facium hoīes habitationē suā se p eū defendentes ab hostib; ita et filiū dī q̄ ē uerus lapis angularis· ē habitatio fidelis ppli eū pregens amaligniis spīb; S; et sic rutilans ignis illuminat tenebrosa conburens ea que uitiauerit· sic et spūs sēs fugat infidelitatē auferens omnē rubiginē iniq̄tatis· Sic quomodo he tres ures s̄ unus lapide· ita et ueta trinitas ē unica unitate· ut sic flama unus ardore tres uires habet· sic et unus dē unitas

psonis ē· Quomodo· flāma cni splendida claritatē et purpureo uirore ac igneo ardore consistit· S; splendida claritatē habet ut luceat et purpureū uirorē ut uigeat· atq; igneū ardorē ut ardeat· Unde inspiciendo claritatē et patrē considera· que patria pictauie claritatē suā fidelibus suis expandit· et in purpureo uirore q̄ huic cause in ē in qua cadē flāma uirtutē suā ostendit· filiū intelligit q̄ ex uirgine corpus assūpsit in quo diuinitas mirabilia sua declarauit· ac in igneo ardore spm̄ scm̄ p̄spice qui ignis q̄dammodo ardentē infundit· S; ubi nec splendida claritas· nec purpureus uiror· nec igneus ardor· ē· ibi nec flāma cernit· sic ubi nec patr nec filī· nec spūs scūs colit· ibi nec dē digne uenerat· Ergo sic in una flāma he tres ures cernit· sic in unitate diuinitatis tres psone intelligende s· ta enim ut tres cause inuerbo norande s· sic et trinitas in unitate diuinitatis considerande ē· Quomodo· In uerbo sonus· uirtus· et flat ē· S; sonū habet ut audiat· uirtutē ut inteligat· flatū ut ēpleat· In sono autē nota patrē q̄ inenarrabili potestate oīa ppalat· in uirtute filiū q̄ mirabiliter ex patre genit ē· in flatu ū spm̄ scm̄ q̄ suauiter ardet in ipsis· Ubi ū sonū nō audit

ibi nec uirtus opāt̄ nec flamus de
uāt̄ unde et nec ibi uerbū intelli
gitur quia ena pāt̄ filiꝰ & spūs
sēs n̄ s ase diuisi s; suū opus una
numt̄ opāt̄ Unde sic hē tres
cause in uerbo uno s ita ena sup
na trinitas in supna unitate ē.
Itaq; sic in lapide n̄ ē nec opāt̄
humida uiriditas sine palpabi
li cōprehensione nec sine rutilante
igne nec palpabilis cōprehensio si
ne humida uiriditate nec sine
rutilante nec igne rutilans ignis
sine humida uiriditate nec sine
palpabili cōprehensione & ut in
flāma n̄ ē nec opāt̄ splendida
claritas sine purpureo uirore nec
sine igneo ardore nec purpure
us uiror sine splendida claritate
nec sine igneo ardore nec igneus
ardor sine splendida claritate
nec sine purpureo uirore et sic
in uerbo n̄ ē nec opāt̄ sonus sine
uirtute nec sine flatu nec uirtus
sine sono nec sine uirtute s; in
diuisibilit̄ inope suo sibi coad
herentes s ita ena hē tres psone
uere trinitas inseparabilit̄
in maiestate diuinitatis uigen
nec ase diuidunt̄ Sic dm unū
uerū psonis ohō intelligē S;
tu in stultitia mea tuę putas dm
tā impotentē cē qd n̄ sit ei possi
bile inter psonis ueracit̄ uige
re s; tamē mea tepide cōsistere
Quid ē hoc dō autē inter psonis
ueros dō primus et nouissimus

xvij. Sed & pāt̄ n̄ ē sine filio nec fi
lius sine spū scō nec spūs sēs ē
sine ipsis quō hec tres psone in
separabiles inuicem diuinita
tis s Quomodo uerbū resonat
exore hōis s; n̄ os sine uerbo nec
uerbū sine ira et ubi manet
uerbū in hōie Et unde exit De
hōie Quomodo ipsum hōie
Sic ē filiꝰ in patre quē pāt̄ psalmus
hominū membrosā tā misit
de spū scō in uirgine conceptū
Qui filius ut ē unigenitus indi
uisibilis ena ē unigenitus inuir
ginitate et sic ē unicus patris ita
ē & unicus matris quia ut pāt̄
illū unū ante tēpora genuit sic
& uirgo māt̄ genuit in tēpore
eundē solū quō uirgo mansit
post partū Unde ohomo intelli
ge in his tribꝰ psonis dm tuū q
te creauit in formositate diuini
tatis suę et q te redemit apd mo
ne Noli ergo obliuisci creatoris
tui sic salomon t̄ psuadet ut
scriptū ē. xvij. Memento creatoris
tui in diebꝰ iuuentutis tuę ante
quā ueniat tēpus afflictionis
et appropinquent anni de quibꝰ
dicas n̄ m placent Quid ē hoc
In intellectuali sensu tuo recor
dare illi qui te cōstituit scilicet
cū uelit in diebꝰ falsē cōfidentie
tuę putas t possibile cē ut sedm
desiderū tuū uadas et uidicet
deuans malū & ut prudens in p
fundū ac in pspitate stans et in

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0096
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

ctūna cadens. Nā unificatio
que inte ē. semp studet uerificari. usq; ad tēpus illud dū plena apparuit. Quomodo. Infans a primo ortu suo usq; ad plenā statura ascendit. et deinde imperfecta etate manet. relinquens lasciuiā mūs que in stultitia morū ē. s; tamē cū magnis laboribus. solli citus pudet. q̄d sibi in rebus. suis ēsi dendū sit. q̄d tunc nō fecit cū in stultitia puericie fuit. Sic fidelis homo faciat. Infanciā morū relinquat. et ad plenitudinē uirtutū ascendat. ne in fortuitu dine carū p seuerans. scilicet ex uolutemā cupidinis suę dese rens que in stultitia uicioq; pal pitat. s; in angustia sollicitudi nū medietē quid sibi unle sit. cū prius ad infamiā morū se pue rilit declinauit. Unde o homo sic amplectere dm tuū in lumine uigoris tui. priusq; ueniat hora purgationis opū tuoq; cū oīa manifestabunt. nec quic quā neglectū relinquet. ubi etiā accurrēt tēpora que integrita te sua nō deficient. de quibus. in humano sensu tuo sub murmu ras dicens. nō m placent iste uo luptates. quas nō intelligo uirtū inspirante aut in calūnia sint. quia humana mens semp in hoc dubia ē. q̄m dū bona opant. an gustiā habet utrū dō placeat anī. et dū mala p̄peuat de sa lute remissionis formidat. S; q̄ uiglantib; oculis iudex et so nantib; auribus audit hic mihi cis uerbis meis osculū amplexu onis p̄beat. que de me uiuente emanant.

iii. visio. ii. partis.

Post hec uidi q̄si mulie
rē ima
ginē tan
te magnitudinis ut
magna ciuitas ē. ha
bentē caput muro or
natu coronatū et bra
chia de quib; splendor
uelut manuce pendebant a ce
lo usq; ad terrā radians. Ipsius
autē ei erat unmodū rethis p fo
ratus multis foraminib; in q̄b;
maxima multitudo hominū
discurrebat. Crura u̇ et pedes
nō habebat. s; tamē sup uentrē
suū ante altare q̄d ē ante ocu
los di stans. ipsū expansis ma
nib; circūplectebat. et oculis
suis p omne celū acutissime
iudebat. S; nulla uestimenta ei
considerare potuit. nō q̄d luci
dissima serenitate fulgens
multo splendore circūdata
fuerat in pectore et uelut auro
ra rubeo fulgore rutilante.
ubi multum m genere musico
audiui de ipsa q̄si aurora

ualde rutilans decantari·Et
eadē imago expandit splendo
rē suū uidit uestimētū dicens·
O∂ oportuit concipe & parere·
Et mox accurrit ei ut fulgur
multitudo angloꝝ gradus & se
des inca hominū·faciemq; ē·
p quos eadē imago p ficienda
erat·Deinde uidi mgros in
fames uaria tā mactē q̄si pis
ces in aqua pgentes·& uentrē
eē de imaginis in foraminib; ū
p forata erat imagines·Et illa
ingemuit sursū cos ad caput suū
habens·ubi ados ei exierē·ipsa
tam integra pmanerūt·Et ecce
illa serena lux·& in ipsa species
hōis tota rutilauit igne flagras
sedm unionē quā prius uderā
merū in apparuit·et singulis ex
nigerrimā cum̄ abstrahens·ac
exuta uā eas dē cum̄ pcedens·sin
gulos illoꝝ candidissima ueste
induit ac ei serenissimā luce
aput singulis ex diceſ·Exue
uestimentū iniusticie·induens
nouitatē sēmanis·Reserata ē eis
tibi ianua hereditatis tue·Con
sidera q̄ quomodo dochus sis·
ut cognoscat patrē tuū·quē con
fessus es·Ego suscepi te·& tu con
fessus es me·Nunc igit̄ respice
duas semitas·unā adorientē·&
alterā adaquilonē·Si ergo in
terioribus oculis tuis diligent̄
inspexeris me ut in fide doct⁹
es·suscipiā te in regno meo·Et
sime recte dilexeris·faciā q̄d ei q̄
noluerit·Si aut̄ me despexeris·te
aut tamen amc·uidebit rarō respi
cies·nec me sciet aut intelliget
uolens·cū te sordidū in peccatis in
pura penitentia reuoco·& uitam
addiabolū recurris·q̄si pat̄ tuus
ille sit·tunc suscepit te pdicto·
quia sedm opa tua iudicaberis·
quo cū bonū dederi ubi cognosce
re me nolueris·In fames aut̄ qui
uentrē p̄dicte imaginis transie
rat̄ ambulabant·Et illa benignus
sime eos intuens·tristi uoce dice
bat·Ihū filii mei rursū reuertim̄
in pulueret̄·Vultus tam concipio
et pario q̄ me matrē suā diuersis
pestilib; famis aut̄ & opprimunt·
uidelicet me impugnantes inbe
nencis et scismaticis ac inimicis;
plus·in raptoribus·& homicidis in
adulteris·ac fornicatoribus·atq; in
alius his similib;·erroribus·S;pluri
mi de ihs resurgunt inuenta pe
nitencia a duma ei mā·& plurimi
cadunt in falsa obdurationē ad
ei mā mortē·Et meū audiui uocē
de celo dicentē in·Plena est̄ructio
uniuersi ammarū que constru
untur in celis ex lapidib;·or
nata immenso decore uirtutū
in filius suis quos cōplectit̄ tan
quā maxima cuitas plurimā
turbā pplōꝝ·& uastissimū rem
maximā multitudinē piscū·in
supus uirtutib;·decentissime
floret·sedm q̄d uigor opus fi

Ipsi autē q̄ ei occidebat.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0098
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

Edeliū hominū innoīc xpīano-
nde nē uides q̄si muliebrē ſmū.
imaginē tante magnitudi
nis ut magna cuitas ē-q̄ue de-
signat sponsā filii mei-q̄ue sēp
gignit filios suos in regeneratio
ne spūs-aq̄ue-cū eā fortissimus
pliator posuit in lamitudinē ur-
tutū-cōpbendere et pficere plu
rimā turbā melechis suis-quō
nullus hostis eā pualere expug
nare incomparia impugnatione-
ase infidelitate expellemē-ese
fidelitē expandemē-ita q̄d immor-
tali sclo sedm hoc intelligit q̄d
unusq̄sq; fidelitū pbet exemplū
proximo suo q̄d ipsi plurimas
uirtutes opatē mcclesiis-S;-cū
unusq̄sq; iustus puenerit-ad
filios lucis-ut in ipsis appareāt-
opus bonū q̄d opatus ē-q̄d immor-
talitate caeris cognosci nō potē-
quō hic in umbra inquitudi
nis obscuratū ē- Et habet ca- ii.
put miro ornatu coronatū-q̄a
ipsa in ortu suo cū suscepta ē in
sanguine agni decenter inaplis
et martyrib; decorata ē uidelicet a
desponsata filio meo-quō in ortu
ore ipsius se fidelitē formauit-in
fidelē edificatione scārū anima
rū- Q ua ppē et brachia habet ; .m.
de quib; splendor uelut manice ;
descendit a celo usq; ad ūrā ra ;
dians-q̄d ē opatio formidinis
in sacerdotib; q̄ in puritate cor-
dis et manuū in sacramēto cor-
poris et sanguinis saluatoris sui sa
cro scō sacrificiū sup scm altare
in uirtute bonoꝝ opū offert-et q̄d
ē clarissimū opus in pbentib; mīam-
scilicet q̄ in largitate sēp omni
dolori adiutoriū impendunt
mitissimo corde elemosinā in
paupes distribuentis-et sic imple
no animo suo dicentis-istud nē
mea substantia-s; ei q̄ erauit me-
quia hoc opus ad̄o inspiratū
a me oculos ipsius apparet mec;
to cū incultura eccliē p fideles
hoīes pficit ūtūa- Q uod aū ; mg.
uenit ei ē immodu retis p foratu ;
multis foraminib; in quib; max- ;
ima multitudo hominū dis ;
currit-hoc ē mīa benigni
tas ipsius que ad capturā fide
liū animarū pspicua ē-diuerso
a cumine uirtutū-in quib; cre
dentes pplī p fide uere et creduli
tatis deuote conuersantē-S;-is
qui rete suū piscat in captura
piscū-ē filius mīs sponsus dilec
te eccle sue-quā in cruore suo
sibi desponsauit ad reparan
du casū pdm hoīs- Q ue nō du ; -v
crura aut pedes habet-q̄a nō ;
du ad fortitudinē constantie
sue nec ad candorē complech
onis sue p ducta ē-quō circa tēp?
filii p dicationis q̄ mundo erorē
inducet igneā et sanguineā
crudelissime persecutionis angu
stiā plenissime in membris suis
pacietē p quā calamitatē in

..

mutua dispositione.

sanguineꝰ uulneribꝫ adpfectū pduc-
ta ppere curtat ut ecclesie ueritm cū
cruā unsanguine filii mei noua nup
ta suauit exorta ē ipsa hoc ardo
re unitans ut ā inplenitudine gau
dii sobolis suc- Sed tamē sup
uen ut sui amore ardere qđ ē ar
te oculos di stans ipsū expansis
manib; circūplectit quo ipsa sēp
pgnans ē ang; pertans filios suos
in ultra ablutione cos cruā de uoti
sime offerens dō ꝑ puritissimas ora
tiones scōꝝ et ꝑ suauissimū odorē
discretionis occultarū et manife
starū uirtutū que ꝑferunt in lu
cidissima intentione oculoꝝ mus
abiecta omi sorde simulationis
et fama humane laudis ut tuis
purgat abomi inuria comitan
toris que bona opatio ui sioni
di dulcissimū sacrificiū ē in quo
cade eccla frequent laborat to
to uidelicet desiderio inope fruc-
tuosius ut ritū adecclesia an
helans ang; tricesimo sexagesi
mo et centesimo fructu excelsā
turrim supnoꝝ muroꝝ edificans-
Vnde et oculis suis pomē ecclī
acutissime uidet qa intēn
tionē ipsius quā in ecclīs de
uotissime habet nulla ꝓsus si
tas obscurare potest scilicet mul
ta ꝑsuasio diabolice artis nec er
ror claudicantis ppli nec diffu
se tēpestatis inuersis ritis ubi
insani hoīes in credulitate fu
roris sui crudelit decerpt se-

Sed qđ nulla uetustissima ei⁹ con
siderare potest hoc ē qđ secre
ta illi⁹ humanus intellectus inin
firmitate fragilitatis suc grauā
tus adplenū intuitū ualet ni
qđ tota lucidissima serenitate
fulgens multo splendore circū
data ē quo ueruꝰ sol clarissima
inspiratione spūs sci et decentissi
mo ornatu uirtutū ea ubiq; p
fudit Inpectore ei⁹ uelut auro
ra rubeo fulgore rutilante qa
in cordib; fideliū imaginas bea
tissime uirginis filiū di genetan
tis ardentissima deuotione ful
get ubi eā multi in genere mu
sicoꝝ audis de ipsa q̄si aurora
ualde rutilans decantari quo
omis uox credentiū ut intellec
tus tuo infundit uirginitatē
cāde illibate uirginis tota in
tentione in ecclā amplecti debet.
Quod ut cade imago expan
dit splendore sui uelut
uelumenti dicens qđ ea opor
tuit concipe et parere hoc ē qđ
in ecclā dilatāt sacramēti ueri
tatis qđ amicꝰ ipsi⁹ ē in
uocatione fideliū ppleoꝝ ꝑ quos
ipsa consurgit in edificatione
mystici lapidis in forma puris
simi lauacri dealbatoꝝ sic et ip
sa fatet qđ nocte sit ad saluatio
nē ut concipiat filios in bene
dictione et ut pariat eos in ab
lutione pregeneratione spūs et
aque Qua ꝑpt et mox ac

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0100
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

curritc a ut fulgur multimodo
anglox gradus et sedes inca hoib;
facieminū pq̄s cadē imago pfica
enda ē quia cuiq; credenti hoi ad
ē meuendū & diligendū ministe
riū beatox spūmū ascensus pfidē &
reposmones p sūmā quietē illis
fidelib; p̄paraminū inquib; ipsa
felix mat ecclā addecorē sui p
ducenda cognoscit. Sed & de xm.
nde uides nigros infames luxuria
tā mactē q̄si piscēs inaqua pgen
tes et uenatē cādē imaginis in fora
minib; ubi p foramina ē intrandi q̄d
ē migredo illox sluxox hominū qui
n̄ dū ablum s̄ in lauacro salnario
nis s; ipsi tm̄a diligentes et inter
ubiq; discurrentes aq; habitatio
nē suā inox instabilitatē ponen
tes admatrē scīam tandē puen
unt et dignatē secretox q̄ intra
entes benedictionē ipsius suscepi
unt p quā diabolo abstrahunt. Sic dō nō
sic constitutionē ecclāstica ordi damnant.
nis unqua fidelis homo adsalua
tionē beatificari debet intrantes
cū ille in semetipso dicit credo
indm et cetera que ad fidē pinēt.
Ynde et illa ingemit surstū cos ad
capitt suū habens ubi ados q̄ et
eunt ipsa tam integra pmanen
te quo hec beata mat intima sus
piria trahit quando baptisma cū
crismate in sēificatione spūs scī
consecrat cū homo in ecta circū
cisione spūs et aque innouandus
ē ita illo sūme beatitudini que
capitt omnū ē obstato et mbro
xpi facto cū p inuocationē scē
trinitatis q̄si p os beate matis
ad saluationē regenerat. nulla
tesionē cadē matre patiente. qa
ipsa integrū p manebit in integri
tate uirginitatis suę que fides
catholica ē quo exorta ē in san
guine ueri agni indelicet unami
sponsi sui q̄ sine ulla corruptio
ne integratis et integerrima
uirgine natus ē. Sic et cadē spon
sa integra p manet bit. ita q̄d
nullū sensima tā corrumpe potentit.
Multociens tam apuersis hoib;
fatiganda erit. s; p dūm trū
sponsi sui sēp fortissime defen
det se. iste uirgo que sepe incon
cupiscentia libidinis p diabolicā
artē et psuasiones multox hoīm
impugnat. s; tam ipsa p oratio
nes suas q̄s fundit ad dm atq̄ p
tamomb; illox strennue liberat.
conseruando uirginitatē suā.
Ita ista ecclā repugnat nequis
simis corruptorib; q̄ s errores
hereticox. sollicet tā xpianox
quā iudeox et paganox q̄ tā in
festant uirginitatē et q̄que fi
des catholica ē corrūpe uolen
tes. ipsa tam essortit resistentes
ne corrūpat. qa sēp uirgo fuit et
ē p manebit. tota fide idē ma
tris uirginitatis et omnia om
nē errorē integra p manentes.
ut et honor castę uirginis in
matrīa pudoris corporis et

comma omnē tachū libidinis in
corrupta pseuerat. Unde ex ecclā
omniū xpianoꝝ uirginea mat̄ ē.
quō inseruo spūs scī eos concipit
et parit. illos dō offerens. ma q̄d
& filiū dī uocat̄. Et ut beata ma
tr̄ spūs scī obumbratione ma q̄d
sine dolore mirabilit̄ filiū dī con
cepit et peperit. & tam̄ uirgo p̄man
sit. sic & ecclām felicē matr̄ ex
deinū spūs scī illustrat ma q̄d sine
ulla corruptione simplicit̄ fili
os concipit. et parit & uirgo p
xvii. durat. Quid ē hoc. Ut balsa
mū ex arbore sudat. & ut for
tissime medicine quę mco lacry
ex omchino uase emanant. &
ut clarissimus splendor ex ar
buculo absq; omi impedimēto
se dilatat sic filiꝰ dī sine omni
obstaculo corruptionis exur
gine natus ē. & sic tua ecclā spon
sa illi absq; omi aduersitate er
roris filios suos generat. uirgo
tam̄ immaculata fidi p̄manēs.
xviii. Quod autē inde quoīm illa se
rena lux et ipsa species
hōis tota simulatur igne flagrās.
sedm unsionē quā prius inde
ras meruit ubi apparet. hoc ē q̄d
uera trinitas inuicta unitate.
scilicet serenissimꝰ pat̄. & in pa
tre dulcissimꝰ filiꝰ & q̄ amat̄ tē
pora sedm diuinitat̄ in patre
manens. s. in tēpore sedm carnē
de spū scō conceptus. & de uirgi
ne natus. ut mucrissima uisio
ne tibi p̄monstrauit ē. nē tua ad
confirmationē fidei tibi offendic.
quō eadē beata trinitas in scō
baptismo baptizatus a pto edo ap
parit. ut fidelis homo hanc fidē
suscipiat qualit̄ unū dīm unus
quisq; trinitatē colat. quę tua in p̄mo
sacramēto baptismatis uera cruce
apparuit. Et singulis ex nigerri
mā cutē abstrahens. ac extra uia
easdē cutis pricēs. singulos illos
candidissima ueste induit. ac eis
serenissimā lucē apit. singulis ex
uerba beatę admonitionis pfe
rens. qa diuina potestas corda
hominū aspiciens in lauacro bap
tismi eis infidelitatē sceleruī suoꝝ
mediator aufert. atq; eadē scelera
extra uia quę xpc. ē abiecit. quō n̄
mors in xpo s. uita perpua con
fessionē & p ablutionē peccatoꝝ
in ipso ē. cui ipsi q̄sq; fidelis can
dore salutis induit. & cui illi p eū
claritas beatę hereditatis de qua
primꝰ homo expulsus ē apit. ip
se scilicet admonitus puerba ue
ritatis. ut deponat uetere consue
tudinē iniquitatis. & ut assumat
nouū donū gr̄ę ad salutem.
s. q̄d infantes qui uenire p̄dicte
imaginis transierant q̄ in splen
dore qui eā circūdederat ambu
lant. hoc ē q̄d hi quoꝝ mat̄ felix
ecclā p fontē sacri baptismatis ex
istit. in lege diuina qua eadē
mat̄ illustrata et ornata ē p ma
nere. atq; eā conseruare debēt.

ne si cā infidelit abiecerim rui
sū peccamis aquib mundam eam
inquiunt. Vnde cuā illa be
nignissime cos intuens trifti uo
ce dicit qd ifti filii sui rursū re
uertanī impulerūt qa cadē be
ata mat illos interiori dilectio
ne diligens ac cas exuuiis uisce
rib condolens conquerit qd ip
si qs in lauacro regenerationis ge
nuit mundos indelicet in celesti
bus effectos terrenis cauſis
inbiantes in peccatis sordescant
Quomodo. Qua multi fide ex
terius percipientes interius cā di
uersis uicius impugnant magis
uā eroris quā uiā ueritatis
gradiuntes. ex quib tamī plu
rimi a falsitate resipiscūt plu
rimi etiā in inquitate pmanēt.
ut & eadē mat in uerbis suis de
monstrat quomodo supra dic
tū ē. Nam duo signa legis
signatis tradita noscunt hoib
scilicet circūcisio in membris
patrib et baptismi innouis doc
tribus pquę in gam s hoies in
hoc iugo suo. quo quā uis ille
stimulo corripiat tamī curuū
sulcū faceret si iugo ligatus nō
ēt. Simili modo nō incederent
homines puias meas. si nō essent
ligati iugo signis suis. hoc
tale ē uelut si imperiens aliquis
ret multa alia bellicosa arma ad defendendū
se. qd tunc nudus fugeret nec aude
ret nec posset se defendere a piculo
sibi occurrente & cū anīa sua im
pedire uoleret. sed absconderet
se qa signatus nō ēt tribili arma
tura. pquā se defendere deberet.
Sic ēt pplis mis nudus. si nō ēt bap
tizatus. inde tribilis apparet in
micis suis qui eū cū crismate bap
tismatis signatū uident. pqd etiā
fortit illis repugnat qi eū destruc
re uolunt. uidelicet ta humana
turba quā acies diabolica. Sed
ade nō erat danda duplex lex.
Quomodo. Ego dedi ei legē mar
bore. cū me uideret immo cerna
cordis sui. Ipse autē comēpsit me
callido serpenti consentiens. qd
ma piculosū erat qd nū quā mor
talis oculus me uidere potuit. qm
diu in hoc transitorio sclo manet
s. qa ada pceptū meū transgres
sus ē. sine lege di genere suo fu
it usq ad tempꝰ illud qd nobili
tatē filii mei pnunciauit. Ad
monimo autē spūs scī inde ap
paruit. cū genus humanū pire
ppauit. ubi sup diluuiū arcā
erexi. quo antē scla pundi qd
post illud inquitū genus. qd se
omīno immundissima iniquita
te polluerat noua soboles ex
urgere debuit. Nā p transimī
ade genus ipsius ignorans qd
ego dns sū. errabat dicens. Quis
ē dns. Quis ē dns. Et unde oriebat

nullis oñe malū·ma q̄d mīt cos
amq̄uis serpens soluta potesta
te cucurrit·suadens illis ut om
nē uolumatē ei⁹ faceret·Ipse
enim tunc aculeo ligatus e
solutus erat·ma q̄d ea ante dilu
uiū ñ minabat̄ admonitio sp̄s
sc̄a·ut illi minatus sū innoc·in
quo noua soboles exorta ē·cū
pplm meū talē crudum q̄d ery
dmonis illius ñ posset obliui
ri·Nā admonitio sp̄s sc̄a primū
illi minabat̄ innoc·p̄ta aute
circūcisio in maxilla p̄cussit
eū in abrahā·dem dc ū eccl̄a
ligauit eū innouissimo tēpore
usq; dū pteriret mundus in
ultimo die·S; ego p̄misi dia
bolū potestatē suā ante dilu
uiū exercere in mundo p̄ter
amq̄uū certamē quo deuicit
ada·donec uenire⁹ sui cadauc
re oīs iniq̄tatis impleret·et hoc
idō p̄misi·q̄a iustū ē iudiciū
meū·Unde etiā ego surrexi mons
diluuii·et peccatores occidi·re
seruans in mysterio meo noc quē
idē sathanas exspoliare ñ posset·
quō inuoluntate mea sup dilu
uiū erat·Et ego designaui in
diluuio rectissimū grām·uide
licet filiū meū·nouo sclō p̄nun
cians eū·q̄ filiet uenient in
mundū sc̄am trinitatē mani
festauit ueracissime colenda·

:xx. Quomodo·Ores alas ostendit
que sc̄am trinitatē significant·

ubi tu sy nagoga me negabis·
et ubi alienus pplz me suscipiet·
ubi et tu o abraha magnifica
beris·O abraha tu es circūdatus
circūcisione tu es muratꝰ ueteri
testamto·tues ornatus aurora
solis eccl̄e·Ego ubi et generi tuo
dedi circūcisionē usq; ad filiū
meū·q̄ aptē peccata hominū re
misit·et ubi carnalis circūcisio
uelꝰ p̄pucii cecidit·cū fons bap
tismi uiscificatione lauacri filii
mei ueracit̄ ebullunt·S ed q̄
uīt̄ porte circūcisionis exegerē
tuo circūcisi ñ s̄ secdm tēpus q̄d
es ubi ostensū ē·scilicet siue mi
noris siue maioris etatis cū pac
tū federis mei transgressi s̄·p̄ter
mulieres quib; circūcisio ñ ē
munda·q̄m mulier ñ ē circū
cidenda·quia mām taberna
culū latet in corpore eꝰ·nec tan
gi potest·nisi ut caro carnē ē
stringit·et quō ipsa ē sub po
testate uiri·ut seruus sub dnō
suo·Nam uir tres causas ha
bet in ope suo·idē concupiscen
tiā formositatē et studiū·Concu
piscentia aute incendit formo
sitatē·unde inuitꝰq; ē studiū
cocti laboris·et ardentis uolun
tatis ipsi⁹·Hoc tale ē ut in cre
atione ade tres cause designare
s̄·quia uolumas dī in potestate
formauit hominē·et hoc in
magna pietate cōpleuit·cū ipse
hominē ad imaginē et simili

tudinē sua fecit. In uolumate aīe
di. nota uiri concupiscentiā. et in
pulchritudine uiri fortitudinē. aīq;
impietate uolumatis ac pulchritudi
dis studiū concupiscentie. et fortitu
dinis uiri. Hoc modo ꝓ uirū pere
mur genus humanū ex muliere.
quia ds fecit hominē de limo
tre. quo ut ita mulier de germi
nis fructuū agrꝰ ē. ita et mulier
in humore partus adpariendū
filios posita ē. Quid ē hoc. ꝙ mulier
habet tēpus recordationis sue. q;
ipsa ē. et q; se in humore uiridi
tatis cū calore uita diffundit.
alioq; n uolumate uirū nō suscī
pere. ſ. de dignando eū uolumta
tis illi nō consentire. nec filios pere
re. Nā si humorē uiriditatis
in calore nō haberet. infructuosa
maneret. sic arida ita que se nō
flectit ad ullū usū fructuositatis.
S; et idē humor uiriditatis nō ha
bet semp in calore incendiū ar
doris concupiscentie. in muliere.
nisi ipsa prius tacta auro. ag
noscat ardentē concupiscentie
feruorē. quia mulier nō ē tā fortis
et tā feruens concupiscentia. sic
mulier. q; fortis ē tanquā leo ad
concupiscentiā opis filioꝝ ita q̄d
ipse habet fortitudinē concupis
centie ac opis. mulier tamē hoc
negotiū habentē q̄d subiacet in
pio uolumatis illi. quo ipsa oc
cupata ē in ꝓcreatione natoꝝ usq;
dū cos ꝓducat in mundum.

Quidū desiderat filiū meū. in amore ei. cupiens observare uir
ginitatē suā valde ornatē uirgi
nalem ipsius. quo cōcepit ardo
rē que ꝑ carnale illi sustinet no
lens dissolui de incendio arden
tis libidinis ꝑ seuerans impudici
tia. q̄a carnalē uirū in spūali de
sponsatione despicit. uno deside
rio anbelans ꝑ filiū meū. in delicet
recordatione uiri carnalis abici
ens. O carissima germina. et odul
ciores et suauiores flores sup oīa
aromata. ubi mollis et fragilis na
tura q̄si aurora ad desponsatio
nē filii mei consurgit. casta dilec
tione valde amans eū. ipsa scili
cet ei sponsa. et ipse illi sponsus.
cū hoc genus uirginū valde di
ligit eū. in supno regno insignib;
ornamētis uidelicet adornandȳ.

Sed q̄d nē. cū eā fortitudo uiri recusat ducere consor
tiū matrimonii. ita q̄d uir ꝓpter
amorē filii mei se coerceat in uiri
di natura sua. cū floret in germi
ne filioꝝ ipse tamē constringēs
mbra sua ne exerceant concu
piscentiā carnis sue. hoc in val
de amabile ē. scilicet q̄d uir hoc
modo uincat se. Unde ego fa
cia cū consortē filii mei. et po
nā eū serenissimū speculū ante
faciē ei. quia fortis resistit dia
bolo. q̄ sibi humanū genus ꝑ in
fidelitatē nequissime sordis ad
traxerat. De cui laqueo ut eri

pere candē filiū meū misi in
mundū-nanq; exdulcissima uir-
gine sine omī macula peccā-
affectamē fomē salutis omis-
quē ipse innocens agnus sacra
uit-uir p̄ puculi uulneris crimi
nis in eo abolendē-Quid ē hoc-
Amarissimū p̄ puculi ē crimen
transgressionis adā-qd filius
mis abstulit-cū ipse fomē salu
tis ingressus xp̄iana choortē
nobilissime dedicauit-uir ser-
pens antiquus q̄ hominē de
ceperat-in eodē lauacro suo
mergitē-Quomodo-filiʾ con
dmom patris sui respondet-
nec ī ēhereditate cū reuocet-
Quid ē hoc-Genus adā prauā
gressione illiʾ de loco amenita
tis expulsū ē-et in baptismo
salutis filiū meū adu
tā reuocatū ē-Quomodo-Ipse
sup incredulos q̄ p̄cepus mas
repugnauerūt-uocē benedictio
nis dedit-ita q̄d exūtu-uetā
inspū contumelis peterent-
ut esayas seruus mis scdm hoc
q̄d ame acceptū prestat diceſ-

xxv. Et uenient adue eum filii
eox qui humiliauerūt te-
et adorabunt uestigia pedū xxvi.
tuox omis qui detrahebant t-
Quid ē hoc-O tu qui es supna
pax et purissimus sol-p̄te
dbullet uuiens radix que ē
regeneratio spūs et aque cū il
lu sollert uenient ad agnmo

nē tuā-q̄ inspurcicia nefandis
sime immundicie sub grauissima
maledictione p̄sumpsi eram-quo
ipsi hoc modo q̄si eum uin-
tande aduersitatē et aduersitatē
sumpsi-Quomodo-Ipsi matrā
dulcedinē uere fidei sugunt cā
uisibilitē uidendo nesciendo-s;
tamē illā fidelitē credendo rapi
unt-Et qui s illi-Videlicet ish q̄
in materia peccati debis orti q̄
te mardem carnaue miquā u
dert-s;q̄ te crudelitē opprimēdo
pinacitē afflixerūt-q̄si tu illoq;
ī dnāteris-te in bono sensu dul
cissime amauerūt-Et ido cū uerā
fidē secum fuerint uelut regē
app̄hendent te-et q̄si dim ad
orabunt te-atq; festinantē cur-
rent sequentes scissima tua gra
tia que eis p̄cepisti-ita ut semp
cū eleuatis manib; in te aspici
ant atq; in bonis opib; adhe
semp uigilent in fide scilicet
te uidere tdiu ī habemus-et
hoc omis illi facient q̄ prius in
pudice et inreuerenter te dilace
rauerūt-et q̄ modio ac immundia
te dimserūt-cū nē in speculo
fidei ardentē te amplexentur-

xxvi. Quid ē hoc-Nam casus adę
clausit celū in indignatione
ma-cū homo me spreuit-et
callidū serpentē audiuit-in
et ipsi concluſa ē omis gla pa
radysi-Que clausura duraut
usq; ad nobilē filiū meū-qui

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0106
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

uuolumtate mea fluentē lorda
nē uirtauit·ubi & uox mea cle
mentē uitonuit eū dicentē·quia
ipse ēt filius mīs dilectus in quo
mihi bene cōplacuissē·quō hoc
uolumꝰ in fine ꝛēporū redimerē
hominē p filiū meū in clarissi
mo calore ꝛte adherentē·ut
fauus melli adhereꝫ·quē eta
idcirco misi in fontē·me fontē
aquę uiue designantē·ut & ip
se fons salutis animas illas de
ętna morte resuscitarēt quib;
in aqua p spm sēm remissio pec
catorū darēt·Qua ꝓpt & ibi sps
sēs apparuit quia fidelib; p eū
remissio peccatoꝝ fit·ibi unde
ēt obmisticū secretū eiusde
unigentū meū idē sps sēs in
specie colūbe ostendens quę
simplicis ēt sincere mentis ē·quō
ēt sps sēs in simplicitate & in bo
nitate omniū bonoꝝ in defici
ens iustitia ē·Et hoc decebat·
quia filius mīs sine ulla macu
la criminis ex uirgine natus ē
ut eta ho q̄ ... cū peccato de
uiro & muliere nascēt·sine pec
cato splendide & glōse renasce
retur·sicut idē filius mīs in euglō
adnichodemū diē· Amen xxvij
am dico ꝛ nisi q̄s renatus fuerit
ex aqua ēt spū·nō potest introi
re in regnū dī·Quid ē hoc·Con
stantissima certitudine ēt nō in
stabili ambiguitate dico tibi
qui natus ē ex putredine q̄a
homo q̄ exortus ē de ardente ca
lore·& inuolutus uencnose fabu
re·in mucro gaudio nouę sobo
lis renascat ex aqua sēificationis
ēt spū illuminationis·in quo re
glectus sui confundat·Quom·
Quia homo uelut aqua cū spū
uegetationis suę mundans quō
ut aqua sordes emundat & ut
spūs animata uiuificat·in mue
ra regeneratione purgēt·in po
tu ꝛte puteorū saluationis hę
res regni creatoris sui fieri·quia
in peccato primi parentis quē
diabolus fraudulenter decepit ob
ligatus ē·Quomodo·Q̄m ut fur
qui nobilissimā & p̄ciosissimā
pecuniā regis furat furtiue sub
umbra sic wr tuosa conceptio in
inglumine diaboli decepuose sub
repsit·ita q̄d ipse dilectissimā
gēmā sēę innocentię & castita
tis in quib; spūs sēs habitat ne
quit abstraxit·unde nē in sēi
ficatione ablutionis emundan
da ē·Nā mortiferus calor quē
libido in coagulatione concu
piscentię p̄uaricationis p̄cepti
oīpus dī succendit·mitto sub
mergendus ē·q̄ nūquā miracu
la sua inuidiose abscondit·s; ea
in incōp̄hensibili pietate lauda
bilius declarat· Audite ergo xxviij
filiū meū in hac constitutione
regenerationis·que reuelatio
regni mei ē·et discite ab eo ut
p̄cepta mea ēpleatis·Sic facite

et hoc m̃ placet· & cauete ne uos
a mq̃ serpens seducat· et ñ
moriemini si baptismū ut̃m ser-
uauerit̃s· ut uobis innouitate
beate uite maneat p̃cepti ē· Et quo
ciens ceciderit̃s· surgite cū cor-
recta penitencia sedm̃ mediam
meā de peccatis ut̃is· O uos caris
simi filii mei cognoscite bonita
tē patris ut̃i· q̃ uos in semetipso
p̃ puriā confessionē & puram uic
tiā de maxilla diaboli liberā
uit· & q̃ uobis oña bona con
tulit in quib; laborare debeat̃s·
ut celestē ire hm̃ possideatis· q̃m
p fallacē deceptionē p̃didistis·
quia nemo p̃dita hereditatē suā
requirere potest· ñ p̃ sudore ta :xxv·
boris sui· Ihs autē supnā bea
titudinē scilicet iustissimā here
ditatē uram· facile p̃parua lege
recipe poterit̃s· Nā sps sc̃s ut p̃
dictū ē potestatē satane in bap
tismo expellit ab hoīe· sc̃ificans
eū nouū hominē in regeneratio
ne· ut p̃dita gaudia recipe va
leat· Unde quisq̃s saluari desi
derat· in purgatione criminū
suor̃ regenerari ñ recusēt· Nā :xx·ix·
ego dedi masculis generis abra
he circūcisionē m̃bri uirilis; in
filio meo p̃cepi uiris ac mulie
ribus· cunctis̃ p̃plis̃ circūcisionē
omnium m̃brorum̃ suor̃· Quomodo·
circūcisio baptismi orta ē in bap
tismo filii mei· et hec ita durabit
usq; in nouissimū die· et p̃ hunc
sēmas ei inc̃mutate manebit· nec
sine accipiet· Et qui ita in laua
cro baptismi circūcidunt̃ ueri
sime conseruabunt̃· si hoc laua
crū iustis opib; fideliter conserua
uerint· quia homo siue minoris
siue fortioris etatis sit· ego fusci
pia eū· si fedus meū custodierit
q̃d mecū pepigit· scilicet in me
credendo et in uera uirtute
me confitendo· seu p̃ se ipsū seu
p alios q̃ eo p̃loquunt̃· ut infans
seu ñ loquens homo uerba alie
ni oris expostulat· et ñ delebo eū
in ire meū· sicut illū q̃ fomē hunc
cū ope fidei suscipe recusauerit·
sedm̃ q̃d uerū p doctrinā filii
mei in euglo scriptū ē· Qui
crediderit et baptizatus fuerit
saluus erit· qui uero ñ credide
rit condepnabit̃· Quid ē hoc·
Iste homo q̃ p̃ sua scientia quę
interior oculus ē istud uidet· q̃d
exteriori usui absconsū ē· & in
hoc ñ dubitat· hic certissime
credit· et hoc fides ē· Nā q̃d ho
exterius cernit̃ hoc & exterior
nouit· et q̃d interius uidet hoc
et interior considerat· Ido eū sci
entia hoīs p̃ speculū ure ardē
ter p̃capit in cōprehensibile diui
nitatē· quā exterior oculus aspi
cere ñ ualet· tunc desiderta op
primunt̃ aduersa p̃sentia· Unde
et sps hoīs illi aduersa animadi
ne suspirat· hanc regeneratio
ne semens· qua filius hoīs de

ſpū ſcō conceptuſ amulū· cuī ma
ter· eī de carne uri ſudamuſ in
libidine nī acceptū· ſ; de ſecreto pa
triſ omnīū· Et ille ſuauīſ uenienſ
puriſſimū et uiuū ſpeculū maq"
oſtendit· ita q̄d homo p illud in
regeneratione uiuat· Nā ſicī homo
naſcit ex carne· diuina potuſtate
in forma adę illū creatuꝛe ita ſpſ
ſcī recuperat uitā aīe p mundatio
nē aquę cui ipſa ſpīm bōis infe ac
cipit cui reſuſcitanſ aduitā· ut
priuſ munda ſanguiniſ ſuſcita
tuſ ē· cui incorporali uaſculo ma
nifeſtatuſ ē· Ut eī forma bōis tunc
amabilit formaī ita q̄d homo di·
ſic ſpſ bōis amet oculoſ di nē ita q"
uiuificaī· ita q̄d eī dę adhereat ita
tē uitę noui· Vnde q̄ ſic fortē ſa
luſ cui federe inſticię ſuſcepit
uitā in ſaluatione inuenit· q̄a
fidelit credidit· q̄ ū crederet ī
uite mortuuſ ē· quo ſuſpiria ſpſ
ī habet cui quib; matutinidinē
cęli uolet· ſ; tamī tangendo ec
ciſ oculiſ palpitat in obumbrata
ſcientia carniſ ī uiuificī· q̄a uita
li diſciplina carit· quā dę ſpiritus
uit in homine· ſurſū comita uolun
tate carniſ aſcendenti· Qua ꝓpt
iſte immortit infidelitatiſ condęp
nabit· quia lauacrū ſalutiſ ī ha
buit· Ego eī nec ītpuſ nec gtī
abhac ſalute ſeparatuſ· ſ; hanc
uocationē omī ꝓpło ꝓfiliū meū
clementi inſtituꝛ· Nam quo
cūq; tēpore labentiū horarū
cuiuſcūq; ſexuſ aut ętatiſ homo
ſit uidelicet maſculuſ aut femi
na infanſ aut decrepituſ· cui in
affectu deuotionis ad baptiſmū
uenerit ego eī pietatiſ aduitorio
ſuſcipiā eī· Et ī recuſo lauacrū
baptiſmi infamiſ· ut quidā falſi
deceptoꝛeſ locuti· q̄ me tale ob
lationē abicere meritū· ſic eā
inuitari uultanimo ī ſpreui infan
tiſ crucifixionē· cui ille eā nec uoce
expetiuit· nec uoluntate ſuſcepit·
quā tam parentes ex ipſo cōple
uit· Ita eā nec inuita gtā· ī
abicio baptiſmū infamiſ· quā
uſ ille eī nec loquendo nec con
ſentiendo queat· ſ; tamī parēti
bus· ei id ꝓuo facientibus· Et tam
ſi ille ſalutē conſequi deſiderat·
omī uite fidele ꝓmiſſionē ad
implebit· quā hi ꝓuo ſpoponde
runt· q̄ eī ad ſacro ſcō fonte
adhibuerit· qui tres homines in
honore ſcē trinitatiſ ee debent·
uidelicet ſacerdoſ qui ipſū ꝓfun
dit· et duo qui illo uerba fidei
dant· Qui aut hoc modo in la
uacro baptiſmatiſ eū de bapti
ſmo coniungunt incarnali
generatione ei ī cōmiſceant· q̄a
in ſpāli generatione ipſi adhę
rent· In baptiſmo eī filii ma
go pāt intonuit q̄d ſacerdote
in lauacro benedictionē dante
oſtendit· et ſpſ ſcī inſpecie leniſ
animaliſ inſiſtē q̄d uirū in ſim
plicitate cordiſ ibi hominē bap

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0109
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

tibandū, ploquentē ac docentē
denunciat. atq; filius mīs in car-
ne baptizandus aderat. q̄d mu
lierē in suauitate nutricis astan
tē obdulcissimā incarnationē
cōdecuit genitrīcem mea declarat.
xxxvij. Quid nē. Sed sicut infans de
lacte ac de cibis alio sibi con
uiuus corporaliter pascit. ita etiā
doctrinā ac baptismate sibi
ꝓposītā fidē ex intimo corde ob
seruabit. Q̄d si uba matris suc
ci fugit. nec commistas sibi escas
suscipit. incunctanter mortē. sic
etiā si nutrimina pessime matris
ecclē nō accipit. nec uerba fidelium
doctoꝝ que sibi in baptismate
ꝓposita sūt retinet. erudelitatē
mortis animę nō euadit. quō sal-
uationē animę ac dulcedinē ac-
ne uitę recusauit. Et sicut in
infans corporalē cibū dentib;
suis molere nō potest. alius ei il-
lum addeglutiendū ne moria
tur confert. sic etiā faciendū ē
cū ille in baptismo uerba adcon
fitendū me nō habet. aderunt
ei spūales aduersus. qui ipsi
cibū uitę idē catholicā fidē. ne
illaqueo ꝓpterea mortis cōpren
datur. ꝓponant. Quomodo.
Dūs seruo suo causā suā in uo
ce sapientię ꝓponit. et ille eā
in angustia timoris cū opē cō
plet. et matrē filiā suā in carna
te docet. et illa uerba ei cū sub
iectione pficit. ac simili modo

debitores fidei baptizato uerba
salutis oportune ꝓferant. in il-
lius fidei deuotione obamorē
xxxviij. dei hūc adimplent. Nam nul-
lus tā graue ponderet peccatū
ꝑmittit. si in nouē sacro sēcto tri-
tanus in scīm baptisma in nūe. ue
re omne crimina sedens ei dedo.
sicut ac infans cū in lauacro
regenerationis ꝓfundit. uetustē
culpā adeo gratia abluo. Ꝑ; nō in
ueteris homo q̄d in fonte baptisma
us ab omnib; peccatis suis homo
iustificat. ita q̄d de ponderet
peccatis suis meo clementissime
allenuat. Nā innocens agnus q̄
sine ulla macula peccati fontē
baptismi ingressus ē. cū magno
sacramento incarnationis suę cri
mina peccatoꝝ hominū in bap
tismate mitiget auferet. Ꝑ; oīa
acutissime ꝓspicio ac ꝓsentia.
ac in hoc seculo ac in cōmate ubi
mors corporū nō ē. Ꝑ; oīa apta.
Quid ē hoc. Gehenna inopibus
mortis ꝓbat. ac una cēna inopi
bus quę ꝓponit ad uitā. Quoni.
mors ꝓmortē ꝓbat. qa cū homo
sine penitentia ac sine media di-
quō nō requirit cū iusto dī iudi
cio in peccatis mortis. mors ei in
morte inferi discutit. Ista q̄q:
ꝓbat ꝓuitā. ita q̄d bona opa ful
gent in electis. cū una cēna dīnat
illis. Ita etiā q̄ in fonte benedic
tionis baptizant. in sēmate sedē
regenerationis ꝓbant. Ꝑ; ibi ꝓ

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0110
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

mnocatione benedictionū sacer-
dotis mnocor-ma q̄d aures mee
uerbis fidi assit-quāmis ille qui
ibi me mnocat mobligationi
bus peccatoꝝ sit- Nam quāmis .xxv.
idē sacerdos peccator sit-tamē
officiū baptismi abeo suscipio-
si hoc p mnocationē nōis ma
fidelit exercet-ipsius aīe in
quinas condepnabit cū-si mea
sine penitencia pseuauerit-
celebratione ū baptismi ī recu
so abeo suscipe-cū mueribus fidi
me mnocauerit-Q̄d ē hoc- Si .xxvi.
aliq̄s diues homo dispensatorē
habet q̄ milib; suis bona sua
recte dispensans-officiū suū fi
delit exercet-et si idē dispen
sator-de alio ope suo culpabi
lis ē-tamē dñs suus ī dedignat
abeo suscipe officiū suū-et ta
men diligens-seruc nequā in ope
tuo-unde ꝛ illū in īmīc sua in
dignū habet-officiū tamē ī sti
tuc sue abeo ī dedignans accī
pit-Sic et ego q̄ plurimos dis
pensatores habeo-a sacerdote
qui recte unctus in officio suo
fidelit manet-quāuis de alius
opib; suis culpandus sit-ī re
mio suscipe sacramtū meū-
de alius tamē mundis actib; suis
cū ī contrariū iudicans-nec
tamē q̄d meū ē abeo suscipe ē
ūpnēs- Quod si aliquis bap .xxvii.
tizandus separationē corpo
ris sui adē putans baptisma
quesierit-nec sacerdotē a quo
baptizet habere potuerit-tē
siquis cū p mnocationē trine
maiestatis p fuderit-baptiza-
tus ē-ꝛ remissionē peccatoꝝ
suoꝝ grām q; supne beatitudi
nis p hanc p fusionē accipiet-
quia in fide catholica p fusus ē-
nec hoc baptisma mutari potu
erit-Sz tamē in mnocatione hac
nulla psonarū starū trū ī effa
bilū psonarū ommenda ē-
quo si ibi ulla earū p infidelī
tatē mnocari omisit tunc
ibi ueritas salutē ī opatē sz po
tius falsitas deceptionē tribuit-
unde ꝛ ibi mnocatio buī inef
fabilis trinitatis ī dubie-q̄a
et purissimo baptismate filii
di ueritas ī defuit-sz ibi mira
bilia sua mirabilit p semetipsā
declarauit-Qua ppt et hoīes q̄
saluari desiderant regenera
tionē unde ad saluationē pe
piam-ꝛ hanc p cipe ī negli
gant ne p eant-quia ut abor-
tiuū abicit-q̄d p ire sine calore
uite-nec in formatione nec in
exp̄ssione adhuc ens uisce
rib; matris suę-ita ea ī pri
culo mortis sine consolatio
ne sp̄s sē deuenit-q̄ nec in
ire nec in ope implicant sa
cramtis eccl̄e-quę mat̄ uoc
sēnatis ēxistit-Hoc audiant
et intelligant oīs ppli-qui
regnū dei in regeneratione

ſpſ et aque· mutare uolum· ſcdm
q̄d eas inſciſſeripturis ꝑdonū
ſpſſeī ꝓpoſitū ē· S; q̄ uiglamb;
oculis uidet et ſonamb; auris;
audit hic miſtcas uerbis meis oſ
culū amplexionis p̄beat· que
de me uuemt emanam· iiij.

Terria uiſio ſole parris ..

Inde
udi udum
magnā et rotundā turrī uidi q;
mmagrū et albū lapidē et ſtemē
tes q; feneſtras in ſūmitate ſui ha
bentē· ex quib; tamus fulgor re
ſplendunt· q̄d cuī uidī turris il
luis· q̄d ſe uidit in conū et excrat
mclaritate cū dē fulgoris mam
feſtius uidere· Ipſe aut feneſtre·
pulcherrimis ſmaragdis circūdatę
ornatę erant· S; et cadē turris
uidit in medio dorſi p̄dictę
mulicbris imaginis poſita erat
ſedm q̄d aliqua turris immu
rū urbis ponit· ita q̄d cadē
imago p̄ formidine cū nullo
modo cadere poterat· et infan
tes illos qui uidit cadē imagi
nis ut p̄dictū ē transierant· ui
di multa claritate fulgentes·
quos alu in fronte usq; ad pedes
ipſos uidit aureo colore orna
tos erant· alu uero candē clari
tatē tamū habentes illo colore
carebant· Excepſis aut infamb;
alis quenda purū et lucidum
splendorē· alu uero quenda tur
bidū et rubeū fulgorē adorientē
uergentē inſpiciebant· S; ex his
qui ipſū purū et lucidū splen
dorē considerabant· quida cla
ros oculos et fortes pedes habe
bant· ac in uentre eide imaginis
fortiter incedebant· Alii aut in
firmos oculos· et debiles pedes
habentes· huc et illuc auertere pi
cicbant· S; et ipſi baculū inma
nib; suis tenentes· coram p̄fata ima
gine uolutabant· ac ea aliq̄ndo
ſ; tamē rapide tangebant· Quida
uero serenos oculos· ſ; in bcilles
pedes habentes· antc candē ima
gine hac et illac in ante ꝓgrebant·
Alii aut infirmos oculos· ſ; for
tes pedes habebant· et tamē coram
eadē imagine rapide ambula
bant· S; ex his qui illū turbidū
et rubeū fulgorē inſpiciebant·
alii in p̄fata imagine bene orna
ti fortiter incedebant· alii aut
ex ipſa se rapientes· ea impugna
bant et conſtituta ſ ordinatio
nes ei comprimebant· de quib;
quida ꝓ fructū penitentie ad
ipſa humilit reuertebant· q̄da
uero ꝓ neglectū obdurationis
in clatione mortis remanebant·
Et iterū audiui uocē de celo in
dicentē· Sicut noua ſponſa
agni poſt illuſtrationē uiuū

damonū que orta ē insole usticie
qui mundū sua ꝑfusione scīfica
uit·uigico ardore spūs scī deco
ꝓata & confirmata·ad ꝑfectionē
decoris sui ē·ta cuā fidelis homo
qui regeneratione ī spū & aqua
ꝑcipit·ꝑfectionē supioris docto
ris ornari & stabiliri debet·ut in
omnib;·mbris suis ad effectū beat
tudinis confortatus·plenitudi
nē fructus sūme iustitie ꝑferens·
decorē sui ornatus ꝑfecte inuen
at·Qua ꝓpt turris hec quā unde
designat·flagratione donoꝝ spūs
scī·quā misit pat in mundū ꝓpt
amorē filii sui incendentē corda
discipuloꝝ illi·ignea lingue·
unde robustiores reddit s in no
mine sce crucis triumphans·S;·q̄d
ipsi ante aduentū cōde igne spūs
scī in habitaculo suo clausi sede
bant·clausurā corporis ipsorū
ostendebat·ꝑquā timidi ad lo
quendū iusticiā dī·& imbecilles
pati penas aduersariorꝝ etiam·Et
quia filiū meū incarne uideram·
idō clausis utriusq; oculis suis il
lum incarne diligebant·ita q̄d
tunc ī uidet apta doctrinam·
quā p̄ea in mundū effudit·cū
in spū sco robustiores effecti s·
In cui aduentu ita confirmati s·
q̄d nulla pena abhorrerent·q̄n
strenue tolerarent cā·Hec ē enī
fortitudo turris huiꝰ ꝑquā ecclā
ita roborata ē·q̄d nulla infamia
diabolici furoris superari pos-

Sed q̄d cā uides magnā & ꝓ
tunda undiq; integrū & albū
lapidē existere·hoc ē q̄d in me
ē dulcedo spūs scī·& uolubilis in
gra·omīs creature circumfus·ita
q̄d nulla corruptio in integritate
plenitudinis iustitie cā euacuat·
quō ipsa torrens uox habens os
culos scutatos inclarescit for
titudinis illi' omnia·in qua nū
quā maculosas alli' sordis in
uenta ē·q̄a ipse spūs sc ē ardens &
lucens serenitas·que nūquā cua
cuabit·& que ardentes uirtutes
fortit accendit·ac ido omīs tene
bre abeo fugant·Q uc uis fe
nestras in summitate sui habet ex
quib;·tantus fulgor resplendet
q̄d cuā uchī turris illius q̄d se
ueluti in comū origine inclarescit
cōde fulgoris manifestius uidet·
qua ineffabilis triumphas ineffu
sione donoꝝ excellentie spūs scī
manifestat·ita q̄d excede beata
trinitate tanta serenitas iustitie
ꝑ doctrinā apl̄oꝝ emanat q̄d cuā
exunde fortissima uirtus diui
nitatis que incōprehensibilis in
altitudine omnipotentie mate
riatus sue ē mortali creature sci
licet homini aptus nouificetur·
S;tam ita q̄mū fide credentis
& fidelis hōis capi possibile di
noscit·Unde ipse finestre pul
cherrimis smaragdis circūor-
nate s·quō eade trinitas uni-
dissimis uirtutib;·& erūnis apl̄oꝝ

quę nūquā aridnanē uporis muc
nunt· ubiq; unoo mundo apus
sime declarata ē· Quomodo· Quia
notū ē· quom ppē fidē uernans
rapacissim lupi cos diuersis cala
mitatib; dissecabant· unde robu
stiores ad bellū certamins effecti
s· ta q̄d p̄dicando ecclām acq̄sierē·
& eā adedificando fidi fortissi ·v·
mis uirtutib; roborauerē· & mul
timodis coruscamonib; ornauerē·
Et quo ecclā unuspiamone sp̄s
sci p̄cos ta confortata ē· ideirco
& ipsa unite & exposcit· ut filii
sui ornent signo sp̄s sci in bac
unchone· ut de sp̄s sci penetrent
corda fidelū matta midia que
ualde mistica ē· ta q̄d unigenit
tus quoluntate di patris in
mundū uenit· Qua ppē & homo
baptismate saluationis p̄fusus·
confirmandus ē unchone excel.
lentis doctoris· sic & ecclā supra
firmā petrā firmata ē· Unde
cadē turris uidet in medio dor
si p̄dicte muliebris imaginis po
sita ē· scdm q̄d aliqua turris in
muru urbis ponit· ta q̄d cade
imago p̄formidine ei nullom
cadere potuit· qa sp̄s sci in max
ima formidine incarnationis
illius qui uerus sponsus eccle ex
istit· mirabilia sua mirabilius
operatus ē· & ecclām ta fortē in
defensione mundi suę ostendit· q̄d ipsa p̄formidine illa
qua abigneo dono ei munita ē
nūquā in errore ulli p̄ueniat
deiici potuit· quo p̄supna pue
tione inamore sponsi sui sine
macula & sine ruga semp gau
debit· quia & ide unigenitus
mis de sp̄u sco conceptus· nobilis
sime macula excurgine natus
ē· quē admodū ad moysen locu
tus sui· Ecce mq̄t ē locus apud
me· stabisq; supra petrā· cuiq; di
sibit q̄a mea pona te in foramine petre· & ponam te de extra
mea donec pertranseā· Tollamq;
manū meā· et uidebis posteriora mea· Quid ē hoc· Prope ē mi
raculū· q̄d inplebit uoluntate mea· S: tu prius pugnabis
in duricia legaliū p̄ceptoꝝ per
norē significationē uī eoꝝ ostendens· ubi dulcedinē & lenitatē
n̄ inuenies· quę in filio meo
apiet· Et hęc duricia legis quā
in p̄cepto meo scribes· tādiu in
duricia lapideoꝝ cordiū stabit·
quo usq; omis q̄a illa manifestabit· que m̄ aut & abominatoꝝ
rib; tuis usq; ad manifestationē
filii mei exhibenda ē· cuiq; hoc
adimplet integre quā nē scribis
glificabor· ponāq; te in p̄fora
tū lapidē· Quomodo· Ego ponā
te in duricia legis· cū te in p̄cep
to meo sup eā constituo· et uide
licet magistrū hui amq̄tatis
nominans· quā filii mis p̄forabit·
plus eā quā tu in misticis uerbis
exponens· cū cū inopportuno

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0114
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

tempore mundū miser⁹. Et dō
phetā de formando ipsius ac mo
ra uerba quā ni affuerit ac clausu
ra inlegabil⁹ p̄cepit apiat⁹ donec
ad me redeat. Quid ē hoc. Ipse tā
diu salutaria uerba mundo cor-
poralit⁹ p̄transeat. Tunc ac ego tol-
lam manū meā. q̄a sup sidera eū
ad me leuabo. oīa misteria eius
spīm scm demdans. ac sic uidebis
incarnationē ei⁹. ut homo adorso
cernit. & ī manu⁹ pspicit. quō eī
incarnatū semes. s. diuinitat⁹ ul-
tus nō capies. q̄a filiu tu⁹ magis eū
uidebunt eū ad me redierit. quā
eū intelligant eū apud eos usibi
uer⁹ conuersatus fuerit. Et q̄d. m.
uides infames illos qui uenire ei⁹
de imaginis ut p̄dicho ē transie-
rant. multa⁹ fulgentes. hoc ē q̄d
bu q̄ innocentia mundicie pu
ri cordis. p fontē regenerationis
maiē scalicet eccl̄am ut ubi p
monstratū ē adqu s. filiu lucis
ppt ablutionē peccatoꝝ suoꝝ ex
ituri. Quoꝝ alii a fronte usq; ad
pedes ipsoꝝ uidit aureo colore
ornati. s. qua abundantia bonoꝝ op⁹
usq; ad finē sēnatus p fulgentissi
ma dona sci spūs in unctione uer⁹
credulitatis p manū pontificis
meritissimate decorati. Quomodo.
ut p̄ciosis lapidib; aurū decorat⁹
cui imponit⁹. ita & crismate p
manū superioris doctoris fidelit⁹
baptizatus in uncto baptismatis
ornatus ostendit. quēadmodu

Habuit. usq; dū ingr⁹ de sua qua deuingisse sumeret ac
potaret

scriptū ē. Rex quoq; transgr
diebat⁹ torrentē cedron. et cunct⁹
pplꝰ incedebat contra mā oliue
que respiciebat ad desertū. Quid
ē hoc. filiꝰ uirginis q̄ dñatur⁹ um
uerso mundo. ut rex ūtinus relicq
pplo transgressus ē torrentē aq⁹
beati lauacri. q̄d admonmone
spūs scī fons desiderio uā salutis
demonstrat. Quid ē hoc. Ipse re
uquit⁹ mortē transiens ad uitā.
cū integra mone spūs & a que.
idē in magno ornamēto urbis et
lestis ierlm que nūquā deficit
sūmā beatitudinē enunciauit. Un
de omīs pplꝰ q̄ in illū credebat
uit⁹ p inspiationē scī spūs ad uā
illā. que absconsa erat in uncho
ne olei respiciemus ad p̄uaricatio
nē ade. que deserta erat pulcritu
dine hereditatis iustitie dī. & con
sideramus ut⁹ illa ad salutē redi
re uellet an ī. q̄a uulnerati peccā
tī primi hoīs necesse habuit ut
p sacerdotale officiū mungeret⁹
q̄d filio uirginis necesse nō erat.
quō ipse totus inscīnate concept⁹
ē. nō uulnere. nec corrupto ma
tris suc utero. s. integritatis ho
nore p seuerauit. Nā q̄d puulne
ra suggestionis diaboli macera
tū et confusū ē. hoc p unctionē
olei impugnandū & ornandū ē.
ita q̄d edax humor⁹ absterg⁹ur⁹
que carnis concupiscentia op⁹.
In uero ut uides candē da
rnatē tamē habemus illo

vij.

viij.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0115
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

colore carbam· quo ipsi imbap
tismate ablimonis tamu munda
ti unchone supioris sui sacerdo
tis n habent meritmate· q̄d sig
nū ardentis scī spūs ē· Quid ē hoc·
ynchio confirmandi ꝑdonū scī
spūs in episcopali officio specialit
fulget· q̄d infidelī pplo post rege
nerationē spūs ac aquę· excrendū
ē· cū credulus homo confirman
dus ē· supra firmā petrā· Quom·
filī mis baptisma in corpore suo
suscepit· ipsū ita incarne sua sci
ficans· inqua n ē dimissus· quia
ipse solus uirginis unus filī ē·
ac ido filī hoīs dictus· quo cade
uirgo cū n concepit ex uiro· s·
immaginatur uirginitatis suę
peperit illū· Qui post passionis
miseriā ac resurrectionis glam·
in eade carne cū penetrauit·
rediens ad me· ac de inde spūs
sēs in igneo ardore mundū il
lustrauit confirmans omnē in
fidelitatē in cordib· discipulo illī·
cū eis apuit q̄d antea absconsū
erat· Quom· Sic spūs sēs corda illo
accendit· ut sol cū sub nube in
cipit apparere ardentē calo
rē suū ostendit in sua ꝑclara
luce· Quid ē hoc· Amor· filii ma
nimis· eos latenter ardebat· & ita
ita calor· spūs sci eos ꝓfecisse
fortissimū solet doctrinę illos
ostendebat· quo ē testimonii
illud q̄d spūs eccle declarauit·
ita q̄d mors inferre di resistit

xv·

Vnde uos o filii ue
ritatis audire & intelligere confir·
mationē spūs sci· quā ipse in blanda
unchone magisterii sui indelicet
magister· omnī unchionū exhibi·
uobis benigne offert· Et ido hęc
uncho in honore cā̄dę sci spūs ꝓ supi
orē sacerdotē tamū excrenda ē·
qua omis ecclāsticus ordo in spū
sco instituis ē· & ꝓpterea hęc eadē
uncho spūs sci ē· Qua ꝓpt & homo
ille qui misterii regenerationis
aduna suscepit· si hoc m n ē unctio·
tunc nec ornatui ecclāstice plenitu
dinis ꝓcepit· sedm q̄d ecclā ꝓfagi
tē spm scm ornata ostendit· ut sup
ē ꝓmonstratū· S· & quēadmodū ec
clesia in domis sci spūs ꝓficit· sic &
fidelis homo confirmandus ē in
unchone principalis doctoris· q
in honore spūs sci formidabilis ma
gistri ē· quo ide spūs sēs calore suo
ceruslimā doctrinā xpiano pplo
ardenter ꝓfert & accendit·

xvi·

Vnde qui in hac unchone sci
spūs sic uncto adhesit· in secla
ri peregrinatione illi n comungat·
qua in spū sco ea copulam s· Q̄d ē
hoc· fides portat hominē ad hanc
unchonē· & ido qui illū tunc in
manib· tenet· fide designat· quę
carnalia n querit· s· semp ad spūa
lia tendit· Nā oculus mis uidet ho
minē· ut mopib· suis uenturus ē
ad me· Quod si tu homo post
baptismū me dimisisse & addiabū
reuertens· inde iusto iudicio con

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0116
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

dcpnaberis·quō magnū donū in
tellectus ubi dedi·& qua mdiam
mea in fonte baptismatis ubi oste
di·o mſ cui q̄ mdiam mea in baptis
mo queri·ea benigne inuenim
ppt filiū mei inmundu uemente·
& multos labores incorpore suo
sustinemt·et ppterea obo pug
nas animę & corporis tui patient
debes tolerare·& ppt filiū mei sus
cipia te·Et nemo repellendus e
a lauacro baptisma q̄ illud mno
mine meo fidelit sequit·qua in
quocūq; tpore me homo querit
illū ardenter suscipio·Qd si post
ea illius opa prava crit·ipsa eū
diudicat admortē·]do ohomo
in regeneratione saluationis mun
dare·atq; munchone sanatis in
ungre·morteq; fuge & una inn
tare·Ha & mat fideliū quę ecclā
e·ut filiu sui mortē effugiam·et
una inueniam fidelit in pfe ex
orat·Quomodo·Ipsa gemebun
da uocē in filius suis habet·quę
a do in ipsa posita e·usq; du ple
nitudo filioꝝ & in tabernaculū
supne ciuitatis ingrediat·et
hanc uocē ideirco habet·ut me
qui sū amte eum admoueat sep
ideret & inuieri·qd unigenitus
ms incarnatus e·quatinus ppt
amorē illi' filius suis parta·quos
ipsa in regeneratione sps & aquę
suscepit·qua celeste regnū n
possint intrare·n in saluatione·
Unde sic resonat·uidelicet ·xij·

timere pare amare filiū·& ardere
in spū scō·Quomodo·Hic son'
de me patre filiū meū in scō spū
et dabis ē·qui ē uox ipsa respo
nans q̄si tuba inflamate·Et alio
modo n̄ loquit·ni sic in filius suis·
Qua ppt & ista fortissim' ds admo
net pfiliū suū·ut parcat peccatis
hominū·quę ppt penitentia sine
pdicione toleranda s·qa ide fili'
di humanitē sine peccato assūp
sit·Qui n̄ debuit indu pollute
carne quę de semine peccati con
cepta ē·quō ds iustus ē·& qua
splendor celestis regni n̄ tangit
ulla macula sordis·Et quomodo.
& posset ut homo qui immisa fe
ditate maculatus ē supnū regnū
intrare·ni p filiū mei sine sorde
incarnatū·Qui peccatores iusti
fit·impenitentia purgatos·Et
q̄s posset hoc facere·nisi ds·Ijnde
& ecclā ad filios suos conuertit·
& eos materna dilectione fouet·

Sed q̄d uides q̄d expdictis ꝛ xvij·
insanib·alu quendā pu ꝛ
rū & lucidū splendorē alu ū ꝛ
quendā turbidū & rubeū ful ꝛ
gorē adoriente uergente inspi ꝛ
cium·hoc ē q̄d ex filius ecclę q̄s
ipsa immaculata incorrupto
nis suę puritē dī perat·quida
puritatē spīalis uite inseparabi
ma ut ita fulgentē·ut ita uideli
cet conculcantes ppt amorē ueri
solis aduendum·quida aiē car
nales facultates quas multa diuer

ſnaſ uicioꝝ ꝓurbat habemuſ· & ta
men uiuacia fide fidelit· ardemuſ·
cuā ꝓpt· ſupnā reribumonē adc̄
na ſuſpiram· Et exbis q̄ ipſū puri
& lucidū ſplendorē conſideram·
quida claros oculos & fortes pe
des habem· ac muemur eid̄e ima
gines fortit· mediocriter· q̄ma bu cū
celeſtia ſectam· inmandata dī inſū
uſtr conſideramuſ· & neceſſū bo
ne ſinmoniſ ponum· ita ſcilicet
inuma amplexione mane di
lectionis ambulamuſ· q̄d nec ina
ducis nec inanis deuotionē ſuc
cumoniſ minuam· Alii aut in
firmos oculos & debiles pedes ha
bem· quo nec clarā intuitionem·
nec fortē exhibitionē adoptuſ p
fectionis tenem· unde & hinc & il
luc a uento ꝓcuriē· quia indiuer
ſitatē morū ꝓuariaſ uē ꝓmotionuſ
damoniſ fundum· Sz & ipſi bacu
lū humanib; ſuis tenem· & coram ꝑ
fata imagine uolitant· ac eā ali
quando ſz tam̄ rapide tangunt·
quo commodacē fiduciā inoptib;
ſuis ponentuſ eccle di falſo rumo
re ſe oſtendum· ac eā mūdū ſz tam̄
inſipiem ꝓclarē prudentiā no
tam· q̄a cū ꝓfictā ſimulationē
ſapientuſ apparem inconſpectu
hominū· ſtultu apud dm ꝓmanē
gtam efficiunt· Quida ū ſeruos
oculoſ ſz imbecilles pedes habemuſ·
amx eandē imaginē hac & illac
inacre ꝓgum· quia cū ipſis dmn
na p̄cepta ꝓmmū conſideramo
ms nota ſint· impedit tam̄ cōplexio
nis claudamuſ· ita ſponſe xpi ꝑ
diſcurſū ꝓpriē inſtabilitatis de
monſtram· ut in umbra ſapientiā
querimuſ· eā inpoſſitate ſua ſe ha
bere putamuſ· amx quā cos inime
ipſoꝝ contingat· nulla ui illi obu
niam· Alii aut infirmos oculos
ſz fortes pedes habem· & tam̄ coſā
imagine rapide ambulam· quo
ipſi debile inmutionē adoptuſ bo
nū tenem· cū fortit· inoptib; iuſti
cie incedere deberem· ſz in cleſtu
cis inſtitutionib; ſimplicit· n̄ curr
rum· q̄a magis adhērena quā ad
celeſtia mentē figum· & ideo apud
dm ſtultu ſ· quo ꝓclarē pruden
tiā cōprehendere uolum· q̄d aſſeq̄
n̄ poſſum· Sz exbis qui illū turbi
dū & rubeū fulgorē inſpicium·
alii in p̄fata imagine hanc or
nam fortit· mediocriter· q̄ma iſti
quātuſ hērena poſſidam· tamen
inuſcerib; eccle ornatū laborū
ſuoꝝ portamuſ in diuina lege pe
de rectitudinis ponere n̄ dedig
nam· cū mandatuſ dī obedien
tes ꝓgrinoſ ſuſcipium· nudoſ
uestitum· & eſurientuſ alimū· O q̄m
felicesſ iſti ſ· quo hoc modo dm
ſuſcipiunt· unde & ipſe habitat
cū illis· Alii aut exapta imagine
ſe rapientuſ ea impugnam· & con
ſtitutas ordinationuſ ei cōprimuſ·
quo bu matna uiſcera & dulcia
mutuna eccle deſerentuſ· illā
uarus erroribus fatigam· & adō

constituas legis ei⁹ diuersis oppſſi
onib⁹ dilauant⁹ de quib⁹ quida
pfruchū penitencie ad ipsā hūm
ilitat⁹ reuertunt⁹ quia qđ grauit⁹
derelinquer⁹ digne penitendo ppt⁹
restaurationē ut⁹ grauit⁹ inse pu
niunt⁹ quida uero pnegligentia ob
durationis indamone mortis re
manent⁹ quo ipsi una negligentes⁹
obdurato corde ppt⁹ contumacē
& impenitentē⁹ uccordia iudicii
mortis suscipiunt⁹ ut immutabilis
usione sua ezechiel dicit⁹ Rex regum
lugebit⁹ et princeps induet⁹ marore⁹
et manus ppli terre conturbabunt⁹
Secdm una ex facia eis⁹ et secdm iu
dicia ex iudicabo eos⁹ & scient qa
ego dñs⁹ Quid ē hoc⁹ Anima in qua
regalis rationalitas ē⁹ cū delectatio
nē peccati adest⁹ sentit qa malū
nouit⁹ tunc lugubrē assensū assu
mit⁹ Quomodo⁹ Quia illi racionali
tas sapientia & scientia ado in
spirata ē⁹ et ido quāus corpori
consentit⁹ tam indignū habet⁹
malū scies⁹ hoc nō ee bonū⁹ Unde
cū diuersis erumnab⁹ poparet⁹
carnē pollut⁹ alta suspiria tra
hens anhelat⁹ addm⁹ Cumq⁹ crimi
nosū opus ibi cū sufflatu supbie
impletū fuerit⁹ tunc corpus uelut
ignominiosus princeps induet⁹
confusione principatū suū inun
mundicius uidelicet exercens⁹
quo ut homo doleat cū ulib⁹ ue
stimentis cooptet⁹ ita cuā merit⁹
cū turpis rumor ad confusionē
sui ab ipso pcedit⁹ Qua ppt⁹ & pia
ua opa illoꝝ hominū qui inma
nis actib⁹ suis actūā pstam ē⁹ & ce
lestib⁹ pceptis conturbabunt⁹ qa
uestimenta salutis idē beatitudinē
cū do nō habent⁹ quo quib⁹ hec
felicitas ē⁹ hos maligna contur
batio possidebit⁹ Et ido sedm
una inquitatis cui semp assistun⁹
scilicet peccati una colentes⁹ nec
ulla iusticia cū aspu scō monent⁹
immunere cordis sui ponentes⁹
sic facia eis uidelicet nulla mīam
ei⁹ impendens⁹ qua cū scientia
hom nō intelligunt nūmentes⁹
me⁹ s⁹ cū rabie puersitatis me era
torē omnū dedignant⁹ facien
tes⁹ quecūq⁹ uolunt⁹ Unde & sedm
iudicia ex que s⁹ opa illa que
inde siderius sius ppetrant⁹ iudi
cabo eos⁹ nulla pmia felicitatis
eis⁹ reddens⁹ s⁹ penas inpdimone
ei⁹ opponens⁹ quo nullū honorē
mihi exhibent⁹ & in hoc scient
quod nullus eos⁹ inde liberare
poterit⁹ pter⁹ me qui dñs⁹ omniū
sū⁹ S⁹ q⁹ inglamb⁹ oculis uidet
& sonantib⁹ auris audit⁹ hic mi
ticis uerbis meis oscullū amplex
ionis pbeat⁹ que de me uuente
emanant⁹

Quinta visio sede patrie

Post hec
quod pfata
mulierem
imagiē q̄da
splendor alb⁹
ut nix & tanquā cristallus
plucidus ⁊ aurore usq; ad
gumē ei circūfulserat. S;
a gumure usq; adumbilicū
eius quida ali⁹ splendor
rubei coloris eā circūdederat ⁊
qui de gumure usq; adubera il
lius uelut aurora rutilabat ſ;
a uberib⁹ usq; adumbilicū illi⁹
quasi purpura iacineto mix⁹
mixta fulgebat. Et ubi ipse ut
iam aurora rutilabat claritatē
suā surſū adsecreta celi exam
dat ⁊ inqua pulcherrima & pu
ellaris imago nudo capite &
sub nigris capillis & rubra tu
nica que circa pedes ei⁹ diffluc
bat uidua apparuit. Et audi
ui uocē de celo dicentē. Hec ē
floriditas ⁊ insupna syon ⁊ mat⁹
& flos rosarū & liliū conuallium.
O floriditas ⁊ filio potentissimi
regis desponsaberis cui & nomi
natissimā plem gignes ⁊ cui utē
pore tuo confortaberis. Et cir
ca eandē puellā uidi maximā
turbā hominū. lucidiorē sole
flammē. qui omis miro modo au
ro & gēmis ornatꝰ erat ⁊ ita
q̄d eiā quida illoꝝ indumentis
sinis uidam candidis uelatumq;
aurea bona circūornatis fuerūt ⁊
supra quoꝝ uertices similiter glē
ineffabilis gemmatus uelut in supi⁹
tipice demonstrata ē. q̄si inspera
in ipsis uelamentis uelut sculpta
apparuit. & in frontib⁹ ipsoꝝ agni
di ac in collo eoꝝ species bois. et in
dextra aure cherubin & in sinistra
alia species angelica ⁊ ita q̄d & de
ipsa similitudine glē supne urbis
tatis adhas species quasi aureus
radius se extenderet. S; inē hos
quida alii apparuerūt ⁊ qui in fu
las in capitib⁹ suis. & pallia episco
palis officii circa humeros habe
bant. Et rursū audiui uocē exalto
dicentē. Isti s filie syon ⁊ & cū eis
s cythare cytharedoꝝ & omne
genus musicoꝝ ac uox totius leti
cie ⁊ & gaudii gaudioꝝ. S; sub eo
dē splendore ubi ipse uelut auro
ra rutilabat. audiui iterū celū & tam
densissimas tenebras apparere ⁊
que tanti horroris erant ultra
quā humana lingua effari possit.
Et rursū audiui uocē de celo di
centē. Si filius di in cruce passus
nō esset iste tenebre nullomodo p
mitterent hominē ad supnā cla
ritatē puenire. Ubi autē idē splen
dor quasi purpura iacineto ut̄
mixta fulgebat ⁊ forte p̄dictā
mulierē imagine constringens
ardebat. S; alius splendor ut can
dida nubes ⁊ eande imagine ab
umbilico & deorsū quo usq; ul

ua ñ dū crucian: honeste circūde
dant· Et hu ures splendores circa
ipsā imaginē se late diffundentes·
plurimos gradus et scalas in ea be
ne & decenter ordinatas ostende
bant· S; cū hec uidet· animo ut
more qui me appēdebat· mūdā
dissolutas uirib; corrui· nec alicui
responsū dare ualui· Et ecce maxi
mus splendor· uelut manus· emigr
me· unde ures & uocē recepi· Et
meū audiui uocē dicentē·
O magna mysteria s· hec· Considera
cū sole & lunā & stellas· Ego forma
ui solē ut luceat in die· & lunā &
stellas ut luceant in nocte· Sol au
tē significat filiū meū qui de corde
meo exiuit· & mundū illuminauit
cū natus ē ex uirgine in fine tēpor·
sic & sol egrediens mundū illustrat
cū ortū circa finē nocte· S; luna
eccliam ede filio meo in uita et
supna desponsatione desponsatā
designat· Et ut luna semp in crem
tu & defectu in sua constitutione
habet· s; a se ipsa ñ ardet nisi q̄d
a lumine solis incendit· sic & eccla
in circumcione motionis ē· ita q̄d
filii ei sepe p ficiunt in uncremento
uirtutū· et q̄d sepe deficiunt in di
uersitate morū· atq; in dispsione
aduersitatū· ita q̄d multo ciens
in ministerius suis p rapacissimos tu
pos impugnat· in delicta p malig
nos boies tā malos xp̄ianos quā
in deos et paganos· et in hoc p se
me ipsā ad uolle iamā ñ accen
dar· s; in me p filiū meū ut in bo
no p seueret illuminat· Stelle aut
a se differentes in claritate fulgo
ris sui· significant pplos diuersi
ordinis eccl̄astice religionis·

Unde in ea uidi q̄d p faciā mu
liebrē imaginē quida splen
dor alb; ut nix· & ita quā cristallus
p lucidus· a uertice usq; ad gurgur
ei circūfulget· qua eccl̄am uidei
cet incorrupta sponsā circūdat
aplica doctrina· que candidissima
incarnationē illius enunciauit q̄
de celo in uterū uirginis descendit
et qui fortissimū ac lucidissimū
speculū omniū credentiū ē· ita q̄d
eande eccl̄am ipsa doctrina ab hoc
inicio cū primū edificari cepit·
usq; ad tēpus illud· cū ei ubū ut
fortū de gutur ualuit· splendi
dissime ea circūfulgens fidelit
circūdedit· Quom· Aplica doctri
na circūfulsit eccl̄am in capite
cū apli primū illā sua p̄dicatio
ne cepert edificare· scilicet cū p
diuersa loca discurrentes· colle
gerēt operarios· qui illā in catho
lica fide roborarent· et q̄ ipsi p
spiritos et episcopos ac omnē eccl̄a
stica ordinē p uiderent· atq; in
ra uiros ac feminas q̄ sub con
iugio s· et cetera talia fidelit
constituerent· Qua ppt eande
doctrina subsequunt· pigmēta
ru habentes similitudinē sacer
dotū legalis testimonii· q̄ sub le
ge circūcisionis positu erant· in

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0121
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

uerori cibo cumunt ꝑplos. unde
cū apli ordines illos eligebant
cū quib; ecclam supna inspiratio
ne exornabant. Quid ē hoc. N̄am
sequaces ex; munere ipsox; saluberri
ma pigmta gestamus. fidelit. pla
tas & ullas. & cumanas aq; alia
loca regionū. & tharū pransceun.
et ꝑplo diuina lege ammunant.
Ipsi cū s. exq̄sim patres & dispen
satores. ad ecclastica disciplina oi
ꝑplo indoctrina sua ꝑferendu.
et ei adeabū unt dispensandū. ita
q̄d cū a se tales munera sua exhibe
ant. ne couer mee inopib; ex; offen
debam. s; ut recte post ipsos gra
diam. quia ipsi hoc officiū ha
bent. ut aput eibū unt; ꝑplo sub
ministrent. & unicuiq; fidelia of
ficia diserte ordinent. semet ip
sos cū ita constringentes. ne
carnale copula appetam. quo
spūale esca credentib; ꝑbere. &
qua cū immaculatū sacrificiū
do offerre debem. ut innocen
te abel ꝑfigurabā. sicut de ipso
scriptū ē. Abel quoq; obtu
lit de primogenitis gregis sui.
& de adipib; ex;. Quid ē hoc. In
ortu surgentis scī seīficatio re
galis ostensionis munera qui inno
cens munera sua erat effulsit. q̄d
donū omipus di n̄ ih̄u s; ecclī for
mare negligit. Quomodo. Quia
abel in sua munera obtulit
do intentionē voluntas sue.
& plenū officiū cōde voluntā
tis. cū cogitant in corde suo illi of
ferre primū germ. q̄d in substantia
sua habent. & cū illud cū ꝑfecto
ope cōpleant. ita undecies sūmū pa
trē honorans. aq; debitā reuerentiā
exhibens. Unde cū sicut ide abel.
gregi suo ꝑfuit. & ut cū pascens eu
stodiunt. & ut cū simplici deuotio
ne do obtulit de primis emissionib;
et. ac de pinguib; nutrimis earun
de emissionū. ita cū ꝑdicti pigm
tarū. qui filius ecclē. ide ouib; xp̄i
ipsius dispensatione ad pascendū
eos ꝑlatus s. ipsos in uerbis doctrine
ecclastice disciplineq; fidelit̄ nutri
ant. et eos a bimsidus antiqui insi
diatoris fortit̄ muniant. ac cū
sincera consideratione inspectori
omnū aliquas donationes ex eis
offeriam. Quomodo. Quo si illos ꝑ
oīa ꝑfectos facere n̄ possunt. tam
aliquē fructū ex ipsis egredientē
do offeriam. primū scilicet recta
intentionē bone uoluntatis ex;.
quasi simplex germ de primoge
nitis gregis ipsox;. ac deinde ꝑfec.
ti opis operationis in eade uolun
tate illox; udit suauē fructū de
adipib; ex;. S; unde hoc fuit. q̄d
ide abel. dm ita deuote colunt. Vi
delicet carnas immolatas ei ad
tanta deuotionē impulerat.
Qua ꝑpt qui in conseeratione
constitum do sacrosēm sa
crificiū offerre debent. in suam
tale carnis adahare ipsi' acce
dant. quia si ipsi auctoris cor

ruptionis s̄. quomodo incorrupto
ne uulneratis manū saluatoris medi
camen porrigere possimus. Et ideo
ut alius tanto fiducialius saluatore
remediū conferre ualeam. uolo ut
filiū meū inamore castimus fortū
uincam. Qd si ceciderint. festinem
ut eius ppetuncia surgam. et
in hoc ignominiā peccati uelut
nudi fugiam. salubrē medicinā
requiremus. et abel. cuius sacrifi
cū do acceptū erat fidelitas se
queretis. Sed q̄ exhis inclausu ·iiij·
ra subiectionis inamore filii mei
se communit. et unmoribus suis insti
tutionē maiorū suorū quā me inspi
rante studeat obseruare. sollici
tudinē curationis pigmentariorū n̄
habeamus. tam quāuis onera anx
ietatis eorū n̄ geram. quo ppter emen
dā mia maioribus suis subiecti s̄. cū
eis de pigmentariis supnā mercedē
inclecta cuncta sibimet acquirit.
Quod autē uides quo agmen ·v·
re usq; adumbilicū eidem
imaginis quida aluus splendor
ruba coloris eā circūdat. hoc ē
qua post doctrinā aplōrum cū eccla
sia roborata ē q̄d saluatē cibū
ueracit ualuit discernere. et cū
aduersa fortunis suis trans
mittere. surrexē nobilissima ppe
tua ecclesie religionis. que sup
nā dulcedinē flagrauit ardore
degustauit. et se asperime constrin
gens. adeuchonē secretioris for
tunis se uouendo n̄ tam ad
dunsionē carnalis amaritudinis
puenens. quo copulā humane
communchonis abiecit. Quomodo.
Nā ide splendor degustate usq;
adu[illegible]ba illi uidet aurora rutilat. quo cadē ppecto a gustu
mirabilis uegetationis adulcas
sima nutrimenta ecclastice religi
onis in uirginea iocunditate
se dilatauit. ita q̄d cuā abube
rib; usq; adumbilicū illi q̄si pur
pura iacincto intermixta fulget
quia a nobilissimis educationib;
ad constrictionē immune castita
tis se munuit. uidelicet passionē
filii mei ppter supnā dilectionē
quā in corde suo fidelit habuit
imitando. Qua ppter & ubi ipse
uidit aurora rutilat claritatē
suā sursū ad secreta celi excen
dit. quo illa ppecto que in uir
ginitatis honore floret uirtutē
suā n̄ deorsū ad terrena s; sursū
ad illa que s̄ inceleshb; mirabi
liter diligit. In quo pulcher ·vj·
rima & puellaris imago nudo
capite & subnigris capillis appa
ret. q̄d ē serenissima et abomni
sordidate humane concupiscentie
innocens uirginitas nuda mun
di & abomi uinculo corruptionis
habeas s; tam n̄ dū ppecte fatiga
tionē tenebrescentiū cogitatio
nū infilius suis quādiu immun
do s̄. deserere ualens. cui tamen
ut resistat. fortit se opponit.
Vnde & rubra tunica que circa

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0123
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

pedes ei difflunt indunt qa pfu
dore laboris mirtuosis opib;
usq: adfine lane ebeate pfecto
nis pseuerat scilicet circūdata
uariegate urtutū illū imitans
qui plenitudo sēnatis ē. Que eiā
ut tabi in secreto supni lumi
nis ostendit ē nobilissimū germ
medestu thesin uidelicet qla ex
decus illoz qui obamore ūr-
ginitatis sanguinē suū fuderūt.
et qui eiā incandore humilita
tis uirginitatē suā pxpo obser-
uantes insuauitate pacis. quieue
runt. quo ipsa filio omptis di q
rex cuncto ē desponsata. nobi
lissimā plē idē elegantissimū
chorū uirginū eā ptulit cū impa
ce ecclē pficiens confortata est.
Quod aute circa eandē puellā
uides maximā turbā ho
minū lucidiore sole flantē qui
omīs mire modo auro et gēmis
ornatā s. hoc ē q̄d ardentissimis
amplexib; nobilissimā uirgini
tatē p̄cipuus chorus uirginū cir-
cūplectit. q omīs ardentiore clari
tate coīā do fulgent qua sol in
tra appatat. qa se ipsos conculc.
cantes mortē uirilit deuicerūt.
unde eiā mirabilit insūma sa
pientia ppt̄ clarissima opa que
pxpo humilit̄ gessert. decentissi
me exornantē. Qua ppt̄ et quida
illoz incapitib; suis uelam candi
dis uelaminib; aurea bona circū
ornant s. quia ipsi ingla tuiga

uirginitatis fulgentes demonstrax
q̄d bn qui decus uirginitatis ap
petunt. membra suas abomī noxio
calore circūtegant. et candore
inocentie pulcherrimo fulgore
castitatis decorant fideliū applican
dam. Sup quoz uertices similitu
do ineffabilis trinitatis uidet tabi
supius supice demonstrata ē q̄si in
spa imipsius uelaminib; uidet sculp
ta apparet. quo ostenditur q̄d in
tentiones hominū honorē supne
et glōse trinitatis. ut tabi in ostensi
one misterii uerissime p̄signatū ē.
incōprehensione amoris et stabilita
te castitatis firmit̄ et strenue tene
antē. Q̄d et in frontib; ipsoz agnus
di. ac in collo eox species hoīs. et in
dextra aure cherubin. et in sinistra
alia species anglica declarat. qa
in reuerentia castitatis suę man
suetudinē filii di imitabunt̄. pe
tulantiā supbi colli deponentes.
et se ipsos fragiles hoīes considerā
tes. in spiritu eiā audientis suę
uerā et indeficientē scientiā am
plectentes. ac in occursantē aduer-
santē eide auscultationis suę an
gelica p̄sidia appetentes. ita q̄d
et de ipsa similitudine glē supne
trinitatis ad has species q̄si aure
us radius se extendit. quo ineffa
bilis trinitas infidelib; hominib; q̄
uirtutes quert. et diabolicas seduc
tiones fugiunt. mirabilia miracu
lorū pfunde sapientie suę opari
ñ desinit. S; inter hos quida alii

apparent·qui in fulas in capitib; ·
suis & pallia episcopalis officii cir··
ca humeros habent·quo int illos ·
qui in virginitatis honore floren
cia quida insupna ciuitate con
stitutu·q; dignitate amoq; pa
tri ecclam superioris magistratu in
scło streuue gerentes·tam decore
virginitatis nō p̄didert·Vnde cia
ut audis·omis isti q; cū suspirus su
is p̄ celesti amore virginitate sua
conseruauert in celesti habitatio
ne filie syon dicunt·quia filiū
mei virginitatis flore inuirgi
tatis amore immatu s·ldoq; & cū
eis s exspirationes sonoq; spūuū·
& germina cunctoq; sonituū ac
uolatua ornamta p̄sparū mutuū·
& auria ustio fulgentiū lapidū
ac gemarū·Quomodo·Quia hoc
habent de filio di q̄d de uno somus
erat cui ois chorus virginū in max
imo desiderio concinit·uidelicet
nouū cantū symphonizando·ut
ihs dilectus virgo celestis dicens·
& cantabant q̄si cantū nouū ·vnus·
ante sedē·& ante quatuor·
animalia·& seniores·Quid ē hoc·
Inullis fidelib; q; bona inuitant
castitatē amplectentes·virginita
tē suā p̄di amore illibatā conser
uant·bona nolumus ipsoq; in
laude creatoris sui mirabiliter
crupit·Quomodo·Quia inaudi
ta virginitatis quę filio di semp
adhesit fortissima laus abscon
dita ē·cui nullū terrenū officiū·
nec ulla ligatura legis resistere ua
leat·inuocē ecclie antiphonis ad glām
di celeste carmē decantat·Quom·
Vidicet quō uelox mr habeat·
carmē illud inuocare libeat
us mirabilit̄ p̄mit q̄d ante qua
unigenitus di q̄ctus flos virgi
nitatis ē incarnatus de mundo ad
celos rediens addextra patris re
sedit audiui ī ē·s; tunc quasi no
ui mores qui prius usi ī s cū ui
derunt in supore habent·ita hoc
nouū misterū q̄d prius audiui
non ē tunc in ecclesiis resonans in
honore virginitatis cognitū ē·
scilicet ante maiestatē di q̄a ds
hoc facere potuit & ante quatuor
rotas·quę quatuor partes mun
di p̄currentes·uertente omis iusti
cię & humanitatis saluatoris uc
tus animalia innoua lege fere
bant·& ante illos antiquos qui
spū sco imbuti uia rectitudinis in
ueteri lege hominib; suo tempore
demonstrabant·Quid ē hoc·Quia
ds innoua gra auferente ani
que infirmitatis delituit· ·ix·
Sed q̄a virginitas ta gloria an
te dm ē·ideo qui ea deuotius
tate sua do obtulert·ea prudent
conseruent·quo, sem p̄posuit cū
tuma deuotione virginitatis sue
cepti fidelit̄ custodiendu ē·Vnde
eia qui ide sacramenti adiert·
cauteant ne retrorsū incedant·
Nā ipsi carissimi imitatores filii
mei s·cū se ita do offert ut ī sint

ugam moppinione commigi·nec
onestam selari causa·carnalē co
pulā respuerit·ne illi cū omni
sollicitudine carnis sue subiecta
sint·S; hoc cupiens·ut gloſe
innocentie innocentis agni ad
heream·Qua ppt̄ ut ille qui in
animo suo deliberat ne ullā co
stā sibi copulet·S; hoc desiderat
ut impudore uirginitatis ppt̄
amorē filii mei pseueret soda
litatē ei accipiet si tamē inopib;
eide castitatis pseuerauerit·qa
hec sca munera in uotis sacra
tissimi pacti ecclastice religio
nis obglam supne remunera
tionis eide filio meo obtulit·S;
si ille posita ide pactū relinquēs
ppt̄ turpē stumulū carnis sue ad
uteriū ppetrauerit libertatē
suā inseruitutē redegit quō
honorē coiti sui ubi filiū mei
pudice imitari debuit·purpu
dinē delectationis sue nequiter
corrupit & qa mdacii pculit
uouens se castē uiuere q̄d nō im
pleuit·Unde etiā si in eade culpa
temeritatis sue pseuerauerit·
districtū iudicii iustissimi iu
dicē·inde sustinebit·quō nec
turpitudo nec mendacii mee
x. lesti glā apparebit· Quod si
amaro fletu ante finē suū de
hoc reatu suo penitentiā fecerit·
tamē unda sanguinis filii mei
illū suscipit qui culpā suā ex
horruit·nā ante ipsū int̄ soda
les suos q̄ glā integritatis floret
ponit quō societatē illoꝝ deser-
libertatē pacti sui abiecit·et eā
inseruitutē peccati redegit·S;
& puella que exuoluntate sua
inscīssima despōsatione eide
filio meo offert·a ipso decenter
sime suscipit·qui eā hoc modo
sibi coniunctā uult habere con
sortio suo·Quomodo·Ut illū ca
sta dilectione amplectat·sicut
et ipse eā in secreto suo diligit·
quō illi semp amabilis ē·quia
magis eā quā primū sponsū
querit·Q̄d si pactū ei posita in
gressa fuerit tunc coram his·qui
in celesti gaudio s̄ polluta erit·
unde etiā si in eade temeritate
pseuerauerit supna glā iusto
iudicio carebit·S; si permiserit
suscipi·sic ancilla & nō sic dna·
quō regalē despōsationē dese-
rit·et quia magis aliū amauit
quā illū quē amare debuit·
lite quoq; q̄ eā seducendo uiola
uit si culpā suā emendare uolue
rit·ita peniteat·q̄si celū rupisset·
ne ipdmone mortis occidat·
quia supnā despōsationem
temere corrupit·Quid ē hoc·
xj. Nam si aliquis magnus prin
cepſ sponsā unde sibi carā
habet quā seruus seruoꝝ suoꝝ
adulterando corrūpit·quid
dñs ille facit·Uere in maxima
ira exercitū suū mittit ut illū
pdat·quō eū inpprius uiscerib;

sius confudit· Q̄d si tunc seruus
ille unens· omnē exercitū illū
exorat· ut p ipso intercedat· cui
sup ad pedes dñi sui flebiliter
cadit· quamuis sibi parcat· tñ
ide rex ppt̄ bonitatē suā et pp
ter petitionē illoꝝ eū unuerē si
nens· societatē conseruoꝝ suoꝝ
illi reddit· s; tam eū ita ut ceteros
interiores et familiares amicos
suos n̄ remunerat· quāuis ei int̄
alios illi consimiles ~~consimiles~~
conseruos ipsius debitā gr̄am
exhibeat· hīa et hunc erit· qui
cū regis sponsā seducendo ui
olauerit· Ide cui rex intrepidissi
mo hylo iudicia sua exercens· il
lū adp̄monē ūtissimum· quia
eū in hoc facto q̄si illusorē inob
tuitione int̄ius habuit· S; si
mile· ille die huiusmodi indignatio
nis accipiens· electos dī suppli
ces· exorauerit· ut uenia sibi a
dño suo petant· et insup humani
tatē saluatoris sui flebiliter inspex
erit· quatinus p gr̄am ipsius a pec
cato suo absoluat̄· tunc ide rex
sanguinē hunc q̄ p redemptione
humani generis effusus ē et di
lectionē supnoꝝ ciuiū admirans
illū a tanta sua et a diabolica
potestate in exp̄dicionē exercitū
p ac eū in saluationē beatarū
animarū ponit· s; tam ut ripudio
regalis desponsationis quo ce
teri amici dī his sacris uirginib;
q̄ filio meo supna desponsa

none dicant· s congaudent· n̄
decorabit· sicut et illū qui pu
dorē uirginitatis amisit· deco
re uirginitatis n̄ coronabit· q̄m
uis ei int̄ alios electos suos gau
dii insupna ciuitate cū mesti
mabili remuneratione tribuat·

Sed q̄d subde splendore > xvi·
ubi ipse uelut aurora rutu >
lat uidet int̄ceptu et ita densissi >
mas tenebras apparere· quę tan >
ti horroris s; ultra quā humana >
lingua effari possit· hoc ē q̄d >
sub uirginali gla inter· spīale
et carnale intellectū casus primi
parentis q̄ densissimus mobfus
catione infidelitatis et a ter
rore illi· nullus hominū explo
rare ualeret· aperte cognitus ē·
Quomodo· Q̄ua incarnatio
ne filii dī q̄ ex uirgine natus ē·
celeste desiderii ascendit et ter
rena concupiscentia claudicauit·
quo p̄ uarticatio a de p sanguinē
eiusde filii dī mirabiliter insaluatio
nē restaurata ē· cui prius illā mul
tus usi unigenitus dī a patre
missus immundū dissoluere pos
set· Unde ut audis uirginea mam
festatione· nisi ide filii sanguinē
suū p salute hominū fudisset·
cadē transgressio ita cōprime
ret hominē· ut ad illud gaudiū
supnoꝝ ciuiū p̄ungere n̄ posset·
Quod autē ubi ide splendor· > xvii·
quasi purpura iacincto in >
ter mixta fulget· forme p̄dicte >

mulierē imaginē constringens: ens·
ardet·hoc designat pfectionē
illoꝝ qui passionē filii mei mecum
tans ardore immanes strenue
ecclām in constrictione sua exor-
nant·Quomodo·Quō ipsi s̄ aīa
edificatio surgens thesauri in
diuino consilio·quia cū ecclā tā
roborata conualuit·egressus ē
addecorē illius unens odor·uo
uens mer·secreti regenerationis·
Quid ē hoc·Quia tunc surrexit
mirabilis ordo·qui filiū meū in
specie exempli sui tenuit·quō
uterē filius mīs uenit immundū
de cōmuni pplō absciss·ita et
hec acies conuersat̄ in sclō dere
liquo pplō separata· ¶ Nā ut bal
samū de arbore suauit̄ sudat·sic
et pplūs iste primū in heremo et
in abscondito singulariter exortus
ē·Ædeinde uelut arbor·ramos
suos expandit·paulatim in mul-
titudinē plenitudinis pficientis·
Et istū pplm benedixi et sēficau·
quō ipsi m̄ s̄ amantissimi flores
rosarū et liliaꝝ q̄ sine humano
ope magro germinant·sicut et
pplm hunc nulla lex adhoc con
stringit ut tā artā uiā appetat·
ſ; ipse illā me suauit̄ inspirante
sine p̄cepto legis sua uoluntate
aggredit̄·plus faciens quā sibi
iussū sit·unde & plurimā mercē
de inde acquirit·sicut et meiglo
ubi samaritanus illū uulneratū
hominē in stabulū duxit scriptū ē·

Altera die protulit duos denarios·
et dedit stabulario et ait·cu
ra illius habe·et q̄dcūq; sup ero-
gaueris ego cū rediero reddā tibi·Q̄d
ē hoc·In prima die salutis·unde
et cū filius dī mirabiliter incarnat̄
corporaliter in mundo manebat·
multa et admiranda opa in hu
manitate sua usq; ad resurrectio
nē ipsius p̄fecit·p̄que uulnerati
hominē aduersa remedia salubriter
reduxit·S; altera die·idē cū oīa
mysteria ueritatis post resurrecti
onē ipsius in ecclā apte posita s̄·
protulit in typica manifestatione
nouī et ueteris testamenti·scili
et ecclīe unice certissimā demon
strationē et credentiū pplō dul
cissimū cibū·Et hec scripta de
dit p̄gram suā pastoribus ecclē q̄
gregē ipsius custodiunt·et ait il-
lis muerbis blande admonitio
nis suę·In ecclāsticis constitutio
nib; p̄curate xp̄ianā cohortē
quā in sanguine meo redēptā
uobis commisi·hoc habentes in
sollicitudine urā·ne maliquib;
que pereant aduersā deficiens
tate·Q̄dcūq; amplius his que uobis
seruanda tradidi in bona uolun
tate urā sup addideritis·unde
et plus facietis quā uobis p̄cep
tū sit·ego qui dulcis et saluator
ur· sū·nunc mundū relinquens
et ad patrē ascendens·cū meritū
rediero mundū iudicare·cuius
in deficientē stabilitatē po·

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0128
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

nere·ma q̄d ampliuſ plabema ꝛ̄
pora n̄ debilitat̄·tunc mercede
laboris uri ⁊ bone uoluntatis
uſꝝ·cū augmento fructu redda
uobis·Et dica ubi o fidelis ⁊ pbe
ſeruc·qui fidelit̄ miniſtraſ·Quiſ
quis pluſ uoti ſui addit quā ſibi
inlegit p̄ceptū ſit·duplicē mercē
de accipiet·qua illū innomine
meo gloſū habeo·quō me ualde
amauit·Et ego dico· N ec uir- :xv.
gineū genus·nec hic ordo ſingu
laris deuotionis·nec qui eoſ imi
tant̄ urbu qui in heremo iacent
ſunt in p̄cepto legis·ſicut ⁊ pphe
⁊ abhominib; ſub carnali lege
conſtitum n̄ ſ·qua tamē mea in
ſpiritu one madauit exortu ſ·ſ;
hi pluſ addunt quā eis p̄ceptū
ſit·q̄d ſacerdotalis ordo et reliq̄
in ſtrictio ſacerdotalis officii n̄
facit·q̄a hec inabrabā et in moy
ſe inuenit ueſtimēto uiſſa ſ·ſicut
etiā et apli illa exacte legit uolen
tes·et in ſpū ſc̄o ea ſecm uoluntā
tē meā bene ordinauit ecclē con
ſeruanda tradidit·S;·et ipſa apli
ca doctrina in eugelio p filiū meū
diſpoſita ē·ubi diſcipli ei⁹ in uni
uerſū mundū uerba ueritatis
effundere miſſi ſ·Qd tunc·Nā
cū apli uā ſalutis pplo annun
tarent lucidiſſima aurora filia
rū ſyon in amore filii mi exor
ta ē·ſcilicet illoꝝ qui carnē ſuā
forti conſtrinxerit et malā con
cupiſcentiā inſeparabilē ipſis durit̄
mortificauerit·Et ſicut tunc hec
caſta uirginitas in ardente amo
re filii mei ſub ſecuta ē·ita etiā
hic in ualde amabilis ordo ſin
gularis deuotionis in carnatione
illius imitatus ē·qui ſ; recta ꝝ pla
mea uidelicet ut chori angloꝝ me
colentes·et eide unigenitu mea
paſſionē·et mortē ac ſepulturā·
in corpore ſuo portantes·n̄ tam
in martirio aut aliis ſanctis·ex
quib; hoies deficiunt·moriant̄·
ſ; filiū meū ſic imitantes·q̄d uo
luntat̄ carnis ſue abiciunt·et
ſc abominab; ſeclarib; rebus·et or
natibus in quib; mundus letant̄
auferēt·ut in eugelio de iohe lucer
na mundi ſcriptū ē· I pſe autē :xvi.
iohs habebat uestimentū de pilis
camelorū·et bonā pelliciā circa lū
bos ſuos·Quid ē hoc·Iste in quo
diuina grā mirabilē abstinentiā
ſuſcitauerat·p eande grām habe
bat defensionē ut tutus sui q̄d
in tm ſua honorē et diuicias ſcla
res contēpserat·et q̄d eiā p con
ſtrictionē quā in mortificatione
uicioꝝ circa uoluptatē carnis ſue
poſuerat·petulantes motus eide
corporis ſui fortit domuerat·et
maiores edificationis quā p̄de
ceſſores ſui inſtrueret·uidelicet
cū p duras et aſpas uias incedens·
uenas concupiſcentias conculca
ret·Quomodo·Qua plurima opa
uirtutū ſtrennue faciens·caſtitatē
ardent amauit·p̄bens eiā his

mā medicamīm qui illud deuote
exquirebant. Unde cuā illi qui s
uauis odor. uouens tur secreta
regenerationis. cundē iohannē in
maximis tenebris seli incertē. pacu
ratissimas operationes beatarū uirtu
tū uiuida sua subsequentes. neptā
altitudinē et altitudinē mundi
aliū rerū fugiam. et in constricti
one diffusi animi sm corpus suū
coerceamus. malā concupiscentiā
abiciam. ita excellentiorib; in
strumis quā hi q̄ ante ipsos sim
plicit in uia dni gradientes. sim
plicia habitacula faciebant.
serenissime fulgentes. acutā et an
gustā semitā arripiam. scilicet: xviij.
ea que in uoluptatib; seli s fortit
sub pedib; suis conculcantes. Quo
modo. Quo semetipsos despicien
tes. et corpus suū seruitutī xpi
operatione uirtutū subiicientes.
peculiarem in austeritate morū
suoz declinem. sic pbona excepta
sua exteris hoīb; lucidissime ful
gentes. Ha cuā angelicū chorū
fidelit imitant. Quomodo. In
abiectione sclarū. quo ut an
geli nec ūrena querit nec concu
piscunt. ita et isti cos hoc modo
mirabilit subsequunt. q̄d oīa
caduca contēpnunt. Unde
cuā sicut fili? mis ē nuncius salu
tifer. faciamus. et sacerdos sa
cerdotū ac pphetarū pphetarū et
edificator felicū turrū ita cuā
si necessitas se opposuerit qui
: xvij.

mit hui? modi hoies radicē odoris
cū multitudē habet. sit nunci? et sa
cerdos. sit pphēta et consiliator
ecclastice edificationis. nec omīno
abbis separandus ē. si tamū ocu
lus claritatis in eo lucet. nec ad
usū ecclastici dormiat. s; adm
strumentū ci? uigilet occupatio
nē tamū sclaris cause et contā
gia sclarū rerū abiciens. quia
nec angli nec sacerdotes. nec pphe
te iustitiā di occultabunt. s; cā ex
ceptio illius inuestiat. pferen.
quēadmodū de iohe qui harun
do uerus agnita ñ fuit. cui au
sternatē ihū subsequunt in euglo
rū scriptū ē. Et egrediebā
tur ad illū oīs iudee regio et ie
rosolimite. et baptizaba
bant ab illo in iordane flumine.
confitentes peccata sua. Q̄d ē hoc.
In suspiriis et gemitib; a delecta
tione uicioz egrediebat ad illū
in quo diuina grā operabat. uta
simplicis confessionis deuota
uoluntas. et uisionis pacis una
nimit omīs effectus. scilicet illoz
hominū quoz corda p timorē
mortis ad amorē unx concussa
fuerant. Quomodo. Quo ide iohs
p̄cursor ueritatis. et amaritudi
nē et dulcedinē cas intimauerat.
Unde et ipsi p confusionē penitudi
nis a rectitudine ei? flagitabant.
quatenus p declinationē malozq.
et p confessionē bonoz confessionē
sceleru suoz ponentes illū mere

rem̄ adipisca·qui ipsis n̄ inum
bra amq̄ranꝭ remediū de nunca
rcꝭ·ſ;qui eꝭ in luce nouitatꝭ
uerā salutē conferrec·S;uide
ihꝭ hoīes ad se uenientes docēſ·
æ fluminc irrigationis p̄fundēſ·
uerba pernitidinis ex adhono
rē uenturi saluatoris qui uenens
salutē fidelib; contulit·æ illi face
re n̄ negligam·q̄ testimonio scīfi
cationis fulminantis opis plus ad
dum·indicet p̄nspirationē, scīa
rū rerū nouā austerritatē secūm
similitudinē illā aggredientes·
quā exp̄cepto c̄de testimonii sci
ficationis p̄regnerationē spūs &
aquę inabiectione diabolice ſer
uitutis nouū hominē inducentes
adierē·ſ;ubi stimuli impellentꝭ
necessitatꝭ se obtulerūt·admo
nendo·& erigendo·ac sanando·
manū deuotꝭ unuam, p̄cumb;
porrigant·sitam̄ ad candē dig
nitatē ecclāstica, promotione dig
ne puenerē·& in hoc p̄decessorē
suū fidelē imitent·ut q̄d ille
udit membra ostendit·ipsi in
nouitate lucis ueracit̄ ēplcant·
Ipsi cū s̄ Zona ecclę cā ualde
constringentꝭ·quo incarnatio
ne filii mei occupati s̄·ex q̄a cūā
angelicū ordinē excrcent·scīa
ex n̄ cessantꝭ nullis horis can
tando cū sonitu·aut orando in
cōpunctione·n̄ aut̄ excussis cla
moribꝫ·ut inutilis pulueꝭ aut ari
dus absq; uiriditate compuncti

onis·ex q̄a cuā n̄ recusant operi
p̄ncessitate sua n̄ tam̄ inmanib;
suis sclāria querentꝭ·ſ;cū cari
tate & humilitate se ipsos acuit
cirtcūspicientꝭ·o ipsi fortissimi
atq; amantissimus ppłꝫ mīs cū in
eis afflictionē illā aduendo·quā
filius mīs in carne sua passus ē·
quō & ipsi sedm̄ mortē illi' mo
riunt̄ cū uoluntatē suā deserendo
ns·& p̄pt̄ unā cūnā magistrario
se subicientꝭ·sedm̄ impiū p̄lauꝫ
suoꝫ gradiunt̄· Qua ppt̄ ex
uestitu aliꝫ ppłꝫ n̄ assimilat̄·
quia ex ipse uirgo·incorrupta
incarnationē filii mei quę plu
rimū distat a p̄creatione aliꝫ
hominū ostendit·Nā cande in
carnationē legale impiū uiri
ac mulieris n̄ tetigit·sicut nec
iste ppłꝫ ulla conscripta lege ad
hanc constrictionē cogendus ē·
ſ;qui cā p̄dilectione dī sua uo
luntatē uouendo aggredit̄·hic
in ipsa p̄seuerat·ne retro cedens
corruat·sicut lucifer·q̄ lucē de
seruit & tenebras recepit·]de
cui uestimis sedm̄ coruscationē
supnoꝫ spūum cū alis subuolita
tis suę circūuolat & incarnatio
nē ac sepulturā filii mei desig
nat·q̄a signū c̄de incarnatio
nis in code uestitu habet·qui
habet q̄ se ad fortissimā obedi
entiā exhibet·& signū c̄de se
pulture in ipso uestitu portat·
qui inoꝫib; iustitie sctārib; cau

scī spē in abrenuntiatiōe·

xcix

sis ab remmiat· Vnde q̄ pura
uolumat codē uestim induit·
salubri remedio alleuat· Et ido
qui illū p̄ inuocatione spūs sci in
benedictionib; suscipit ñ illū ab
iciat· quo qui cū p̄ abiectione
p̄ seuerauit malū comitt̄ serit cū
illo erit q̄ anglicū ordinē spīt
uit & immortē sepultus ē· q̄d ē
hoc· Quo hic ppls exp̄cepto legis
ad hanc constrictionē stimulat
non ē· s; uolumat sua aggred
sus ē pactū meū obseruare· et
ma eccl̄am meā sua scā conuer
satione illustrare· Quomodo· Ist
post primā lucē dicā aurora so
lis aspicit· ma ordo ist post uo
ces aplōz exortus ē· Quid ē hoc·
xx. Prima lux dicā fidelia uerba
aplice doctrine designat
aurora uero uitā huī conuer
sationis que primū insolitudi
ne & in spelunc̄is post eandē
doctrinā germinauit demon
strat· sol aut̄ discretā & bene
dispositā uitā deinde in seruo
meo benedicto declarat quē
ego in ardente igne p̄ tanti m
docens eū in uestitu conuersa
tionis sue incarnatione filii
colere· & in abnegatione uolun
tatis sue passione illi imitari·
qua idē benedictus ē q̄si alter
moyses in lapideo foramine la
cens· et corpus suū in multa
aspritate obamorē unx: cruci
ans et constringens quā dmo
dū cui primus moyses in lapi
deis tabulis exp̄cepto meo aspā
& dura legē scribens is dicit de
dit· S; ut filius ms eandē legē
p̄ dulcedinē euglii p̄foraret sic
cui benedictus famulus ms p
positū huī ordinis q̄d amit ip
sū durissima conuersatio fuit
p̄ dulcedinē inspirationis sps
sci discretā & planā uiā fecit
ac p̄ hoc plurimā cohortē suc
religionis collegit· ut cui filius
ms p̄suaderet odoris sui xp̄ia
nū pplm sibi coadunaret· Et
deinde sps sēs cordib; electoz suoz
suspiria uite haberet inspira
ret· ut sicut in lauacro baptisma
crimina pplōz ablueret· ita & ipsi
in significatione passionis eiusdē fi
lii mei sclārēt pompas abicerent·
Quomodo· Nā ut homo a diabo
lica potestate in sco baptismo con
uertit̄ crimina uetus macule abi
ciens· sic & isti ūrenas causas insig
no uestitus sui abnegant· in quo
cui & anglicū signū habent· Quo
modo· Ipsi cū in uoluntate mea
p̄ceptores pplī mei posita sunt·
xxi. Unde qui ex ipsis in sca conuer
satione p̄ bonū multitudinē pasto
res eccl̄e mee constituant· q̄a et
angli qui nulla macula ūrenē car
nis tanguntur custodes pplī mei s·
Nā sicut angli coram do in duplici
honore s· sic & hoīes huī religio
nis s in duplici uita· Quomodo·
Angli in celestib; do sine mūis

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0132
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

sione seruunt·& cuā mūris hoīes
a diabolicis insidijs sēp̄ pugnant·
Sic & pplūs iste anglicū ordinē imi
tat·cū ūrtna despiciens do comdic
famulat·& cū cuā reliquos hoīes
suis orationib; amaligmis spirtib;
die ac nocte defendit·Unde si ecclā
mea rectū pastorē n̄ habet ut pplūs
huīmodi religionis clamando &
flendo ipsi subueniat·et q̄ meo
pbatus inuenit si necesse fuerit sup
extensū sacerdotiū suscipiens ip
sa in ecclo meo strenuus defendat·

Nullus autē religionē istoz repen
tine & uelut exsōno cuigilans
aggrediat·nisi prius inconstricti
one animi sui si inhoc ꝓposito p
seuerare ualeat examinet·ne si illud uoluntate
sua infecte benedictionis susceptū
et postmodū in peruersitate erroris
sui abiciens·m̄ sine penitencia il
luserit·in damnatione mortis mi
serabilit̄ pereat·Qua ꝓpt̄ o carissi
mi filii mei ualde inconsiderate
dissipari cūis·surgite ciuis inhu
militate et incarnate·et scō ꝓpo
sito ut̄o utilit̄ & unanimit̄ cō
sentite·Sed ut uides aliis·xxiij·
splendor ut candida nubes p̄dic
ta muliebrē imaginē abumbili
co et deorsū quo usq; ul
ua n̄dū eleuit honeste circum
dat·qui ē sclāris una que in can
dore serene uisionis ecclām
aplenitudine germinantis for
mudinis·usq; ad extremitatē

illā ubi ultra ia n̄ dū infilius su
is ꝓcessit·in reuerentia iuste sub
uentionis circūplectit·Quomodo·
Quia circa umbilicū ē germen
mbroz de quo omne genus hu
manū pcreat·unde & ibi in ecclā
sclaris pplūs ꝓquē ipsa ad plenū
numerū mordimb; suis pueben
da ē demonstrat·cū ibi reges &
duces·principes ac p̄sides cū sub
iectis suis·ac cuā ceteri diuites
& paupes ac egeni cū reliquo
pplo conuersantes denuntiat·
et ꝓphos oms ecclā ualde ornat·
quia cū sclares hoīes legē di
que ipsis posita ē fidelit̄ conser
uant·eande ecclam plurimū ex
ornant·scilicet cū multis am
plexib; dim amplectunt·ita q̄d
sincera humilitate & deuotione
magistris suis obediunt·& q̄d
elemosinis & uigilijs ac communi
ta & cuā uiduitate ac ceteris
bonis opib; que di s̄ corpus suū
ꝓdi amore castigant·Unde isti
qui constituta sibi legē secdm
uoluntatē meā custodiunt·ual
de amabiles mihi s̄·Sed siq̄s
existis iugū libertatis mee inob
iectione sclarū ferre desiderat·
adme ciuis ueniat·nisi inuenc
tura carnalis copule sit·qua liga
tura temere n̄ soluat·n̄ ꝓuoluntā
tē illius cuius consortiū habet·
Quomodo·Nec maritus uxorē·
nec uxor maritū inhoc ꝓposi
to deserat·nisi uoluntas ambōz

xxiiij

xxiiij

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0133
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

sit· & tunc si ma de libꝝ aucꝝ mat·
aut ambo remanent in sclo· aut
ambo a sclo separent· quo ee ñ
potest ut pes unus ꝑ manet in
corpore· & alter a corpore absci
datur· saluo hoc· Sic etiã ñ con
grunt· ut martius sclm colat et
uxor· sclm deserat· aut ut uxor·
in sclo resideat· & martius sclm
fugat· si in supna una decorẽ
suũ inuicem uolunt· ꝙa si hoc
in diserti & insipiẽt· agit· ñ bo
stia s; rapina appellabitur· Qua
ꝓpt· qui in carnali copula lega
li iure sibi coniuncti s unanimi
ter simul maneant· nec alterũ ab
altero sine consensu alterius· nec
sine dispositione· aut demonstra
tione ecclastici uigoris insipiẽs
se discedat· quãdmodũ in
cuglo metrũ scripsi ẽ· Quod
ergo ds coniunxit· homo ñ se
paret· Quid ẽ hoc· Ds mentaꝫ
ne humani generis carnẽ de car
ne tulit· & inuisibilẽ copulatione
coniunxit· ma constituens ne
hec conexio ꝓcipitanter abinui
cem separaretur· Quomodo· Quia
ma inconiunctione uiri ac mu
lieris erit· ubi caro carnem et san
guis sanguinem legali ostensione
copulat· ne abinuicem sua stulta
ꝓcipitatione disiungant· nisi
hoc excusta causa aut ex ratio
nabili deuotione utriusq; liga
ture cuenire occurrat· quo ds
in secreto sapientie suę hanc

coniunctionẽ maris et femine
ad ꝓpagationẽ hominũ benigne
disposuit· Et quia hec coniuncio
ab ipso ma decenter constituta ẽ·
idcirco stulta cupiditas hoĩs ab
scisionẽ in his duab; partib; ñ fa
ciat· nec pars hec nec illa dotẽ san
guinis sui malicnũ locũ ducat·
quo sicut ds ꝓcepit ne homo occi
dat hominẽ· ma etiã iussit ne ho
mo ꝓ rudelitatẽ fornicationis
sanguinẽ suũ a recto loco suo
abscidat· Vnde etiã homo ardo
rẽ cupiditatis sue deprimat· nec
incendiũ suũ ad alienũ ignẽ trans
mittat· ꝙa si hec ardens uolun
tas calorẽ alterius uoluntatis cũ
feruente concupiscentia fortio
ris t melioris cause concepit·
uerit tunc cũ desiderio animi
sui & cũ colligatione amplexio
nis mutus illi inimicũ coagulant·
Na exterior uidens oculus interiorẽ
calorẽ in adustionẽ excitat· Et
quãuis corpus hoc peccatũ cũ
corpore illo ñ operet· tamen uolens
uoluntas facit opus ardoris in
illis· ma qd omia uiscera ex ꝓpt
conscientiã suã concutiuntur·
Qua ꝓpt claustra exterioris hoĩs
tam cauta custodia obseruent·
ne interior homo ꝓpsipi
dam negligentiã saucietur·
Erit unde qd hu ius splen
doris circa ipsã imaginẽ
se late diffundat· hoc ẽ qd
in honore supne trinitatis ꝓ

xxxv.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0134
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

dicte ures ẹcclãstice instrumonc⁹
ubiq; felicẽ ecclam in dilatatione
erumpentiũ germinũ & in diffu
sione beatarũ urũ diuinaũ mis
modo circũplectentes consoli
dant· unde etiã plurimos gra
dus & scalas in ea bene & decenter
ostendunt qui s̄ diuersi ordines
tã insclarib; quã inspiralib; hoib;
pquos cadẽ ecclã in bonitate mo
rũ et in disciplina uirtutũ filios
suos cũ suauissima reuerentia edu
cabos adsupna pducat· Quomodo·
cũ uirtutes spernunt· et cũ ecclesia
diligunt· Quid ẽ hoc· Quia lega
lia p̄cepta que ipsis instituta s̄·
in diuino amore fidelit̄ ẽplent·
Sed sicut unus ds· xx·viij·
ẽ· ita etiã in his trib; p̄dictis or
dinib; una ecclã ẽ· fundatur· ille
ẽ qui plantator· omniũ bonoꝝ ẽ·
quodcũq; eni ille n̄ plantauit·
hoc stare n̄ potuit· Unde illa in
strumo quã ipse n̄ instituit· hec
in magnis illusionib; decidet· Quo
modo· Quia ds hec n̄ plantauit
que adsuptora cũ flatu supe as
cendere uoluit· nec amoribus suis
subica uoluit· Hoc ibi ẽ· ubi mi
nor· ordo supra maiorẽ ordinẽ
quidẽ antiquo consilio principa
liũ magistroꝝ inuoluntate mea
constituus ẽ se eleuare conendit·
et ibi quidã in diuersis signis ue
stituis sui se uolunt extendere
sedm mores suos· ut insania sua
se cognitam· uelum si ordo angelicꝰ
se erigere uellet sup ordinẽ
archangelicꝰ· Et q̄d hoc ẽt· Qsi
nichilũ & unanc essent· q̄a sic rec
te constituunt ds ordines inuicem
tamb; suus diuidere uellent· Sed
hoc ẽ n̄ debet· Sic etiã nec hoc ẽ
decet· ut abbis in insania diuersi
tatis suę inuocet· qui in ꝓposito
suo semp̄ nouꝰ ẽ uolunt· & rudes
in scientia sua addiscendũ ea que
in mũb; suis s̄· deserunt bene con
tenta uia & bene exarata arta an
tiquoꝝ patrũ· qua illis spūs sc̄s in
spirauit· Unde multi existis con
stitutas ordinationes· q̄s ecclã
unamquis patrib; habet in mag
na supbia destruunt· et hoc in
plurimis seismatib; diuersarũ
institutionũ suarũ faciunt· Ipsi
eni in diuersis circumonib; suis
fructifere arbores dici uolunt· s;
nec uacue harundines possunt
appellari· quẽadmodũ dilecto
iobi de illo ostendit̄ qui intepo
re marcens abicit̄· ut scriptũ ẽ·
Scio opa tua· quia neq; frigi xx·viij·
dus es neq; calidus· Utinã fri
gidus ẽs aut calidus· s; q̄a tepi
dus es· incipiã te euomere ex ore
meo· Quid ẽ hoc· O stulte qui in
temetipso turpit̄ marces· ego q̄
cognitor· secretoꝝ suũ· in scientie
oculo uideo opa desideriaq; tuaq;·
quo opa que adignẽ igne illu
minatoris ꝓuenit omnino n̄
effugisti· nec etiã opa que glacie
frigidi rigoris inducunt om

no abic cisti· Quomodo· Tu nec
es immalis opib; nec ociosus frigidus
nec inbonis actib; nec otiosus feru
dus· S; iuuo q; pinstabilitatē mus
tuę ut tepidus uentus pendes u
delicet uncinno sciens· q̄d sis· q̄a
nec inmalo enormas penas· nec
in bono digna p̄mia consideras· Q̄m·
Qua intā magnā pfunditatē
respicis· q̄d fundū ei inuenire n̄
uales· et quia erā tā altū mont̄
aduendis· q̄d eacum n̄ ei ascende
re n̄ potes· O mei rubi ēt ut in
imāle seruū ꝫ peccatorē te sciret·
quā sis imporē· ita q̄d uix ad
iustitiā respicias· Nā si abomi
actib; separatus ēs· peccatorē te
intelligeres· uel si amalis opib;
te abstraheres· aliquā spē uitę
haberes· Nunc aut̄ ut tepidus
uentus es· qui nec humiditatē
fructib; affert· nec as calorē indu
cit· Tu enī es uelut incipiens et n̄
quasi pficiens· q̄a bonū tangis
in inceptione s; illo te n̄ pascis in
pfectione· ut uentus qui dos bois
p̄cunt· et n̄ sicut esca quę inuen
tē ei uadit· Vtrū enā carius ē
manis sonuis· an pfectū opus·
S; acceptus ē pfectū opus· quā
manis sonuis· Frido cū silentio
humilitatis opare· et n̄ cū superbia
extolle te· quo ille p̄nihilo con
putabit· qui societatē sēficatio
nis illoꝝ q̄ me intenuatis obsecro
amant abiciens· hoc pflagrantē
iactantiā aggredit· q̄d p̄ suauē
mansuetudinē adimplere dei
dignat· Q̄d si p̄ inchoationē re
uidimis um uerboꝝ meoꝝ que
cibū fidelib; p̄bent ut art̄ tēp
taueris· et si tunc inea torpens
ac nulla dulcedinē iustitie te
tangentib; ostendens· ita adde
ueriora cadis· tunc ego ꝑpter
tepore negligentię tuę incipiā te
docere· scilicet exadē ui uerboꝝ
meoꝝ expellens te· quo nullū sa
porē suauitatis pfficaciā opan
onis tuę exhibens· ad ueriora
beate receptionis n̄ anhelas· Vnde
et ita abiectus conculcaberis· sic
ꝫcib; ille qui ꝑ tepore gustus
exors bois picit· amittit quā inuen
tē ipsius recipiat· S; q̄d nunc·
Ycarus enī uolans et uentoꝝ stre
pitus resonat· s; radices n̄ flores
nec germē p̄ferunt· Nā qui sub
iugo meo ē debent lasciui s·
nec secm disciplinā incedunt·
Quid ē hoc· Ipsi rectā uiā transi
liunt· et multa inutilia taberna
cula sibi faciunt· Huiusmodi enī
bois nullū fructuose iustitie ha
bentes· s; in semetipsis torpentes·
nec inconstructa sibi lege ardent
nec secm conuersationē p̄ceden
tū patrū suoꝝ faciunt· s; quisq;
eoꝝ quandā singularitatē inse
metipso sibi planat· et secm
uoluntatē suā legē sibi ponit· sic
in ꝑpriis cogitationib; suis· et in
magna instabilitate p̄ inflatā
superbiā se aduolandū deuans·

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0136
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

Et quō ihs recto fœdere patrū suoꝝ nō
adhærent·idcirco semp nouū æru
dē in magna instabilitate hac &
illac sedē uoluntatē suā uagantē·

Qua ppt et ego comparo illos .xx.ii.
stulto artificib; q magnū
ędificiū inabilē erigentes·nō imitan
tur prudentiā alioꝝ artificū·qui
in multis instrumētis optime edoc
ti·& diuersis pbationib; ędifica
tionū examinatā·oīa iuxta quę
ad edificationē ꝑtinent bene no
uerunt·& oīa instrumēta sua in
tē disponunt·s;ipsi uacui & in
sipientes in semetipsis confidunt·
quia p̄ alios sapientes sapientes ē
uolunt·& edificia sua ita ponunꝝ
q̄d adūp̄stantes mobilia s̄·unde
cuā auertus deciduntē·quō nō sup̄
petrā·s;supra arenā posita s̄·ita
& isti faciunt q̄ in superbia sua in
semetipsis confidentes·p̄amq; s
patrib; suis prudentes uideri cu
piunt·nec sedm fedus eoꝝ ambu
lare uolunt·s;sibimetipsis legtes
sedm uoluntatē suā in magna
instabilitate ponunt·& ido mul
tociens ꝑ diabolicas tēptationes
ad peccata quantumē·q̄a nō sup̄
xp̄m s;sup̄ instabilitatē morū
suoꝝ inmun.tur· .xxv.
Unde nec ex
spiratio spūs scī quę in antiquis
patrib; operabat̄ ꝑ superbā inflatio
nē euacuatē uolo ut fidēli homi
ni cū humilitate sufficiat q̄d si
bi a p̄decessoribus suis instituti ē·
nec si plus inantē voluerit quā
humilitē querere debuerat·p̄ca
tepescentis inde recedens ex hoc
rubore confusionis accipiat·ut
in euāgelio scriptū ē· Cum inui
tatus fueris ad nuptias nō discū
bas in primo loco·ne forte hono
rator tuus sit inuitatus a illo·& ue
niens is q̄ te & illū uocauit di
cat tibi·da huic locū·& tunc in
cipias cū rubore nouissimū lo
cū tenere·Q'd ē hoc·Quando ꝑ
supnā inspirationē admonitus
fueris·ut p̄ fideles labores tuos
ad tabernaculū illud uenias·
q̄d semp̄ inuisibili uita habun
dat·ita q̄d assidue insistentes
et honore ac sēctificatione inuir
gunta uirga et imbuta manu
inducere ęcclā ihēsū & in cor
ruptione & confusione accedere
tione germinis et floris sui uti
stat·tunc comprime mentē tuā
in humilitate nō eleuans eā in
elatione·Quomodo·cū sclarēs
causas in amore di a corpore
tuo abieceris·tunc quasi pulcher
rimus flos ascendes·qui in ędc
sti iersim sine ariditate cū filio
di floret·in quo oīa ornamēta
animarū apparent·quia uer̄
homo oīs abominationes ho
minū p̄fert·nouus autē omnē
sēctificationē uirtutū edificat·
Et ido cū ad hanc sēctificationē
ueneris·erubesce antiquū se
mentē qui semetipsū a beatitu
dinis loco deiecit·p̄ appetitū

manis gle immitat. Qd ē hoc. Si ui
deris aliquē tibi ornamentē. tanc
ne pflagramonē mentis tue sup
eū ascendas dicens. uolo sup illū
ant sicut ille ē. Qd si hoc modo
te exaltaueris. numqd tunc fide
lis seruus es. cū dīm adiracundia
puocas. ma qd te illi opponis. S.
si uero exeris aliquē fortius in
strumentū habet quā tu habeas.
et si tunc illi pmundia detraxe
ris. plana uia ñ ambulas. s. pde
uia inedie. Qua ppt studе in bu
militate do seruire ē in supbia
bachari. nec te puantitatē simula
tionis sup illū extolle q̄ iusta ex. xix. q. iii.
animatione maiori desiderio et
ne ut lucet quā tu ardeas. sci
licet adeūdē beatitudinis culmē
pfupnū ardorē ma inuitatus
abillo. qui omīb; ueritatē dili
gentib; pmū se manifestat. ne in
scientie oculo uenens idē qui
te inhumilitatis obsequio et il
lū in carnalis dono pinspiratu
onē beate admonitionis uoca
ut recto iudicio suo diiudicet
te dicens. Tu qui te pflagrantē
supbiā in locū illū et exercitū cui
socius ñ es relinque uanā glām
tuā. et da psubiectionis officiū
huic dilecto meo culmē honoris.
qd timore rapuisti. et qd exinde
de te. Quo si hoc modo deiectus
fueris. incipies pangustiā me
roris et tristicie extimescē ab
iectionis sentire et ma te pice

tū abhorrere. quia custos anima
rū auferet tibi alienū honorē
quē fraudulenter inuasisti. cū te
illi opponens hoc tenere rapere
ptabas qd habere ñ debuisti. vñ ꝛ tanfer
tibi dabitur qd habere noluisti. d' habe
ha eiā cū minor ordo supra ma uolebas.
iorē se exaltat pustū iudicū
meū deiectus sub primē. quo no
lo ut alīt ante oculos meos sup
bia sit. quā in deiectione confu
sionis. Nā si ancilla supra dīnam
suā se exaltauerit tanto despec
tior omīb; eā inspicientib; erit.
quia hoc fieri ptauit. qd desi
derare ñ debuit. Qua ppt q̄
sibi sedm cor suū leges faciunt.
et in hoc uoluntatē meā ñ que
runt. magis ex hoc in defecto
nē quā ad pfectū uenium. in
terū filius mis in euāgelio testat
dicens. O mis plantauo quā ñ
plantauit pat mis celestis. et ra
dicabit. Quid ē hoc. O mē qui in
scientie cordis et mis ac moru
surgens in uritudinate illa qua
homo uiuit cū homo illud ma
in semet ipso seminat qd post
ea in calore feruens ma et copu
latur sedm qd hoc pficere uult.
illud in dilectu transponit.
aut in exaltatione mis. aut
in peculantia carnis. aut in
supflua pollitione. aut in occa
sione excusationis. aut in mu
ditissimidine opationis. sursum
aut deorsū in pendentē uadens

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0138
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

nec quale fundamentū sit dis
cernens·scilicet an male aut in
male sit scire contemplantis·ueri
hoc iusto iudicio destructū·quo
plantationē ista inutili opere non
plantauit pater ille q̄ celos et omīs
iustitie habitator ē·et ideo cecida
arescit·quia de terre celi nō ascen
dit·s;de suco carnis uenit·Quoniā
Quia homo p̄stituta sententia sua
hoc opus faciens·nec iustitiā·nec
uoluntatē creatoris sui inspicere
uolunt·s;ad illū qui semp̄ eodē
carnis ipsius infragabilit̄ exa
minat respexit·Nā q̄d hominib;
cū oculis suis acute nō dum figere
nolunt p̄decepuonē nimis suc
aliquando bonū iudicū·si hoc
exspirando spūs sc̄i nō calefacit in
interiū ibit·quia hoc uana
gl̄a p̄transiunt·Cū cui uani ho
mines inuno p̄sentiū afficiunt·
malitio p̄uanā gl̄am inuouan
tur·multociens insuperbia et in
simulatione ac inspū zelotipū
se extollentes·et cū multociens
inmolestia et indignatione
ac incontradictione aliarū in
firmitatū quę de me fluxerit
se dilaniantes·nec nō in ceteris
bonis quę nō s̄ inportune tedii·s;
inardore desiderii de die in die
p̄ficiendi se inuicē cōprimentes·
Nā q̄d de me fluit dulcē et sua
uē gustū animę p̄bet·semp̄ in
p̄sentia sua p̄ficiens·et nō instabi
liter retro aspiciens·Unde ille
beatus ē·qui unice confidens·spē
suā et unicū ac sinē opū suoꝝ nō in
se s;inme ponit·Qui facit hec nō ca
det·qui uero sine me stare uolue
rit·inruinā ibit·Et qui s̄ illi·Vide
licet hi qui semetipsos p̄uanam
gl̄am nouos faciunt·et p̄pter
utilitatē q̄d inp̄ceptis meis pactum
in semetipsis confidunt·Sic̄ enim
uetus uestimentū inutilib; hominū
molestiū ē·sic ego in domus
meis spernendus nō sū·quo illa in
simplicitate semp̄ noua s̄·et q̄nto
uetustiora tanto cariora s̄·Qua p̄p̄
que homines in semetipsis absq;
inspiratione mea excogitant in
uanitate morū p̄mania studia
ex diffluent·et quātus aliq̄ndo
in conspectu hominū stare inde
antur·tam a oculis meis cecla-
pmehilo ea habeo·in me in cuglo
seruptū ē· Sunt illos·ceci s̄ .xxv.iij.
duces cecoꝝ·Cecus aut̄ si cęco du
catū p̄stet·ambo in foueā cadunt·
Quid ē hoc·Ꝑmittit illos qui in
factis suis puersi s̄ inpuersitate
sua diffluere·quia in rectitudine
bonoꝝ opū se corrigere nolunt·
Et quo in estimatione sua se in
stos nominat cū inactib; suis ua
nis sint ex ipsa facilitate sua ceci
efficiunt·quia p̄uā iustitie am
bulare contēpnit·et quo magis
uiā inquitatis quā uetustatis
illis hominib; p̄ponunt·qui eos
inmalis op̄ib; segui festinant·
Unde qui hoc modo usū rectitu

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0139
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

dnis nī habent· cū mam̄ sc iustos
ēt ꝯmuſti ſ· cū uiā uere doctri
nę ignorantib; uiā falſę iuſticię
demonſtrant· parū infoueam
deſperationis cadunt· quō nec iſti·
nec illi· quo eāt ſciunt· Sed in .xxx.mj.
bis quoda indignatione mſa·
corā hominib; aliquando deuio·
quoda aut̄ ꝓmotionē ꝓſpi
cuę iuſtitię tacite corā hominib;
interdū uolens· ſ; tam̄ ea p
ponderationē iuſti iudicii mei in
futuro ulciſcor· Et ꝓbboc q̄ fide
liſ ē ſtudeat aſcendere ad altitudi
nē uirtutū· et nō adima ſcālā deſ
cendere· Quomodo· Qui in mi .xxx.v.
nore gradu ē ad maiorē aſcende
re potuit· nā aut̄ qui in maiore ē
ad minorē ſe declinare debet·
Quid ē hoc· Nā ꝓſides poſſunt ad .xxx.vj.
duces ꝓuenire duces ū ad reges
aſcendere· nā aut̄ decet reges ad
duces deſcendere· nec duces ad
ꝓſides ſe declinare· Sicut reges du
cib; ſe ſubiugarent· uel ſi duces ꝓ
ſidib; ſe ſubiicerent· wach omiſ
pplę uociferarent· et eos deriſui
haberet· Ita qui s inſcālarib; poſ
ſunt uiā p̄dictę pigmarię ſub
ire et qui s inuia eorundē pig
mentarię poſſunt ꝓfectos qui s
uidēt uidens odor· uouens mr· ſecretę
regenerationis adire· nā aut̄ q̄ s
idē uidens odor· uouens mr· ſecre
tę regenerationis· decet ad eoſdē
pigmentarios tranſire· nec ipſos
pigmentarios ad ſcālares corruere·

Qđ ſi iſti qui s uidens odor· uo
uens mr· ſecretę regenerationis
ad ipſos pigmentarios reſpiciunt
uel ſi idē pigmentarii ad ſcālares
tranſeunt· heu· heu heu abam
mab; iuſtos ſup eos dicēt· et corā
me in abiectione habebunt· in
digna penitentia reuertant· q̄a
ſi alicui· gradus ſup inferiorē ce
ciderit ambo deſtruent· Sic et
illi erit qui rectū mr· ſuū dese
runt· et retrorſū incedunt· Nā
qui filiū meū induerit· quē ta
lem filiū induere poſſet· Nullū·
et uere nullū· Gaudet aut̄ in
parte uiro· quō multociens in
minoribus maiores iudico· et in
maioribus minores inuenio· q̄a
ſuperbia cadit· et humilitas aſ
cendit· Unde pacē et caritatē ac humilitatē habere inter
uos· ſicut et animę iuſtorū cū
angelis et angeli cū archangelis
habent· Animę enim iuſtorū offi
cio angelorū nō inuident· nec an
geli gſam archangelorū dedig
nantur· Quid ē hoc· Archange
li in maiori neceſſitate maiori
demonſtrant· angeli uero in
frequenti uicinitate mi
nora denunciant· fidelis au
tē pplus humilitē obtēperat· Uno
uniuſquiſq; officiū ſuū fideliter
exerceat· Quomodo· Qui s iu
uens odor· uouens mr· ſecretę
regenerationis cū maior· occa
ſio ecclaſticę neceſſitatis ingru

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0140
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

arbang geli

ertr incunabiles causas subuenī
onis ipsius uelut recolamr. et q̄ s̄
mope pigmārioꝝ assidua de
rminatione infrequentib; cau
sis certa negotia infirmonis cā
quasi angli exerceamr. et hoīes
qui adsumā beatitudinē desi
derant puenire uerba exꝝ fideli
ter suscipiant. Quomodo.

Nam qui uiuens odor uouens. xxx. vij.
ter secrete regenerationis
existunt uelut gramū sibi. q̄d
siccus et fortis cib; hominū ē.
sicut et iste ppls mīs asp et durv
ad gustū suci sclārū rerū ē. S;
p̄dicti pigmtarii s̄ quasi poma
que dulcē saporē se gustantib;
p̄bent. ut et iste puulus manē offi
cii. sui se suaues hominib; exhi
bent. Cōmunis aut̄ sclaris ppls
uelut carō estimat̄ inqua et
casta uolatilia inueniunt. quō
qui in sclō degunt carnalit̄
uiuentes filios pcreant. inter
quos tam castitatis imitatores
reperiunt. scilicet uidue et comu
nentes q̄ ad supna desideria p
appetitū bonarū uirtutū uolāt.

Sed et idē ordines ecclāstice. xxxvij.
institutionis. in duab; uitis
uersant. Quomodo. Spūalitū et
sclārū. Quom. ist dies et nox.
Quid ē hoc. Spūales s̄ ut dies.
et sclares ut nox. intēporali u
ita hominū degentes. Q̄d ē hoc.
Dies claritatē solis et seruitutē
lucernis actis habet. q̄d p̄sig
nat. quia spūales hoīes et ordinē
uitutis odoris uouentis ter se
et ter regenerationis et ordinē p̄
dictoꝝ pigmtariorꝝ in se seruant.
Nox uero lucē lunę cū stellis et ob
scuritatē umbrose tenebrositatis
tenet. q̄d demonstrat quō sclāres
hoīes et iustos inter suis lucen
tes. et peccatores obscuritate delic
torū grauatos in se tenent. S; q̄
noctē sclārū deseruerit et addic
spūalitū. ppt̄ amorē unę se con
uerterit. stabilis in hoc facto sit.
ne si retrorsū incesserit. uelut
adc assimulet̄ qui p̄cepti unę
transgredientis in sclāres crīnas
expulsus ē. Vnde nemo sit p̄cepti
mundū relinquere. et fedus meū
sua uoluntate audacter irritare.
nisi prius in magna p̄batione
examinatus sit. q̄a qui filiū meū
primā cepit. nolo ut eī redin
quat. Nā qui ī incarnatione
se induerit. et crucē ī in manū
suas susceperit. numq̄d conuer
tens ē ut abiciat dīm suū. Nullo
modo. Ergo his adiunde. omo. xxx. ij.
qui uoluntate cordis sui con
fessus fuerit. et in deuotione aīe
sue uouerit uitā meā in habitā
one sclārū rerū portare. et si ut
eā in ipso ardore cordis sui p
uoluntatē desideramus anime
sue signū religionis in condim
to uestre intentionis susceptū.
in illo p̄manear. ne si illud post
ea in contēptu pfecerimus mali

abiecerit iudicii districh exami
nis accipiat. Quid ē hoc. Quia il
lum spreuit cuius signū in semet
ipso suscipiens conculcauit. sic
et iuda cū comūpserit cū illū in
insania incredulitatis increce
affluxerit. Nā ut iuda nefas illud
nō mutauerit. ita et christe nūquid
quidē passionē in uoto suo abi
cit. Qđ cui homo in promptu hoc
cuiā reddere debet. secūm qđ da
uid testatē dicens. In uoibo in
domū tuā in holocaustis. reddā
tibi uota mea que distinxerūt la
bia mea. Quid ē hoc. Primum o
nē bonę actionis operationis inuo- xl.
bo o dñe mis in confessionē tuā
simi domi tui. scilicet in ardente
desiderio tuaū uoluptatis meę
relinquens. ita qđ nihil mihi
dulcius ē quā inhiare adue
ctatorē omniū. Et ob hoc red
dā tibi uota mea que pronūt
os meū cū anima mea. quia hoc
placere uolo qđ tibi iusto iudici
in ardente desiderio meo prius
promiserā. uidelicet ut achis meos
ad te dirigerem. qđ insipiens
transgressus sū. s; nunc adue re
currere desiderans. uolo mala
deuitare et bona facere. quo ra
tionalitas et intellectus que in
me feruent p discretionē uere
castigationis magis queat ad
te unum dñm inhiare. quā pstul
titia false comparetans diabo
lum imitari. Vnde ob hoc cū cor-

tuū hoc modo in obtuleris. consi
dera quomodo illud prudenter
placeas. O cuius cui mis acutissime
iudex. quid uolumus hōis in lo
quar. Vbi qđ meū ē. hoc districtis
sime requiro. Qua ppē ostulti- ut / ppē ostulti
quid uobis tā magna onera im
ponimus. qđ putatis uobis tā facile
et qđ carnalē uolumatē uram de
seramus. Nā placet quę uobis excep
tis malis data ē ad hoc nō cogimur
ut selim relinquamus. nisi prius
pmultos labores tua exercitam
ni. ut carnalib; desiderius que
in uobis s. frenū imponere possim.
Sed rapido uerno assimila
mini. quo cū uana gla mea
te uram afflauerit. tunc exaliq
aspirare loquimini sic dicemus.
Amplius cū selo laborare nolo.
s; illud festinanter fugere uolo.
Et cur tua me franga in uano
labore. s; cū hęc mea uos dici
tis. putatis ea ita terminari ut
excogitatis. Nā multa uacillan
te animo me queri. ita qđ tan
tū signo religionis exterius
notanter. puris oculis me nō que
ritis. nec semetipsos multa
doctrina simplicitē circūspici
tis. quomodo diaboli qui
cos deuorare cupit effugiant.
udum colluba impurtitie aque
considerans uolucrē qui eā
rapere tēptat fugit. Sic isti dia
bolū nō fugiunt. cū cū inscrip
tura doctrinarū uenenatē u

dem·ſ;in repmuno ſopore q̄
aſpeccmatē mūſſuc in ē ur upi
duſ uemuſ adme curſum·Qu
da cū ñ uolumatē ſuā·ſ;tamū
ſclārē habmū abiectmuſ·ſpīa
lem religionē aggrediumur·
quia multaſ miſeriaſ et pauꝑ
tatuſ in ſclo ſuſtinemuſ·diuici
aſ habere ñ poſſumꝰ·ꝫ ido mun
dū relinquimꝰ quō cū ea ñ
poſſumꝰ habere ꝯ uellem·Mu
aut̄ ad ſelm ſtultu et fatuu ſ·
na q̄d hominib;ſ contēptibi
leſ· ſe ipſoſ regere ñ ualen
teſ·ꝫ ꝓpterea ſelm fugiumꝰ·
quia abeo deludumꝰ·S;ꝫ q̄da
debilitatē ac infirmitatē cor·
poriſ ſui habemuſ et inhiſ ca
lamitatib;multū laboramuſ·
ñ ꝓp̄t me ſ;ut hiſ doloribuſ
tāmo ſuauiuſ ſubueniant
ſelm derelinquimꝰ·Alii ui
tamaſ anguſtiaſ et opp̄ſſio
neſ a carnalib;dñiſ ſuiſ quib;
ſubiecti ſ pacium·ut ꝓp̄t u
morē eoꝝ a ſclo recedam·ñ ut
p̄ceptuſ meiſ obediam·ſ;ne idē
carnaleſ eoꝝ dñi ampliuſ ſup
eoſ poteſtatē ſuā exerceam·Et
hi omſ ñ ꝓp̄t ecleſtē amorē ſ;
ꝓp̄t haſ ūtutaſ moleſtiaſ quaſ
ſuſtinent ad ſpīalē religionē
uenium·ñ conſideramuſ·ut ū
ſalſuſ·an inſulſuſ aut dulciſ·
aut amaruſ·an cdi antē habi
tauer ſim·Quid ē hoc·Ipſi nec
condimentū nec dulcedinem
ſcripturarū aduendum·nec quoꝝ
incordib;illoꝝ hominū habitē q̄
ſupna quer̄t conſideram·Et quō
hec ſcrutari nolunt ido umore
meū abiectmuſ·ſedm uolumatē
ſuaſ incedum·unde et m̄ alienī
ſumꝰ·ꝫ fr gratiu uocam·Qua
ꝓpter nec ego dico eoſ ſelm dimiſ
ſiſſe ꝫ ad me uenire·ſ;in hoc rei
ſ q̄d ſeruū umem et dñm con
tēpnum quia ūtutaſ cauſaſ ſe
quunt̄ et me ñ uerent̄·ꝫ ido pa
uidi in minimo et audaceſ in
maximo dicum·Ergo et balaam
aſſimilam·qui iſraheliticū po
pulū in tabernaculiſ ſuiſ pulcrū
uidenſ·manſionē cū illiſ ficto
animo ſe habere concupiuit dicēſ·
Moriat̄ anima mea morte iu ſtoꝝ·ꝫ fiant nouiſſima mea
horū ſimilia·Quid ē hoc·Cū homo
aliq̄ndo inſuſpiriuſ animę ad
hoc concum·ut opa uirtutū in
cipiat·tunc inſurgent deſide
rio ea gemebunde exoptat·ſic
dicenſ in ſemet ipſo·Ego miſer q̄
multiſ peccatiſ et obligationib;
ꝓpediuſ ſū·ſtudioſe deſidero ut
in habitatione carnaliū concupiſ
centiarū anima mea omnē mali
tiā uniq̄tauſ relinquat·ꝫ ut ꝑ
comunionē illā qua iuſti ſemet
ipſoſ deſpiciunt in habitaculo
bonoꝝ opū maneat·Quomodo·
Ut in tectiſ achib;inuenīat̄ finiſ
miſ illiſ hominib;q̄ iuſti in ea di
opant̄ ſimiliſ·ita ut ꝑmanuſ

.xl.ij.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0143
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

corundē bonoꝝ opū meoꝝ mcio
iusti: mmmonis coꝝ adeq̄cuit:
S; homo qui mma semet ipsū ista
loq̄t̄-si postea mansacto tēpore
corundē suspiriꝝ cū tēptationib;
maligneꝝ spūuū afflat̄ et carnali
concupiscentia deuictus adimq̄
tant̄ reuert̄-facit ut idē balaam
pnoquicaā cupiditatis suę decep
tus fecit-Quomodo-Q̄ mia ipse po
stea pillud sensima tactus-pq̄d pri
us sursū aspiciebat ad fallacis ē
cupiscentias se deorsū declinabat
ita ēt hn faciunt q̄ me ficte quer-
quia cū uiderint illos qui scelm
uitam-abiecer̄: simplicit̄ mec
dere-et marta ac beata conuer-
satione laudabilit̄ et uitam-
pdurare-dicunt eos pulcros et
suaues ēt-ac primus reprimo im
petu uitā eoꝝ aggredimur-sedm
ipsos uiuere desideramus-S; post
quā se illis ita conmixerint-quē
admodū et balaā israhelitcum
pplm inspexit-multociens pdi
uersas nequicias quas prius in
cordib; suis habebat cū in scelo
essent ad carnalia desideria re
uocant-quo ē illis prius dnā
bantur-Qua ppt̄ cū sic impedi
untur-uicinio et aduersitate
sua contaminant electū gregē
meū-mutuis tēpestatib; eū quaci
unt-et consilio nequicie sue eū
dispgunt-Hā eū ipsi a scelo de
ceptiose recederunt-me inora
tionib; suis inadmissū sibi
ñ inuocabant-nec inpbatione
corporis sui si inhoc pposito pse
uerare possent an ñ me quererent-
unde et ego primo eos considera
re quid uolunt as ipsaꝝ cū in semet
ipsis confidunt eos possit adiu
uare-O ipsi insipientes et infructu
osi exitum-q̄a s̄ mundes absq;
exoratione legis dī-et sine uirili
tate uerbi ipsius-ita q̄d ñ exequi
ent̄ q̄d facere debebant-cū arta
mā adirent-in bona tra se circū
spicit cū male fructū pferat-Unde
audiant-O homo hodie cū mia
carne fortit̄ in concupiscentiis
ardebas igneā fornacē existi-et
quis ubi tamū refrigerii dedit
quod tā magnū incendiū posset
euadere in uoluptate tua-
Vere qui hec aggredi uoluerit
interioribꝫ oculis suis inspi
cere debet qualit̄ ea pme mei
piat-et qualiter ea meo animo
rio pficiat-ne si illa inspicere
incepit-et male consūmauerit-
in ruinā uadat-sicut et ille an
tiquus hostis qui in semet ipso
confisus-imaginem dei mei deiectus
est-Sic et isti abiecti-qui nec me-
nec semet ipsos considerantes-in
p̄cipitatione magne superbie pas
sione filii mei indurati-ea post
modū in fastidio superflumatis sue
reatum-Qua ppt̄ qui ea superse
posuerint-adtendant quomodo
ea diligant-sedm q̄d ieremias
pphēta inspū scō inspiratus hor-

tamur dicens. Quos omis qui transitus pua adtendit & inde sic dole- te. sic dolor mis. quo undema ut me ut locutus ē dns indic ire furoris sui. Quid ē hoc. Quos omis qui uias deserens. in delicti uia bicchonē sclarū & uanitatū one spūalū transeuntes pua il lam que una & uera ē que ego filius di sū. adtendit nunc pio ne bonos opū. ne doloris mei ob liuiscamini. cū me in passione mea ceptus unitari. & uidete in pfectione iusticie. ut dolor ille que ē amore meo uobis inpon tus dolori meo similis sit. Quom. ist. meas de miserius quas ppter me sustinetis usq. ad bonū finē in deficientē pseueretis. sicut & ego pseueraui in dolore meo mo ri. puobis. quo ego compassius & ē culcatus in passione crucis sū. sicut una interculari adiutē. quatinus corpus meū manducetis & sanguinē meū bibatis. ut inp scientia p spicatis oculi sui locutus ē dnator ceti & ūte. uidelicet in illo iudicio. cū adam una deseruit. & mortē accepit. ubi tam ide pater mis celestis hoc pūidit. qd in fine tēporū p me p filiū suū exuirgine incarna tū. qui me in fortissimis uirtb; iusticie diabolo opponeba. cum de antiqui seductore superat & humanū genus indefensione supni auxilii liberare. Ergo

homo cuiuscūq; sexus aut etatis sit. qui passionē xpi in dutadtendat. ut ea fortiter retinetat. ne si ea p errorē neglectus fuabiecerit. postea cū ipsa uoluerit reuocare. ea inuenire n possit. Unde et illi qui infames fuerunt. xl.v. os eide passioni inhumilitatis conuersatione subiecere uoluerunt. hoc n in p̄sū p̄tione p̄cipitationis imprudenter faciant. sapienter inexaminatione discretionis. n cogentes illos absq. consensu uoluntatis suę hoc adire. qd nec ipsi ferre possunt. Quomodo. Si infamē tuū mihi offers. cū ea n in mē sciemia discretionis intellectus. cū in stulticia omis sensus ea iacet. & tam ma sine uoluntate ipsius eū offers consensū illius in hoc n consideras. n recte facis. ma offerens aliter. Quomodo. Si homo aliter adaltare meū offert. & si eū in cornib; suis forte fumb; n ligauit. certe aries fugit. Sic & si pater aut mater puerū suū quaries ē ad seruitutē meā offert. & si in hoc uoluntatē illius quę cornua ipsius. s. nec diligentia custodia. nec supplicatione. nec dep̄catione. nec exhortatione uel ius diligentię quę fines colligationis ea intelligunt adtendunt. quo bis omnib; puta ad consensū bone uoluntatis puocandus ē. tunc iustus exami

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0145
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

nationib; fuerit; pbamus ecrte
aut corpore aut mte fugit
nisi ds immutabilib; suis eu cu
stodiat. Si aut in homo ma
magna custodia corporalis
districtionis puerū illū conclu
dis. qd se apsius repugnamus
uolumus sue absoluere n pos
sit. nunc inomnib; fructib; tam
corporis qua anime ppt captu
rā illā que sine consensu ei ipsi
in iuste illata e arctius m appa
ret. Tunc ac ego ubi o homo qui
auctor huius ligaturē dico
Vtrde agrū in potestate mea
habui. Numquid o homo de
ubi illū in eū germinare fa
cere. quecūq; fructū uelles
Et si in illū semen seminas. nū
potes illud in fructū pducere.
Non. Nā ut nec rore das. nec plu
uia emittis. nec humiditate in
uitidnate tribuis. nec calore in
ardore solis educis. pque oma
cōparens fructus pducendus e.
Ita etiā inaudītū hominis uer
bū seminare potes. si; in cor illi
qd agere mis e. nec rore cōpunc
tionis nec pluuia lacrimarū.
nec humore deuotionis. nec ca
lore spūs sci infundere uales. in
quib; omnib; fructus sēnatis
germinare debet. Et quom
audebas dedicatū et sēificatū
mihi in baptismo tā temere
tangere ut eū absq; uolunta
te sua maxīma captione li

gauit ad ferendū iugū meū ma
dare. unde nec aridus nec uiri
dis effectus e. ita qd nec sēlo mor
tuus e. nec sēlo uiuit. Et cur eū
ita oppressisti. qd aduersarū uales.
Sed miraculū meū ad confor
tandū eū ut in spūali uita pma
neat ab hominib; pseruandū
non e. quo uolo ne parentes ipsi
in oblatione ei peccent. absq; uo
luntate illius eū mihi offerēn
tes. qd si aliquis scilicet pater
aut mater puerū suū ad seruu
tutē meū offerre uoluerit. ante
quā eū rēpsentet dicat. Promit
to dō in puerū meū sollertū cu
stodia usq; ad intelligibile eta
tē ei custodiā. scilicet supplican
do. deprecando. exhortando ei.
quatenus in seruitio dī deuote
permaneat. Et si mihi consentit
festinanter eū ad seruitutē dī of
fero. uel si in assensū n pbuerit.
in sono coram oculis maiestatem ei
sim. Si autē parentes puerū eū
his modis usq; ad intelligibile
etatē suā. presertim fuerint. et si
tunc idē puer se auertens. illis
consentire noluerit. tunc ēt ip
si quia deuotionē suā in illo
quantū ualebant ostendere ei
sine uoluntate illius n offeram.
nec ei ad seruitutē illā pcium
cogam. quā nec ipsi forte nec
adimplere uolunt. Quin autē
deuoto animo se mihi libenter
subicere uoluerit. ad hoc stren

.xl.vi.

.xl.vij.

nuc exhortandus ē ut pugnat· nec
pmor̄ alicuius maluol̄ animę
a bona intentione sua retrahendus·
Nā si quis aliquē illoꝝ qui me sęq̄
desiderauerit· apposito suo retrax·
erit sacrilegiū faciat· quo fedus meū
in me ipse illius diruperit· qua ppt̄
ex iusto iudicio rationē exinde
redditurus ē· si in hac nequicia in
flexibilis durauerit· quia in ser-
uire uolentē auertit· q̄d facere n̄
debuit· Int scriptū est· Omne .vel. unc·
q̄d dño consecrat̄ siue homo fue
rit siue animal· siue ager· n̄ uene
at· nec redimi poterit· Quid ē hoc·
Cūque libet anhelans anima cū
pleno officio scientię ma bonū sen
sū in homine tangit· ut illic ali
quā rē pfiat· tunc eandē rē uo
luntas ipsius constituit sic dicēs·
Hoc decet ad honorē dī· Et ma
cū bona deuotione et cū iusta re
uerentia idē homo illud primum
do· ipsū et offerens posculū cor-
dis· q̄d ē puoluntatē desideriq̄
suoq̄· Et tunc illud hoc modo in
dotē scīficationis do oblatū est·
Quomodo· Quia ds in eodē homi
ne edificantē uoluntatē uidens·
ma ea panulū scīficationis susci
pit· utpote sponsā suā panulum
desponsationis sibimet ipsi infe
dus colligationis ne ipsā amodo
dimittat munere solet· Inde cū
ds eandē uoluntatē de uirili ma
re uirilis animi hoīs susceptā· q̄
semet ipsū ma constringit· q̄d
relinquit q̄d habet· et q̄ magis do
diuidit quā sibi q̄d possidet· ut
ipsa colligatio huiusmodi conse
rationis ma permanebit· nec de
uotionē suā relinquet· Quare·
Quia illā scientia hoīs
cognouit· et quō bonus sensus
eius illā intellexit· et quia illā
uoluntas ipsius ad honorē dī edifica
uit· et idō siue homo fuerit q̄
semet ipsū ma dō obtulit· siue
animal· homini subiectū· quod
eodē modo ad honorē dī oblatū
ē seu agri fructū p[illegible] ferens· q̄
cuā ma dō ē consecratus· nec pca
riore pcio dari· nec sub uiliore
recompensatione reuerti debet·
ne honor dī quasi incontemptibi
lem estimationē depuetur·
Sed sicut nullus contra uo .vl. ut.
luntatē suā aliam ut ma ad
spūalē uitam̄ conuersa cogen
dus ē· ita etiā qui cū deuotione
uoluntatis suę seruitū meū
aggressus ē· et postea illud con
tinens neglexerit· iusto iudicio
ut illud recipiat reuocandus ē·
Quomodo· Si habet rectos rec
tores· et spūales magistros· Ec
lium meū habentes· hi debent
eū ad seruitutē meā reuocare·
et hoc primū facientes supplica
tione· exhortatione et blan
do sermone eū increpent· et de
inde uerberib; et constrictione
frigoris ac famis· et aliis hui
similib; castigationib; eū cor-

ripiemus·quatinus his miserus
admonitis·infernales penas ad
mentē suā reuocet·et eas tamen·i
a se putredinē animę suę auferat·
et ad somnā illā quā deseruerat
ma reuocatus redeat·sic
enā de his magīs scriptū est·
.l. Exi tuitas et sepes & compelle
intrare·ut implet̄ domus ·l.a.
mea·Quid ē hoc·tu qui spīalis
pastor·et iustus rector·et rectus
magister es·exi de priſtinis mo
ribꝫ tuis·qui ubi de primo pa
rente tuo adherens·et uade
tuuā artā et angustā·et in cōpo
sitionē inflexos pceptoꝫ·quę
certissimi uiri uitia ſpī sci
cōponebant·et acutissime in
celo meo considera eos qui sub
pceptu & magistratione tua de
gentes·aut susceperit aut nouc
rint tua uolumtate·et ñ exhor
tus boīs tuusta coactione sem ·l.a.v.
pposuit pacti mei obseruare·et
tamen postea illud cōtemp̄nen
tes aducta uicia cupiunt redire
et bos dulcibꝫ et amaris correpti
onibꝫ compelle ecclasticā discipli
nā intrare·ut domus domino
nis meę tā extremum correptus·
quā exsuauiter admonitus in
plet̄·quo et alii aduntā diuer
sis castigationibꝫ et alii uarius
blandissimus uocandi s·Quom·
Vt rectus pastor pdictā ouē suā
sollicite requirit·ita etiā spī
tales magistri subiectos suos
pdicta uicia et tamen multa di
ligentia requirere debent·uidi
cet sua sollicitia cogentes eos ut in
domū intrent de qua exire ud.
exire uolebant reuertant·quos
ecclā inaltera parte examare cor
reptus et inaltera parte exblande
exhortans oubꝫ implet̄·et ita ad
supna pascua pducat̄· Qui amē
tuncta obduratis·q̄d nec ꝓpter
corporalē castigationē quę eis a
principibꝫ magistris suis in celo
meo infertur·nec ꝓpter amorē meī
quo ego sū ds nolens inquinare·
nec ꝓpter amorē effusi sanguinis fi
lii mei qui ipsis passus ē se corri
gere uolunt·s; fidelissimos amicos
meos qui uias meas uelocit̄ curruꝫ
polluere sua putredine laborant·
tunc abipsis amicis meis negregt̄
meī contaminent ut lupi expel
lendi s·quēadmodū paulus amo
nens mīs hortat̄ dicēs· Auferte
malū exuobis·Quid ē hoc·ij os q̄
inculmine regimini ehis·et qui
in humilitate subiectionis mane
tis·expellite malū illud a uobis
quod amorē meī contēpnens·m
creatori celi & ūre contradicit·il
lud tā forti examinatione a uo
bis expellentes·ut inconsciam ma
lā radicē ñ figat nec inconsor
cio uro pedē suū ponat·ne dul
cia pigmta bonoꝫ opū inuobis
uilescant·S; qui exhis inpeni
tentia reuerti uoluerit·et me
creatorē suū puro corde quęric

rit cuā si mexcremuat curſus
ſui uenerit ego tam̄ ſuſcapiā eū
qua cuncta iuſte iudico. ·l.iij.
Qui aurē thesaurū cordis ſui
ſubtrahendo abſcondit
dicens·miſi ſemā me morturū
aſclatib; cauſis me ñ conuerta-
et ita conuerſionē ſuā uſq; ad
exſpiratonē aīme ſue differ-
& cū iā ampliuſ ſpirare ñ ualet-
diuenus p̄ſentē uitā ſe poſſe habe
re deſperans ſclō renuntiare tēp
tat·hic aīmā ſuā decipit quō
conuerſio ei⁹ deceptibilis ē·hoc
iocando fecit ut iocus etiā acci
piat·Iuc uero qui iā morti pxi
mus toto corde ppt̄ peccata ſua·
et ppt̄ amorē meī ſclō renuntia
uerit·ſcilicet quādiu uiuat ar
denter ſeruire deſiderans·uc
re deuotionē ei⁹ cū omnib; cho
rīs angelo; ſuſcipio·et a gl̄am
unc tribuo·Nā quāuis homo in
multo crimine occupatus ſit cū
tangit peccata ſua·ita q⁹d ama
re delicta ſua deflet·et hoc ſim
plici oculo fecerit q̄a me adira
cundiā puocauit·ego eī amor
ut ad ſaluatonē erigo·nec a
ſupnā herēdatē denego·ſedm
quod pſalmiſta dauid in ſpū
meo teſtat̄ dicens· Inquacūq; ·l.iiij·
die inuocauero te·ecce cognoui
quō dn̄s miſit·Quid ē hoc·Inqua
cūq; luce unc mee ulla clarita
ſupne illuſtratonis immīte mea
qui immembris iacco p̄diuinā
gr̄am ſe oſtendit·ita q⁹d
inamaritudine penitentie pec
cator meo; exinanitib; gra
uau cordis mei inuocauero te·
qui om̄ib; te puro corde inuo
cantib; remediū tue pietatis
concediſ·tunc in eadem uiſita
tone cognoui quia tu q̄ hoc
inditū operis dn̄s miſit·Quid ē
hoc·Cū p gr̄am tuā me ad hoc
p duxeris q⁹d te dīm meū in opi
bus iuſticie cognouero·ita q⁹d
in opib; inīq̄tatis me
ipſū deuio·quia tu ille q̄ hoc
facere potes·tunc ſuſcipis me
ſimplicitur te querentē & lacri
moſe poſt te clamantē atq; in
uirid̄tate aīme mee te cog
noscentē·quō corpus meū inue
ra penitentia conteto·& illud
quaſi pnubilo habeo·Et cū tali
modo penitentiā ſuā homo fe
cerit·remediū peccatoꝝ ſuoꝝ in
uenit·Quomodo·Quia me dīm
ſuū cognouit·Quomodo·Quō
peccata ſua deſeruit·& ideo p
oculū penitentie uidebit·q⁹d
illa uana fuerit que prius ar
denter inmala concupiſcentia
p petrauit· Qua ppt̄ nemo l.v.
negligat remediū penitentie
querere·quia ſi illā ſanus in
corpore neglexerit·ſtudeat
tamen ut ea uel in extremo te
pore ſuo inueniat·et ad ſalua
tonē eī ſuſcipiā·quō quāuis
ſordes magne ſint in peccatis·

tam ꝑ̄ ꝓp̄t fi lium meū impura
penitentia abluunt̄ ꝑ̄ hunc
qui blasphemiā contra sp̄m scm
impenitens dixerit ⁊ qui se ipsū
in mort̄ corporis sui obdurauit
p̄ manauerit ⁊ quia hec duo uelut
unū s̄ ista ingla supne urbe
nescio ⁊ in uulgo scriptū est
Omne peccatū ⁊ blasphemia
remittet̄ hominib; sp̄s aut̄
blasphemia n̄ remittet̄ Quid ē
hoc Omne peccatū q̄d insipiens
natus carnis aut cū libidine seu
cū amaritudine aut alius his si
milib; uicus pacti fuerit seu
blasphemia que ē in cultu ido
lorū ubi uerus ds ignorat̄ ⁊
falsū figmentū adorat̄ aut in
uocatō demoniꝝ ubi uerus ds
scit̄ ⁊ tam̄ in peruersitate homi
nū diabolus inuocat̄ hec oīa
impura peiissima remittentur
hominib; cū pconpunctione la
crimarū ex intimo corde uerū
dm omnib; se inuocantib; mi
diam suā mittet̄ p̄ stamē fide
inter quesierint quo quāus
huiusmodi hoīes grauiter in
peccatis errando delinquant
tam̄ si dm impio ⁊ poenitente in
celis regnamē̄ omnino n̄ habi
unt manū auxiliū q̄ quereris
inuenient S; si infidelitate sua
p̄ seuerauerint ita q̄d ab hac p
uersitate nūquā resipiscunt
s; fixo corde ⁊ anima consen
cientē dm omnino abnegant.

sic intra semetipsos dicentes q̄d ē
hoc q̄d dī ds nā ds (non est) multa media
aut ueritate ut uidet aut possit
me adiuuare ⁊ ita impenitentes
diffidunt a peccatis suis se posse
mundari aut ullo m̄ saluari hu
dm blasphemant ⁊ ob hoc ꝓp̄t
nequitiā obdurationis suę si ita
p̄ seuerauerint remissionē ⁊ de
blasphemię n̄ p̄cipiunt quia in
tellectū cordis sui ita suffocant
q̄d sursū suspirare n̄ ualent quo
illū p̄cuius mediam saluari de
berent quasi nihilū habent ut
ita psalmista dauid testat dicēs
Dixit insipiens in corde suo n̄ ē
ds Quid ē hoc Ffrustrā toto mo
nē qui mentis erat sapientia ⁊ in
tellectu dm in corde suo abnega
uit qua ad cognoscendū eū in
sipiens fuit Quomodo Quia ue
rū dm nec scire nec intelligere
uoluit eū in obdurato sensu suo
dicebat Quid ē ds Dic n̄ ē Ff q̄d
uel ego sū Nescio quid sim Qui
hec dicit insipiens ē quo uera sa
pientia qua ds cognoscit̄ n̄ ha
bet S; quisq; s dm in potestate sua
regnamē̄ n̄ fidē cognouit hic
sapiens ē quāus peccator sit
Vnde quisq; s hoc fixū in cor
suo habet q̄d dedī media despe
rans ds nihil ē hunc nescio
quia me nescium ⁊ hunc nego
quo me negauit ⁊ ideo ideō ad
unā n̄ resurget nec ullū gau
diū habere potest quia omis

lvi

lvii

creature cū destruunt. quō creatorē earū, pnubilo habuit. S; ille qui de peccatis suis desperat. ita quod p̄ magnitudine ponderis ea se posse saluari n̄ credit infidelis ē. ex isto aduersū n̄ p̄ueniet. quia illi qui uitā omnib; dat contra dicit. Quod si q̄s ex his omnib; penitencia ductus. me uiderit. quesierit. inuenerit me. quō nomine abiecto. qui puro corde recurrit ad me. Sa aut. xxvij. nigerrime tēpestatis huius blasphemie & desperationis sup quē piā hominē ceciderunt. et ipse nec in corde suo. nec in uoluntate sua. nec in sapore puersi gustus eis consensit. s; in hoc certamine ualde cruciat. tunc si in eode agone fortiter repugnans p̄seuerauerit. et eius ei subuenio. & p̄pter has gratias uedimes n̄ dubium. quia contra maximas procellas eū fortissimum pugnatorē dico. & eū uictoriosus inuabo. atq; eū amicū meū habebo. quō p̄pter amorē meū tantas ad uersitates pacienter sustinens nobiscū supauit. Sed & sicut ille. l.x. qui me uerū dm̄ nullomodo in ulla fide aut spe in corde suo uult scire aduersū n̄ resurgit ut p̄dictū ē. ita nec ille qui se ipsū in mortē corporis sui p̄cipitauerit. qa separationē illā quā hominibus constitui n̄ expectat. s; se ipsū sine ulla spe mutue discindit. unde & impedimentū cadit. quō hoc occidit. cū quo penitere debuit.

Nam qui illud abhominē separat. qd in hominē posuit magno ordinis se substernit. quēadmodū unigenitus filius mis ostendit dicens. Audistis quia dictū ē antiquis n occides. qui aut occiderit reus erit iudicio. Quid ē hoc. ijos qui pedē ur̄m sup fundamentū petre ponere uultis. notare quō p̄sonā illā qui de radice racionalitatis exut. p̄cepistis. qa in factura scripture que sensū illū habet quē dignus dī dedit. demonstratū ē his qui uos mamq̄ta ut p̄cesserit. ne diuiderent in hoīe q̄d diuina dispositione in uno iunctū ē. Quid ē hoc. Quia q̄a deus ignis scientie boni et mali inuenit dixit dicens. in quocūq; die comederis ex eo morte morieris. hic etiā p̄ moysen generi ipsius locutus ē n occides. nec dissipabis q̄d ad imaginē dī factū ē. S; sicut ad ea p̄cepta dī transgressus. uita salutis semet ipsū et genus suū p̄uauit. ita etiā homo qui factura dī in homine destruit. fideles generationes salutarib; op̄ abanima et a corpore suo absidit. ex hoc etiā reū iudicia lis sentie se faciens mendacib; miserie uadit. Qua p̄pter ille qui tā crudelem separationē in homine fecerit. in multas calamitates se mittit. ut delicet hoc separans q̄d meū ē. qa corpus et anima simul in homine constituit. Et quis ē ille. qui hec audeat separare. Et cū ille in multa grauedine peccati sit q̄ alios occi

dit·quid tunc iste erit qui se ipsū in
mortē tradit·et hoc impulsorē mit
tit·cū quod debuit crimina sua de
lere·Hā qui se ipsū occiderit·pdi
tū anglīm imitat·qui primū inq
tatē inuenit·se ipsū impdicionē tra
didit·cū se ipsū occidit·Quomodo·
Quō dō inuidit qui nec ortū ha
buit·nec finē accipit·&q̄ oīa re
git quę incępto cęrēa s̄·Et sicut
idē supbus diabolus noluit aspi
cere inme·cū se ipsū impdicionē
derexit·sic nec iste homo me scire
dignat·qui se ipsū uolentes·dis
cindit·unde & in mortē cadit·Si
cut & ille cū sibi metipsi pdicionē
intulit·Hā amit quā corruens in
quitatē suā sup pennas uentoꝝ ele
uare uolunt·et q̄si uolatile q̄d in
aere uolat·sic nec isti uolare cū
tant·unde et in hac p̄sūptione
semetipsū abeternidine infeli
citatē derexit·S; ego de tua forma
in hominē ut ab inferioribꝫ ad su
periora ascenderet·& incipiendo &
p̄ficiendo bona opa·surſū p̄cla
ras uirtutes ad ardua edificaret·
Qua ꝓpter homo q̄ & corpus et
animā habet cū bona opari po
test·& cū penitere ualet·semet
ipsū n occidat·ne postea locū
illū recipiat ubi nec opus·nec
penitentiā habere potest·sicut
et diabolus quidā semetipsū oc
cidere·i martara dereptus ē·S; q̄
inglamb; oculis uidet·& sonan
tib; auribꝫ audit·hic mustici

uerbis meis oscuſi amplexionis
p̄beat·q̄ de me inuente emanat·

undi·cū filius di in cruce pepen
dit q̄d p̄dicta mulieb̄ris ima
go uelut lucidus splendor exam
quo consilio ꝓpere ꝓgrediens p
diuinā potentiā ad ipsū adduc
ta ē·et sanguine qui de latere ei
fluxit se sursū elevante p̄fusa ip
si p uoluntatē supni patris felici
desponsatione associata ē·amq;
carne et sanguine ei nobilit̄ do
tata·Et audiui uocē de celo dicen
tē·Hęc fili sit ubi sponsa in restau
ratione pplī mei·cui ipsa mater
est animas p̄saluatione spūs et aque
regeneranſ·et cū eade imago tam
hoc modo in uiris; suis; p̄ficeret·
uidi q̄si q̄d dā altare ad q̄d ipsa
frequenter accedebat et ibi dotē
suā deuote reuolens·eā supno pa
tri et anglis ei humilit̄ ostende
bat·Unde etiā cū sacerdos sacris
uestib; indutus ad celebranda di
uina sacramenta·adire altare ac
cederet undi q̄d subito magna
seruentia mentis cū obsequio an

gelox decclo uemens tonū illud
altare circūfulsit·& ibi tamdiu
pmansit quo usq; post comple
tionē cuius dē sacramtū idē sacer
dos abaltari ſcederet·S;& ibi euglo
pacis recitato·et oblationē quę con
secranda erat altari sup posita cū
idē sacerdos laudē omipus dī·qđ
ē sēs sēs sēs·dns ds sabaoth de can
taret et sic mysteria eorundē sa
cramentorū inchoaret repente ig
nea choruscatio mestimabilis cla
ritatis a pto celo sup eandē obla
tionē descendit·& ea tota sua cla
ritate ita p fudit·ut sol rē illā il
lustrat·quā radius suus transfigit·
Et dū ea hoc modo irradiaret sur
sū ea adsecreta celi inuisibiliter
sustulit·et iterū ea deorsū sup idē
altare remisit uelut homo almū
suū introrsū trahit et iterū eū ex
trorsū emittit·ita ea uera carnē &
uerū sanguinē effecta quāuis incon
spectu hominū uelut panis et uelut
uinū appareret·Cuiq; hec aspicere
statum etā signa natiuitatis·passio
nis·et sepulture·nec nō resurrectionis·
& ascensionis saluatoris nri unigeni
ti dī uelut in speculo apparuerit·q;
modo etiā cū idē filio dī inscio cēt in
ipso patrata s·S;dū idē sacerdos can
taret·o inocentis agni qđ ē agne di
qui tollis peccata mundi de canta
ret et adipiendū scām cōmunio
nē se exhiberet·p dicta ignea cho
ruscatio ad celestia se recepit·& ita
clauso celo audiui uocē exeo dicen
tē·O anducate & bibite corpus et
sanguinē filii mei ad abolendū p
uaricationē euę·quam inrecta
bendictate restaurauimus·Et dū ea
ceteri boīs ad pcipiendū idē sacra
mentū ad sacerdotē accederent·
quinq; modos in eis ēsiderabā·Nā
alii in corpore lucidi·& in anima
ignea erant alii autē in corpore
pallidi et in anima tenebrosi ui
debant·quida uero in corpore
hirsuti·et in anima multa immun
dicia humane pollutionis p fusio
nis p fusi sordebant·quida autē
in corpore acutissimis spinis cir
cūdabant·et in anima ipsi appa
rebant·alii uero in corpore san
guinei·et in anima uelut putridi
cadauer fetidi uidebant·S;ex his
omnib; dū quida eadē sacramenta
pcipiunt·alii uelut igneo splendo
re p fundebant·alii uero uelut
obscura nube obtenebrabantur·
Post complationē autē eorundē
sacramentoq; dū sacerdos abaltari
recederet·p dicta serenitas quę de
celo uenerat·totū illud altare ut
supradictū ē circūfulserat·sursū
ad supna secreta subtracta ē·Et ite
rū audiui uocē de supnis celoq; di
centē·m·X·po ihu uero filio dī
uiuētis passionis suę pendentis
ecclā in secreto supnoq; misteriq;
ipsi associata purpureo sanguine
eius donata ē·sicut & ipsa demonstrat·
eū frequenti ad altare accedentis
donē suā reposcit·& qm̄a deuoto

ne filiu ei⁹ adduuma miſteria acce
deret ea ꝓcipiam⁹ acutiſſime con
ſideram⁹. Qua ꝓpt̄ uidet cū ide filiꝰ
di in cruce pependit. q̄d p̄dicta
mulierꝭ imago uidit lucidus
ſplendor. examinatio conſilio ꝓpc
ꝓgrediens. p diuinā potentiā ad
ipſū adducta ē. qua eode innocen
te agno marā crucis ꝓſaluit ho
minū. ſublenato. eccla impurtiam
candoris fidei et ceteraꝝ uirtutū
ex diuino ſecreto repente ꝓfun
diſſimū miſteriū apparens uicedo.
ꝓſūmā maieſtatē eidē unigenito
di adiuncta ē. Quid ē hoc. Qua cū
de uulnerato latere ei⁹dē filii mei
cruor exiuit mox ſaluando anima
rū exorta ē. quo gla illa de qua
diaboluſ cū ſequacib; ſuis expul. ·ij·
ſus ē homini data ē. cū ide unige
nitus m̄s mortē in cruce t̄porali
ſubiens. inferno ſpoliato fideles am
mas ad celeſtia duxit. ita q̄d eccla
indiſciplis ei⁹ et imbis q̄ eos ſincere
ſubſecuta ſ. fides ei augmentari et
corroborari cepit. quamuis here
des celeſtis regni fierent. Vnde ſan
guine qui de latere ei⁹ fluxit ſe ſur
ſū clamante eidē imago ꝓfuſa. ip ·iij·
ſi ꝓuoluntatē ſupni patriſ felici
deſponſatione aſſociata ē. quo for
midine paſſionis filii di ardenti
mundante. et a da limidine ecclie
ſue miſteriꝭ ſic mirabiliter volente.
quēadmodū odor bonꝰ aroma
ti ſe ad re diffundit. ecce incandi
dis heredib; cum regni eccla robo

rata eide unigenito di ꝓmiſſionis
nē altiſſimi patriſ fidelit̄ coniunc
ta ē. Quomodo. ita ſponſa ſponſo
ſuo in ſubiectionis et obedientie
obſequio ſubiecta ferulē donatio
nē cū federis amore abeo in ꝓcrea
one filioꝝ accipiens eos ad hereditā
tē ſuā educat. ita eadē eccla filio di
inbumiliatis et carnalis officio
coniuncta. regeneratione ſpūs et
aque cū ſaluatione animarū abeo
ad reſtauratione unde ſuſcipiens. eas
ad ſupna transmittit. Vnde eadē
carne et ſanguine ei⁹ nobilit̄ dotata
ē. quia ide unigenitus di corpus et ſan
guinē ſuū p̄cellentiſſima gla fidelib;
ſuis q̄ ecclie et filiꝭ eccle ſ. ita con
iungit. ut una in ſupna ciuitate ꝓ
ipſū habeant. Quomodo. Qua ipſe
carnē et ſanguinē ſuū inſēificatio
nē credentiū dedit. ut eadē celeſtis
pater ipſū ꝓdeꝑtione ppli⁹q; ad
paſſionē tradidit. ita ſerpentē an
tiquū in humiliate et iuſticia ꝓ
eū deuincens. nec illū poteſtate et
fortitudine ſua ſuperare uolens. quo
ipſe dꝰ iuſtus ē. nolens inquitat.
quēadmodū pſalmiſta loquitur
dicens. Beatus uir qui n̄ abiit
in conſilio impioꝝ. et in uia pecca
torū n̄ ſtetit. et in kathedra peſti
lentie n̄ ſedit. Quid ē hoc. Quo dꝰ
ē pater omniū beatitudinū et fe
licitatū creaturarū ſuarū in ipſis
creaturis ſuis multa et diuerſa ſig
na oſtendens. ſicut eadē incarna
tio filii ei⁹ ſuauiſſimū guſtū in

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0154
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

multa dulcedine stillabat cū eccle
sie uirtutes plurimas edificamo
nes suspso edificarent: p quas homo
ad supnū regnū rediret·q̄d nulla
umbra mortis obscuratū cē·Et ma
ria cuā incodē supno patre fortissi
me uires omniū uirtutū cē manı
festare s̄·quō p unigenitū suū mor
tē uirtutū occidit·et infernū fre
git atq; innouissimo die orbē
tarū malua et meliore nouauit
conuertit·Vnde cuā p diffusionē
cordis sui ñ abiit uacillanıa mine
ra maligni spūs·q̄ uernatē re
liquerit·et mendaciū arripuerit·
Quomodo·Quia uernatē p menda
ciū diuidere uoluerit·Quomodo·
Quia uernatē p̄ndaciū diuide
re nolnerit·Quomodo·Inimquū
dictū q̄ amat tēpus dictū et bo
rarū erat opprimere uolebant·
et amiquū serpentē qui amat
tēpus tēporū ñ fuit illi consortē
facere inuiabam·S; hoc cē ñ potuit
nec debuit·quō unus ds ē·Qua
p̄ter et diabolus mendax ē·Nā
a do recessit uatā deserens·et mor
tē inuenies·Et ita cuā ds inuia
illa qua peccatores gressū suū
figunt ñ stetit·q̄a uiā ade abi
ciens peccatū illius ñamauit·s;
illū a diabolo seductū de para
dyso piecit·nec cuā in potestate
ullius iniq̄tatis regnauit·ut
ome genus humanū in mortē
implicat·in umbra mortis sedes
cū ide humanū genus uernatē
supbe desertum·Quid ē hoc·Nā
ds nec diabolice p̄sūptioni nec
humane negligentie ita potesta
te sua restituit·ita cas p̄fortuidi
nē suā dederit·Quomodo·Ije
iuit si duo pugnatores cōmit et alt
alterū fortiorib; uiribus p̄ir et·cer
te fortior ille maiores pugnas
in sua possibilitate illi infirmio
ri demonstrauit·q̄nus confusus
illū sibi subiceret·nec maliquo
illi cedere uellet·S; ita ds ñ fecit·
quō opi iniq̄tatis p̄sūmā bonı
tatē restituit·uidelicet filiū suū
unicus in mundū·qui in corpo
re suo cū maxima humilitate
p̄dicā ouē suā ad ecclos reduxē·
Quomodo·Quō sanguis q̄ decor
pore eius exiuit·mox ut apus uul
neribus emanauit inecclesiis secre
tis apparens·ut saluatio anima
rū emineret p̄cium·Quomodo·
Quia oīs creatura inodē filio
di ostendit·q̄d p passionē et mor
tē ipsius p̄dicto hoīs aduitā re
staurata ē·Quomodo·Quō ide
unigenitus di uita existens·se
met ipsū predepuone humani
generis ad passionē uiua cru
ci optulit·ubi cuā ut ueraci
audiuonc uocē de supnis secre
tis resonantē p̄cepisti·sponsā
sibi ecclām ut ad restitutionē
salutis credentiū pplōs matē ex
isteret degit·indecuit quatin
sine macula spūali regeneratio
ne ad ecclesia cos transmitteret·

obtulit cū de mundo ⁊ ⁊ ⁊ esset ⁊ ⁊
nudeo ⁊ ide filiꝰ mꝰ in hora passionis sue ⁊ ⁊

·iiij· ⁊ Sed pfata imagine ia hoc modo ⁊ cramonta adaltare accedit undes
⁊ munitꝰ suis pficiente undes ⁊ qđ subito magna serenitas lucis eꝝ
⁊ quasi qđda altare adqđ ipsa fit ⁊ obsequio angloꝝ de celo uenies tu
⁊ quam accedit et ibi domꝰ sua deuo ⁊ tui illud altare circūfulget quo p
⁊ te reuisit ca supno patri et an curatore animarū sacrata cuncho
⁊ gelis dꝰ humilit ostendit qa eccla ne circūamicto et ad immolationē
ut pdictū ē imbecillis et fortissimis innocentis agni munifica mensa
utrumꝰ augmentū capiente mox A deinde repente magna claritas
uidit ⁊ manifesta demonstratione supne hereditatis densitate tene
ostendit spu scō inspirante scifica brarū pellentis cū ministerio sup
tio mistico altarū infundente norū spūaliū de secreto celoꝝ efful
fidelū suspiriꝝ et exorta ē ubi ca- gens ubiq; candē cōpositionis sci
dē eccla communia intercessione ue ficationē irradiat qua ibi refec
stigia et exemplo suo ponens domꝰ tio animarū ad salutē credentiū
sua uidelicet corpus et sanguinē exercet Quomodo Quia cū eccla
filii dī pfundissima deuotione ēsi p uocē sacerdotis reposcit domꝰ
deando creatori omnium inconspe suā quę corpus et effusio sangui
ctu uiuentiū et ardentiū luminū nis in magna multitudine pplōꝝ
scilicet supnoꝝ cuiuꝰ insubiecho augmentū accepit tunc ego qui in
ne humillime obedientis offert Quid est deficiens tum sū locū scificationis
hoc Quo ut caro eiꝰ de unigeniti illius ad honorē corporis et sangui
mei uirginis orta ē et postea psalit ho ·vij· mea irradio Dam cū sacerdos
minū traditꝝ ita etiā et nic caro eiꝰ frequentē uim corruptā inte sup scificationē altaris me inuoca
gritate ecclę augmēta adscifica re cepit quamuis inspiciā qđ filiꝰ
·v· tionē fideliū datur Qua sicut mꝰ panē et uinū in cena mortis
faber aurū suū pigne modo liq- sue hoc mꝰ ostendit cū in ligno cru
faciens unit et modo unitū diui cis et morturus illud designans
dit ita etiā ego pat carnē et ut eande passionē suā inconspec
sanguinē filii mei pscificationē tui meo semp habere nec ulla aba
spūsci mo blatione nunc glificor et nē glificandi fidelib; hominib; cissima uisione mea delere cū
·vj· ⁊ adsalutē ipsoꝝ distribuo Vnde felix oblatio sacro sci sacrificii
⁊ etiā cū sacerdos sacris uestib; in psacerdotale officiū m offerret
⁊ domus ad celebranda diuina sa quo et ipse in effusione sangui
ꝯ nis sui panē et calicē m obtulit
·vij· mortē deiciens et hominē erigens
·viij· Sed et ega dignitas ingredien

filii mei ē qm ipā in salutatione animarum partiu apta fit et etiā in eadem
effusione huius pcessi

a egrediemſ

ris clausura uirginalis pudicicie
ñ fuit humane nature ſ; diuine
potentie. ido et hoc ē potest q̄d
caro ei de unigenti mea de pane
frumenti. et sanguis ei de uino uite
ei in sacramento aquā mercē. quēadmodū p fide
tem seruū meū iobelē ppheram
ostendo dicens. Et implebunt ·ix·
aree frumento. et redundabunt tor
cularia uino et oleo. Et reddā uo
bis annos q̄s cōmedit locusta et
bruchus. et rubigo et eruca. fortis
tudo mea magna quā misi in uos.
Et cōmedetis uescentes. et laudabitis
mini. et laudabitis nomē di uri q̄
fecit uobiscū mirabilia. et nō con
fundēt pplꝰ meus in sempiternū. Quod
ē hoc. p mirabile dispositionē di
implebunt omī bono aree fidi
credentis ecclie. quo fructū frumē
ti tradō in carnē filii mei. ita q̄d
etiā in ultima saluatione qua fide
les mei ad patriā reuocabuntur.
habundabunt comunionē ille
in quib; ipsi concupiscentias car
nis sue ppt nomē meū comedēt
ubi et eas liquorē uite duco in san
guinē ei de unigenti mea dans
eis etiā oleū midie. Quomodo. Quo
paliū modū scilicet in salute ura
restituā uobis circuitus uanitatū
illarū q̄s p infidelitatē ignoran
tie cōmedit locusta oblitionis ui
delicet ubi primū infilius ad̄e ne
quicie exortē s. ita q̄d ipsi fructuo
sitatē iustitie mee hoc modo in ob
liuione habebant. ut homo escā
necessitatis sue obliuiscēt postquā
in uentrē suū illā transfuderit.
in impietate sua ita iustitiā meā
discerpentes. ut et locusta fructus
corrodit. Quomodo. Quia ubi
locusta negligentie p desidiā mīs
inistrate bonoꝝ fructuū auferet
ibi et bruchus sedulus in stercore
immundicie se inuoluit. q̄m hui
modi hoīes se inuoluentes in sor
de infidelitatis idoloꝝ et alioꝝ si
miliū sacrificiorū. et in diabolicis
sectationib; atq; in magicis
artib;. et in suspectione creatura
rū creatoris. infortunis casib; hu
manarū rerū atq; inutilissima fe
ditate homicidioꝝ et fornicatio
nū. ita se in his pascunt quēad
modū ide bruchus uno nomīe.
Quomodo. Quo ubi bruchus
turpitudinis fetore sordiū de
ligit. ibi etiā rubigo amittit
diuis metalla fidelis splendoris
consumit. q̄a ith hoīes iustitie
di contrarii existentes. ita eā ob
fuscare laborant. ut et cadē ru
bigo decorē metalloꝝ auferre sole.
Quomodo. Quia ubi rubigo mor
dacitatis fulgorē bonoꝝ actuū
inficit. ibi etiā eruca nocuit ach
onis uirentes herbas bone uolu
tatis deprauat. quo tales hoīes
claritissimas uirtutes uelut ē sim
plicitas castitatis ac uirtuosa con
stantia q̄s spūs sc̄s omni uiridi
tate beatitudinis irradiat. p ma
liciā nequitie sue desecabitur

ref·ta illas delere conam̃·quē ad
modū ē cruca ulnam̃ berbarū
ummmunt·Et mbis omīb; decla
ratur maxima formudo mea·
que magnmidme urtutis suę
diabolicas aduersnatus supam̃·
cū eā adsalutē uīam mīsi muos·
Quomodo·Ego pat̃ misi filiū meū
in mundū de uirgine corporalit̃
natū·ut p̄ eū de p̄dmone mortis
uos redimere·ita ut ego muobis
et uos mme habitarem̃·cū eadem
ide filiꝰ mīs adpassionē uadens·car-
nē suā uobis admanducandū et
sangumē suū uobis adbibendū
tradidit·Unde sacramū hoc ad
salutē uīam deuote comedens p
illud uos felicit̃ pascemur·ac ppt̃-
ea p oleū midie mee de fame p̄di
tionis animę saturabimur·quō
eadē filiꝰ mīs medicinā uulnerum
uīq; inpenitencia annulit·et q̄a
eadē sponsa eide filu mea omni
iustica et ueritate exornata ē·
atq; idcirco nom̃ meū q̄ muera
tr̃mitate dns unus exercitus uos gu
berno·ostendens in uobis mirabi
lia mea uidelicet uos mirabilit̃
de diabolica potestate eripiens·
fidelit̃ laudabimus·Et ido p con
fusionē mortis n̄ confundemur
pplꝰ mīs infinita ēmitate·quē ta
mirabilit̃ de faucib; mferoꝝ eduxi

x. Et unde scīm q̄d p̄dicta serenitas
manere tādiu p̄manet·q̄
usq; post cōpletionē eide sacra
menti sacerdos abaltari seedat·

q̄a eadē serenitas scilicet·usionis
immurabilib; illis se tādiu clarissime
ostendit·usq; dū pactis eide sacro
scī officii misteriis·ille q̄ dispensator
eorundē sacramtoꝝ ē·a sēsificatione
illa se recipiens·eadē secreta miste
ria cōpleat·Quid ē hoc·Quō dignū
ē ut diuina maiestas uirtutē suā
in eis de felicissimis sacramtis ple
nissime manifestet·et q̄a etiā dū
homo manet in his que addm̄ pu
nent auxiliū dī illū n̄ deserit·
ed ubi cuglo pacis reconcilio·
et oblationē que conseerandā altari sup posita·cū ide sacer-
dos laudē omīpotis dī·q̄d ē sēs·sēs·sēs·
dns dꝰ sabaoth decantat·et sic mi
steria eorundē sacramtoꝝ inchoat·
repente ignea coruscatio mesti
mabilis claritatis aqm̃ celo sup
eandē oblationē descendit·quō
uiuificatr uiuentis spiritus
mysculo regis plata·et fructu cla
ritatis unc qui in sēsificatione can
didandus ē edificationi parietis
di imposito·cū ide nuncius ueritā
tis dulcissimū sonū in laude erā
toris omnīū trina inuocatione
unctionis eide dnī oris exercituū
cantet·et sic absconsa fulgoris
aurore scilicet incarnati filii dī
ex uirgine inchoat·subito inpe
netrabilis altitudinis aqm̃ clari
simo tabernaculo sup misteria eī
de sacramtis se inclinat·et eā uita
sua claritate ita p̄fundit·ut sol
rē illā illustrat·quā radius suus

sereniteatis incōprehensibilis

transfigur: qa eande rumlamē cu-
culū ciusdē oblationis scissimus
calor mui pectis ita pfunditur int
radians fulgor rē illā intrat: sup
quā se diffundendo cadit: Quid ē
hoc Sponsa filii mei: oblationē
panis et uini: sup altare meū de
uotissima intentione offert: Quo
modo. Videlicet p manū sacerdotis
fidei recordatione monetis me:
ut eande oblatione carnē et sangui
nē filii mei ipsi uadā: Quomodo:
Qua passione eidē unigenti mei
medicinā: secretis semp apparens:
ido et eadē oblato eidē filio meo
inardens calore meo pfundissi
ma admiratione ita coadunat: ut
caro et sanguis ei' uiuacissima ter-
minidine efficiat: unde eadē ecclā
felicissima uegetatione roborat:

Quam diu pfata claritas oblationē
illā ita ut p dictū ē irradiat sur-
sū eā ad secreta celi inuisibiliter
sustollit: quia eadē ignea coruſca
tio diuinū sacramentū ut p fatū ē
sua illustratione pfundit: sursū
hoc a dilla occulta quę mortalis
oculus uidere nō ualet inuisibili
uirtute trahit: et merū illud de
orsū sup idē altare remittit: quo
ipsū condescensionis respectu sup
mensā sēificationis suauissime
deponit: uelut homo palmā suā
in orsū trahit et merū eū extor-
sū emittit: diu ipse spiraculū in
uentus uegetationis q̄ unus pin
rabilis dispositionē di sibi in
uersū inuisibiliter ut inuicem
possint extra se deducere: ita eande
oblationē uerā carnē et uerū san
guinē effectā: quā uis inconspectu
hominū uelut panis et uinū ap
pareat: q̄a ut dę ueritatis ē sine ul-
lius ione: ita etiā et illa admirabilis sacra
mentī firma admodū ē: quā nul-
lus dubitare potest: uera caro et san
guis existens: absq; deceptione:
quo ut anima uerācit uigeat in
carne et sanguine dū homo in
ut incorpore ita ē etiā hoc mi
sterium in pane et uino ubi colitur
ueraci celebratione: sic etiā appa
rens hominib; q̄a ut cecus ocu
lus hominis dum pfecte uidere nō
potest: ita etiā homo misteria
ista corporalit intuieri nō ualet:
quo ut homo corpus hominis et
nō spm ei' uidet: sic etiā homo pa
nē et uinū: et nō hec sacramēta pspi
cere potest: Quid ē hoc Seruitas
quę sup corpus filii di insepul
chro sepulti apparuit: ipsū aso
pore mortis resuscitans: hęc etiā
altari sup sacramentū corpo
ris et sanguinis eiusdē unigeni
ti di resplendet: illud ita incon
spectu hominū tegens: q̄d sēiant
ei' uidere nō possint: nisi inspecie
panis et uini: sedm q̄d eadē obla
tio altari sup posita ē: sicut etiā
humanitas filii di diuinitas
quę in ipso erat ita hominibus
obtecta fuit q̄d eā nō nisi ut ho
minē uidere potuerūt eā ipsis

ut homunē ſ; tamen ſine peccato con
uerſantē· Quid ē hoc· Ego q̄ oīa cre
auī· cū ab ecclā ꝑſacerdotalē manū
p̄dicta oblata in offert· cā benigne
ſuſcipio· quō ut diuinas mirabilia
ſua in utero uirginis oſtendit· ita
cā in hac oblatione ſecreta ſua de
monſtrat· Quom̄· Quia ibi caro et
ſanguis filii di manifeſtat· Quom̄·
xvij· Quō dū oblata illa ſurſū inui
ſibiliter uelut in puncto pue
rilē di habitē et rurſū reuertit ita
in calore diuine maieſtatis fouet·
q̄d caro et ſanguis in gremio di ef
ficit· idē miſterū hominib· carnali
ſenſu nō cernentib· q̄ſi aliq̄s ꝑcioſiſſi
mū unguentū ſimplici pane uino
lucerne et ſapbirū uino imponere et·
Ego illud uitā dulcē ſaporē con
uertere· ut morte tua homo nec
panē illū cū unguento· nec uinū
illud cū ſapbiro diſcernere poſſes·
ſ; tamē ſuauē ſaporē ſentiret· q̄ uo
et filius mē ſuauis et lenis ē· Quid ē
hoc· Inunguento hoc intelligit
filiū mē ex uirgine natū· q̄ ꝑcioſiſ
ſimo unguento unctus ē· Quom̄·
Quia ſcā humanitate indutus ē·
quę tā ꝑciosū unguentū ē q̄d ſua
uitate ſua moruſeta uulnera ho
minū ita ꝑfudit· ut ulla impedi
one adę nec putreſcant nec fetę
ant· cū ſe a dilecto conuertunt· In
ſapbiro autē iſto diuinitas notat·
quę ut eo dē filio meo ē· qui lapis
angularis exiſtens mutus ē et hu
milis· quō de radice humane car

nis quę de uiro et muliere ē nō radi
cauit· ſ; in calore meo mirabiliter
ex ſuauiſſima uirgine incarnatus
ē· unde cuī caro et ſanguis ei' dul
cis et ſuauis ad ſumēdū credentib·
xvij· Sed tu homo hoc ſpūale domi
na uiſibiliter ſumere nō poteſ· ut
uis· uiſibile carnē comedas· et uidis
uiſibile ſanguinē bibas· quō puto
do ſtercoris es· ſ; ut uincas ſpūs tuus
uite inuiſibilis ē· ita cuī hoc u
idelicet ſacramentū in oblatione iſta
inuiſibile exiſtens· aut inuiſibiliter
ſuſcipiendū ē· quia quēadmodū
corpus filii mei in utero uirginis
fuit ita et nunc caro eius de
unigenita mea inſcificatione alta
ris aſcendit· Quid ē hoc· Nā ſpūs ho
minis q̄ inuiſibile ē· inuiſibiliter ſuſ
cipit corpore hominis q̄d uiſibile
ē oblatione iſta quę in eodē ſacra
mento uiſibilis exiſtit· uiſibiliter accipien
te· ita tamē unū exiſtentib· ſic dis et
homo unus xp̄c ē· et ut anima ratio
nalis et caro mortalis in homine
unus homo exiſtit· quō homo qui
recta fide me inſpicit· cū ſacramētū
iſtud accipit· ad ſcificationē ſui
illud fideliter ſuſcipit· Quid ē hoc·
filius mis mirabiliter natus ē ex inte
gerrima uirgine· cui' caro indul
cedine libidinis nūquā fer buit·
nec tacta ē· q̄a uas eide uirginis
mundiſſimū erat· in quo ipſū un
genitū meū incarnari uoluit· Un
de cuī nō ꝑmiſi ut ide uas eide
ſuauiſſime uirginis in calore ar

geſtit· Sacramentum hoc ꝙs in oblatione iſta inuiſibile

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0160
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

doris diffluerit·quo in eo fili⁹ m̄s hu
manū corpus mirabilit̄ susceperit·
Sed q̄d cadē beata uirgo pangit :xv.
sicū sermonē in eodē secreto uerā
allocutionē audiuit·ita q̄d exinde
credula effecta·suspiria m̄ris sue sur-
sū retulit cū dixerit·ecce ancilla d̄n̄
fiat mihi secm̄ uerbū tuū·ita cū in
genitū di spū sco sup uenerit· con
cipiens·designat·q̄d omipotēs d̄s puer
ba sacerdotis in officio sacerdotali
inuocandus ē·ita q̄d idē sacerdos
fideliter in d̄m credens·et cū deuotione
cordis sui puā oblationē ipsi offerens
uerba salutis in obsequio humilita
tis dabit·ubi et supna maiestas can
de oblationē suscipiens in carnē·&
sanguinē·pii redemptoris mirabili
uirtute transfundit·Quomodo·
Quia ut filius m̄s mirabiliter prius
humanitatē in utero uirginis suscepit·ita
cū et hic oblato hāc mirabilit̄ caro
&sanguis ei⁹ in naturā efficit̄·Unde
et hoc sacramentū totū integrū ē·
inuisibile et uisibile existens·ut cū
unigenitus m̄s totus integer ē·secm̄
diuinitatē inuisibilis·et secm̄ hu
manitatē uisibilis in celo maneat·
Nam ut pullus auiū de ouo egre :xvi.
ditur·et ut uolatilis uermicu
lus de exiguo grano oriti·et anima
li cōdē a uolante illud remanet de
quo idē animal ortū ē·ita cū in
oblatione ista ĕrnas carnis et san
guinis filii mei p fidē tenenda est·
quāuis cadē oblatio in conspectu
hominū uelut panis et ut uinū

apparat·Unde cū intaspicas :xvii.
signa nationis passionis et sepul
ture·nec n̄ resurrectionis et ascensi
onis saluatoris hominū·scilicet un
genitū di uidit in speculo ibi appa
rent·quomodo cū cū idē filius di
uisceo et ipso pāsata s̄·quo ut
uera manifestatione consideras·
misteria nascentis ex uirgine et pa
tientis in cruce ac sepultū in sepul
chro·nec n̄ resurgentis a mortuis·
et ascendentis ad dexteram dilecti
illius qui pfalute hominū ad tra
uit purissima claritate ~~mei de~~
~~claritate~~ mei de sacramēti fulgent·
ut cū eo idē unigenitus di uero
raliter in mundo cū hominib⁹ con
uersatus·uoluntatē patris pre
dicatione humani generis ca in
suo corpore passus ē·Quid ē hoc·
Quia ante oculos meos apparet·
q̄d fili⁹ m̄s pp̄t amorē hoīs in mun
do passus sit·quo natiuitas·pas
sio &sepultura resurrectio·et as
censio eiⁿdē unigeniti mei mortē
humani generis occidit·Unde
&ea in celestib⁹ coram me fulgent·
quia ex nisu obtutus·usq; ad con
summationē seculi quasi aurora ante
me immutata claritate apparebunt·
Quid ē hoc· Quo in eadē passi :xviii.
one usq; ad finē mundi omnes illos
pudeo q̄ in eande passionē s̄ erit
dinumerati·et qui eā abiecturi s̄·quia
ipsa coram me semp fulgebit·quā
diu illud homo dicere debet·q̄d
idē filius m̄s discipulos suos do

cum·ut·dñm orarem·sic̄ scriptū est·
Fr·dimitte nobis debita nr̄a·sicut·&
nos dimittimus debitoribꝫ nr̄is·q̄d
est hoc·tu qui oīa in potestate tua
habes·inspice effusionē illius san
guinis·qui p humano genere effu
sus ē·&dimitte nobis qui filii tran
gressionis sum⁹ debita nr̄a·quę ubi
psoluere debuimus·s;ppt̄ meritua
tionē cordis nr̄i ñ fecimus·Quid ē
hoc·Quia q̄d in baptismo promisim⁹
ñ adimplauimus·quō p̄cepta tua
transgressi sumus·&innocentā
abiecimus·sicut·&adā in paradꝫ
so ubi ñ obediuit·&uelut̄ innocen
tie corruptꝫ·s;q̄a tu pi⁹ es·noli pu
nire nos secdm nequitiā nr̄am·s;
relaxa nobis transgressionē nr̄am
secdm pietatē tuā·sic̄ et nos q̄ p̄ua
ricatores sum⁹·quātus multā ma
liciā in nobis habeam⁹·tam̄ ppt̄
timorē et amorē saluatoris nr̄i·
dimittam⁹ ex corde nr̄o debitoribꝫ
nr̄is iniuriā illā quā nobis inti·xix·
lerunt·Quomodo·Quō illos qui
nos diligere debemus·quia hoīes
sumus·inmutus nos contur ban
tes·et ꝓhoc ut ñ amantes·s;p̄cepta
tua negligentes·ñ p̄sequim̄ secdm
maliciā illā quā in nos exercue
runt·s;iustū iudiciū tuū inspi
cientes ñ uindicam⁹ nos inimicis q̄n
tū possum⁹·ita ut·&tu odꝫ nobis
sis ꝓpitius quō iustus et bonus es·
Tu q̄ audi homo·quia quādiu
ubi subueniendū ē·&quādiu ty
alus hoīb; succurre potes·tādiu
passio filii ma corā me immidia ap
parebit·&tādiu ei caro &san
guis q̄ inhiari consecrabit̄ ad p̄ci
piendū credulis hominib;·ad salua
tionē &ad purgationē criminū eox;
Nā cū ide unigenitus mis in mundo
corporalit̄ et·corpus ipsius immun
dum carnis et sanguinis sui defru
dauo et uno sustentauit ē·unde
ei &nunc inhiari caro &sanguis
q̄ in oblatione fruīm̄ &unū conse
cratū·quatinus inde fideles hoīes in
anima et corpore reficiant̄·quō ide
filius mis hominē de p̄dicione ad e
mirabilit̄ redemit·&nunc ei hoīes
de cotidiano malo in quo frequent̄
p̄labunt̄ mediator absolut·In conse
cratione cui p̄dicte oblationis appa
ret·quicq̄d filius mis in carne sua p
receptione hoīs corporalit̄ passus
est·&hoc nolo abscondere·q̄a dice
tos ei sursū ad celestia trahe quatin⁹
p ipsos corpus ei⁹ in p̄ce ecclesis mēbris p
ficiat̄· Q ua ppt̄ et ego oīa sacra
menta hec in oblatione ista mirabilit̄
demonstro·quō cū ea sup altare ap
parucrint·tunc ei caro et sanguis
filii mi eade fit·tam̄ in conspectu
hominū panis et unū apparens·q̄a
tā uncta ē fragilitas hoīs q̄d cruda
carnē et crudū sanguinē p̄pe ab
horreret·Nā mortalis homo diuini
tatē ñ potest inspicere·quādiu mor
talis ē·unde ei misterii hoc quō
uerū ē diuinitatis ipsi homini obscu
ratū ē·ita q̄d illud inuisibilit̄ pa
pet·q̄a et ide unigenitus mis nō

mortalis existens ultra ñ morit̄.
Qua ꝓpt̄ ego homo carnē et san
guinē ei⁹ inoblatione panis et uini
ubi uado. quatinus illud q̄d ui
sibile ē. illud q̄d insibile ē mun
da fide capiam. et idē sacramentū
inuicta certitudine ꝓdiuinā potes
tā suscipiam. Nā tam q̄d ubi uisibile
ñ apparet. nisi immagna necessita
te. ut tunc illud electis meis cū p
hoc immagna afflictione possim
cōmittendo demonstrauī ē. Hec
autē oīa ꝓpt̄ amorē et ꝓpt̄ im
mittē hominis facio. S; omīs creā
tura pceptis meis subiecta ē. tu ꝰ
homo in semp rebellis existis. Un
de cecus et surdus es. S; tam in rebel
lare ñ potes. Nonne facio q̄d uolo.
et ñ undemur. Tua autē ñ uides ocu
li tui. nec audis auribus tuis mear
ne. quomodo anima hoīs incorpi
ei⁹ mittā. et quomodo illā de corpo
re ei⁹ auferā. S; anima tua intelligit
me. cui mortale corpus suū reliquē
rit. Sic tuā carnē filii mei trado
ad manducandū. et sanguinē ei⁹
ad bibendū. et hoc in potestate
mea et homo ñ undemur facio.

Qua ꝓpt̄ ut uides dñi idē sacer
dos camicū innocentis ag
ni. q̄d ē agnus dei q̄ tollis peccata
mundi. decantat. et ad capien
dū scām cōmunionē se exhibet
p̄dicta ignea coruscatione ad eccle
sia se recipit. qa eodē ministro
laudē illius qui immunda
mansuetudinis suę tulit piacu

la hominū denunciant. et inter
rioia pectoris sui cū exteriori de
uotione adtendē sacramēta apiunt.
illa inuicta serenitas quę ibi uir
tutē suā ostendit. ad supna secre
ta se subtrahit. et ita clauso eccle
sidē se subtrahentib; ei⁹dē eccles hb;
ministerii audis uocē exterio di
centē. ut credentes et fideles ho
mines manducent et bibant ue
ra deuotione carnē et sanguinē
saluatoris sui. q̄ ipsis passus mor
tē ꝓpitiatē subiit. ad abluendū
contaminatione illā quā primi
parentes p̄cepti dei transgressi
mundo intulerant. quatinus ipsi
hoīes ab hac p̄uaricatione emun
dati. rectę hereditati quā puna
centes p̄diderant fidelit̄ restaurent̄.
Nā sicut idē unigenitus dei incep
na corpi et sanguinē suū discipli
suis tradidit. ita etiā et nē malta
ri carnē et sanguinē suū dat fi
delib; suis. quēadmodū homo ex
opus uoluntatis suę p̄fecerit. illud
ad utendū hominib; tribuit. qa
idē filii dei p̄cepta patris sui pa
gens. semetipsū p̄ salute ho
minū obtulit. et corpus et san
guinē suū ad sc̄ificationē eo;
ad manducandū et ad bibendū
dedit. ut etiā in camico camico;
sponsus amicis suis loquit̄ dicēs.

Comedite amici mei. bibite
et inebriamini carissimi. q̄d
ē hoc. comedite in fide uos qui p
sem baptismū ad amicitiā meā

uenustis·quō effusus sanguis filii
mei tapsū adę uobis abstersit·
rumnamus ucrā medicinā in
corpore eiꝺē unigenti mei qui
nus mortua crimina uria cū frequē
inmusticiā inopib; uris opamini
uobis mideat abstergamē·Unde
etiā bibite inspe exhac unc quę
uos de cima pena eduxē·sumtis
poculis salutis undelicet ut fir
mitas ex uirtute inuisa grām
credatis qua redepti estis·quō &
sanguine illo pfundendi q̄
puobis effusus ē·Et ita inebria
mini in caritate q̄ in caristi
estis·habundantes in humilis sep
tutarū·quatinus cū sūmo studio
a carnalib; desideriis uos franga
tis·ita ut ego pclarus uirtutis
ualde in amabilis inuobis exsus
citē·tradens etiā uobis corpus et
sanguinē eiꝺē unigenti mei·sic
et ipse discipulis suis idē sacrām
tū dedit·ut meaglō scriptū est·

Cenantib; autē eis accipiens ihc
panē benedixē ac fregit·de
ditq; discipulis suis et ait·Accipite
et cōmedite·hoc ē corpus meū·
Et accipiens calicē gīas egit·& de
dit discipulis suis dicens·Bibite
ex hoc omēs·Hic ē sanguis mis nou
testamti·q̄ pmultis effundet in re
missionē peccatoꝝ·Dico autē uob·
Non bibā amodo de hoc genimi
ne uitis·usq; indiē illū·cū illud bi
bā uobiscū nouū inregno patris
mei·Quid ē hoc·filio di una cū dis

cipulis suis consummationē illā edc
briate qua ipse transmutus erat
de mundo undelicet cū uirtutemis
cantis diuinis conuersari n debu
it ut prius fregerat;in uoluntate
patris adpassionē crucis pduransq;
summa deuotione acceptę psalite ho
minū panē·in recordationē corpo
ris sui·uno desiderio patrē simū mo
nens·quomodo de eo exiuit et quom
ad eū redire uoluit·ita ut ipse etiā
inspiceret si possibile ēt·ut infragi
litate carnis sue calicē illū quē erat
bibiturus transiret·quātus tamen
hoc fieri n debuit·Unde et panē il
lū benedixē in recordatione sudo
ris corporis sui cū p̄cepto patris se
subdens·scilicet in cruce mori uolęs
in angustia eiꝺē passionis corpus et
sanguinē suū discipulis suis tradi
dit·ita ne et ipsi obliuiscerentur q̄d
et hoc exemplū dedisset·Ac fregit
et·q̄a quātus passio illa corpori
suo dura erat·tamē patri suo obedi
ens crudelissimā mortē in morte
corporis sui uicit·designans etiā
q̄d in eī credentib; caro sua·et san
guis in sacrām̄o oblationis erat ya
denda·Deinq; adueniā salutē eiꝺē
discipulis suis·ita ut et ipsi hęc in
nomine eius facerent·sicut et ipse ea
ppt amorē eius faciebat·intimissima
uoce dicens·Uos qui humilitē me
secuti ultra ardentis amore accipi
te hoc exemplū q̄d relinquo uobis·
ut delicet passionē meā et opa mea
quę inpceptu patris ma complen-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0164
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

qūo ipſe miſit me docere & oſtendere regnū ipſius & cōmedit fideliū hoc q̄d uobis do q̄a corpus meū ē. Q̄d ē hoc. Comedit corpus meū quo inſpū & incarne uſa debeāt opa mea imitari cū ea ſpſ ſcs cordi uro inſpirat. uelut homo eſcā ſorbet quā inuentē ſuū mittit. q̄a ut me uiopib⁹ mas ſequi debeāt ita eā & corp⁹ meū manducabitis. uos & omīs qui p̄cepta mea ſeruare uoluerint. Et de inde idē filiꝰ di accipiens in ſalu uatione poculū ſalutis patri ſuo gras egit. quo cū de latere ipſius ſanguis effuſus ē. hac gīa credenti bus data ē. quę ita fortis fuit. q̄d & antiquū ſerpentē ſupauit. & pdi tū hominē liberauit. & tota eccl̄am fideliū corroborauit. Quomodo. Quia idē ſaluator p̄ciosiſſimū ex emplū ſuū in ſuauitate amoris ſui tradidit fidelib⁹ ſuis. dicens eis in inſpiratione admonitionis. Bibite fiducialiter ex hoc ſalutari poculo. uos omīs q̄ me fideliū ſequi deſi deratis. ita ut & corpus uīm in anguſtia caſtigetis. & ſanguinē uīm in ſudore arcatis. ꝓp amorē meū. ad roborandū eccl̄am uos metipſos abnegantes. ſicut & ego me paſſioni ſubieci. & ſanguinē meū p̄ceptione uia fudi tene rrimū. dinē carnis mee in hoc ni conſideretis. & ſalutē uīam ſicietis. Hic ſanguis q̄ pro uobis effuſus ē. in ē ſanguis ille q̄n in cruce uehemēto ſub umbra ſpargebat. ſ. ſanguis

mīs noui teſtimonii qui ad ſalutē pplōꝝ & remiſſē. Quomodo. Ego qui ſū unicus matris mee uidelicet in tegerrime uirginis filii ſanguinē meū in cruce pro redēptione homi nū fudi qui me p fidē inſpiciunt. & ut eā tunc pliberatione humani generis dedi ita eā & nunc in altari p hominib⁹ ita do. ſcilicet p purgatione illoꝝ qui eū fideliter ſuſcipiunt. In cena enī paſſionis mee corpus & ſanguinē meū uo bis ad manducandū & adbiben dū dedi. quemadmodū & uos nunc in altari idē in memoriā meā facia tis. Unde eā ꝓmotione uerissimus dico uobis. qui me fideliter ſubſecu ti eſtis. ni bibā amodo hoc poculū anguſtie ingrauedine illa quā nunc de uobis patior. uſq; in diē illū cū de morte reſurgens. mor te p̄ſtita die ſaluationis affera. ubi idē poculū redēptionis uīe bibā uobiscū qui me eſtis. noui tatē exultationis uobis oſtendēs. qua p̄dicto ueteris criminis abiectē apto uobis regno illo q̄d pater mis ſe diligentib⁹ p̄pa rauit. Quid ē hoc. Quo mortē mea quā in cruce paſſus ſū ſal uationē animarū ſementis. cui eā poſt reſurrectionē meā in aſcenſione mea ſpm paraclytū accipietis. nouitatē uere doctri ne ſuſcipietis. ita q̄d & ꝓpter nomē meū multas tribulatio nes ſuſtinebitis. quas & ego uo

biscū sustinebo· ū q̄d amodo ul
las miserias corporalit̄ paciar·
ut prius cū inmundo corporalit̄
esse p̄sius sū· s· q̄a uos cas inom
ne meo sustinetis· ubi ego illas
uobiscū sustinco· quo uos inme
ctus ego inuobis· Et ma ut p̄dic
tū ē corpus & sanguinē filii ma·
uos q̄ inme fidelit̄ credtis ad abo
lucionē crimiū urox̄ p̄cipietis· q̄n
nus p̄boc sacramentū exhilarām·
urtutē supne consortionis ad
ipiscamini· sicut & dauid ser⁹
mis inuolumatis ardoris mei cla
mat dicens· O efructu opū tuo
rū saciabit̄ tua· p̄ducens fenū iu
mentis· & herbā seruitui hominū·
Ut educas panē de tra· & uinū lēti
ficat cor hominis· Ut exhilaret fa
ciē in oleo· & panis cor· hōis confir
met· Quid ē hoc· ōdę cuius magni
ficentia sup omīs ē de fide illa qua
tu inuocatis cognoscentis· ma q̄d
ipsa fructus uirtutū insapientia
tua ē· saciabit̄ homo undecies q̄
fidei adherens esurię infidelita
tis inuia iustitie abiecit· cū prius
uocatē ignorans· ieiunus rectitu
dine defecerat· s· nunc in sanctita
te bonox̄ opū p̄ducens contritionē
animi sui illis q̄ insimplicitate s·
fragilitatē suā considerans· & com
pūi humilitatis fidelit̄ p̄bet· ubi
ena cū germine uirtutū surgens·
in habundantia eide famulatis
um dnatē uere rectitudinis
seruitum illox̄ q̄ tremis inbi

amus exhibet· q̄m admittatē ipsox̄
his actib⁹ insudat· qui obsequio
mumonis & defensionis sue fide
les animas ad supna gaudia p̄du
cunt· ut & illi qui milicia fortitu
dinis & p̄uidentie sue hos quos tueri
debent fortissime defendunt· Et hec
in hominib⁹ p̄uolumatē tua· ods id
circo p̄cedum· q̄tinus illis uirtutib⁹
istis adornatis· mirabilit̄ ipsis edu
cas corpus filii tui de fructu illo quē
tua impuritate uitiatus p̄fert· sic
etiā ide unigenitus tuus & uitro
uirginalis pudicicie corporalitr·
ueniens· panē uite credentib⁹ in se
metipso misericordit̄ dedit· S; &
hoc miraculū ido facies· ut etiā san
guis eide unigeniti tui q̄ ad saluan
one animarū effundit̄· letificet in
teriore uim hominū· ide animas
ex⁹ in remissione peccatox̄ ipsorū·
Quomodo· Quia ut p̄ius filii tui
corpus p̄dep̄tione humani gene
ris in cruce oblatū ē· ita etiā & ne
cessario & sanguis ei ad salutē credēn
tiū inhiari consecratē· Qua p̄p̄t eū
hoc inuolumatis tua mirabiliter·
facti fuerit· tunc & illud erit ut
ide sacramentū exhilaret· facie ide
& clām oleo mudicie p̄fusā q̄a cum
gaudio fidei credentes· mudiam
amplectentes· oculis dni pulcri
apparent· q̄o cū salus mundi in
cruce pendens hominē de laqueo
diaboli mdum liberauit· tunc
etiā hōies a uinculo peccatox̄ be
nigne absoluit· quamuis & ip

xx·iij·

si in fancia simplicis cordis sui fide
inter indi credentes miseriā pacien
tibus cū ardore deuotionis subuen
re nō desinant. Et in hoc amore fideles
ardere debent. ut panis ille q̄ unā
se gustantib⁹ p̄bet sensus ipsos q̄ sēp
in stabilitate uacillant confirmet
ne unquamo cordis eos ad malū de
clinet. ſ. ut ad hoc q̄d una ē forte
ascendit. Panis autē iste caro fi .xx.my.
lii mea ē quā nulla obscuritas in pec
catis obfuscat. nec ulla macula in
quinatib⁹ obnubilat. ita ut qui
eā digne suscepunt in anima et cor
pore celesti lumine p̄fundant. et
a maculis interioris sordis sue fide
liter emundent. Et ideo nulla dubi
tatio insta sacratissima carne sit.
quō qui primū hominē nec de car
ne nec de osse formauit. hunc possi
bile ē sacramentū istud hoc modo
opari. Vnde originalis ortus. in
surgis. crescis. dilataris. ac magnū
ramū inmutas germinib⁹. p ducis
p quē celestis hierlm edificabit. ī
ecclī semine ſ. ex mistico spīa
mine uenies. Nā mortu tuo nō es
ligatus ulla maculosa ac criminū.
ſ. floruisti inmortalitatis ortu
tui. q̄a ex inarato agro talis flos
surrexisti. qui nūquā ullo casu
fragilitatis marcescet. ſ. q̄ implen
tudine uiriditatis suę semp dura
bit. Qua p̄p̄t et hoc sacramentū
corporis et sanguinis tui tamdiu
in officio uernatis ecclā colen
du ē quo usq; in fine mundi no
uissimus homo ueniat qui p̄dē mi
sterii ueracit̄ saluandus ē. cui illud
de secreto dei uerbi salutē credēn
tib⁹ confert. inde dauid testatur
dicens. Et mandauit nubib⁹ de .xx.v.
sup. et ianuas celi aperuit. Et pluit
illis manna ad manducandū. et
panē celi dedit eis. Panē angelo⁹
manducauit homo. cibaria mi
sit eis in habundantia. Quid est
hoc. Celestis pater p potentiā glē
sue emollitis mētis hominū a sup
na celsitudine. cū patriarchis et
pphetis in secreto misteriorū suorū
hoc demonstrauit. q̄d et filiū suū
in spū sco ueracit̄ p̄dixerit. et q̄d
cū in legalib⁹ p̄ceptis p sanguinē
hircoꝝ et p alias oblationes homi
nib⁹ mirabiliter p̄signauerit. Et
hoc modo suauitate et dulcedinē
cordis sui apiens. in lenitate et
mansuetudine carnalis misit eis eun
dē filiū suū. quatinus p eū a fame
infidelitatis sue reficeret̄. ita
refectionē celestiū dans eis cum
qua plenū gaudiū omniū felici
tatū ac beatitudinū fidelitat̄ sa
ciat adipiscerent̄. Cuius panē il
lū cuius dulcedine supni • an
geli nō possunt saciari uidelicet
dm inspicientes. ita suscepit ho
mo inhumanitate filii dī. cum
bas refectiones beatitudinis sū-
mus pater misit hominib⁹ in
habundantia spīalis gaudii.
Ac idō fidelis homo fidei au
dione audiat. O uos fideles ho

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0167
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

mnes qui ecclastici gurmen chis
audire et intelligite instrumentū
animę uře ubi ñ chis filii diaboli·
s; hereles celestis regni·et conside
rate quomodo ego minissimus ac
benignissimus pater magnis fcti
cnamb; salutis uře circūdedi uos·
Frgo adiuendite bonitatē patris
uři·scilicet quomodo pme ordi
natū ē·qđ insalute uřa ē·quō qua
uis ullis cruis simstramen candē sa
lutē uřam humanitas filii mei ex
posuit·Quomodo·filius mis natus
est de incorrupta uirgine quę ig
nara ullius doloris fuit·s; quę in
uridiate integritatis suę pman
sit·ut gramen inglā uiridnatis
suę uigeat·sup qđ ros de cęlo cadit·

xxvi· Et qua uirgo illa integra fuit
de qua idē filius mis hoc modo
carnē sine peccato assūpsit·ido et
iustū ē ut caro et nunc de fructu il
lo fiat qui sine suco amaritudi
nis ē·Quomodo·Granū frumū for
tissimus et optissimus fructus alię
fructuū est·nec in culmo suo sucū
aut medullā ut cęteri arbores ha
bent·s; in grammne suo in spicā sur
gat·s·ita ut fructū suū uendat·nec
p calorē nec p frigus amarū sucū
p ducat·s; siccā farinā tribuat·ut
etiā caro filii mei sicca fuit sine xxvii·
omni fetitate humane pollitio
nis pquā humanū genus mam
plexib; libidinis uiri ac mulieris
surgit·Non sic ingenuus mis na
tus ē·s; ut iuridiate integritatis

exiuit·ut etiā granū integrū granū
frumū gignat·Nā ut culmus frumū
sine medulla uigens siccū granū in
puritate spice profert·ita etiā beata uir
go sine uiri fortitudine gignens·
simū filiū suū in simplicitate in
nocentie edidit·qui de cade matre
sua nullū sucū peccati traxit·quō
et ipsa cū sine medulla uiri concepit·
ut etiā granū sucū grano ñ tribuat·
qua illud ñ de medullato stipite ui
get·s; de sole et pluuia ac de blanda
aura uiret·sicut et p̄dicta integer
rima uirgo ñ de uiro s; uirtute al
tissimi obumbrata et infusione spūs
sci p̄fusa in suauitate castitatis uni
genitū suū genuit·Quānus autē
cade uirgo de uoluntate uiri ac
mulieris orta et tamē eundē filiū
suū ita ñ pulit·s; cū de cęlo uenien
te uerū dm et hominē sine uolun
tate uiri integritate sua purissi
mū genuit·Quę quō cū integrita
te sua sine sorde purissimū pepit·
ido et nunc panis qui caro illius
uerace et sacrate purissimus integ
ritate sua existens·a fidelib; in
puritate cordis et sine admixtione
diuersitatis suscipi debet·ut filius
isti p̄monstrauit·quēadmodū in
uoluntate mea scriptū est·

In eōmore dies huī inqua egres
si estis de egypto et de domo
seruitutis·quō in manu forti eduxe
rit uos dns de loco isto·ut n comedā
tis fermentatū panē·Quid ē hoc·
Vos qui imitatores filii mei ee ~~nnt~~

uultus eſtote reſpicientes de morte
aduñā· uidebitis inmemoria uſq
habemus ſaluatorē dicentē illi qui fi
lius mīs ē· qui mortē conculcauit et
uitā dedit· in quo insaluti uſq egre
ſi estis miserabile exiliū pdimonis·
scilicet cū abiecistis densissimas tene
bras infidelitatis· ita cū uos eripien
tes de mansione diabolice seruitutis·
cū unitate ingressione ade dare stu
stis· Nunc ergo de tenebris ad lucē·
ecclesia respicite· quō indiuina po
tencia de malis educti uos ego dñs
qui cunctis tanta formidine pstī·
quod uirtutem meę nullū obstaculū
contrariorum obsistit· quin oīa
acutissime penetrē· ita pfilium meū
eripiens uos de loco isto· in quo pin
fidelitate uſq mortis famulamini
inbonis opib; nī laborastis· s; impue
nitate uſq iacentes uulpinę meo p
stitistis· S; quia nunc in unigenito
meo ab oppssione ista liberati estis·
currite de uirtute in uirtutē· cauen
tes ne inconsciam uſq uam mittatis
infidelitatē illā· quę cor uſm sua
receptione nī confortat· s; potius
sua amaritudine grauat· Quid ē
hoc· Nolite diabolicas artes sec
tari· nec ceca figmenta quę ho
mines inhumanis contagiis phi
losophię paganę ac hereticorū
sibimetipsis adinuenerē· s; filiū
meū inspeculo fidei inmanissimi·
qui uos de carcere; inferni libera
uit cū semetipsū puobis adpassio
nē crucis obtulit· S; ut uestigia
eius tamo caritatis sequi ualeatis cor
da uſa ecclesia pane confortare· inde
licet corpus ei fideli deuotione su
mite· quō ipse de eccło ueniens de
suauitate depura uirgine natus et
in ligno pſalute uſa passus semet
ipsū uobis contulit· ita ut et uos si
ne admixtione ullius amaritudi
nis suauē et purū panē diuina in
uocatione corpus ei⁹ inmaculati con
sortiū sincero affectu suscipiatis·
quatinus ꝓhoc estis mortis
hominis effugientes· adepulas ce
ne beatitudinis puenire ualeatis·

xx·viij·

Vnde etiā in uino q̄d de uite
fluit· eadē inuocatione ꝓsa
cramentū sanguinis ei⁹ uolo mira
bilia demonstrare· Quid ē hoc·
Sanguis filii mei de latere suo
fluxit· ut et una de uite fudat·
Sed ut una pedib; conculcati et
uitorculari pmittit· ita dulcissi
mo ac fortissimo uino effluente
ad roborandū sanguinē inboie·
sic etiā unigenito meo insudore
angustię uerberib; et flagellis
conculcato· et ligno crucis oppſ
so· optimus atq; pciosissimus san
guis de uulneribus ei⁹ emanauit·
salubertima liberatione credēti
bus ꝓpitios ꝓfundens· Quēadmodū
etiā uua dissimilis ē aliis pomis·
quę duras cortices habentia come
di possunt· cū homines uitā ma
gis solitam fugere quā comedere·
ita etiā filius mīs dissimilis erat
in peccato ceteris hominib; qa

ipſi ſubponderē nequicat gra
uam diuerſis paſſionib; ſubiacen-
cū ide unigenitus m̄ſ decaſtiſſima
uirgine mirabiliter· natus· omni
contagione peccatoꝝ careret· Qua
ꝓpter· eq̄ uua tenere matrice
eſt· id circo et unū insanguinē
euſdē filu ma uolo conſecrari·
Ꝙ ut unū deum· ſudat ma et
filius m̄ſ de corde meo exeun-· ma
eodē unigenito meo uera uite· ex
iſtente· et diuerſis palmitib; exeo
exeuntib;· qua fidelēſ inipſo plan
tati ſ· qui ꝓincarnationē ei· inbo
nis opib; fructuoſi exiſtunt· et ut
iſte ſuccus de dulciſſimo ac fortiſſi
mo fructu uitis emanat· ſic ma oīs
iuſticia inmidia et uerniat· ꝓincar-
nationē eiꝺē filu ma apparet· q̄ſ
uirtutēſ inipſo inueniunt· oīs q̄
cū fidelitate· quer̄t· Quomodo· Quō
qui ipſi fidelitate· adhereant· bi u
ridēſ et fructuoſi abipſo efficiunt·
ma q̄d optimos fructus uiuentib;·
affer̄t· ſicut et ipſe ſuauis et mitis
exiſtens p̄cioſiſſima germina m
ſēnate et iuſticia amulet et ſibi
credentēſ abomni ſorde infideli
tatis emundauit· ut uicariis
carnaliq; de eo ſcripū eſt·

xx.xv. Botrus cy·pri dilectus m̄ſ mihi·
inumeris engaddi· Quid ē hoc·
filius dī qui me· exulē animā in
paſſione ſua ſaluat· inreſurrectio
ne ema ſua midiet· poculū uite·
dat· Quomodo· Sic botrus cy·pri
foruſſimā plenitudinē· potatio
nis inſe commet· ſic ema excellentia
que inunigenito di ē· indeficienter·
magnitudinē inſe habet· ma q̄d
idē filius di numquā hoc modo ex
hauriet· quin potū uite· ſcientib;
dare poſſit· quō ipſe ſalus uite ē·
Ꝙos enim qui prius indefectu fui
muſ· nunc inoſtenſione et inſcien
tia uere ſēificationis bonoꝝ opum
confortati puſu cibū uite· manducā
muſ· inquo ema dīm ſcientēſ aduma
ꝓgimuſ· cū inueteri teſtamento q̄d q̄ſi
ꝓumbrā pleni· ſenſu ñ habuit· ſ; in
oſtenſione ſignificationis multā di
uerſitate· inſe tenuit· magnā fam
ſuſtinentēſ ad ſaluationē· ſurgere
ñ ualuimuſ· Ꝙunc ergo inipſo ſatu
rati· ema inillo ſaluatore poculū bi
bimuſ· ſcilicet· fidelit· inuicta fide
guſtando q̄ſ dꝫ ſit· quē exteriorib;
oculis mortalis carnis uidere non
poſſumuſ· ſ; quē ſpuali intelligen
tia uitus habemuſ· ſicut et unum
foruſſim;um ſuā inuenit hominē
oſtendit· hoc tamen hominib; non
ſentientib;· ſ; tamī ma et inuita ſe
ſcientib;· Et ideō ſponſus animarū
botruſ cypri ē· cuius fructus ñ defi
cit· Quomodo· Cecus ingreſſus
portū· requirit unū ſuū· Quom·
Quia homo claritate· fidei ñ ha
bens· eū ad fidē ꝓuocauit· ꝓpter
ſuā torcularis inrore ſanguinis
xp̄i uitat· Quomodo· Sicut ꝓp̄
cepta illius· uitā inanima nīa ha
bemuſ· ma ema indonatione illi·
emundationē incarne nīa reci

primus: quō nos nam in p̄uaricatio
ne ade mundi exstimus: s; in
sanguine ipsius sc̄ificam̄. Vnde
de sponsato animarū de ipso in
spū sco dicit. Dilectus mꝰ qui cor-
di meo dulcis et amabilis exstit
fortissimū unū p̄ sanguinē suū
in plena sc̄ificatione mihi ē: qa
du sū in munda in plantatione
carnis: sicut unica que ad huc in
culta iacet in spinis: ipse fons sal
uationis exstitit: peccatorꝝ a sor-
dib; suis mditer ablut. et in mistc
rio secretor suor glosissime sc̄ificat:
quō ut de corde patris suauiter
exiit: sic et̄ in uno sanguine
suū suauit̄ ostendit: et ut exurgi
ne mirabiliter natus ē: ita et̄ in
pane corpus ei mirabiliter de
clarat̄: quia ipse bonus ē: qui nū
quā defectū in ullo deterioro
patit̄. Qua ꝓpter et sup altare
uelut in orculari quolibet̄
patris calcat̄: quamuis homo q̄
p̄sente ipsū nullatenus subsistere
posset: obfragilitate debilitatis
sue nō deficiat: q̄m et sicut sangu
is hominis augmentū excepit ac
cepit: ita et̄ homo sc̄ificatione
ex sanguine filii di habet: et ut
ne sanguis hominis sine risulo
potus inariditate uertat̄ exposi
reficiendus ē: sic et̄ in uno in con
secratione sanguinis eide filii di
nō deficiet: s; sup altare in sacra-
mento eide misterii semp erit.

Sed ꝛxxv.

o ui homo acutissime sci as q̄d
in consecratione ista uino aqua mit̄
esse debet: quia de latere filii tui
sanguis et aqua emanauit: ita q̄d
et in uino diuinitas ei⁹ intelligitur:
et q̄d in aqua humanitas ipsius
sentit̄. Et ideo quō in ipso diuinitas
et humanitas ipsius sentit̄. Et ideo
quō in ipso diuinitas et humanitas
ē: idcirco et̄ in consecratione
ista uino aqua mitti debet: quia cū
uinū diuinitatē ei⁹ designet: aqua
et̄ humanitatē ipsius ostendit:
que sine commixtione uirilis san
guinis pura et munda ē: quō ide
unigenitus mꝰ fons aque uiue ex
istens: hominē in regeneratione sp̄s
et aque de ueteri culpa ad̄e emun
dauit: et eos ad ecclesiā transtulit:
cū p̄salmus ex inmundis uenit:
que ad modū scriptū ē.

xxvj.

Ego quasi fluuius dorix: et sic
ductus aque exiui de paradyso. Quid ē hoc: Dū hominē ratiōna
litate firmans: et plurima mistica
dedit: cū spiraculū uite in eū mit
tens: illū rationalitate sublima
uit. Qui du seductus in mortē ca
dere: ego filius di qui ipsū libe
rare ueni fluens in decore omnī
rigationū infixe carnalis: et ema
nans in diffusione uere et indefi
cientis puritatis: exiui de secreto
supne amenitatis: quatenus ho
mo qui exilium suo peccato: indi
gne de p̄dmone ceciderat. Quoꝫ
ut innoxius sanguis innocentis
innocentiē: anguistia de sua

85v

damaſ paſſionis ꝓco effundebatur:
Quomodo. Inuansgreſſione adę
cū ipſe de paradyſo expulſus eſt.
ſanguis ei' depulſatione anguſtię
qua reus erat totus inundauit. et
ſic manguſtia illa liquefactus cū
ſudore aquę ꝓfuſus ē. Et ita san
guis hominis. aqua ꝓſudore mī
et ſecunda ē. Vnde o homo cū unigen
tus dī incarne anguſtiari cepit.
ndicit qñdo ꝓhumano generi
pa uoluit. ſanguis ei' guttas ſu
doris emisit. a cde inde ipſo mem
bro ſuſpenſo de uulnere lateris ſui
aqua cū ſanguine emanauit. Et
idō in ſacramento illo ubi miſterū
ei' dē paſſionis celebrandū ē aqua
uino mixt' dē debet. quia et de
uulnere lateris cuſdē filii dī
aqua et ſanguis effluxit.
S; et in eode ſacrificio unū aquę
ſup habundabit. quia et ſanguis
habē ſupat. ſicut et lac ſucū ſuū
q̄d ſerū ē excedit. Qui autē mi
ſterū hoc celebrant. id ita ꝓfici
unt quēadmodū eis ꝓmonſtra
tū ē. ſicut etiā ibi homines ex.
hortantē ubi inſpiratione mea
ꝓſapientiā alloquuntē. ut ſcrip
xxx.vj. tū eſt. Venite comedite panē
meū. et bibite unū q̄d miſcui uo
bis. Quid ē hoc. Vos qui fiduciā
deponere uultis. uenite de ligno xxx.vij.
ramua illa qua dim neſcitis. et
de ſtrupro illo ꝓ q̄d in exilium
miſſi eſtis. et redite in candidā
regionē uā. quę ꝓſpectu ſi

da in fonte uitę aquę uobis
ꝓmonſtrata ē. et pia deuotione co
dite panē meū. quē uir magnꝰ
n̄ ſemmaut. et cui ita uiri dignatē
non dedit. ſed qui de dō exiuit.
atq; in eo ꝓmanet. Nā ut pater
manducat. et ut ita conuiuamur.
ſic et filius dī pater unus filios
hominū ꝓcellit. quia ipſe filius
dī in ſuam diuinitatis ſuę ſta
bilis ē. et filii hominū in debilita
te carnis ſuę labiles ſ. filius eni dī
corporaliter manens in mundo
mollitē liquoris peccati in carne
ſua n̄ habuit. quo ſicut ignis pa
nē excoquens arefacit. nec ei ullū
mollē humorē dimittit. ita et ide
unigenitus dī de fortiſſimo igne
ſp̄s ſci conceptus. et de caſtiſſima ui
gine natus. ſine ulla cōtagione
peccati in corpore ſuo fuit. Et ita
ſicut pater hominē refecit. ſic
etiā et fideles homines ꝓinde
filiū dī in fide nutriunt. quia
ipſe fortiſſimus fructus ē qui nū
quā deficeret. Vnde et uos fideles
hunc panē comedentes. bibite etiā
pura intentione unū hoc q̄d om
ni prorſus ſorde caret. et q̄d in
hanc manē uagationē n̄ uadit.
ubi corruptio mundicię inno
centię abſorbens. eā inuenientem
coniungit. Nam et ſedin mo
dū illū primus homo mundus fu
it qñdo creatus ē. quo nullā di
uerſitatē habuit. ſ. mundus in carne
et in ſanguine ſuo fuit. Qui cū

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0172
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

ꝑuaricamonē facerēt illusus ē-ita q̄d
postea semp sanguinē suū infectorē
immundicie mebrie sparsit-quia
sicut ide homo honorē innocen
tie abiecerat-ita eua ex sanguis
ipsius sanguineū colorē suū pdit
inhumana conceptione in liquo
rē pollutionis subuersus-in quo
eua liquore ita sine formatione
ē quo usq; mensū sanguis appar
at-et ita sanguis ille formā aliā
accipiens post ortū suū indebi
tam iacet-usq; dū medulla et
plenitudinē formidinis suę in
ueniat-et usq; dū sexta in ipso
ꝑexcutione occultę fusceptio
nis exurgat-et tunc ita munda
caro et mundus sanguis de ute
no expiatus apparet-quo usq;
eū noxius calor ꝑcutiat-qui ꝑ
cussione sua noxiā spumā in
mundicie excit-S; abbis omnib;
filius di mundus exstitit-unde
licet munda carnē et mundū
sanguinē habens-ita q̄d eū nū
quā tactus ullius noxii caloris
tangit-sanctificatione et bono
re uiuidissimę castitatis manens-
nulla contagione uiolari potuit-
Qui tamen manustia passionis
positus-aquā in sanguine late
ris sui effudit-quia sanguis si
ne aqua effusione sua nō ē-S;
ita nō ꝑpetuus existit-ut sanguis
aquā confortet-et ut aqua san
guinē delinuat-Q ua ꝑpt et .xxx.mus.
uos qui din deuote colere uul

tis-ita q̄d uerā salutē amatis sumi
te hoc poculū sanctificationis-q̄d ita
nō ꝑpetuam uobis-ut aspernan̄ ultio
nis inuentrix remissionis nō semitis-
quō et diuinitas et humanitas in
supno filio ē-ꝑpetuus passionē de
morte liberam-et ꝑpetuus corpus et
sanguinē uegetam societatē mēt
is mansione habeatis-S; ego qui
sū uitalis et finis-mortū dico tibi
o homo de nobili filio meo-qui flos
ē rosarū et lilium conuallium-natus
de castissima uirgine quę eū inin
tegritate sua genuit-qui paruus
talis exiuit-q̄d ꝑeū de iniquitate
priorū parentū humani generis
placatus sū-qui me intransgressio
ne sua ad indignationē ꝑuocauerit-
Vnde et eundē partū semp inspi
cio-eū corpus et sanguinē filii mei
cotidie sup altare nomini meo ēsse
dicatū habeo-ita q̄d ꝑdē sacram
tū tu homo sanctificaris-eundē carnē
manducans-et eundē sanguinē
bibens-Nā cū ibi sacerdos officiū
suū exercet-sicut illi constituit ē-
indecens sacratissimus uerbis me
inuocans-tunc in eadē potestate
ibi assū-qua et ibi adesse ubi uis
gentilis mus sine sensuate ullius
contagionis incarnatus ē-unde
et corpus et purissimū et suauissi
mū in omni sanctate fuit-ita q̄d
et nunc carnē et sanguinē ipsius
fideliter suscipientes-tanta dulce
dine unificent-q̄d nullū despec
tū abiectionis paciant-sicut et

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0173
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

.xxxv.

incarnico carnico⁹ scriptū est.
uis mihi dare te frm meū sugere
re ubera matris mee: ut inuenia. xxxvi.
re foris et de osculari: etiā me nemo
despiciat. Quid ē hoc. Gemmis et de
uocio incelā posim⁹: certissima fide
dicit. Quis ē ille qui in miserrimo ho
mine merummis posito. mirissima
oblatione dare te sponsū ecclie. cū te
fratre meū ppter incarnatione
tua nomino. sugere mi diam et
uertare que s nutrimta illa quib:
diuinas homines nutrit. que in
matre in creatione mea ē. scilicet
cū educatione uegetationis una in
dans. Quid ē hoc. Quia et nutrimta
ecclie plena s gra tua. cū et plena
ubertate mi sacramto corporis et
sanguinis tui tribuis. qui panis
unus et fons aque unice es. Et hoc
ido facis. ut manifesta cernuidme
inuenia te foris. scilicet cū scio te
filiū di medis. uidea te ena homi
ne mra. que mdiuinitate mor
tales oculi mei cernere nualem.
tua ut ena inuenia te in pane et
uino diuini misteriu. qd sacramti
sine ponderē deceptionis. et sine
anxietate fallacie ē. ac de mde hoc
modo de osculari te. quo psalmē
mea incarnatis es. et quia ena me
participē corporis et sanguinis
tui facis. quamuis p hoc immun
dū ppter me uenisti. et qd te ipsū
mihi tradidisti ia nulla cruciata
de inceps me despiciat. cū ipsa uo
luntate tua ubi subiecta semp se
quatē. et cū ego p̄ceptis tuis rebellis
exstitis. ubi multo citius conuari
inuenia. Nunc ergo ut uideā
o homo cū sacerdos his uerbis que
sibi inspū scō scō consumma s. obla
to sacrificio adorare me ceperit
inuocare. am ubi dico quō inarden
te calore meo ibi assū. et pleno desi
derio idē sacramentū pficio. Quom.
quō ineffabili ei de mistern ardore
carnale sup eande oblatione ex
pando. ut decet. abnicio uerbo
sacerdotis me inuocantis. et hanc
memoriā facientis. qd filius mis in
angustia passionis sue pane et u
nū benedicens. in sacratissimo corpo
ris et sanguinis sui discipulis suis tra
didit. ut et ipsi idē psalume ppli fa
cerent. Vere dico uobis. quia num
quā inuocato ista sup huiusmodi
oblationē in recordationē eius de
unigenti mea erit nisi misteriū
corporis et sanguinis ei⁹ ibi pficia
tur. qd carnalis oculus quādiu ei
nis ē uidere n̄ potest. nisi infide
illud humili deuotione pspiciat.
Quomodo. cū alis omnib: sibi unu
dū suū poni uidet ardenter sup
illud uolat. et calore suo illud fo
uens pullū educit. ita qd tecta ou
i remanet. et qd pullus ille euolat.
Quid ē hoc. Ego omps cū oblato
panis et uini sup altare nomen
meo dedicatū in memoria filii
mei oblata fuerit. ea mirabiliter
uirtute et gra mea illustrans. in
corpus et sanguinē ei de unige

nm mea transfundo. Quomodo. Ip
so miraculo quo idē filius mīs carnē
ex virgine suscepit. ipsa cuā obla
to hoc in consecratione ista caro &
sanguis ei efficit. S; panis et unū
ibi exteriorib; oculis visibiliter
cernit. unus autē sēnus corporis
et sanguinis ei dē filii mei invisi
bilit cernit. unus autē sēnus
corporis et sanguinis ei dē filii
mei invisibilit manet. Quom. cū
filius mīs apud homines est in
mundo. apud me manens in celo.
apud homines cuā manet unita.
S; hoc spūale et nō carnale est.

Sic et ego patr omni creature. xxx.vij.
assū. nulla abstrahens me
uelut tu homo abea te subtrahis.
scilicet ut cū maquā uides faciēs
tua quidē mea appareat. S; tamen
ea nullas uires tuas imilla exerce
re uales. et cū te abea auertis. am
plius nulla ī apparet. Ego autē
huiusmodi mutabilitate nō appa
reo creature. S; assū ei uera ei ostēn
sione. nec abea potestatē meā sub
traho. S; mea fortitudinē uolun
tatis mee sedm qd in placuerit
exerceo. Unde cuā insacramēto
corporis et sanguinis filii mei
maiestatē meā ueracit demonstro.
ut delicet abinicio secretoz uerboz
sacerdotis usq; dū ide misterū
applo capiat. miracula mea
ibi mirabiliter exercens. Sed et. xxxviij.
hoc sacerdotale officiū a prima
hora die usq; ad nonā horā ipsi

a fidelib; exerceri potest. sedm qd
necessitas reportis immoritb; hom
nū inuenerit quō et ada inmane
surgens ad horā nonā seductus ē.
et quia cuā passio filii mei incre
pusculo diei inchoata. ad horā
nonā consūmata dinoscit. ita
qd in cruce morientis exspiauit
et morte sua morte uitalem su
perauit. ubi et ecclā ei dē unige
nito meo assistens. dote suā ibi
suscepit. qd et nunc a filiis ei dē
ecclē celebrandū. h oc autē ide .xxx.v.
officiū a sacerdotib; in sacrificio
inmanitate uentris. et nō implen
tudine ei pagendū ē. nec coagu
lato escarū spūale desiderū
cuacuet. quō prius ee debet spi
tualis epulatio. et postea carnalis
refectio. et qa cuā sps honoran
dus ē. et caro refocilanda. Nam
hoc sacramentū spūali desiderio
et nō carnali cupiditate accipi
endū ē. et ido in ceunio et non
in epulis peapi debet. nisi inne
cessitate illa si homo in hac opi
nione posit ē. qd de mundo
transiturus sit. S; filius mīs circa
finē dieī corpus et sanguinē
suū discplīs suis dedit. qm ei
uerū manducare. cōe. auulit.
et quia cuā in consūmatione
scli mortē in hominib; tēpora
liter transeunte ecclā sicut sol
in regno meo fulgebunt.

Et hoc modo ide unigenitus .xl.
mīs in resurrectione sua

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0175
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

87v

demonstrauit animas iustoꝝ ab
inferno se abstrahere et genus
humanū in restauratione cū
uit se reducere quā rōne an
geli p̄didert· mortē sine sug
gestione alterius appetuisse· ita
q̄d a nullo alio insidiatore q̄m
a semetipsis seducti s· cū nec gu
stū peccati in semetipsis habeāt·
uidit homo infragilitatē corpo
ris sui habere· Vnde et homo quā
ab insidiante seductus ē fragili
tatē corporis habens· a sublevan
te et cuā aduna reductus ē· et dia
bolus corporalē grauedinē non
habens· in puerilitate sua relictꝰ
est· S; et homini uera et salubris
refectio in p̄ceptione corporis
et sanguinis filii mei data ē· q̄a
nisi p̄ hoc sacramentū in nobis
inter· humana refocillatus surgat·
et inuisibili aduersario suo uin
xl·y· cat· resistat· Q ui autē idē
sacramentū in maiore aut in
minore q̄ntitate p̄cipiunt· sic in
telligant· quia et ille qui plus et
ille qui minus accepit· unā can
dēq· ium p̄cepit· q̄m hoc sacra
mentū nō inquantitate s; in fide
te ē· et p̄cipientes secūm fidē ipsaꝝ
saluat· ut de manna sic scriptū ē·
xl·y· Ecce q· ita filii isr· et college
runt alius ꝑ plus minus· et mensi s
ad mensurā gomor· Nec qui plus
collegerat habuit amplius· nec
qui minus parauerat· reppit mi
nus· s; singuli iuxta id q̄d edere

potuerant congregauerūt· Quid ē
hoc· Supnū sacramentū· nexta
id q̄d edere potuerant congrega
uerūt· Quid ē hoc· Supnū sacrām
tū iuxta id q̄d eis p̄ceptū ē· attem
dunt filii dei homis· qui dīn ar-
denter uidere desiderant· et col
ligunt illud in cordib; suis secūm
doctrinā principaliū magistroꝝ
suoꝝ· et secūm id q̄d ab eis didicerūt
seruandū illud in mamb; suis· alī
plus deuotionis in secreto cordis
sui habens· Vnde et cū estimato
re sua metiunt· secūm id q̄d in
animab; suis sentiunt· discretio
nis fidē quā in dīm habent· nec
eā diuidentes· s; ipsā integrā ha
bentes· et q̄nta æquali deuotio
ne corpus et sanguinē redēptio
nis sui p̄cipiant· considerantes·
S; idē sacramentū nō q̄ntū hunc
sanctus qui plus excessit· s; secūm fidē suā qui illud p̄cipi
ens et ei illuminabit· Qua ꝓpt̄
o homo in magnitudine p̄cipi
endū nō ē· quia fortissimus dꝫ
tā in parua quā in magna ob
latione huī misterii ē· et ideo
qui illud p̄cipiunt· solū hoc at
tendant· q̄d unū et unū dīm
firma et integra fide in corde
suo habeant· Et sic quisq· fide
lis sincero et recto corde secūm
id q̄d possibilitas fidei in ipso
exposcit· uires animę suę con
greget· cauens ne alterius aut ꝑ
fundus diuinitatē scrutetur·

quā sensu aut cognatione sua ca
pere potest·ſ;sobrie ut inspū scō
edoctus ē timori dñi subiectus sit·
quō homo pauꝑ cinis est· Sed xl.my.
uos o stulti homines nolite dubi
tare·an sacramentū istud q̄d hoc
modo uobis demonstratū ē·cor-
pus et sanguis filii mei sit·Recor-
damini ergo·unde adꝫ carnē et
sanguinē creauerim·Videlicet
de limo terre·Quid ergo uobis ui
detur·Ñi possibilius ē m̄ deob
latione ista facere carnē et san
guinē filii mea·an de limo terre fa
cere hominē·ſ;utr sem̄ de san
guine suo fundit·et femina sus
cepit illud· et q̄d tunc amplius
addunt·Ñihil omnino·aut in
creatione aut in carne infanti
li·Quis ergo formare hominē in
carne et ossib;ac in medullis et
in pulchra facie sua·nisi ego pa
ter omniū·ſ;pater et mater ñ
habent ullā potestatē facere aut
creare infantulū·nisi q̄d tamē
in ardentes libidine sanguinē
suū excutiunt·et postea nullā
potestatē in eo formandi ha
bent·Ñū uidere potestis quom̄
hec fiant·nisi q̄d ea cernitis in
formis suis·Tu autē o homo di
cis·Ego ñ uideo hanc oblationē
carnē et sanguinē·ut hominē
corpus & sanguinē et carno·
Ad q̄d tibi respondebo·Vos ui
distis filiū meū incorpore et in
sanguine mortale uitta·q̄ nunc
immortalis in celo ē·et ideo cor-
poralib;oculis eū modo uidere
ñ potestis·nec enā quomodo ca
ro et sanguis ei⁹ inanari conse
cretur·q̄d sacramentū ꝓpter
gl̄am sacerdotis ibi ñ fit·ſ;ꝓpt̄
gl̄am ei⁹de unigenitu mei qui
hoc officiū cū discipulis suis in
cena sua pegit·ſ;ut me inclari
tate mea quādiu mortales estis
uidere ñ ualetis·sic enā nec car-
nē nec sanguinē filii mei carna
lib;oculis uris carnalitꝫ uide
tis·sed m̄ id q̄d ea que inuisibilia
s̄ ꝓspicere ñ potestis·ſ;sed m̄ hoc
quod mortalis obtutus uir·ea que
uisibilia s̄ uisibilit̄ capere ualet·

Hoc aut̄ ide sacramentū in xl.my.
tribus causis mihi offerendū
est·Quomodo·in pane et uino
et aqua·ob honorē trinitatis·
Unde si de his tribus aliquid de
fuerit·tunc ibi trinitas uerace
ñ colitur·quō enim intelligit̄
pater·in pane filius·et in aqua
spūs scūs·ita qui unū sine pane &
sine aqua offert·patrē colit·ſ;fi
liū et spūm scm̄ negat·aut qui
panē sine uino et sine aqua
dat filiū habet·ſ;patrē et spūm
scm̄ abicit·aut qui aqua sine
uino et sine pane utitur·spūm
scm̄ arendit·ſ;patrē et filiū re
cusat·aut qui unū & panē si
ne aqua dat·patrē et filiū ha
bet·ſ;spūm scm̄ abicit·aut qui
unū et aquā sine pane offert

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0177
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

patrē et spm scm colit: ſ; filiū nō
gat: aut qui panē et aquā sine
uino unit: filiū et spm scm ad
tendit: ſ; patrē recusat: ergo in .xl.vj.
hoc sacramto diuisio nō fiat: qa
et ego indiuiduus maneō in
trib; psonis unus dr inseparabi
lis sū: sicut et cogitatio uolun
tas et opus in uno homine s:
sine quib; homo nō ē. Q uod
si in isto sacrificio defectus fue
rit: ita q̄d ibi aut panis aut
uinū aut aqua negligēt: uere
tunc ille excutus neglectu hoc
eueniat grauiꝰ undicte subiace
bit. Nā si hoc scienter p negli
gentiā reporis: seu infidelitat:
p dubietatē incredulitatis ach̄i
est: illū qui huic rei manu subia
cet: aboculis meis eciā: nisi ipse
grauiꝰ penitentia ad se reuer
sus se ecclesiē p hoc grauiter
penitendo puniat: uel si hoc
ignoranter p negligentiā obli
uionis euenit tunc ille qui in
hoc reus ē: de hac culpa sua in
correctione penitentie ꝛ re
sponsurus ē: quo aute nō pspec
ta si hec oīa adessent que ad .xl.vij.
sacrificiū meū pertinebant: cū
enim filius mē in cruce pepen
dit: ibi nichil salutionis de
fuit: quia p effusiō sanguinē
suū salutionē animarū ho
minib; attulit: unde nec in
hoc misterio quicquā de ec
deb: Nā sacramentū hoc
sanctissima sēificatio in omni
sēntia ē: & p̄ta caro ista et
sanguis iste omī fide & deuotio
ne accipiendus ē. Q uicūq;
autē hanc sanctissimā carnē
accipit: et sanguinē eiꝰde misti
ri sumere nō recusat: quo ideō
filius mē sup oīa ē mundus:
et speciosū mundo: ac ideo
nobilissimus sanguis eiꝰ ē acci
piendus: nisi p simplicitatē ac
cipientis sacerdos tamen pri
mum effusionis: et tunc illi ac
cepturo fiat sedm simplicitatē
infirmū: quib; esca panis con
cedit: et potus uni denegatur:
hostia eciā hec sacro sca caro xri
buatur: et fluens sanguis sub
trahat: ne maius periculū exinde
oriat: et quia eciā illa sacro sca
caro sanguinē suo et sanguis il
le carni suę munia sēntie con
iunctus ē. Q̄d si homo ille hui⁹
discretionis ē q̄d angustiā ha
beat ide misteriū custodire: tunc
cū et illa sca caro adcomedendū
datur: tunc et sanguis eiusde
carnis ipsi adpotandū tribuat:
Sacerdos autē qui hoc sa
cramentū celebrat: dili
genter bis indutus ꝰ quib; an
tequā patres edoctꝰ p spm scm
ad ide officiū indui constituē
runt uestimus sit: et accuratissime
uerba illa que ide spūs scī eis
de patrib; ad celebrationē eiꝰ
de misterii inspirauit aduer

dat· sollicit· cauens· ne quicquā ex
his omittat· deuotissime etiā in
spiciens· ne exemplū hoc transeun
dat· ubi filius· mīs· panē et calicē
accepit· et discipulis suis ad comedē
dendū et ad bibendū dedit· S; q̄
mundum· mus· aut inuerbis ad idē
officiū ꝑtinentib; quicquā ꝑne
gligentia· obliuionis· ignorantie·
ddiquerit· graui et salubri pe
nitentia corripiendus· ē· S; tam· mīam
meā quaerens· inueniet· quia trans
gressionē istā· n· inuoluntate· aut
inmalicia cordis sui ꝑpetrauit·
Qui uero id scienter· aut ꝓpter·
uoluntatis suę· aut ꝓnequitiā cor·
dis sui· in eas· dē· sacramus· trans
gressus fuerit· hunc offensus dica·

Cruc nequā cur· n· eas sacerdo· vel vnq·
tali uestimo· recte· indutus·
ut· inspū· scō· ubi· instituit· animq̄
principales magistri tui insigni
ficatione spīalis officii· ut mihi
semp· ministrant· angli· mei· et cur·
ea· neglexisti modū uerboꝝ illoꝝ
quę ubi· in eode spū scō· tradidit·
idē· pater· tui· in consecratione
corporis et sanguinis filii mei· ad
salutē· et ad gl̄am generis humani·
Unde qui· in hoc reatu culpabi
lis· ē· inde mihi· respōsurus· ē· si· n·
graui afflictione· pmendo· se
metipsū· puniuit· Sed sacer· vel ꝑ·
dos qui· quotas · istas adaltare
meū offert· inde· iciunus· his qui
bus· n· recedat· S; refectionē· animę
suę· in corpore et in sanguine· ei

tui· ne· ꝓcipiat· Qđ· si· nouit· grauiō
rib; oneribꝫ· se· grauatū· et his
quibus· indignū· tunc· n· ꝑsumat·
ad· mensā· meā· accedere· nec· illoꝝ·
affectu· et· crimini· suoꝝ· filiū· meū·
tangere· uestibꝫ· et· mensā· et· gl̄am
nam· tuam· sue· contaminauerit·
qui· caput· lucernę· lucernę·
crudelit· abscidit· Quapp̄ter·
et· iste· qui· ne· contaminatus· ē· ua
rietatē· pestis· suę· sūmo· sacerdoti
scilicet· filio· meo· offendat· et· eā·
cor· alio· mortali· sacerdoti· se· ac
cuset· qui· sibi· remediū· consolatio
nis· cū· penitentia· demonstret· et·
sic· domū· ad· officiū· suū· purificatus·
accedat· Sed ego· pater· omnium· ·l·
secretā· dispositionē· sacratissimi col·
loqui· ꝑ· me· sacerdos· adaltare·
inuocare· debet· in multis· et· in
magnis· sermonib; esse· nolo· S; in
recta· ordinatione· prioꝝ· magistro
rū· quos· domū· sci· spūs· in recta· ad
monitione· me· inuocare· edocuit·
et· hoc· inmultiplicitate· stultę· sa
pientie· ē· n· debet· S; in simplicitate·
cordis· qui· in multa· collocutione·
n· delectat· S; inpuritate· cordis· ui·
torū· qui· me· deuote· quęrit· et· qui·
me· ardore· caritatis· benigne·
amplectitur· Alias· enim· electis·
meis· cū· me· quęrit· grām· meā· sedm·
uisibilitatē· donoꝝ· spūs· sci· inpen
do· in· hoc· autē· sacramento· me· to
tū· ipsis· ostendo· et· spūs· scūs· in· nobis·
et· ipso· nos· et· unū· in· summa
re· sumus· sicut· et· corpus· et· aīa

et unus illius unus unus homo ē
Unde qui ad hoc sacramentū ac
cedit cauear ut ita uenias ne
gḡam diuinam offendat.

L.14. Sed tu o homo diu cum hom
nes ad percipiendū idē sacram
tū ad sacerdotē accedunt quinq;
modos mos consi derat qua
illi qui perceptionē diuini mysteri
ū a sacerdote suo accipe desi de
rant quinq; sensus corporis su
a fece peccatoꝝ suaꝝ emundent et
eos a subripiente immundicia dig
ne et laudabiliter custodiant ut
tanto salubrius idē percipiant

L.15. Qua propter ita ex his qui ad idē
sacramentū ut uidet accedunt
alii in corpore lucidi et in amma
igniti s. quo ipsi clarnatē fidei
ad idē sacramentū habent nō du
bitant quin uerū corpus et uerus
sanguis sit in ma sit. et ideo diu il
lud hac fide percipiunt in carne
sua uegetant et sēificant ita ut
p hoc misterū sēificari post resur
rectionē in eode corpore suo ap
parere nec dō. aq. in amma sua
igneo dono spūs sēi transfundant
et accendant quatinus hac illu
stratione p fusi irrita respuant
et celestia desiderent. Quomodo.
Quia ut anima ignis admoen
dū excitat. sic et ista p sacram
tū istud ut in supno amore ar
dant imbuunt.

L.15. Sed alii
in corpore pallidi et in anima
tenebrosi uident. qui rapidi in
fide firma fidē ad idē sacramentū
nō habent. s. stulti s sapientia in
telligere uelint. per eorum op
inflatia s. Nā forsi audiunt
auris audiunt et mandatare cor
dis sui percipiunt ea quę ipsis de
eode sacramto dicunt. ita q̄d illa
libenter in fide p fecte conphen
derunt. s. tam p dubitare quę in
ipsis ē nō possunt immutari q̄nta sēi
tas nullo sit. Unde et in mortiore
homine tenebris circūdari s. quo
mentē suā sursū ad p fectionē illā
deuare nō ualent. quia ipsi in pec
catis concepti p ponderat corpo
ralis fragilitatis ad p fectionē erec
dulnatis illius grauet s spūm ta
men plus consentent. ita q̄d si
de libenter intelligerent. si p tempo
re cordis sui possent. Qui enī ma
ioribus. oneribus. peccatoꝝ uiopib; su
is nō dū s grauati hos quātus ue
lut uinctos spūm consentire opor
tet. quo anima maiorē potestatē
adhuc habens. ita q̄d nō dū impe
catis intricata ē. corpus uolun
tatis suę subiect. Nā hęc s certami
na quę s inter corpus et animā.
quia anima corpori unita dinari.
quo ipsi contrarii ē q̄d caro in
concupiscentia sua habet. q̄d pec
catū ē. et corpus dedignatur in
firmitatē quę in desiderio animę ē.
quia ipsa ui tā diligit. Quid ē
hoc. Q̄d mortui ē mortui appe
tit. et q̄d unum unicē diligit.
Quomodo. Caro amat peccatū

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0180
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

et anima diligit iustitiā: et in hoc
sibi aduersant: et raro sibi consen
tiunt. S; ut puer sine labore et si
ne intellectu sensus suu pascit et
saturat: ita et isti homines hoc sa
cramento quasi pignora mā in
ficant: quo illud nec prabiē nec
p communā dedignant: S; tan
tū simplici animo amplectunt:

Quida uero in corpore hirsuto l.iiij.
et in anima multa immundi
cia humane pollutionis p fusi sor-
dent: quo isti in carne sua turpes
et impudici sine pudore existunt:
et stercore uicia; se polluunt: ut
porcus luto se inuoluit: hoc modo
animā suā diuersa sorde peccati;
humane contagionis inficiendo
contaminant: et cū ipsi in his in
cus sordentes ad sacramentū cor-
poris et sanguinis filii mei ita illo
ri accedere nō uerent grauiori exami
natione; hac p̄sumptione sua
emundandi s; in qua tam purga
tione mundiam meā et sī denego:
qua in mīb; ea; digna penitentia
assurgere p̄uideo. Alii autē in l.v.
corpore acutissimis spinis circum
dant: et in anima (ep)si apparent:
quia in corde suo ira odio et inui
dia circūdant: lorica dulcedinē
et carnale; his spinis inquantū asce
xpellunt: unde ita mala appe
tunt: et bona deserunt: aliq; in
irrisione ceteros homines contu
melia afficiendo: animā suā uc
lut pessimis ulceribus immundā
reddunt. Qui cū hoc modo addi
uersū multorū accedunt: semet
ipsos grauiori lesionis uulnere: S; tamen
oculos meos adeos conuerto: cū se
in amaritudine punientes grā
mea peniendo postmodū quere.

Quida uero in corpore sangui- > l.vj.
ne et in anima uelut pu >
rulenti cadauera fendi uidentur: >
quo ipsi crudeli manu diuisio >
nē in hominib; faciendo: animā >
suā quasi putrescente tabe cru >
delissime puersitatis fendā red >
dunt: qua amore meī ñ inspica >
mus hoc q̄d in homine constitui
sua crudelitate destruunt. Vnde
si ipsi hac contaminatione com
quinari corpus et sanguinē filii
mei p̄cipe ñ timent semetipsos
graui lesione deicere: quo ita
illoru sacramentū hoc contingere
p̄sumunt: S; tam fons saluationis
eos postmodū p̄transibit: si dig
na penitentia semetipsos ab hac
nequicia sua lauare studuerint.

Sed ex his omīb; dū quida ea > l.vij.
de sacramenta p̄cipiunt: alii >
uidentur igneo splendore p̄fundun >
tur: alii uero uidentur obscura nube >
obtenebrari: quia dū credentes >
admisterii corporis et sangui
nis filii mei accedere sanguine
tunc hi qui illud deuota mente
et pura fide in bonis operib; ful
gentes p̄cipiunt: dono spūs scī ita
ad salutē corporis quā animę
suę illustrant: et hi qui illud

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0181
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

contrario corde et uacillante am
mo impuerfis achib; torpentes fu
mum obscuritatē pfūptuę infe
rentes addarimentū sin et ex
tremus et immundus sibimetipsi in
ducunt quō huc scām tamen
se commungere illou pfūpserit Nā
homo qui tā rebellis et contumax
est qđ nō tamen se polluere aut sim
plici formicatione inuisceribus
ppriu corporis sui tactu et delecta
tione aut se contaminare duplici
formicatione educens semen suū
cū uiro aut cū muliere aut se di
lamare ira odio et inuidia cū ce
teris hominib; aut se cruciare
homicidio sibi inoccursanib; et
ita illoris et incorrectus tamen
pſumit accedere ad corpus et ad
sanguiē filii mei sine purga
one confessionis et sine penitentia
correctionis ifte sciamur et inuol
ligamur iudiciale igne exculpa
sua ingredit Quomodo Debac
pſūptione et peccato suo ut au
rū in fornace examinabit ita
qđ nullus pulus humus pſūptio
nis inco relinquet quia pollutus
et incorrectus ad cōmunionē in
nocentis agni accessit Qui enim
ita illoris ut pdicti ē ad scifican
onē corporis et sanguinis filii
mei accesserit et ita sacramentū
illud sūpserit admdicū sibi hoc
sumit Quomodo Sicut paulus
amantissimus mīs dicit I taq;
quicūq; manducauerit panē
uel biberit calicē dñi indigne reꝰ
us erit corporis et sanguinis dñi
Probet autē se ipsū homo et sic
de pane illo edat et de calice bi
bat Qui enim manducat et bibit
indigne iudiciū sibi manducat
et bibit quia dñi discernens corpus dñi
Ido inter uos multi infirmi et in
becilles et dormiunt multi Quid ē
hoc quare dico uobis qui comede
rit panē unꝰ uel qui sūpserit po
culū saluus qđ sacramentū illius
est qui dñs edi et ure ē ita qđ hoc in
digne tractat iudicium sordens in
peccatis inhoc culpā suā sentit
Quomodo Quia corpus et sanguinē
dñi sui idē saluatoris mundi mor
dacitur et moribunde accipit cū
pnus admalū et pollutus immun
dicia et oblitus timoris dñi ē ita
contamnatus palatiū saluifere
receptionis aggredient Vnde et
homicidiū ibi facit Quomodo Quō
in multis uulneribus semetipsū di
laniat cū sine detersione et sine
lauatione penitentie crimina sua
edant sacramentū hoc temere trac
tat Qua ppt ergo illi dico Omi
serrime et amarissime quomodo
audebas in lacū tante miserie
dñm tuū mittere quē semp desi
derant celestes cuncti inspicere Vn
de amara penitencia in corpore
et in anima tua examinaberis ita
ut si reatū tuū nō correxeris post
resurrectionē mortis corruptio
ista unꝰ inuenias Et idō fideli

Lug.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0182
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

inspectione, pbet se ipsū ille qui
hic punitor sui cū uoluerit. et sic
hac deuotione consideramonis
suę de pane illo sūmam accipiat
et de poculo illo suauitatis gu
stet. ut ma ad indeficiemtē refec
tionē puenens. esurię debilitan
tis animę effugiat. Nā qui hoc
sacramentū male tractauerit.
ma q̄d a sorde mundam se n
purgans illud indigne sūpserit.
iudiciū ultionis sibi imponit.
qua illud inpurgatus mandu
cat et bibit. ñ tamen in hac pūp
tione sua tedere aut obfuscare
idē misterū pualens. sed ipsū
damnans. et qua mundus sor
dentes ma ad sacramentū hoc ac
cedere pūmittis. idō s̄ mutuo con
sortio multi infirmi. scilicet illi
qui insānitate ista medicinā aię
querere nolunt. s. qui sibimet
ipsis amarissimā infirmitatē in
esdē sacrāmis imponunt. quō
ea sibi ad iudiciū sumunt. et etiā
multi in becillis. uidelicet illi q̄
in lege dī ma debiles s̄. q̄d nullo
modo inspicere uolunt. q̄s iste
sit quē tā indigne suscipiunt.
Quid ē hoc. Qua nolunt consi
derare quomodo dñm suū time
re et uereari debeant. aut quo
modo amara penitentia carnē
suā puniant. quā ta multis en
trā. s. quō ta negligentes s̄.
id circo etiā mobilitione huius
negligentię obdormiunt multi
nescientes nec scire uolentes quo
modo peccata sua deflere debe
ant. uidit homo cū indormisse
nec somnū. nec uigilie q̄d uel
quomodo in corpore suo sit. Vn
de tu o homo cū nec inconfessio
nib; nec in penitentia pie pur
gatus. corpus et sanguinē filii
mei illotus accipis. tunc utrum
da exquisitione de hac pūptu
one sordis peccatorū tuorū ta ex
aminaueris. ut et mutuū de im
mundicia illa quā in se habet
purgat. cū eā in feruore suo de
se eiecit. | dē quoq; sacramentū
tanta diligentia et sollicitudi
ne a sacerdote et appto tractan
dū et custodiendū ē. ne aquo
quā ta negligat. ut sup tam
neglectū peniamur. quia si pter
portē neglectū sup tam cecide
rit. comunicatā illā p̄ beneficiū meū
aut uitia. aut in homine ulcus
cor. nisi ipse homo penitentia.
et amaris uerberib; puniat se.
quō caro et sanguis carnē et san
guinē reformare debent. Quomō
caro et sanguis hominis in hoīe
lugebunt. q̄d caro et sanguis
filii mei negligenter ab homine
tractata s̄. sicut et tunc ta tre
munt. et ut homines immorte
concussi s̄ cū idē filius mis̄ mise
ricordie posuit spm tradidit. Sed
si tu homo immobilitate cor
dis tui. intra te ipso dixeris quo
modo oblatio ista tractari cor

·l·ii·

·l·v·

pus et sanguis filii mei efficiat.
tunc ego tibi respondebo. Cur
hoc homo murmuras. et quare
hec scrutaris. Nū hec ante requi.
Quid scrutaris secreta mea. de
corpore et sanguine filii mei.
Nec ista ante requirenda s. sed
tamū immagno timore et uene
ratione ea suscipiens. diligen
custodi. et amplius de hoc mi
sterio noli hesitare. Nā me tam
temere ñ debes tāptare. Et q̄d
hec adhuc. S. mecū tissima fide re
quirere me. Cū cum tota fidē tua
inspexero. tunc ñ quero aut
quid sit corpus et sanguis filii
mei. uel quomodo misterium
hoc inaltari consecrē. Et quis.
querit te homo inigne. ardo
re ignis ñ sentiens. Nullus. Sic
nec tu inscrutus meis uenire re
quirere me. nec inde lędaris. Qd
si ea cū deuotione animi tui
querere uoluerit. tunc ea mora
tione et fletu ę ieunio diligen
ter quere. sicut et antiqui pa
tres tui illa certissime quesierē.
et multo cius ea reuelata s. Cūq;
illa hoc modo scrutatus fueris
et ea inueneris. tunc q̄d reliqu
um ē spū scō dabis. S. qui ad
sacramenta hec accedunt ñ p
deuia s. p recta tua ueniant.
ne aberis piech magnū casū
runę paciant. Quom.

lx.j. Nam pessimus deceptor qui
sine deuotione et sine conse
cratione pretiosi corporis et sanguinis filii mei efficiat. tunc ego tibi respondebo. Cur hoc homo murmuras. et quare hec scrutaris. Nū hec ante requiras. Quid scrutaris secreta mea. de corpore et sanguine filii mei. Nec ista ante requirenda s. sed tamū in magno timore et ueneratione ea suscipiens. diligenter custodi. et amplius de hoc misterio noli hesitare. Nā me tam temere ñ debes tāptare. Et q̄d hec adhuc. S. mecū tissima fide requirere me. Cū cum tota fidē tua inspexero. tunc ñ quero aut quid sit corpus et sanguis filii mei. uel quomodo misterium hoc in altari consecrē. Et quis. querit te homo in igne. ardore ignis ñ sentiens. Nullus. Sic nec tu inscrutus meis uenire requirere me. nec inde lędaris. Qd si ea cū deuotione animi tui querere uoluerit. tunc ea mora tione et fletu et ieunio diligenter quere. sicut et antiqui patres tui illa certissime quesierē. et multo cius ea reuelata s. Cūq; illa hoc modo scrutatus fueris et ea inueneris. tunc q̄d reliquum ē spū scō dabis. S. qui ad sacramenta hec accedunt ñ p deuia s. p recta tua ueniant. ne aberis piech magnū casū runę paciant. Quom. Nam pessimus deceptor qui sine deuotione et sine conse

eramone principalis unchonis ca
thedrā pastoralis officii fallacit
sibi usurpauerit. et nequissim⁹
raptor. qui pastore suū expellēs
p̄ sibilos sibi consentientiū cathe
drā ei uolenter inuaserit. ista
aut p semetipsos sua uoluntate
grauī undicte subiacebunt.
aut p̄ helū meū grauē sententiā
inde sustinebunt. q̄a in pessima
amaritudine mihi sunt. illū
unitatis qui in semetipso maxi
honorē habere uolens. ab omni
glā felicitatis in mortē decidit
est. et quia etiā baal subsequentē.
qui mihi ita illusit q̄d se dm fal.
lacitr nominans in dissipatione
datus ē. Et si in hac puersitate mea
dacu. et p̄sūptionis suę sacros or
dines meos dare se simulauerint.
tunc illi qui abeos hoc modo pon⁹
inficiunt quā dominantē ita in
conspectu meo computantē uidē
bu applō derisui habentē. q̄s puc
ri inocis et in ludis suis sibi io cu
lariaș p̄sonas constituunt. S. ut
hoc in hominib; uanum ē. ita et
istud apud me uacuū ē q̄d hui⁹
modi in uasores in deceptione sua
se facere similant. Unde quia edi
ficatio eę prana eę. p̄batur. stare
ñ potest. q̄m casura ē. et ideo si in
templo meo quocquā in sacris
ordinib; edificare uisi s. delendū
est. quia iustitia ñ habens fraudū
et dinoscit. Ergo ab hac temeritā
te sua resipiscant. ne impensis con

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0184
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

sortes illius fiam· quidū plus que
ro· quā debeā· ab altitudine m
profundā mittis ē· S; ē ille lama
tor· qui unchonē sacerdotalis of
ficiū nō habens pūsamā meam sic
ma furiose adaltare meū accedit·
udit· illusor· sim sicut ē ipse loca
tor· ē· hic mensā nomini meo con
secratā temere tanquis uddicet
sacrā oblationē offerre uolens qd
sin officiū nō ē filiū meū duro cruci
atu uulnerare nūquā· Quomodo·
Ut incredulus sua incredulitate
dīm inuadat· et ut uelamus sua ra
bie inigne curratur· sic iste me dīm
nescientē nec ardentē ignē me sanā
ens tumorē meū abiecit· nec mansue
tudinē meā diligit· S; filiū meū vul
nerat· cū ñ unctis labiis sermonē il
lum laniat· quē idē unigenitus
mis sponse sue contulit· cū ei corp⁹
et sanguinē suū indotē dedit· Un
de huic tam temere cū inuadam
dicit· Quis tangit filiū meū· tam
contumax· et ñ unctus· S; iste qui
hoc modo adaltare meū accedit·
quotiens filiū meū pdicto secreto
sermone inuocare pūsumit· totiens
cū uulnerare comendit· ñ qd cū
ea ullo dolore cruciet· S; quia cū
tā pūpuiose tangere ñ timet· Qui
si in hoc contēptu sine penitentia
pmanserit· timet· illos impetus ha
bit qui filiū meū sine causa cru
ciantes uulnerauerūt· Qua ppter·
ne hec tormenta semiat· laniano
nē afflictionis sibi assumat· ita
tamen ne amodo administriū
altaris mei accedere pūsumat· Cete
ri autē qui subsacerdotes mei mi
nisteriū ecclastici officii ministrare
contendunt· caueant ne sine mo
do iusticie eidē ministerio appropi
are pūsumant· ne si rectitudinē
illā sibi fallaciter· usurpauerint·
tunc informes et in polluto mundi
de constructione ecclastice edifi
cationis iusto· iudicio eiciantur·
Ysolo cum· ministri
mea sine dolo et sine
sorde inconspectu meo mundi
appareant· Quomodo· Ut recta
electionē adaltare meū accedam·
et tunc eā ibi sine immundicia
mihi assistant· Quomodo·

·Fo. ij.

Declarē copulationē re
spiciant· quia spīalē elegi
runt· Quomodo· Quia sermonē
meā adierūt· S; si quis eo ardens
ubidine carnis sue ut ē· corpus
suū abstinentia et ieiunio macet
et· atq; se frigore et flagellis ca
stiget· Qđ si tandē impollutione
mulieris labit· tunc contamina
tionē illā uelut ardentē ignē et
ut morsu ferū uenenū fugiat· atq;
amara penitencia uulnera sua
detergat· quō uolo ut mihi in
castitate seruiat· Quom· Quia et
filius mis castissimus erat· qui et
hos oīs ecclāsticos ordines insemet
ipso demonstrabat· Quomodo·
Yiddicet obsequendo· clamando·
pdicando· et offerendo· Quom·
Quō et circūcisio cū suo obsequio

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0185
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

ungit·et ppheta cū suo clamore
demonstrauit·ac ipse pfectis ipsi
hominib; pdicauit·et tandē unū
sacrificiū mala crucis se obulit·
et quia ipse semetipsū in altari
holocaustū dedit·sic et illi cath
tā ei immittē·qui eā adalbare
holocaustū offerre conantē·Qui
tamen ñ sola castitatē maluit re
nebunt·s; et in semetipsis eā con
seruabunt·Quomodo·ījt sacer-
dos a contagione mulieris se cu
stodire debet·sic eā a se ipso se ℣x·my·
communicare·scilicet cauens ne tacty
manuū suarū pollutionē de se
educat·ita ne strepitus lybidi
nis in ipso crimen de hominib; mortē
inferens in ipsis sensus fornican
tes excitent·et ideo carnē suā
hostes constringant·ne cas ib;
mortis turpitu- subiaceant·
Quomō·Quia filius mī mortē
supauit·et ipsis uitā dedit·Qui
quō in imaginario uirginalis ℣x·v·
pudicicie carnē assūpsit·ideo
eo eā casti debent·qui ipsi
famulari desiderant·ut exdi
uino p̄cepto scriptum est·

℣x·my· Estote parati in die tertiū·
ne appropinquetis uxoribus·
uris·Quid ē hoc·Quia dō singu
lariter seruire uultis·estote
cū uolumate cordis uri para
ti in die serenitatis illius ubi
sca et ineffabilis trinitas uera
citer apparens in mirabilia sua
in magno miraculo demonstrat·
et ideo si ibi dō digne appropiare
uultis·cauete ne carnali affec
tu uos coniungatis carnalib; co
pulis·indecens ne sanguinē urm
sanguinē fragiliorē estimatio
nis cōmisceatis·Qđ uos o sacerdo
tes et ceteri ministri mei qui sub
spīali nomine militatis cauere
debetis·quia eua nec apli·quos
subsecuta est se inuersa di
uidebant·nec uobis tale exem
plū relinquebant· Nolo enī
ut duę copule scilicet spīalis
et carnalis studiū in sacerdotib;
sint·quō sacerdos iusticiā dī si
bi copulabit·ita ut uxor ei sit·
cū qua centros pplos enutrie
et docebit·ut pater filios suos
educare et docere solet·et quom
apud ēt ut sacerdos duas copu
las in recta mensura exercere·
que sibi inuicem sint comma
rie s̄·Quom·ūna carnalis·et al-
tera spīalis· Et cū sacerdos
pastor et pater illoꝝ hominū
sit·qui carnale coniugiū ha
bent·et si nunc ipse idē equali
modo possidere·quis nunc ip
sius et debere·Nullū alium sacer-
dotē habere posset·qa ipsi p̄ēt·
quia centri sacerdotis omīs mi
nistri unus officium s̄ quā diabo
lus q̄ sacerdos illius ēe debere·
qm et cū uniuersus fusticē·uene
nū sub melle absconderis·Quom·
Quō ut diabolus malū subbo

no abscondit·ita etiã huiʒmodi
sacerdotes qui ut prudinẽ suã
magis sequunt̃·quã castitatẽ di
ligant·carnalẽ copulationẽ sub
spiritali coniugio quasi uenenum
submelle eẽlare nmunt̃·S;quia si
huiʒ mi rotus incastitatẽ·ẽ·ido
neã et hu castitatẽ amare debent·
qui corpus et sanguinẽ ei' inhabi
re tangunt·quẽadmodũ scriptũ ẽ·

Sacerdos scortũ et mulĩ pstibulũ .lx.vj.
ñducet uxorẽ·nec eã quę repu
diata ẽ amarino·quia consecratus
ẽ dõ suo et panes ꝓpositionis offert·
Quid ẽ hoc·Ille qui ad hoc posiʒ
est ut sacrificiũ dõ offerat inunsti
neã diaboli quę omi spurticie et
nequicie rocius inquinamis cõmu
nis ẽ ñ diligat·nec eã sensus su
os ita ultra deiciat·ut eũ iugũ
meũ ferre uult·uolumatẽ carnis
sue contra iustitiã di·et contra ex
empla antiquoꝝ scoꝝ turpit̃ am
plectendo sequat̃·ne eccta immun
diciã illã que repudiata ẽ ab eis
de antiquis patrib; suis cũ eã
deflam antiqui serpen
tis ẽ cognoscerent·in coniume
liosis actib; pficiat·Has ergo sor
des ipse deserens·amator iustitie
di sit·qm inficiatur consecratus
dõ suo ẽ·ut delicet a carnalib; con
cupiscentiis inopib; nascentiũ fili
orũ abstractus·unde ma sobrius
et inpollutus existens·panẽ usũ
qui psalmus hominũ immensa
consecrationis ponit̃ offerre po
test·Quid ẽ hoc·Scilicet quia sa
crificiũ illud q̃d ẽ una uniuerꝝ
et refectio animarũ·spetialiq;
omniũ uirtutũ·que pscãm imo
eccliã informa castitatis pspicue
s abomni sorde mundissimũ ẽ·
qua ppt̃ et illi qui de sacrificiũ
oblationis s·sme spurticia pollu
tionũ ee debent·sic eã comu
nionis ab copulatione et ebrietate
et a ioco et risu·atq; a cunctis
et incõpositis moribus·s;sint in
reuerentia illa ut successorib;
atq; patrũ de quib; plan
tam s conuenit et indignatur
illa·ut honorabiles patronos
decet·et eã ita uiuant ne sint
duplices induab; psonis·idẽ ne
simul inseclari et inspiritali uia
ambulent·quia difficile ẽ duob;
dñis simul famulari·ut eã filii
mis inuglo testatur dicens·

Nemo potest duob; dñis seruire·Quid ẽ hoc·Nullus qui .lx.vij.
mortalẽ timicã indimis ẽ·ualet
pfecte mudinc sensus et corpo
ris sui duob; dñis partes eq̃li
obsequio seruitũ exhibe·Quid
ẽ hoc·Quia ñ potest dño rectũ
timis·et dño iniustitie simul
famulari·Quare·Quo rectitudo
iustitiã abiecta·et iniustitiã
rectitudinẽ inpugnat·Sic eã
sacerdos ñ potest simul et pfec
te deuotione habere ancillã et
dñam·uidelicet carnalẽ copu
lam·et spiritalẽ consortiũ qa

hec duo imperfectione simul cē n̄
ualent·quō illud q̄d carnale c̄-
impugnat hoc q̄d spūale c̄·cc
spūale deprimit·illud q̄d car
nale c̄·Q̄d et paulus amicus m̄i ·lxxx·
cognoscens·illud ita cē immolun
tate mea demonstrat eī dicēs·
·lxxvii· Oportet ergo epm irreprēhen
sibilē cē·uni uxoris uirū·
Quid c̄ hoc·N̄ecesse c̄ uiriste qui
ceteris hominib; officio spūalis
magisterii p̄minet·ita una suā
conuersationē·ne scandalū offensio
nis et reprehensionis incurrat·
Quom·Quia sacerdos duas p̄so
nas habere n̄ debet·ita ut simul
maritus carnalis uxoris et uir
spūalis coniugis sit·S; unius uxo
ris uir scilicet ecclē inseparabi
que unica in filio meo c̄·quō
una ecclā in ipso fuit exēplū·

Sed hec quā uis una sit tamen
plurimos maritos habet·
qua cū sacerdotib; filii mei q̄
communione officio ipsius s̄ nup
tias pagit·uirgo tam̄ integri
tate sua p̄manens·quō ipsa
fides incorrupta c̄·Qua p̄pter
et ide paulus uas meū n̄ dixit·
ut hec uxor unius mariti cēt·
qua sacerdotib; illis qui usq;
ad nouissimū diē meo de uni
genito meo fuerunt coniuncta
est·usq; dū eā nupte ille ue
niant·que numquā ulla mor
talium instabilitate defici
ant·S; et illi qui subsecū

dotib; inseruiūt altaris mei p̄xi
me ministrant·de uxoris ma
rum s̄·quēadmodū ide paulus
fidelē doctrinā hominib; p̄me p̄
bens locutus c̄ dicens· Diaconi
sint unius uxoris uir·qui filios
bene p̄sint et suis domib;·Quid c̄
hoc·Ista qm sint mutandus obse
quio sacerdotib; assistunt·sint
unius uxoris fidei communione
mariti·Et quę c̄ uxor illa·Ijsdē
licet castissima sponsa quę nulla
corruptione leda potest uelut
mulier illa corrūpitur·quę flori
dnatē et innocentiā suā p̄dit
quā initio desponsationis suę
habet·cū adhuc cū sponso suo in
corrupta manet·Vnde et isti de
sponsatores cū hac uxore instituē
tam fidelē conuersationē·ut ex his q̄
adiutorio ex spū et aqua re
generati s̄·bona exempla uirtutū
p̄beant·et ut eā officio suo q̄d
administrationi ecclāstice mansio
nis p̄stet·fidei sollicitudine in
sudent·uelut sēcularis homo si
uis suis et domui suę om
nē de uotionē p̄uisionis suę
impendit·Sponsā cū ista ostendit
paulus amicus m̄i sacerdotib; et
ceteris ministris altaris mei·qua
unus ista sibi in uxorē eligere ut·
et carnale coniugē n̄ appetere ut·
Na nec ide paulus nec ceteri disci
puli filii mei· nec religiū patres
scilicet ex sequaces·hoc exemplū·
p̄sentib; ipsos illis dabant ut ca

nalē commgē accipere ē ulla dēce
rem quā sibi prius uispīale uxo
rē elegerant. Sacerdos cū qui tā
comunax in peccato ē ut mulie
rē sedm uoluntatē carnis suę illi
ent accipiat adultrā ppē ar-
quā relictā uxorē suā idē ecclam
quę sibi spīali officio desponsa
ta erat deserat ē alia sedm libitū
mentis suę impudice ducat. S; quā
uis sibi difficile sit ut in hoc ardo
re se constringat tam ppē supnā
amorē a concupiscentiis istis se
cludat ē ut ea filius mis meuglō
ostendit dicens. Sunt enī eunu- ·Ixx·
chi qui de matris utero sic nati s.
ē sunt eunuchi qui facti s ab homi
nib; ē s eunuchi qui se ipsos castra
uerūt ppē regnū celoꝝ. Qui potest
capē capiat. Quid ē hoc. Quō s. ali
qui homines qui de mātio ute
ro ita egressi s. qd pfrigidatē
uel imbecillitatē corporis sui con
iuges habere ī possunt. unde pp
ter hanc continentiā suā ulla
tē mercedis ī accipient nisi qd
solū de ope illius peccati penas ī
sustinebunt. qa de peccato qd ī
p petrauerūt penas ī habebunt.
ē sunt alii boīes. qui p uoluntatē
aliquā hominū ita in corpore
suo debilitati s. qd uoluptatē
carnis suę in hoc coniugali ope
exercere ī ualent. S; ipsi ita se
continent s gliam laudis inde ī
merentē. qm quātus hoc opus in
cendu pficere ī possint. tam ī

uoluntate sua multociens ardorē tur-
pitudinis habent. ē sunt alii boīes
scilicet spīale unā aggredientes q
sibi incipis hoc subtrahunt. qd fa
cile cū corpore suo pficere possent.
quō ppter gliam supne hereditatis
carnalē copulā contēnunt. nec eā
habere uolunt. ē eo dō maximā lau
dē cū mercede beate remunerato
nis ind̄e habebunt. Qua ppē ē eos
sacerdotes mei ē omēs ad officiū al
taris mei punctus plenissima uo
luntate sua imitari debent. quatin
coronā continentię cū maximo ui
pudio supni gaudii pcipiant. ē
eo quicūq; in uoluntate cordis
sui potest hoc exemplū capere ita qd
pleno desiderio beatitudinis corp
suū ualet superare et concupiscen- ·Ixxi·
as carnalis abicere. iste cū ardentis
sima deuotione capiat celeste con
sortiū in strichone carnis suę car-
nalē copulā fidelit relinquens.
Qui aut se ī ualet continere ·Ixxj·
quin in uoluntate carnis
suę ardeat. hic nec ppē psonā sup-
bię. nec ppē appetitū diuiciarū sa
cerdos aut alius ministē sacerdo
talis gradus fiat. ne si postea in di
gestione carnis suę. ceciderit mag
nū detrimentū sui seminat. Nā ipsi
corpus suū a contagione seminariū
continebunt. qui ad ministeriū
altaris mei accedere solent. nec
qualibet occasione matrimonia
coniugia; sibi copulabunt. S; ē
sua uoluntate et seruicii mei rec

mudme se cast: commebum-alio
qum sem seruciū malitari mco
uitare debem-

lxxiij.

Quodda seruciū
quāus qub;dā hominib; qui se
prius selō subiugauerant aliq̄n
do concessiū fuisse repiamur-tam
multis apparuisse cernim qui amc
susceptū-ex ī potuit susceptū ide
seruciū meū carnali iugo se sub
posuerant-ita tamen q̄d code iu
go abeas postmodū abscisso dem
de inpsis spūs scī pconias laudis in
mirabilib; suis opamus ē-cū hoc
inprimordio surgemus eccle ppt
pauciratē sacerdotū immiaeu
lo concessū sit-s;nunc ipsa ad
ulta et bene confortata ministris
ei multiplicams-iuxta id q̄d ecclā
stica censura decadē causa
ostendit pcauendū ē-sedm hoc
exemplū qm ex inuicio nascen
tis mundi masculis feminas de
pxima sturpe sua ducere obia
rmauē hominū concessū ē-q̄d
tamen nunc ipsis dilatatus phi
bendū ē-quia cuā informes et
inpolm lapides infundamentū
edificu pom solent-cū tamen
postea pulchri et bene cōpositi
lapides immuro parietū ei exq̄
rantur-ita cuā et inmfamia ec
clesie sacerdotes sedm q̄d nunc
uidemur possumus inofficiū il
lud posim s-s;modo inspūali
pplō plenus numerus illoz rep
periatur-qui ad sacerdotale offi
ciū apu s-ma q̄d sedari onere ux-
ne copulationis occupati ī sunt-
q̄m ī expedit ut pat familias q̄
pceptū inselāri coniugio susceptc-
nuncius mis insacerdotio uocēt-
Unde audi similitudinē hanc-

lxxiiij.

Rex quida multa formidine
possessi-paruū exercitū con
gregauerat-Quē cū diligenter
intuitus ex-rudē cū ad exercicū
laboris uidisset-ecce quenda ho
minē cū quib;dā aliis uidelicet
communis plebis-tollens-quos ido
neos pcuratione pspexit-eosdē ex
ercitui pfecit-quia excellens ger
men humis nobilitatis ī dū manu
uerat-S;cū deinde idē exercitus
iā augmentū sui cepisset-et cū
iā meo nobiles adulti fuissent-
rex ille q̄dq; uis meo dē exercitu
bene ordinate disposuit-ac
duces et pfides ex nobilioribus illis
ei sedm quāq; mensuram pfecit-Q̄d
est hoc-Rex celestis cuius formu
do sup omis ē-inplantatione ec
clesie modicū agmē credentium
coadunauerat-Q̄d assumpsima ex
quisitione pserutans-infirmū
et debile illud adhuc ad sustem
tandū corporales passiones pe
nomine considerauit-et ita pcu
ui qui unus ex ipso exortens-prius
mūtatus a fib;conuersatus fue
rat-atq; post cū quosdā alios q̄
cuā aliq̄ndo sicut ipe gustauc
rant a sorde temporaliū rerū ar
dentes emundans-q̄m cossaga
ces et fideles ad centū animaru

et adsustentationē corporū impla-
tationē sua et pnouit fidē catho
licā amplectentes officio distric
tionis et relaxationis pculit. qa
rutilans aurora mandore castita
tis humana contagia excutiens. ñ
dū flores suę dulcedinis in hoīb;
late diffuderat. S; iā multitudine
ecclāstica germinis pcreuntis to
tius mundi late disseminata et
glā ecclāstica honoris iā nobilit
confortata. idē rex supnus tam
sclāria qm spūalia dona homi
nib; benignissima et decentissi
ma dispositione inspirauit. atq;
sacerdotes et ceteros ministros di
uinorū officiorū sobrietate et ca
stitate suā ecclāstico uiri scdm iu
stitiā dī honestissime conseruan
tes instituit. Vnde o homo qa iā
inter spūales hoīes multi exorti
sunt. qui contra scām et contra
diabolū militare laborant et q
in castitate et constrictione cor-
poris sui adalitare meū accedere
festinant. uolo ut sacerdotes mei
sine contagione uirtutē copulę
in conspectu meo appareant. Hā
cū inueteri testamēto sacerdotib;
pceptū sit. ut cū adalitare meū
accederent. se a contagione mu
lierū continerent. hoc nouū in
nouo testamēto sacerdotib; mei
ad plenā pfectionē pducti ē.
ita ut q̄d illi uetus quasi una
hora incastitate caucbant. hoc
isti noui abinitio pueritię suę
usq; ad finē senectutis suę cōple
ant. Et cū de ueteribus sacrificiū
inconiunctione mulieris pollu
tū suscipe nolui. multo magis
modo de nouis sacerdotib; filiū
meū meę castitatis officio tractari
uolo. Nequisquā immaturus
et inconsecratus ecclām suscipiat.
nec etiā plures ecclās appetere
psumat. ne si in etate puericię
aut sine consecratione sacerdo
talis officii ecclām suscipe pūp
serit. uel unā habentes etiam
plures sibi subiugare tēptauerit. puaricatoris rustice in hoc
existens grauissime districho
mis iudicio discutiat. Audiat ille
qui ante legitimū tempus uel
sine legitima desponsatione for-
nicari timuerit. uel legitimā uxo
rē habens se polluere cū aliis in
adulterio festinat. Sed de
omni pplō. qui ēm christiano noīe
sacerdotis sapientis ingenium et u
rilis animi diligendi s. ma tam
in recto ordine et iusta unctione
atq; uoluntario animo adseru
tutē meā ueniant. Hoc tamen ē
ñ debet. ut hi ad officiū altaris
mei accedant. qui maligno mo
brorū suorū debilitate claudicant.
quia nec cuā in regno ecl̄e ulla
macula diuersoꝝ uulnerū in
animab; hominū apparebit.
Et ideo nolo ut altari meo assi
stant. qui maligno membroꝝ
suoꝝ defectu s. S; quāuis ipsi

usq; ad finē senectutis suę cōple
ant. Et cū de ueteribus sacrificiū
inconiunctione mulieris pollu
tū suscipe nolui. multo magis
modo de nouis sacerdotib; filiū
meū meę castitatis officio tractari
uolo. Nequisquā immaturus
et inconsecratus ecclām suscipiat.
nec etiā plures ecclās appetere
psumat. ne si in etate puericię
aut sine consecratione sacerdo
talis officii ecclām suscipe pūp
serit. uel unā habentes etiam
plures sibi subiugare tēptauerit. puaricatoris rustice in hoc
existens grauissime districho
mis iudicio discutiat. Audiat ille
qui ante legitimū tempus uel
sine legitima desponsatione for-
nicari timuerit. uel legitimā uxo
rē habens se polluere cū aliis in
adulterio festinat. Sed de
omni pplō. qui ēm christiano noīe
sacerdotis sapientis ingenium et u
rilis animi diligendi s. ma tam
in recto ordine et iusta unctione
atq; uoluntario animo adseru
tutē meā ueniant. Hoc tamen ē
ñ debet. ut hi ad officiū altaris
mei accedant. qui maligno mo
brorū suorū debilitate claudicant.
quia nec cuā in regno ecl̄e ulla
macula diuersoꝝ uulnerū in
animab; hominū apparebit.
Et ideo nolo ut altari meo assi
stant. qui maligno membroꝝ
suoꝝ defectu s. S; quāuis ipsi

lxx.iij.

lxx.v.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0191
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

incorporib; suis debiles sint tam
phac destinone membroꝝ suoꝝ
a regno eoꝝ ñ separabunt si tam
sanctaꝫ animaꝝ suaꝝ habent
ra si impurtate bonoꝝ opū me
quent. Nolo tam ut ministerio al
taris mei fungant; sed ut efficaci
bonoꝝ opū humilitate operent:
Sic etiā nec femine adidē offi
cio altaris mei debent acce
dere. quo ipse infirmū et debile
habitaculū ꝫ adhoc posint ut
filios pariant. et eos pariendo
diligenter nutriant. ꝫ femina
ñ pfecte ipsā ꝫ de uiro infamē
concipit. sicut nec tra pfecte ip
sam ꝫ agricola arat. Qua ppt
ut tra semetipsā arare ñ potest.
ita nec femina in officio consecra
tionis corporis et sanguinis filii
mei sacerdotis cōparanda est. quā
uis in laude creatoris sui sonare
possit. ut et tra aduigatione
fructuū plumā suscipit. et ut
tra omne fructū pfert. ita etiā
et in femina omnis fructus boni
operis pficit. Quom. Qua sumū
sacerdotē sponsū accipe potest.
Quom. Ihesus desponsata filio
meo sponsū eū accepit. qm cor
pus suū carnali uiro conclusit.
et ideo in sponso suo sacerdotū
et omne misteriū altaris mei ha
bet. atq; omis diuicias ipsius cū
eo possidet. ꝫ et uidua eide filii
mei sponsa potest apellari. que
carnale uirū reuerens subalas

pectionis ei fugit. Et ut sponsus
sponsā suā ualde diligit. sic etiā
filius mis sponsas suas dulcissime
amplectitur. que ad eū amore
castitatis sollicite currunt.
Sed et mulier uirū femineo
uestitu induat. nec femina
uirili habitu utatur. quatinus
hoc modo utraq; psona discer
natur. scilicet ut uir uirile for
mudine se demonstret. et ut
femina femineā infirmitatē in
se ostendat. qm hoc abimicio hu
mani generis tra indispositione
mea est. nisi aut uir impiculo mor
tis. aut femina impiculo castitatis
sit. tunc si ad horā illā aut uir
sedm feminā aut femina sedm
uirū uestitū suū humiliter in
timore mortis mutauerint. eū
mediam meā de hoc facto suo
quesierunt eā inuenient. quia
illud ñ immemorate ꝫ impicu
lo salutis sue fecerit. Et quō fe
mina uirili habitu uestiri ñ
debet. ideo etiā ad officiū alta
ris mei ñ accedet. quia uirile
psonā nec in capillis. nec in ue
stitu suo demonstrabit.
Si aut ad altare meū acce
dunt in castitate in con
spectu meo appareant. et ñ
solū ista ꝫ et cetera q̄ sacramentū
corporis et sanguinis filii mei
pcipere desiderant. ne se ipsos in
casū ruine mittant. ꝫ multa tā
inter spinas et quā inter sentes

mucnum. qui se nisoli uxoru
cationc mulieru pollunt. ſ; cuꝫ
incontrarietate fornicationis se
comaminantur. grauissimu onus
districti iudicu sibi imponunt.
Quom. ijsdm qui sedm modu femi
ne cu alio uiro peccauerit amare
comia dm peccat. et comia con
iunctionē illā qua dꝫ masculu
et femiā coniunxit. Vnde cuꝫ
ambo coꝝ do pollunt nigri amq;
luxuriosi horribilesq; ac molesti
do et hominib; certa mortis ap
parent. qa comia creatorē suu
creaturā quę in ipsis ē destruunt.
Quom. Vꝫ uiru et femiā coniunxit
scilicet hoc qd forte et infirmu
erat simul copulauit. quatinus
alteru ab altero sustentaretur.
S; ecclia contra adulteri cu u
rilē formidinē suā immollicē
contrarietatis transferē. recta in
structionē marꝫ et femine abici
entes. sathanan impudicissime sua
turpissime subsequunt. qui illu
in diuiduus ē scindere et dimide
re in superbia sua uolunt. Vnā ipsi
alienu et contrariu adulteriu in
puersis artib; suis in semetipsis
constituunt. et ido in conspectu
meo pollui et commodosi ap
parent. Qui aut eodē modo in
hac contraria fornicatione pec
cauerit cu muliere uoracissim
lupus iniusta puersitate sua est.
Quom. Vnā uir homo ille contrarie
et molestus et hominib; qui pul.

cherrimas et mundissimas epulas ha
bens eas abiceret et stercus qd indi
gestione hois egredit comederet.
ita cuꝫ et ista indigna et immundi
cora me ꝑ quo recta instructionē
coniunctionis uiri muliere deserum.
et aliena ꝑuaricationē inea quert.
S; et femina que has diabolicas ar
tes rapit. qd se uiri officio cu al
tera femina conugari simulat.
uilissima inconspectu meo appa
ret. simul et illa que se huic uiro
coniunctioso facinore subiect.
quia cu uerecundia ad passionē
sua habere deberent. alienu uiꝝ
sibi impudice usurpauert. et qm
maxiancu modu se transmuta
uerunt. ideireo transpositi et con
tumelis mihi ꝑ. Illi quoq; marꝫ
qui cu tactu ꝑpucn sui sem suu
educunt magnu casu animę sue
imponunt. quia in hac inquietu
dine se omino concumunt. et
ido uidit immunda animalia
que camelos suos deuorant. coram
me apparent. quo semen suu ꝑ
uersę excum emissu illud ad con
tumeliosa pollutionē deducunt.
Quos et femine impudico tactu
immanes. cu immenso ardo
re ardentes libidinis inconstric
tione corporis sui semetipsas fa
tigant. ualde culpabiles exinde
sunt. quia cu incastinate se con
tinere deberent se immundicia
pollunt. Vnde ta femine qua ui
ri qui ꝑprio tactu corpo

96v

ris sin scm̄ suū de se exeuntem· in
hac sorde sua ulceris; et uulneris;
semetipsos mammas; suis inficiunt
cū ꝓpter amorē meū mofficio casti
tatis se constringere noluerunt·
quid ē hoc· Quia cū homo stimu
lū carnis suę se pungere senserit·
incauerna cōmentę curtare et
secuī castratus appēdat· amę;
ita se ab inmundicia defendat·
Quomodo· Cibana de carnico eci
at· id ē strępitū libidinis a suam
tate castratus separet· Vnde quis
quis gustū libidinis sic a se pece
rit· ualde dulcis et amabilis m est·
s; uos o hoīes castratę abiciis et li
bidinē amatis· cū eā nō solū for ni
catores hominū· s; ~~eā formicato~~
~~res hominū~~· s; eā formicatores pec̄ 1yr. yr.
corū esse· ita q̄d scm̄ urm̄ n̄ intel
lud q̄d unum· s; illud q̄d mortu
um ē minus· et q̄d consortē urī
desipuis· et illud· q̄d uobis in seru
itute subiectū ē appetitis· Qua ꝓpt̄
clamant sup uos elemta dicentia·
Heu heu nr̄i dn̄atores miscent se
nobis· in cōmixtione seminis sui·
et ita de indignatione mea in opi
bus urīs tristitia· se habere demon
strant· Cur· q̄· intelligibile intel· 1yyr.
lectū urm̄ in peruasē stultitiam
uertitis· cū semis uos homines ee·
Numq̄d et tu uos adulterina
pecorū· Neq uaqua· et quo illis
uos coungitis· idcirco amarissi
ma consortia nefandoꝝ criminū
cadent super uos· quia in stuprio

nē mea inuinctura maris et femine
comēptuis· Nā quisquis macht;
suis se ita transmutat· q̄d hoc facit
q̄d facere concupiscit· ut delicet
q̄d se ita destruat· q̄d scm̄ suū cū
pectore effundit· hic maximā ru
inā sibi inducit· ut cui sathanas se
metipsū paduertat· suā deiecit·
cū similis dō ē uolun· Qua ꝓpter
uos oīs qui pueruo usu inuen-
sis huiusmodi pollutionib; uos
condemnatis· concupiscentię ure
resistat· et corpora ura castigan
tes amarissimā et uicā penitentiā
cū planctu magno exercitio· ac
macratione carnis urę aq;· cū
duris uerberib;· facite· ne uncumu
lum crudelissimi reatus uos im-
pertinentes inueniat· Non solū
autē uolo ut hoīes a uigilante
inmundicia se emundent· s; ut
etiā a pollutione illa que ipsis
dormientib; occurrerit se digne
purgent· Nā si dormiens homi
ni cōmotio seminis in somnio sub
repserit· nolo ut ita ardentis
calore illo ad sacramentū officii
altaris me accedat· quo usq; ar-
dor ille meo sedeat· ut scriptū ē·
Si fuerit inter uos homo qui
nocturno pollutus sit som
nio egredietur extra castra· et n̄ re
uertetur prius quā aduesperā
lauet aqua· et post solis occasū
regrediet in castra· Quid ē hoc·
Si ē inter uos qui sepulcro meo
insudauit homo· qui pnoctē

pollunur· insomnio dormmonis
fuę· sęparet se de congregatione
sčnam illius· quę adaltare meū p
nitet· ita ut se ministrio illi con
iungere nō p̄sumat· ame quā ab
eunte noxio calore illo emun
detur· lauacro penitentię in con
fessione et cōpunctione cordis
de incendio libidinis fuę· et ꝛ
penitencia illa quę cor· ipsius
ita illustrauerat· pacta· redeat
in amore castitatis ad illos qui
se fideliter· abinmundicia pol·
lutionis defendunt· et sacra
tū illud q̄d votū insčnarat· ē dig
ne et honorifice· adeat·

Sed ·lxxx·v·

homo ille qui tā dormiendo
qua uigilando fortiter· in libi
dine ardet· cauerat· ne ardori
suo incendiū subministret· Quo
modo· Scilicet· eciis illis quę si
bi sucū libidinis offerunt se nō
inflamet· ſ; a carnib;· illis que
sine regimine nude de maris;
suis idē de pecoribus· egresse s
humiliter· abstineat· qua inp
sis feruor· ardoris ē· qui tamis
non ē mea re ne uoluerū quę sine
regimine nō egredit· ſ; cū regim
ne uestis· nascit· Unde cita· inī
incendiū in ipsa ē· S; et abinmo
derato uino se abstineat· ne in
supfluitate potato· uene ipsius
noxio sanguine repleti· mar·
dore incendii turpis incalescat·

Siquis autē in supfluitate cay
sarū istarū laborat· sibimet

ipsi resistere pse nō ualens deuotis
sima ymmone me querat· ac
uulnera cordis sui humillima de
uotione mihi demonstret· Quo
modo· ille decet· humili confes
sione cora· sacerdote· ea· mi· apiat·
et cur· hoc· Quia uera
confessio· sedā resurrectiō est·
Quom· ꝑ· Jhesu uestris ade
hum· amū· genus occasiū ē· q̄d
nouus adā in morte sua exerta
uit· Qua ꝑpter· et in morte eiꝰ de
nou ad resurrectio animarū
exorta ē· ita q̄d peccata homo sua
confiteri debet· q̄d uerus adā nō
fecit· cū p̄uaricatione suā magis
obtexit· quā ea confessus sit· Q· modo·
Quia ea non ē confessus penitē
do· ſ; ea obtexit femina accusan
do· Unde et confessio posita ē· ut
postquā homines ceciderunt· de ca
su suo p̄ea erigant· et ideō quicūq;
pura confessione sacerdoti in
amore meo peccata sua confes
sus fuerit· de morte aduna re
surgit· in cua illa de morte erep
ta ē· quę in comunio cora filio
meo cū lacrimabili penitentia
de sordib; suis se purgauit· ·lxxx·vj·

Quod remediū purgationis·
et mamq; quis patrib; diu
p̄figurari ē· Quom· Na· ante le
ge patriarche et pphe consola
tio hominū erant· et sublege
pontifices et sacerdotes erudi
tuo ipso; fuerit· cū deinde apli
uenientes uera iustitia in filio

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0195
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

97v

meo amiserit·ma q̄d multi hoīes
ei⁹ accurrerint·ad humoriū eo⁹ de
uote implorauerit·Et ma abaḋa
usq;·ad aplm̄ ap̄lo⁹ semp hu
iam·qui p̄ supnā inspiationē ·xxx·my·
consolatione et instructione sua
misertus hominum
subuenebat·S;et
ut aplī hominib;·sua ꝑdica
tione et multis miraculis·ostēdebat·homo qui diabolica
suasione in mortē cadens ꝑse
nunquā erigi potuit·ꝑ filiū
meū a mortē erip̄uit·ē·Quoñ·
quo cū in mundo ēt multos
labores in corpore suo ꝑferens·
demq; p̄cepto ne mundi in
crucē posit⁹ ē·Illud fideles ho·xxx·y
mines ꝑsalute sua cū sacerdo
tib;·suis imitari debent·Quoñ·
Adumoriū filii mei querunt qa
cū post baptisma ueluti crimen
ade timuerunt·de casu suo ꝑse
metipsos surgere ñ ualent·Et
ideo uelut a patriarchis et ꝓphe
tis consiliū querunt·et uelut a
pontificib;·et sacerdotib;·eruditionē capient·et tunc uelut ab
aplis auxiliū accipient·ubi pec
cata sua demudans ulneribus·su·xxx·vj·
is uulnera et pura manifestando
ne fideles demonstrabunt·
Quomodo·Peccata sua sacerdo
ti qui minister·ad̄ē filii mei ē·
deuotissimo corde et ore confi
tebunt·Et tunc sacerdos illi re
mediū ei⁹ impenitencia ip
sorū conferens·ma peccata eo⁹ in
morte ad̄ē unigenti mei sepe
liet·S;illi demde hoc modo ad
uma resurgentis·resurrectionē
ema filii mei glificabunt·Q ui
aiē ulnera peccatoꝝ suoꝝ demu
dare recusat·S;tacens ꝑ semetip
sū sine sublevatione alterius ea
curare ten̄tat·sed in q̄d tunc cor
suū uelle ꝑbat·se ipsū decipit·q;
sibi met ipsi sacerdos ultr ē·qua
ꝑpter et sine adiutorio alterius
surgere ñ ualet·q̄m nec homo ꝑ
semet ipsū in saluatione erectus
ē·S;filiū mei saluatus ē·Unde
qui saluari desiderat·nec in fine
unq; sue peccata sua confiteri de
spert·Q uod siq;s in hora mor
tis sue posuit remedia ulnerū
peccatoꝝ suoꝝ querit·S;tamē sacer
dotē cui peccata sua confitentur
habere ñ potuit·tunc alu hoī
quē code tēpore oportunū habet
ea manifestet·uel sitā repente
nullū hominē habere potuit·ea m
corā eleēmos cū quib;·eiā illa ꝑpe
tuam·ex imo affectu cordis
sui apiat·et ego deuotionē cor
dis ei⁹ iudicis·pronunciā ei ñ ab
uelo·Q ua ꝑpter nemo de pon
deribus miq̄ suis desperet·
q̄m si de media mea desperatione
ad uitā ñ resurgeret·Qui aiē ei⁹
desperatione certauerit·et tande
ea ad nihilū deduxerit hic se li
beratum·q̄ua fortis existens uin
cit uincet·S;qui remediū salutis

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0196
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

suc ꝓmorē mentis suc ñ quatt-
huc succurendū ñ ē-qm dū me m
uenire possit-me querere recusa
ut-Ergo dū homo tēpus habet-se
ipsū ñ negligat-s; refectionē pure
confessionis querat-iuxta illud
mīs ipso p̄cepit in euglō dicens-

Quade et ostende sacerdoti et offer munus tuū qd p̄cepit moyses in testimoniū illis-Quid ē hoc-Tu qui in peccatis sordes cū te abes emundare desideras-uade bona inuitatione et ostende-illa pura confessione sacerdoti-qui minister mīs ē-et offer deuoto corde munus uere penitentie qd exoluma te di p̄signauit ille-qui de multis mundationib; tuis ꝙ multatis ꝓdi uina p̄cepta sublatis erat-iuxta illud ysaie-Multiplicasti illi gentem non excelsam eis habuisti-sordidasse-qd nunc in amaritudine penitentie abeas uelut in camino examinationis purgatus sis-Qua ꝓpter o homo si peccator facta tua in abscondito cordis tui occultare-quis tunc penitentie illius uerbis assisteret-Nullus-Unde homo peccata sua manifestet-quatinus penitentie fructū habeat-

Sed q̄ penitentia peccatis fructus ꝓficere desiderat-elemosinā sibi in aduitorium assumat-Quoniam-Qua cū corpus hominis ꝓtribeat luctū suā in labore penitentie defecerit-elemosinā sibi in aduitorium accurrat-et quō difficile est homini-ut aspe et sedm qd iustus est peniat-ido mitē sibi elemosinā assumat-quatinus cū ea ꝓficiat-qd corpori suo laboriosū ē-Nā quēadmodū mater necessitatibus filii sui subuenire non cessat-quātus ille iā crudelis ē ut dicat-ita cā elemosina refectionem corporis impenitentia hōis succurrit-quātus idē homo in ima ginatione corporis sui penitendo foris apparat-Nā tam mala opa que homo in corpore suo p̄cepit piscem̄ carnis fuc ꝓpetrauit-illa cā in se ipso corporaliter purgat-quatinus opus illud qd carni fuc carni et dulce fuerat-ꝓamaritudine penitentie fiat dulce-Unde abeo abstergat-qm amaritudo penitentie mortifera uulnera peccatorum cū admixtione elemosine unguib; sanare debet-Quom-Qm elemosina mediam meā designat-Quom-cū fidelis homo pauperib; cū substantia sua ꝓpter amorē meī sua uenit p̄cepta mea custodit-qa indigentib; mediam suā ꝓpter bonorē nominis mei impendit-sicut et ego impertiar cordis sui me querentib; gratiam meā ñ subtraho-Qui aut hoc modo-in refectione elemosinarū pauperib; motu mitis succurrit ualde amabilis ē-qm uisceta mitis habet-hoc implens qd scriptū est-Pone thesaurū tuū in p̄ceptis altissimi-et ꝓderit tibi elemosina magis qua aurū-Quid ē hoc-

Qa ē homo sē castigatōe-ymmo gat se q̄ ꝓ elemosinā refician-Qm-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0197
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

Iusta ⁊ recta consideratione vol
te de materia peccatoꝝ tuoꝝ quę
in sinu tuo ⁊ in amplexione cor-
dis tui ē diuidens cā sedm̄ pcep-
ta illi⁹ qui sup oēs ē· quia dę
man⁹ dauit ut a malo declines
⁊ bonū facias· ⁊ ido in pcordia
tua sp bonā uoluntē tuā hoc
modo habundare debes· ne de
pdtis oīb⁹ sis· ſ· scīfica ⁊ amę
dīm in refectione deficientiū de
tua substantia tribuens· quo
⁊ tunc dę midiam suā in tuis
miseris sup ut habeāt· Qd si hoc
feceris tunc maiorē ualitatē ubi
confert compassio hec quā sup
illū habes· qui nullū thesaurū
possidet· quā si sup magnū mon
tē ascendens· multā peccatā au
ri in supbia tua haberes· Quoñ·
Odius enim ē ubi· ut modicū
pusillis in humilitate des· quā
regnū mundi in magna uolup
tate habeas· quia tunc midia
in remuneratione dī obpondus
supbię tuę ubi dicēt· qñ ibi
uiscera cōpassionis sup paupē
ñ haberes· Vnde et elemta la
cus uoluptatū hominū s· et mo
res ex ostendunt· Quoñ· Qua
undicta dī illis peccatis sup
inducunt· ⁊ ido obomo mam
tatē naufragamus auaricię de
sere· qa nullissima hereditas tua
mēma una ē· ut dicet malis
relinquens bonū facta ut ma
uoletā duricię dimittas et
in midiam habeas· scilicet ut in
digentib⁹ de tua substantia des·
in hoc imitans dm̄ q̄ misericors ē·
Sua ppter ea homo nullus
mendax hoc contra dicere
potest· uos qui pauperib⁹ ta sub
uenis· q̄n uoluntatē meā in hoc
cōpleatis· Quoñ· Sicut ego uobis
grām meā impendo· ita et uos
pauperib⁹ elemosinā uām tribue
re debetis· S; qui elemosinā accī
piunt· cā ñ in uanū nec sedm̄
auaricia suā sumant· Quid ē
hoc· Quo multi s· qui ignauā
amant· nec corporaliter labo
rare uolunt· ut seipsos pascere
ualeant· nec bona opa spūalit⁹
facere studeant· ut animab⁹ su
is subueniant· s; ut pecus s· in
tellectū nullū nec in anima
nec in corpore suo habentes·
Vnde ea indigni amę oculos
meos appareāt· si hoc modo
sine correctione et sine pniten
cia in tpore huj⁹ prauitatis pse
uerauerint· S; et multi s· qui cor-
porale necessitatē patientes· elē
mosinā cū humilitate in mo
re meo peragunt· atq; pillis orāt
et laborant· qui eis midiam suā
impendunt· prana ea opa in
mundissime sordis deputantes·
inter hos ea multa inuenium⁹·
quib⁹ idcirco trenas diuicias
subtrahо· qñ eis celestes diuici
as dare nolo· Qui amē pau
perē ppter nom̄ meū libenter

xxc.

xxij

xxvij

sufferrum ualde m amabiles s. qui
uero diuicias sclārcs ppter cupidi
tatē suā habemr habeam nec cas
habere possum bi mercedē hui
laboris ꝑdum S; qui ꝑhoc diuici
as querit ut uolumatē meā et nō
cupidmatē suā meas cōpleat hic
ꝑbona uolumatis sua mercedē ho
noris apud me habebit hīa cuā
et ille qui ponstatē honoris ppē
iactamā supbie suc et nō ad glām
nominis mei appeat hic m uelit
putridū cadauer ē qui aīē id
circo cā querit ut nō supbiā suā s;
honorē meū inde desideret glo
sus in regno meo exinde appare
bit Qua ppē et sacerdotis officiu
spīalis regimmis magisterii suy
nō ppter sc s; ppter me subire de
bent quatinus pplo meo tanto
securius et deuotius p ee ualeant
Quomodo Qua pplm meū do:ec.ix.
cere admonere hortari et corre
re debent ut lagē dī digne et lay
dabiliter custodiant Et hoc pa
stores semp ruminabunt dū pplm
exorando monent ne sine confes
sione et sine penitentia in peccā
tis suis ꝑseuerent s; ut mala opa
conculcent et bona ꝑficiant Qd
si pplꝰ sacerdotis suos admoni
tione ista nō obaudierit tunc po
pulus reatū suū semet et sacerdo
tis de casu negligentie hui se cri
pueri Sacro sacerdotis auctoꝛ:ec.viij.
ritatē magisterii sui pplo non
ostendunt tunc sacerdotis nō uo

cam s; lupi rapaces dicunt qm
officiū suū in rapina habent sic
et lupus ouē crudelit diripit
ita qd magis uolumatē suā se
cumur quā custodiā omīs sua
rū Et qua pueri se uiuunt id
circo uerā doctrinā ppto ꝓfere
re ument ita unquam uelit
alicui subiecto suo consentien
tis qd carnales concupiscentie
s. et ostiū cordis sui uelit alicui
domestico suo claudentis qd in
ficia dī ē Vnde uos o pastores .ec.x.
ululate et plangite et cinnia ura q ī miqtate ura
dirā uocē omnium qd et clāma
clamorē eoꝝ suscapiunt et cū eis
corā me ululant Quom cū mof
ficio uro audeas dnm urm tan
gere insanguineas manib; et in
comaria spurticia et inadubi
ta ina unquam ifere uos inm
mundicia ura fundū ire cōmo
ueas Quom ifidelicet cū inman
tis crimnib; sordentis dnm urm
tangere numeris tuā inmagno
dolore opprimo ita carnem et
sanguē filii mei ulcisceris qm
nō solū tuam in hoc horrore cru
delit cōmouetis s; etiā ecīā in
inmundicia ura pessime comā
mnatis Quom cū inferore in
mundicie ure dnm urm tangi
tis sic porcus in stercore manga
ritas contaminat tunc ecīa in
quitatē uram suscipientis ultro
nē iudicū ma inuolumate ma
sup tram emittunt Nā cū uera

iustica et cū diuina lege pplm
meū pcedere debeamus mbonis
opib: et lucemus-ma utiqꝫ pplꝰ
mis gradiens post-uos pedē suū
mnulla offensione comuoueat-ſ:
uos aliqñdo maiore miqtate
pplm meū commammus-quā ip
se se commaculet-imq; malū et
pessimū exemplū mubis habet-
Vos eni tā lucida gēma cē debet
us-ut credentes mlumine uro
incedentes uia rectitudinis agn
oscere possint-ſ; uos ea exem
plū mortis pbeat-ma ut minuq
tate uia modū imitentur ñ male
ant-et quomodo pastores ecc cē
possint; cos ma seducatis-Quomo
do p̄ ei respondebimus-qui nec p
uobis responsū dare potestis-
Vnde ploratus et ululatus-amr
quā tēpus mortis uos subtrahat-
et quare ñ consideratis honorē
ūm-qui p̄ceptis hominib-uo
bis damus ē-Quid ē hoc- O m-
mfilio meo p̄ceptis claues ecclī
accepistis-que iudicia iusti iu
dicii inscienter scripturarū s-
ubi recte considerabimus-quid
sit qđ ligare debeamus-Quid ē
hoc-cū hoies se-m inlaqt mta
pnacitat-opponunt-amorē
iudicii ma es meminere debetis-xcvm.
et si tunc culpā suā ñ correxe
rint-ligaturā ultām sup eos ex
tendit-Quom-Quia rebelles s
ido apti uocib; minerbis meis
eos ligabimus et ea ligaturā illā
iudicabimus-qm et; pcommunata
sua cora me ligati s-ut filii mis
primo pastori ecclē ostendat di
cens-Vbi dabo claues regni
ecloꝝ-et qđcūq; ligaueris sup
tra erit ligatū et in celis et qđcūq;
solueris sup tram erit solutū et
in celis-Quid ē hoc-Ego qui pote
statē ecclī et; habeo-ubi qui me
deuote inmittis es pgrām meā
dabo iudici-illa quę dignitatē
regni ecloꝝ tanquā ma ut ne
fas hoc qđ iusto iudicio ligaue
ris sup tra-sedm qđ hoies sup tra
peccare uideris-quia postquā
hominis anima de corpore suo
abstraxero-tunc iudiciū tuū
sup ea ñ extendas qm iudiciū il
lud meū ē mnequicia sua mne
tū sit et mecclestib; scilicet a ecclo
separatū et pcclū-qa insupna
mansione nulla miqtas libertā
tē aut locū habere p̄mittit-ſ; et
in celū hoc qđ ma prius in rebel
lione constrinxisti cū deinde in
penitentia delinquentiū demo
daueris sup tra-qm p̄ mortē ho
minis panima ei orabis-ñ aut ea
tunc antea ligatura sue absol
uere potueris-erit solutū et insup
nis secretis-quia gemmis deuo
cordis ds ñ habient- Vos aut o
sacerdotes qui hoc modo p filiū
meū potestatē hanc p̄cepistis-ne
mine absq; culpabili culpa ppe-
rabie cordis uri mnerbis meis la
gabimus-ſ; acutissime uobis consi

xc-vij-

xc-vi-

derandū ē quē nra constringere de
beamꝰ. Nā qui nec ꝓpē pudorē ho
minū nec ꝓpē timorē meū nec ꝑcep
nec ꝑcepꝰ uris cohiberi potuit qn
minus quitare sua ꝓsecutare uelit
hunc ecclāstica censura mucrbis me
is abara mea separabitꝰ. S; innocen
tē nō ligabitꝰ. qm sinistū constrinxe
ritꝰ. uos metipsos innodū diri ra
tus minimꝰ. Quod tamē ille hoc ·xc·xr·
modo inconuenienter constrictus fu
erit. qm uos innocens sit tamē hu
millima subiectionis obedientione ꝓp
ter honorē nominis mei solutionē
querere debet. nec si communax ex
stimerit rectū superbie sibi comparat.
S; ligatura ista ista talis ē. Homo q
nec m nec ꝑcepꝰ maioꝝ suoꝝ impue
nitentib; suis obedire uoluerit. hic in
uerbo meo ecclestib; separandus ē.
uelut adā m inobedies existens in
ꝑcepto meo de paradyso eiectus ē.
nec inconsortiū fidelium recipiet.
nisi in penitencia obedientie. sic
etiā genus humanū in martirio
obedientis filii mei adecclestē patriā
reuocatū ē. Qui uero nra rebel- ·c·
lis ē qđ in humilitatis officio reuer
ti nō uult. tunc sit ira mi contumacia
sua ꝓdurauerit. consortiū illoꝝ ha
bebit. qui lapideū cor abiecere re
cusantes. S; infidelitate sua ꝓma
nentes. gltām ecclāstice beatitudinis
habere recusauerit. Nā qui ita ob
duratus ē qđ de nequitia sua nullā
mdiam querere curat. hic ami
quū serpentē imitatꝰ. q primū

hominē in paradyso decipiens. in se
metipso dicebat. Quānus ego de ·c·3·
celsis piceus sim cū contra excelsum
altissimū cū angelis meis pluari uelle
et illi resistere nō ualere. qm abeo
uictus sū. tamē nunc unā hominē
mucm. in quo ira mea exercens me
forte uindicabo. Inita cū uno hoīe
cōplebo qđ meditus facere uolui. sci
licet ut altissimo similis essē. Et si di
uitus ē. potestas ista m nō. auferet
qua homo mihi consensit. et dō nō
obediuit. Hec diabolus in semetip
so loquens. omes artes suas contra
hominē instruxit. quō ille adō re
cesserat. et diabolū subsecutus ē.
unde cecū sibi tā fortiter alliga
uit. qđ homo illū ꝓdō coluit. et
dim creatorē suū abnegauit. S; cū ·c·15· ,,,
homo umana tenebrosinare nisi
delinans iacere. nec se erigere ua
leret. ad saluationē eā misit filiū
meū mirabiliter de uirgine incar
natū. uerū dm et uerū hominē
existentē. Quid ē hoc. Quia de me
parte sedm diuinitatē ueracit
exiuit. et qm de uirgine matre
sedm humanitatē ingressus carnē
assūpsit. Quid ē hoc. O homo mol
lis et tener. immo corpore et. S; du
rus et inflexibilis mtua in credu
litate manes. Nā lapis politꝰ ad
edificiū potest. tu autē mollitꝰ
ad fidē nullus. Attende tamē. Sicut
homo marcha pulcherrimā gem
mā habens tā metallo imponit.
ut hominib; appareat. sic et ego

mcorde meo filiū meū habens eū
de uirgine mcarnari uolui· quam
uis ipse eredemīb; saluāt uīt con
ferret· q̄d si carnalē patrē dedisse
quis nunc ēt· Hidecet ñ filius· s;
seruus mīs· S; hoc ēt ñ debuit· Ipse
amē de uirgine natus comedit bi
bit· et dormiens requieuit aq: ali
as corporales miserias sustinuit· s:
tamen gustū peccati mcarne sua
non sensit· q̄a ñ imīdacio s; mue
rnate carnē assūpserat· q̄d ē hoc·
Quo ceteri homines impuari cano
ne adc &c cuc pgustū delectamonis
nascunt· q̄d imīdano et ñ inue
rnate ē· Non sic filius mīs ortus ē·
s; inscīnate de castissima uirgine
ad redēptionē hominū natus est·
Nā similis simulē de uinculo suo
soluere ñ ualeret· nisi maior uem
ret qui eū erpere posset· Quid ē
hoc· q̄m homo natus in peccatis·
hominē peccatorē de pdmone
mortis liberare ñ ualuit· Qua ppt
filius mīs sine peccato uenit· qui
hominē deuicta morte mudi
de morte erpuit· S; qui uigilan
tib; oculis uidet· et sonantib; au
rib; audit· hic mistica uerbis me
is oscului amplexionis p̄bet·
que de me uirgine emanant·

vij. visio. ij. pars.

mdi ardentē lucē tantę magnitu
dinis· ut aliquis mons magnus et
altus ē insūmitate sua uelut immul
tas linguas diuisā· et corā luce ista
queda multitudo albatoꝝ hominū
stabat· quos uelut q̄dda uelū tan
quā cristallus plucidū a pectore
usq: ad pedes eoꝝ extensū erat· S;
et a me multitudinē istā quasi
in quada ua· uelut quida ui
mis mire magnitudinis et lon
gitudinis supinus iacebat· qui
tanta horroris et insanie uide
batur ultra quā homo effari po
test· Ad cuius sinistrā quasi foꝝ
erat· ubi diuine hominū aq:
delicie sclares et mercatus diuer
sarū rerū apparuerūt· ubi etā
quida boies multa celebrare cur
rentes· nullū mercatū facicbant·
quida autē rapide cuntes et uen
dentes et emptiones ibi inistebant·
ycrmis autē ille niger et horribilis·
aq: ulceribꝫ et pustulis plenus
erat· quinq: uarietatis a capite
pedū suū usq: ad pedes immo

dū bonarū descendentes inse
habens quartū una uiridis alia
alba rubea quedā crocea quedā
nigra apparebat plene ueneno
morifero S; caput ei' ma contri
tū fuit q'd ex sinistra maxilla ip
sius iā dissolui uidebat Oculi
uero ei' exarinsecus sanguinei
et intrinsecus igni aurei simē
rotunde et bispide nares uero et
os sedim nares et os uipere s; man'
sedim manus boīs pedes simē ut
pedes uipe' et cauda breuis et hor
ribilis apparebat et collo ei' arte
na imposita fuerat que et manus
et pedes ipsius alligauerat ita q'd
ex eā de arena in lapide abyssi
fortissime firmata illū tā ualide
constrinxerat q'd se nec hac nec
illac sedim nequitiā uolumatis
sue mouere potuerat Exore simē
eius multe flāme exeuntes inqua
tuor partes se diuiserūt quarū
pars una usq; ad nubes ascende
bat et alia inter sclāres homines
alia simē inē spūales se extende
bat quedā uero usq; in abyssū
descendebat S; flāma illa que
nubes petebat contra boīes illos
pugnabāt qui a dextris ire uolebant
Quorū tres acies indebā Nā acies
una ppe nubes et una in medio
inter illa que inter nubes et tā e
ra una inter illa hac
pemus uocib; pgamus adextros
uocaremus S; a flāma illa hac
et illac pedib; quidā in cadebant
alii simē pedib; suis se uix sustē
tabant alii uero adeā am cadē
tes s; surrū surgentes adextros ten
debant flāma simē illa que se
inter sclares homines diffudit
quosdā exeis cōburens interemit
mā nigredinē uertit quosdā
simē suo acumine in transfix
it q'd eos quocūq; uolebat in
flexit Aequa tamē quida se ex
tendentes et ad illos qui extros pet
bant pgentes ouos fideles pūta
te nobis admortū meam cla
more uocaferabam quidā simē
ira transfixi pmansert Illa ue
ro flāma que se inter spūales
extendebat eos sua caligine ob
texit Quos eiā inse modis esi
derabā Nā alios eade flāma cru
deliter incendio lesit quos simē
ledere in potuit bos aut uiridi
aut albo aut rubeo aut crocco
aut nigro mortife ro
ueneno illo q'd a capite ei' de ue
nis usq; ad pedes ei' descende
bat ardentes afflauit S; flāma
que aby'ssū petebat diuersas
penas illos in se habebat qui
p fontē baptismatis nō lotū lucē
ueritatis et fidei ignorantes sa
tanan pdō coluerant et iudi
cū exore ipsius acutissimas sa
gittas pstrepentes et a pectore
ei' nigrū fumū uolantē aclum
bis ipsius ardentē humorē ebul.

uemẽ· et abumbilico ei⁹ feruidꝰ
turbinẽ flammẽ· aq; ab extremꝰ
tant uentꝰ ipsius uelut immun
dicia ranarũ scaturiemẽ· quę
oña magna inquietudinẽ in
hominib; faciebant· S; et de ip
so ultima nebula cũ pessimo
fetore egrediens· multos hoies
sua pestilentia infecit· Et ecce
magna multitudo hominũ
inmulta clamantẽ fulgentiũ
uenichat quę eandẽ uermẽ
formam ubiq; conculcans aci
ebat eũ eruciabat· ita tam q̃d
ipsa nec afflamis nec aucmento
illius ledi posset· Audiuiq; me
rũ uocẽ mihi de cęlo dicentẽ·
S oña iuste et recte dispen
sans fideles ppłos ad glam
supne hereditatis uocat· S; am
quis deceptor insidiis posit?
eos impedire ne ptans· artes neq
cię sue in ipsos exercat· S; tam
ab eis uehis· confusio
ne ꝑsumptionis sue accipit· cũ il
li celestẽ patriã possideant· et
ipse infernales horrores habe
at· Qua ꝓpter uides ardentẽ lu
cẽ tante magnitudinis· ut ali
quis mons magnus et altus ẽ·
insũmitate sua uelut immul
tas linguas diuisa que ẽ ar
dens infide credentiũ iustica
di· in formidine potentie sue
magnitudinẽ scientie et altitu
dinẽ glę demonstrans· aq;

inde de gła sci spũ diuersa dona
mirabiliter declarans· Et cora in
ce ista queda multitudo albarũ
hominũ stans· ẽ in pfecta iustici
di cohors infide lucentiũ homi
nũ ꝓbona opa sua bene et bone
ste cõposita· amic quos uidit
q̃d da uelu tanquã cristallus ꝓ
lucidũ a pectore usq; ad pedes ex
tensũ ẽ· qua in conspectu suo
diuina legẽ fortẽ & splendã ab
intemone bonarũ actionũ usq;
adcõpletionẽ earũ semꝑ habent·
unquib; ita confortantẽ· q̃d astu
tia et deceptione fallaciũ suasio
nũ superari nõ possunt· Sed q̃d
amic multitudinẽ ista quasi in
quada ua uidit quida uermis
mire magnitudinis et longitu
dinis supinus iacet· hoc ẽ q̃d an
te noticiã hominũ manifeste
cognitus inuia mundi huius que
et bonis et malis adgrediendũ
ꝓposita ẽ· amq; serpens in
ita informa sua s; insignificatiõ
one mysterii uidelicet magnus
inmalicia· longus ininsidiis· p
rectus appareat· sursũ inhians·
ut eos qui ad celestia tendunt·
ꝓdeceptionẽ sua decipiat· s; tam
iacens· q̃m ꝓfiliũ di uires ipsius
euacuare s· ita q̃d nec stare nõ
ualeat· quãuis tanta horroris et
insanie uideat ultra q̃m homo
effari possit· qa uenenosũ fu
rorẽ et malicios conatus ipsi?

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0204
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

multiplicitate diuersitatis suę
estimatio mortalis hominis explicare nō pualet. ·iij·
Vnde et adē simstrā quasi forū ē. ubi diuinę hominū animę delectat sclārę et mercatus diuersarū rerū apparent. quō immortę quę ēdē pdamoris simstra intelligunt forū carnis. qđ neqssima opa ēdē mortis s. ma qđ ibi in diuinis corruptibilib; superbia et uana glā. et in delicijs transitorijs lasciua et concupiscentia. et immundicijs uendmones ac emptones multarū uarietatū ōrnatarū cupidinū feruent. ma uq; diabolicū ōtorē pala exhorruerit. ab his latenter decipiat. uidelicet cū a multę suasiones uicioę lenter offerunt. uidet cū pmercatorē diuersa mercimonia hominib; ostendunt. quatenus pboc delectati tanto ardentius amant. qđ sibi oblata nō uiderunt. Nā diabolus artes suas hominib; fraudulenter offert. s; qui tunc eas concupiscunt. hīs eas emunt. Quomodo. Bonā conscientiā suā quasi uendentes abiciunt. et mortifera uulnera animarū suarū quasi ementes sibi comparabunt.

Sed ibi quidā boīes multa celerrime currentes. nullū mercatū facium. quia ipsi dīn cognoscentes. thesaurū bonę uoluntatis et aromata uirtutū portant. et sibi ea forcissime comparabunt. ita qđ sclārę uoluptatis et diaboli cas spurcicias uidentes immanda tas dū transeuntes dulcedinē carnis sue contempnunt. quidā autē ut pide eantes et uendentes et emptores ibi insistunt. qm̄ hi tardantē in bonis opib; habentes proponē cordis sui celeste desiderium uelut illud uendentes insensatę psis extinguunt. et uoluptatē carnis suę q̄si eā omnes insensate. Quā ppter illi mercedē bonę operationis accipient. et isti penas iniquitatis suę sustinebunt. uelut ebrietas ostendit

dicens. Iustitia iusti super eū erit. ·vj·
et impietas impii erit super eū. Qđ ē hoc. fulgida opa puri hoīs illuminantę pfundum. et quasi mille oculi aspicientes malū ampli pfundū ubiq; cū circūdant. sursū ferentes eū in magnū honorē et in uoluptatis suę mortificationē. p ut spūs sēs illi inspirauerit. uidet ala uolucrē sursū in aerē uelle quo cūq; illi placuerit. S; in pēnē nū nequę seuissime in pę quę conspumat celū margaritā luno in uolucris. et sup pulcherrimum omnū speciosoq; fremens. hunc q illud infidelitē subsequitur. de nobilissimo ope digni dī et abominabilē honore. et abominatione supnę uisionis abiciunt. atq; eī exale faciens auuentię fructu et radice iustę arboris abscidit. Quod autē ui ·vij·
des qđ uermis ille niger et hirsutus. atq; ulceribus et pustulis plenus ē. hoc indicat. qđ idē serpens antiquus in grediue tenebrarū in

fidelnauſ ct impiliſ abſconſionū
deceptionſ·aq;·mulcerib;·immun
diciarū pollutionſ·ct impuſtuliſ
cauernarū furorſ habundat·
quinq;·cuā uarietatēſ accipit p
uentrē ſuū uſq;·ad pedeſ in modū
bonarū deſcendentēſ ſic habenſ·
qua qnq;·ſenſuſ hominū diuer·
ſis paſſionib;·uicioꝝ adeceptione
illa cū ſe primū implere ſtudunt
uſq;·ad conſūmationē illā·cū ſa
nia ei⁹ finē accipiet afflare n̄ ceſ
ſans·ſ;·fallacē rectitudinē ſimu
lans·homineſ addeclina immun
darū arcuū ſuarū trabit·quarū
una uiridis·alia alba·alia rubea·
quedā crocea quedā nigra appa
ret·plenę ueneno moruifero·qm
murridnaꝫ ſectarē triſticiā·mal
bedine inepta irreuerentiā·inru
bore fallacē glām·in croco mor·
dacē detractionē·aq;·inuidiā·
turpē ſimulationē oſtendunt·cū
plenitudine aliarū puerſitatū·
que mortē animab;·hominū ſibi
conſentientiū inferunt· Sed
q̄d capite ei⁹ na comutū ē·q̄d ex
ſiniſtra maxilla ipſius iā diſſolui
uidet·hoc ē q̄d ſuperbia illiuſ in
incarnatione filii di nā deiecta
eſt·q̄d ex aduerſitaſ moruſ iā eua
cuata·fortitudinē amaritudiniſ
ſue exercere n̄ ualet· Oculi ue
ro ei⁹ exterioreſ ſanguinei exte
rioreſ igne apparent·qua
innocuo puerſitatiſ ipſius uidit
exterioreſ ſanguineū nefaſ cor·
porib;·hominū incunt·et uelut
interioreſ igneū iaculū anima
buſ eoꝝ infert·aureſ autē ipſius
rotunde et biſpide ſ;·quo homi
nē quaſi inrotundnaꝫ pilis ar·
cuū ſuarū circūdat·ut eū celeri
me deiciat·ſi q̄d illo q̄d ſuū
ē deprehenderit·~~nareſ uero et oſ~~
~~ei⁹ ſedin nareſ et oſ ei⁹ ſedin~~ nareſ
uero et oſ ei⁹ ſedin nareſ et oſ ui
pere apparent·quia indiſcreteoſ
et feruenteſ moreſ hominib;·oſten
dit·p q̄ſ inmultaſ uicis eoſ tranſ
figens crudeliter occidat·
Sed manuſ ei⁹ ſedin manuſ ho
minis uidentē·q̄m machina
tioneſ arcuū ſuarū inplib;·ho
minū exercet·pedeſ autē ipſius
ut pedeſ ſuperę ſ;·quia ruineſ
hominū inſidiaſ ſuaſ diabo
licaſ iaculationeſ inferre n̄ deſi
nit·et cauda ei⁹ breuis et horri
bilis apparet·quę ē potestaſ ip
ſius parua ſ;·tam peſſimi tempo
riſ in filio pditionis qui pluſ
apprehendere bachando cupit·
quā pficere poſſit· Et q̄d col
lo ei⁹ catena inpoſita ē quę et
manuſ et pedeſ ipſius alligat·
hoc ē q̄d diabolica formido
p potestatē omnipotis di na fracta
et contrita ē·q̄d et peſſima opa
et nequiſſima machina illi⁹ inqb;·
hominеſ ſeducit·in contritione
ſua conpūcta ſ;·na q̄d et cadē ca
tena in lapide abiſſi fortiſſime
firmata illū tā ualide conſtrin

gnt q̄d sc nec hac nec illac sedm
nequnā uolumus suę mouere
potest·qm potestas dī instabilis
sima ēmutare sine defectione ma
nens·diabolū tanta formidi
ne insaluatione animarū oppri
mit·q̄d ille nec exterioribꝫ nec
interioribꝫ·instrumētis nequissi
mi conatus sui·salutē redēpto
ris fidelibꝫ·animabꝫ·remouere
ualebit·quin in locū gaudii quē
ipse punacit amisit puenant·
Quod autē exore ei multę flā
mę exeunt in quattuor
partes se diuidunt·hoc ē q̄d ip
se exsapacissima uoracitate sua·
pessimū et multiplex malū cru
delissimi incendii inique pſua
sionis emittit·in quattuor pla
gas totius mundi inter homines
ut ipsū sequant diuerse spargit·
Quarū pars una usq; admodū
ascendit·qua illa diabolica af
flatio cęlū toto desiderio mus
que petunt suo acumine rapa
bit·et alia inter fidēles homines
se spargit·qm ipsa mūdanis cau
sis conuersantes sua diuersitate
decipit·alia autē inter spūales
se extendit·qua illa spūalibꝫ·
disciplinis insudantes sua simu
latione infecit·queda uero usq;
ad abyssū descendit·qm ipsa
infideles sibi consentientes in
fernalia uermina sua puersitate
mittit·qua ipsi uā falsitatis
et deceptionis cultus·uā reli
gionis nūcupāt·nec uero dō de
bitā reuerentiā exhibuerūt·quātū ad
modū dauid testatur dicens· On
dicio et infelicitas in uiis eox et
uiā pacis nō cognouerūt·nō ē timor
dī ante oculos eox· Quid ē hoc· In
nocentia et fortissima opa dī·que
inuno et impurissimo fonte mihi
tam·illos qui din de corde suo cū
nequissimis et damnabilibꝫ·opibꝫ·
expellunt ita contrarium·uidet
magna pluuia rē aliquā diuer
git·ita q̄d amplius nō appareat·
et ido ea in conspectu dī nō ful
minant·qm infelicitas cū infeli
cissima consuetudine ē immane
ribꝫ eox quocūq; se cū pastu mor
tis extenderint· Quomodo· Inde
bet gustando et comedendo hoc
q̄d malū ē· Inde et una illa que
in calore solis ascendit inopib;
suis nescium·qua dulcedinē dī
nec in honore nec in amore gu
stant·ubi timorē ei quasi timo
rē alienū abiecerunt·cū ipsū nec ui
dere nec aspicere desiderant·
Inde et ut uidet flāma illa
que nubes petit contra hoīes
illos pliatur·qui adeptos ire uo
luit·qua nequissimū illud in
cendiū cū meritis fidelium homi
nū sursū tendere sentit·aduer
sū eos suis arrib; crudelissime ba
chatur· In ea illa celestia que ip
si in multis suspiriis querit·puem
ant· Quoꝫ uersi aeris uidet·qm
ipsi uerā et ineffabilē uitutē

quāuis insius certaminib; plurī
mū sanguīē colere nō cessant·
Hā aciēs una ppe nubēs pgit·qa
ista fortissime contra diabolum
pugnamus·memōē suā detinis
achīb; ita sursū adcelestia volum·
quēadmodū et nubēs supā tam
fluere solet·& una immediatam
illa quę unā nubēs et nā ē dis
currit·quō ipsi quadā moderā
tione se commentus·nec extra
mentē celestib; nec extra desidē
rio tenus insudant·s; inhis mo
dū sibi imponentes·et interiora
queruntur·nec tamē exteriora re
spuunt·et una mixta tam pgit·
qua ista caduca pfecte nō deseren
tes·caducis aliq̄mulū adherent·
ita q̄d in eis valde laborantes·
multas sanguinēs passionū
in ipsis sentiant s; tamen supno
auxilio uictores existant·omīs
repentis uocib; pgamus adcę
los uociferantes·qm et ista & illa
in multis suspirijs desideriōq; suoq;
ut tendant ad illa quę insupnis
secretis s̄ semetipsos exhortantē·
quāuis aliis; animqui serpentis
in hac intentione sua multoci
ens sanguinē·S; afflāma illa hac
et illac pecth·qui afflatu diabo
licę tēptationis induerit natem
morū agnam·quida tamē nō ca
dunt·quō ipsi fortissimi pug
natores existentes·ab his illusio
nib; se uirilit defendunt·alii
autē pedib; suis se nix sustentant

quia bu inuā rectitudinis mine
ra sua ponunt·s; in multis labori
bus sanguinē uix tamē diabolicas
artes superantes·inmandatis dī p
seuerant·alii uero ad tram caden
tes·s; iterū surgentes ad ecclos ten
dunt·qm ipsi induerint ante uicio;
plapsi·s; postea ppetuitatē erec
ti spē suā cū bonis opib; indīm
ponunt·Quod autē flāma il
la quę se [illegible]ntes clarēs boies
diffundit·quosdā exces cōburens
interritimā nigredinē uertit·
hoc ē q̄d ide incendiū nequissi
me deceptionis ad illos qui tēpe
nis insistunt tendens·quosdā il
lorū suę puersitatis subiacens·
pessimis uicijs tenebrose uinq̄
tatis eos infecit·ita q̄d ipsi clari
tatē ueritatis fidei despicientes et se
metipsos amara morte mactā
entes interā cadunt et nefandis
sima opa machīb; suis pficiunt·
quosdā autē suo acumine ita
transfigit q̄d eos quocūq; uult
inflectit·qm eos sua nequitia ita
domat·q̄d ipsos ad uniuersa ui
cia praui tatis suę inclinat·unde
lucet sclārē dulcedinē in amplexi
one ardentis lybidinis est sug
gerens·ita q̄d et diuersos mortis
multiplicēū rtuū suoq;·scilicet
uerbis·incapillis·uestitu·in
incessu·et incęteris hiis similib;
habent·Unde tortuosi efficiunt
iustitiā dī negligentes et pūari
tatis legis existentes·nec sibi

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0208
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

mcupisſ circūcisionē meaſ unpo
nenteſ-q̄a ſuperfluaſ mi libidine
queruntur nec ullū tēpus legis ut
eas adō conſtituti ē ſeruare-ſ; ut
marc aurelio inunquenidinē con
cutiunt: ita ecclpſi deflatu aliqui
draconis in diuersa uicia mouent.
D equa tam quidā ſe eripiemuſ-et
adillos qui celos penetrare gemuſ-
ouos fideles p̄flare nobiſ adiuto
riū inuitat clamore uocifferamur:
q̄m de uirtutū et noxia conſuetu
dine ſe abſtrahemuſ-et hoſ qui
mentē ſuā celeſtib; infigunt mi
tamuſ-ut ſua ſollicitudine in
pendant ipſiſ inuaſ corde et
uoce deſideram-Quidā aut ita
tranſfixi p̄manent-quia ipſi
diuerſis uicijſ uitijſ-in malis p
ſeuerant-Sed q̄d illa flāma
que ſe inter ſpīrales ex
tendit-eoſ ſua caligine obnubit-
hoc ē q̄d eade affluxio diabolice
p̄ſuaſionis incendia ſua adilloſ
qui uno animo ſpīm ſeruare de
berent emittit-eoſ puer ſtrate u
ciorū ſuaſ obnubilat-quaſ magiſ
magiſ carni quā ſpīm inhiant-
Quoſ etiā inſex modiſ conſideraſ-
q̄m aliquiſ hoſtiſ tā quinq;
exēplares ſenſuſ ex-quā inuore
deuotionē cordiſ ipſaſ uidit ſex
tū modū p̄uertere conat-Nā ali
oſ eade flāma ledit-quia diabo
luſ artes ſuaſ eaſ in mentes-car
nalib; deſideriſ et uoluptatib;
eoſ afflat-ita q̄d eoſ adlibidi
nē et ad pollutionē mulieſ immun
dicię accendit-Quoſ aut̄ ledere
non poteſt-boſ aut uiridi-aut al
bo-aut rubeo-aut croceo-aut ni
gro morifero ueneno illo-q̄d
a capite ēde uermiſ uſq; ad pedeſ
ei deſcendit ardentiſ afflat-Quo
modo-Quo cū uoluptatiſ pollui
onū recuſant-aut triſticiā ſeli
quaſi pullulantē uiriditatē p
quā ita opprimunt-q̄d nec inſpi
talib; nec inſcāribꝫ reb; ualent eaſ
infundat aut ut reuertantā uiciaſ
uidit incptā albedinē ita q̄d nec
coram deo nec coram hominib; turpi
tudinē ſuā abſcondunt ipſiſ in
mittit-aut recordationē ut ene
gię quaſi fulgentē rubore unde
amaritudinē et anxietatē cordiſ
habent eaſ oſtendit-aut de tracho
nē proximaſ uidit repidū crocū-
ita q̄d ſuſurroneſ et bilingueſ in
de efficiunt ipſiſ inducit-aut ſi
mulationē iuſticię q̄ſi horridā
nigredinē p quā in cordib; ſuiſ
miſerabiliter obtenebrantur eaſ impo
nit-Quę oīa morifere peſtes ſ;
ab initio deceptionis eade p dno
riſ uſq; ad finē illū-cui ia inſania
ipſius finē in mundo accipiat p
cedentiſ-p quaſ noxiū ardorē
uiciaſ hominū; inſeruit-Sed xcviij.
q̄d flāma que abyſſū petit diuer
ſas penaſ illaſ inſe habet-qui p
fontē baptiſmatiſ nō ton lucē ue
ritatiſ et fidei ignorantes-ſata
nan, pdō colunt-hoc ē-q̄d mem

dñi illud ꝑdicom adhꝛens· dira
et amara vorꝫa illis animab; in
ferꝛ quę unsom̃ salus ñ emun
dat clarꝫatę supnę hereditatis
et fidę ecclę unsummom̃ ñ ui
dent· illu qui mundus posuit
animas hominū mmortę mutat
conat̃ pullo qui hominib; una
et salutę ꝛibuit uenerari ñ ces
:xix· ꝛ sant· Et uidet exore ipsius acy
ꝛ uissimas sagittas ꝑstrepentis· quę
s adiabolica rabie pessime et ne
quissimę unsionis exercitus· &
ꝛ multis iniquitatib; bachatis·
ꝛ et a pectore ei nigrū fumū uolan
tē· qui ē amaricosis conatib; ei ve-
hemę et ire et mundię emissio·
ꝛ ac lumbis ipsius ardentē humorē
ꝛ ebullientē· qui ē abnmundicia
ipsius in plagis feruentissime libi
:xx· ꝛ dinis effusio· Et abumbilico ei :xxi·
ꝛ feruidū turbinē flamē· qui ē a no
racionē ei insubiectis ardentissimę
ꝛ formicationis suffocatio· atq; abex
ꝛ tremitate uentris ipsius uelut in
ꝛ mundicia ranarū scaturientem
quę ē a pdmone puersę absorbi
tionis ei inobdurationę despatio
nis fenda egestio· cū ide antiquus
insidiator se subsequentis adom
nē uolunatē suā ꝑduxerit· quę
ꝛ oīa magia inquietudinē in ho
ꝛ minib; facium· q̄m huiꝰmodi puer
suasus maxima calamitate misera
rime irrecliom̃is illis inponunt·
qui spē suā ñ celestib; sed uanis infi
:xxi· ꝛ gunt· Sed q̄d de ipso uentri

ꝛ ma nebula cū pessimo fetore egre
ꝛ dient· multos homines sua puersi
ꝛ tate mficat· hoc ē q̄d abeode dia
bolo nigerrimus error· fecimus
consciemus· precent· stultos hoies
pinquā incredulnatē exagitat·
Quomodo· De absolucione capitis
iohis baptiste filiū di et remissorē
uulnerū peccatoꝝ ostendemus· pes
simus error exortus ē· ubi diabo
lus multos hoies uniuersis imagi
nib; seducit· hoc uerū et putamus
q̄d ipse ad sedm estimationē ipsoꝝ
fallacitas demonstrat· Unde et
multi sedm hunc modū decipi
unt· quia et fidei ipsoꝝ semp in
firmitate uacillat· Si; uos filii
mei sinistre et pie uiuere uolueri
tis· hunc nequissimū errorē fugi
te· ne amarissima mors inuenire
dulnate uos apphendat· Fugi
te eā illos qui morant in spe
luncis· incluse exhortus diaboli
existentes· Ve illis· ue illis· qui sic
ꝑseuerarint· quia uisceꝛa diaboli
s· et pcurrens gurgū filii pdmonis·
Quapꝛter uos dilecti filii mei om
ni deuocione et omī uirtute am
me et corporis uri illos deuitate·
q̄m antiquus serpens sua arte il
los pascat et uestiat· qa eū pdo co
lum· et qa uerī ꝑfallacē decepti
onē confidum· Ipsi s pessimi ho
micide· ita q̄d illos qui ex simpli
citate adheserint occidum· anteqūm
eos errorē suū declinare ꝑmit
tam· et s insemetipsis turpissimi

fornicatorē sm̄ cām suā inhomi
cidio mortificamus et diabolo of
feramus nā cām inseismamb; suis
et implanitudine uicioꝝ suoꝝ eccle
siā mā inuademus. cū baptisma
et sacramentū corporis et sangui
nis filii mi et cetera instituta que
cadē eccla mea habet. inimicis;
machinamentis; suis nequiter de
rident. S; quāius ppt inmorē ppli
mi his instituis mis aptē nr
pugnant. tam in cordib; et in fac
tis suis ea pnichilo ducunt. Nā
diabolica illusione sēpiterē se ha
bere simulant inquib; a diabolo
decipiunt. qm si idē diabolus se
as pala demonstraret. ab eis cog
noscerēt. nā qd illū deuitarent.
Vnde ipse sua arte quedā as
tendit uelut bona et scā sint.
et sic eos illudit. Que illis. q sic in
morte hac pseuerauerint. Sed
quia diabolus nouit se modicū
tēpus erroris sui habere. idcirco
nunc festinanter infidelit̄ in
membris suis ppficere. que uos pes
simi decepores christi. qui fidē ca
tholicā subuertere laboratis. Vos
instabiles et molles addeuitandū
uenenosas sagittas humane pol
lutionis christi. quas sedm uolunta
tē uām contra legē exercetis. Vn
de postquā uenenoso semine for
nicationis libidinē uām euacua
tis. nunc ficte oratis et scīpiter uob
fallaciter imponitis. q̄d oculis
meis ferre me uos indignus est.

certe scisma qd exortū ē inorb
ubi iudaica plebs sculptile faciens.
indiabolica irrisione ludere cepit.
sicut cām etadhuc quidā peculiariter
ludere solent. et scisma qd fuit in
baal. inquo multi pierūt. et scisma
fornicationū ubi cū madianitis
turpia facta ppetrata s̄. et cetera
his similia sup uos cadent. quia in
his omib; inimicis uris partē habe
tis. peiores priori pplo existentes.
quo uerā legē dī cernentes. eā pu
nacius abiecistis. S; ouos q̄ salutē
uām desideratis. nā qd baptisma
suscepistis. et unctus mons di christ
satanę resistitis. et demonū saliua
uomis uię descendere nolite.

Homo autē qui tante duricie ē .xx.iij.
q̄d aduersariū dī adrepugnan
dū diabolo contempnit. huic ipse
insidias suas ponere nō desistit. cū
cām inco nigredinē inquantus sur
gere uidet. que tm corpori illi tan
tā amaritudinē infert. qd cām cor
pus ipsius inde infirmitate arescit.
Vnde cū homo cepit malū ruminare. et se ipsū nā indesperatione con
tere. uelut sibi nō sit possibile malū
deuitare et bonū facere. tunc dia
bolus hoc uidens dicit. Ecce homo
qui nobis similis ē. dim suū negans.
et se ad nos conuertens. sequit nos.
Qua ppt ppereamus omes et ad eū
festinanter curramus. nā ipsū nris
arub; coercentes. ne a nobis effugere possit. Nā dim suū desertre uult.
et sequi nos. S; homo q̄ his malis

p diabolicā suggestionē impugna
tur· indelicet· qđ homicidio adul·
terio uoracitate· ebrietate· et sup
fluitate· omniū uiciox pollutē· si
tunc inhis impenitens ꝑseuerauc
rit· inmortē cadit· qui autē dia
bolo repugnans· his uicijs penitē
do se subtrahere· et ad unā resurgit·
Hā qui cupiditatē carnis suę secu
tus fuerit· et bonū desideriū spūs sui
neglexerit· de hoc ſ habitator orbis
dicit· Iste me despicit· et carnē suā
cū peccato diligit· nolens scire qđ
apdmone se debeat auertere· Et
ido abiciendus ē· Qui uero bonū
ardorē spūs sui dilexerit· et uolup
tatē carnis suę abiecerit· de isto
idē creator mundi dicit· Hic ad
me respicit· et corpus suū insor·
dib; n̄ cumit· desiderans scire· qđ
amore se debeat submouere· Unde
et succurrendū ē· Quomodo· Ipse sa
lomon muolumate mea dicit·

Peccatores ꝑsequit malū· et iu
stis retribuent bona· Quid ē
hoc· Labāmur in lapsu et cademus
in ruina undiq; mortiferi morbi
inuadunt· ita qđ prudenter in hoc
quod uerū ē n̄ aspiciunt· ſ· qđ
illud negligenter abiciunt· Unde
qua n̄ s digni indm aspicere·
nec ullā felicitatē indo aut in bo
nis habere qm dm respuunt·
et diabolū diligunt· idcirco in mul
tā aduersitate illis infert· idma
tum qđ optant· S; in bonis rectus
sensus et iusta cogitatio nexcel·
so edificat· ita qđ in sinu suo suscepi
unt hereditatē patris· qm supnum
lumen aduendum· fallaces murri
sione fori quomodo hoc ud illud
sine cōparatione uenundet· ii ex
istimes· ſ· id qđ indo uerū ē habeti
Sed qđ udes qđ magna mul·
titudo hominū inmulta claritate
fulgentiū uenit que ꝑdictū uermē
formet ubiq; concalcans aperte cū
cruciat· hoc ē qđ fidele agnoscit
demū· ſ· inhumana miseria perta
sę· infide baptismatis et inbecillis
uirtutib; multo ornatu et decore
adsupna desideria ꝑpetat· ita qđ
ipsi in fachis suis hunc amaquū se
ductorē fortissima communione
circūdantes deiecunt· et cū diro
cruciatu cōminuunt· uidit s̄ uirgi
nes· martyres· et cęteri huiusmodi·
cultores dī· qui tota amissa ūrena
conculcant· et celestia desiderant·
ita tamē qđ ipsa nec aflictionis nec
auctoris illius ledi potest· quia
ipsi tanta fortitudine et constan
tia indo munit s· qđ nec ab aptis
incendijs· nec ab occultis ꝑsuasio
nib; diabolice inquietari coinqui
nari ualent· qm magna fortitu
dine uirtutū· uana figmenta deser·
et sēcutam iuste uirgines adhere·
s; qui uigilantib; oculis uidet et
sonantib; auribus audit· hic mistici
uerbis meis osculū amplexionis
ꝑbeat· quę de me uirtutes emanant
aō·

Capitula prime ulsionis ⁊ ce
patris.

Quod corda fidelium unctre ⁊ uc .s.
nctari debent magnitudinē. lati
tudinē. altitudinē. timoris dñi.

Quod oīs fidelis aīa sapientr ⁊ u .ss
mens dñi. p fidē sedes dī ē.

Quod profunditas mysteriox dī ho .iij
minib; inconphensibilis ē. nisi qñ
ꝙ ipso donante fide concipitur.

Quod insapientia dī patris. pamo .iiij.
rē filiu suu p fectio omniū electox
computata est.

Exemplū inceptio de cadē rc. .v.

Qđ significet tumus timus in pectio
rc. & cur homo abangelo ñ spnat. .vj.

Verba clayt adcandē rē. .vij.

Verba dauid. .viij.

Quod dns pater in filio suo abas .viij.
rosa uirgine incarnato. opatr. or
dinat. ac p fecit oīa opa sua.

De circulo grauit. ꝙ dīm. .x

Quod potestas dī amor. ē quā homi .xi.
ni sciendū sit. & cur angli laudent.

Quod dns ē p spicua iustitia. uerus .xij.
et iustus absq; cōmutatione.

Quod uirtus. iustitia. et iudiciū .xiij.
dī. nullū finē habent. qui conphen
di possit humano sensu. ꝙ redē.

De casu primi angli et sibi con .xiiij.
sencientib;. et qrt. & quo m̄. et quo
ceciderit. Verba ebechielis de cadē rc. .xv.

Quod. gtā splendoris illi quē dia .xvj.
bolus p superbiā p didit. seruata ē in
secreto patris alteri facte luci.

Quod diabolus ceciditt absq; hc .xvij.
rede. homo autē ceciditt habens hc

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0213
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

xvii. Exemplū degoliath ꝯ dedauid· xix. ad eande rem·

Capmula ñ usionis tue parus· xx. Quod fides que mamq; occultata fuit ministerio incarnato di filio p̃cessit in lucē· xxi.

Quod fides communicata ē amori dñi et amor dñi fidei· xxii.

Quod fides p quatuor partes dr̃ sup fidē bona opa edificant· xxiii. equatuor quadris· ¶ fugere·

Quod oportet hominē humiliter incedere· et insidias diaboli sapienter xxiiii. equatuor angulis edificat· q̃d signif· xxv. tē alter de eisdē angulis· ¶ ro s·

Quod hominib; adō patet dar̃ munimo et defensio ad benc opandū· et circūspecti sint· qua cuncta ca xxvi. especulamua scientia· xxvii.

Verba pauli· xxviii. Verba salomonis· xxix. eponone duarū causarū·

Quod recte admonemur surrexit mabrabā et immoy·se· xxx.

Quod speculamua scientia cepit in hoc apparere· regnante tamen imquitate usq; adabrabā et moysen sine intrupione·

Verba pauli adeandē rē· xxxi.

Quod rechū opus ostensū ē mabrabā et immoy·se pspicua iustitia imm carnatione filii di· ardens opus p baptismū in ecclā· durans in finē mundi· ¶ babilonia ē· xxxii.

Verba dauid adeandē rē· xxxiii.

Quod membra xp̃i constant adhuc inpfecta in defectib; suis· et ecclā ea xxxiiii. ret adhuc futura pfectione q̃m

Quomodo denarius numerus aut nummus pada· surrexit in filio di in denariū· et denari· in millenariū· xxxv.

Verba eiusdē de eade rē· xxxvi.

Quod in quinq; vulneribus xp̃i peccata hominū delent̃· ¶ lum· xxxvii.

Quod homo quinq; sensib; spū scō sibi inspiratis· discernit bonū et malū xxxviii.

Quod homo anima et corpore laborat de uitare malū et facere bonū in pspis et maduersis· xxxviiii.

Quod humana mens debet habere sapientiā et discretionē ad cognoscendū dm· xl.

Quod homo ex quatuor elemtis constans· fidē catholicā equali deuotione colat· xli.

Quod fidelis homo ascendat de uirtute in uirtutē· ¶ uonē hois· xlii.

Quod filius di missus ē in mundū sedm tēpus p̃ordinatū a patre· ut pficeret uoluntatē patris in recep xliii.

Quod superbia mali· uel finē ei· in opante creatura· aut meritū aut finē supne iustitie iustāq; distributionē uoluntatis di· nullus homin̄ pseruari potest· ¶ tas· xliiii.

Capmula tue usionis tue par

Quod dume uirtutes sub lege pullulantes innoua lege plurimū fructū afferunt· xlv.

Quod uoluntate di uirtutes operantur in hominib;· xlvi.

De flamu amoris celestis· discipline uerecundie medie uictorie et q̃d significet· ¶ ficet· xlvii.

De chabrin earundē et q̃d signi

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0214
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

Specialit̄ de amore ecclesie et habi tu ei et q̄d significet. .v.

Specialit̄ de disciplina et habitu eius et q̄d significet. ¶ q̄d signi. .vi.

Specialit̄ de uerecundia et habitu ei et q̄d significet. ¶ et q̄d signi. .vii.

Specialit̄ de mitia et habitu ei et .viii.

Specialit̄ de uictoria et habitu ei .ix.

de statu patientie et gemitus et q̄d .x.

de habitu earunde et q̄d significet. .xi.

Specialit̄ de patientia et habitu ei .xii.

et q̄d significet. ¶ et q̄d signi. .xiii.

Specialiter de gemitu et habitu ei. .xiiii.

Capitula q̄rte uisionis ezechielis.

Quam austeritas legis dulcorata ē incarnatione uerbi di uirtuose uirtuose uirtutes se ostenderūt. .i.

Quod patriarche in misterio significabant legē uetustā et. .ii.

Quod fortitudini di nulla superbia resistere potest. .iii.

Quod iustitia di metuenda ē et admirando oīs creaturas excellit. .iiii.

Quod uerbū di tria acumina in cuspide habet. antiquā legē et nouā gr̄am et expositores di uinos libros. ¶ stros. .v.

De uniuersali cognitione diuine legis et de operatione euangelii et exq̄ sua sapientia principaliū magi .vi.

Quod aduentio legis tēpora patriarcharū et pphārū extendit dūs. usq; ad manifestationē filii sui. .vii.

Quod patriarche et pphe euangelicā doctrinā uenerantes de incarnatione filii di admirati s. .viii.

Quod uerbū di propriū pfigurauit oīs tamen manibus. a quo a primo electo usq; ad ultimū. .ix.

Quod doctrina filii egredit̄ a patre et reuertit̄ ad patrē diffundens se in fructū benedictionis sic per uniens ad ecclie doctores. .x.

Quod p̄dicantes xpō facti s. apli martyres et alii electi. .xi.

Diffuso euangelio extensa ē in hoīb; sapientia diuine scripture. que in initio minoris studii erat et in fine debilis refrigescente caritate multorū. ¶ us. .xii.

Quod homo in principio boni op̄is debet ee timidus in medio fortis et constans in ultimo humi .xiii.

Quod misteria filii di in p̄fundissimo secreto patris inuenti et nouo testamento edita gr̄a spūs sci declarata s. q̄d in ezechiele homini nī nisi in umbratione ostendit̄. .xiiii.

Desiderium di et statui ei et q̄d significet. ¶ alam sunt. .xv.

Quod angeli circa eā s. et cur .xvi.

De his qui dicunt̄ ēpulse euacuate .xvii.

Quod ds quosdā leniore quosdā fortiore flagello q̄sdā maxima et summa nimis et corporis ē frangit. ¶ amus. .xviii.

Exemplū de pharaone et moyse et aaron ad eandē rē. .xix.

De modis castigationū et di ē solationū uias hominū inspicit .xx.

Verba sapientie salomonis. .xxi.

Quare scientia di inspiciat homines noua uestē induunt. .xxii.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0215
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

¶ parus·

Capitula ḋm̃ misionis·ūr̃ ec
·i· cforma ẽi dī·et q̃d opet̃·
·ii· Quod ds̃ peccata hominū diligent̃
examinat·aut punendo incor
pore hoīs·aut impena fiunt sci·
aut ipse homo purgabit ppem
tenciā inanima et corpore·
·iii· Verba iob de cadē re·
·iiii· Qui cū timore peccant·merent̃ gr̃ā
di resurgere ppenitencia impu
gatione·quā si hic plenius n̄ inue
nium aduita· ¶ malū bono·
·v· Quomodo irracionalit̃ homi
nis bonū respondeat malo·et
·vi· Quod homo habeat in se duas uo
cationes·una uocat̃ aduitā et al
tera admorit̃·
·vii· Verba psalmiste de eodē·
·viii· Quod mirabilia et admiranda iu
dicia ẽi di inuenit̃ vel tamen in
sa s̄·ut ds̃ uincat̃·
·viiii· Quod ds̃ arechitudine iudicii nec
fallacib; nec adulatorius sermo
nib; mouetur·
·x· Quod supna ultio n̄ excedit actus
hominū grauius iudicando·s
·xi· erba dauid ad eandē rē· ¶ iuste·
·xii· Quod oculi dñi uident una quaq;
iniusticiā puniendo ei·ita ut qua
lis humanus sensus iudicia dī p
scrutari n̄ possit·tam crimina ho
minū n̄ negligunt̃ indiscussa·
·xiii· Quod helius dñi iuste diiudicans
opa hominū uiribilis ē omī cria
·xiiii· Quod ut uirtus sc̄e trinitatis·inmutta
suauitate et recta ultione sibi subi
et inest hominū·sedm diuersita
te inuicem ipsoz· ¶ castigans·
·xv· Quod helius dī primo uicit dia
bolū in xp̄o·deinde melechis su
gauit·ūro in filio p̄dnoms omino
comixte·uinib; parentis·rebellis
·xvi· Quod indutam iusticiā dī despi
cientis et admonitionē dī et ex
hortationē hominis n̄ recipientis·
in p̄dicionē abiciunt̃·
·xvii· Quod clamor ēqueruntur de duri
cia impenitencie et sup eos inun
dicta inducunt̃·
·xviii· Quod ds̃ sup rabidos·et p̄sumptuo
se conscientes peccatis·diuicta
can et pharaonis·et illoz qui ido
lū morte adorauerit·et qui inicia
u s̄ belphegor· inducit·
·xix· De iusticia dī orta in abel·cuius
malus melechis·suam in filio dī hāc
transgressā ulciscit̃ helius dī·qui
tunc erat et nūc ē p̄manebit·
·xx· Qui tanto more abhominant̃
ecclām·et dedicationē eccl̄e et
res ad ecclias p̄tinentes destruit·
helo dī deicit̃·
·xxi· Quod in facto iacob p̄figurabat̃
dedicatio eccl̄e·
·xxii· Vbicūq; corpus xp̄i immolandū
ē debet et lapis signatus·cui si
ibi exaliqua impossibilitate re
plū ē n̄ poterit· ¶ deleat·
·xxiii· Quod p̄plū debet habere cau
sam constitutionis sue quę ad
herit sibi de labore p̄pli·
·xxiiii· Quomodo et qua causa iacob
decimas omīs substantię sue de
·xxv· Qui ecclias destruunt dedicatio

nes sanguine homicidii t formica
tione pollutum·et q̄ significatū
lapidē insacrificio n̄ habent·et q̄
decimas t res tēpli diripiunt·one
miseris illis·

Q ui res eccl̄e camb;·et portis·idē pra .xxvj.
uis hominib;·diuidunt·homo t sem
ex de sūmo gradu usq; adinfimū
helus dī picit·

Q uomodo dē utione sua cedit credu .xxvij.
los et incredulos· ℣ iusti iudicū·

Q ui putant se sapientes·et potestatē .xxviij.
suā p iniusta iudicia cleuant·quā
miserabilit hos·zelus di excutit·

Q uod unēdo dī n̄ē clamor·inanis·s .xxix.
uocis·s;inmobilis et firma potestas

Q uod scientia inhoīc·ē quasi speculum .xxx.
lum·inquo tanta desiderū bonū
uel mali· ℣ suū· ℣ in xp̄o·

Q uomodo exercitu p̄cedit timor·et .xxxj.
de timore tremor·et quom̄ homo
p hec ira debet opari q̄d iustū ē·

D e prima radice·idē discretione ho .xxxij.
minis·et de ignita sup addita gra

Q uod nemo in excusatione peccati .xxxiij.
sui debet murmurare contra creatorē

Capitula·Sexte uisionis·huic
parvis· ℣ erba abstinentie· ·j·
℣ erba largitatis· ·ij·
℣ erba pietatis· ·iij·
℣ erba ueritatis· ·iiij·
℣ erba pacis· ·v·
℣ erba beatitudinis· ·vj·
℣ erba discretionis· ·vij·
℣ erba salutationis animarū· ·viij·

Q uod nullus fidelium contēpnat ma .viiij·
gisterio sub ē·q̄a eā p magistr

rū israhelitica ppli integr̄ p figura
bant̄ rectores tēporis g̃r·

Q ue duricia legis quasi subleuam .x·
ne occultaut·incarnato filio di
p gr̄am sp̄s sc̄i elucidaut·

Q uod homo indignanter magistc .xj·
rii fungit̄ uice di· ℣ regunt̄·

Q uod p̄ter spūale magisteriū s̄ .xij·
quida sc̄laris potestatē maiores s̄·
et minores inpplō·qui abutunt̄q;

Q uod p̄ceptus magisteriū imitat .xiij·
tigmur̄ inuitus·

Q ua de causa dē p̄misit genus .xiiij·
unū excellere et aliud subiacere·

℣ erba ÿsaac ad iacob de cade re· .xv·
ic munit̄ ut mus ordo·dn̄ar̄ū .xvj·
liber⁹ famulantū·

Q uod sc̄lares et spūales·inquantū .xvij·
or·diuidunt̄·

Q uod nemo spūalē aut sc̄larē dig .xviij·
nitatē aut p̄rapinā·aut p furtū·
aut p̄emptionē·sibi usurpet·

Q ui maturo sensu s̄·bonā consci .xviij·
entiā habentes·et uolentia uerba
laudis hominū n̄ querentes·electi
one regiminis digni s̄·

Q uicūq; potestatē regiminis adi .xx·
piscunt̄·despicientes inuitū dō·pla
cent an n̄·a facie dī fugientes in par
te diaboli s̄·quib; n̄ resistit̄ ut q̄n
doq; amplius puniant̄·

Q uod p̄dicte differentie homi .xxj·
nū ut fuerit·ita ē s̄ et semp erunt
pertransione humani tēporis·secdm
auctoritatē diuine p̄uidentie·

Q uod in condītione sc̄larū sc̄li .xxij·
et maior⁹ et minor⁹ uter partes s̄·

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0217
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

xxx.iij. Quod spūales magistri pplō munia
re fida pē dēbēt.

xx.iiij Quod potestas secūris regiminis ex
pplis municē se tangant purgant in
nocentiē & simplici deuotione.

xx.v. Quod inopē di sex urnis ceteras
pfigurabant. ¶ qđ significet.

xx.vj. Destatu abstinentiē largitatis picta
tis uernantis pacis beatitudinis dis
cretionis saluationis animarū et
xx.vij. habitu earundē & qđ significet.

xx.viij. Specialiū de abstinentia et habitu
eī et qđ significet.

xx.viiij. Specialiter de largitate et habitu
eius et qđ significet. ¶ qđ signifi.

xxx. Specialiter de pietate & habitu eī

xxx.j. Specialiū de ueritate et habitu eī
et qđ significet. ¶ qđ significet.

xxx.ij. Specialiter de pace & habitu eī et

xxx.iij. Specialiū de beatitudine & habitu
eī et qđ significet.

xxx.iiij. Specialiū de discretione et habitu
eī & qđ significet. ¶ partis.

xxx.v. Specialiū de saluatione animarū
et habitu eī et qđ significet.

Capitula Septime mansionis istius

j. Quod ineffabilis trinitas in
fine tēporū declarata simplici et
humili corde a fidelibus credenda
et colenda ē neqs plus intelligans
quā oportet quia cōprehendi ñ
potest indecenti cadat.

ij. Quod in sanguine xpi mundus
saluatus ē & cultus sēc trinitas
manifestissime declaratus ē ipsa
tamē nulli intellectu patet.

iij. Quod ineffabilis trinitas omī erga
tur et aptissime impio et potestate
apparet. exceptis incredulis cor
dib; cuncta tamē uelut incredens
gladius penetrat. ¶ nē.

iiij. Qui ex pīano pplō catholice fi
dei inordinate infidelitatis ad
uersantē hos diuinitas in confu
sione succidit. ¶ ppli deicet.

v. Quod diuinitas iactantiā iudaici

vj. Quod diabolicū sensima gemulis
ppli ado abscisū uadit impdimo

vij. Parabola adeande rē. ¶ sonat ȳ.

viij. Erba iobis adeande rē. ¶ tē.

viiij. Ediffrentia et unitate trīū p

x. Entib; similitudinib; adumbrata

xj. Verba de libro regū adeandē rē.

Capitula Octaue mansionis istius
partis. j. Verba humilitatis.

ij. Verba carnatis. ¶ dicentiē.

iij. Verba mortis. iiij. Verba obe

v. Verba fidei. vj. Verba spei.

vij. Verba castitatis. ¶ hominū.

viij. Verba grē di ad ammonitionē

viiij Quod humanitas saluatoris
ecclāstica edificationē sustentat.
apparet infide pplō & fidelium
opatiū. ¶ festiuitatis.

x. Quod secundo uenit incarnatio
nis humanis mīb; obumbrata
ab mortalib; fide et ope cognoscit.
exterioribus fama & uoce mani

xj. Quod soli dō cognitū ē qđ et
quales simuli sint ut pficiatur
corpus xpi. ¶ patris.

xij. Quod omia opa incarnati filii
di et collecto ecclē de quatuor
partib; mundi s in uoluntate

Quod inxpo omīs uirtutis acumo fluxit. xiiij.
dio plenit opanit. et ipso apte ma
nifestant sunt.
Quod sptū uirtutis sptū dona sps. xiiij.
scī significant.
Verba esayę de cadē re. xv.
Verba salomonis adeandē rē. xvi.
Destatu et habitu p̄dictarū uirtu. xviij.
tū. et q̄d significet.
Specialit̄ de humilitate et habitu. xviij.
aus et q̄d significet. ¶ q̄d signifi.
Specialit̄ de carnate. et habitu eī et. xviij
Specialit̄ de timore dn̄i et habitu. xx.
aus. et q̄d significet.
Specialit̄ de timore dn̄i. et habitu. xx.
aus. et q̄d significet.
Specialit̄ de obedientia. et habitu. xxi.
tu eī. et q̄d significet. ¶ q̄d signifi.
Specialit̄ de fide. et habitu eī. et xxij.
Specialit̄ de castitate et habitu eī. xxiij.
et q̄d significet. ¶ partis.
Specialit̄ de gr̄a dī. et statu et xxv.
habitu eī. et q̄d significet.
Capitula Nonę ussionis. uidę
Verba sapiente. ¶ dimis. j.
Verba iustitię. iij. Verba fortitu. ij.
Verba sciatis quę intellexerat. iiij.
Verba dextri capitis. v.
Verba sinistri capitis. ¶ stratē. vi.
Quod filio dī incarnato uocato vij.
noui ppli. mutatione uirtutū.
noua constructio exorta ē.
Quod eccla luce humanitatis fi viij
li dī illustrata. interiori et ex.
teriori scientię hominū demon
Quod eccla omnē ornatū suū. ix.
sponso suo reparauerunt.

¶ pouert.
Quod diuinā sapientiā in eccla x.
ficio ope cor hominis p̄seruari ñ
Quod de eccla insciptia dī p̄co xi.
nia adhuc occultatū ē. et sollerti
industria doctor̄ ad p̄fectionē
comodię p̄parē ñ cessat. ¶ uel.
Quod eccla in expugnabilitat xij.
circūdata ē sptū donis sps sci.
Quod ecclastici doctores aplica xiij
doctrina floruerunt. unanimi
opatione sua eccl̄am confortant.
Quod doctores ecclię adunā ue xiiij
ritatis fide et ope p̄duxerūt eccl̄an
Quod aplī et sequaces eor̄ scilicet xv.
aplica uirtutū unū timorē habuerūt.
sponse dī magna pietatis sollici
tudine p̄ ee debent. ¶ rē.
Verba salomonis adeandē xvj.
Parabola adeandē rē. xvij.
Quod carnalit̄ uiuentes ad xviij.
tendant p̄scientiā potestatē dī.
De diuersitate multimoda ingre xix.
dientiū eccl̄am et egredientiū.
De sȳmoniacis. et de occultis di xx.
uinis iudicijs sup eos.
Verba petri aplī de cade rē. xx.j.
Quod dignitas regentiū bona xxij.
ē et adunitatē hominū a dō dis
posita. ut ipsā discant timere
dm̄ cui qui resistit dō resistit.
De sȳmoniacis q̄ penitent ubi xxiij.
qui ñ penitent. ¶ dedit.
Quod dns nouę sponse dona sci xxiiij.
sps ad defensionē et ad decorē
De sapientia et statu et habitu xxv.
eius. et q̄d significet.
De statu iustitię fortitudinis xxvj.

xxviij. Specialit̄ de fide et habitu eī et q̄d significet.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0219
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

xx.viij. Specialiꝫ de fortitudine ⁊ habitu. xi. ⁊ q̄d sig.

et sc̄tatis et q̄d significet.

xx.vij. Specialiꝫ de iustitia et habitu ei⁹ et q̄d significet. ¶ et q̄d significet.

xx.viij. Specialiꝫ de sc̄tate et habitu ei⁹.

Capitula Decimę uisionis Ezechielis prophetę.

.i. Verba filii hoīs.

.ij. Quod homo habens sc̄ientiā bonī et mali inexcusabilis ē. ¶ amen.

.iij. Admonitio ad coniugatos. ¶ nec.

.iiij. Comparatio de agro. ¶ de.

.v. Quod homo nō debet sc̄rutari q̄d sit secundū nō ē sicut inexceptis patribus.

.vj. Quod nullus repentina sc̄ientia arripiat ut insuppositis exceptis ut

.vij. Admonitio aduersus et communes qualesquę sc̄itatē aggredi debeant.

.viij. De interiori communione nostra ut insubiectis exemplis manifestū ē.

.ix. Comparatio de thesauro.

.x. Verba constantię.

xj. Verba celestis desiderii.

xij. Verba cōpunctionis cordis.

xiij. Verba cōtēptus mundi.

xiiij. Verba concordię.

xv. Quod inanitudine iustitię et fortitudine donoꝝ sp̄s sc̄i opa quę dꝫ in hominib; operat̄ solidam.

xvj. Quod omnis actio quę fide et opere in fidelib; p ficit̄ unum dñi diuina puidentia coadunat̄. ¶ nec.

xvij. Quod uolentē p scientiā in bono opere filii dei regit ne cadat in errorē q̄ humiliatur sua destruxerit mor.

xviij. Quod umbra legis in natiuitate et in passione filii dei finē acceperit.

xix. Qui gessit dꝫ in ecclā ab hominib; .j.

uideri et sciri possint similia aut̄ nisi fide et timore dominante.

xx. Quod dꝫ minister hominē aspicit ens admonet ut imitando sc̄os celestē patriā petat. ¶ significet.

xx.i. Desiderii constantię celestis desiderii compunctionis cordis contemptus mundi concordię et q̄d

xx.ij. De habitu earundē et q̄d signif.

xx.iij. Specialiꝫ de constantia et statu ei⁹ et q̄d significet.

xx.iiij. Specialiꝫ de celesti desiderio et statu ei⁹ et q̄d significet.

xx.v. Specialiꝫ de compunctione cordis et statu ei⁹ et q̄d significet.

xx.vj. Specialiꝫ de cōtēptu mundi et statu ei⁹ et q̄d significet.

xx.vij. Specialiꝫ de concordia et statu eius et q̄d significet.

xx.viij. Quod inuigilante formidine fidei opus bonū explanat̄ et inp fectione op̄is qua deuotione q̄sq; dīm colat ostendit̄.

Quod p formidinē fidei dꝫ animā quā serpens infundit cānę confusionis deiecit.

xxx. Pagani inducta falsi xp̄iani uerā fide abnegantes in potestate dꝫ quā ius ab ecclā quę male posita ē cecidisse. xxx.j. ¶ us.

Verba iohis ad eandē rē. xxx.ij.

Quod dꝫ ecclām ab omnib; partib; mundi collectā secundū q̄d p̄destinauit ad effectū confuso diabolo p ducit q̄d ē in nouissimo die.

Capitula xi me uisionis Ezechielis prophetę.

Deq̄nq; ferocissimis curribus;

tēporaliū regnō· ·xj·
De canc igneo q̄d significet· ·xij·
De fuluo leone q̄d significet· ·xiij·
De equo pallido q̄d significet· ·xiiij·
De nigro porco q̄d significet· ·v·
De grisco q̄d significet· lupo ·xj·
De colle q̄nq; apices habente de ·xvj·
quinq; fumb; bestiarū q̄d significet·
Verba iob adcandē rē· ·xviij· ·xviij·
Quod ecclā adp̄fectionē suā fulgeat
in decore iustitie usq; ad tēp̄ antixpi·
Quod tunc fides ecclē q̄si in dubio ē· ·xx·
p̄ter vltimoniū enoch et helie· ·xx·
Quod ante finē mundi vltimonio
rum de sponsus ecclē candidissi
me fulgebit de victo filio p̄dmo
nis et manifesta fide uictrantis· ·xxij·
Verba dauid adcandē rē· ·xxiij·
Quod ecclā refrigescente iustitia·
multas et diuersas passiones et p
secutiones tamabiliter sustinebit·
Quod antixp̄e horribili furore fide ·xxiiij·
les dilanians ferorē suū crudelita
tis et insanie mordacitatis suę hoīb;
infundit· ·xxv·
Quod filius p̄dmonis q̄s blandicias
in poterit crudelissimis p̄secutionib;
incuruare tēptabit· ·xxvj·
Quod ecclā inconsūmatione mun
di nobilissimo sanguine p̄fundē
tur· usq; ad duos rebes uertantis· ·xxvij·
Quod nos septimo millenario su
mus transactis sec· q̄untū· ·xxviij·
Qua de causa d̄s noua secreta et
multa mistica hactenus latentia
p̄ nō loquentē et indoctū modo lo
quitur et addoctores ne hc ·xxix·

sermonē speruant· s; audiunt me
riosissimū uexillū comita filiū in
quantis elevent· tēporē· ·xx·
Verba sp̄e ad ecclām de nouissimo
euangeliū de eodē· ·xxj·
Quod turbato orbe quatuor de ·xxij·
menta abluunt et ecclā in filius su
is implebit ne membra de sint capta·
Quod cursus mundi nō in septimo ·xxiij·
numero ē et post labores sigilla
scripturarū aperte clemens· ut in
hoc libro p̄ferunt et aliis nume
rus nō ē q̄d sup ē homīs sciendū nē·
Quare d̄s filiū suū voluit incar· ·xxiiij·
nari· in fine tēporū· ·xxv·
De anti xp̄o et matre ei· ·xxvj·
Quod amatre magicis armis in
structus· in diuersis creaturis vo
luntate suā p̄missione di exerceat
De potestate ei et diuersis miracu ·xxvij·
lis que facere inde· ·xxviij·
Verba moysi de visione di· ·xxix·
Quod quida a diabolo decepti
portenta in creaturis fallaciter
ostendunt· s; eas maliū modū trās
mutare nō possunt· ·xxx· sic·
Quā diuerso modo anti xp̄e su
os decipiat· et cur hoc illi p̄missū
De simulata morte anti xp̄i· et ·xxxj·
de scriptura maledictionis qui
huic contra dixerit occidendi·
Verba iobis· referuam sine· ·xxxij·
De enoch et elia q̄re ad id tēpus ·xxxiij·
Verba illoz ad filios di· ·xxxiiij·
De ueris signis illoz quib; falsa ·xxxv·
anti xp̄i abiciant· ·xxxvj·
Quod p̄missione di consūmatā

mercede labor suor consequent.

xxxviij. Quod oia mbra eccle exp sūptuo
sa arrogamia amixpi tremore
concumunt. putamus se posse pene
trare secreta celestia. Credam.

xxxvij. Quod potestas di manifesta uirtute
filiū pdamonis admodū diaboli
inc̄ma damnatione pterminat.

xxxvj. Quod infernalis fetor et nebula lo
cū damonis illi replebit ut decepti

xl. Quod filio pdamonis pstrato sponsa
xpi candore mire pulcritudinis
clarescet. et tam ab aduā uerna
tus redeuntib;. Ān dñs.

xlj. Quod die iudicii nemo scire poterit

xlij. Exemplū de samsone. Tus.

Capitula. xii. mc. usionis. tric. par

l. Quod in nouissimo tēpore
mundus mutus calamitatib; ut ho
in bora mortis dissolut. iij.

Quod omīs creatura repente et cō
mouet. et q̄cq̄d macie t maqua
tuor tua mortale e. uita reddit. et
q̄d feditatis e meis euanescet. iij

Quod corpora mortuor ubicūq;
fuerint in magnitudine corporis vj
et sexus sui resurgunt. Tuū.

De signatus et n signatus resurgen

viij. Quod filii cui pat potestate dedit
iudiciū facere in forma humani
tatis ad iudiciū uenit. vj.

Euangeliū de eodē. vij.

v. Quod signatu obuiā iusto iudici
n indifficultate celeriter rapiunt.
et opa eor apparebunt. viij.

Quod oīs flores di- idē pa
triarche. pphe. apli martyres. con
fessores. uirgines. et monachi. et
alii p̄positi fulgebunt. ix.

Quod ecclie triūphātis laudes suas in
silentio commend. cū filii semm
tua iudiciale pferet. conscientia
singulor apta. x

De bonis et malis q̄ iudicandi s

xj. De fidelib; q̄ ia iudicati adm
dicatu n̄ puenient. xij.

Quod finito iudicio maxima
quies et tranquillitas exorit. xiij.

Quod electos gta cōmutatis cū mag
nis laudib; recipit. s; reprobos infer
nus magno ululatu absorbet. xiiij.

Euangeliū de eodē. xv.

Quomodo celū et sol et luna
et stelle finito iudicio immediat
mutant. et nox n erit.

Verba nobis de eodē. xvj.

Capitula tric decime usionis
tric partis.

Symphoma de scā maria. j.

ij. De nouē ordinib; supnor spūū.

De patriarchis et pphetis. iij.

iiij. De apl̄is. v De martyrib; Tus.

vj De confessorib; vij. De uirginib;

viij. Vox armonie inquerelis de tuo
tus ad eos dē graduf. viij. Tuū.

In exhortatione uirtutū. et in
contradictione diabolicarū ar

x Quod de ineffabili gta sua cor
de et ore dñs ineffabilit laudan

xi Quod symphoma unanimi
tatis & concordia pferenda e.

xij Quod uerbū corpus symphō
nia autē spūs. et armonia dum
nitatē. uerbū uero humanitatē

filu designat· xviij· ¶ diu·

Quod psymphonia rationalium aus
torpens anima excitat· adungulan
Quod symphonia dura corda emol· xviij·
lit· et humore· conpunctionis in
ducit· et spm sem aduocat· xv·
Quod fidelis omi deuotione nece
sario iubilare debet· ¶ cunas· xvi
Verba dauid de cade re· xvj·
Explicuit capla tue partis libri
Explicuit capla libri cunas sim
plicis hominis·

In circulo sup̃ mont̃ edificiũ quadrangulũ ad similitudine urbis quadrangule factum. Aliquãtulum in obliquũ posituũ. Intra muralẽ lucidum.

Regie magestatis in parte.

Alma ẽternitas.

Virginitas cum corona

Abraham mundior

Fides eximie

Intra h̃ edificiũ vidi .v. magnes stare: singli in singlo arcu. desup ẽrnũ omnẽ habentes.

Et ego. Homo sumpta.

abaliis hominib; que n sū digna
nominari homo. ppt̄ uansgressio
nē legis dī. cū debeā ee iusta et
sim iniusta. nisi q̄d dī creatura
sū ipsius grā. que me eā saluabit.
udi adoriemē. et ecce illic con
spexi uidi lapidē unū totū in
tegrū. inmīse lassitudinis atq; abu
tudinis. habentē ferreū colorē. et
sup ipsū candidā nubē. ac sup eā
positū regalē thronū rotundū.
inquo sedebat q̄dā uirens luci
dus mirabilis glē tamq; clarus
et ut nullatenus eū ꝓspicue pos
sem intueri. habens quasi in pecto
re suo limū nigrū et humilemū.
tamq; lassitudinis in alicui magi
ni hominis pectus ē. circūdatū la
pidib; pciosis atq; margaritis. et
de ipso lucido sedente inthrono.
pendebat magnus circulus au
rei coloris in aurora. cui amplitu
dinē nullom cōprehendere potui.
quans aboriens ad septentrionē.
et ad occidentē atq; ad meridiē.
ita se reflectendo adoriente ad
ipsū lucidū. nec habens ullū finē.
et idē circulus erat aūa tamq; al
titudinis. ut eā cōprehendere n pos
sem. et se reddens splendore ualde
terribilē scilicet lapidea caliber et
igneo coloris. undiq; sed in amplitu
dinē suā sursū in altitudinē ęqli
et deorsū in profundū abyssi ita se
extendentē. ut nullū finē ei⁹ uidere
posse. Ipsi tuā tunc desecreto eidē
sedenti inthrono stellā magnā
multa splendoris ac decoris pdite.
cū ea plurimā multitudinē can
dentiū scintillarū. que cū eadē
stella omīs confluentes adaustrū. in
spiciebant ipsū sedentē inthrono
quasi alienū. seq; abeo auerten
tes magis inhiabant adaquilonē.
quā cū inspicere uellem. S; ita
inipsa auersione inspectionis suę
omīs extincta s. sic uersa in nigre
dinē carbonū. Et ecce uentus
turbinis ortus ē abipsis. qui eas
mox abaustro retro eundē se
dentē inthrono pcussit adaqui
lonē. ꝑcipitatas inabyssū. ita ut
earū amplius nulla uidere vale
rē. Splendorē autē illū magnū
qui eas abstractus ē. uidi subito
in earū extinctione reuerti ad
ipsū sedentē inthrono. Et audi
ui eundē q̄ sedebat inthrono mi
dicentē. Scribe que uides et
audis. Et respondi de interiori
sententia ei⁹dē uisionis. Rogo te
mi dñe ut m des intellectū. qua
nus possim enarrabiliter pferre
hec mistica et ne derelinquas
me. S; confirma me in aurora
tue iustitie. in qua manifestari

ē filius tuus ecce dabit quem possim ac
qualiter debeā pferre diuinū consiliū.
qđ mamq̄ quo consilio ordinauit ē
quem eundē filiū tuū uoluisti in
carnari ita ut homo subrēpore fie
ret hoc uolens amice omnē creatu
rā insimplicitate tua et imagine co
lumbe scilicet spūs sci ut idē filius
tuus quasi splendida solis forma
mirabiliter surgens immaculate
capiat uirginitatis uelaciū induat
et humanitatis supta hominis
forma ppter hominē Et interū audi
ui eū dicentē mihi O quā pulchri sūt
oculi tui in diuina narratione
dū ibi surgit aurora in diuino cōsi
lio Et interū respondi de interiori
secreta uisionis ipsius Ego appa
reo in sinu animi mei ut cinis cine
res puluerulenti et sicut puluis in
stabilitatis unde sedeo pauens in
umbra sicut penitens Si me deleas me
de tua misericordiā ut peregrinū quia
immagine sudore laboro in hac u
sione et q̄a eā desiderat mea stul
ta sensus q̄ mīs ē in carne cōpuit me
frequentē immundū et inutilissimū
locū tua q̄d nō sim digna uocari
homo quia ualde timeo nō au
deās dicere tua misteria O bone ac
mitis pater doce me q̄d tuę uolun
tatis sit q̄d dicere debeā O tu me
tuende pater et o tu dulcissime et
o tu plene omnis grē nederdinq̄s
me Si conserua me in tua mudia
Et interū audiui eundē mihi dicentē
Hunc die ut docta es Volo ut di

cas quāmus cinis sis Die reuelatio
nē panis qui filius dei ē q̄m ē
magnico amore uidelicet omnē
mortuū sustentare mamma et cor
pore et dissolutā peccata relaxa
re in serena claritate ipse inicū
sustentationis scūtatis in homine ex
istens amice quā nullo excusamē
Unde eā magnificus et glōsus ac
incōprehensibilis ds dedit magnū
instrumentū mittens eundē filiū
suū impudicicia uirginitatis quę
nō potuit habere ullā uaricatē ma
culatū in sua uirginitate unde ip
sa mollirēt ibi nō potuit nec eē de
buit ulla pollutio carnis in mē
uirginis q̄a uitiositas et mortis
carnis mors generis humani ipsā
met nescientē ut in somno decepta
ē q̄ndo filiꝰ dei in magno silentio
uenit maurorā uidelicet in humi
lem puellā O ors q̄si secura pecs
sit nescius umā quā illa dulcis
uirgo portauit q̄a sibi erat ab
scōsa ei uirginitas Ipsa enī uir
go erat in paupertatis reb; q̄a diui
na maiestas eā ita inuenire uolu
it Nunc scribe de uera agnitio
ne creatoris in bonitate ipsius sic
ut qui cuncta creauit et homi
nē adgtām illā de qua pdit
angls cū suis inuatoribꝰ precibus
ē ordinauit a bonitate creatura
sua maximo honore et timore
uenerandus et metuendus ē q̄a
iustū ē ut creatori omnium uene
ratio a creatura sua exhibeat et

ds sup oīa fidelissime adorēt·Qđ
& lapis iste quē undes certissime de
signat·Ipse ē in hoc misterio magnum
do amoris dñi·qui purissima unan
none in cordib; fideliū semp oriri
et pseuerare debet·S;qđ eū undes to
tū integrū et unīsc latitudinis atq;
altitudinis·habentē ferreū colorē·
hoc ē qđ eadē firma et grandis mag
nitudo amoris dñi firmissime te
nenda ē·quia ds metuendus ē ab
oīi creatura uiuēta integritate ut
cognoscat unus et uerus ds ē·cui
nullus par·eui ē·nec similis illi·inq;
ē immēsa latitudo·quo incōprehensibi
lis ē omnib; et sup oīa·et altitudo·
cui scām diuinitatē nullus cōprehen
dere nec ad eā pungere cui altitudi
ne sui sensus possit·quia ipsa est
sup oīa·Qđ autē ē similitudinis
ferrei coloris·hoc ē qđ onerosū et
durū ē humanis membris·dīm time
re·illud ualde graue existens mol
licia fragilis creaturis·qa humana
creatura ipsi rebellis ē·Sup lapi
dē uero ipsū candida nubes·clara
sapientia humane mentis ē·ac sup
eā positus regalis thronus rotun
dus·ē fortis et principalis fides·cur
rens in xpiano pplō·cui ds fide
liter consensus ē·quia ubi amor
dñi radicat·ibi etiā sapientia hu
mane mentis sup apparebit·et de
inde do admittat fides sup hanc
imponet·in qua ipse ds sibi requiē
parat·Cui enī ds unit̄ sapientiā
humane mentis infide intelligitur:

quia cū his tangendus ē·in sede tan
git dñm suū·Et tunc in his ds parat
sibi sedē existens sūmus sup oīa·qa
neq; potestate neq; dīamone cōp
hendi potest·s;residet immica et
pura fide quō unus ē·qui credendus
ē ds sup oīa· Vnde sedens in hoc ·iij·
no uidens lucidus·mirabilis gle tan
teq; claritatis ut nullatenus eū pspicue
possis intueri·habens quasi in pecto
re suo lumē integrū et limulentū·tan
te latitudinis·ut alicuius magni
tudinis pectus ē circūdatū lapidib;
pciosis atq; margaritis·est sup oīa
regnans unus ds·lucens in bonita
te et mirabilis in operib; suis·cui in
mensā claritatē infundere mi
seria sua nullus hominū pfecte po
test uidere nisi in qīmū fide cōp
hendit atq; portat·sicut sedes con
tinet accircūdat dīm suū·Que
ut illi subiecta ē·ita qđ nec se de
uare possit contra dīm suū·sic fi
des in desiderat supbe aspicere in
dīm·s;tamē in tanta deuotione tan
git eū· Et q̄si in pectore suo idē ·iiij·
insapientia misteria sua habet p
amorē filii sui infirmū et debilē
ac paupē in omnī homo ē·integrū
integritate peccatis et tumulen
tū in pollutione carnis et lutī
secūm similitudinē pectoris hōis·
qđ ē dilatatio; profunde et magne
sapientie in qua ipse ds creauit
hominē·illos respiciens qui s in
salutatione anime p peccatum·
in qualicūq; crimine contra dīm

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0227
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

sunt in sua debilitate calcitrantes·
quia tam̄ adeū ꝓducunt·Hi s̄ circū
dati cū pluribꝫ ornamētis illoꝝ qui
inter eos surgunt ut lapides p̄ciosi
in magnis p̄sonis q̄ s̄ martyres ac ·v·
uirgines scīnaus·et ut margarite
que s̄ innocentes & penitentes filii
redemptionis·cū quib;·idē lum̄ualde
ornatus ē·dū in humano corpore
fulgent tanq̄ uirtutes·que in do
s̄ fulgentes in omī claritate·Hā q̄
constituit spiraculū et uitā homi
nū·ille inspexit semetipsū·Quom̄·
Scilicet cū redemptione·dū p̄sentit
in sua p̄destinatione filiū suū mira
bili·ita q̄d in ei corpore deberet
abstergi omīs maculosa uaritas
criminū·et sic uidet etiā animas
que iustificabunt̄ post multiplica
tionē supfluoꝝ peccatoꝝ·dū adhuc
in corporib;·suis s̄·et que consuet
erant in iustitia dī ambulare post
diuersitatē erroꝝ suoꝝ qualit̄ con
sistant in dō·ac qualit̄ desistant de
multa oblitione·et quom̄ reuer
tant̄ de uno quoq;·uicio cū quo
s̄ uulnerant̄ immortalib;·ubi ceci
derunt in peccatis·sicut s̄ inspici
entes·q̄d multi ppli surrexerunt
de grauib;·uitiis in quib;·ambula
bant·plenis uulneribꝫ·inplagis pes
simis·restaurati de morte fedita
tis criminū·sicut etiā multi uidē
mus qui in amaritudine acerbi
doloris peccati tā grauit̄ s̄ mul
tati·q̄d ipsi etiā inconsuetudine
malorum morū in quib;·supra modū
peccauerit̄ s̄ ita redigi·q̄d ii pos
sunt amplius spirare influxib;·ad
opandū morte ferū opus·inaudite
rio et homicidio·et supfluitate om
nū malorum· O miseri·nunc uenium
ipsi quasi pegrini de longinqua
regione·sicut scriptura habet in
euglio ubi adolescentior filius dixe·
surgā et ibo ad patrē meū et dicā
illi·pater peccaui in celū & coram te·
iā n̄ sū dignus uocari filius·Fiat me
sicut unū ex mercenariis tuis·
Hoc tale ē·Homo qui delapsu pec
cati p admonitionē spōsi reuer
titur in se·dicit·Uolo surgere de
importabilib;·peccatis que ame
nullatenus s̄ sustinenda de grauī
culpa·s;·reuertar in recordatione
mea·plangens ac merens peccata
mea sic uehemens ad patrē meū·q̄
pater mis ē quō creauit me·et di
cā illi·Pater peccaui in celū idē in
celesti ope q̄d ego sū·qui me for
mastī inuoluntarie tua·me sic
tangendo in certatione hac·q̄d ego
etiā celestis debui ēe machib;·mas·s;
feci me commaculū cū turpissimis op
ibus·peccātis etiā coram te·quia huma
nā naturā destruxi in me·Quomodo·
In multis abhominationib;·dō sū
et ego reus in multa p̄dictione & in tua
maiestate·et n̄ sū dignus nominari
filius tuus·quia ꝑpt̄ nequitiā cor
dis mei creaturā tuā inme dixi in
aliū modū·quā ante constituisti·im·
s;·nunc fac in ut tuo recompto ser
uo cū mercede sanguinis filii tui·q̄

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0228
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

ipsū dedisti unamā meredē quā
mors nūquā rependere potuit ul
la recompensatione. s; dimittit pec
catores ppetuā. quę ut passio
ne cōdē filii tui orta ē. qa redā he
reditatē filiōq; amissi madā. qui er
at unus filius unusthcia defuit ē glā
felicitatis. Nunc aut debet pēn
tia redimere hominis peccata.
cū sanguine filii tui. Istud ē dicere
dū illis q̄ tantam casū adę. et post
hęc reuertunt ppetuā. sic pun
gunt ad saluationē. et memores s
quod multas causas audierūt quę
descripturis s narrandę et de cru
ciatu et de sanguine redemptoris ex.
et recordant gemunt q̄d transgres
si s cū audiui. q̄d cū studio debuerūt
peipere uidebant quomodo seruarent
uerbū dī. cū ipsi negligerent legē
eius quę eis erat instituta ad custo di
endū inconstantione. pcepta. recu
santes inspicere ~~q̄d deberent facere~~
~~uel~~ q̄d deberent facere uel. q̄d debe
rent dimittere. ppter timorē dñi.
qui tam uehemēter aduersantē re
cordantes ea quę audierūt uel. se
uerūt adō quāuis prius ita cęcati
essent. q̄d omnino nolebant scire
iusticiā ipsius. ut se ad hoc quicq̄m
declinarent. q̄d ipsā ppones erant
peccatis suis. cū spernerent eā. et cū
reiecerunt retro uerbū dī. respuen
tes legē ei. Multi de istis erūt sup ha
bundantes in bonis. ita ut nec sacri
entur. nec eis sufficiat epulari in
domo dī celebrando diuinū offi
cū. et opando iusticiā ei. sup habun
dantes. ita q̄d semp s flentes et me
mores indolorib; malox quę fecerūt
mane achis reb; dū colebant illicita
opa. transeuntes licita legis dī. I stud ·vi·
ē tantus tumus. q̄ uidet in pectore
pu patris. Quomodo. filio dī qui de
corde patris exiuit uemens in mun
dū. adē credens ppter. adherens ipsi
hac una mente qua credit in eū. cer
te ppterea sic eiā istu apparent in
pectore pu patris. ut ii spnat angli
nec ulla creatura hominē qui sūmi
dī filius incarnatus habet formā
hominis in semetipso. quō beatus
angelicus chorus indignū habe
ret hominē. ppter magnā feditatē
uiciox in peccatis ei. cū ipsi supni
angeli immolabiles sint ulla disp
sione iniusticie. nisi q̄d acutissime
uident faciē patris. Et q̄d amat apa
tie. hoc eiā amant ipsi in filio. Quom.
Scilicet q̄d idē dī filius natus ē ho.
Nā ego pat eundē filiū meū exur
gine natū posui in saluationē et in
restauratione hoīs. ut dicit esayas
ppha seruus mis. ·vj· Sicut pastor
gregē suū pascet in brachio suo
congregabit agnos. et in sinu suo
leuabit. fetas ipse portabit. Hoc
tale ē. Sicut pastor gregē suū pas
cit. sic pascet filius mis pastor bon
redemptū gregē suū. Quom. Ipse pas
cit eū sua lege. quā ipse met ple
plantauit. Vnde eiā in sua exten
sa potestate ut in brachio suo. scili
cet q̄d idē filius mis ē homo. congre

gabit innocentes agnos de culpa
ade pinnocentiā baptismi cū eis ex
uuit ueus homo cū opib; suis: et in
legit sua insimū suū. Quomodo ijde
uicit qa leuauit eos sup excelsa celox
talium qd fiunt mbra ei. Qua ppter
sic immutatiōi secretū dīnis appa
ret homo informa sua. qd nec an
gli faciunt nec ulla alia creatura.
qua idē unigenitus mis ppter re
demptionē humani generis uuurgi
nea carne formā assūpsit hōis. Ip
se portabit cnā has fetas uterde
suo. Quom. Ipse filius mis portat ho
minis in sanguine suo. sic qd salu
facth s pquinq; uulnera ei. qa qd
cūq; peccauerint pquinq; sensus
suos. hoc abstergēs psūmā iustitiā
post penitentiā. quō ipsemet eos
ita portauit qd incarnatus ē. et
qd passus ē uulnera in cruce. et qd
mortuus et sepultus ē. et qd amor
tuus resurrexit. Ipse portauit cnā
eis manū suā. cū eos retraxit adse.
Quom. Scilicet qd idē filius mis as
sūpsit humanitatē. pillis. qui pu
tabant se pdnos ēe ppter casū adę.
Idē unigenitus mis uenit cnā mor
tē. sic qd ñ potuit amplius dnārī
sup eos. Vnde et ipse nouit eos ita
muutare et a sua claritate sue. ut uenia
ri s in purgatione peniteniae. Qd
autē eos uidet in sinu patris appa
rere. hoc ē qd filius hominis pficē
tur cū membris suis in secreto pa
tris. Quom. Cū cū mundus cōple
bit. tunc dicet cnā xpi qui mbra
ipsius s. pficiunt. O quā pulcher
ille filius ē. ut psalmista dicit. viij.
Speciosus forma p filius homi
nū. Hoc tale ē. Pulcherrima
pulchritudo fulget in eo clarissi
me forme. sine ulla macula pecca
ti. et absq; ulquot humani fce
ris. et sine ulla concupiscentia fac
ti operis indesiderius peccandi. que
tangit caro humane infirmitatis.
Hoc nūquā tangit hunc hominē.
Et tale forma filii hominis nata
ē in simplicitate patris hominib;
ita qd illesa uirgo genuit eundē
natū suū in ignorantia peccati.
se nescientis meritū habere filiū.
Quom. Quō ñ sensit ullū contactū
opus in peccatis. ideō ignorabat se
habere dolorē in partu. s; unus in
ta corporis sui integritate gaude
bat. O quā speciosa forma. S; nouit
sit hominib; qd ibi carnalis pul
chritudo maior ñ erat nisi ut or
dinatio profunde sapientie consti
tuit formā hōis. qa pater et filius
et sps sc̄s unus dns in trib; psonis. ñ
delectat in pulchritudine carnis.
s; in magna humilitate. ut idē fi
lius di se induit humanitate. In
forma autē ei de filii hōis ñ erat
ulla maculositas. ut aliquando dif
fundit homo molesta facie indi
uersitate corporū. qd ē in iudicio
di. scilicet cū mbra hōis diuisa s
ñ recte ordinata ut debilitū. qd
ñ ē sedm naturā formationis in
corpore hōis s; sedm iudiciū di-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0230
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

ct·forus quidē natura exstitit inrecta
formatione infirma aiūt deflunt in
diuersitatē formationis comparię
formę·q̄d ñ erat opus huic homini
filio meo·S;unquā magna diuersi
tate sint hoīes insuis mbris ita q̄d
ipsi s nigri·fedi·pollini·lepsi·idro
pici explem uicis·habemus eā ru
bigine malefici insuasione diabo
lice·arus·et insipientes·et duri ad e
re bona dñi·et accusandi aliq; cul
pandi de multa oblatione·q̄d
iustitiā debuerit opari et
opatē malū·ac dimittant·bo
nū·despicientes crucē et martiriū
dñi sui·dē pat inspicit tam inimica
tione suę bonitatis facti opus de
timo·sicut pat respicit ad filios su
os dū eos elevat insinū suū·et quō
ipse dē habet patris dilectionē
ad filios suos·Tali m̄ e eni sibi mutui
or dilecto cordis ad homines·q̄d
filiū suū misit ad crucē·quasi agnū
mansuetū qui portat aduchimā
occidendus·ita q̄d idē filiꝰ reporta
ret pdictā ouē quā tulit sup humę
rū suū assūpta humanitate·in mag
nis eā portans doloribꝫ cū dignat
est mori pounbꝫ suis·In eisdē autē
hominibꝫ s multa circūdata cū or
natus·qui decorati s pciosō orna
tu uirtutū·qui s martyres·uirgi
nes·innocentes·et penitentes·ac sub
iecti magistris suis ut p̄dictū est·
et qui sibi ipsis consci s incrimi
nibꝫ suis·inbisse cruciantes cū in
expugnabili certamine·dū negant

insemetipsis q̄d s·Ibi ñ e dicendū
qui s ubi·ubi s dech·nā omnis cōpu
tatus s·Quis e cui possibile sit uidere
in pfunda sapientiā altissimi·et
indiscretionē scientię ei·quid ipse
habeat innumero numerato·In cō
prehensibilia s iudicia ei omnibꝫ hom
inibꝫ Ijobis currendū e·q̄a paratū e
uobis regnū dī·Ita sedm studiū fi
dei uū opatū iustitiā dī qui s ab
lum inbaptismo cognitaq; infide·
talis eā meretes erit ex· Quod au
te undes q̄d desedentē inbrono
pretiū magnus circulus aurei
coloris ut aurora·cui amplitudi
nē nullom cōprehendere potes·hoc
est q̄d ab omipotente patre excel
ditur·fortissima potestas·et firmis
simū opus ei·omia cōprehendens in
potentia ipsius cū qua e opans in
filio suo·quē semp immaculatū di
uinitus apud se habuit·p eū or
dinans ac pficiens omia opa sua an
te mundū·et immundo abhominio·
qui pulcherrimi fulgoris uelut
aurora rubet·quia idē filius ins
pientissima uirgine q̄m aurora
significat incarnatus e inspiratio
ne digna dī·qui spūs sēs e·inquo eā
facti e omne opus patris·Huiꝰ gle
circumū nulla ratione cōprehendere
uales·q̄a nec ipsius potestatis nec ope
ulla e mensura ullius bonitatis uel
potestatis ad illā mensurā quę sit
uel fuerit uel fieri debeat inulla
creatura·nisi q̄d dꝫ e inestimabi
lis et incōprehensibilis in potestate

s·viij·
s
s
s
s
s

sua· ⁊ immobilis ac mirabilis in ope
:x. suo· ⁊ unde circulus gyrans aborti
ens ad septentrionē ⁊ ad occiden
tē atq; ad meridiē se reflectendo
ad orientē ad ipsū sedentē imbro
no nec habens ullū finē· hoc ē q̄d
potestas ac opus dī circumdans cō
prehendendo omnē creaturā· Quo
modo· Inuoluntate patris qui
cū filio ⁊ spū scō dns unus ē ortus
s omīs creaturę· quę omīs semunt
cū in potestate· Quomodo· Omīs s
cū incrementō senescunt· scilicet
:xiij. gyrantē aborientē q̄d ē in ortu oīs
⁊ iustitię· ⁊ tendentē ad septentrio
nē in confusionē diaboli· ⁊ ad occi
dentē ubi tenebre mortis lucē
unę uolunt opprimere lucē tam
en rū resurgentē de uicta tenebra
rū caligine· ⁊ ad meridiē ubi ar
dens ardor· ē iustitię dī in cordib;
fidelium· sic se recuruando ad ortū
iustitię quasi ad orientē· Quid ē
hoc· Dū p̄sumā potestatē opus dī
secm̄ ordinatiōnē ad ō tēpus cōple
tū fuerit in hominib; in mundo·
tunc eā implebit circumuis eōdē
mundi p̄fectus in fine tēporis cū
nouissimo die· ⁊ refulgebunt in
sedente imbrono oīa opa sua in
electis q̄· nō habentē finē· quia dns in
tēpe· ē in potestate ac in ope suo·
qui erat ⁊ ē ⁊ permanebit absq;
ulla inceptione ulli· tēporis indi
uisibilis· ita q̄d nō fuerit sed est·
:xij. ⁊ q̄d idē circulus ē ātia tamē
⁊ atmidiuis ut eā cōprehendere

nō possis· hoc ē q̄d supna potestas ma
xcelsa ē sup oīs unas creaturarū in
sensu ⁊ intellectu hoīs ⁊ ita in cō
prehensibilis in omīb; ⁊ sup oīa· q̄d
nulla creatura eā possit finire ul
lo capaci sensu· nisi ipsa sit multo
amor· quā a seipsa sit· Vnde etiā
angli frequēt· sonant· dīm in laudib;
Ipsi eū uident· eū in sua potestate
⁊ gla· s; nō possunt eū p̄fecte uidere
quasi ad finē· nec umquā ualent sa
turari tā magnitudine quā
pulchritudine q̄· Quod
autē esse reddit splen
dore
ualde ūribile scilicet lapidea cali
bea ⁊ ignea coloris· hoc ē q̄d dīna
na potestas esse demonstrat uir
tutē in magna seueritate contra
dissimilatā ⁊ impenitentē ac in
punitā iniquitatē formidabilē·
⁊ dicit calibeū· q̄a dns ē p̄spicua
iustitia quę nō habet ullā iustitiā
cedentis mollitiei quom̄ puluis·
ut dicit· hoc unustū iustū ē· q̄d dō
nō placet· s; ipse ē illa iustitia quę
quasi calibe confirmauit omnē re
liquā iustitiā· quę multo fragilior
ē iustitia ipsius· quā ferrū calibe
sit· ⁊ eā quasi igneū· q̄a ipse ē iu
dicialis ignis cōburens peccatū in
omni iniustitia quę se nūquā de
clinare uolunt ad illū querens mi
diam ei· Est· eā dns quasi lapis in
homine· quō ipse ē uerus ⁊ iustus
absq; ulla mutatione· q̄a ut lapis
immollitiē nō potest conuerti· ita
nō habet ille ullā mutationē· ⁊ ē

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0232
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

uelint calibꝰ scilicet ut ꝓspiciunt
ꝓtransiens oīa absq; ulla mutatio
ne ullius ītꝑoris·qa ipse ē dꝰ sup
oīa·ccelestis etiā qsi ignis·quo in
flamat accendit & illuminat
oīa absq; uicissitudine ꝓbant ī
poris immutant quia ipse dꝰ est·
Et q̄d idē splendor undiq; secdm̄ ‡xuj·
amplitudinē suā sursū mag
nitudinē cęli ex deorsū ꝓfundū
abyssi nā se extendit·ut nullū fi
nē cōprehendere possis·hoc ē q̄d ut ꝑ
pollentiꝰ ac sapiens dī ex iustitia
atq; rectissimū iudiciū cū ubiq; in
incōprehensibilitate sua nec in supio
ribꝰ cęli nec in inferioribꝰ; abyssi
ullū finē habet·qui cōprehendi pos
sit humano sensu· V idꝰ etiā ‡xuij·
de secreto cū dē sedentiꝰ in throno
stellā magnā multi splendoris ac
decoris ꝓdire·ex cui ea plurimam
multitudinē candentiū scintilla
rū·quia ꝑceptio oīpotis patris iu
stitię angls qui nē ē satanas·in
ortu suo magna gla ornatus·et
multa claritate ac decore uestitꝰ
ꝓdit·et cū eo oīs scintille sui
agminis·tunc candentes in lu
cis fulgore nec amplꝰ extincte in
caliginis tenebrositate·Qui pri
ad malū nō aspexit in me uitiū ‡v·
s; estimabat confidens in se ipsū
posse incipe q̄d uellet et ꝓficere
q̄d inciꝑet·Vnde q̄d sedens in
throno debebat honoris q̄a
pcū creatus ē·hoc retorsit in
se ipsū·atq; cū hoc declinabat
ad malū·Quod uero cū cade stella
oīs confluentes ad austrū inspicie
bant ipsū sedentē in throno quasi
alienū·seq; abeo auertentes magis
inhiabant ad aquilonē·quā cū in
spicere uellent·hoc ē q̄d ide lucifer
omisq; comitatus illi mirabilit
creatus ardentes bono dī constitꝰ·
quasi pbliquū insuꝑbia uidelicet
dedignans regnantē medio·quia
ipsi oīs ortu incertatione abinitio
gustauerit impietatē quę ad pdmo
nē se uertit·dīn inspientes in sic q̄d
cū scire uellent in bonitate·s;q̄d se
sup cū uelut sup alienū uellent ele
uare·cū flagrantię scilicet elatione
se a cognitione cū auertentes·et plus
tendentes ad casū suū·q̄m dīn in
gla sua cognoscere desiderarent·
S;q̄d statim in ipsa auersione in
spectionis suę oīs extincte s·sic uer
se in nigredinē carbonū·hoc ē dū
dīn superbe dedignarent scire·ipse
lucifer cū oīb; sequentib; se in ma
licia sua extinctus ē a fulgore clari
splendoris cū quo ꝓdiuna potes
cia indutus erat·deceptus inse
ipso interiorē pulcritudinē qua
debuit conscius et abbonū·et se
porrigens ad deglutiendē se im
pietatē·ita extinctus ē in tenebra cla
ritate cadens in tenā ꝓdmonē·ynd
oīs uersi s in nigredinē extincti
ignis carbonū·quia cū duce suo
scilicet diabolo extra claritate
sui splendoris·sic extincti s in ꝓ
dmone tenebrositatis·carentes

omni gla beatitudinis· ut carbo
abigne suo igneo scintille· Q̄d autē
uentus turbinis ortus ē abipsis q̄
cas mox abaustro retro eundē se
dentē introno pietatis aquilo
nē p̄capiatas inabyssū· ita ut ca
rū amplius nulla uidere ualeat·
hoc ē q̄d maximus flatus impie
tatis extexit se inistis anglis inq̄ta
us cū dō uellent p̄ualere & cū p
superbiā obprimere· q̄ se sufflauit
in amaritissimā nigredinē p̄dnio
nis· et eos de austro idē de bono
pietatis retrorsū· q̄d ē inobliuionē
dī cuncta regentis q̄si adpatrē aq
lonarē· ut ubi superbe exaltari uole
bant· ibi confusi casū inuenirent·
ppt superbiā suā p̄capiatas inabyssū
mortis ętne· quę p̄dicto ipsę ē· ita
ut inulla claritate amplius uide
antur· itę pseruū meū ebrechiele
saltu meridiano q̄ardentē fructū
usticię ferre debuit et ñ emulit
locutus sū dicens· Ecce ego suc
cendā inte ignē· et cōburā inte
omne lignū uride & omne lignū
aridū· Non extinguet flāma suc
censionis· et cōburet inea omnis fa
cies abaustro usq· adaquilonē· Et
uidebit omnis caro q̄a ego dñs suc
cendi eā· nec extinguetur· Hoc ta
le ē· O stulte qui insuperbia tua te
extulisti contra me· ego qui nec in
tui nec finē habeo· faciā ut in belo
meo accendat inte ignis indignati
onis meę p̄quē cōburā inte om
nē uriditatē illā quā uoluisti
incipere infatua uiriditate· magis
confidens inte quā inme· quia ar
ripuisti intima insana scientia et
sedim superbiā tuā· et cōburāq· inte
omnē ariditatē illā p̄dnio· cum
peccatū inbono aridū· suggeris
homini qui eius ē· q̄a suggestio
tua ñ recipiet inte ulla saluatio
nē· Et fiet inte ignis ętnus· Nec ē ul
la remuneratio salutis ubi· nec ul
us qui te sequatur exemplo tuo·
et ñ extinguet illa succensio pena
rū insupplicus suis· Et cōburet p̄ci
pitē superbiā· quasi infacie deside
rabilis aspectus honoris· quē aspe
ctu uelle habere intemetipso· q̄
circuit es abomni gla tua· abau
stro scilicet surgens inardente
clarissima luce et cadens inme
bras aquilonis· id ē infernū· Et
hoc uidebit omnis homo· uidebi
et ezechiel et rep̄hi cognoscentes ge
hennā· quo ezechiel eā cognoscunt·
quia ipsā effugerit· rep̄hi autē
quo eā ea impetus p̄manebunt·
scientes q̄a ego dñs omnipotens succendi
eā· ad terribilem monē malę tuę di
abole· nec extinguet malis tuis
nec sequentibus te· Et sic p̄dicto dia
bolice superbie pietate eundē sata
nan et anglos q̄ inexteriores tene
bras ętnas tortiuas sine ulla con
solatione luminis· ita ut illi nul
lus sit locus inuentus inęmo ho
mine· ut et ei ofragilis homo ex
ultra nihil conspicere potuisti·
sicut eiā idē ezechiel inspū meo

.xv.

rgi uri ſubmiſſica ſignificatione
dicit· O miſ qui uidetur ut ungu
ub; op ſtupeſcant ſup te· Nichil
factus es· et ñ eris imp̃petuũ· Hoc ta
te ẽ· O miſ recti corde q̃ uidetur ut
diabole inebriatũ uicuſ milliſ
gemb; qui te amplexant̃ in p̃ua
ricatione legiſ di· ar eſcant obſtu
peſcantq; in tua ſorde q̃ uom̃ pollu
tus ſuggeſtione tua templũ in edifi
catione di· q̃d hoc ẽ· Et p̃ ppter ta
nihil factus es p̃ ſuꝑbiã tuã in qua
cecidiſti a bomni gl̃a ſaluatoniſ·
q̃a ñ omnino ullus uigor· es in ulla
felicitate· et ñ eris inuent̃us ullã
gl̃am amplius habens in cẽleſtiũ· q̃a tu confuſus es in milliſ in
p̃petuũ ſine fine· Sed q̃d ſplen dorẽ illũ magnũ qui eſ abſtract?
ẽ· audiſti ſubito in carũ exuuchio
ne reuertu a dipſũ ſedentẽ in trono·
hoc ẽ q̃d p̃ſpicuus et magnus ful
gor· que diabolus p̃ p̃ ſuꝑbiã et
commutatã ſuã p̃didit· cũ ipſũ
et oñs ſequaces ei· in tenebr̃ gehẽ
mortis quo idẽ lucifer· purioris
erat luminis q̃m ceteri angli re
uerſus ẽ ad dñm patrẽ ſeruatus
inſecreto ei· q̃a gl̃a ſplendoris il
luſ ñ debuit ẽ uacua ſ; dñs ſerua
uit eã alteri facẽ luci· Nã que
dñs nudũ ſurgere uoluit· atq; ñ co
optũ carne qui diabolus ẽ cũ om
ni comitatu ſuo ſ; tam in ſplen
dore clarũ· illuſ ſplendorẽ ſer-
uauit limo que formauit homi
nẽ· tegens ipſũ uiliſſima natu
ra ũt; p̃ptera ne ſe extolleret in ſi
militudinẽ di· q̃a que clarũ erat ne
uicat in multo fulgore ſ; ñ coop
tũ tã fragili et tã miſera forma ut
ẽ homo· hic ñ potuit ſtare in damo
ne ſua· q̃a ñ ẽ niſi uni dñs ſine initio
et ſine fine in̊ temporis· Ac ido ſcele
ratiſſimũ ẽ p̃ceteris criminibuſ·
qui ſe dõ ſimilat· Nunc autẽ ego
dñs celeſtis ſeruauu illuſtre lumẽ
q̃d ſecelſit a diabolo p̃p̃ malũ
ei· hoc diligent̃ abſcondens
apud me· et dedi illud limo ut·
que formauu ad imaginẽ et ſi
militudinẽ meã· ſicut aliquis
homo facit cũ filiꝰ ei· mortẽ· cui ñ
adhibet hereditas in manus ipſius
quia ñ habet filios hereditatis·
eandẽ hereditatẽ adimabit ſibi
patẽ et cõponit eã in manus ſua alu
filio ſuo ñ dũ ſibi nato· damſ eã
illi cũ natus fuerit ex ipſo·

Nam diabolus cecidit abſq;
hereditate q̃d ẽ in recta intentio
ne bonũ opus· q̃a nũq̃m aliq̃d
boni fecit nec inceptit· et ab hoc
accepit alius hereditatẽ ipſius·
qui cũ cecidit· habens tamen
hereditate ſcilicet inceptionẽ obedi
entie· quo eã ſuſcepit cũ deuotio
ne· qua uis opus ad hoc p̃uenis
ñ p̃ficeret· ſ; gl̃a di p̃fecit ideo op̃
incarnatione ſaluatoris po
puloq; in reſtauratione bone he
reditatis· Atq; ideo recepit homo
hereditatẽ ſuã in xp̃o· quia ñ
dedignatus ẽ in initio p̃ceptũ

ꝑceptū dī eū oīno diabolus ñ de
sideraūt seruumū creatorīs sui in bo
no ſ; honorē in ſuꝑbia·unde ñ rece
pit gr̄am suā ſ; pit impdimone·xviij·
Et sicut goliath surrexit adde
spechī dauid·ita creuit se diabo
lus imꝑſūpuonē in semet ipso·uolens
similis ee altissimo·Et ut idē goliath
in scuis uirtū dauid eū prorsus ꝑ
michilo cōputans ulli pendit·sic
constructa ſuꝑbia diaboli comēp
sit humilitatē in humanitate filii
dī·qui inmundo natus ñ gr̄am
suā ſ; gr̄am ꝑtis ꝑomia quesiuit·
Quomodo·Diabolus ñ desideraūt
tangere hoc exemplū·quamuis
se subderet suo creatori·ut se filiꝰ
dī subdidit suo patri·Attamē da
uid ampuauit caput goliath
in secreta formidine dī·ut spū scō
inspirante scriptū ē·Assumens au
tē dauid caput philistei anulit
illud in ierlm·arma uero eiꝰ posuit
in tabernaculo suo·Hoc tale est·
Spolia et direptiones diaboli ac
cepit fortissimꝰ filius mī·eū dece
ret caput eiꝰdē serpentis amputi
ybi·Inuitro uirginis·quę hoc
caput contriuit·Per quē·Per eundē
filiū suū·Quę ē hec contricio·Sca
humilitas·quę in matre et filio
apparens·percussit primū inicium
ſuꝑbię·q̄d ē caput diaboli·Et sic
ipse filius mī anulit eū humilitate
in suo corpore idē caput in scām
ecclām·quę ē ulsio pacis·et ostēn
dens ꝑ eandē fortissimā humilita
tē·q̄d mīfecta eet ſuꝑbia diaboli·
fortissima uero arma ipsius·s̄ obiec
ta eiꝰ uicia cū quib; ille ſuꝑauit gen̄
humanū·q̄d eū coluit ꝑdō·ipse il
lud extirpis in uicijs suis·ut arma
extirpent homines·Hęc confregit fi
lius mī·ponens ea in tabernaculo
suo idē in passionē corporis sui·
dū pateret̄ in cruce·Unde ipsā pug
nā dimisit cuā in tabernaculis·
scilicet in corporib; electoꝝ mbroꝝ
suoꝝ·ut et ipsi distribuant arma
diaboli cū ipso·Quom̄·ſt sicut ip
se deuicit diabolū in passione sua·
sic et ipsi eū deuincant se confrin
gentes indesideriis suis·et ñ sint
consentientes uicijs illi²·Et secdm si
militudinē hanc·ut gla goliath
data ē dauid·ita gla quę abla
ta ē primo angelo dedi adę et ge
neri eiꝰ·q̄d confitet̄ me seruans
ꝑcepta mea·interpta ſuꝑbia di
aboli·Qui autē acutas aures in
terioris intellectus habet hic in
ardentis amore speculi mei ad
uerba hęc ambulet·et ea inconſu
ta animi sui conseruet·

Omnis
uirtus
ambitū circuli qui pende
batur de eodē sedente in throno
terrę
Salā ulsio sedis patris·;

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0236
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

quasi monē magnū cōmunctū ra
dicī illius immīsi lapidis sup quē cū
nube thronus cēdē sedemus posmus
erat ita q̄d idē lapis mahumidinem
erectus et q̄d idē mons in latitudinē
extensus videbat et sup ipsū monē
stabat vidit q̄dā edificiū quadran
gulū ad similitudinē urbis qua
drangulę factū aliq̄mulūq; inob
liquū positū ita q̄d ei angulus unus
respiciebat aduersum; et unus ad
septentrionē et alius admeridiē Ide
aut edificiū in circuitu suo murū
unū duos generū habebat quorū
genus unū erat quasi splendor lu
cidus ut lux dia ē et alterū quasi
compaginatio lapidū admirabilē
coniuncta in angulo orientali et
in angulo septentrionali ita ut
illa lucida pars muri pendere
ab angulo orientali et finiri in
angulo septentrionali tota mira
gra et nō habens ullū locū mīs uspq;
et illa alia scilicet lapidea pars
extendere ab angulo septentrio
nali ad angulū occidentalē et ad
angulū meridianū et finiri in
angulo orientali habens duo loca
mīs ubi a angulū videlicet
occidentalē et angulū meridianū
Longitudo aut ēdē edificii erat
cami cubitor et latitudo q̄ inqua
ginta cubitor et altitudo ipsius
quinquaginta cubitor et altitu
do ipsius quinq; cubitor ita ut q̄
duo parietes mutuo; latere ipsius
essent unī longitudinis et alii ip
sius duo parietes in fronte et in fine
q̄ unus latitudinis S; et idē quatuor
parietes ubiq; mirabiles ipsius edifi
cii equalis erant altitudinis excepto
propugnaculis q̄ quę aliq̄mulū em
inebant altitudinē ipsius Latitudo
autē mīs ipsū edificiū et splendorē
extēdicto circulo se infundū ab yis
si extendentē erat mirifice orienta
lis angulus unī palmi alibi autē idē
in septentrionali et occidentali
atq; in meridiana parte tanta in
diq; erat latitudo mirabilis idē edificiū
et eundē splendorē ut q̄ amplius
dinē nullom cōprehendere possem
et hęc me admirante qui sedebat
mirifico mihi dixit adme. Primum
Video quę manifestis ei cū
ope iustitię p bonitatē patris
de sup edificato videt in pallore
apparuit incarnato dī filio apta
manifestatione cū ardentib; opib;
ardentib; illuce p̄cessit quando idē
filius dī caduca nō concupiscens
et exemplo suo conculcari eccle
sia amari p doctri cū priores par
tes mundū nō fugientes nec se abeo
separantes dīm simplici tamē cre
dulitate et humili deuotione co
lebant qa nō diu uti oīa deserentes
ei ostensū fuerat Unde etiā q̄d ui
des unā ambitū circuli qui puer
dī de sedentē mirifico monē
magnū communctū radicī illius in
mīsi lapidis sup quē cū nube thro
nus ei de sedemus posmus ē ita q̄d
idē lapis mahumidinē erectus et

q̄d idē mons inflammidinē extensus
uidet: hoc ē q̄d impetum ac fortu
ope potestatis supni patris q̄d po
tenter operat̄ stat mons significans fi
dē que magna ē murorum palamq;
surgens mercūcisione abrahe. et
ma pficiens usq: in filiū eiⁿde supni
dei post ruinā serpentis antiqui
p̄ſpm scm inspirata hominib; qua
tenus in bonitate patris fiducialiter
operamur. illū credant omnipoten
tē ē dīm. qui tā magnū hostē supa
re potuit. ita ut p̄candē credulita
tē subleuam ad glām illā p̄tin
gam. de qua idē diabolus obsup
biā suā deiectus ē. ij. Atq; idem
mons positus ē adradicē p̄dicti m
ōsi lapidis misteriū timoris dñi
habemus. qua fides communita ē sta
bilitam timoris dñi. et timor dñi
etā fortitudinis fidei. scilicet cū de
patre missus ē filius nasci exurgi
ne et cū de eode filio pullulabat ue
ra fides primū fundamentū bon
operis. quā timor dñi p̄fert cū oīb;
uirtutib; tangens dīm in altitudi
ne sua. ita ut in sapientia fidei ip̄i
mentū dē sup oīa regnans fide
liter colat̄. Quom. Q̄o timor dñi
secreta cordis usu circūspectionis
acutē penetrat. q̄a ipse intimū in
stē intuitionis ē. cū qua etā beā
ta fides apud dīm in altitudinē
p̄fectionis tendit̄ cū inbonis opib;
ad scītatē dilatat̄. Sed q̄d sup iij.
ipsū montē stat edificiū quadran
gulū ad similitudinē urbis qua
drangule factū. hoc ē q̄d sup fidē
bonitas patris bona opa edificans.
multos fidelū p̄ quatuor angulos
uē colligens habit ad ecclesiā. sic
munitos instabilitate uirtutū. ut
idē celestis pater in sinu suo q̄d ē
immortali potestate et immistico
consilio suo eos benigne cōponat
cū quatuor quadris in fide. Quom.
Ego scilicet altissim ordinatu
mope meo primū quadrū
hominū uidelicet adā. cui q̄ū
ipso reposito p̄ magnū scisma
debilitans p̄cessit usq; ad sedin
quadrū. idē ad noe. ubi diluuiū
factū ē. ubi et misteria filii mei
marcha p̄monstrauit. S; in eode
quadro qui ē noe. p̄ admonitio
nē meā manifestauit illā lucidā
partē muri p̄dicti edificii. qua
ibi in diluuio suffocans peccato
res omnu hominib; ut mortē fu
gerent. et uitā appeterent. sic ea
pala apiens speculatiuā scientiā
duarū operationis causarū. Quid ē
hoc. Homo uiret et ingrediet in omnem
te uita que anima ē p̄ quā speculat̄
et cognoscit duas semitas uidelicet
bonū et malū. quō homo tangit̄
hac alterutra parte ita q̄d manens
in corpore bonū siue malū cū aīa
et corpore operat̄. q̄d ipse incipit
p̄ portionē animi sui. uoluntatē
suā ita cōplens in ope. Et sic in noc
offensa ē p̄ admonitionē meā spe
culatiua scientia duarū operationis
causarū. scilicet acutissima con

sidera:mone malū spernere & bonū
diligere:quę ita cū emissione ar-
cūcisionis tendit mp̄cursu uolum
tatis di usq: adq̄rtū quadrū·ubi ab
raba ē:moyses ē iunctꝰ s incarnāci
one & legis:quę circūcisio erat ex
ta predebat usq: adq̄rtū quadrꝰ
sc̄e trinitatis·ubi uetus testamū
in filio di finitū ē cū exteriori sig
nificatione:unde ita surrexit in
terius germē p eundē filiū di in
ęcla qui natus ex passus p salute
hominū·resurgens ita ex redicus
ad patrē·angulū illū qui in casu
ade absconsus ex aduersarius erat
restauraut in saluatione p̄ aīas
hominū· Quod aut̄ idē ędifi- V.
cū aliq̄mulū ē nobliquū positū·
hoc ē q̄d homo qui opus di ē ñ po
test p̄fragilitate sua incedere fir-
miter sine peccato ex audacter si
ne timore fragilis carnis diabolū
supando·s: cū oportet illū humi
liter deuitare ex insidias ei' sapi
enter fugere ne peccet aq: se fi
delit̄ coniungere bonis opib:
ex sic constare in filio di·qui q̄si
in angulo sedens lapis angula
ris ē·ita ita opus electū comun
gens in homine· Sed q̄d ang- VI.
lus unus respicit adoriente ex
alius adoccidente ex unus ad
septentrionē ex alius admeridiē·
hoc ē q̄d filius di natus ē ex uir-
gine ex passus in carne ut mor-
tu iustitię homo restauaret ad
uitā·cui omīs iustitia apposita
ē·q̄d ē angulus orientalis·inde
surgente salutione animarū
ut dr̄ cōplaceat meo dē filio suo
omnē iustitiā quę ab abel usq:
in ipsū filiū di p̄figurata ē in q̄
finita ē consummato carnalis ob
seruationis ueteris testamēti·ita
ueniente salute fideliū hominū
p fidē quā ide filius di assumit
missus a patre in mundū in fine
temporꝭ·q̄d ē angulus occidenta
lis·contra diabolū quoq: mabra
tā ex in moyse destruant se iniusticia-
qui ita p̄monstrabant promissā
grām p quā homo saluatus ē quē
diabolus decepit occidendo cū ut
tanto in lapsu ade q̄d ē angulus
septentrionalis·inde ex miserabi
lis ac mortalis casus qui factus ē
in humano genere postea p supnā
grām nobiliter ex decenter re
staurat̄ ē pleno fructu mardeu
te opę di ex hoīs q̄d ē angulus me
ridianus· Angulus ita in me- VII.
dianus ē·q̄d primus homo ada
ad ō erat̄ ē·S:q̄d ab eode an
gulo speculatiua scientia duar
operum causarū in incipit ful-
gere·hoc ē q̄d ab ipso ada genus
suū in cōposito erat in colens dm
in scientia sua officiali seruauit
legis·s:tamē ppriā uoluntatē
suā adimplens cū summo malo·ita
ut nec in recta scientia di nec in
uera beatitudine ex fulgens·im
mo in mortuo iacens·s: absconsū
erat tamē in corde patris q̄d cū

homine facere uellet. Angulus
cuā moriens designat hoc ubi
sc iustitia ostenderet incepit. et
ibi cuā apte manifestata ē pmon
strata speculatiua scientia ostēn
dens omnē sēntiā. quę posita in
filio di pficienda erat. et qua
unaquęq; iustitia in filio dī qui
est ortus orientis erat incipiens.
idō ē hoc edificiū primū appel
landū adoriens. ~~inhonore~~ inho
nore sēntiaꝰ quę primū cuā in
hoc uitaciter declarata ē. Angu
lus quoq; in septentrione ē. abrahā
et moysēs. qui aduersus satanan
cū opam. opę pdictā speculatiuā
scientiā coopiebant. quasi eā cir- ix.
cū edificarent cū pciosis lapidib;
et cū desup aurato opę pspicuę
iustitię dī q̄d erat circūcisio et
lex. quia iustitia ante circūcisio
nē et legē q̄si nuda erat absq;
opę. Et quartus angulus occiden
talis pfigurat cuā uitā uitima
tē. quę palā manifestata ē in bap
tismo saluatoris. qui erexit ple
nā et sām ciuitatē iordīm cū om
ni opę suo recurrens ad ecclīa in
viii. ꝛ saluatione animarū. Sed
ꝛ q̄d ipsū edificiū in circuitu
ꝛ suo murū unū duoꝝ generū ha
ꝛ bet. quoꝝ genus unū ē quasi
ꝛ splendor lucidus ut lux dia.
ꝛ et alterū quasi cōpaginatio
ꝛ lapidū adinuicē connexa in
ꝛ angulo orientali et in angulo
ꝛ septentrionali. hoc ē q̄d ꝑ bonā

tatē patris hominib; et omī par te
data ē quasi securitas una idē
munimen et defensio in bonis opib;
quatinus ipsis circūdati et con
fortati carnales concupiscentias
desertent. et ad unū dīm qui mun
menū cōfugiant. Qui mu
rus in duob; generib; quia uelut
unū genus muri ē speculatiua
scientia, in actiuissima et certissi
ma exquisitione speculationis
animi sui homo habet. ut sit cir-
cūspectus in omnib; causis suis. et
etiā uelut aliud genus muri. ē ca
nea caro hōis. quia adō erectus
est homo. opans factū opus in opa
tione. Et hęc speculatiua scien
tia lucet in splendore lucis dia.
quō ꝑ hominēs actus suos inde
et considerant. q̄d splendidus ra
dius ē humanę mentis se cautę cir-
cūspiciendo. quia in homine ap
paret hęc pclara scientia ut can
dida nubes pambulans in medio po
pulo; in celerrimā sicut et nu
bes deflunt in aere. lucensq; ut
lux dia. quō ipsa candida de
claratē ppē splendidissimū op
q̄d dē. benigne opatē in homi
nib; scilicet ut cū ipsi de untam
malū pficiant bonū. q̄d nisi
quasi lux dia lucet. In ipsa q̄q;
scientia. pcedit unū q̄dq; opus
in homine. Quomodo. Homo
habet duas uias. Quoniā. Ipse ē
sciens bonū atq; malū. cū sensi
bilitate. Qui dū transit de malo

opando bonū·umnat̄ dm̄·faciens
bonū mpso qui iustus ē·nolens
mutticiā·S;·dū opat̄ malū mpli
cat̄ pcomptorē diabolū mpec
cans·cū ñ uult se commerc·nisi
semat illū mumculo malox opū·
quō diabolus quert mquant̄ fu
giens semant̄·Si aut̄ homo abstra
hit se a malo et opat̄ bonū·tunc sus
cipit cū sūma bonitas·qua se ipsū
pter amorē dī supauit·qui filiū
suū tradidit pro mmortē crucis·
Vnde cua scientia hec ē speculatiua
qua ipsa ē quasi speculū hoc m̄·
quō ut homo aspicit faciē suā in
speculo utrū sit mca pulchritudo
an maculositas·sic mspicit ipse m
scientia bonū et malū in facto
ope q̄d consideret utrum se·q̄a
hec consideratio ē in rationali sen
su quē dns spiranit in homine·
iii cū faciē ei spiranit spiraculū uite
mantma·Vā uidere pecox deficit
qua rationale ñ ē·anima aut̄
hominis nūquā deficit q̄a mort̄
nū uidet quō rationalis ē·unde
cua homo sentit in consideratio
ne boni et mali q̄d opus sit con
trariū uel electū·p gratia dī for
matus et in spiritus rationali
sensu mortu et ramonis suę illa
gra cū mrū restauratur in elec
tione baptismi·et in saluatione
animę nouu testimoniū·ut dic
paulus amantissim̄ mis de cade
lectione gr̄e· Reliquię sedm .x.
electionē gr̄e saluę facte s·Si

aut̄ gra·ia ñ ex operib; Alioquin
gra ia ñ ē gra·Hoc tale ē·Reliq̄e
quos laqueus mortis ñ cōphen
dit·ne se declinent post exem
plū diaboli·ille saluę facte s cū
apta saluatione dū dns misit fi
lū suū incarnari·q̄d ē electio gr̄e
p salutē manifestata hominum·
Quomodo·ḡ gra dī constituit ho
minē·s;·ille lapsus ē in prauis opi
bus·Tunc ostensa ē electio gr̄e in
electu uase·cū exuirgine filius
dī natus ē·in quo ñ erat licitū fie
ri ullū lapsū·Vā siquis pia homo
sibi facit aliqua imitē rē quę ip
si abalio abstrahit̄·tunc dignit
sibi alia imitiorē quā a nullus
demat·et in qua ipse plenius
habundet·Sic fecit gra dī·Ipsa
formauit ada primū hominē·
quē diabolus abstraxit ab inno
centia opis·S;·ade gra fecit
postea plenitudinem bonorū
opū p filiū dī·in saluatione ani
marū·Si aut̄ gra dī fecit sal
uationē·tunc saluato ñ ē facta
ex merito opū hominū·Quom̄·
iustitia opis defecit in ada·ita
q̄d homo nūquā rediret in sal
uationē p merita opū suox nisi
recuperet̄ p eande gram unu
stissimo filio dī popa ipsius·sci
licet q̄d obediens factus ē patri
suo·et nisi cua homo munda
retur p baptismū q̄d ide filiꝰ
dī tradidit hominib; cū bono
ope·quod opus gra dī opat̄

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0241
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

cū homine et homo ide opus cū
illa. Idoq; ē gra dī cū hoc ope. et
hoc opus ortū ē de gra. Qđ si
saluatio ēt ex merito hominī
et rectū opus hominis ēt. ppriū
a se ipso. ita qđ gra dī opus illud
n accendat. tunc gra n ēt gra.
Quomodo. Tunc ēt homo a se
ipso et nā dō. et nulla creatura
referat gratis dō. et gra dī ni
chil ēt. Nunc autē gra dī consti
tuit hominē rationalitē sub
nixū ut nutricia ope ēt inscientia
boni et mali quatinus desicca
ta ista appetat bonū abiciens
malū. et ut sic cognoscat umā
et mortē. phoc eligens in qua
parte remanere desideret. ut
salomon dicit intellectu sapi
entie. Appositu tibi aquā et
ignē. ad qđ uolueris porrige ma
nū tuā. Hoc tale ē. Dīs apponit
homini in prima suscitatione
animē uim magnā et acutā ut
deceret; pudentia malo et bo
norū. que s aqua et ignis. S; si
cut aqua semp mundat et celat
in se multa mortifera animalia
plurimaq; immunda. ita ē cnā ho
mo mundanis immalis factis su
is celans ea n diuulgēt. et ut cnā
ignis urit n pferens intra se ul
lam indignationē in cōbustā et
ut faber purgata facit monilia
sua ablata rubigine. sic cnā
bonū facit hominē purū cui
tens abeo rubiginē nequicię.

Nā aqua et ignis dissentiunt. suf
focans se et necans se inuicē. Sic
cnā facit homo. In malo necat bo
nū. et in bono necat malū. atq; in
utroq; semp occultat intra se silentē
sua desideria hac et illac uersans ea.
Et impsa cōmotione desiderioꝝ
habet optionē uoluntatis il
ius cause quā desiderat et ad
hanc uertit se cū uoluntate opis
quasi manū ad hoc porrigendo.
scilicet bonū opus pficiens adiu
uante dō p gram et malū pagens
insidiante diabolo. psuggestio
nē arteū suarū. ipso homine hec
inspiciente in scientia rationali
tatis. Nā inde scientia inspicit
bonū et malū. et inde ortē imp
so desiderū optionis de duab;
causis. bonī uidelicet et mali
secūm uoluntatē ipsi. Quid ē hoc.
Optio ē qđ homo uidet in deside
rio animi sui quasi in speculo
rei aliquas dicens intra se intrā
posse ē illud uel illud facere. ad
qđ n dū accedit popus. s; habet
illud in scientia sua. posituſ qsi
in capite duarū uiarū qđ ē scien
tia habens duarū causarū idē
bonī et mali. et ita secūm deside
riū suū tendit ad opus illud.
sursū siue deorsū. Et alterū
genus muri qđ uidet quasi cō
pagination ē lapidū ostendens
genus humanū. designat cnā
rectas in summo nes que surrex
erunt in imb; hominū. ut in

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0242
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

abrahā et moysi ac ceteris
qui p̄cedens germen erant legis
di cū omnib; apendicijs iustitie
di inlege vsq; innouissimū t̄pus.
Quomodo. Scilicet q̄d opus di ē
in homine et p homine. ita q̄d ds
misit filiū suū, ppter saluationē
hominū in fine legis sine peccato.
et o p̄ter humano corpore
atq; ponere fundamentū fidei
sup semetipsū. hoc modo q̄d por
tauit genus humanū cū primo
homine eiecto de paradyso ppt
p̄uaricationē iustitie. faciens om̄e
hoc mirabile in homine plegē suā.
ubi cōp̄hendit xp̄iana cohortē
que hec edificatio ē in bonitate
patris. q̄d homo ponendus ē in ce
lesti ierlm. Vnde et ipsa gens xpi
ra in unū coadunata s̄ in parte
orientis et septentrionis. quo in
speculatiua scientia et in humano
ope ē cōmunissimo in iustitie.
in qua genus humanū erat in
oblitionē di implicatū que se
duxit primū abadā cū insana
iniustitia ante diluuiū. ita q̄d
ipsa depressa ē cū cōmuni plebe
ppt magnā inquitatē in diluu
uio aquarū. ubi cadē speculati
ua scientia apparere incepit
p inspiratione mea cū scientia
bona in oc. ut in angulo orien
tali. sicut p̄dictū ē. S; quāius se
in oc ammonitio di creuerit.
tamen cernitur et appetitus ma
la in recordatione ipsius, p̄cessit
ouans ad aquilonē. ita q̄d in q̄
tas scismatis contra dim̄ ē conci
tata usq; ad abrahā. in quo suffo
cata ē ut in angulo septentriona
li. cū ieo orta ē acutissima acies
iustitie di. Quod uero illa incida
pars muri p tendit ab angulo ori
entali et finit in angulo septentri
onali. tota integra et nō habens
ullū locū int̄ruptū. hoc ē q̄d spe
culatiua scientia in munitione
mentis hominū ab angulo orien
tali idē ad ieb; hoc incepit appa
rere. cū prius ante hoc studebat
inquitas hoc adimplere q̄d p
petrare posset in irrisione di. ho
minib; uidelicet magis conci
piscentias suas sequentib; quā
cultura di amantib; q̄a primū
genus hominū abadā ubi specu
latiua scientia absconsa erat de
glutiuit diabolus omnē uolun
tatē sua usq; ad hoc in quo tale
scientia aperte ostensa ē in p̄dic
tū ē. cū tamen adhuc confide
bat diabolus. q̄d certe habiturus
omne genus humanū in suo p̄
cepto. in q̄tatē ita p̄cedente usq;
ad angulū septentrionalē. hoc
ē ad abrahā et moysen. quo
ante cor speculatiua scientia
erat in quitas q̄si integra, sua
nequicia. et nō dū int̄rupta aut
contra p constitutā iustitiā
legis di. q̄a nec dū circūcisio
aut lex data fuerat. in quib;
tamen patrib; idē diabolus in

cepit confundi·cū prius quasi
confidemꝰ in mundo regnarꝰ·
sicut dicit paulus mcū lucidū
xv. uas electionis·Regnauit mors
abadā usq; admoysen cnā meos
qui nō peccauerūt insimilitudinē
p̄uaricationis adę·qui ē forma
futuri·Hoc tale ē·Q)ors regnauit
nullo contra cā militante cū sup
ante bello·deadā usq; admoy
sen·Quomodo·Quia anteriores et
culpa legis ante moysen data
nō erat exceptio q̄d circūcisio in
abrahā missione dī facta ipsā le
mat p̄monstrauerat·s; mors
umculū peccātis decrevit in cro
rē ut sibi placuit·Tunc surrexit
inuoluntate dī fortis miles mo
ysēs·et p̄parauit fortia arma
iustitię in quib; mors in suo cul
tu destructa ē p instrumēta legis·
qua lex abscondit in se omnē
saluationē animarū cū p̄signi
ficatione filii dī·q̄a cnā mors
dnabat̄ in innocentib; q̄ p̄sim
plicitate moderationis suę nes
ciebant machīb; suis opus p̄ua
ricationis adę in nationib; qui
est forma futuri·Quom· Ada fu
it iustus et innocens et tamus ab
omni conceptione et inceptione
peccati adō·et sic cnā filii dī natus
ē ex uirgine maria uenies absq;
xvj. s ulla macula peccati·Sed ut
s uidet q̄d illa lapidea pars muri
s extendit̄ ab angulo septentrio
s nali ad angulū occidentalem·
s et ad angulū meridianū et finit̄
s in angulo orientali·hoc ē q̄d recta
opa hominū cū quib; in dō mo
mu s; pcesserit quasi de angulo
septentrionali idē de circūcisione
abrahę cū lege moysi et cū appen
dnis iustitie ex; in hominib; usq;
ad angulū occidentalē·ubi sur
rexit p̄spicua iustitia in carn
natione filii dī·ab inde ultra ex
tensa usq; ad angulū meridianū·
ubi ardens opus p̄ baptismū et
p̄reliquā iustitiā doctr̄ et nouę
sponse eiusdē filii dī ad restauran
dū ad in saluationē accensū ē·
terrū inde ultra plongata termi
mū q; ponens in primo angulo
orientali·ita reuertendo ad sūmū
patrē·Quomodo·Idē sūmus pat
erat in suo misterio unāquāq;
iustitiā ordinans·quom redire
deberet primi hominis casus in
saluationē animarū·reuertendo
addin·Quom·Quia homo ceciderat
ido surrexi in media et misi filiū
meū in restauratione saluatio
nis animarū·sicut seruus mis psal
mista dauid ostendit dicens·
xvij. Sed in lege dñi uoluntas ei·et
in lege eius meditabit̄ die ac
nocte·Hoc tale ē·In lege iustitię
quā unigenitus dī natus ex uir
gine demonstrauit mundo q̄
cū patre et spū scō unus ds exi
stens omni dnatur scło·ita q̄d
ipse filius patris incarnatus et
homo uisibilis uisus·dns ē deinde

incarne sup omnē creaturā fuit uo
luntas patris insaluationē. Quom
Qua idē filius di ante mundū a
patre genitus postea in mundo
natus exmatre in fine temporū
nec dū incarnatus manens in pa
tre inuisibilis ut uoluntas inuisi
bilis ē in homine antequā exeat
in opus uisibilis deinde apparuit
incarne psalute hominū. Ita cū
eode filio suo mediat omnipotens
pater omnē iusticiā contra pri
mū casū ade. Vbi Indilectione
eiusdē filii qui ante tempora indui
tatus quā manens in patre mira
biliter postea substantiuo tempore
mundi incarnatus ē ut cuā cū
pater in mundū misit de corde
suo sūmū sacerdotē sup omnē iu
sticiā. Vnde et legē iusticie dr̄ fili?
collegit ut ei acceptū de patre
facta lege xpiano. S. in cadē le
ge quā pater in filio suo consti
tuere atq; facere uoluit mediā
tur indie. Quom. Scilicet indie
qui ipse ē dū nulla obscuritas
inquinatus erat inulla creatura
prius quā constitueret ullā crea
turā sclō. mediatus ē istā legē
filii sui. Et cuā innocte. Quomo
do. Quia infacta creatura diu se
incepit erigere malū. q̄d. quasi
obscuritas noctis in angulo et
in homine. mediatē cuā pater
na usq; in nouissimū diē. in quē
pungunt opa sua que inestabi
liter opat ostendens et apicus

oīa bona que ihōie pficit

legē filii sui. cū ipso pficere debent.

Sed q̄d inde? q̄d pfecta lapidea § xviij.
pars p̄dicti muri habet duo §
loca irrupta. inter angulū u §
delicet occidentale et angulū me §
ridianū. hoc ē q̄d opus humani
generis immunitione defensio
nis suę duob; modis adhuc in
pfectū ē. cū mbra in carnati filii
di constant adhuc quasi inpfec
ta in celestibus sunt. q̄d ē primus irru
ptus locus uidet ab occidente.
quo idē filius di missus ē in mun
dū in fine temporū. et cū deinde
ecclā ē simlit adhuc quasi inp
fecta in omnib; uirtutib; suis. ut con
sistere et edificari debet in celesti
ierlm. q̄d ē alter irruptus locus
uidet a meridie. cū eade ecclā
pficiet in celestib;. Quod autē § xix.
longitudo ipsius edificii ē cubi § §
cus. hoc ē q̄d denarius numc
rus a centenarius erat inpuarican
te homine et recuperatus ē in filio
meo p multiplicē denariū cen
tenarii numeri multiplicium uir
tutū in saluatione animarū.
de quo denario p centenariū
deinde ascendit millenarius
numerus pfectus in omnib; uirtutib;
plenus. cui acuentē mille artes
diaboli. cū quib; seducit omnē
cohortē amabilium omnium omnipotens
di. Quid ē hoc. Ego omnipotens
constitui inimicio ardentia et
inuerecunda lumina que lucerent
in splendoribus suis. s. q̄ueda

ꝑstruxit in amore meo quecdā
animē ceciderit despiciendo me
creatorē suū. Ş; ñ decuit me crea
torē. ut instructionē meā uacuā
et irritā dimittere. Quom̄. Angel
lica scilicet creatura supbiens
agminis. hoc bonū qđ creator
suus ipsi dedit ad cognitionē suā.
illud. sibi usurpauit in
fallacē gl̄iam. se posse similē esse
creatori suo. unde cecidit in mor
tem. Tunc p̄uidit ds quia qđ in
codē pdito agmine ceciderat. fortius
restaurandū erat in alio. Quom̄.
Quia creauit hominē de limo
terre uisibilē in anima et corpore.
ut ad gl̄iam illā p̄ueniret. de qua
p̄uaricator diabolus cū suis in
ferioribus. exclusus erat. quo homo val
de carus ē do. sed in qđ cū eā fe
cit ad imaginē et similitudinē
suā. ita ut impfectionē sēper
operet̄ omīs uirtutes. sicut ē ds
condidit omīs creaturas. et ut
eā impleret opando in humil.
ima obedientione et in ope uirtu
tū sub ministrationē laudis glo
riosoꝝ angelicoꝝ ordinū. quam
in hoc beatitudinis culmine ad
ornaret et laudē eorundē supnoꝝ
spīrituū. qui assidua deuotione
s laudamus dīm. atq; ut in eadē
beatitudinē sua hoc adimpleret
qđ pdictus angls in p̄sūptione
sua ruens euacuauit. Ideoq; ē
homo plenus denarius numē
rus. qui hec oīa p̄fecte di

p̄ficit. Ş; denarius numerus multipli
cat centenariū in hac p̄positione.
quia homo diabolica seductione
corruens a do. tandē diuina mise
ratione et inspiratione admonit̄
strenue incepit dīm agnoscere cū
lege et p̄phetia ueteris testamēti. et
deinde acutius cū sētentia ac oīb;
instrumētis uirtuose constantie eccle.
Sicq; incepit homo operari oīs uir
tutes de abel. ita eas p̄ficiendo usq;
ad nouissimū iustū. qđ ē centenā
rius numerus longanimis hui⁹
edificii. qđ ds immutabilis figura de
monstrat hominib; ne desperent
lapsi immoderatib; suis. sed ut sur
gentes ab eis fortius laborent
in ope dī. quia et unusquisq; ca
dens in peccatis. cū se erigit ab eis
fortior erit quā prius erat. sicut
et ds maiores et fortiores uirtu
tes restituit in homine filiū suū
minens in mundū ad erigendū
collapsū genus humanū. quā
prius homo operat̄. Unde et ho
fortius operat̄ in anima et corpore
quā si erat sine corporali grauedi
ne. quo rixat̄ in semetipso in
multis periculis p̄ficiens fortissima
bella. et uictoriosus existens cū
dño do suo. fidelit̄ militans et sic
ipsū cognoscens in milicia sua.
corpus suū scilicet castigando.
quia angls carens grauedine ut
ni corporis. ē tamē miles celestis
armonie. lucidus. et purus p̄seue
rans in uisione di homo uero

grauatus corporali putredine ē
fortissimus et gl̄osissimus scissumq;
miles cū restauratio opē q̄d opat̄
ꝑpuer̄ dīm manima et corport̄ ma
ꝑcentenariū numerū ꝑsentis labo
ris pungens admittenariū finiunt
retributionis. uidelicet cū innouis
simo die plenā mercedē accipiens.
sine fine manima et corport gau
debit mediatōe habitatione. Sic et
go ergo denarius amissus nu
merus. recuperatus ē ꝑ filiū meū. q̄
natus ex uirgine et passus mortē
hominē reduxit ad celestia. unde
filius m̄s dicit in euāgl̄o. Luc mu
lier habens dragmas decē si ꝑdide
rit dragmā unā. nonne accendit
lucernā et euertit domū. et quērit
diligenter donec inueniat. Et cū
inuenerit. conuocat amicas et vi
cinas dicens. Congratulamini mi.
quia inuenī dragmā quā ꝑdide
ram. Hoc tale ē. Scā diuinitas ha
buit dragmas decē. idē in celestis
anglis et in homine decē ordines
supnarū distinctionū. s; dragmā
unā ꝑdidit cū homo magis dia
bolicā seductionē quā diuinū
ꝑceptū secutus immortē cecidit.
Vnde ipsa accendens ardentē lu
cernā scilicet xp̄m uerū dīm et
uerū hominē splendidissimūq;
solem intrauit euertit ꝑtī domū
idē iudaicū ꝑplm. et in ea legē
quesiuit diligenter. omnē signi
ficationē que fuit in saluatione.
in qua constituit nouā scīficam

one. et sic inuenit dragmā suā ho
minē uidelicet que ꝑdiderat. Tunc
conuocauit amicas idē sc̄arū iu
stitias. et uicinas idē spīales uirtu
tes dicens. Congratulamini mi lau
dabiliter et gaudenter. et edifica
te celestē ierlm uiuentib; lapidib;
quia hominē inuentū. q̄a hominē in
uentū qui ꝑierat decepcione diaboli.
Sicut uides q̄d lamudo huī edi
ficii ē. q̄nquaginta cubitor̄. hoc
ē quod om̄s lamudo uicinor̄ hom
inū qui inope dī edificare debuer̄t.
magis tam̄ concupiscentias suas
sequentiū quā opus dī colentiū in
diffusis q̄nq; uulneribus filii mei que
in cruce passus ē mediter abstergit̄
et remittit. ita q̄d uulnera manuū
et opa manuū inobediente ade et
eue delenter. et q̄d uulnera pedū
et liberauer̄t tanqa humani exi
tii. et q̄d uulnus lanceis et de quo
orta ē ecclia delent culpā eue et
ade. quo de latere ade eua creata
ē. Vnde et idē filius m̄s in ligno
fixus ē. ut hoc aboleret. et q̄d ꝑ ligni
ꝑuaricatōe facta fuit. accto et fel
le potauit. ut gustus pomi dimi
nuer̄t. Et lamudo et ē q̄nq;
cubitor̄. que ē excellentia diuina
rū scripturarū inscripturis que
ꝑ opus dī s̄ unquinq; sensib;
qui s̄ in homine quos exspirauit
spe sēs ad imaginē hominū. q̄a
homo cū quinq; sensib. suis respi
cit ad lamudinē diuinitatis. dis
cernens unū q̄dq; bonū scilicet

:xx.

:xxi.

:xxii.

xx.iij. et malum. Unde et ꝯ duo pa
rietes unumq; latere ipsius ſ̄ unī
longitudinis ſ̄ quō medificio bomi
nis dī quasi in duob; parietib; aīe
et corporis utriusq; lateris ꝑspici
scilicet et aduersi hominē constan
tissime oportuit laborare. Quom̄ ſ̄
Vt deuitet malū ſ̄ et opā bonū. Quo
modo ſ̄ Qua ꝑfunda et inconprhen
sibilis diuina potestas instituit ho
minē ut duos utrib; suis et uno sen
su suo colat dīm equali deuotione
in longitudine intelligibilis ratio
nalitatis ſ̄ quō dignū ē ut creatur
omniū amet oīa et sup oīa dig xx.vj.
nissime colat dī. xx.iij.

Qua ꝑpter et alii ipsius duo pa
rietes in fronte et fine ꝯ unī
ſ̄ latitudinis ſ̄ q̄m inopē dī sapien
tia et discretio ſ̄ uidit duo parie
tes ſ̄ uidelicet sapientia quasi in
superiori et discretio quasi inferi
ori parte q̄ſ dī aspirat equo et
iusto dono suo in magnitudinē
latitudinis humane mīs ad cog
noscendū se. xx.v. Sed q̄d idē quat
tuor parietes ubiq; inuicem
ipsius edificii eccl̄ie ſ̄ altitudinis
exceptis ꝑpugnaculis ꝯ quę ali
quantulū eminent altitudinē ip
sius ſ̄ hoc ē q̄d homo in quatuor
elementis positus ubiq; fidē catholi
cā ꝑ bonitatē patris equali deuo
tione et cultura inhabebit ſ̄
filiū cū patre et spū scō uidelicet
colens qui oīa opa sua opat̄ in
ipsis ſ̄ Quom̄ ſ̄ Hinc opus scilicet
q̄d filius dī opatus ē et opat̄ ſ̄ hoc ꝑsi
et ꝑ bonitatē patris in spū scō ſ̄ Q̄d
ē hoc ſ̄ Quō secundū uoluntatē patris
erat filius redimens hominē p incar
nationē suā ſ̄ q̄d ē magna bonitas ſ̄
qua pater sic ordinauit ut filius
ꝯ nasceret ex uirgine de spū scō
conceptus humanitatē assumens
ꝓpter amorē hoīs ut eū reduceret
in restauratione ut ſ̄ quatinus ho
mo cū dō partē haberet et cū qua in
tenta in saluatione ꝑ ipsū in recta
et catholica fide in qua pater et
filius et spūs scūs cognosci debet uī
et uerus dūs. Sed ubi ſ̄ ꝓpugna
cula ꝑ staminis altitudinis ſ̄ Quo
modo ſ̄ Quia cū homo respicit in
culmen bone mīs tunc edificat
altitudinē fidei in muros muri
tumb; opis dī ascendens sup intel
ligibilē fidē ꝯ dm uidelicet scientiā
et in postrema diuinitatis sue ſ̄ sup
quā fidē deinde construit amorē
stantia in uirtutū ꝑstantissimos ꝑ
pugnaculos ſ̄ Quomodo ſ̄ Nā edifi
cat amores uirtutis ſ̄ sibi n̄ suffici
ens ſ̄ ut solū modo fidē habeat in
dm ſ̄ ascendit uirtute palmā q̄d
ē de uirtute in uirtutē ſ̄ eū qui
exaltata et decorata ē rectissima
fides ſ̄ quasi cuncta eū ꝓpugnacu
lis. xx.vij. Quod uero latitudo intel
ligibilis edificii et splendorē expdic
to circulo se infundit abyssi ex
tendentē ē in meridie orientalis
anguli ſ̄ unī palmi ſ̄ hoc ē q̄d am
plitudo supnos secretos ē inter-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0248
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

opus filii di q̄d demonstrauit quasi
edificiū conuersatus sine peccato
corporaliter· in seculo scilicet faciens
uirtutes multas in bonitate patris·
et inter potestatē ei⁹dē patris q̄si
splendor ē in maxima uirtute sua
se inferiora et insuperiora cuncta
dirē·cū filiū suū misit in mundū
in capite scilicet angeli qui respi
cit ad orientē·hoc ē in iustitia que
primū p̄signata ē in hoc pammo
nitionē spē sci· p̄figuratē p̄fectā
illā iustitiā que declarata ē in
carnatione filii di·in a q̄d in his
secretus erat· q̄si spaciū unī⁹ stadiī·
ut extrema manus ē apollice usq·
ad alios digitos·q̄d ē ordinatū
tēpus in paternis uiscerib⁹· quos
unigenitū suū mittere uoluit in
manu fortissima·ut ipse in circui
ret cū omnib⁹ articulis digitor⁹
qui s̄ oīa opa ei⁹ in spū sco·q̄m⁹
p̄ficeret uolumatē patris sui pas
sus in cruce· ppt̄ miseriā ac contēp
tibilē mobediciā·quā diabo
lus primo homini insufflauit in
sua suggestione·cū ppt̄ hoc ad
redimendū ipsū hominē midia
di se declinauit ad tūā p̄humani
tatē ei⁹dē filii di in unicō p̄hensibi
li altitudine diuinitatis· Sed s xxxviij·
q̄d alibi idē in septemtrionali et s
in occidentali aq̄· in meridiana s
parte· tamen undiq· ē latitudo s
inter idē edificiū et eundē splen s
dorē· in ei⁹ amplitudinē nullom⁹ s
cōp̄hendere possit· hoc ē q̄d nul· s

lus hominis hominū mortali corpore
grauatus potuit scire· demonē ma
li in uiscerib⁹· aq̄lonaris diaboli· nec
finitionē ei⁹ in opatrice creatura in hoc
casu cadentis hominis· nec in tertii
aut finē ardentis meridiei·q̄d ē sup
ne iustitie· considerare quom⁹ hec
dilatata et diserta sint inter opus
et potestatē scientie mee in omnib⁹·
p̄plis· scilicet aut in electis aut in rep
bis· qui oīs posit s inequissimā p
scrutationē· in a q̄d acutissima et
diligentissima districtione exami
nabunt in p̄cepti mei· cū tamen
ipsi oīs p̄spicue debent considere
q̄d eos pasco in omnib⁹· necessitati
suis q̄a hec hec oīa in secretis mei
in a occultata s q̄d amplitudinē
p̄fundatus eo· nec sensus aut in
tellectus hominis ullomodo cōp̄
hendere uel intelligere ualeat·· ni
si q̄tū ei⁹ p̄missione mea concedit·
Qui autē acutas aures interioris
intellectus habet· hic ardentis
amoris speculi mei aduerba hec
audiet·· et a inconsciencia am
mi sui conseribat·

Terra uisio. tāe partis·;

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0249
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

Os
tē
ēc
udi

ēc ecce quasi in medio lon
gitudinis p̄dicte lucidę
paries muri designari ędi
ficii stabat uelut turris ferrea co
loris ipsi muro exterius inposita
latitudinis quatuor cubitorū et
altitudinis septē cubitorū in qua
conspexi quinq; imagines sin
gulariter stantes in singulo arcu
desup quasi turritim conū ha
bentē quarū prima respiciebat
aduentē sēda autē adaquilo
nē tertia uero adseptentrionē
et q̄rta adcolumnā uerbi dī in
cuius radice abrahā patriarcha
residebat ac q̄nta adturrim
ecclē et adillos hominēs qui in
ipso edificio huc et illuc discur
rebant Similitudo autē una
erat eis in hoc Singule earū ue
stitus erant solūmodo q̄si sin
gulis uestib; sericis et calciate
calciamentis albis excepta q̄nta
quę exomī parte armata inde
batur Sēda uero ētia erant
nudo capite dissoluta coma et
alba carentes amictu pallio Pri
ma autē ētia ac q̄rta indute
erant tunicis albis Dissimilitu
do ex hoc erat eis Prima imago
gestabat in capite suo pontificale
infula sparsis capillis et albis in
duta quasi pallio albo inferi in
duab; oris ipsius purpura contex
to Inde extera uero habebat lilia
et alios flores insimstra autē pal
mā Et dixit O dulcis una et o dul
cis amplexio ēt̄ine unę et o beata
felicitas inqua s ēt̄na p̄mia que
semp est mueris delicius ita tamen
q̄d nūquā possū impleri necessa
ria interiori lętitia que ē in do
meo Sēda autē indута erat purpu
rea tunica stans ut adolescens qui
n dū ē ad plenū uirilis etatis Et tamē
magne grauitatis Et dicebat O ve
n ūrebit horribilis inimicus scilicet
diabolus nec inimicus homo nec
hoc sēm de disciplina dī cui in
conspectu semp assisto Tertia uero
tegebat faciē suā alba manica
dextre manus sue Et ait O spurci
cia et oinmundicia hui sęli ab
scondite uos et fugite ab oculis
meis quia dilectus mīs natus ē de
puta uirgine maria Quarta autē
erat uelato capite ex albo uelami
ne capitis more mulierū et circū
amicta pallio croceo coloris In
pectore uero suo habebat imaginē
ihu xpi circa quā in ipso pecto
re suo scriptū erat Peruersa mię
dī nrī in quib; uisitauit nos ori

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0250
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

cus exalto. Et dicebat. Porrigo
manus semp ad pegrinos et egenos
ac ad paupes et debiles. atq; ad
gemitus. Quinta uero armata erat
galea sup posita capiti suo. induta
quoq; lorica et ocreis atq; fortis
et robustis. habens cuā in sinistra
sua clipeū ab humeris pendentē.
accincta quoq; gladio. et hastā
manu dextera tenens. Sub pedib;
autē ei iacebat quasi leo hians
ore lingua exserta extra ore ipsius.
et cuā uidit quidā hominēs quos
alii tubis resonabant. alii quib; dā
instrumentis lusoriis iocularitē con
crepabant. et alii diuersis ludis
ludebant. quos cadē imago simul
et ipsū leonē pedib; suis concul
cans. hasta quā dextra tenebat
aerrime transfodiebat. Et dixit.
Ymco fortē diabolū et ei odiū et
inuidia. atq; ei ospurcia. cū iu
dicib; fallaci deceptione. Sz; intē
dē edificiū uidi duas alias ima
gines uersus hanc eandē turrim
flammes. quarū prior apparebat
stans supra pauimentū ipsius edi
ficii quasi marcu igneo splendo
ris diuersis imaginib; maligno
spiritui interius dilacero. et con
tra p̄dictā turrim posito. altera
uero ipsi arcui exterius tamē
collaterali nullo arcu consistens
et ambe uidebicet inuidii adp̄sa
tā turrim aspicientes et inuidii
ad homines idē edificiū impug
nes et excutientes. Ysemus autē eam

cuā ipse seruas uestib; et uelat in
ligatura capitis albo uelamine
more feminco. ñ circūamictę pal
lii. induit uero calcia mētis albis.
Sz; prior carū habebat in capite
suo quasi triangularē coronā.
rubeam̄ ut rubeus iacinctus ru
beat in colore suo. induta quoq;
tunica alba. cui implicamenta erant
uiridi colore ubiq; distincta. Et
aut. Ymco moriens cū filiis suis
filio dī. qui exiuit a patre uenens
in mundū. predicatione hominū.
qui uerū redit ad patrē cū in
maxima erumna morientis mecu
et resurgens q; a mortuis ascendit
medii. ideoq; nolo confundi fu
giendo miserias et dolores hui
sceli. Altera uero indita erat tu
nica alba. Sz; aliq̄mulū pallidi co
loris. Et in dextro brachio suo
portabat crucē cū imagine sal
uatoris. caput suū inclinans sup
illā. Et dicebat. Hic in fans p̄ulit
multas miserias in hoc seculo. et id
circo uolo semp plorare et habe
re merorē p̄p̄ gaudiū cūcte uite.
in qua bone ouis ducende s̄ p no
bile filiū dī. Et uidi q̄d omnis p̄dic
te imagines singula uerba sua
p̄misterii di dicebant ad ammo
nitionē hominū. Tunc uerū se
dens in throno qui mihi hec oīa
ostendebat dixit mihi.
Per formidinē et constantiā
uoluntatis dī. diuine ui
tutis mutuo testamento lenitur

pullabam⁹·ſ;ibi ſc uclut ingnoran
tia colentiū· nō dū plenius ſuauē & dulcē guſtū p̄bebant·qa tunc tan
tū auſteritas legis delinquentes acrius corripiebat·poſtmodū au
tē p gr̄am di innoua legē plurimū fructū p̄ferentes·fortē ex p̄ſcitū ci
uū inamore celeſtiū eſurientiū· cū
ſūma dulcedine exhibebant·cū pri⁹
ut dictū ē quedā occulta oſtenſio
et ſignū futuroꝝ erat·ſcdm qđ etiā
miraculū hoc cū appoſitionib; ſuis
demonſtrat·Nā hec turris quā u
des quaſi in medio longitudinis
p̄dicte lucide· paruſ muri deſig
nat edificiū ſtamē·habet typū p̄
curſus uolumatis dī·quē incarnā
cione multis modis et diuerſis
ſignificationib; manifeſtata ē·ita
ta qđ dñs inſigno cōdē circūciſio
nis demonſtrauit legē et plegē
gr̄am euāgelii·quō fidē p̄palata in
fidei abrahā·ſurrexit unipſo etiā
circūciſio in miſterio uere p̄figu
rationis·quia p diuinā potentiā
inſtruxerunt ſe fortes uirtutes·
incipientes incodē abrahā quaſi
in medio longitudinis ſpecula
tuē ſcientie· duarū optionis can
tarū ſub mutatione firmiſſime
bonitatis ſupni patris·cū poſt
modū apte future erant p uolun
tatē dī·illud in figura p̄ſignan
tes qđ dñs facere uoluit priuſqm
hoc manifeſte oſtenderet inope·
Que ferrea coloris ē ipſiq; muro
exterius inpoſita·que ē iuſticia
dei fortis et inmutabilis·ſe in ipſa
ſpeculatiua ſcientia quaſi exteri⁹
oſtendens p circūciſionē·que ſe fo
ris carnaliter formauit·poſita cū
beatis uiris tib; in ſpiritualis
muri·que conſtituit dñs in hominib;
Et tecte turris ē lata dimiſſa
ſuper cubitū·qa uoluntatē dei
ipſe uir tutis operātē in homine·
poſita ſub extenſione quatuor
uentorū· regiōē corporaliter uidens in cor
pore·et a tuta dimiſſe ſpē cubitū
quia in altitudine ſeptē donoꝝ
ſpūs ſči tanta firmitas ē ut ſe ipſa
turris ita erigeret·qđ excelſa pdi
cet ecclā in incarnatione filii
mei p̄figurata in circūciſione
ueteris teſtamenti· Quod au
tē conſpicis in ea quinq; ima
gines ſingulariter ſtantes in ſingulo
arcu deſup quaſi turritū coniū
gabant·hoc ē·qđ in muri hac idē
in fortitudine circūciſionis pen
debant quinq; fortes uirtutes·ī
qđ ulla uirtus ſit uiuens forma
in ſemetipſa·ſ;ſolū modo p̄lucida
ſpecia a dō fulgens in ope hominis·
qua homo p̄ficit cū uirtutib;·quō
ipſe ſ opus operatus hominis in dō·
Unde ipſe quinq; uirtutes adſumi
in idē quinq; ſenſuū hominis
in hanc turrim poſite ſ·qua mul
to ‘hedo tangebant circūciſionē
abſcidentes abea in̄q̄tatē·ut q̄nq;
ſenſus hominis in ecclā circūcidun
tur·p baptiſmū·ſ;tam in hominib;
ñ operantes p ſemetipſas·qa homo

cū illis opat̄ et ipse cū homine sicut
cet̄a quinq; sensus hominis n̄ opan
tur ꝓpe ſ; homo cū illis et ipsi cū ho
mine ita unusq; fruchū faciens
et s̄ singulariter maximo studio de
suadamas unsingulari scilicet sta
tura magistru turrim apicē ha
bente id ē ꝑfectissimē et bene cōposi
tā dignitatē uirtuose constantię
et prima imago respicit adoriēn
tē qua uirtus illa ꝑspexit adfiliū
di planctu amoris unq̄ndoq; uc
nit hoc apte loquens de ḡna u
ta q̄d crucifixio habuit mabscon
so Secda aut̄ uidet adaquilonē
quo ipsa consideraut̄ parte ori
ens ex parte occidens et parte aq
lonis in magna disciplina aspici
ens addin quasi adoriendē dedig
nando inconuenientia indiscipli
nata lasciuię scilicet q̄d ds̄ n̄ habe
bant mucrone despicien
doq; q̄d lex dī digne n̄ habebat̄
in ppso illo q̄si maquilone Tercia
uero uidit adsepultionē qua
illa fortissime ꝑsistit supflua
fornicationē despiciendo ea et se
metipsa ab illa purgando legali
institutione Q̄rta aut̄ uerit̄ ad
columnā uerbi di in cui radice
abrahā patriarcha residet quo
ipsa uersa fuit adherens incarna
tioni filii di quā uidit infunda
mento abrahā tenere cū ꝑsigni
ficatione mirę ꝑfunditatis arie
te pendente inspinis Quinta uero
respicit aduersum ecclę et adil

los homines qui in ipso edificio huc
et illuc discurrunt q̄a illa exercit
se uictoriose destruere omnē inius
ticiā quę orta ē in eadā respiciens
ad fortitudinē ecclę uictoriose
pugnat contra uicia diaboli et ad
homines qui in ea diuersa uarie
tate mortū discursum ostendens
eis in putrescendo hodie di uoues
iusticię et ꝑseuerent Quod autē
similitudo una ē meis hoc ē q̄d
pari deuotione dīm colunt in opib;
hominū Nā singule earū uestis s̄
solummodo q̄si singulis uestib; seri
es q̄a unaquaq; earundē uirtutū
habet in se dulcedinē et suauitatē
quib; nullatenus grauant nec con
stringunt homines ſ; ut suauiter
balsamū sudat de fructe suo sic
mollit opat̄ dulcedinē celestis reg
ni in humanis mentib; sine sorde et
duricia iniusticie et s̄ calciat cal
ciamentis albis q̄o recte sequunt̄
iusticiā meā in albedine celestis
regni transeundo subiectionē dia
boli et omnino conculcantes uesti
gia ei in hominib; S; q̄nta uirtus
ex omni parte armata uidet q̄a
ipsa ꝑspicit ad ecclām in qua for
tissime pugnat aduersus diabolica
uicia ꝑficiunt̄ extendens in ea
ubiq; uictoriā suā cū ꝑciosissima
armatura quę ē inuictissima
fortitudo dī quę ꝑtranseundo
occidit omnē iniusticiā in con
fusione diabolicę fraudis Q̄d
uero sedā et tertia s̄ nudo capite

.iiij.

dissoluta coma et alba·hoc ē q̄d
nullū supplicū laboris·nec onus
diuiciarū·aut concupiscentię si
bi imponunt pamore meo·s; nu
do capite idē apta conscientia
sua apparet in omne occultū suū·
ardentes semp in dilectione mea·
cū omnē confusionē et lasciuā
concupiscentię carnis de se abici
unt·hoc incipientes malibus crim
bus q̄d ē clamas mus bona opa de
sideramus·et carent amictu palli
orū·quo a sę piciunt mortes paga
norū cū impudicicia et spurticia
diaboli·et cū omnib; curis seclari
bus·quia sapientia huj mundi
stultitia ē apud dm·Prima quoq;
et tertia acq̄rta indumenta amicti al
bis·q̄d ē apphensio innocentię·
p̄figuramus incarnationē filii
mei cū suauitate castimus·qui
mortu subtraxit hominē·indu
tus cū una in saluatione·Quod
autē dissimilitudo ē eas·hoc ē q̄d
alis earū uicissim ē in dono spūs sci·
cū uirtus hec habet hoc instrumē
tū animę et uirtus alia illud·unū
tam studiū exercentes indo·ma
q̄d celestis ierlin p̄fecte construat
cū eis·quia ipse s opus q̄d hoies
opant p q̄d addm puenimus·

·v. Vnde hec prima imago desig
nat amorē celestē·quia ipse
p̄omni cura mē debet homini
bus·gestans in capite suo pomi
ficalē infula sparsis capillis et
albis·q̄a ualde coronata ē in
sūmo sacerdote ihu xp̄o et in sū
mis sacerdotib; ueteris testamē·
et milis qui ide filio di dixer·
unnā dirumpes celos et descende
res·stans denudans capillis sine
mulieb̄ ueramine capitis malbe
dine apparentib; p̄figurans meis
q̄d sacerdotale officiū denudan
du erat coniugali officio·maduer
tu ipsius filii mei·qui imitandus
ē a sacerdotib; suis in castitate p̄p̄
salutionē·q̄a ipsi p̄fectissimo et
lesu amori sic semp adherere de
bent·ut excruciant prauos mores
hominū a contagione peccati·et a
ra et candida pars exteriores in
spūali dono di·Que cuā induta
ē quasi pallio albo·inferius in
duab; oris ipsius purpura con
texto·hoc ē q̄d ea circūdedit gra
di malbedine tentatus·subtexa
et ornata infinib; puchonū sua
rū cū decoris ornamus carnis·
quia cōp̄hensio diuine gr̄e in ē
debet termino uni cuiusq; bom
opis·constans in duab; partib; u
delicet in uirtute dilectionis di et
hominis·Q̄d uero in dextera sua
habet lilia et alios flores·hoc ē·
q̄d in bono ope habet candida
p̄mia liliq; cū uite·et clarita
cū luminis·et alios scitatis flos
culos qui s sodales sui·qui se illi
coniungunt celesti amore·Sed
q̄d in sinistra sua gestat palmā·
hoc ē q̄d ipsa in recordatione mor
tis habet palmā ascendentē de

occulto beate uirginis cū qua morte
quasi torrentib; lapidib; obruit
ur eā declarat uerbis suis ad
filios dī ut supra dictū. Secūda
autē p̄tendit disciplinā quō p̄
amorē celestis uite ornatur constric
tio carnalis concupiscentie indis
ciplinā magne commotionis. Que
undiq; ē purpurea tunica quia
circūdata ē legis mee et mortifica
tione carnis in hominib; q̄d ē ex
emplū filii mei impurpurato in
duimo ut idē filius mis exiuriose
natus ē in carnem. que omnimo
do opata ē in ipso. Stat enā ut ad
olescens qui n dū ē adplenū uiri
lis etatis s; iam magne grauitatis.
quō disciplina semp ē in puerili
tumore ut puer ē in constrictione
timoris magistrū suū sub magi
stratione. unde et ego omīps semp
magistr̄ sū discipline. quia ipsa
mihi ē quasi ñ utilis. quō ñ unic
ē potuis mi officio p̄prie uolunta
tis suę s; semp fidelitr timere in
magna districtione reuerentie.
sicut enā ostendit in supra dictis
uerbis suis. Tercia uero declarat
uerecundiā quō p̄ disciplinā sur
git pudor uerecundię a se fugans
confusionē peccati. Qua p̄p̄ te
git enā faciē suā alba manica
decore manus suę. qua purgat
interiorē conscientiā suā quasi
faciē anime fugiens a formicatio
ne et a pollutione diabolica. se
defendens candida ueste inno
centie et castitatis. ea habens in decen
ra q̄d ē in saluatione opis sui. quō
ipsi potenter adhereat contēptus
·vj· omīs spurcicie satane. q̄m omīm
abiecit de se. ut eā declarat inp̄
dictis uerbis admonitionis suę. ·vij·
Quarta autē significat miam
quia p̄ uerecundiā eleuat se
adegritus uirtus midię cū eā in
corde cōmu patris ē ucra midia gr̄ę
et. quō ipse p̄ea hoc ordinauit in
antiquo consilio suo. q̄d primū
ostendit midiam abrahā mercū
sione educens cū dona sua et p̄
cipiens ei ut circūcideret ipse et
genus sū. q̄ndo illi demonstrauit
magna mirabilia inuicta trinita
te p̄ que et filiū suū p̄nuncians
erat in figura. q̄d uerū ē illa mia
quā idē abrahā p̄signauit offe
rens ysaac. et ē uelato capite et
albo uelamine capitis mortui
ebri. q̄d ē uegñ et inimicū saluato
ris quasi capite miseratus. p̄dinas
animas de exilio mortis reducen
tis sub candore pu uelaminis.
quō albas facit animas et homi
nē fulgentē dū cooptus fuerit
cū midia ado. q̄a illis hominib;
qui dīm indignatione habent.
dū adhuc in peccatis s̄ his fulget
post illatā sibi celitus midiam ut
radius solis in blanda suauitate.
quō midia in mulierebri p̄sona fe
cundissima matr̄ ē animarū de
p̄dictione. Nā ut mulier̄ optica
pit suū. ita deprimit midia mor-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0255
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

tē animarū· Et sicut mulier suaui
or ē uiro· sic ē mīdia suauior rabi
da insania criminū ininsania
peccatoris prius quā cor ei⁹ uisce
raliter ado· sicut et eadē uirtus in
mulebri forma apparet· quā in
femina castitate clausa uirgi
nea materia surrexit inuenire
marię suauissima mīdia· quę sēp
erat obumbrata inparte· donec
pater eā uisibilē ostendit pspīm ·ix·
scīm innuero uirginis· Et circūa
micta ē pallio crocei coloris· qa
circūdata ē splendidissimo sole
q⁹d ē signū filii mei fulgentis de
celo inmundū sicut solis splen
dor intrā· quo idē filius mīs ue
rus ē sol illuminans mundū cū
sēficatione ecclę· Quod uero in
pectore suo habet imaginē ipsi⁹
unigenīti mei· hoc ē q⁹d inpectus
mīdię inclinauit eundē filium
meū· dū eī misi inuterū marię
uirginis· Vnde et circa eā inpecto
re eiusdē uirtutis scripturā ē· Per
uiscera mīdię dei nr̄i inq̄b;
uisitauit nos oriens ex alto· Quid
ē hoc· Quia ubiq; incarnationis
potestatis mee demonstratē in
secreto secretę pectoris mīdię·
q⁹d filius mīs ueram mīdia ē· Quo
modo· ist pdictū ē in uerbis ha
charię serui mei uidelicet dicen
tis· Per uiscera mīdię dei nr̄i· inq̄b;
uisitauit nos oriens ex alto·
Hoc tale ē· Per uiscera pietatis mię
saluatio ē· qa absconsū incor
de patris erat ut uiscera manent
in homine q⁹d filii ei⁹ in fine tēpo
rū incarnarent· ubi uisitauit dś
homines· Quomodo· Et dicit saluet
pane qui filius ei⁹ ē natus in carne·
ex maria uirgine· qui uterus ex
alto idē de corde patris exiens
pbuit maximā querimoniā· se
mīdiam· sicut eiā ipsa uirtus
in supra dictis uerbis suis filios
dī alloquit· Quinta uero ima
go pfigurat uictoriā· quo post
mīdiam quā ostendi in circūci
sione filii mei uolens mittere
in mundū· et exit se uictoria in
eadē circūcisione· ita procedens cū
maiore uirtute usq; ad filiū meū·
atq; cū ipso in nouissimū diē· Nā
in filio meo supauit antiquū ser
pentē· qui sup caput suū exultat
se humanū genus rapiens pmit
te nequicias quib; illud cōprehen
dit quasi incatena sua· cū eisdē
nequicias uniuersus mīs deuicit
pōna bellicosa arma· quę surrexe
runt in incarnatione ei⁹ floris
omnii uirtutū· Quid ē hoc· Post
mīdiam surgit uictoria· cū se
ipsū homo deuincit et alienat
uicia· Quo m· In pdictis uidelicet
quinq; uirtutib; primus ē amor
celestis· scilicet in hoc q⁹d homo
sese et agnoscit dīm· diligens eū
sup oīa· Deinde causa illius fi
dei ligatur· idē homo in legē
disciplinę· de qua ipse cōpescit
crimina peccandi· pbonā et rec

tā uerecundiā· Inbis ergo trib; u
rib; iustificabit̄ homo in corde suo·
sic inspiciens aliā rē quę ē angu
stia ꝓxumi sui· quę ꝓcurabit in om
nib; necessitatib; cū ut sc· Vnde et
mox surgit homo fortissimus m
ls cū bis trib; utrib; unquib; ꝓfect⁹
ē unīre sua· imitando immidia
filiū meū uerū samaritanū· sic in
uictoria ꝓuansiens ures diaboli
cū armis uictoriosissimar̄ utru
q; cū se ipsū unxit et ꝓximū suū
regit· in ipsis utrumq; occidens
omne malū· abiciendo uidelicet
supbiā quę adā expulit de para
diso· et cadē utrus armata ē ga
ta sup posita capti suo· quia ho
mo pleno celesti desiderio addīm
qui ē caput omniū suspirare de
bet· ut salutē consequat̄ cōnam·
Induta ē quoq; lorica· ut homo
resistat diabolo· constringens in
iustitia uoluntatē carnaliū desi
deriq; suoq; inuicto timore et cū
iusto timore subiectus dō· fidelit̄
meditans districtū iudiciū ē· ut ꝓ
me cōmonuis dicit psalmista da
uid· Illuxerūt coruscationes tuę
orbi terre· cōmota ē et contremuit
tra· Hoc tale ē· effulserūt mirabilia
et secreta tua odīc cunctoq; et mi
rifice apparuerūt· Quomodo· ut
choruscatio quę ex parte uidet̄
et ex parte occultat̄· quō misteria
tua nunc intelligumur· nunc au
tē nescimus· Nā ñ ē gens diffusa
in latitudine mundi orbis q; in uo
luntate tua mirabiliter creatus est·
quin adeā nom̄ glē tuę· et potēn
cia maiestatis tuę diuersis modis
et admirandis signis mirificet ꝓ
ueneris· cuā si cā lum̄ fidei et ue
ritatis ñ diu ꝓfecte adsalutē sui
illustrauerit· Qua ꝓpter homo
in magnis suspiriis cōmonuis auer
tat se a uoluntate sua· desideriq;
concupiscentias suas uincendo u
delicet supnū iudiciū· quia ipse
prius uiā ueritatis a dib; ambulans·
sumens imprudenter oblitus erat·
cū nunc sapienter redit ad se· Est
autē ꝓfecta uirtus indita ocreis·
ut recta uia sibi denunciata· effu
giat timeria mortis ꝓ castigatio
nē corporalē· Induta ē et ferreis
circubeis· quatinus effugiat opa
diaboli ꝓ circūcisionē mentis· et
ꝓ rectissimā fidē· ita ut in dīm et
dat· sic euadens laqueos truculen
tissimi inimici· Habet etiā insim
stra sua clipeū abbumeris pendentē·
quō in simstra parte quę ē diabo
lica pugna contra hominē· circū
data ē grā fortissimoq; ꝓceptoq; di·
quib; homo tanta fidei fortitudi
ne circūdet̄ et defendat̄· ne diabo
lus cū corrūpat suasionib; suis·
et ne ipse homo se subiciat inimi
citie ꝓ chione di abbumeris cir·
cūdatus· quō gra di adherere et
ut fortitudo animę addīm· inli
gamina dilectionis di et ꝓximi· et
accincta ē gladio· qa homo debet
se constringere castigatione cor-

hoc faciens ē fœnissima pace dñi que uera est iustitia ymi nequissimū certamen

poris manifestant sermonis dñi et
ase et abalus abscidens inquinatē
Hastā quoq; manu dextra tenet
q̄d ē ut homo cū fiducia sit au
dax indo superare omnē spurci
cia diaboli et hominis q̄d dif
ficile de bellari potest nisi adiu
torio dñi Q̄d autē subpedib; ei
iacet quasi leo hians ore hic ē di
abolus quē uictoria pedib; recti
tudinis unc et uestigia pstrauit
cū ide satanas acerrima et arma
tissima crudelitate hians deglu
tire genus humanū Lingua ei
extensa exorta ipsi est exitiosa
tio q̄ qua tribili iniquitate pu
tabat omne genus hominū ab
ada peccatū omnino deuorare x
et q̄d eā subpedib; ei iacent
uelut quida homines bi s sub
agitant et corpores fistule diabo
li quę se flectunt ad inicia omīs ma
li quas ipsa pessima libido dirige
pedens iniusticia qua eide pue
se machinationes induersis mo
rib; subdunt diabolo illi famu
lantes Quę alii tubis resonant
quo bachantē sonitu omniū ma
lorū et insaniunt etiam flagitan
te nūc odio habentes iustitia dī
genus scilicet sup genus hoc faci
ens in magna superba Et alii quib;
dā instrumentis luxoriis iocularib;
concrepant qua fallaces s illu
sionib; famasticis addiabolū pu
nentib; et quo pronaces s inor
tuosa lasciuia demonis inuiden

dñi Alii quoq; diuersis ludis lu
dunt quo uersantē in diuersitate
et spurcicia uitioq; que secūm libīa
uoluntatis sue ut excogitant in
semetipsis et pinsidias diabolicas
adimplent et hos oīs cadē imago
simul et ipsū leonē pedib; suis con
culcat qua nimio hodo oīs has
uanitatis arcui pplī et suasiones
satane comittit iniusticia dī Sed et
hasta quā dextra tenet eos aperit
transfodit quo p fiduciā et auda
cia addm fortissime transfigit
supando et uulnerando in doloribus
has oīs immundicias qa adō de
ludunt et adnihilū deputant ut
ipsa eiā inp dictis uerbis admo
nitionis sue demonstrat Sed
q̄d intra idē edificiū uidet duas
alias imagines uersus hanc eandē
turrim flammas hoc ē quod intra
opus illud q̄d celestis opator ē pfi
lii sui pala eū ostendens in aqua
ope qui mercurii cisione ostensus ē
in obumbratione duarum
surrexerit q̄d ē exemplū xpi in
una et sequi uestigia ei in altera
obuiā p cursu uoluntatis dī max
ima formidine et reuerentia
apparent quia in se ipsis decla
rant fructū qui p figuratus ē in
circūcisione Et prior carū appa
ret stans supra pauimentū ipsius
edificii quasi marcu igneo splen
dorib; diuersis imaginib; malig
norū spīuū interius de picto
et contra p dictā turrim posito

qua cade urtus pficit mrcmis
rcb; cas conculcando mbonam
patris cu diligent pranstit de
sideria carnis mexemplo filn di-
Quomodo. Qua mmulta tolera
ua pranstit aduersa mundi for-
mar examinata et excribrata m
arcu idē mexcellenta sclaris po
testatis quę igna ē mrrore de
rerrenis supbię qua diabolica
turba subsequit mrrora am
mę sclarū desideria carnalia di
ligentū adtrahens suę uoluma
tu cu qua idē arcus pū qua pcm
tā mmultis modis mūdū oppo
nat se rusticę repugnans uero
testatio qd edificatū ē mdo
quę tam oma supat uictrix ur
tus padiuorū di mbonis ho
minb; quā us multū mpug
nant et fam grat abnsidnis ma
lignorū. Altera uero ipsi arcu
excertus tamū collaudalis m
nullo arcu consistit quo cū pri
or urtus tu mida pcurstant pa
cant deumeat quę ipsi multas
penas mulnt; pcdit urtus bę
foris tande pcurrata quia de
penis quas illa pulit hęc quasi
extra tande pcurstant orta ē ra
bie ei effugiens sed tamen iuxta
ea qd ē recordatio crūnarū uno
origine duxit sine depssione ar
cus consistens quo libera ē apo
testatis hui sęli pala crucis xpi
baiolando. Qd aut ambe mūdū
adpfata turrim aspicium hoc
ē qd ipse s plenū opus pfigurami
mpcursu uolumatis di mercū
asione uocris testamū. conside
rauis immū radicis suę maiores
tam ede immo suo qd mercū
asione habuert. exastimus qa
fulgens opus pcellit inceptionē
doctrinę imūdū ea aspicientes
ad hominis ide edificiū inuan
tes et excusas qd ē admonitio
earū inspū scō adpplos q addin
muta legis iustitie ambulant
et adillos qui s merimmib; dia
boli uolentes recedere de ua iu
sta unde exhortam abeis ut cas
mbono immicū. V ctus s :xj.
ea ipse seruis uestib; qua ha
bent suauitatē illā ut homo n
grauet mindignatione laboris
pfectionū. et s uelut mliga
tura capitis albo uelamine mo
re femineo quo iustū ē ut ho
subiectus sit do capiti suo. ipsi
mem suę magistr circūponens
incandore dilectionis ea ut
eū ingaudio et lętitia amplec
tatur sicut mulier uirū suū
habebit mbonore timoris et
amoris ut constituit ds. S; n s
circūamicte pallius qua ca
rent omi sollicitudine sclari-
se tamū declinantes post illa
quę s ętna mdo mutua fuisse.
Indute s autē calciamus albis
quo lucent immeris; iusti
cię palbedinē fidei inmib;
hominū ut et ipsi seqmur

uestigia exempli earū. Prior au-
tē imago designat paciemā. qua
illa surrexit incorrū abrahe. qđ
ē inceptione obediendi cū obedi
uit. dō significante meritēcisione
primū sonū obedientis post casū
ade pēcurrentē opamē obediemā
inuero uerbo qđ ē infilio dī. uso
nus uerbū pēcurrit. insequentio
nali parte uidelicet obposita neq
cuis ex inquietudini antiqui ser-
pentis. ex habet incapite suo quasi
triangularē coronā. rubentē ut
rubeus iacinctus rubet incolore
suo. quō inprincipio ītus fideliū
hominū pfidē sēc uincatus ualde
coronata ē. qui carnē suā contem
nentes pamore di et uera fide san
guinē suū fundere ñ dubitant. qa
et filius di apparens incarne mor-
tē deuicit cū rubore sanguinis su
pquē ecclā decorata ē. quasi cū no
bili rubente iacincto indecore suo.
Induta ē quoq; tunica alba cuius
implicamenta s̄ uiridi colore ubiq;
distincta. qa sibi induit uestimen
tū opis dī inalbedine ppetui lu
minis ornatū scilicet inimplicam
tis suis. quę s̄ et unine et gemmis
dicemus oqñ do uenia adaspectū
ueri luminis. qđ desiderū felicit
mpsemus uita habebit inadobum
brato exemplo pqđ decoramur.
ipse aduersitates fidelium minui
mitate animę multis calamitatib;
distinctę. ppt̄ dim inpaciemia hec
oīa sufferemus. ut eā cadē ui-

tus declarat mpdictis uerbis suis.
Tertia uero imago pendit ge
mitū. quō p̄ patientiā comfa
riorū elenat se inelectis meis gemi
tus recordationis unę surgens ad
monitionē meā. ut de corde meo
filiū meū mali. ppt̄ gemitū ppli
mei. Nā pplę mīs inuitem et innouo
testamento habebat & habet hanc
recordationē ītus quā gemitus
cōprehendit inlaudabili ornatu
suo. quō ipsa uera compunctio cor-
dis ē. Prior. qđ enā stat insequen
trionali plaga. ut repugnet disso
lute immundicię diabolicarū in
fidiarū. et induta ē tunica alba
s; aliqñ nisi pallidi coloris. qa
circūdata ē bonis opib; incando
re fidei turbulentū tam pallore
ostendentis. quō semp suspiria et
fletus habet; pēnia felicitatis. Qđ
autē indextro brachio suo por-
tat crucē. cū imagine saluatoris
caput suū inclinans sup illud.
hoc ē qđ indextera idē intecta
parte fortis opis sui amplectit
passionē eiđē filii sui. toto desi
derio intentionis suę ambulans
et se inclinans ad eū. imitando
ipsū indoloribus. et crucifixum sicut
eā insupra dictis uerbis exhorta
tionis suę demonstrat. Vnde u
det enā qđ oīs pdictę imagines
singula uerba sua ymisterii di
cunt ad admonitionē hominū.
quia inomnib; uirtutib; dulcissi
ma suauitate pietas dī docet ex-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0260
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

bortando meritis ppl̄ę ut dimit
tant malū· erigentes se ad bonū·
Qui aīm̄ acutas aures intrioris
intellectus habet· hic mardemx
amore speculi mei aduerba hec
ambedū· et ea inconscientia animi
sui conscribat·

ultra p̄dictā turrim p̄cursus uo
luminis di·s; cubito uno infra an
gulū qui respicit adseptentrio
nē uidi quasi columnā calibe
coloris p̄fulgentē lucidę parti muri
ei⁹dē edificii exterius apposita
ualde terribilē aspectu· tantaq; mag
nitudinis· ut mēsurā eī nullom̄ dis
cernere posse· et eadē columna tres
angulos habebat abimo usq; ad
sūmū quasi gladiū acutos· quoz
primus respiciebat adorientē· secūs
dus ad septentrionē· tertius admē
ridiē· exterius ipsi edificio aliq̄n
tulū communctus· Exangulo autē
qui respiciebat adorientē· pcedē
bant rami a radice usq; ad cacu
men ei⁹· iuxta cuius radicē uidi
imprimo ramo abrahā sedentē·
in secdo uero moysen et in tertio io
sue· ac deinde reliquos patriar
chas et ppl̄as eta sursū singulos
in singulis ramis ordinatē· sedē
tes· sedēm tēpus quo in hoc seclo si
bimet successerant· qui se omēs con
uertebant ad angulū eī⁹dē colum
ne qui respiciebat ad septentrio
nē admirantes ea que in spū fu
tura uidebāt in ipsa· Inter hos
duos angulos unū scilicet ver
gentē adorientē· et alterū ad
septentrionē erat antē facies ip
sorū patriarcharū et ppharū
eadē columna a bimo usq; ad
sūmū quasi tornatilis et rotun
da plenaq; rugarū· ut de arbo
ris cortice solet germen pullu
lare· Ad secdo uero angulo respici
entē ad septentrionē eximie splen
dor· mire claritatis· se extenden
tes et reflectentes ad angulū qui
respiciebat admeridiē· et in eodē
splendore imā magnā lauacri
nē se diffundentē conspexi apl̄os·
martyres· confessores et uirgines·
atq; alios plurimos scos· in mag
no gaudio deambulantes· Tertius
uero angulus qui respiciebat
admeridiē erat in medio latus
et exterius· immo antē et in su
mitate aliquantulū gracilior·
et constrictus· secūm modū arcus
qui extendit ad sagittas iacien

daſ. Incacumine aut cꝫde co
lumne udi tamꝫ clarnatē lu
mnis ultra quā humana lingua
effari possit. unqua apparuit
columba habens more suo radiꝫ
aurei coloris multo fulgore m
candē columnā radiantē. Cuiq;
illinc aspicere audiui uocē de celo
magno tonare me redarguentē
et dicentē. Qd uides diuinū ē. Ex
qua uoce ita contremui. ut am
plius illuc aspicere nō auderē. Ili
di cuā tunc intra p̄dictū edificiū
uidi quanda imaginē coꝝ hac
eadē columna sup pauimentū
eiusdē edificii stantē. et aliq̄ndo
ipsā columnā. aliq̄ndo cuā hoies
illos qui in ipso edificio discur
rebant inspicientē. Eadē aut
imago tam fulgoris et clarita
tis erat ut p̄ nimio splendore qui
ipsa lucebat. nec facie ei⁹ nec ue
stimenta quib; induebat consi
derare ualerē. Excepto qd tamē
ut credo. uirilis informa appa
rum hominis. Et erat ea conspicu
pulcherrimā multitudinē angel
icā formā et alas habentē. et in
tanta ueneratione stantē ut ea
ea timerem et adhugerem. Sz; aut
facie ei⁹ uidi aliā multitudinē
inhumana forma et tenebrosa
ueste apparentē. Atq; in multa
constrictione timoris stantē. Et
p̄dicta imago inspexit hom
nes illos qui de mundo uenien
t; ex eodē edificio noua ueste

induebant. dicens unicuiq; ex
consideratiōi qd indui
sti. et noli obliuisci creatoris tui
qui te creauit. Cuiq; hec admirant;
ille qui sedebat in throno mihi
mihi dicebat. Verbū dei p̄ qd
oīa facta s̄ ipsū aute tēpora ex
corde patris geniti. s; post infi
ne tēporū ut uerius sci p̄ dixerant
ex uirgine in carnatiōi quā ins hu
manitatē assumeret. diuinitatē
tamen nō deseruit. s; cū patre et
spū scō unus et uerus dꝫ existens
mundū sua dulcedine dulcora
uit. ac eū suę claritatis fulgore
illustrauit. Qua p̄pter et hec co
lumna q̄m ultra p̄dictā turrim
p̄cursus uolumatis dei uides de
signat ineffabile misteriū uerbi
dei. qua in uerbo idē infi
nito dei impleta ē omis iustitia no
ui et ueteris testamti quę fidelit
credentib; hominib; euidenta s̄
p diuinā inspiratiōnē ad salutē
ipsoꝝ. cū idē filius supni patris
ex suauissima uirgine incarna
ri dignatus ē. qa postq̄m p p̄cur
sū uolumatis dei in initio creatiō
nis se uirtuose uirilis ostē
derunt tunc cuā declaratū ē in
acuta iustitia misteriū uerbi dei
insinuatū uidelicet p sonū patri
archarū et pphetarū qui p̄dixe
runt ipsū uerbū cū oīi iustitia
manifestandū et cū oīb; admi
nistratiōnib; dō subiectis. atq;
cū maxima austeritate quę tūc

gnt in eidem̃ iustitiã dñi nullã
iniustitiã dimittem̃t illesã ẽn
abscidat cã in legalib; p̃ceptis
Sed cubito uno infra angulum ·iij·
qui respicit ad septemtrionẽ
stantẽ· q̃d ẽ inhumano et singu
lari cursu p̃cellens uicinitas que
sunt de patriarchis loquentib;
acutã iustitiã eid̃e uerbi dñi in
significationib; suis usq; ad le
gẽ· quasi insep̃tentionali par
te diabolo repugnantẽ· Vnde
et calibet coloris ẽ· p̃ parte lucide
parti muri eid̃e edificii exteri
apposita· quia inuicta ac in
superabilis ẽ fortitudo uerbi dñi
cui nullus resistere ualet p̃ in
anẽ rebellionẽ aut p̃uise· superbiã·
ita q̃d etiã speculamur sciemus
p̃munitiones et actiones iustitie
ide· antiqui patris quasi extre
mus coniunctu erant· n̄ dñi infixi
igniti et p̃fecto opi· se in filio
dñi erigenti· q̃d ipsi tamẽ inex
territe sono uerbo; suo; p̃monstrabant· Est quoq; ualde
terribilis aspectu· quo iustitia
in uerbo dñi metuenda ẽ humane sciemus inimpio iudicio in
iusto; iudiciũ sedm semetip
sos solumm̃ iudicantiũ· Tamẽ
ẽ etiã magnitudinis ac altitu
dinis ut mensurã eã nullomodo
discernere possis· quia ipsũ uer
bũ filius scilicet dñi· in magnitu
dine gle sue et inaltitudine
diuinitatis sue oñs creaturas
sup excellit inp̃ma manifestan
tia ut hoc nullus hominũ in pu
ritate carnis adp̃fectũ possit
considerare· Quod autẽ cadit ·v·
columna tres angulos habet ab
imo usq; ad sũmũ q̃si gladiũ
acutos· hoc ẽ q̃d circumcisi et no
bilis in gra formudo uerbi
dñi· qua uetus testamentũ p̃signa
uit immouo declaranda manife
stauit p̃ sp̃m sc̃m ut ita medicina
acumma· idẽ antiqua legẽ et no
uã gr̃am· atq; enudationẽ fide
liũ doctor; inquib; sẽs homo q̃d
iustũ ẽ op̃at· ab imo uidelicet
inceptionis sue ut in imo cũ bonũ
incipit ita sursũ tendens ad p̃fec
tũ quasi ad sũmũ· cũ hoc consũ
mat· quia omne q̃d iustũ ẽ fun
et ẽ & p̃manet in ẽtnũ inacuta
ditant que oña penetrat· ita q̃d
nulla potestas potuit constare in
malicia sua· q̃m unit denuncet
sue pietatis gra· Et primus ·vj·
angulus respicit aduentẽ· q̃ ẽ
primus ortus inceptionis cognos
cere dñi in diuina lege· ante p
fectũ diẽ omis iustitie· Secundus
autẽ ad septemtionẽ· quo post
inceptionẽ bone et institute opa
tionis euangliũ filii mei et alia
p̃cepta immediate surrexerit· con
tra partẽ aquilonis· ubi omis
iniustitia orta est· Tertius uero
ad meridiẽ extenditur ipsi edifi
cio aliq̃mulũ coniunctus· qui
ẽ roboratus op̃ib; iustitie p̃fun

da et exquisita sapientia primi
patriū magistrox̄ pcalorē spē. sēi-
qui obscura integr et ppheta
apuerūt. et qui in caligīs ostēn
derunt germē q̄d fructuosū fe
cerunt ad intelligendū. tangen
tes exēplorē materiā scripturarū
in ope bonitatis patris. et suauit
rimantes mica mistica signi
ficationē. Quod autē exan
gulo qui respicit adorientē p
cedunt rami a radice usq: ad ca
cumen ei⁹. hoc ē q̄d mortui cog
nitionis dī plegē iusticie quasi
in angulo orientali apparuerūt
rami tēpora scilicet patriarcha
rū et ppheta rū. quia illa acuta
columna diuinitatis hec oīa ex
tendit ab initio radicis. idē bo
ne inceptionis in mīb; declinx
suox usq: ad cacumē ei⁹. q̄d ē usq:
ad manifestationē filii hominis.
qui oīs iusticia ē. Vnde et ea
iuxta ei⁹ radicē uidet in primo
ramo abrahā sedentē. quia p
acutissimā diuinitatē exspira
bant. hoc tēpus q̄d primitus
ortū ē in eo dē abrahā. cū quie
ta ītx relicta patria sua obedi
ens dō. insedō uero moysen.
quō deinde planitatio surrexit in
inspiratione dī. initio data. le
gis pcandē moysen. in p̄ signifi
catione filii altissimi. et initio
iosue. qa ipse postmodū habuit
spīm hunc a dō ut consuetudinē
legis dī confirmaret. robustiorē
in p̄cepto diuino. Ac deinde uidet
reliquos patriarchas et ppheta
rum suos singulos in singulis ra
mis ordinate sedentes. secūm tēpus
quo in hoc seculo sibimet succedentes.
quō inuno quoq: tēpore subse
quentiū patriarcharū et ppheta
rū. exspirauit dns suos ad altiora
dinē p̄cepto suo uniuscuiusq: sin
gulare germē. cū ipsi in diebus suis
disposite et ordinate mostrassent
sibi iusticia quiescebant. diuine
maiestati subiecti ut in
tēporibus suis uementes eam.
Et hi oīs conuertunt se ad an
gulū ei⁹dē columne qui respi
cit ad septentrionē admiramur
ea que in spū fixura uident in
ipsa. qa oīs admonuit spūs p
spīm sēm se uertere et uidere ad
euangelicā doctrinā formidi
nis filii dī. diabolo repugnantis.
de incarnatione ei⁹ loquentes
et admirantes q̄d ipse uiuens ex
corde patris et de uirgo uirginis.
in magnis mirabilibus se ostendit
in suo ope et sequentiū se. qui ip
sū in noua grā mirabiliter imi
tantes educa conculcabant. et
ad dīnox gaudia fortiter ambula
bant. Sed q̄d inter hos duos
angulos unū scilicet uersus ad
orientē et alterū ad septen
trionē ē amnis faciē ipsox patri
archarū et ppheta rū eadē co
lumna a bimo usq: ad sūmū
quasi tornatilis et rotunda plena

rugarū ut de arboris cortice
solet germē pullulare. hoc ē qđ
unā bonas sūmittamus indelebi
lē manifestā cognitionē mē-
e subsequentē doctrinā filii
mei lauit pupū pfigurationis
manumab; antiquoꝝ patrū intel
gib; meis cōmonitionū unicū ver-
bū qđ ē filius mūs a primo electo
usq; ad ultimū sēm unius ecclie
uel natura circūornatus. quia
ipse oīa instrumēta sua bene
cōposuit ac limauit. scilicet p
uolubilē grām omnib; se pūs ma
nifestans. ut pfigurabat in tru
gis circūcisionis que fuit umbra
futuroꝝ mappositis significatio
nib; pauli ternarū legis inse haben
tis rectissimū germen lauens sū
me & sēissime incarnationis.

Quod uero a sedo angulo re
spicientē ad septentrionē ex
ii splendor mutē clarius. se ex
tendens et reflectens ad angu
lum qui respicit ad meridiē. hoc
ē qđ ab altero nouo scilicet testa
mento diabolo opposito. exeunt
uerba filii mei que egrediunt
de me et reuertunt ad me. quia
emicant sole incarnē qui idē
filius mūs ē. fulget lumē sēe euāgii
inpdicatione eē. ab ipso et a discī
pulis eē. se diffundens in fructū
benedictionis. et se retorquens
in formē saluatoris. sic puen
ens usq; ad rectores. uidelicet ad
pfundos scrutatores uerborū
uētis et noui testamēti ostendēs
tes qđ sapientia erecta ē in ipso
sole mundū illustrantē. qui in
suo latē ualde ardet. uelut meri
dies in declis suis. Et in eodē
splendore unā magnā latitudi
nē se diffundentes. conspicis aplōs
martyres. confessores et uirgines.
atq; alios plurimos scōs in mag
no gaudio deambulantes. quia
in pspicuo lumine dūi filii mūs sunt
pdicans et dilatans suū uernans.
sacri s aplī annuntiatores ueri
lucis et martyres robusti mi
tes sanguinē suū fideliter fun
dentes. et confessores officiales p
filiū meū. ac uirgines. supnū ger-
men sequentes. atq; alii electi me
lectantes in fonte lucis et in fonte
salutis. dūi spūs sēi eos pfundit. ma
ne sint flagrantes et manantes
de uirtute in uirtutē. Sed qđ
ceteris angulis qui respicit ad
meridiē ē in medio latus et extēn
sius multo autē et insūmitate ali
quantulū gracilior et constrictior
secūm modū arcus qui extenditur
ad sagittas faciendas. hoc ē dif
fuso euāgelio ardens in feruore
spūs sēi illa sapientia scōꝝ qm in
pfunditate querebant. ut pē
reperirent in pico germē pfundita
tis. scilicet qđ eis erat intelligen
dū in uerbo dūi ipsa immedicata
et uiuificet lata. quia conforta
ta et roborata fide in pplō xpiā
no. quasi in medio erat latus

sensus exciens de animab; sco
doctorū qui p̄ sūdā aspīam scrip
turarū scrutamus: putauerūt cā in
scientiā multos qui abeas discre
bant ita q̄d dilatabant sensū
suū in extensione sapiente et
scientie diuine scripture: que
minimo quasi minimo ecclastice
institutionis erant ad huc gra
cilioris et minoris studii quia
ppli eā nō dū amplectabantur
tali amore ut postmodū fecerūt
cū cuā in fine scli ut insūmant
a refrigescant studia multos
ita q̄d as diuina scientia nō ē
amabilis amore opis: ab
scondum: sibimetipsis consci
entiā suā quasi eis nō sit unum
dū bonū in ope illud tamū ex
ercuus ut insomno cognoscentes
Et ideo ē iste angulus imme
dio sui latissimus inaspera
tate q̄m aspa opa cultus di de
nudata ab obumbratione uete
ris testamū et a constricho
re immo suo se pandentia q̄si
ad medū suū que s̄ fortissime
uirtutes maiori studio cū po
pulus uelocior fuit contra im
quitatē diaboli scilicet uulne
rare in uerbis que di s̄. et excer
arg: conculcare oīa uicia et
cū magna auctoritate iusti
cie di ipse tam sic tandē des
cendens in oblionē sui et
constrictior existens inferuo
re sps sci circa finē mundi:
ria indelicet extensus ut cū neruo
ligni extendit ad bellū. quia
mamma et corpore se homo de
bet erigere contra uicia. extēq;
parte sui constrictior et imme
dio largior: stans: phoc ut in
primo et in ultimo ope suo cir
cūspectus sit magno timore et
humilitate. et in medio fortis ac
ēstans emittere iacula bonoꝝ opū
p̄ domū spē sci. aduersus insidi
as diaboli. Nā in inceptione bo
ni ē homo gracilioris uirtutis.
inope anē operationis sue cū bo
ni operat. ē robustioris fortitudi
nis. quo spē sci cū p̄ualuit
infusione sua. in qua tamen
operatur uirtute frequens ee nō
potest: unde nimū constricto
ris erit uirtutis. q̄si in fine opis
p̄fragilitatē carnis sue. Sic scp
extendi debet arcus. se phiben
tis contra uicia diabolica. Quod
autē in cacumine ei dē colum
ne uides tantā claritatē lumi
nis. ultra quā humana lingua
effari possit: hoc ē q̄d celestis pa
ter in altissimo et inp̄fundissi
mo secreto suo edidit misteria
filii sui. qui in eodē patre suo
floret. clarissima choruscatio
ne in qua plata ē omīs iustitia.
et in legali ꝓpositione et in no
uo testamēto. q̄d ē maxima cla
ritas lucentis sapientie. ita ut
nō sit possibile ulli emortco hoī
hoc aliquo sermone p̄ferre

dñi ē in puritudine carnis· Et in ca
de clarnatr apparens columba·
habens more suo radiū aurei co
loris multo fulgore in candē co
lumnā radiantē·ē in choruscam
one luminis filii dī in corde pa
tris fulgentis ignearis spē·sēs·p
quē declarata s̄ misteria ipsius
altissimi filii exsūma altitudine
uenientis predēpnone ppli·ab
antiquo serpente seducti·Vnde
et idē spūs sēs exspirans oīa lega
lia p̄cepta·et nova testimonia·
dans undecies legē clarnatis
misteria sui amr incarnationē
dñi·amq; in cadē clarnatr uirtu
tē suā ostendens in incarnatio
ne eidē filii dī·habet infundis
sima exspiratione sua aurei
splendorē scilicet eximiā et ex
cellentissimā illuminationē
unchonis suc·multa et magna
p̄fusione mistica secreta ipsius
unigenti dī antiquus p̄combi
ut p̄dicti ē apiens·qui eundē
dī filiū upice ostendebant et
ualde mirabantr ineffabilitr
exeuntē a patre et mirabilitr
surgentē in aurora p̄pere ut
gnis·fortitr eā exurens
texeti ueās ustantr et cuncti
inspirale germen in quo oīs
iustica erecta ē·Idcoq; ppter in
mensā um dumtaxat·n ē ubi
possibile intueri diuinā clari
tatē·que a nullo mortali hoīe
poterit uideri·nisi ut eā ostēn

do in obumbratione cui uolo·Qua
ppter·et cauere p̄sumas tunc
re intueri q̄d diuinū ē·sicut
eiā ut mor· qui te ap̄hendit
ubi demonstrat· S ed q̄d inde ·xv.
intra p̄dicti edificii· uelut q̄n
dā imagine coram hac columna
sup pauimenti eiusdē edifici
stantē·hoc ē·q̄d intra opus dī
patris se ipsius hec ostendit de
clarans misterii uerbi dī·qa ipsa
apud omnē iustitiā in cuncta
te omipus·in pplō scilicet ueteris
et noui testamti·sup pauimenti·
idē sup cuncta circuita inope eiusdē
pu patris stans·q̄m oīa terrestria
sicut et celestia inq̄ solet uide
re·Q̄d autē aliq̄ndo ipsā colūi
nā aliquando eiā homines illos
qui in ipso edificio discurrunt
inspicit·hoc ē·q̄d et secretū suū
q̄d prudit ut diuinitus inuen
bo dī considerat·et eiā homines
qui in bonitate patris operantur
p̄spicit·qui se tangant uel nō
tangant inope·quia nouit
qualitatē unusquisq; secūm stu
dii ei·Cādē autē imago decla
rat scientiā dī·qa illa p̄uidet
oīs homines et oīa que in celo
et in terra s̄·tanta fulgoris et cla
ritatis existens·ut p̄mmio splen
dore qui in ipsa lucet nec facie
ei uestimenta quib; indutr consi
derare ualeas·quo ipsa tribulis
ē in terre ut fulgur· minantis·
et lenis in bonitate ut splendor·

133v

souſ·ma q̄d uñ ore & mlcma
te ſua inconp̄hensibilis ē hom
nib; p̄ñibilē fulgorē diumna
tis·quasi p̄facie ē & p̄clarita tē
quā habet in semetipsa q̄si uc
stim̄a decoris sui·quom̄ etiā
nec sol considerari potest mar
dente facie sua in decoro ueſti
tu radioꝝ suoꝝ·Ipsa enī ē apud
oīa et in omnib; ac tamē pul
cerrimus in seipso suo·in
a nullo homine scirī possit
q̄m̄a suauitate uolgat hoīes·
et quom̄ pareat eis inp̄spicabi
li mīa·quo usq; durissimus
lapis amplius p̄forari ñ pos
sit inmp̄forabili duricia sua·
qui ē durus et incorrigibilis
homo qui nullatenus unit
declinare amalo suo·S;tam̄
ut cetera uidemus in forma ap
parere hominis·ita dīs inuidit
ut bonitatis suę fecit hominē ra
tionalitate & scientia ac imel
lectu p̄fundissime adornatū·
quatinus scientia dilectionis
diligentis·et maxima deuotio
ne colens speraret figmēta de
moniꝝ·illū p̄cipue amans qui
sibi tamē & talē dedit honorē·

Quod uero circa candē ima
ginē conspicis pulcherrimā
multitudinē angelicā formā
et alas habentē·& in tanta uene
ratione flammē ut eā tuncant ac
diligant·hoc ē q̄d ubiq; scientiā
dī beati et excellentis ſp̄s man
gelica ministratione p̄ in explica
bilē et purissimā laudē colunt q̄d
tā digne ñ potest homo adimple
re cū ad huc inmortali caret ē·
ipsi dīm amplectentis in ardore
suo·qa lux uidens s̄·et in alatu·ñ
q̄d alas habeant ut alia uolatilis
creatura·s;q̄d flagrant in speris
suis p̄ut ē di quasi pennata
sint·Vnde uenientē me dīm uerū
p̄sistentis in recto timore et inue
ra subiectione·scientis iudicia me·
aq; ardentis in amore meo·qa
facie mā semp aspiciunt·nihil
aliud desideratis nec uolentis
nisi q̄d uident placere p̄spicatib;
oculis·S ed q̄d amat facie ei in
des alia multitudinē inhumana
forma & tenebrosa ueste appa
rentē·aq; in mutua constrictione
timoris flammē·hęc s̄ inscientia
di hominis existentis·Quomodo·
Homo ē in conspectu dī in magno
honore quē p̄uidet ad se p̄tinere·
illo abiecto qui magis in p̄dicto
ne contendit p̄durare q̄m indo
cē·S;homines isti q̄s inde in hac
multitudine·dicunt̄ cōpulse
oues·humanā speciē habentis
p̄p̄t opa hominū·et umbrosū ue
stimē q̄d ē dubitatio in opib; pec
catoꝝ·in districtionē tamē timo
ris meminentis iudicii dī·Ideo
aut̄ cōpulse oues nominant̄·
quō multis modis cōpello cor·ut
ad unitā p̄tinant·p sanguinē filii
ma creatos amore·Vnde et con

pulsę ouci s̄ hominęs illi qui p multas tribulationęs et crumnas con tra uolumatē suā cōpellunt̄ ame-
ut relinquant unquamatē-qm̄ p uolumatē pprię carnis et p flore uuentus suę tādiu libentissime adimplerent quādiu sclo adhe rent sic uolentes p manere in ardore libidinis-usq; dū eos de fecit ignis carnis p frigus etatis suę-quos tam̄ oīs diuersis mo dis constringo secm̄ q̄d in eis u deo ut cessent a peccatis suis-
am quosdā ex inquib; selm tā fortu desiderio n̄ ardet n̄ constringo fortuori flagello s; timori-qua n̄ uideo in eis tan tā amaritudinē quantā malis-quo cū sentiunt correptionem meā-mox relinquunt infestina tione uolumatē suā et uenium adme-pompis sęcāris; renun tiantes-Quosdā aut̄ fortuori uerbere corripio-quo tā arden tes et tā magnanimes s̄ inpe catis exuicio carnis suę-ut nisi fortiter p me coartarent̄ n̄ essent apu regno meo-Secrima mea p̄uidet et cognoscit eos-ac con stringit illos secm̄ supfluam̄ corporis ipsę-Fr tm̄ū quosdā in maxima et fortissima crum na ac miseria mīs et corporis ex supo-quia tā rebelles tāq; rebel. tes tāq; supflua in ope carnalis uoluptatis s̄-ut si n̄ constringe rentur grauissima calamitate.

n̄ cessarent a crimmib; p pecula tiā suę carnis-qa dū cōtin̄ ut̄ spe rantę suę uolumatis se n̄ conuer tunt addim-qm̄ unde unus p pusillanimitatē mīs suę omino indespationē-unde alius ioculat̄ p magnammitatē supbię-atq; p q̄d iste conculcat̄ indespatione-p hoc ille uix confringit̄ imple nitudine animi sui-Hoc modo coercco punientes adme cū in repugnant in opib; suis-ut qa eos non salue p calamitates tā corporis qua spe q̄s patiunt̄ ad me puenire cōpellam̄-quatin̄ saluent̄-ut etiā pharao ysrahel tica plebē a tra sua p̄mittis tan dē discedere cōpulit sic scriptū ē-
ocatisq; pharao moysen et aaron nocte-ait-Surgite egredi, applō meo-et uos et filii ysrl-hic immolate dño sicut di ctis-Oues uras et armenta assumi te ut petistis-et abeuntes benc dicite mi-Hoc tale ē-O nequa et grauissima crimina que adhe rent huic selō-immultis erum nis ac miseriis grauant supra modū multos hominęs-illis in cordib; suis dicentib; Heu heu q̄ fugiemus-Et tunc ecclę crumne rixando illos expellunt a se-ita q̄d etiā ipsi hominęs festinant abeis recedere-quia insemetip sis arescunt incorpore suo de grauedine flagelli manus di-
ni ualentes cū gaudio uidere in

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0269
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

uoluptatē sēli q̄m dꝫ requirit cos-
q̄d ē uocatio iusticꝫ p diuersas ca
lamitatꝫ immicbrosis vpib; noc
tꝫ peccatꝫ. Vnde pharao uicia sci
licet diabolica uocauit inclamo
re et murmurū et miseriarū moy
sen idē hominē illos quos dꝫ con
stringit fortissimis doloribꝫ si
ue spūalib; siue corporalib; et
aaron, uidelicet quos coercet le
uioribꝫ aduersitatib; innocui-
no tēpore malozꝫ opū conuoca
tos. ipsis uicis motibꝫ passione uo
luptatꝫ hominū dicentib; Sur-
git de carnali consuetudine
uīa et egredientem de uētre habi
tatione q̄m nobiscū habuistis
separatꝫ uos a cōmuni ppło
quē possidemus cū nos colit et
subtrahentꝫ uos a sclārib; ne go
cijs quib; libant adhereremus. uos
scilicet qui exīm cīus in nobis
cū meaptata nīa fuistis et filii
dī nobiscū qui uident ipsū in
agmine ē. maq; aliā uiā re
linquentꝫ nos. & offertis uos
metipsos deo inuictis expugnabilib;
causis quib; supastis. ut dicens
indesideratis uīris. Lenitatē quoq;
uīam in oculi mansuetudine
cū qua uobis durū ē nobiscū
laborare q̄a multꝫ alīū dolorē
sustinere sequendo agnū et mi
tissima arma marīnoꝫ for-
titudine cū quib; nos supastis
et quib; nos resistere nō possim⁹.
assumite inuolantes mīnis mīc;
q̄m modo habere uultus et sepa
ratum a nobis ut dudū uolui
stis cū nos aerius impugnastis.
et cuncti ad patriā p qua dole
tis in animo uro. cōprehendite aliā
uiā qua uos ducit a nobis. atq;
benedicite in laude dī pugnā
illā inqua abcessistis a scelārib;
causis et negocijs. Ego q̄q;
omnipotens dꝫ ut p dictas oues
compello transire ad me. sic etiā
columnas meas idē fortes et
ueles heredes infundamēto cas ti
gationis mee consolido. sed im
nequitiā implicationis peccati
minuatione p uarticationis ad
qua impugnant. qua stare nō
possent si cos gīa mea nō confir-
mare. Quoꝫ quidē alios q̄s tam
grande pondus nō grauat uicioꝫ
leuior castigatione castigo.
quo si cos acriore uerbere con
stringere omnino deficerent
spū suo caderent in despatio
nē. q̄a afflatu maioris nequi
tis diabolice suggestionis nō ca
pitant. Alios autē grauiore mo
le mutarentꝫ seuissimoꝫ morū
et insuperbiant concupiscentia
rū expugna diabolica onerauit.
habeo in duricia constrictionis
grauissimoꝫ doloꝫ. ut nō exeant
a federe meo cui assistunt. me
to desiderio uolentes appēden
dere atq; p̄cepta mea obseruare.
quia si istos ut priores leuiter
castigare. ipsas correptiones me

aſpmebilo ducerent· quo grauiſ
ſimo certamine amiqui ſerpentis
impugnant· Sunt enā quidā exu
les ecclesie patrie quos nescio· qa
me ommino relinquunt· audi
tate mētis fuge· se ipsos rapaci rabie
seducentes· nec me querentes nec sci
re uolentes· ſ; in semet ipsis suffocan
tes bonū desideriū· ita q̄d ñ postu
lant· ame ullū auxiliū· auare tan
tū cpulantes· inpprius reb; suis· ut
eos delectat· in carnalib; desideriis·
Quos alii exhis opant· insuperflua
et ac indelectatione carnis· q̄cq̄d
uolunt· ñ tamē excedentes· nunc in
odio et inuidia· ſ; uolutant· in
blandis uoluptatib; habentes· de
licias et suauitatē carnis suę· q̄b;
dumtxo fruges ūre· inpsperare· ut
ñ deficiant· inpaupare· q̄a tamē
eremi s̄ pme· et q̄a enā pplin meȳ
ñ absorbent· pmalicia suā· atq;
ideireo dabitur· eis sedin deside
ria ipsoꝝ· Alii uero s̄ tante feroci
tatis inimicitiarū· amaritudines
fellis· et odii ac inuidie· reddentes
malū pmalo· nec uolentes· suffer
re ullā iniuriā sibi illatā· ita ut
si haberent honorē et diuicias
seū celestes· uirtutes· dirūperent·
inhominib; necolerent· mes· unde
ipsis abstrahо fruges atq; diuici
as inmagnis miseriis eos deficien·
quatinus se ñ possint· adtamam
malū erigere q̄mū ē inuoluntа
te ipsoꝝ· quia diabolica opa ppe
rarent· si facultatē adhoc habe
rent· Sic obsisto uis hominū·
bonoꝝ scilicet et maloꝝ· recta men
sura ponderans· assensus eoꝝ
sedin q̄d oculus mis uidet· eu
piditatesq; ipsoꝝ· sicut enā sapi
entia testat̄ p salomonē dicens·
mis uię hominū patent· ocu
li ei· spūiū ponderator· ē
dns· Hoc tale ē· oīa genera que
spirat· unusq; animus hominū
inpsema scientię· suę· inhoc q̄d
homo habet circumonē· utel
lectus ultimatis· scilicet· fructuo
sitatis atq; inbecillitatis· mutabi
litatis· hec s̄ apta conspectui om
nipotentis dī· Sic p oīa uidet
ds· et ñ ommino quicquā ab
scondit̄ aspectui diuinitatis· ip
sius· cui sunt oīa· sic uidelicet·
aspiciens· uniuersa ut unāquāq;
causā recte dispensет· Quom̄·
Ipse ē enī spūiū ponderator·
mulcens eos in suauitate· blan
ditiarumq; et tranquillitatū· casti
gansq; eos in tribulatione· dolo
re et miseriarū· ut excuciant̄ ad
rectā mēsurā· quā contra eū nec
currendo nec fugiendo transcen
dere ualent· ñ q̄mū ipse p bat
tuxta merita eoꝝ· quo ponderа
to ipsoꝝ ē· q̄d in excussione re
tributionis eoꝝ· siue in hoc sclō
siue in futuro ostendit̄ quom̄
dm coluerit· Unde enā ipsi spe
culte ponderant̄· ita scilicet· ut
rationalitas hominis ñ plus de
ueniat· in superiora· nec plus de

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0271
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

primat̄ inferiora · quā iusto iu
dicio suo recompensat ds · quō
sic ipse resistit illi · q̄d nulla am
ma ē tant̄ potestatis in supflu
tate ulluſ rei · ut possit dō repug
nare · q̄a ipse cuncta rectissime
diudicat obsistens eſ iustitia
sua · cui resistere nō ualent · ut plus
possint q̄m sit p̄missionis ipsius ·
Nā ut plumbū iuste ponderat
pecuniā · sic ds̄ equa libra bonis
& malis talē obstaculū opponit ·
q̄d nullom̄ possint effugere
equissimā normā iudicii ē · ista
primatus sui gl̄iam et gaudiū
utq; hui uero pēnā & merorē
motus recipiamus · secdm q̄d ds̄
acutissime p̄uidet meis · xx · ii ·
Quod autē p̄dicta imago in
spicit homines illos qui de
mundo uenientes in eode edifi
cio noua uestē induunt · hoc ē
q̄d scientia dī nouit eos qui p fi
dē infidelitatis fuę relinquen
tes in potestate opis dī punita ēt
na nouū hominē in baptismo
induunt · monens illos ne retro
tant̄ retro incedentes ad diabolū ·
uel si in hoc demanserint ut re
deant ad dm̄ creatorē suū · secdm
q̄d dicit unusquisq; ex in uerbis
ammonitionis fuę · ut supradictū
ē · Qui autē acutas aures mētis
intellectus habet · hic ardentis
amore speculi mei aduerba hec
audiat · & ea in conscientia am
m sin conscribat · V. visio. V.
partis.

Hec uidi · et cccc in septen
trionali angulo communium
duoꝝ generū muri supradicti
ti ędificii apparebat uidelicet
caput mirabilis formę cui de
angulo exteriuſ immobiliter acol
lo imposito · tamen̄ uidebatur almi
dunſ aūa · q̄nta erat altitudo ip
sius anguli · ñ tamen eū excellens · ſ ;
tamē patrū̄ et insūmitate coadę
quatū̄ · Et idē caput erat igneo co
loris rutilans ut flāma ignis · ūri
bilemq; habens faciē hominis ·
atq; intra magna respiciens ad
aquilonē · Collo autē & decorsū
ñ uidi ullā formā ei · quō reliquū
corpus ipsius omnino absconsū
et obstrusū fuit impdicto angulo ·
Caput uero ipsū uidi quasi nu
dā formā humanā capitis nec
crinib; obtectū ad instar uirilis
formę · nec uelamine more mulie
bri · plus tamen uirile quā mulie
bre · multūq; tribile ad mundū ·

Habebat aut̄ ut̄r alas mire lauti
dinis et longitudinis albis ut
candida nubes ñ matu creatas
s: solummodo a se separatum in
directu extensas ita tam ut de
caput eas aliquantulu altitudine
peccaret: quaru prima a dextra
maxilla surgens tendebat ad aq
lone sed uero que e media erat
agmine ipsius dirigebat ad sep
tentrione: tertia aut̄ a sinistra
maxilla extendebat ad occiden
te: aliquando magno impetu se mo
uentes: atq; in case partis pcu
tientes: aliquando aut̄ a pcussio
ne cessantes: ita ñ audiui ide caput
ulla uerba proferre: s; tamu insc
ipso immobile pmanens: alis sua
rudimtis illuc pcutiebat qd et ipse
ale tendebant ut dictu e: et tertiu
audiui sedente ñ throno mi dicente:
Si qui mutuu pplo hebu suu
grauiter exercuit iniquo
ppter amore filii sui unici et sua
ue se ostendit: ñ qd nic peccata
delinquentiu dissimulans negli
genter parui pendat: s; qd mi
ti et puri cordis mentem et uitam
penitentia expectet: indurato
aut̄ nequitia ñ tolerans iusto
iudicio suo puniat: Unde et ca
put hoc qd uides inspectu lo
nali angulo communibus duo
genitu muri supradicti edificii
apparens: ostendit significatio
hebu dñi: qui e unctus inflexi
bilis iustitie: nec ulla medicina
desiderantis: apte surgens in
similitudine mysterio uerbi di: pfi
guras et psonu patriarcharu
et ppbetaru insignificationib;
eo; pnunciatu: Sic et ide hebus
informa uidet capitis: quo sup
omne timore cognitus e inscie
ntie ultionis sue: ut homo in
facie sua cognoscet: ardenq; con
tra septentrionale partem: qua
ipse indo uelocissimus et acer
occidit diabolu et omne malu:
cu eis inhabitabat et inimoy se
duo partes defensionis opimu
speculatiua scilicet scientia du
arum operationis causaru: et genus
humanu in ope di communitis:
quo fortissime aduersus diabolu
insidias boni et mali debet ho
mo operari mundi; causis pbom
tate patris: Preuaricatione aut̄
que fit pspeculatiua scientia in
opib; hominu pcepta di transgre
dientiu ulciscet hebus dñi: ubi
operatio ñ e indulgentie: Ubi e
hoc: ibi uidebit ubi nec e timor
dñi nec hominis: imaginatione di-
ctatale cor: qd ita insordescit
tanis obdurati et enormiu e qd
nec uereat iudiciu di nec multi
hominis: hoc iusto iudicio con
fundat et deprimat ultione sua
hebus dñi ulciscet di. Quomodo
post constitutu pceptu ubi
sit puaricatio legis: e hebus
qui abstrahit iustitia cu rec
tissimo iudicio: ipsa iustitia

abſtracta mucrem ꝛeſtamento cū
auſferrent remuneracionis in
exitiorē hominē cū tranſgreſſio
legis corporalit̄ vlceraba(n)t̄
in ipſo. et poſt grām cuiꝰ ē ide
beat ꝑpetuā penā atq; p̄ mor
tē hominū ē ipſe ꝑpetuas et ꝑ
tormenta gehenne. q̄a miq̄tatis
hominū conceptas et plenas
atq; comortas in opāmb; ma
examino q̄d cas vlciſcor aut
corporalit̄ in corpore hominis.
aut in pena futuri ſeli. aut ip
ſe homo purgabit illas ꝑpe
nitencia remiſſionis vnicus in
anima et corpore. cū quib;
eā opatus ē cas. ut dicat in
ſpu meo ſeruus m̄s iob. xlv.

Comitto faciē meā. et dolore
torqueor. Verebar omā opa
mea. ſciens q̄d n̄ parceres delin
quenti. Si aut̄ et ſic impius fu.
quare fruſtra laboraui. Hoc tale
ē. Immutabo aſpectū meū in mo
rē. Quomodo. cū certa ſcilicet hoc
quod ſū mutabilis et in mundas
in ſanguine venarū mearū ha
bens in me aliq̄ndo delectatio
nē aliq̄ndo ea iracundia. et
aliq̄ndo comitentē triſticia.
q̄d in me aſpicio. quaſi vidā
delectabilē faciē. cū hoc ipſū li
benter ꝓficerē. et illud mutabo
contra voluntatē meā. conuer
tens me ad opus bone operationis.
cumq; hoc fecero grauiter in
hoc flagello torqueor. q̄d me
ipſū conſtringo. abſtrahens me
a cognoſcibili facie mea. quod ē
opus voluntatis mee in contraria
delectatione. adiungens me con
templatiue ſpeculationi. dñi videns
in bona conſcientia. et n̄ in conci
piſcentia carnis ꝑ q̄m illū n̄ adiuu
do. et abhis duab; cauſis tamen oīa
opa mea. Quomodo. cū bonū op⁹
facio. verior illud n̄ et ꝓfectū co
rā dō. q̄a illud ꝓſpicue n̄ in ſpicio
ſ; obſcure. quaſi in ſpeculo. aliq̄n
do illud cognoſcens in ſpu. aliq̄n
do eā ignorans a bonere corpo
ris mei. Malū aut̄ opus cū facio.
ſū in confuſione ꝓ conſcientiā
ſpſ mei. quo in interiori intellec
tu cognoſco q̄d n̄ parcet̄ ſcientiā
habenti. in peccatis. q̄d ē q̄ndo
homo intelligit q̄d in ope ſuo
contrariū ſit dō. ſ; eū oportet pur
gari. vel vltione in corpore. vel pe
na penitentie vel pena tortorū
malia una. et idō n̄ parcet̄ delin
quenti. ſi n̄ penitet. q̄a n̄ dat̄ ei
lucrum peccandi ut peccet. ſ; eū
oportet caſtigari. aut hic. aut illic.
Qua ꝓpt̄ ſi ſic impius ſū. tamen
obdurationis. ut ad hoc n̄ vel
molliri q̄d declinē a ꝑprijs reb;
meis que ſ; peccata mea. ita ut n̄
aſpicia in magnū certamen illud
mihimetipſi repugnans. q̄d ego
infragilitate ſū ſ; q̄d dō ſemp
contrarius exiſto vnoris cauſis
meis. q̄a conceptus ſū in peccatis
ſemp cupiens opari iniquitatē.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0274
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

nec meuenit indicari a dño· q̃re
tunc constrictus sũ umã uano la
bore q̃d frequent cũ scientia qua
dm agnosco· unmencipso iniq̃
tam comta dico· Non aut tã
in potens sũ· ut ignorẽ bonũ
et malũ· Unde si intelligibilẽ
sensũ ame repello· sic dicens· ig
noro dm· mdax sũ· qa ipsa scien
tia arguit me rẽhensibilẽ q̃d
debitor sũ dõ· cũ incipio iniq̃
tatẽ opari· S; ñ inuanũ laborꝰ·
cũ in bona consciencia comta di
co malũ quo opus dñi sũ· unde
et me conuerto adipsũ ex hoc
bonã mercedẽ recipiens· ¶ taq;
ego dñs omniũ testificor· quia
oportet hominẽ cũ dolore gemi
tus· aut cũ contritione penitẽ
cie seu cũ digna ultione pecca
ta sua reddere· siue in hoc scło·
siue in futuro· ut p̃dictũ ẽ· Quo
modo· Qui peccant cũ timore
et dolore penitentie meruerũt
peccata sua· merent̃ p̃ gr̃am di
q̃d sepe surgunt a commissis
suis inpurgatione ex· et cũ tam
candẽ purgationẽ plenius ñ in
uenium in hoc scło inuenium
tã in futuro a dumã· Qui uero s̃
tanta duricie cordis ut nec deli
berent nec uelint scire immorꝰ
et dolore penitentie peccata sua·
s; intima nequicia p̃manent
q̃si ñ sit eis dẽs immortꝰ haben
dus· hi ñ consequunt̃ purgatio
nẽ peccatoꝝ suoꝝ· nec in hac una
nec in futura· s; habebunt penas si
ne consolatione purgationis· adhuc
tã· quia de rationalitate sua ut certa
ti s̃ p̃ me nolebant responsũ reddere
inobedientie· Quomodo· ¶ melleꝰ ·v.
tus irrationalitate hominis habet
duas sententias in scientia bom et ma
li· q̃ quas p̃mens duo responsa· bo
nũ scilicet et malũ· Quomodo· Bo
nũ respondet malo· cũ resistit ei
in dõ· Malũ uero respondet bono·
cũ repugnat illi cũ diabolo· S; hi
in bono respondent malo qui se
firmant semp in malo· ne delectent̃
in ppriis delectationib; suis· Hi au
tẽ in malo respondent bono· qui
nullatenus se abstinebunt a prauis
actib; quin epulent̃ cũ concupis
centiis suis· nolentes respondere
uocationi mali· Quoñ· ¶ omo ha ·vi. lj·
bet in se duas uocationes· deside
rii uidelicet fructus· et concupis
centiã defectus· Quomodo· p̃ desi
derii fructus uocat̃ a dumã· et p̃
concupiscentiã defectus· uocatur
ad mortẽ· S; in desiderio fructus
cũ homo desiderat bonũ opari·
sic dicens in semetipso fac bona
opa· hoc ẽ responsũ contra malũ
ut deuint illud· et faciat in se
fructũ· in concupiscentia uero de
fectus· cũ concupiscit p̃ petere
malũ· sic etiã adhortans semetip
sũ· fac opus delectationis tue· hoc
etiã ẽ responsũ aduersus bonũ·
cũ ille ñ uult resistere unquam
sue· s; delectat̃ p̃ uenire· ad defectũ

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0275
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

despiciatis me in hoc responso. & habens me quasi iustorē debitū honorē in ñ exhibendo. & quia auertut se ppter timorē meū conuertut se ad illusionē ecclesiā: ut p manifestationē meā dicat psalmista dauid. Posuerūt in cēlū os suū: et lingua eorū transiuit in terra. vij. Hoc tale ē. Multi homines ī insipientes rationalitate nolentes intelligere innumerabilē timorem dñi et abstrahentes sibimet ipsis bona desideria. in quib; debent ambelare ad me. et cognoscere uerū dīm recusantes assensū p̄bere bone scientie. que semp hominē assistit ut bona opa opent in dō; frequēter amplectuntur amplectibilem amaritudinē in contradictione hom. cū se ipsos despoliant. sibimet ipsis auferentes bonū thesaurū. diuersimodē iniquitatis sibi thesaurizando. et in his ponunt in cēlestia opa circumcisionē ī. ñtis suę. quasi os suū male aperiūt destruentes ea in semetipsis p̄ua bie ī subsannationis. sic dicentes in corde suo. Hec opa uolumus nec tā licenter facere possumꝰ q̄m illa que dicunt celestia. que antiqui nobis ignoramus; sedm q̄d eis placuit instituerūt. Atq; tali modo subsannant uerba et institutiones antiquoꝝ patrū. que p̄cepte legis opus inme positę ī. Unde cuā iniustu praui opis ut iuxta in lingua sua cōmouēt se & transeunt mandata possibilitatis suę semetipsos. ita q̄d pmanent adimplent uoluntatis suas. nolentes habere constrictionē corporis sui contra uicia. ī. absq; labore sui ipsi uoluntatē indesiderius carnis suę quasi iniqua. q̄d ē diabolica seductio. Et q̄d indes p̄dictū caput mirabilis forme. hoc ē q̄d in cēlo dñi ī mirabilia et admiranda iudicia dī. que a nullo hoīe peccatis grauatis scire possunt. q̄d uero ad angulo exterius in mobilitet a collo imposuit ē. hoc ē quod helus mīs aduersus diabolū. ut in uetere testamento p̄figurabā et moysen ostensū ē. in specula tua scientia et humana exercitatione exterius apparet in uisione p̄phē. ut me intueant oculo ad oculū in ore meū sentientes. cū cuā iniustia mea minat adaquitatē crudelissime iniquitatis sane. Atq; immobile pmanet. quia dīs nec fallacib; nec adulatoriis sermonib; omnino moueri aut molliri potest arrectitudine iudicii sui. de ñ cōdatis crimenib; uelut p collū fortitudinis suę ad o constitute legi ad opandū hominib; infixū. reddens scilicet unicuiq; ñ obseruanti p̄cepta legis emeritas penas. sedm mala opa ipsius inquib; sordens emarcuit. repugnans cuā cādē excellentissima formidine sua quasi inuitum. colli sui diabo

vij.

to ex sequentib; illū se opponendo
iustitie ex. Est quoq; tanq; al
tissimi a tua q̄ma ē altitudo ipsi
anguli quo dē insuma iustitia ul
timus suę cuncta trina superat cadē
ultione huī altissimi existentē
ut imp̄figuratione abrahe et moy
si plagē designata s̄ opa hominū
quia diuinū iudiciū insūmitate
speculamuę scientię exactiuū pp̄ex.
ut p̄sternat ignorantiā ipsę cū no
tum sint dīm. Non tamē ipsū angu
lū excellit. s. tamē parumodo ei in
sūmitate coadequat quo supna
ultio actus hominū n̄ excedit plus
et grauius ineis mala ulciscendo.
q̄m sint merita ex. solūmodo eq̄
et iusto iudicio inexcellenta iusti
cię suę omia recte diiudicans ut
merū inspū nouit psalmista dauid
cū diceret. Cognoui dīne q̄a eq̄tas
iudicia tua et in ueritate tua hu
miliasti me. Hoc tale ē. p̄bonitatē
tuā immensam ipso cognoui dīne
cū p̄peccatis meis n̄ occidisti me
n̄ auferens in manu
ma et corpore efficaciā opandi. q̄d
nec p̄pter; ira tua plus iudicas in
sceleribus aut ignorantijs quā
sint merita ex. Bonū enī operor
rixando contra me malū uero
facio p̄concupiscentiā carnis. et ido
das bono mercedē et malo iudicū
n̄ tam alter iudicans q̄m q̄d equū
et iustū ē. Quomodo. Si acrius insta
res quā s̄ opa hominū impacta ac
tione n̄ ex equitas iudicii. Si uero
utpote negligeres in ultionē p̄uocare
adp̄ientiā. q̄d n̄ ex exquisito in
purgatione iniquitatis tunc tu in
stus dē declinares et confunderes inui
ctia. Horres enī ex quondā ama
rissimū iudicū inmortē adę. nec
aut reddita gra impenitentia reuo
cas homine ad uitā. q̄d impossibile
ex fieri pullū nisi p̄ter dīm. et hoc ē
iustissimū exequissimū iudicū tuū.
purgatio scilicet ad uitā cū gra. quo
uniuscuiq; cause mirecta mēsura mentem
iudicia tua. Nā inuestigare s̄ omia
que facis in q̄d nulla inimicitie ex
ercet supra modū fallacie. q̄a fallax
ē q̄d plus minimo uel minus impar
uo ē. quā q̄d iustū ē. Sed tam parcis
in multis misericordijs potentię
tuę. n̄ occidens ullū p̄possibilitatē
clarissime uirtutis tuę hoc deputans
ex ipso q̄d parcis p̄pientia.
ideoq; de mia tua humiliam me
dans q̄m nomini tuo indignum
ea turbatus in p̄mentis culpis
meis de tuo iudicio. Quod autē. ex
ide caput unde ignea coloris rubi
cans ut flama ignis. hoc ē q̄d in
celo dīn ē igneū obstaculū rubens
in fortissimo ardore ultionis suę.
terribilē habens faciē hominis. quo
oculi dīn facie adfaciē uidentur
unāquāq; iniustitia. q̄d culpe
diuersę crimina ē relinquuntur
neglecte amice dīm. quasi n̄ terribiliter
inspiciat eas exammando iusto
iudicio suo. et q̄a ea monstruosa
et horrenda s̄ iniqua opa homi

nis humanā faciē ostendentia in
achiz carnaliū desideriox. hmq in
ira magna respicit adaquilonē
quia ds mutatione sua dedignant
omne malū qđ orit de suggestio
ne diabolica. S; qđ acollo et deorsū
ñ uidet ullā formā et qm reliquū
corpus ipsius omnino absconsū et
obstrusū ē impdicto angulo hoc
ē qđ inuelo dī recta iudicia que
uitiose dispgunt prana opa ho
minū pueršox nullus humanus
sensus quasi finitimus pscrutari po
test quo occultant et contegunt
mangulo speculamur scientię et
opus hominū ita qđ nec uideri
nec cōphendi ulla scrutatione
ualent nisi qđ aliqndo cognos
cunt cū ostendit res gesta in cau
sa ultionis dī ut facies hominis
uidet secm desideria uoluntatis
ipsius. Vnde etiā in ipsa ultione
ñ ē ulla simulatio alicui facinus
tas. nisi semp iusti iudicii secm
peccata hominū quo crimina cox
ñ negligunt indiscussa ut pdictū
ē quia helius dñi examinatio et ē.
Quod uero caput ipsū uidet
quasi nudā formā humani
capitis. hoc ē qđ ide helius dñi nul
li mortalium subiectus ē pmanēs
indelicet nudus ab omni subiecti
one debilitatis. iuste diiudicans
opa hominū. Nec crinib; obtectū
ad instar uirilis forme nec uelami
ne more muliebri quo ipsi ñ ē
aliqua sollicitudo sensus sibi
quēquā supiorē ulla uirili fortitu
dine debellare. nec in mē ulla
femina mollicies timidi animi
se aduersa ñ posse superare. Est plus
tam uirile qm muliebre. qa forti
sima uirtus di magis ē inuirili ui
ditate. qm sit immollicie femine
negligentie. mutuiq; tribile admi
tiendū. quo ide helius tribilis et
metuendus ē omni creature. cū ip
sa ē cū sentens ingesta causa ultio
nis et. Sed qđ habet tres alas
mire latitudinis et longitudinis.
albas ut ē candida nubes. hoc ē.
inexplicabilis uirtutis scē trinita
tis expansio. quā nullus hominū
cōphendere ualet in latitudine
gtię suę. nec in longitudine pote
stat et. inmutata suauitate et cla
ritate diuinitatis fulgens. rectaq;
ultione sibi subiciens mites homi
nū. in magna diuersitate ut nu
bes discurrentiū. Que ñ s̄ inanitū
et recte s; solūmodo a se separatum
in directū extendit. na tam ut ide
capitis tas aliquantulū altitudi
ne pcellat. quia ultio dñi ñ ele
uatur ulla arrogantia s; coaptat
se unicuiq; cause secm merita ex
tenta iusto iudicio correptionis
suę. sic tam ut possibilitas po
tentię dī qsi incapitis ide ultio
nis suę humana opa que uera
uirtutis ñ tollerat indiscussa in
altitudine fortitudinis suę pec
dat ñ tam ea tā acriter ulciscens
et contrens ut posset eadē pos

xvii

sibilatꝰ pcussamꝰ cꝫ. Et ala prima adextra maxilla surgens tendit adaquilonē·quō dē iusto iudicio primū adextra salutionꝭ partē unfilio suo demerit diabolū· et omne malū· Sedā uero que. et media ē·agnoscere ipsius dirigit adsequentionē·qa post salutionē quē in filio di facta ē & quasi immedio iā roborata fide gustataq; dulcedine electoꝝ·ipsos etiā fugauit rugientē inimicū·eos eruens de faucib;·illi·Tertia autē asinistra maxilla extendit adoccidentē·qm abelectꝰ di satana fugato etiā asinistra pdamnis parte infilio pdamnis omnino comerit·mundo iā mocca sū termini sui tendens·Et aliq̄ndo magno furore semouens atq; in casdē partes pcutiens·qa pribile atq; pformidabile iudicii omnis creature belus dñi inultionē mouet·ibi exercens iudicia pcussionis sue ubiq; iusto iudicio placuerit diuine maiestati·Ubi enī timor et amor atq; honor di intuentibꝰ fidē habet·ibi dē mittē & sua ue se ostendens·ultionē suā ñ exercet·duros autē & rebelles tribulat et iuste castigans·

Vnde prima ala ultionis mee pcutit et abicit homines illos inabyssū pditionis·q̄ ita indurati s sup duritiā lapidū ut interioribꝰ oculis dedignando semp despiciant iustitiā meā·retro respicientes p scientiā intellectus sui·plusq; consentientes carnalibꝰ desi-

derijs atq; diabolicis suasionibꝰ·q̄m nolentes scire ueram iustitiā et q̄m ullo consensu suo aut pdamnatione meā aut phonitis exhortationē reuerti uelint de sua iniquitate sic cruciantes spm sanctū sue·q̄a magis notam et factum iniustitiā diaboli·quā iustitiā meā·Hi infundunt in corda sua q̄si resolutū plumbū·idē dissoluta desideria prauę mollitiei·mittentes illud uelint ad stabiliendā duritiā ferri·uidelicet oblitionis di·sic indurata q̄si sint ferrea·ita q̄d nec causa di nec hominis sibimet aut ulli parcant inimicitie·Sup istos clamant et conqueruntur cetera cū reliqua creatura·q̄d tā ualis natura hominis in breuissimo tempore suo tā rebellis ē do·cū ipsa semp in timore et reuerentia p̄cepta dñi p̄ficiant·Unde & sup hominē terribiliter uociferantur·Quom·Non sic q̄d cetera clamant in uoce aut conquerantur inscientia racionalis creature·s·q̄d secūm modū suū uociferant·instrepitu sonituū et q̄d querimonias pferunt inanimore furorū·ut ea cū alia creatura iustū di iudicii indicant sup hoīes ipsi rebelles existentes·illa ñ alitā flamma nec alitē se inseretipsis mutata·quā ea ultionē sua ueritas diuina potestas·Unde tā crudeliter isti indurati homines·imitantur satanam·qui in duricia iniquitatis sue nolunt subdi do creatori suo·ppt̄ q̄d put abomni beatitu-

:xv.

:xvi.

:xvii.

dmc·cū quo ꝛ ipſi ꝓibunt ſequen
:xviij· tes illū· Media autē ala hebi
ma cędit rabidos hominęs·ꝛ omnū
q̄dq; p̄ſūptuoſū malū q̄d ſcuimor
ac tumor facium hominęs·q̄d·ſe
primū erexit in homine inſangui
ne abel quē frater ſuus, odio ha
bebat q̄a ꝓpter oblationē ſubſtan
tię ipſius q̄m in bona uoluntate
diſtribuit dō caruſ erat·ꝛ q̄d ſe
cuā erexit in pharaone qui inimi
cabilib; meis admonitus ē ne q̄d
ęqrius in furore meo inimis di
miſit ꝓpm meū iſrł quē merū ꝓ
rabiē retinere uolui ꝓpt̄ q̄d illū
belus m̄ſ deglutiuit·ꝛ q̄d ſe cuā
meode ꝓpō meo erexit qui me
cognoſcens atq; mirabilia mea in
dens·idolū morbo adorauit·unde
corona de capite illius ceciđt·ne
q̄d ęſt lex dī facta ē corruptibilis
induab; lapideis tabulis·ꝛ alius
his ſimilib; ꝓpt̄ quę de glā ſua ꝛ
felicitate ceciderāt·hęc oīa uleiſ
cite ultione mea·Unde cuā moy
ſes famulus m̄ſ·de cadē contraria
plebe mihi multo ciens aduerſan
te mixto belo meo fecit undictā
ꝛ uoluntate mea cū efficaciter di
cere electis meis·ut occideret uir
quiſq; fratrē ꝛ amicū ꝛ proximū
ſuū·ꝛ ita cū arderet iudicib; :xx·
cidē ꝓpli ait q̄d occideret unuſq;
proximos ſuos qui iniciam cōtra be
liphegor: ubi ultus ſū me occiſa
inquitate illa pugnante contra
:xix· me· Sed mabel primū orta

ultricia dī p̄ ipſū inuenta ſ multa alia
electis exemplis his malis ꝛ puerſis
generationib; qui collegerāt ꝛ colue
runt ſubuliora p̄cepta mea ut filii
iſrł·inter q̄s cuā oriuſ ē luctus ac
meror·deſideramęs humanitatē fi
lii mei·Facta autē eidē filii mei ma
nifeſtatione qua miſi eū nati ex
virgine·coquebatur eſa liebat· oīs
iuſticia legis·dulcis ꝛ ſuauis eis;
facta omni ꝓplo credenti inme·
aplis ueritatis ipſa ueritate mani
feſtatis; Itaq; omnib;·iſtis p̄dic
tis generationib; ſcienti uanitatē
iuſticiā meā ulciſcebatur ꝛ ulciſcit
hic belus m̄ſ·q̄a ds qui erat tunc ē
ꝛ nunc·ac ſemp ꝓmanebit·atq;·be
lus m̄ſ qui tunc erat ē ꝛ nē ꝛ ſemp
ſtabit uſq; dū finiant̄ tri;·ꝛ ꝓpli·
ñ finientur iuſticia dī·omnē rubigi
nē inuſticię diſcernens· :xx·
Propter q̄d cuā in hoc eodē be
lo meo banc inquitatē auferā·
illū uidelicet deciens qui canno
more abhominat̄ florentē uine
ecclam·aut qui ꝓbiē inq̄tatis
ſue deſtruit conſtitutā ꝓ me dedica
tionē uel alias conſtitutas iuſticias
adimplū meū ꝓnentes·quę for
tuito ſurrexerāt in p̄ſignificatione
ſerui mei iacob·ut hęc ſcriptura ha
bet· Surgens q̄ iacob mane tu
lit lapidē quē ſubpoſuerat capiti
ſuo ꝛ erexit in titulū·fundens oleū
de ſup·apellauitq;·nom̄ urbis be
thel· Hoc tale ē·iacob ſurrexit
mane·quia ipſe oriuſ ē rēpeſtuus

amator⁹ uegacis iuſticię in conſtruuo
rum ꝓplo cui ipſe conuenienſ
nom̄ in poſuit· quo de illo
debuit oriri rectiſſimū tēplū uir-
go ſcilicet maria· de qua ſol iuſticię
effulſit· Et uolens lapidē quē in figu
ra altaris ſub poſuerat ſuperiori capi
ti ſuo idē xp̄o ut nunc ipſius
qui ē uera petra ſēificaret· et ſēifica
tuſ nominaret· quia unaquęq; ſēi
ficatio altaris ſub poſita ē potesta
ti oīpotis dī capiti omniū fideliū·
et exinde illū, libri unc· et unc ſonā
ꝑcipiū odoris cęlestis ierlin· quia
ut xp̄c ē capiti membroꝝ ſuoꝝ in ſup
na ierlin· ſic ē unū q̄dq; ſēificatū al
tare excellentior· pars tēpli ſui· ef-
fuſo deſup oleo inſignificatione
criſmatis q̄d ē effuſa gr̄a di oīpotis
inſcō baptiſmo· et apellauit ſēifica
tū locū illū domū et tēplū dī ſcdm
nom̄ cuncta cęlestis ierlin· quę ui
dens tēplū dī uenerat· Hoc tale exēplo et ſignificatione erigen
dus ē lapis in tēplo in nomine meo
ordinando· ipſū in dedicet tēplū
ideirco ſignatū cū lapide q̄a ego
firma petra ſū· adquē oīs iuſticia
et lex xp̄ianoꝝ pnet· Ubi cūq; cū
fuerit ſēificatus locus ubi corpus fi
lii mei immolandū ē· ibi uolo ēe la
pidē in nomine meo ſignatū· q̄a
ego ueracissima fortitudo ſū· etiam
ſi ibi exaliqua impoſſibilitate n̄ po
terit eſſe templū· quo ſeruus m̄ſ ia
cob erexit lapidē in ſua p̄figuratio
ne in nomine meo ut dictū ē· quia

et filius m̄ſ de ſtirpe illius incarnat⁹ ē·

Cmplū aut̄ tale in dedicari n̄
debet ēe uacuū huius negocii
quin poſtulet causā conſtructionis
ſuę quę adhereat ſibi de labore mi
niſtrantis ꝓ pplo· ſicut enā cęleſtis
ierlin cū capite ſuo xp̄o n̄ uult ca
rere iuſticia ſua· ſemp aſpiciens in
labores filioꝝ ſuoꝝ quos ſuſcepturus ē
indo· Quom̄ ipſe abſtrahantur a dia
bolica ſeruitute ſe conſtringentes
a uoluntarius deſiderijs carnis ſuę·
et ſe affligentes contra ſemetipſos
in abſcisione ꝓpriarū rerū· oba
more cęleſtiū· n̄ eis oīb; uincentes ſ;
ſibimet aliquas ſubtrahentes· atq;
do offerentes ad honorē ipſius·
ſicut enā ꝑcurrens ſeruus m̄ſ ia
cob inſtituit decimā oīūs ſub
ſtantię ſuę· cū dicebat ut in ſcrip
ſcripturis ē· Qui unctorūq; quę de
deris mihi· decimas offerā tibi·
Hoc tale ē· Ex omni q̄d mihi de
deris offerā tibi decimā partē
quia hoc lex tua ē· primū ſcili
cet in manima mea o dē m̄ſ abſci
dens abea ꝓpriā uoluntatē meā
offerens tibi contra me iuſticiā
tuā et poſtea decimā partē om
nis ſubſtantię meę q̄m poſſideo
ſup̄ tram· Quid ē hoc· Oīūs ſcilicet
fidelis homo qui cōprehenſus ē in de
cimis ordinē ſupnoꝝ ciuiū· debet
ſemp ad tēplū meū decimā partē
dare ſubſtantię ſuę· ꝓpt̄ reſtitutio
nē illā q̄d computatus ē in decimis
numerū numerantiꝝ idē inſcientia

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0281
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

di existentiū·& aduersū templū ui
dicet celestis ierlm principium·
xxv. Qui autē oblita timoris mei tēpla
nomini meo dedicata prauis
iniquitatis sue destruunt·uel qui
dedicationē ex sedm exemplū de
iacob ortā demum·~~sēificata loca~~
sēificata loca scilicet polluendo·
seu cū sanguine homicidii·seu cū
pollutione seminis illud educen xxvii
do maduterio aut formicatio
nē·uel qui insupno sacrificio ne
gligunt instituta dedicationē
antiquox patrū absq; signato la
pide quē iacob erexit in sua p̄fig
nificatione uel qui destruunt
constituta p̄me iustitia in decimis
aut in substantiis tēpli mei·siue
miseris·siue miseris·siue miseris ho
minib; illis·qui se tā turpit̄ seducux
& tā puersi sunt oculos maiestatis
mee existunt·indicet ut dictū
est·in ista mea negligentias que
oīa de ueteri lege translata s·q̄a
de ueteri testamēto plana ē nona
lex in filio meo sedm mediam
q̄ē·& q̄a de oīa iustitia legis et
pphetarū·q̄d erat minus factū
ē manus in eo dē filio meo·qui oīa
signa priox patrū·que ipsi ab
sconse mumbra dixerit manife
ste ostendit in semetipso omnī
xxvi iustitia· Et qui hec oīa destī
tuunt·ita q̄d ipsi cibū unte qui
de utroq; testamēto factus ē de dig
nando sicut lutū conculcant·&
camb; et porcus ac alius pecorib; xxviii

idē prauis hominib; diuidunt eū
magis dantes pagans mo
rib; et uane igno ramen
q̄m in omnipotentia dō·atq; in
usū suū sedm uoluntatē suā eū
parantes·hos uel sem ex et ego de
stituā·eos patiens de sūmo gradu
usq; ad infimū·& dedi uicis in
pauperiē·inutione humus hēs
mei· Et erit uero ala ultionis
mee credit & credulos et incredu
los·insuis impius & inustis opib;
ipsa petunt credulos ñ opantes
in uoluntate sua bona et iusta
opa qui bene uident fidē et q̄b;
nota ē iustitia di et tam sedent
inuenebrosinate malox opū·qr
memores ignorantie·post tenebras
iniquitatis·uolentes bachari in
puersitate·q̄d eos tam ñ permittit
dns sedm uoluntatē ipsox pficere·
hoc idē abscidens illis ultione
sua dū sic s obscurata·q̄d oblita
s ei·ita ut abeo libentissime re
cederent·In credulos aut cedit
infidelitate ex ita q̄d etiā
eis abstrahit iniquitas ipsox cū
retributione ultionis·cū ñ p
mittit malū hoc pficere q̄d
libenter facerent·unde & ma
lignus diabolus supatus inbea
titudine fidelū hominū ante
oculos di scintillantiū uellet
istos trahere in tenebras mortis
sedm nequitiā suā·s; eos ampli?
cōprehendere ñ potest nisi ut s
opa illox· Sed queda alia mis

ra hominū ē sup ām qui habent
pspam ē uiforma sensam sps ma
q̄d sapiemes s̄ adrecordamone dī
sedm uolumate suā accensi cū sci
ema sensus unde tunc insemet
ipsis p̄sūptuose habere uolunt
scientiā sapiemie faciemes quic
quid cogitauerint et miscemes iu
sticiā cū iniquitate s; stulta s̄ insa
piemia quo notant semetipsos
ma q̄si pleni et pfecti sint ad haben
dū et cōp̄hendendū aug ad acq̄
rendū plenitudinē uolumatis suę
sedm arbitriū suū q̄cquid ex co
gitauerint et dū alas suas leuare
uolunt p potestatē suā impumes
et cuntab; ac malus locis aug in
alius causis inquib; tunc occupan
s̄ cū impio inquo nolunt habere
intelligibilē mensurā indm aspi
cere quid faciant tunc effundunt
et abicuunt ante oculos di ppter
impia et inusta iudicia illoꝝ q̄s
ipsi prius diiudicabant inquib;
nolebant timorē dñi scientē habere
et sic pristū helū meū facti erunt
inplanctū magnū et inflebilis uo
ces coram omi pplo qui uident et
audiunt iudicabile tēpus inq̄
tatis coꝝ quib; dā iudicet excip
sis adhuc inhac uita immutus mi
serius multo defectus ipsoꝝ uincen
tibus quib; dā cuā pessima morte
indiuersis passionib; moremb;
imā diuersa uicissitudine ulcis
cetur et excurrit helus mis omnē in
iusticiā quia illa ē contra me

Hunc aute q̄d n audis pdictū
caput ulla uerba pferre s; tan
tū in se ipso immobile pmanens
alis suis undiq illuc peruere quo
et ipse alc tendumē ut dictū ē hoc
est q̄d inbedo dñi n ē clamor mi
nantis uocis et insuptuosa se erigen
tis s; in potestate fortitudinis suę
et intrepidus iudicus suus immobilis p
sistens ultione sua post rabiē opū
emendatis res absq; timore dñi gre
dias confundendo et comterendo
eas sedm extensionē ultionis iudi
cu sui ulciscē ut ubi obomo ue
racissima manifestatione pmon
strandū ē et quia ds iustus ē omnē
iniustitiā examinari oportet pu
tū quo ipse ds bene nouit disere
tā positionē quę ē insciemia hois
am sciemia in hoie ē quasi spe
culū inquo latet desiderū si
ue bonū siue malū uolemus Ynde
homo inter has duas partes posit
inclinat se uoluntate sua adpar
tē illā quā desiderat S; homo q̄
uertit se adbonū illud fidei ope
amplectens padmirandū dī mer
cedē beate remunerationis lau
dabiliter accipiet q̄a malū spre
uit et bonū fecit qui uero se in
clinat admalū hoc puersa ac
tione deglutiens psuggestionē
diabolicā penas iuste retribuit
onus inde miserabiliter incurret
quo bonū neglexit et malū
ppetrauit Ideirco immuta de
uotione et humiliate se homo

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0283
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

141v

subiectus do fidelitr opet salutē
suā· que de sūmo bono emanat· ita
ut amma ipius interiori sētiat in
ebrietē· quia in hac disposita et recte
ordinata concussione seruit era
tori suo· Quomodo· Quō metuis
idē incipiōte angustie facit timo
rē timor autē concutit tremorē· p
que debet homo opari qđ iustū ē·
Quomodo· Qđ homo metu angustia
ri incipit· hoc p donū spūs sci de ra
tionali sensu habet· ppt qđ cuā nul- xxx iij
lomodo omittere potest· quin dīm
sciat· illaq· sciemia quā habet in
dīm facit in ipso timorē· in hoc· qđ
incipit timere secm ea que di s·
et si hec habet cū studio sciens dīm·
tunc concutit cū metū ignea gīa
in xpō ammonens ut deinde in
cipiat tremere· quamuis p cōpunc
tionē tractus ut iustitiā di fide
liter operetur· Nunc ergo oboics
intelligite et discite· unde sint hec·
Quid ē hoc· Dns ē· qui in uobis qđ
bonū ē operatur· Quomodo· Ipse
ita uos confirmet· ut rationale
sensū in opib; uris cū sciamus· que
sapienē cū discretione facimus· Ira
tionale enī animal facit opa sua
sine intellectu et sapienia ac sine
discretione aut; uerecundia· nec
sert dīm quia irrationale ē· s; tan
tū sentit cū quo illius erramta ē·
Rationale uero animal qđ homo
est· habet intellectū et sapientiā
discretionē· & uerecundiā in opib;
suis· que rationabilit opat· qđ ē

prima radice qua gīa di fixit in om
nē hominē cū anima adiumentū ac
cepit· Hec ergo p dicta uigent irra
tionalitat· quia in his omnib; homines
dīm sentiunt s· ut ea que iusta s uidet·
Unde ebulliens et p fectū opus atq;
p sperū in bona uoluntate hominis·
quod ipse homo amplectit in salua
tore suo in filio uidelicet di· p que pa
tet oīa opa sua in spū sco opat· hoc
demo mendit et admonet ignea
gīa data in xpō ihū· Ideoq· ingau
dio spūs sci faciat homo opa iustitie·
ñ dubitans in puersa mussitatione
idē ne dicat· qđ aliqđ sibi de sit in
omnib; his· aut in prima scilicet ra
dice p donū di homini primitus in
posita· aut in ignea gīa spūs sci eandē
radicē iterū in admonitione tangen
tis· ita ne puerse corruens deinde an
gustiet in his que ppt reprehensibilē·
impetū fecit quasi in interiori sua
radice quicquā minus habuerit· sci
licet ne post quā cecidit in necessi
tate positus murmuret sic dicens
in semetipso· Hei hei qđ fecī· qđ
opa mea ñ potui ponderē in dō· et
eā sine ponderē in fidelitatis ince
dat· ita ut ñ diffidat dō in opib; su
is· s; ut sit securus sine lacrimabili
querela prauo opis· Qui autē acutas
et auris interioris intellectus habet
hic mardente amore speculi mei
aduerba hec audiet· et ea inconsci
entia animi sui conscribat·

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0284
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

Post hec uidi

inter angulū septentrionalē & an
gulū occidentalē murū parietis
p̄fati ędificii in interiore ei⁹ parte
tonū arcuatū sedīm modū cancelloꝝ
ñ tamen aptū ut cancellos ſ; inte
gru habentiq; insingulis arcub;
q̄si picturā hominū. In exteriore
autē parte eiđē muri uidi alios
duos minores muros longitudinis
spacii q̄d fuit ap̄dicto angulo sep
tentrionali usq; adangulū occiden
talē ipsisq; angulis exintq; parte
sui communes iuxta modū reſtudi
nis. Altitudo uero eorundē duoꝝ
minoꝝ muroꝝ erat cubitoꝝ trū. La
titudo autē inter interiorē arcua
tū murū & medīū erat cubitū unī⁹
anq; unū exteriorē & eundē medīū
fuit latitudo unī⁹ palmi q̄si pue
rilis manus. Intra idē quoq; edi
ficiū uidi sex imagines ante pre
dictū arcuatū murū sup pauīm
tum ipsius ędificii stantes. tres
scilicet iuxta se infronte eiđē
muri. ppe angulū qui respiciebat
ad septentrionē & tres etiā simul
in fine parietis eiđē secus angu
lum qui tendebat ad occidentē.
omnes pictura marcub; eiđē muri
inspicientes. In ipso autē fine eiđē
parietis uidi aliā imaginē unius
idē muri inspicientes. Inipso autē
fine eiđē parietis uidi aliā ima
ginē unius idē ędificiū sup lapidē
unū in modū sedis inpauimento po
sitū sedentē & latus dextrū admu
rū inclinantē. facie uero suā adco
lumnā uere uirtutis tantis uiribus.
Sed in eodē fine uidi alteriā imagi
nē sup eundē murū inferiori loco
stantē. & eundē ad p̄dictā columnā
uere uirtutis uersā. Inhis ergo in
aginib; consperci similitudinē
talem. Indute erant ut priores ima
gines quasi sericis indumentis et
candidis calciamentis. excepta illa
que adextris mediis harū trium erat.
quasi in extrema parte eiđē parie
tis uidelicet. que tota tante puritatis
tantiq; claritatis extitit ut p̄mul
to splendore nulla ei⁹ formā p̄fecte
uidere posse. & excepta illa que
sup murū stabat ut dictū e. que
nigris calciamentis calciata fuerat.
omnes sine pallijs erant p̄ter me
dia illarū trium que in prima par
te eiđē muri stabant. que pallio
induebāt. Due quoq; earundē
trium supioꝝ que addextera scilicet
et adsinistra mediis imaginis sta
bant & due trium infrioꝝ media
uidelicet & que adsinistra ei⁹ era
nī habebant mulebria uelamina
in capitib; suis. nudis tamen albis

crumb; flamef· Media aut̄ trū ⁊
prioꝝ & illa que sup lapidē uxta ⁊
murū sedebat ciam uelato capite ⁊
candida uelamina capiti· ut mos ⁊
est mulierū· Cādē quoq; media tri ⁊
um supioꝝ & que addextrā ei' sta ⁊
bat· uestitꝰ ciam tumeis candidis· ⁊
Sed uidi talē dissimilitudinē earū· ⁊
Imago que stabat in medio trū ⁊
supioꝝ habebat in capite suo imo ⁊
dū coronē circūlū croceī coloris dex ⁊
tra parte insculptū· semp accende· ⁊
Et uidi q̄d a dextra eiusdē imagi ⁊
nis columba aduolabat· ore suo ⁊
spirans in candē scripturā· Atq; ea
dē imago dicebat· Ego ꝓfusa .1.
sū posteriorē midiam· ex qua ori
tur· tumulus qui nullatenus absco
dē unit pecuniā· nec aurū· nec p̄cio
sos lapides· nec margaritas corā
egenis et necessitatib; eoꝝ necessariā
substantiā ñ habentib;· ac ꝓpterea
ploratib; Nunc consolabor illos
et semp reficiā paupiatē ipsoꝝ ꝓp
ter amorē filii dī qui suauis et mi
tis ē· ac qui bona sua distribuit in
animas uiuoꝝ tangens uulnera
peccatoꝝ eoꝝ ꝓpter penitenciā· Alia
uero imago que stabat ad dextrā
ei' habebat in pectore suo quasi leo ⁊
nē tamquā speculū lucidū· et a col ⁊
lo suo uelut serpentē pallidi colo ⁊
ris intorta flexura uirgule adpen ⁊
sus etiā ipsius dependentē· Et ait· ·· ij·
Video leonē inspicio· et ꝓpter
amorē ei' do· Ignitū aut̄ serpentē
fugio· Et serpentē in ligno penden
tē dico· Tertia aut̄ imago que a
sinistris ei' erat· tunica simili iacinc
to rubri coloris induebat̄· Et ad ⁊
pectus ipsius apparuit angis ex ⁊
utroq; latere suo alā unā habens· ⁊
Ita ut ala dextra addextrū hu ⁊
merū eiusdē imaginis extenderet̄ ⁊
et ala sinistra ad sinistrū humerū ⁊
illius· Et ipsa imago dicebat·
Anglicum habeo consortiū· nec iij·
cū dissimilamb; se ypocritis
ambulare uolo· Et epulor cū u
tris· Imago quoq; que fuit media ⁊
trū inferioꝝ induta erat tunica ⁊
croceī coloris· et sup dextrū hume ⁊
rū ei' candidissima columba sta ⁊
bat· spiritus ore suo in dextrā aurē ⁊
illius· In pectore uero ipsius· mon ⁊
struosū et informe caput hoīs ap ⁊
parebat· Iacebant quoq; sub pedib; ⁊
eius quasi species hominū· conculca ⁊
torū et contritoꝝ a ipsa· Inmanib; ⁊
aut̄ suis habebat cartā expansā ⁊
et ex una parte uidebiceet uersus ⁊
cetū scripte lineis inscriptā· quā ⁊
legere uolui· Et ñ potui· Et dixit
Uirga amare corripiomis et
flagellis ē̄ ~~uolo contra illū~~ ē̄
uolo contra illū mendacē qui
filius diaboli ē· quarū etiā idē
diabolus ꝓsecutor ineffabilis
uirtutis dī ē· Unde illi contraria
et molesta causa sū· quo nūquā
sū inuenta more ipsius· Ita q̄d
et ego cū de ore meo sicut mor
ferū uenenū exspuo quarū ipse
me nūquā inuenta sua inue

nit·Ipse ē cuā mihi pessimū ac mo
lestissimū malū ommū malox·quo
omne malū abipso ortū ē;Ppterea
abicio ⁊ conculco eū inamabili in
ficia di·que mihi incessabiliter
sine fine amabilis ē·cuius cuā su
stentatrix ⁊ ductrix ego sū·quia
sup me solidabit ⁊ constabit om
ne edificiū uirtutū di que edifi
cauit in altitudine·O fortissime ⁊
nobilissime dx̄ adtende·Altera au
tē imago que adderetur ei erat·
facie habebat anglicam ⁊ exilq;
latere suo uolatile alā unā·inspe
cie tam hominis ut cetere uirtu
tes apparens·Et ait·Ego repug
no diabolico certamini qd se er
git contra me·pinaciter dicens·
Non possū sufferre ullā tribulatio
nē·s;oīa mihi contra uolo abstra
here de me·Nullū timebo·Que ti
mere·Nemine timere uolo·Sed
qui hoc malū dicunt abiciant
pme·quia posita sū semp letari
semp q; gaudere omnib; bonis
quia dns ihc ē remissor ⁊ conso
lator oīs doloris·quo ⁊ ipse do
lore pulsit in corpore suo·Et qa
ipse cuā ē iusta correcho·ideirco
et ego uolo me illi coniungere
semp q; ipsū portare abiciens de
me odium ⁊ inuidiā ac oīa ma
la·Volo quoq; semp facie letā in
tua iustitia habere ó dx̄·S; tertia
imago que stabat adsinistrā eius·
induebat tunica alba uiridi colo
re distincta·Habebat aut imma·vij·

nib; sus modicū uasculū pallidi
splendoris multā lucē ut fulgur
exse reddens·ita qd cadē lux
in facie ⁊ circa collū ipsius imagi
nis lucebat·Et dicebat·Ego fe
lix sū·Dns enim xp̄s ihc facit et
parat me pulchrā et albā·cū illud
mortiferū consiliū diaboli effu
gio qd semp rumpat infelicitatē
illā scilicet quod dx̄ abiecit ⁊ dia
bolus malis opib; adtrahit·Hunc
satanan fugio hunc abicio ipsūq;
mihi semp molestū habeo·quia tū
amatorē illū desidero quā assi
due amplectar ⁊ quē cū gaudio
habeā inomnib; ⁊ supp oīa·Ima
go uero que in fine huius parie
tis sup lapidē sedebat·indita erat
tunica sub nigra·In dextro aure
humero suo habebat modicā cru
cē inposita imagine ihu xp̄i·que
hac et illac uersabat·Et quasi ex
nubib; effulsit in pectus ei quida
splendor mire claritatis a se inmul
tos radios diuisus·ut splendor so
lis a se diuidit cū pparua et mul
ta foramina alicuius rei fulgur·In
dextra quoq; manu modicū lig
nū inmodū flabelli habebat·ex
cuius sūmitate tres ramusculi
nuro modo cū flore pullulare
rant·Habebat cuā in gremio suo
minutissimos lapillos omnū gē
marū quos multa sollicitudine ⁊
diligentia considerabat·iudi
cator ressuas diligenter con
siderare solet·Et dixit·Ego

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0288
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

mater uirtutū iusticiā di in omīb;
rebus semp habeo. Nā inspuali mu
tacia & insciam sit reprui unda con
scientiā meā dīm meū semp ex
specto. Non damno ñ conculco ñ
sperno regis ducis & pīncipis ac ce
tera sclāria magisteria que abauc
tore omniū rerū ordinata s. Quo
modo licuit ēt uirginis emere sp
nere. Crucifixus dī filius conuer
tit se ad omīs. cos sedm iusticiā et
midiam suā monens. Ego cuā unā
quāq; ordinatione & institutione
eius. sedm uoluntatē ipsius habe
re uolo. Illa autē imago que in
eodē fine sup murū stabat nudū
capitē & nigros ac crispos crines
habebat. faciēq; obscurā indutā
quoq; erat uaria tunica. plurimo
colore intexta. Et uidi q̄d candē
tunicā et calciamēta sua ecuit stans
nuda. Et subito crines ac facies ei
resplenduerūt inpulchritudinē al
bedinis et nouitatis utrā nam in
famis. atq; puuū corpus suū efful
sit ut purus et lucidus splendor
educet inclarescere. Tunc cuā uidi
in pectore ei splendidissimā crucē
cū imagine xpi ihu, arbusculam
inter duos. flores uli, et rose stan
tē posita. qui se sursū ad candē
crucē aliquantulū recuruabant.
Vidiq; q̄d ecuta tunicā atq; cal
ciamēta sua fortiter excutiebat.
ita q̄d pulus mutus abeis excu
teretur. Et ait. Exuo uetus te
stamentū. et in duo nobilē filiū
di cū iusticie ci inseuiant et uexant.
Per q̄d reparata sū in bonis. et mu
tata de uicis. Vnde & tu dns mis de
licta iuuentutis mee & ignorancias
meas ne memineris. neq; uindictā
sumas de peccatis meis. Et cū hec ad
tentus uisperē. uerū qui sedebat
in throno dixit ad me. Nulli fi
deli qui humiliter uult dō obedi
re dubium humano magisterio sub
iacere. quia p̄ spm scm regimen
in pplo ppt efficaciā multitudinis
inuentū dispositū ē. illudq;
ecclāsticis obseruationib; fuisse
et fidelit firmitq; habendū
manifesto ppl̄o p̄figuratū ē. Hinc
cuā q̄d uides inter angulū septen
trionalē & angulū occidentalem
muri parietis p̄fati edificium
terior ei parte tribū arcuatum
sedm modū cancelloꝝ ñ tamen ap
tū ut cancelloss; uulgi. hoc ē q̄d
ababrabā et amoyse diabolo re
pugnantib; q̄si mangulo respi
cientē septentrionē usq; aduersā
trinitatē que apte declarata ē
in uera et catholica fide. cui adō
patre filius dī missus in mundū
doctrinā suā habundanter emisit
in finē tēporū quasi ad angulū
respicientē ad occidentē. erat
murus idē israhelticus pplus in
lege iusticie dī constructus opans
ui construccione hominis patris
omnipotentis scilicet in uetustate
frenatus & sibi comunctus. qua
post ostensionē aspernatus que

mbelo dñi excitata ē. punctuo
nes uetꝝ ptamonū plamonū p
signata s regimina nouarū dig
nitatū. Nā uetus testamentū ten
debat usq; ad nouū. exse gerimi
nans multo maiora pcepta legis nou
testamī quā primū orta essent
mipso. nta q̄d demmore facti ē
manus de mmore mdelicet doc
trina uetꝝ pceptoꝝ maioꝝ et
lacior. & doctrina nouoꝝ. cū ue
tus testamentū solūmodo ect
quasi fundamentū primmus
posit. sup q̄d edificata ē pfun
dissima sapientia omis doctrine.
manifestata mmcarnatione fi
li di. tendens abeade uetꝝ le
ge circūcisionis. usq; adnouam
regula baptism maiorib; pcep
tis ornatā. Et idē murus plebs
scilicet mdaica mmteriore par
te mtellectus sm unquo aīa ho
minis dim cognoscit ē ubiq; ar
cub; circūdata idē circūquaq;
pfigmficationē magisterii p
cursoꝝ suoꝝ pceptā legis di cla
matū & sibi ostendentū ual
lata ut minores pmaiores q̄si
ppcellentes sibi hoīes ornari
solēt mxta constructionē
cancelloꝝ quē ē mpica pfigura
tio spūs sci duas intras pforan
tes mmcarnationē filii di. qui
cancellos midic sue pcumb;
plenissime demonstrauit. Non
tamen aptus ē mpforatione
ostiarii spūs sci. mdelicet spūale

mtellectū mtueri lege ñ dem
damus. ut postmodū factū ē m
cancellis midie mcarne manife
stati filii altissimi. s; mtuer. ma
net mdurticia legalium pceptoꝝ
que postea pspm scm mfonte
aque. nunc elucidata sunt. ꝛ
abet quoq; msingulis arcu
bus quasi pictura hominū.
quarū ut hec pictura ostendit
imaginē hominū. sic mtriūpha
li arcu scilicet mdignitate ma
gisterii positus ē homo mmuce
di. Quomodo. Quo pfundissima
et capitalis sapientia pgiam di
posita ē mos racionalmans hois.
ut homo mnomine di exerceat
officiū magistrationis pdistricho
nē iusticie & mie ipsius altissimi.
Quod autē mexteriori parte
eusdē muri mdes alios duos
minores muros. hoc ē q̄d in exte rio
ribus negocijs ptr. spūale ma
gisteriū ē mceptā constitutio
pplox maioꝝ et minoꝝ qui con
stituti s pcepto di quasi duo
muri. quo exteriꝰ s maiores na
li exfortitudine sclaris potēn
tie mmea ordinatione. et medi
us. s minores qui consistunt sub
potestate et spiritaliū & sclariū
psonarū. quasi mter mterioris
pfati muri arcus qui ē spūale
magisteriū ex exteriore murū q̄
est sclaris potencia mpdicti ē.
Vnde duo muri positi s extra
ambitū mteriorīs arcuati q̄rū

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0290
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

sclarcs ꝑsonc ꝫ uīrtutis causis ma
gis undecim exteriora quā interio
ra habemus ma qđ tam ꝫ innumera
constitutionis mee. Quomodo.
Et exterius intelligit uteri?
quō ut homo cognoscat ex
uisibili & alia ꝑsona hōis quom
homo timēdus ac honorandus et
amandus sit. sic etā in eodē in
tellectu intelligat qualiter inui
sibilis et altissimus dꝰ metuendus
ac ueneranduſ et diligendus sit
sup oīa. Nā p exteriorē et sclārē
dīnationē admonet homo inuo
ris et spīritalis potestatis diuine
maiestatis. quę ita clausa et ab
sconsa ē hominū. ut nō possit car
nalibus oculis ei? uideri nisi qn
tum fide illius capiūt. Et q̄ndoq̄dē
mortalis creature dꝰ inuisibilis
est. sālē ꝑuisibile magisterium
discat homo timere & uenerari
ipsū altissimū causde pīamonus
mstmurē. Quomodo. Exspi
ratio diuina dedit insensus ho
minū ꝓrationalitatē ex ut intrec
ta constitutione inter ꝑplōs mag
ne ꝑsone dīcmur. quę abillis
timeamur ac honorem. Nā dꝰ id
circo ꝓmisit genus unū excelle
re & aliud subiacere. ut ita boies
diuiderent ne mutuē ꝑsequendo
uīficerent & pirent. alioquin
ociosi essent nescientes ꝑcedē ad
agnitionē di nisi hoc pūdent
ꝓmotē & honorē inhominib;
& ita ꝑcessit spūs ses ducendo
pplm admirationē legē spūs qua
homo intus & exterius regeret.
donec fons saliens exiret appa
rens mundo implenti me usq;
ad qui regit utrūq; corpus scī
licet et animā. Unde etiā cura sēla
ris potentie sic constituta ē aduſ
terrenarū rerū ut corpus requi
rat refectionē ne deficiat. et spi
rītāle magisteriū admirationē
suspirationē ꝑuenendi ad sēr
uitutē dī ut anima ad celestia
anhelet. Hec itaq; constituta ꝫ
inca ordinatione. secūm qđ etiā
ysaac dixit filio suo iacob. xv.
Esto dīnus fratrū tuoꝝ. et incur
uentur ante te filii matris
tue. Hoc tale ē. Dīnus ee debet fratrū
tuoꝝ potens sup eos inhonorib;
et inbenedictionib; benedictus in
benedictionib; que mihi adō da
te s. et inclinentur ante te oīs
nati filiꝝ matris tue. subiecti.
ꝓptur ꝑcellentē causā benedicti
onis tue. Ecce enim exiet magnū
genus. de quo fortissimus et po
tentissimus ut exsurgat quē
fratres ad ipsū fugando ꝑsequen
tur. ſ; ipse uelocissime inmaxi
mis uiribus suis q̄si leo se illis eri
piens. excellentissima dīnatione
illis dīnabitur. et ꝑmet eos inmoīe
potestatis sue. que nūquā mutilis
sima cauda eradicabit. fratrib;
suis meauda effectis. Sic et ego
pater celestis dixi filio meo in
carnato. Esto dīnus omniū nascen

tuū pertanx de concepto femine
humano quos ereauit pre-quarū
tu mirabilit' natus es ex uirgine
ñ conceptus hominis femine-sed
existi de me pflagrantē ignē ap
paruit unita ueruis homo clau
so sigillo integerrime et castissi
me uirginis-Tu ergo es dñs illox
de supna claritate diuinitatis-
qui fratres tui s ppter incarna
tionē tuā in qua homo es-Et inch
nato idē subiecto exhibeat tibi
a filius tue matris scilicet tue in
carnationis-atq; inobsequio pie
deuotionis subiciant tibi homi
nes nam ex hominib; et quō filii
di sic ē dñs omniū creatorū-
p ipsū etā in uoluntate patris
et in machi spūs sci in stirpe ē dis
posito diuersarū potestatū in
mundo-Quomodo-Sic undecet
quod ds abstulit nuncupatē et iac
tantiā illā q̄d ppls pplm in ho
norare-ita q̄d unusquisq; face
ret q̄d sibi placeret si hoc ds in
estimabilis sapientia consilio sui
ñ pstruxisset-s ipse disponit po
pulū inter pplm-minorē scilicet
cū ministratione obedientie ma
iori suo subiacere-maiorē uero
in omni ultitatis regimine sollet
tunc et deuote minori subuenire-
sicut etā in accensione spūs sci da
tū ē iacob pparē suū q̄d ecce dñs
fratrū suox-ut supradictū est.

xvij. ed in hoc q̄d ostensū ē quod
ecce dñs demonstratū ē q̄d
selare negociū habet psonā dñam
di sup libertatē alioq; quib; ppter
timorē honoris sibi abeis illam p
potestatē sua parcat-ñ eos oppri
mens ure seruicioq;-s; illos habens
quasi in dilectione fratrū-In hoc
aut q̄d dictū ē q̄d incuruabunt
ante ipsū fiet-immutē seruicii
ministrationis illoq; qui p liga tu
rā famulatuū dñs suus substan
s-ut filii carnis-cura carnalē ha
bens-Sed postquā idē iacob
hoc dñium ppatrā benedicto
nē fratri suo subripuit deinde
celestē celebritatē p lapidē quē
erexit in titulū-et p decimā quā
se uouit daturū constituit ut p
signatū ē significans principalē
psonā in spūali milicia-quātū
quisq; fidelis de minimo gradu
ascendē debet ad sūmū p selarē
undecim potenciā discere sup
magisteriū clarioris lucis spūa
lis unx-in quo adimplet officiū
nascēti secūm imaculatū
agni qui sursū leuauit hominē
cū plenitudine et bonitate omnis
iustitie-scilicet erigens hominē
p stratū in sidus p uersi raptoris-

Unde etā hec duo in stirpe
adūrena undecim et a decē
tia p cedentia in quatuor et qua
tuor partes diuidunt quia ds
magnā ui sciens racionalitatis
hominib; dedit-ita ut in accensio
ne spūs sci hec in semet ipsis seruent
tur in figura quatuor dominx

plus ꝑdictis duob; modis addeꝝ
tis·qđ ñ aspnor nec abicio·quo
qui unomine meo multiplicat
quod munus ē·dignus ē merce
dis et ñ abiectionis·que ena qua
ꝟor patris tā miserāb; grauami
nib; quā inspīalib; miserimus s̄·
Quomodo·Qua miserāb; causis
s̄ nobiles & nobiliores·s̄ et famu
lantes amy; obsequentes·inspīa
lib; uero sacramentis s̄ ꝓcellentes
et superiores·s̄ et obedientes amy;
corripientes· Ego aut̄ casde·xviij·
officiales causas ordinatione mea
confirmas ommo rapi nolo fur
tuo munere ēpiones uiuendā
tione·sed uolo ut eas rationabili
causa assistat̄·ita ut qui ipsas
suscipiunt·utiles sint corā dō et
hominib; S;oquida uenenum scor
piones infectā meā transeunt &
eas mortifero ueneno aduersitat
et superbie surripiunt·ñ solū miseri
ribus posituris s; ena indispositi
onib; spīalib;· Rapina aut̄
seculariū dignitatū terrena scilicet
ꝓterrena cōparata ē·quide cru
delissime uitandā hēt dī
examinanda·s; tam maioris
ponderis et examinationis est
rapina spīaliū· Nā seculares s̄ in
exterioribus; caro de carne·spīa
les aut̄ interioribus; spīu con
unctis·S; quā ut seculares in exte
rioribus; occupent̄ curā habeant
habeant tam sub eadē specie
ad interiora spūs in regimine suo
deberent ambulare·spīales uero
inspectu religionis et in contēptu
mundialiū posita·uterus in cor
de patris omnipotentis ordinan
tur magis sub spīali nomine
deberent filiū ei' in sūmo sacerdo
tio ardenter imitari·qua sicut
idē filius exiuit de corde patris
sui in filio suo ꝓsonas magistras
qui ita egregiā ordinationē
posita s̄·ꝓpter ultimate eccle·et
universo·ope dō communicho·Quom·
Qui inconpunctione & pbam
one cordis amy; immaturo
sensu s̄ qđ mihi omnino ꝑspicuū
est bonā uidelicet conscientiam
habentes·ita ut puerse & contra
rie magisterii ñ appetant illud
nec diabolica arte seisentes·nec
ꝓpecuniā aut̄ ꝓsequāt̄ potentiā
ac quirentes·nec inde uolantia
uerba laudis hominū quaeren
tes·sed illud uera electione mea
et ꝓpli imbumilitate suscipien
tes·hi sūm & pbatissimi custo
des amy; certissimi amica mea s̄·
Sed qui retro incedunt et il·
lud alio modo uitiebris·
acquirit·uidelicet pseudaria tre
norū furtum misteria celestiū
diripientes·facie meā fugiunt
amy; animas suas aeriter occi
dunt·in hoc me deridentes·qđ
sic me denegant & contra uolun
tatē meā calcitrant·Quomodo·
Qua ipsi despiciunt me ñ de
fidentes potestatē magistern

adipisci pme ma ut uterorꝰ
oculoꝰ cordiꝰ ſui adme cleuent
ſic dicentꝰ placet hoc dō anīꝫ
ſed unuſquiſq; exꝫ dicat uſe
metipſo etiā ſi hoc malū ē apud
dīm ego tamē accipiā confidens
indīno q̄d quandoq; uuens
adhuc incorpore pēnteā ⁊ eta
ti modo acquirꝫ magiſterium
abſq; me dō uuo ma q̄d nec hoc
ame poſtulent nec ſe adhoc mea
uoluntate puenire confidant ⁊
ſ; inhoc ardore afacie mea fu
giunt ſic rapientꝰ magiſteriū
a midia mea naufragantꝰ ⁊ ſth
non ſ; urna incorde ſūmi pa
triꝰ ſed ſ; cetera inparte aqui
lonis qui inhiſ cauſis ē prin
ceps exꝫ nolentꝰ quaſe me ex
aorē omniū ſ; ppriā uolun
tatē ſuā quā pdō habent ipſā
ſequentꝰ ⁊ me derelinquen
teꝰ ⁊ Nā nolunt ſcire me ⁊ nec
ego eoꝰ concupiſcentia ipſoꝫ ⁊
ſuggerit eiꝰ qd uolunt ⁊ et qa
tumorē meū habere recuſant
ideirco et ego nolo eiꝰ tume re
ſiſtere uīroꝝ ire mee quamꝫ
eiꝰ repugnēt indie illa qua m
chil amplius pualere poſſunt ⁊
ipſi aut pme demeth inhac u
ta aut reſponſuri inſinuo tre
mendo iudicio debiſ que faci
unt ut pdictū ē me iudicet
ſeuumꝰ infideſ; inhiſ que p
petrant adme reſpicere nolen
teꝰ ⁊ Nunc autē ut uideꝰ qd

, pſam duo minoreſ muri ſ; lon
, gitudinis ſpaciū q̄d ē a pdicto
, angulo ſeptentrionali uſq; ad
, angulū occidentalē ⁊ hoc ē qd
in conſtitutione ppoſꝫ maiꝫ et
minꝫ cū extenſione longitudi
nis humani tēporiꝰ ab abraham
ſcilicet et a moyſe quaſi a ſeptua
ginta uſq; ad manifeſtationē
catholice fidei in uetā trinitatē
fidē qua filiuſ īnſ ame miſſuſ unum
dū ut ad occidentē edocuit ⁊ ex
tenſit inlege mea ppli et princi
paleſ exꝫ magiſt pēcurrens inde
licet germen et exemplū ppli
noui teſtamenti ⁊ abelo meo uſq;
ad eundē filiū meū in carne na
tū tendentꝰ ut fuerit et ſ; et ſemp
er unt ⁊ uter poſit differentie in
hominib; interiꝫ et exteriꝫ
idē ſpīalium et ſeclariū ⁊ maiꝫ
atq; minꝫ ⁊ Qui ſ; ipſis angulis
, exteriaq; partē ſui communi
, uxta modū teſtudinis quo ta
uetuſti quā nouo teſtamento ex
interiq; latere inten ſui in bono
re et magiſtra monē coadunan
declarantē ppli ⁊ et hoc in ſimili
tudinē teſtudinis ⁊ q̄d ē manifeſ
tum et dignē cōpoſm adſtantī edi
ficationis celeſtis hierlm ⁊ Quod uero alterutro eorundē
duoꝫ minoꝫ ē cubitoꝫ trium
hoc ē q̄d inſubleuatione rectan
dinis duarū ſectarū conditionū
ſcilicet maiꝫ et minꝫ tres par-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0294
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

tes s̄ hominū idē p̄cellentiores rec
tores: et alii aunculo seruantes fa
mulantū liberi: amq; cōmunis ppls
plantis sint in subiectione substrat?
Quide et ā lapidō unus unus xxvij
orē arcuatū murū et medū
et cubitū unusquisq; ē ā plmdo dig
nantis inter superiores psonas spūa
lis magisterii et inter minora uoca
bula tenet seruantis: in munitate fi
dei sedm dm adcorripiendū subdi
tos suos constituta. Atq; inter xxvij
exteriorē et eundē medū ē lapis
do unus palmi quasi pueriles ma
nus: qa ē et ā int̄ inferiorē porte
stantē sclaris regimunis: et inter sub
iectionē sclaris ministhamonis ex
tensio iuste considerationis: ita ut
hē unamū et simplici deuotione
pueriles innocentie se munitē tan
gant in manu conjunctē opamo
nis suē. Sed q̄d int̄ idē edificiū xxvij
uides sex imagines ante p̄dic
tū arcuatū murū sup pauimentū
ipsius edificii stantes: hoc ē q̄d in
ope bonitatis dī sex uirtutes often
dunt̄ certas uirtutes p̄figurantes:
ut dns in sex diebus creaturas suas cre
uit: ipse uidelicet uirtutes in figu
ra simulq; ante murū idē ante ysia
helmeū pplm diuina lege frenatū
et magisterio ac defensione p̄cur
sorū suoq; circūmallatū apparentes:
cū eā pauimentū arenarū cuiarū
meadē constructione. sūm patris
in hac significatione conculcant:
ut xp̄iana milicia p̄ipsas sedu
bolo opponat. Quapp̄ter tres
stant iuxta se in fronte cuiusdē mu
ri ppe angulū qui respicit ad sep
tentrionē: qua sēa trinitas inscpa
rabilis in unitate maiestatis suę initio
ueteris testamēti ab abrahā et amoys se
diabolo opposuit in choam: p diuer
sas et certas figuras designata est.
Et tres eā simul in fine patriarchē
secus angulū qui tendit ad occiden
tē q̄m eadē trinitas in unitate diui
nitatis regnans: in fine ei⁹dē defluc
tus legis a p̄to nomine suo p̄dica
ta est: natus in carne filius dī obrescēp
tionē hominis ad occasū tendentis:
quę oīs pictura in arcub; eiusdē
muri inspicitur: quia semp pari
deuotionis studio in hominib; ma
gisterii ordinationis dī p̄ potes
tā ei⁹ in lege tā noui quā antiqui
testamēti designati attendunt: con
siderantes qualiter in ipsis p̄ficiat.
Quod autē in ipso fine ei⁹dē parie
tis unus alia imaginē inter ē edifi
cii sup lapidē unū in modū sedis
in pauimēto positi sedentē: hoc ē
q̄d in ipsa repositione ueteris legis
antiqui p̄pli et in nouo nouę fidei
in choaro in ecclā in
struxit: decenter enā apparuit
uirtus hec in ope sūmi patris op
antis in eo p̄ hominē usq; ad finem
hūnē mundi. Unde sedet eā sup for
mossimā petrā sup unicū scilicet
dī filiū qui sedes et quies ē omniū
fideliū caduca despiciens: et in

se pura fide credemus. Et lauis dex
tru admurū inclinat· qua inque
us recludime et insaluationis par
te hunc pplō qui sub magisterio dis
posmone di posmus ē adherere· ma
ut ēt ipsi maiores cū minoribꝫ· eā in
opibꝫ· suis excolant· faciē uero suā
adcolūnā uere uirtutis uertat· quo
momm re memoriē suā ipsi uirtu
tum acutissimo uisu iustę considera
tionis intendat· ut sicut ppetua vi
rtutes uirtutibꝫ· psonis inuiolabiliter
considerande ē· ita omis dīm colen
tes eā in factis suis diligentissime con
sideret et considerando ī reliu
quam· S;· q̄d in eode fine uidet alte
rā imaginē sup eundē murū inal
teri loco stature· hoc ē q̄d eua in
translatione umbre legis atque
in fide sēe· uirtutes clarescente ue
ra luce iustitie hęc uirtus in prime
pali magisterio et fidei pplō in
aleus eaq; ī saluationis celestis
desiderii eleuata ē· stans pugnans
contra uicia in filio dī erecta· qua
ab ipso incepit et cū ipso in celesti
regno post finē secli p̄manebit· Que
eua ad p̄dictā columnā uere uirtutes
ut uersa ē quo pscām et ineffabilē
trinitatē confortata· reducit ani
mas ad patriā· Quod ū in ipsis
imaginib;· conspicis similitudinē·
hoc ē q̄d esse uirtutes unanimes s
inuersitate donec dī· Qua ppt
induxe· s eua ut priores imagines
quasi seriem indumentis que s
circa eas ut carta reliquas uirtu
tes suauissima opa que in diuina
lege cultores dī ipsi exhibent faci
entes ea in iustitia uertantis· et can
didis calciamentis· q̄a in ardore ea
rū ē eua candor sequendi exem
plū bonoꝝ actuū in hominib;· Sed
illa que ad exteris medie harū uir
tutū est quasi in extrema parte eiusde pa
ricis uidet· tota tamē purpurea
tamq; clarissima existit ut p̄ multo
splendore nulla ei formā p̄fecte in
tueri possis· q̄m uirtus cadit cū salu
te uere consortionis p̄ donū sēe
trinitatis in fine uestris auferentis
exurgentis· omis plucida et pura ē
carens cuncta indignatione diabo
lica· in clarissime lei gaudii unani
mitatis hominū· ita ut p̄ multitudi
dine glē et honoris quā habet in ce
lestib;· nulla ratione inestimabilis
unanimitas ipsius quasi forma ei
ab ullo mortali homine ualeat con
siderari· nisi quatenus dī reuelare
dignatus fuerit· Et illa que sup
muru stat nigris calciamentis calcia
ta ē· qua ea in maiore dignitate
qua in minore ante incarnationē
filii mei mortis signū et uestigiū
fuit in hominib;· S;· q̄d omis sine pal
lis s· hoc ē q̄d partes ei nos exteriores actus legalis in strictu
onis abiecerē· intrinsecus uestā iusti
tiā inspicientes· p̄ter media illarū
virtutū que in prima parte eiusde
muri stabant et que pallio induti
quo ipsa sub definitione dī in initio
p̄cepti austeritatis desudans· cir-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0296
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

cūdam ē cōp̄hensione amoris di-
uinqua celestē thesaurū absondit
abiecto desiderio carnaliū ⁊ duc
carundē triū supiox̄ que addex-
tra scilicet ⁊ adsinistrā medie
imaginis stant ⁊ duc triū infer
orū media uidelicet ⁊ que adsi
nistrā ql ē nō habent mulierbria ue
lamina incapitib; suis nudis tan
tū albis crinib; stantes ⁊ qa lex ⁊
pphēta p̄uirtutē supne maiesta
tis emanantes ⁊ uitā ac mortē sua
fortitudine ostendentes cū duob;
p̄ceptis gemine dilectionis p̄can
dē diuinā potentiā subsequentib;
atq; constantiā inimice circūspectio
nis habentib; inconmutis ⁊ gau
diū suauitatis indiuinis fidelib;
solute s̄ abominū subiectione ullius
doloris seu laqui mortis incapit
inexpō uidelicet filio meo nuda
tamen coma fulgentes incandore
uirginitatis qa diuinitas uirgineā
naturā inuirgine maria ualde di
lexit ⁊ qd media triū supiox̄ ⁊ illa
que sup lapidē iuxta murū sedet
s̄ uelatu capite candida uelatura
capitis ut mos ē mulierū hoc ē qd
ipse inauxilio supne altitudinis
et instabilitate conseruationis bea
te quietis blande ac dulciter ligate
s̄ forti ligatura subiectionis din ca
put omniū fidelīū inalbedine pie
deuotionis uenerando ut maritus
a buxore sincera caritate debet ho
norari ⁊ tā de media triū supiox̄ ⁊
que addextrā ql stat uestite s̄ tuni
cis candidis qa p̄can de ut rutilē di
uine maiestatis insuauissima bea
titudine emanantē lucidissima ⁊
candidissima opa earū in hominib;
stabilita sublegit dñi cui ē iunctē s̄.
Sed qd tuā uidet dissimilitudinē
inter hoc ē quod diuersas uires
habent indō concordē ipsū tamē
colentes. Propt̄ qd imago que ⁊ xxviij.
stat inmedio triū supiox̄ p̄figurat
abstinentiā quo ipsa inprimo cer-
tamine ē quasi ciuitas ⁊ firmam
nī atq; ornamentū sibi adherentiū
uirtutū commens se a peccato in
grauitate morū ita qd p̄seuerantie
ē recusatrix ē cui chox̄ puerilū
inmalis nullā penitentiā habens
in se s; apparens quasi mā in me
dio earū uirtutū que triumphus in gloriā
inicio date legis antiqui ppli de
signant ⁊ habet in capite suo in
modū corone circulū croceū colo
ris de cuta parte insculptū semp
accendē quia ipsa p̄sūmū capitis
coronata ē croceo radio splendi
dissimi solis scilicet filii dī ineui
tabilitate tota cōp̄hensa ē nullū
appetens nisi illū qui eā index
ta parte saluationis animē sēp
ē accendit Vnde ut uides adex
tra ql de imaginis colūba aduolat
ore suo spiritus in cande scripturā
quo inde cuta celestis p̄spiritus ad
ē donū uere simplicitatis uideli
cet sci sps inabstinentiā queq; bo
na p̄supnā inspiratione insaluatio
ne animarū accendentis ut eā

cadē uirtus demonstrat in supradic
tis uerbis suę admonitionis · xxx·ix·
Alia ū imāgo quę ē adextris cā
significat largitatē pueritię simplicitatis existentē nec omnino astu
cią aut duritią aduersus dolores
hominū habentē · cū qua abstinen
tiā se sēp auferre abominā aspernare in
dextris bonoꝝ opū sic tendens ad
dim · ꝙa largitas inicii operationis
causē cū primū abstinentia opus
suū aggredit · Quę habet in pecto
re suo quasi leonē tanquā speculū lucidū · qui ē in corde illi⁹ filius
nr̄is xp̄c ih̄c leo fortissimus uelut
in speculo pie et splendide dilectionis concludit · Quod aut̄ ē collo
suo gestat uelut serpentē pallidi
coloris · uarietas flexura uirgule
ad pectus etiā ipsius dependentē ·
hoc ē q̄d quasi collo fortissima scili
cet paciencia idē filius nr̄is prudentissimus in pallore anguistiarū carnis sustinuit flexurā penarū · cū exaltatione crucis · medicamine unde
licet omnū uulnerū · q̄d largitas
p̄celestē amorē pectori suo impri
mit illud frequenter inspiciens
in membris hominū · sicut etiā in
p̄dictis uerbis exhortationis suę
fatetur · Sexta aut̄ imago quę
a sinistris ei⁹ ē declarat pietatē nul
lomodo habentē odiū aut̄ inu
diā ad ulla felicitatē hominis ·
semp gaudentē · amplectentē · p
spernatē omnū · cui⁹ uirtutis
et largitatis unctione abstinentia

sinistre parte diabolicę sufflationis
resistit · quō pietas ē plenū opus ab
stinentię in significata pugna p quā
semp uictrix existit · Unde etiā tuni
ca similis iacineto rubri coloris in
dutē · qua splendidissimo ope sub
quo pulcherrima sustentatione san
guinęq; commaculatus latenter · omis
sellicet uulnus pas post passionē
filii mei p ipsius exemplū circūda
tā ē · Qđ uero ad pectus ipsius appa
ret angelis exutoq; latere suo alā
unā habens · hoc ē ut homo in co
gitatione sua semp angelicū ordi
nē uniuersitatē unāquāq; dignitatē ordinatio
nē diligendo · cū exuta q; parte
suarū p̄sparū quā contrariarū re
rū in singulis et gemmis aliis · unde
licet unum dō p gemmā uirtutē ·
nō elatus supra modū in bonis · nec
omnino p strauus in malis · se eleuat
aduolēcidū · q̄d ē dīn impuritatē
cordis aspicere · sic sursū tenden
do ē nō adūram se deorsum · Qua
p p̄ter etiā ala dextra ad dextrū
humerū eidē imaginis extenditur ·
quō p spinas hōis in dextra salua
tionis animarū adauxiliū picta
tus porrigit · cū filii nr̄is hominē
reportauit ad patriā · Et ala sini
stra ~~tendit ad sinistrum~~ tendit ad si
nistrū humerū illi⁹ · ꝙa in sinistra
contrarietatis diabolicarū insidia
rū fidelis homo uolatilē pennā p
quā abiciat opa tenebrarū sursū
extendit ad refugiū ei⁹dē filii ma
p quē fortis comma omnē aduer-

:xxx.

hominū

sinam̄ exist̄ immanis una m̄ nisi ex-
cā ut tus hec indicis suis declarat
quomodo supra ostensū ē. I mago xxx.
quoq; que ē media utū infra ex p
tendit uersam̄ qua post abstinen
tiā ecclie coberentes uirtutes surgit
uersas monnib; cautis sins eū sibi
aslamb; magnib; uelut ūis ē in
tamen earū existens indelicet fortis
p̄sidiū designans quasi in medio
uirtutū scām uirginam̄ in occasu
mdaice consuetudinis et mortu
uere fidei p̄figuram̄ū. Sup cui dex
trū humerū candidissima colūba
stat spirans ore suo in dexterū aurē
illi. q̄d ē in superiori parte dexere sci
licet beatū redemis. p incarnationē
filii di ad unā apparens admirabi
lis uirtutis sp̄s sci. qui spiraut tacti
suo in dexterū audituī idē in corda
credulox hominū ut intelligam̄
q̄d dns in sua diuina potencia sin.
q̄d aut̄ in pectore ipsius monstru
osū et informe caput hominis ap
paret. hoc ē q̄d dns in cordib; electox
suox miseras et p̄secutiones primi
p̄ris ē p̄mittit. sicut et filius ei pau
lum de principib; sacerdotū. et
quō dns ē in corde fidelis hominis.
ido debet et ipse homo pdi amore
pacient̄ sufferre p̄secutionē. aug. q.
mors in casu diaboli erecta ē. ideir
co oportet et fidele hominē aduer
sus diabolicas nequicias multa cer
tamina in diuersis et tumultus sustine
re. que sepe ipsius corpori laborio
se et contrarie. s. quō homini adhe
rere q̄d idē anguis serpens semp
p̄sequit̄. Q̄d ē hoc. carnis concupis
cencia. cui ille malignus hostis
insidius posuit insidiat̄. Q̄d ū
iacent subpedib; et q̄si species ho
minū conculcam̄ et contrit̄ ab
ipsa. hoc ē q̄d subuertigis uersutus.
omis diabolice falsitatis. que inopib;
hominū fiunt ad nichilū deducunt̄.
ipsa amore habent edificationis
eccle. cui omis uirtutes manifeste
apparent et p̄bant̄ inuerecunde. que
aut tepora sele in corde patris
familias fiunt inuisibilis. s. in fine te
porū uisibilis apparens in uera car-
ne filii di. Unde et ea in manib; suis
habet carta expansa et exuna par-
te in dexterū uersus celū septē lineas
inscriptā q̄a in omnib; operib; ueri
tatis ē textura expansa p̄gām
xp̄iano p̄plo constituit legis et ex
parte celestiū desideriox aptō cul-
tu tenenda. et ex parte carnaliū
cupiditatū metuenda. ostendens
in se septē dona sp̄ūs sci. videlicet in
expugnabile firmam̄tū contra di
abolicas mortis insidias. Et illā le
gere uis. s. ñ potes. quō quā uis hom̄
multū desidet scire misteria et oc
culta in domis di tam ñ ē ea possibi
le. diu ē grauatus mortali corpore
intelligere aut capere q̄d dns immis
silib; suis fieri uelit. s. ipse homo
amplectat̄ et cōp̄hendat ea in ue
ritate fidelit̄ sequendo p̄cepta di.
sicut et ea hec eadē uirtus inp̄dic
tis uerbis suis ostendit. xxxvij.

Vera autē imago que addextrā cē designat pacē supnū signū et anglicū consortiū habentē qua inplena uiridnate uernans germinat. quō eadē uernas circūdata ē exemius et supnis donis. in dextra parte saluationis animarū habens pacē pfilii di. Quom. Ipt scriptū ē in anglico carmine. ubi dī: Gla in excelsis dō. et in tra pax hominib; bone uoluntatis. Hoc tale ē. In altissimo dō fulget homo et ds inhoīe quia filius di mirabiliter uicarnatus ē. idōq; laudabilis et glōsus ē in cēlo ds ab omni creatura sua. Unde cuā in tra sit pax saluationis illis hominib; qui uoluntatē patris cū deuotione et fide suscipiunt. quia cuā pax bone uoluntatis ē uoluntas uel uis bonitatis patris que filius ei ē qui ē ds et homo. Et quom ē ipse pax. Ipse ē pax hominū defendens eos ab insidiis antiqui serpentis. qui primus p̄uaricator extitit qui lumē unde pdidit deiectus in tenebras. q̄d lumē pax uera idē uerus di filius assumpt hominib; in qd ipsi facti s̄ participes regni di in beato loco que p̄ dictū diabolus. Et ita ut ds p̄dicta uirtus faciē habet anglicam. quō ipsa fugit ab omī malo. in memoria sēa quasi in facie sua dīm aspiciens cū anglico desiderio. Unde cuā circūq; lauare suo uolam̄t. Alā unā habet. q̄m in utraq; parte tranquille scilicet et turbide ostensionis sursū addin tendit nō facies rē orē nec amaritudinē. s; semp in ps̄pitate placida existens unū dīm in una nimitate duarū alarū cōp̄hendit. q̄a nulla tēp̄state instabilitatis. nec in bono nec in malo euersa tamē in tranquillitate p̄ sistit. et in specie hominis ut exinde uirtus apparet. q̄a pfilii di mirifice clarificē eū cuā ōs̄ uirtus apparet. quia pfilii di mirifice clarificē eū cuā ōs̄ pulla in hoīb; p̄ bantur. ita q̄d nullom̄ commissionē aut rixā querit s; semp lenitatē. sic se diabolice pugne opponens. ut cuā sup̄ uerbis locutionis ei manifestatur.

Sed tēra imago que stat adsimilitudinē ei indicat beatitudinē et in tra unitatē appetitū. p̄ cui fidelitatē et summā lenitatē uentas a similitudinis omni fallacie serpentine p̄suasionis hominē decipientis ipsi consentientē. contra dicit. q̄a beatitudo ē in nulla securitas uere claritatis. in qua ipsa infelicitatē mortis nūquā. P̄ē q̄d cuā indutū unica alba uiridi colore distincta. quō circūdata ē fidelib; op̄ib; in celesti desiderio albescentib;. atq; multimodis donis inuiriditatē spē sēi uirentib;. decoratus. Q̄d autē habet animalib; suis modicū uasculū pallidi splendoris. hoc ē q̄d in ope suo demonstrat. qualiter in paruo receptaculo idē in contrito et fracto cordis sui homo dīm p̄fidē appēhendat. in pallore tamen

fragilitatis humane carnis q̄a fi
des ecclā impsa mortali uita pure
colenda ē-ubi miseria hominēs ñ
deserit-Vnde ecclā multā lucē ut
fulgur-exse reddit ita q̄d cadē lux
misacie ecclīa circa collū ipsius imagnis
luceat-q̄uo cognito cū luminis
ex unitate dilectione dī diffundit-uidelicet uendens de unitate
ori corde hoīs usq: ad facie idē usq:
ad inceptionē rectī opis unbono ex
emplo unitatē suā manifestan
tis-et circa collū q̄d ē postea ubiq:
prudentē fortitudinē cōplectitur in
cōplexo opē cui illud inhoīe ante
dim p̄clarius sole fulget p beatitu
dinē-sic ecclā inp̄dicta manifestatione
ne cadē uirtutis declarat-
uero que infine muri sup lapidē
sedet p̄tendit discretionē-qua ip
sa inconsūmatione antiquē obser
uationis in exp̄o requiescens plenit
apparuit sollertissima ecclīastis ei
beatitudo omniū rerū-uenies scilicet
q̄d uendendū ē et abscidens q̄d absci
dendū ē-ut unitatē alolio separat.
Et indita ē unica submigra-quo
circūdata ē mortificatione carnis-
abiciens leuitatē uetus uanitatis-
Qd autē in dextro humero suo ha
bet modicā crucē inposita imagi
ne ihu xp̄i-hoc ē q̄d cadē uirtus
radicē posuit in dextra parte po
tentie fortitudinis dī-ei dē omp̄s
filiū suū misit mirabiliter incarna
ri et humiliter pati-cuius dilectionis
conuincta ē discretio-quo ab ipso
manifestata ē-ut p̄ eā omīs iustitia
discernat-Et ut dē ē dispensator
conuictionis statuit hominis-ita
ē discretio unitatis-illi in officio
suo-opa sua indelicet adimplens in
dispensatore crucifixo filio dī-cui
ipsa unitas q̄ dignitate ē diuini
tatis scilicet et humanitatis-Que
hac et illac uersat-q̄a incōp̄hensio
ne lassitudinis p̄ significationē scē
crucis circumī uniuersos bonos et ma
los habet-Q̄d uero quasi effulget
in pectus ei quida splendor mira
bilitatis-hoc ē q̄d de media dī q̄si
de nube clarissima accensio diui
ne pietatis aspiratē inimicis homi
nū-discretionē inessaciens eosq:
illuminans-Vnde ecclā ase in multos radios diuisus ē ut splendor
solis ase diuidit cū p̄parua et mul
ta foramina alicui rei fulget-quo
spē sēs in sup̄na uirtute diuersos
radios donoq; suoq; diuidens hoīb;
eos scilicet lucidores sole ineffabi
liter discretos inhumilib; cauer
nis-idē inp̄spicacib;-nisib; animarū fidelū suoq; diffundit-illustrans
sensus et mentes eoq;-ita ut acutissi
me inquib;-q; causis intelligant
q̄d eis aptē indō faciendū sit-Sed
q̄d in dextra manu modicū lig
nū in modū flabelli habet-hoc
ē q̄d discretio in dextra parte
salutaris animarū opus suū
p̄ donū spūs sci inhoīb;-quasi in lig
no fragilis carnis semp̄ considerat-
hoc signū tamē mse habemus-ut
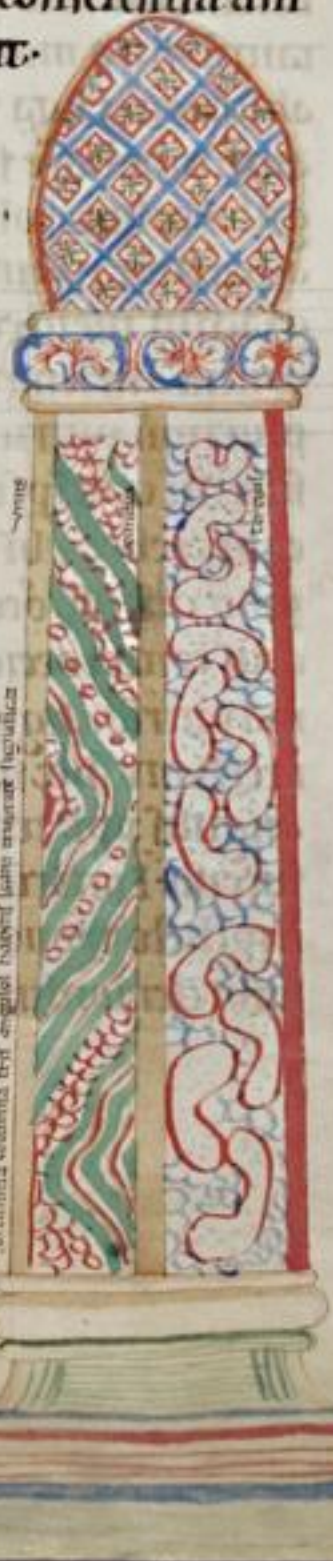
mago-xxx.iij-

ex ntibus

ase pdiuinū auxiliū diuersas mus
cas diabolicarū undelicet psuasionū
abigat·ne peas undiuersas uanita-
tes dispgat·; Ppt̄ q̄d eccl̄a exci sūmi
tate tres ramuscli miro modo cū
flore pullulant·ut fideles homines
supoīa exinomīb; scām trinitatē
immutabilib; suis semp floremē fi
delit̄er credant inuniuersū
tus gl̄osissime regnamē ñ teneri
in semetipsis celestia secreta exami
nantes·s; sicut dñs oīa opa sua in
diuersis creaturis suis iuste & discre
te disponit·sic eccl̄a ipsi hoies pu
discretionis cuncta facta sua bene
& recte dispensent·Qd autē habet
ingremio suo minimissimos lapil
los omniū gēmarū q̄s multa solli
citudine & diligentia consideret
uelut mercator res suas diligent
considerare solet·hoc ē q̄d ipsa in
sinu memb̄ hominū omē q̄d ap
tū et conuenies ē in minimissimis
consilijs et artib; ex̄ connectere q̄si
ingemmis ut tumū·unāquāq; in
stitiā adō confirmā carita & dili
gentia examinatione pquirens ut
congrue et iuste inomnib; reb; p
cedat in cordib; hominū ppt̄ mer-
cedē opis acutissime consideranss·
ubi ē remunerando indo·ut eccl̄a
inuerbis suis quoīm p̄monstratiū ē
ppalat· Illa autē imago que in
eode fine stat sup murū signifi
cat saluationē animarū·quō ip
sa mocasu uenis duricie effulsit
meulmnr auctoritatis noue gr̄e
tia q̄d quasi fundamtū ei exstat
discretio·cū qua et sup quā appa
ret eade saluatio animarū orta in
filio dī cū natus ē ex uirgine, psa
lute hominū·Et nudū caput et
nigros acerispos crines habet·q̄a
nuda ē a seruitute subiecthomis li
bere scilicet dignitatis manens·qm
filio dī apte adhēret quereret aquo ecl̄a de
mem̄ suscepta ē nigredinē tam̄
pacientis capillos·quō inundatia
plebe obfuscata apparebat ñ ha
bere uerā claritatē·s; multiplicē
diuersitatē quasi crispā comā di
uersarū obseruationū·Habet q̄q;
facie obscurā·quō ante incarnati
onē filii dī inumbra mortis ñ uisa
ē reuerere felicitatē ēme salutis·
Unde ecl̄a induta ē uaria tunica
plurimo colore intexta·quō inue
teri pplo multis modis exercūdaba
tur uarietate opū·inmixta diuer-
sitate multos uicios·S; q̄d nudes
quoīm candē tunicā et calciamta
sua exuit stans nuda hoc ē q̄d in
passione filii mei morte abstersa
cū ecl̄a post aduentū spē sci sonus
et uerba aplōs emissa s̄ inmundū
excitata ē saluatio animarū·ita
q̄d ipsa spnens mala opa et abiec
tis contraria uestigia exuta ē
fortit denudata diabolica ma
gistratione·inīsemetipsā fit dies·
Otu turpissime diabole nūquā
relinqueres me·si ñ recepta esse
in sanguine agni·Nā in lacu in
ferni uoluisti retinere me·s; nē

gñā di liberata sũ·& sic ermes ac fa
cies ei resplendent in pulchritudi
nẽ albedinis et nouitatis ut iã na
ta infantis·qã p incarnationẽ filii
mei creauit multus pplꝰ in figura
crucis illuis·bene illuminatis in
teriori facie aiẽ adherens uere
esplendide iustificet·ita q̃d exqui
rebat feliciter cũ confidens in
albedine ute et liberatione fi
deliũ mbroꝝ xp̃o capiti suo adhe
rentiũ pnouã regeneratione et p
uetã infantie innocentiã saluari
uiuta celesti·atq; pciũ corpus
suũ effulget ut purus et lucidus
splendor elucet inclaritate·quo
ipsa q̃si poma mbra sua p fidelẽ
sedulitatẽ pplm sibi p filiũ meũ subiec
tũ facta ẽ pura in colũbina simpli
citate·& clara in lucidissima pul
chritudine iustitie di·Qd autẽ in
dex in pectore ei splendidissimã
crucẽ cũ imagine xp̃i ihu sup ar
busculã inter duos flores in ẽro
se flammẽ posita·qui se sursũ adean
dẽ crucẽ aliquamdiu recuruauit·
hoc ẽ q̃d cadẽ uirtus facta ẽ creden
tiũ pplꝰ forte p̃ cordiũ in passio
ne ihu saluatoris qui martyrio
suo in uestigiis bonꝰ & rectꝰ exem
pli sui arborẽ mortis & p̃dicionis
ade depressit atq; contritum aduer
sus quã cnã duo testamenta scilicet
ueteris incandore & noui in rubo
re illi repugnantia p dispositionẽ
di p̃cedebant·se matritudine spi
ritus intellectus ad passionẽ eiusdẽ pri

et nobilissimi receptoris·atq; adom
nẽ iustitiã ei⁹ aꝑdmone mortis reflec
tentia·Inde inde cnã q̃d exu
tã tunicã atq; calciamenta sua fortiter
exuunt·ita q̃d pulueris multus aer
exuuiat·q̃a saluando animarũ ostẽ
dit innouis et iustis opib; hominũ ab
stractã tunicã prioris consuetudinis
et omniũ uiciorꝝ uetustũ delictorꝝ atq;
abiectũ malũ exemplũ transgressio
nis ade·fortissima examinatione
ea discernens atq; comprehendens·et pul
uerẽ uane glie aliorꝝq; peccatorꝝ asce
ndens·sicut cnã superius in locu
tione sua de semetipsa confitetur:
Qui autẽ acutas auris interioris
intellectus habet hec inardescit
amore speculi mei aduerba hec
audiet·et ea inconscientia ani
mi sui conscribat.

Vn. visio terre
pictꝰ

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0303
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

mangulo occidentali demonstra
ti edificii mirabilē & secretā atq;
fortissimā colūnā colorē purpu
ree ingredimur habemusq; ecclēq; an
gulo ita imposita ut & intra et ex
tra ipsū edificiū appareret. Quę
enā tamq; quamnam erat nec in
magnitudo nec altitudo ipsius
intellectui meo pareret. ſ; qđ tan
tamē miro modo planissima
absq; omī ruga fuit. Habebat
autē in exteriore sui parte tres an
gulos caliba colorīs a pede usq;
ad cacumē ipsius uelut acutissimī
gladius incidentes. quoq; unus
contra affricū respiciebat ubi
plurimū putridi straminis abco
ssus erat. et dispsū fuerat et unus
contra choū ubi multę pennule
pullū disertę ocidebant atq; me
dius contra occidentē ubi pluri
ma putrida ligna a bipso desecta
iacebant. hec singula abeis dē
angulis ppē temeritatē ipsoq;
succisa. Frumentū ille quē undebā
inpdicto throno sedentē & hec oīa
mihi demonstrantē. dixē m. Hec
mistica & miranda atq; ignota ple
nissima dona quę t o homo clarī
sime apparent nimio lumine. tibi
demonstro. et tribuo dicere & ostēn
dere ad accendendū ignea corda fi
delū qui purissimi lapides sē adedi
ficationē celestis ierlm. Nam sca
et ineffabilis trinitas sume unitatis
subiugo legis seruitutib; occultata.
ſ; in noua grā de seruitute liberatis
manifestata simplici & humili cor
de utrib; psonis unī & ueri⁹ dī & ho
mib; credenda & inuenere pseru
tanda ē. ne qui noluerit communis
ē dono qđ a spū scō accepit dū plus
quam quā oportuit ppē temeritatē
demonis sue magis indecenter cadat.
quā id qđ indecenter appetit inue
nit. Qđ & inuisio pēsens ostendit.
Hec enī colūna quā inde s mangu
lo occidentali demonstrat edificii
in figura uere trinitatis ē. quō pa
uerbū & spē sēs. unī dī trinitate
et eadē trinitas in unitate ē. existens.
pfecta colūna tocius boni et pene
trans sūma ac infima. regens q; uni
uersū orbē tarū. Que in plaga occi
dentis apparet. quia filius dī sub
tēpore q̄si occasū incarnatus pa
trē suū ubiq; glificauit et spīm sēm
discplis suis p misit. cū enā idē filī⁹
inuoluntatē patris mortē subeun
do adimpleuit bonū exemplū ho
minib; ut et ipsi in edificio sūmi pa
tris recte incedant uera & iusta opa
in spū scō p ficiendo. ſ; mirabile &
secretā atq; fortissimā se ostendit

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0304
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

quō dꝫ uerearis fuis tā mirabi
lis exiſtit ut nullomodo abeas adſi
nē ꝓduci poſſit· taq; ſecretis ut nul
la earū ſcientia uel ſenſibilmente ꝓ
tinacior ſit examinandis· atq;
tā fortis q̄d omiſſo fortitudo ipſa
rū abeo dirigat· nec ea fortitudi
ni ualeat cōparari· Quod aū ·ij·
colorē purpureū nigredinis habet·
adeq; angulo ita impoſita ut ēin
tia ecclia ipſū edificiū appareat·
hoc ē quod inuoluntate patris
unicus filius ei purpureū ſangui
nē ſuū ꝓnigredine peccatōꝝ homi
nū et ſic paſſione ſua mundū ſal
uans ueā & rectā fidē credentib;
attulit· q̄a in defectu uestris obſer
uationis et mortu none ſcīficatio
nis cultus ſcē trinitatis manifeſtiſ
ſime declaratus ē· eū apte credimꝰ
ē q̄d idē ſupnus pat eundē filiū
ſuū miſit in mundū de ſpū ſcō con
ceptū qui gl̄iam patris & nī ſuā que
ſunt ſcīq; ſpē ꝓfundā conſolatio
nē apte ut p̄dictū ē· ita q̄d hoc
in nulla parte lateret· quin & fide
lib; in ope di manentib; & infidelib;
extra fidē poſſit demonstaret· Et
q̄d tante q̄ntatis ē ut nec magni
tudo nec altitudo ipſius intellec
tui tuo pateat· hoc ē q̄d eadē tri
nitatis tā ineffabilis gl̄ie et poteſta
tis ē· q̄d nec in magnitudine ma
ieſtatis nec in altitudine diuinita
tis ullo circuitu aut iactantia ſa
pientie humane nīt determina
ri poſſit· Quoq; modo planissima

abſq; omī ruga ē· quo q̄d admirando
ne dignissimū exiſtit mitissima ē
in gr̄a et semp benigna planaq; in
suauitate iuſticie accurrentib; ita
ut nihil rugoſū ulli' iuſticie in ea
inueniat· in ſta et bona exiſtentis in
parte ſaluationis· Quod aīe habet ·iij·
in exteriore ſui parte Quasi angu
los calibei coloris a pede uſq; ad ca
cumen ipſius ueluti acutissimus gla
dius in eadem· hoc ē q̄d contrarie
tati tenebrarū oppoſita in mundo
ſo mundo ineffabilis trinitas inuin
tate diuinitatis altissime appareat· nec ul
li creature ſue impio et poteſtate ab
ſconſa latens exceptis incredulis cor
dib; quib; ob incredulitatē ipſoꝝ oc
cultatur· ꝓpter q̄d ea iudicii di cū
digna reconpenſatione eos ut meri
to occidit· ueluti fortissima calips
nulli inflationi cedens que ſe ipſi
opponit· unde et q̄d aſūmo uſq; ad
ſūmū tendit ab inicio ſcilicet creatu
re ſeli uſq; ad finē ei et q̄d ſup ē· hoc
potenter macte ſſima diuinitate q̄ſi
in eadem gladio semp ſapientia
et poteſtate penetrauit & penetrat·
Et q̄d angulus unus contra af ·iiij·
fricū reſpicit ubi plurimū ari
di ſtraminis abeo ſucciſū & diſpſū
ē· hoc ē q̄d iuſtissima diuinitas tri
nitatis in xp̄iano pp̄lo omnē arridi
tatē diuerſitatis et contradictionis
atq; abiectionis rectissime catholi
ce fidei aduerſantē in maxima illi'
confuſione succidit, cōburit ſicut
fenū q̄d conculcat & magne cōbu

rīt a fructuoso frumm grano separan-
qđ fides cū opib; inscientia scripture
de qua omē qđ cadē uere fidi con
trarīū et inimule ē inmeredulitate
sua dispgīt et auferē. qua insipiens
ppls quasi stultū pecus immit-

.v. Tq; unus comta chorū se diri
gat ubi multe pennule pullum
disciisse cadum. qa cadē diuinas
clamā iactantiā iudaici ppli qui cū
magna supbia malitudine mis
sue uolabat decert. cū ille insemet
ipso et ī mdō iustus et uolebat ut
pharisei qui maia celoz ascendere
tēptabant. secdm ppriā fiduciā suā
insemet ipsis confidentes s; iusto iu
dicio di obduerstiatē moz suoz dis
cissim inhac pfūptione cadentes.

.vj. Medius uero comta occidentē re
spicit ubi plurima putrida
ligna ab ipso defecta iacent. quo p
ipsā ut minatē abscidit nefandū et
diabolicū scisma gentilis ppli qui
moccasu infidelitatis erat in recta
fide qa ut putrida ligna molesta.
et inutilia s aduisus hominū sic etiā
abscisus et abiectus ē ppls iste agau
dio utte. magis diabolica sectans
figmta. quā diuina pcepta. Unde
etiā hec singula ab eis dē angulis pp
ter temeritatē ipsoz succisa s. quia
omnib; pdictis causis uicta et sca
tinitas et infideles qui uel audacter
eā dirūpere uolunt qui in eā prius
inter credere nolunt a se abscisos ire
primunt in pditionē. qm rabide et
ignorantē inuadunt diuinitatē. no
tantes se inclinare fidi quā filii di
p semetipsū annulit et quā etiā pdis
cipulos suos hominib; transmisit.
secdm qđ hec parabola dicit. .vij.
Dns quidā lapidē igneū habens
ipsū et p nuntios suos necessa nūcios.
ria rē multo pplo mandare uole
bat. s; nūqm ñ erant sapientes et scio
li uerba dñi sui intelligere. s; insipi
entes et ignari ad mandatū illud p
ficiendū. Intēa ortus ē tumultus
et tēpestas magna et torrens ac se
uus commouit. ita qđ tota mota ē et
qđ lapides sessil s. sic etiā qđ uas
unū in quo plurima uascula erant
mūda iacens abs consiū. dorso ad ceū
uerso maxima fortitudine eradica
retur. et ceca. et qđ nulla illi ad ceū
conuerteret. Tunc etiā ad nūm illo p la
pidē ipsū ueh emissimo flatu ignis
aduenit. qui tanto ardore nunci
os illos p transiit qđ omis uene ex
calefierent. et qđ omis desidia tumo
ris abs tanta uelocitate excuteret
ut arida pelle uelocissime cadit
qđ ea sup effundit. Et sic demū re
cordati illi omnū que audierant
et didicerant ad nō suū. et abierē
ad ppls qui umbilicos ñ habebat
et cui ciuitas destructa fuerat. et il
li mandatū dñi sui annuntiabant.
s; et quib; dā ex ipsis umbilicos re
stituere ciuitatē ex reedificantes
ipsis ea reddiderē. quib; dā aut
nec umbilicos restituerē nec ea ci
uitatē reddiderē. s; ipsos occiden
tes. ut porcos eos dimisere. Et sic ita

pis ille ⁊ mundo immundo mundū
concumens et occidens oīa īdosa
facta humane carnis. Hoc tale est.
Dīs iste ē pat' omps. apud quē ē
unigenitus ei ille scilicet lapis angu
laris qui de igneo spū scō conceptus
ē & ex intemerata uirgine natus ho
mo. ipse in delicet flos candidissim'
et pulcherrimus existens in albedine
& pulchritudine tocius sēmanis. Ñ ā
filius dī erat sedm diuinitatē ine
narrabilīt ante cuī oīs creatura
cū patre et cū igneo refrigeratore.
postea uīt̄e porte placuo missus apa
ruit ut conceptus de spū scō sic p̄dic
tū ē ueracīt in carnatus nasceret
ex uirgine. ad conferendū credēn
tib; candorē et decorē ume. Quo in
carnato. ostendit celestis pat' pīllū
et p discipulos ipsi' benigne mun
ans necessaria rē. salutē tribuere
et saluationē hominib; qui in ipsū
crediderīt. S; illius discipli cū idē
filī apud eos corporalīt manerent
in mundo. erant stulti et insci ac
stolidi & tardi ingl aīt uerba il
lius in spū intelligere et ope com
plere. S; tamē quasi in sōno in sim
plicitate ea audiebant. nō dū con
firmati s; pauidi et ecclīe uelut
hoīes. Int̄ ea uenit tēpus in sano
cordiū. ma q̄d inde in multū faci
entes exquirebant suscitantes mi
multa scismata contra filiū dī. ut
in hac magna tēpestate occiderent
eū. Et dū ita implerent omnē ma
lignitatē suā ut desiderauerīt. tē

in hoc p̄cepto & maximo tormento
pactū ē tā grande homicidiū q̄le
antea nō fuit nec postea futurū erit.
ita q̄d tota mouerētur inde q̄d tanc
mentis hominū exterrent cū reliq̄
creatura. et q̄d lapidea lex inde ex
sonderet̄ in cruentoso facto ex. Te
primus homo cū genere suo in quo
latuit signū reliquę creature suo
in quo latuit signū reliquę creatu
re. tacens sepultus in morte. ita q̄d
omnē immundē suā adūrena ue
rat habens adorso celū nolens re
spicere ad dīm. in magna formidi
ne filii dī eradicatus ē et ita mortis
in qua dormiunt cū filius suis. ita
q̄d suspicaret de toto corde & de
oī scelera sua. quasi mundua. ad
celestē patriā se conuertens. quia
audiunt xp̄m dī filiū p̄p̄t ipsū oc
cisū. S; post eū de filii dī ascensionē.
apparuit & ipsū filiū uti de filī pmi
serat sps. sēs aduenit. q̄a tota ira in
supna dulcedine stillabat. quo ce
lestis panis in mundo manserat. q̄o
infideles transitore q̄si in rumore
neglexerant. fideles aīe cū omni
deuotione susceperant. Quia q̄ uerū
uerbū incarnatū erat apte spē sēs
in omnes linguas apparuit. quo de
spū scō ide filius conceptus ē qui
in p̄dicatione sua mundū adue
rtatē conuertit. et quo cuā apli
peundē filiū doch erant ide spē
sēs ita in calore suo p fudit. cos. ut
diuersis linguis anima & corpore
loquerent̄. quo mas aīa corpori

153v

dñabat sic illis clamantib; qđ nuo
cib; eoꝝ totus orbis tarū commouc
retur. Abstulit quoq; idē spūs sēs ip
sis humanū tumorē. ita qđ talis pa
uor nullus ex merito ut sancta bo
nuū timerent ne uerbū di loque
rent. s; omis hui modi timiditas tan
to ardore & tanta fiducia ex ab
lata ē. ut quasi aridi et nō molles. s;
ut mortui adeuntā aduersitatem
redderent. que ipsis accidē potuisset.
unde etiā mox. p facto sensu recorda
ti ōmū que prius tardi fide ne
gligent audierant et perpetrant a
xpō. ea ita admonitā reducentes.
quasi eadē hora a ipso illa cogno
uissent. et abeuntes ter faciebant
int incredulos pplōs qui umbilicos
idē sigillū. scientiā sacti spūs innocen
tie nō habebant. quib; cunctas ex in
struēta uidelicet legis infidelita
te destructa erant. ipsis uerba salu
tis et uere fidei in xpō annuntiantes.
Unde multos exeadē turba adag
nitionē di reduxerūt. deducentes
eos ad umbilicū idē ad fontē baptis
matis unquo receperāt sanctū pdi
tā in supba transgressione. atq; sca
cunctaq; pcepta di exercerāt. recidi
cantes ex ipsa qua eos insidiator di
abolus despoliauerat malā. et eā in
fide ad salutē ex reddiderāt. Qui au
tē fide baptismatis et munimentum
missionis di ppt incredulitatē suā
recipe nolebant hos in pcomissis sig
noꝝ pransierāt. ac eos obduritiā
et incredulitatē qua ipsis erat
condēpnantes mortu tradiderāt qa
in fecelerib; suis et in sordib; pollu
tionū carnis atq; illecebris form
cationū et adulteriorū suoꝝ se inuol
uentes ut porcus limo inuolutā ad
uerā fidē conuerti noluerūt. unde &
anima diuisi ex separati s. Sicq; filii
di a multis & admirandis signis in
toto tarū orbe manifestatis ē ex
parte sedm diuinitatē ante tēpora
ineffabilit genitus fuisse et post in
tēpore sedm humanitatē mirabilit
incarnatus ē ex uirgine. ita qđ cor
da omnū hec audientiū horrore
et timore nimio sint concussa et p
cussa. & qđ uana ac fallacia opa que
sedm uoluptates suas fecerāt a mbi
lū ineas pcomitū mortis sint redac
ta. uerū uerbo di testimoniū sē ui
uam atq; uiuifice saluationis que
sit paqua regenerationis aduntā
reddente. ut dilectus ihs uerbis
exhortationis sue ostendit dicens.
Et spūs ē qui testificat quo xpc
ē ueritas. quia tres s qui testi
monium dant in tra. spūs aqua et san
guis. et tres unū s. Et tres s qui testi
monium dant in celo. pat uerbū et spūs
et tres unū s. Hoc tale ē. Spūs hois
spūalis ē uidelicet ñ procedens de san
guine nec nascens de carne. s; cur
rens de archano di existens illi in
uisibilis qđ immutabiliter subiectū ē.
ldōq; ē illi testificatio ad filiū di
ei gla mirabilis ē immutatio spūs
mine qua nullus hominū p fectc
intelligere ualet scilicet quomodo

idē unigenitus di de spū scō concep
tus sit et ibe mundū uenerit sicut
ea nullus hominū plenē scire po
test quomō anima ꝓtranseat corp⁹
et sanguinē hominis ita qđ una u
ta erit. Et sicut spūs hōis ē certissima
causa scientię quę di adō data ē p
transiens inta omia quę ei adō con
cessa ꝯ quō nō ē falsa et deceptuosa
uita ſ; acutissima ita ē. xpc ꝓfecta
ueritas inqua, furtum et lumen
saluationis refulsit de qua mors
cecidit quia ipsa fallax ē. Fructus
scām trinitatē significantia testi
moniū dant uita ita qđ ostendi
dunt ecclesiam spūsanctō re
deuntē uiuificę saluationis ꝓqđ
ꝓuenientū ē ad celestia sine timore
ꝓmansura quę nō dū immortalita
te carnis habentē intē ſ; inspe ex
spectantē. Nā spē hōis habet ex me
testimoniū inse qđ non ē implena
uita restaurationis saluatis nisi re
surgat ꝓme in aqua regenerationis
qua defecit in illo lumine qđ lucet
inme expulsus defraudatur ꝓcor
ruptā conceptionē crimenis quod
crescit in sanguine. Et aqua habet
testimoniū illud qđ omia sordida
purget inse. et qđ ipsa mortifera
pdicto mortis ꝓ purissimā purga
tionē ꝓcat inea. hic spūs ante san
guinē adiuncta qa ut spē spūalis
est sic et aqua spūalē affert sanctifica
tionē. et media int spm et sangui
nē posita quō et animā et corpus
ꝓspūalē regenerationē confortans
transmittit ad uitā. Sanguis quoq;
testimoniū habet qđ uiciosa ui
nea sua reuerquetur ad domū sā
ctificationis ꝓ aquā saluationis. quę
est medicinalis uis in filio meo mei
pientis et in ipso ad uitā ꝓmanens.
qua sanguis inse commet ualde
culpabilia crimina magnāq; in
quietudinē inuisibiliꝫ per anima
scilicet uinea currens inmortuosa
dulcedine. quę ardentem libidinem ser
uit et quę innocentiā ꝓhorrida ui
cia suffocat. crescere incipiens ꝓgu
stū comedentis de suggestione insi
diatoris diaboli. Et hęc ita uni
quōq; spē nō ē uiuens homo sine san
guinea mata corporis nec sangui
nea mata corporis uiuens homo si
ne aia. nec hęc duo reuniscunt in
gra noue legis ad uitā nisi ꝓ aquā
regenerationis. et ita unū ſ; int re
demptione. nec ſ; int gra in saluan
one quādiu ab hac saluari aqua
s separata. qa racionalitatem de ē
pcellens honor. unit. in qua redep
tus homo semp resonare debet ꝓ
fectā laudē in conspectu di qui ip
si racionalitatē dedit. Nā dē ꝓpa
uoluntate sua creauit hominē
ad honorē illū qui incōplet in cor
pore filii ei⁹ in ultima ętate. cui ꝓmis
homo reuniret in honore unitę
salutifera gra redemptus modo. Et
spē quidē inuisibilis corporalib;
oculis existens designat patrē oī
creature inestimabilē. et aqua
purgationē sordis faciens sig

nificat uerbū idē filiū passione
sua abstergentē maculas hominū
aīaq; sanguis circūplectens et cale
faciens hominē figurat spm scm
suscitantē et incendentē clarissi
mas uirtutes in hominib; Sic ut ia
hec uidelicet spē aqua et sanguis
s̄ innuno et unū s̄ insaluatione sci
licet ut dictū ē aīaq; unitatē in
unitate et unitatē in trinitate de
monstrant. Quomodo. S̄cā ecclē
sias trinitas dat ecclesie testimoniū.
na q̄d nō ē abalio sūptū s; certa re in
ipsa manifestatiū. Quom. Pat testi
ficat̄ q̄d unicū fructuosū uerbū
suū q̄d ante sēla genuit. p q̄d oīa
creata s̄ ipsū p̄ea inp̄destinatū
tēpore in uirgine gl̄osissime flo
ruit. Uerbū aīte testificat̄ q̄d ex
una parte inclinasse ad humanā
naturā in carnatū id est impu
dore uirginitatis. q̄a exuit apa
tie spīali egressione et nutū red
it ad patrē in carnis fructuositate
hic in medio posit̄ q̄d a patre ē
ante tēpora inuisibilit̄ genitū et
de spū scō in uirginis utero intē
pore corporalit̄ conceptū. S̄ēs ū
spūs testificatur q̄d accendit in te
gritate uirginis na q̄d uerbū di
concipet. et q̄d doctrinā eide uer
bi in igneis linguis firmauit eī
apl̄os na p̄fudit aut p totū mun
dū uera trinitatē uociferantur.
Ipsi clamabant q̄d dē pater p̄se
cit illud q̄d creauit hominē ad
supnā felicitatē qua spoliauit ē

homo. q̄a ipse de limo t̄re factus
in rectione sursū. s; uolumus sua
declinans se ad tram deorsū. nē
ingrā p incarnatū di filiū erectus
denuo sursū et p spm scm illumi
natus et confirmatus ne p̄ret in p̄
dictione. restituit ē cīte clarita-

aīa. Sic pat filius et spūs ses testant̄
q̄d omnino ñ distinguunt̄ inpo
testate quā uis in psonis distinguan
tur. quia simul opant̄ in unitate
simplicis et incōmutabilis substan
tie. Quomodo. Quō pat ē et tam sci
licet oīa p uerbū id est p filiū suū
in spū scō. filius p quē oīa p fecit̄
in patre et filio. Et hec tres psone s̄ na
in unitate inseparabilis substantie.
q̄d ñ transfundunt̄ uicissim inse.
Quomodo. Ido quō qui genuit pat
ē et qui natus ē filius ē. et qui apa
tie et filio ardentissima uirid itate
p cedit et in specie innocentis alitis
sup aquas apparens eas sēsificauit.
et aplōs igneo ardore p fudit. spūs
sēs ē. Pater enī ante tēpora sclōr ha
buit filiū filiumq; erat apud patrē
spū scō ētinalit̄ patri filio q; in unita
te diuinitatis coēterno. Unde consi
derandū ē q̄a si ex his tribus psonis
duc uel una de cēt. ñ cēt dē imple
nitudine sua. Quomodo. Quia ip
se dē una unitas diuinitatis. quō
si aliqua earū de cēt dē ñ cēt. Nam
quā uis eedē psone na distincte sint.
tam s̄ una et integra aīaq; incōmu
tabilis substantia inestimabilis
pulchritudinis p manens in mdi

et spiritu scō. spūs ses p quē uerent oīa i patre filio
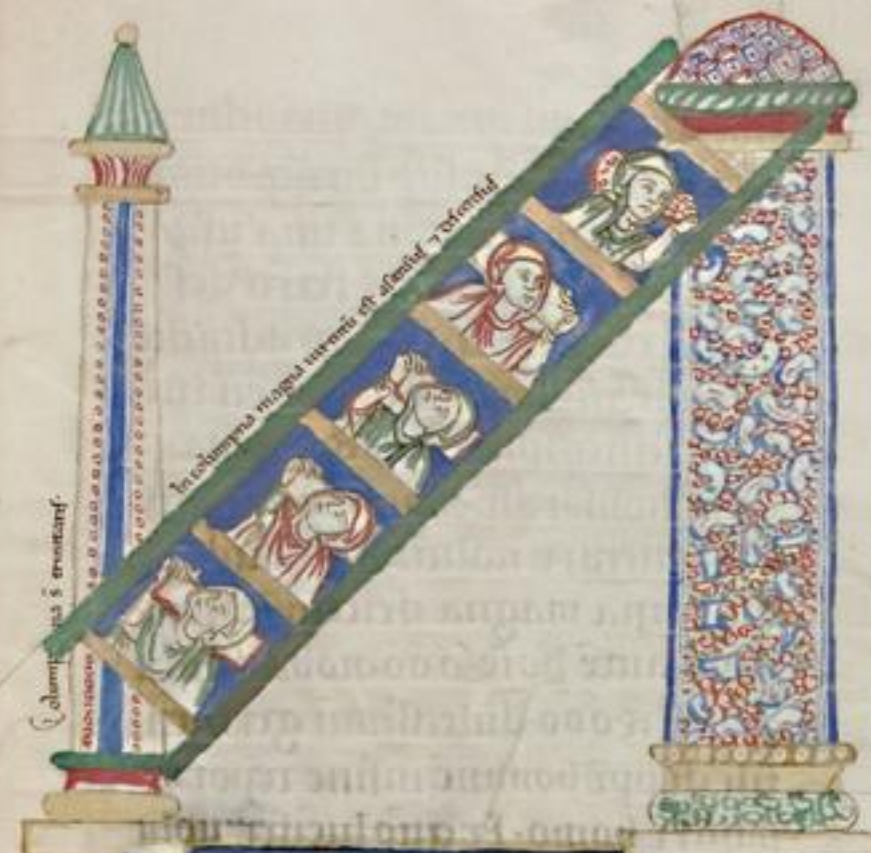
uſa unnatr· Quomodo· Pot
ſtas uolūtas ardor· ībi trēs apices in
uno culmine oparionis Quoñ· In
potestate uolumas muoluntate
ardor· ⁊ inſeparabiles ſ· ſic & alit
hominis in ſua emissione· Quoñ·
Circuiens uentus cū humidnate
& calore ē immdiatsibili emissio
ne; ſic & oculus tuus in ſua integri
tate· Quoñ· Circulus oculi tm ha
bet duo plucida inſe· unū tamen
habitaculū existens· omāq; regens
que ſibi conformia ſ· Audi & intel
ligę homo· Sic trēs pſonę unita
incōmutabili cōtia dnitatis ſ·
In patre filiꝰ mutuoq; ſpſſēſ & unꝰ
ſ· ſibiq; inſeparabilit coopant·
quō nec pat opat sine filio· nec
filius sine ſpū scō· nec ſpſſēſ sine
ipsis· nec pat nec filiꝰ sine ſpū scō qa
unitas indiuisa ſ· Sic ē dꝫ intrib;
pſonis absq; initio ante cuiꝰ· ñ dū
ante exordiū mundi assūptione
carnis in filio pacta usq; ad pōrdi
natū tēpus ubi uenit plenitudo tēpis
illius cū misit dꝫ filiū suū· ⁊· &
eodē filio incarnato mē dꝫ ē intrib·
pſonis uolens ita nos inuocari· cui
de uirgineus, flores inuiolatę uir
ginitatis nec meritis nostris
obhoc pſona addita ē· ſ;
tamē ipse filius dī indut carnē
inuiolabilit assūpta· Unde & be
ata pſone· ſ· unus dꝫ mdiuinitate·
& qui sic ñ credit ille abscidet
de regno dī· qa scindit integrita
tē dīnitatis· & se ipsū infide·

ut scriptū ē· Indicauit ē uia ap
parauit homo uenienſ de castris saul.
uestr concissa· et puluere aſpſus ca
put· Hoc tale ē· Inilla die catholica
fides orta ē in manifestatione sc̄ę
trinitatis· pullulabant hoīes in mul.
to scismate· uenientes ab exercitu
mortifere cohortis· puer se illud
seruantes· qd ñ ē possibile homini
scire· Vnde in curiam ꝑmultas sua.
siones diabolice artis· fingunt se
ascendere sup illā altitudinē· ita
qd uolunt scire plusquā ois scien
dū sit de incōphensibili diuini
tate· Et ido auestr salutis & insti
cie secundū· qa do contraria ſ·
aug· fedant ꝑdūsnatē sparsio
nis incaptę· fidei fidē integrā ñ
habentes· ſ· uni cū honorē dīnans
in multas sectas sparganteſ· aug·
honorē suū intrisione scismatis
minuentes· Qui oīs ado dicitur
buntur in sequentib; ita continet·
Dixit dauid ad iuuenē qui nun
ciauerat ei· Unde es tu· Qui respon
dit· filiꝰ hoīs aduene amalechite
ego sū· Et ait ad eū dauid· Quare ñ
timuisti mittere manū tuā· ut
occideres xp̄m dñi· Uocauitq; da
uid unū de pueris suis & ait· Ac
cedens irrue in eū· Qui percussit il
lū· et mortuus ē· Et ait ad eū da
uid· Sanguis tuus sit sup caput
tuū· Os enī tuū locutū ē aduer
sū te dicēs· Ego interfeci xp̄m dñi·
Hoc tale ē· Ille uehortosus qui
incōphensibilis ē oīi creature

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0311
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

dicit adpuerile ignoraīa quę in
homine ē ádillā scalicet puericiā
quę sibi metipsi faciat exaltatione
hoc uolens scire q̄d sciendū ñ ē hq̄
stultitia inuadit dm q̄si pretermit
tē animum se scio te bene dñe ita
q̄d ipse respondet illi sic. Unde ēs qui
qui habens inimicū nīs scire uolū
q̄d carere inimico. Et stultitia que orta
ē inimicū habens. respondit. q̄si inimi
cus sua dicens. Ego fui filius hōis qui
peccatū ē hic uenies ab hac maledic
ta tua. qa primus homo lapsus inquitu
pomi fecit me hoc exulū de patria
cui ego p genus sū. Tunc dic̄ dns ad
eū. Quia homo es a maledicta tua et
pulsus de patria ut exul. q̄re ñ tu
musti tua pusillanimitate seruare q̄d
ubi sciendū ñ ē suffocans op̄ tuū ita
q̄d nullomodo inde ē in lumine spe
et angustis meo malū homicidū qa
quicūq; temere seruat̄ q̄d dns fue
rit ante creaturā mundi. uel. q̄d
dns facturus sit p̄ nouissimū die hic
anathematizatus sit a portione bea
te cōmunionis. quo hoc sibi sciendū
ñ ē qui habet mortale inimicū pecca
tū grauatū. s; miseq; erit a felici salu
te. bene scientię qa impunita seru
tatis ē q̄d seruari ñ debuit. Idcir
co tu qui hec pusillanimose et crudelit
occasionē facis. beatā inuidiā
tua regalis ppheticę mitis. qa
anima tua deberet pudere sibi
pusillanimi fidelit scilicet in illa
simplicitate que conuenies ē cre
dere in dm. Tunc cepit dns zelo
purissime iustitie sue que ñ ha
bet ullā maculā in q̄rat. s. uo cans
eū p̄ rectissimā ultionē in dicu iudi
cio suo sic dic̄s festina et obprime
illū de bona scientia sua quā habuit. ne
quiescat in illa felicitate sui sensus.
quo nullā in fecit requie in corde
suo. Et sic plaga zeli dñi p̄cutit illū.
ita q̄d nulla scintillula ulli⁹ oculi
ipsi remanebit ad uidendū idē ad
cognoscendū dm. Unde et mortis
iustitię umbra consolatione se ipsū
ñ ualens regere. Tunc dicit adeū
dns. Sanguinolentū nefas tuū q̄re
eleuas ad illa excelsa que ñ potes
intueri sit sup animū tuū que in
iuste erigis comma me. illud malū
concalcans te inde p̄ssiū locū. de q̄
te leuare ñ possis in recta ī ītima. p
positionis fidei q̄ recta uestigia ire
noluisti. s; in sensū tuo magnū scis
ma quesisti. Nā os tuū sit reliqui
auerbis sapientie. quo locutū ē
contra salutē tuā. cū fallaciter seru
tatus es secreta et in cō phensibi
le diuinitatis p̄sumens scire. que
ñ s sciendā temere dicens inimicat
ipso. q̄d dns sit bene scio. p̄ termit
te ista occidentis in ore salutē tuā.
cū caute in dm credere noluisti.
s; te supbe comma cū erexisti. Qui
autē a cunas aures inimici tui. mel
lechus habet. hic mandatis amo
re speculi mei aduerba hec anhe
let. et ea inconsciemia animi sui
conscribat. Octaua missio. ter
tie partis.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0312
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

Et de inde in pla

meridiana in pfato lapideo muro
demonstrau edificu ultra p dictā co
lumnā magnā & obumbratā ultra
& extra idē edificiū apparentē · que
scilicet usiu meo tā umbrosa appa
rut · ut nec magnitudinē nec alti
tudinē ei⁹ cognoscere valerē & inter
columnā hanc atq; columnā uere ui
mus · erat unus ruptus locus longi
tudinis ut ui cubitus uacuusq; abs q;
muro ut supius ostensū e · fundamento
ibi tamē posito · Hec q̄ umbrosa co
lumna in hoc ipso edificio in eode
loco stabat ubi desup in celestib;

misterius cora do illu magnū & q̄
drati lucidissimiq; candoris splen
dore p̄ uidera qui secretū supni
creatoris designans in maximo
misterio in manifestatus e · in q̄
era ali⁹ splendor · uelut aurora
in se aeria in alto purpuree lu
cis claritatē habens fulgebat · p
quē in mistica ostensione mi
sterū incarnati filii di demon
stratū fuerat · Incolumna aut̄ ista
abimo usq; ad sūmū & in modū
scale ascensus erat · ubi omis ut tu
res di descendentes & ascenden
tes onerate lapidib; adopus suū
ut uidebā · acimā studiū ide op⁹
p ficiendi habentes · Et audiui lu
cidū illū qui sedebat in throno
dicentē · Ista fortissimi opari
di s̄ · S; int̄ has ut urtutes p̄cipue
septē uidebā · quarū era for-
mas et habitus diligentissime
considerabā · Talis q̄ similitudo
mea erat · Omis ut alie ut urtutes
que supra memorate s̄ uelut
uestib; exsterico induebant̄ · S;
& omis albis et nitib; retecto ca
pite & absq; amictu pallioq; in
cedebant · p̄ter p̄ma mortē
femineo in capite uelatā · atq;
quasi casula tanquā crystallus
p lucida in dita & p̄ter s dām
nigros capillos habentē · atq; p̄
terea que dissimilis humane forme
uidebat̄ · Prima quoq; & q̄rta atq;
q̄nta · albis tunicis uestiebant̄ · Omis
era alba calciamenta habebant & ex

cepta tua sedm speciē hoīs nō appa
rente undiq; ē. & excepta gēma
que cristallinis calciamīnis miro
modo lucentib; calciabat. Hec aūt
mea fuit dissimilitudo. Prima
imago portabat coronā auream ca
piti suo impositā tres ramos alcī
extantes habentē ante; pciosissi
mis lapidib; uiridis & rubei co
loris & albis bacis multo fulgen
tē ornatu. In pectore uero suo ha
bebat speculū lucidissimū. in quo
mira claritate imago incarnati
filii di apparebat. Et ante ego
sū colūna humilitū meritū. et in
tellectrix superboꝝ cordiū. In minimo
incepi & ad ardua celoꝝ ascendi.
Lucifer erexit se sursū sup se et
corruit sub se deorsū. Quisq; me
uult imitari filii mi & desiderans
time meritē fruit amplexu. opus
meū in me pficiendo hic tangat
fundamentū. & leniter ad alia sur
sū ascendebat. Q̄d & hoc. Ipse pmū
carnis fuę ultimatē inspiciat. et
sic desursū de uirtute in uirtutē
suauī & leni animo gradatim p
ficiat. Ea q; sūmū ramū arboris
primū appēhendit ad ascendēdū. repentino casu sepissime ca
dit. Qui autē uolens ascendere
a radice incipit. huc nec tā facile cadendi si cautē incedit. Sed
sedā uota iudebāt ut ia clusus
aereī malto colorīs. indelicet tā
forma quā tunica ipsi. Et ad
tunicē duę zonę ineſtimabili m

auro & gēmis ornate mirabiliter
intexte erant. in sup utrūq; humerū eidē imaginis zona una usq;
ad pedes ipsius ante & retro des
cendebat. Dixitq; Ego adindig
nationē incelo puocabar. cui lu
cifer semet ipsū odio & supbia
transmordit. Sed o o o humilitas
hoc tollerare nolūt. Propter q̄d eiā
ille ruina magna decidit. Ē. for
mam autē hoīe. o o o. nobilissimū
gramū & o o o. dulcissimū germen.
filii di ppē hominē in fine tēporū
natus ē homo. Et quō lucifer uolu
it & cōtendit uestē & integritatē
meā scindere. ideirco lucidissim
splendor apparuit mdo et in hoīe.
Nunc autē cecī & mortui. lupanaria & meretrices aliq; incestas cau
sas appellant equi uocas meas. S.
q̄mū impossibile ē, hanc spurciciā
tangere uoluntatē meā. Penas q̄
malus uirtutib; mi faciā. cui q̄ub;
hec inimica que lucifer p mundū
sparsit abiciā. O uirtutes. ubi ē lu
cifer. In inferno ē. Surgam. q̄ os
aductā lucē appropinquantes. aliq;
edificem maximas & fortissimas
turres impunens. ut cū uenerit
dies nouissim plurimū fructū &
spīnalib; & incarnalib; apportet
mus. Cūq; plenitudo gentiū in
troierit. tunc & nos omnia & incc
lo pficiam. Ourpissime lucifer.
q̄d ubi pfuit reparatio ueneri
tas tua. In primo splendore tuo cū
creatus essādo. uoluisti me imsam

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0314
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

endo & bachando ~~conculcando~~ con
culcare & a celo decere. ſ; tu mabyſ
ſū ceciſti. ecce ego in celo p̄manſi. p̄ta
deſcendens ad ūras in carnato filio
dī. Et p̄me p̄fecta ē multitudo fide
lū. mille milia ex bonis arrab; arma
tor. q̄ ſuper ſis poſſeſſa ē dudū libera
ſime diripuiſſet. O humilitas que q̄ſi
ūram calcatos & contritos uſq; ad ſy
dera eleuas. o humilitas que es glōſiſ
ſima regina uirtutū quā fortis & in
uictū es tuis ubiq; p̄ſidiū nullo ca
dens qui puro corde diligit te. ſic
& ego tecū ualde multis multūq; ex
optabilis defenſio meis ſū. quia ual.
de gracilis & ſubtilis exiſtens. paruiſ
ſima foramina me colentiū exq̄ro.
et ea acutiſſime p̄tranſeo. Tecū aut̄ ſ
imaginē uidi in eo dē ſecum ut ſ
in priori uiſione eā uidera maioris ſ
ſcilicet a longioris ſtature quā ce ſ
teras uirtutes diſſimilēq; forme hu ſ
manē & plurimos oculos undiq; in ſ
ſe habentē. totāq; in ſapientia uiuen ſ
tē. atq; indutā q̄ſi umbroſo indu ſ
mento. p̄q̄d idē oculi p̄ſpiciebant. ſ
multoq; timore tremēte coram p̄dic ſ
to lucido ſedente. unus bono. Et aut. ſ

Que miſeris peccatoribus dñm ſi u ·iij·
mentibus ſuā. eū q̄ſi illuſorē ha
bentibus. Quis poteſt in eo p̄henſibilis
di timore effugere quē ipſe culpa
biles ſuos p̄re. in abiciendē aſe ma
la. Porro ego ualde & ualde dnm
dm timebo. Quis me adiuuabit co
ram uero do. Quis me liberabit unq̄
mundo a iudicio. Nullas omnino
miſi de noſtris dē illū q̄ quia ad illū
ſemp fugiā. Porro uero nucū uinculū ſ
circa collū portabat. atq; mani & pe ſ
des candido reſigamine habebat li ſ
gatos. Et dixi. Non poſſū currere ·viij·
ſecūm uoluntatē meā p̄ua ſclarē nec
p̄contagia humane uoluntatis. Credo
uolo redire ad dīm patrē omniū que
diabolus recuſauit. & que obaudire
nolui. Quinta quoq; circa collū ru ſ
bea torquē habebat. Et aut. nus ſ ·v·
ē dē. inuitis; p̄ſonis uni eſſemus. q̄ſi ſ
glē colendus. fidē q̄ & fiduciā habe
bo in dño. & n̄ delebo in ētiū nom̄ ei.
de corde meo. Sexta aut̄ tunica pal. ſ
lidi coloris induebat̄. Et crux paſſi ſ
onis crucifixi filii dī aut̄ ei in aere ſ
apparuit. ad quā ipſa oculos & ma ſ
nus cū multa deuotione erigebat. ſ
Dixiq; O pie patē parce peccan ·vi·
tib; q̄ n̄ derelinq̄ſti exules. ſ; eos clemā
ſti inhumeros tuos. Unde etiā iā n̄ pi
mus. ſpē habemus inter. Sexta lu ſ
cidiore & puriore criſtallo tunica ue ſ
ſtiebatur. que tam candore reluce ſ
bat. ut aqua reſplendet cū ſole p̄ſun ſ
dit̄. Et ſup caput ei expanſis q̄ſi ad ſ
uolandū alis coluba ſtabat. uerſa ſ
ſecūm faciē illi. Apparuit aut̄ et q̄ſi ſ
unicuiq; ipſi' ueluti in ſpeculo candi ſ
diſſim' infans. cui' forma miſeripti ſ
erat innocentia. Habebat quoq; in ſ
dextra manu regale ſceptrū. ſiniſtrā ſ
aut̄ ad pectus ſuū poſitam. Et dice ·vij·
bat. Ego libera ſū. & n̄ ligata. Puriſ ſ
ſimū forme p̄uenuſtū. dulciſſimū ſ
ſcilicet & amantiſſimū filiū dī. P

transiuit cū abeoq; exuit Superbissimū
auē diabolā conculco. nī pualeat
ligare me. Ipse absensus ē de me.
qa semp manco insupno parte.
S; insūmitate pfate obumbrate
colime; uidi aliā pulcherrimā ima
gine nudo capite flauē & crīs
pos ac subnigros capillos habentē
faciēq; utrile tame; ardentis clari
tatis. ut eā p̄spicue considerare
nī possē ut faciē hoīs. Erat quoq;
purpura & subnigri coloris ti
nica induta. cui sup utrūq; hu
meru ēdē imagnis. Zona una
coloris rubicundi cōta aute & ere
tro usq; ad pedes eā sex tendens in
texta fuerat. Habebat autē circa
collū episcopale palliū. mirabili
modo auro & p̄ciosissimis gēmis
adornatū. Splendor uero candi
dissim̄a eā ubiq; circūdederat.
ut nusquā nisi manus a capite ui
deret & deorsū usq; ad pedes eā
ipsā inspicere possē. Brachia aū
et manus atq; pedes ipsi⁹ m adu
endū obumbrati erant. S; splen
dor idē qui eā circūdederat. ocu
lis undiq; plenus erat. undiq; ui
dens. atq; hac & illac se diffundens.
ut nubes diffluere solet. ita ut nē
lacios nē autē constrictionē se red
deret. Et ecce magno uoce mag
na clamauit in mundū dicēs hoīb.
Gra dī sū filioli mei ideo audite
& intelligite me. qa illis dolum
ne; qui me intelligunt mammo
nitione. qs eā meadē beatitudi
ne comitet ne reuertant adimplā
te. Et quō ipsi me n̄ despexerīt. ob
hoc eā uolo eos tangere mea ad
monitione quatin̄ incipiant bona
opari. illi dicit qui me reqrunt in
simplicitate & cordis puritate. Et dū
tribuo margaritas boni ammonens
ac exhortans hominē ita scilicet dū
intellectus hoīs tangit̄ p me sumea in
eū. hoc ē dū sensus hoīs intelligit ad
monitionē meā audita ita q̄d eā
idē sensus ducit ad consensū tactus
mei in animo illi⁹ te sū ipso ineū
boni. q̄d cū oportet incipe. me sic il
li admirice. Je et ibi colluctatio ē. ut
uel p̄ficiat q̄d do uel n̄. Quom. Hoc
sic uolo intelligi. qa dū hominē am
moneo tali m̄ q̄d incipit gemere ac
flere peccata sua. te si uoluntas illi⁹
acquiescat admonitioni qua illū
admonui quō homo insensu suo ta
liter. sentit mutationē animi sui. q̄ te
oculos suos leuat audiendū & au
res ad audiendū et os ad loquendū.
et manus ad palpandū & pedes ad
ambulandū. sed in desiderū illud
ut sibi animo ē. & si te uoluntas
suscepit admonitionē meā. mox
ipsa eleuat se & deprimit ac supat
sensū. ita q̄d idē sensus discat ignora
re sua consuetudine. Quom. Ipse mu
tat se. quō eū oportet quā uis mutā
sequi uoluntatē que sup eū ē. ipse
eū subiectus ē illi in seruicio qa ei
inferior ē. eāq; sequet̄ siue uelit si
ue nolit. Nā ego do bonū intricio &
calefacio illud in me tribuoq; op⁹

uolumam adꝑficiendū· & hoc facio admonmone exhortatione atq; calore dom exspiramonis ſp̄ſ ſcī· Si aut̄ uolumaſ his domis repugnat· ut̄ admihilū deducum̄t· hec que memoraui· Unde uno de t̄pore dū ho pot̄ incipe unincendio donec inſignis p̄conū q̄d de me ort̄· ut̄ ad illud p̄ pert· ac cna cicuſ uemat uolumaſ imbonis· & ꝑficiat op̄ hoc inclarmant· Nā ſcientiā bom & mali ob hoc habet homo· ut ipſe inoꝑib; ſuis dim tanto meliuſ intelligat· deuitando malū & opando bonū· qa ſic dim colit eū timore eū amplectens inꝑfecta caritate· Quom· ita ſcilicet ſi aꝑit intio res oculoſ ſp̄ſ a bonū· & ſi negat & abicit in exhoꝛe hoīe malū q̄d facere potuit· Id circo cna ſubiecta ē ut̄na creatura ſub poteſtate ipſius· ut eo ampli⁹ dim intelligat & diligat· ac op̄ meo opuſ ſcientię ſue eū intellectu quo ipſe uiuit & amat omnipotentē qui ipſi de putauit magnū honorē ſ creaturaꝝ· Unde & obhas cauſas & fundit & infundit homo hoc ē q̄d ipſe intellectu ſuo ſcient̄ cōꝑhendit diſcretione ī creaturis· na q̄d nouit que ſint amabiles & odibiles et que inles atq; inmles· & q̄d cna poſt hec in fide qua ipſe dim intelligit concludum̄t· ema opa ipſius· na q̄d & do & anglis ei placent· Aliq̄ndo cna tango hominē in aio ipſius & moneo eū· ut incipiat opari iuſticia & deuitare malū· ſ; dedignatur me & putat q̄d poſſibile ſibi ſit q̄cq̄d facere uoluerit· ac ſpaciū ꝑmittendi ſibimetipſi conſtituit uſq; ad t̄pus illud dū corpuſ ei⁹ inſimplicita ut frigide ętatis ſibi conſumat· & dū cna ꝑꝑ ſenectutē ſibi faſtidio ſit amplius peccare· Te ut̄ū admoneo atq; hortor· eū ad bonū· & ut animo ſuo reſiſtat· Qui dū me neglig· ſepe ꝑmultas aduerſitates ut mdiuiens & mee uoris his ſimilib; que patit ad hoc ꝑdu cit· q̄d eū q̄ſi mumī & aduerſus ſemetipſū oportut facere bonū· & q̄d eū imā exaſperato animo ñ multū delectat ea adimplere que prius ꝑpoſuerat ꝑficere inꝑſpo t̄pore· mq; ei uidebit nichil· comtarū ipſi ob ē· ſedim q̄d ipſe inſemetipſo ordinauerat t̄pore illa agere ut ſibi placuiſſet· Hic homo dubie ſuſcepit me· nolo tam eū derelinquere· quia q̄m uis ſic ſuſciperet me· tam ñ omnino deſpexit me· Unde & ego ñ labora ui fruſtra inipſo· Tedio enī m· ñ ē tangere ulcerata uulnera que circūda ta ſ; comedentiū uermiū· minimume roſinant uicio & ſtrore malarum moris et infamię· & languore inuetera te; magnas peccatoꝝ· nec deſpicia quin tenet illa contracte eo t̄pore dū incipio extrahere edace luuore malicię· hoc ē cū intueor· & tango eadē uulnera blando calore exſpiramonis ſp̄ſ ſcī· S; ſepe cū huīmodi dolor· uetri fomito inuiterat· ma q̄d peccatū incipit calere ardens in animo hoīs & cū ema ſic oriunt̄

158v

in dolore uulnera peccatoꝝ ita qđ ex̄t
incoagulatū opus huī immundicie
quasi glob; ex aceruus se erigens de
magna sorde uermiū & fomentatione
inuolui sm̄ de quo nascunt̄ morti
fera uenena scorpionū serpentiū ra
narū ex aliꝝ similiū uenenosoꝝ ui-
miꝝ & eū ea tē ita indurant̄ ut la
pis ymalē scilicet duriciā quā nullus
cognat effringere que s̄ importa
bilia onera sceleruū imillis hominib;
qui grauiū s̄ grauiorib; oneri-
bus ad hec. Tē quippe hoīes
ꝑpter infidelitatē suā nō possunt
confidere ut possibile sit huic hōi
se addm conuertere de sua iniq̄ta
te ꝑ eo quia uident eū q̄si esse dia
boli. Ego tam̄ nolo eundē hominē
desertare s; meo aduentu & ꝑlio
uolo eē ꝑ ipso incertamine. ubi sua
uter primū incipio tangere q̄si
duriciā lapidis illi peccati q̄m q̄si
difficile ē eū confringi una maxi
mo feruore horribiliū sceleruū. que
s̄ ꝑdicte cause magne sordis et
nequitie & que s̄ uelim cadauer pu
tridinis & esca diaboli. quā ipse
certissime absorbuit inuentē suū.
Quom. Scriptura habet de filio di
cente ms̄ cui; ē ut faciā uoluntā
tē patris mei. & e contra cui; ē dia
boli ut hoīes deprimat in mortē ꝑ
quā illos tali; causis ut ꝑdictū ē
afflat. qui ei uoluntate sua consen
tiunt. & ꝑ eū declinant. Et ideo ipsū
ē diaboli desiderii & communiū
studiū. q̄a de hac sorde oritur oīe
malū. S; de istis hoīb; plures me in
telligunt. Quom. ꝺn̄s ea primū tan
go. dicit homo ille intra se. Qđ in ē.
ego nescio nec cognare nescio q̄ eq̄m
boni. Et merū nesciens suspirat et
dicit. Heu me peccatorē. Nichil aū
amplius sentit q̄a mole peccatoꝝ gra
uatus ē. & quo tenebre iniq̄tatis
conturbauerūt eū. Tē merū tango
uulnera illi. Et quo prius ꝑme ad
monitus erat tē eo melius intelligit
me. & respiciens in se ipsū merū dicē.
ue m̄ qđ faciā. Nescio nec excogita
re ualeo q̄d fiat de me. ꝑpter multi
plicia peccata mea. Ach quo me uer-
tā. uel ad quē ꝑpabo qui me adiu
uet ut turpissima scelera mea con
tegā & delea in penitentia. Unde
merū respicit in se ipsū ea colluctā
tione quā prius habuit in studio
peccandi. ac eodē desiderio adue
rā penitentiā se conuertere ut ante
studebat in peccatis. Et q̄a tē idē
ho mea admonitione sic euigila
uit de somno mortis q̄ā s; puta
elegerat. ideirco tē nec cogitatione.
nec uerbo. nec facto quę prius arden
ter habuit ad scelera uult amplius
peccare. s; studiosissime in fortissi
ma penitentia se eleuat ad me. Qua
ꝑpter mox & ego suscipio eū uultū.
& de inceptis dimitto eū q̄si liberū
ita q̄d de ꝑdictis causis grauē infe
stationē ultra n̄ habebit. ut ka
rissimi filii mei sustinem̄ q̄s mone
mus plica miseria inimicus sagit-
tis diabolicarū ꝑ suasionū. q̄a ipse

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0318
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

harū tē ñ in digtē·Nā ipse sēp dole
bit ppt̄ transacta peccata sua·ita ut
eā sibimet ultus tā acrē pemmā
agat qđ se eā indignū ēstimet ho
minē uocari·S; hāc uictoria ē in fcto
re sordes illoꝝ hominū q̄s abicere
nolo·quō p̄ peccata sua me tam̄ que
ri·Nā qui me ñ spnunt s; admo
nitionē mēā suscipiunt & me deuote
quer̄t·illis parata sū facere q̄cqd
uolunt·Qui aut̄ me contēpnentes
abiecunt·illi mortui s̄ nec cōsci o·
Sī enī hōies quidū me adēe sentiunt
intelligentes ipsoꝝ mentē tacitā ēē
admonitionē mea fugiunt me p
malā consuetudinē conceptoꝝ pec
catoꝝ quę in se deglutiebant uo
luntate consensu atq; ope·unde
eā ēripsi s̄ cora dō q̄si nihilū ē ima
ne reputant·q̄a nolunt ēē consci
q̄d possent facere tacti p me·Ego
aut̄ nolo ēē impollutione horū
peccatoꝝ q̄ nolunt suscipe admo
nitionē meā·nec se uolunt purga
re p exhortationē illā quamdiu
se auertant a peccatis suis nec desi
derant comedere cibū illū q̄ ē scp
tura euāgelii quo saciari debent ōs
fideles·nec gustare saporē ei' sedm
q̄d eis dam̄ ē·S; festinant fugere
grām dī q̄a nec uidere nec audire
nec cogitare uolunt q̄d eis faci en
dū sit dū uocant̄ admonitione
bona·Ipsi fugiunt admonitionē
bonā·ut uermis q̄ tam intrat se
abscondens aboī decore hui' seli·
Hoc faciunt etiā nequissimi
hoīes fugientes p̄cepta dī seq; pol
luentes in sterc ore q̄ se inuolutant
in morte cū se abscondunt in ma
licia sua·nolentes de fetore neq; cic
ad lucē p dire·Qui tales s·ñ p̄mes
a me·Nā ego nolo hac et illac di
uidi in pollutione lut·Quomodo·
cū his ēē uolo·qui me pura pen
tencia intelligunt·ubi me cū
admungo humane putredini·q̄a
eā uolo purgare·Qui aut̄ me
nolunt suscipe illos de me abi
cio nolens ēē cū eis quō nulla
pars mi cū illis ē·q̄a s̄ in parte
stulte ignorantię me intelligere
nolunt·& quō nolo ēē in ope qđ
putet ad conglutinationē ob
duratę puertatis q̄d ē ad mor
tē·Et q̄ hoc modo spnunt me
in tanta p̄dictā augeri q̄dū
dm̄ uidere possunt eā inspice
re nolunt·ita ut eā humiliter ag
noscere·& p̄pter ea subito effu
git omnē glām celestē cadens
in mortē dū dō uolunt assimi
lari simili honore·Ith despiciunt
me·quō opant̄ opus maligne
ut exigunt illicita desideria
carnis inuoluptatib; ipsoꝝ·Et
quō me despiciunt·idcirco fa
ciunt qđ uolunt·Ipsi contēp
nunt dm̄·sic eā negligunt
illi' p̄ceptū·Unde et multociens
indignatione mea deputant̄
ad plenitudinē m̄ris sue facere
q̄d uoluerint·quia ut a ēē me fe
liciter sos fugit·q̄si nihilū sit.

159v

~~nec~~ multo ciens cuā deficiamꝰ tā
inꝑspnate: ꝑsentis uite quā fugite:
quō dure & immobiles ad felicitatē
boni ſ. Communitē cū peccatorē in
malis suis ꝑseuerātē desero: ut nu
ficans eī qui inse respicit & a pecca
tis suis ut memore meo cū pura pēni
tencia se ad me conuertat. Nā ego
sū columna firme stabilitatis que
nūqm̄ desero quereme me: quō q̄
me apphendit & se in me ac si
dēm̄ coniungit: nūquā decidet
inpdicionē. Qui uero me habet in
oblitione mētis sue: & superbiendo se
eleuat sup me: idē qui inse ipsū
magis confidit: quā in me ac ido
fiduciā in me contēptū habere
quō ꝓ nichilo cōputat gr̄am di:
q̄a inanimo ipsius sū ut uentus
turbinis: ipse habens me negligentē
in irrisione & superbe cū clamore in
despectione n̄ ꝓpt̄ grauedinē pecca
tox que ꝑ peregrauerit s: ꝓpt̄ superbiā
me deridendo sic dicens: q̄d ē gr̄ā
di: he ego deridendo occidā: et inde
ratione mea cū erigere nolo q̄a mor
tuus ē in ētēna felicitate. S: & hu hoīs
qui n̄ habent fiduciā se posse surr
gere de grauioribꝫ culpis peccatox
suox sic abiectos omptum dīm et
gr̄am ipsius desperates scilicet imm
mia ultricia q̄si n̄ possint saluari
de enormitate criminū suox defici
unt pieth ame & acerbe corruunt
in mortē mortemq̄ in infernō infer
ni cruciatū mortis ētne. Nē cuā lo
quar dilectus filius meus qui me
suscepium: apto sensu et uoluntario
animo atq; acuto intellectu: et q̄ me
tu ac fletu tanguit me excipientes
cū gaudio atq; oīi amplectentes in
tentione. O flores mei: quidū me ad
ē̄ sentiunt subito gaudent inme: &
ego in illis. Ipsi dulciores suauioresq;
mihi s; sup fulgentes preciosas marga
ritas inīte hominū q̄ eas amplectun
tur ardenti desidero. Ipsi enā s; in
nobilissimi quadrati lapides: q̄a in
conspectu meo in sēp̄ s; amabiles. Hos
assidue uolo limare & purgare q̄tin̄
recte ac decenter poniant̄ in celesti ierlm.
q̄a semp̄ in mētib; suis bona uoluntate
meū epulant̄ nec mea iustitia pos
sunt saciari. Nā mox cū tactū meū
sentiunt: ꝓpant ad me: tanquā ce
rui ad fontē aque. S; ego sepe reliq̄
eos ita q̄d ipsis uidet̄ q̄si sint sine
aduentu: q̄d id circo facio ut exte
rior homo in eis n̄ inflet̄ ꝑ superbiā.
Tunc plorant ac lugent ethumanes
me ipsis ē offensā s; ego sic ꝑseruor
fide cox. Ac tam̄ forti manu teneo
eos sic auferens ab ipsis clamorē. nec
ꝑmittens eos cognoscere q̄d sint in
occultis bonis suis: q̄a multiplices
fructus in eis facere uolo. animis
ipsox dolentib; accordib; cox uul
neratis indolentib; ꝑmitto cū mul
tocies diabolicas ꝑsuasiones ipsos
inuadere uigneas sagittas de flumi
inmundicie incendii ardentis spūs
fornicationis que uulnerant cor
pora cox infirmitate fragilis na
ture: & hoc idcirco ꝑmitto q̄tinus

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0320
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

hoc modo ꝛa forꝛ imbuam inspiratione spe sci qd postea fiant insignes pconsc & flagrames murmurib; ipsi quippe cꝛt impbatione qsi aurꝛ informace idē pbam inꝛꝛisione ct indignatione ma qd qsi mchilū computabunt & qd sepissime prauores substantia sua denudabunt ac p dissensionē plebis maduersinab; sic agri alupis dilacerabunt Et ut oues dū cas lupꝰ dispgens dissipat tam ñ moꝛtuum ma s & ista hoies immoꝛte aiē ñ moꝛtuames s: eo magis uuemes purgatiuadueꝛsis Na bona aꝛboꝛ ut fꝛuctū ferat irrigat circūcidit aug: circūfodit & ab ea uermes ne fructū ei comedant abstrahunt qđ ē hoc Boni scilicet ho ñ stt dubis nec maluolus adiuticiā dꝰ s; emis ac flexibilis ad qcq; bonū ase absedens malū seq; considerans inseruiano nec opū suox aug: auferens a se infestationē ledentiū se inimicox S; tam amt quā homo semat me incognitione sua aut intellectus ipsius intelligat me intra se sū a caput & plamatiuc fructuosiuus & iustus fortitudoq; firme ciuitatis que edificata ē supra firmā petrā oīs q fidelis ho audiat me sibi dicentē o ho ē m conuenies & congruū ut ho racionalis sine intellectū sit irrationale pecus qđ ñ alit facē nisi secm qđ expedit libitus ipsi o miseri hoies q nolunt seꝛe magnā glām illā quā dꝰ ipsis dedit ad similitudinē sui S; ñ dū potest ee ut uolunt qđ ubet & quasi beatitudo uite oīa mala faciant que desiderant qsi hoc ex natura coꝛporis sui possideant no lentes considerare se habere honorē illū qđ bona opa operi ualeant Dꝰ in sua ordinatione oīa iuste constituit Et qs potest ei repugnare Quid ē hoc Inhui modi uidelicet cōparatione qđ aliqs ordinationi dī simili exemplo possit cōparari aut sapiema aut disciplinem ullis reb; Fit ut ē hoc qđ efficaciā illā que eis data ē sibimetipsis auferre uolunt qđ bene scilicet & male facere possunt Quomi Na ego cū eos tactu meo admoneo qui ut me apphendunt mox ut me adeūt semunt bi bonū opus qđ uolunt ad effectū meo adiutorio pducere possunt qui uero me cotēpnunt mundicitiam sui & malū corruunt S; prauu hoies excusare se nituntur na qđ bona opa operi ñ possunt & hoc ppter facium qđ exterꝛi ꝛ ho mea uoluntatē sua exercerent libertate Ne o carissimi filii mei qui mi dulcoꝛes in odoꝛe sup oīa aromata christi audite me uos admonentē Dū tpus habetis facere bonū & malū sincera deuotione colite dm urm O uos ueꝛū dulcissimi filii mei qui ascendistis sicut aurora uos q ardere debetis in carnate ut sol in radio suo curꝛite & ppate carissimi mei inuia uestra que

160 v

lux mundi ē que ē ihc xp̄c filī di q̄
nos redemit sanguine suo mfine
nēpos̄ ut cū gaudio p̄ transitū ur̄m
p̄cipere possimꝰ adipsū ſrm ū au
diui cū q̄ sedebat mīno dicentē ad
me. Ad desideramb; celestia fidelit̄
credendū cōſpicacit̄ examinan
du ē quom̄ filī di missus immundū
a parte natus sit ex uirgine. q̄a hu
manus sensus fragili & mortali cor-
pore & grauissimo peccatoꝝ onere
grauatus secreta di plus dinoscere
n̄ potuit. quā ſp̄ſſ̄ cū uult reue
lauerit. Q ua ꝓp̄ꝑ ꝓmisticū mi
sterū. hec cuā colūna qua uidet
in plaga meridiana mp̄ſato la pi
deo muro demonstrata edificiū
ultra p̄dictā colūnā uere ultimatus. xi.
significat humanitatis saluato
ris. q̄ conceptus de ſp̄ū ſcō natus q;
ex ſua uissima uirgine filī ē altis
simi. fortissima ſcīmatꝰ colūna ex
istens. omnē uidelicet ecclāsticā
edificationē sustinuit. cui huma
nitas apparet inardente fide lapidū
fideliū ꝓpter inhonitate supni pa
tris fortissime opantiū. p̄ declara
tionē ultimatus manifestata. q̄a ul
timate inuno do ceritsicata credēti
u ꝓpter credmī ē cuā incarnatū di
uerbū uerū dm cū parte & ſp̄ū ſcō
inunitate diuinitatis inuno ex
uero do colendū. Q ue colūna
magna ē & obumbrata umbra & exigua
ide edificiū apparens. q̄m ſm̄ndo
uere incarnationis magna & in
estimabilis ita humanis mētib; ē ob

umbrata ut n̄ possit considerari ni
q̄ntū possibile ē p̄ fidē imuestr. et
mētib; diuino cultu laborantib;
fide & op̄e cognoscā. & exterioꝝ. otio
uacantib; fama & uoce manifestari.
Ubiuq; tm tā umbrosa appareat.
ut nec magnitudinē nec altitudinē
ei cognoscere ualeas. q̄a ide filī mis
sus ex hoīes immortalitate carnis
q̄m ꝓpter hoīes mortē subiturus erat
quasi obumbratus mortalis scilicet
existens sine oīa macula peccati
apparuit ita tamē q̄d uera & incar-
nata immistica magnitudine se
exerens. di incōp̄hensibilis & inexcel
lentia diuine potentie mestima
bilis. omnē cogitationē humani in
tellectus excedat. Sed q̄d in
ita colūna uere ultimatus ē intus ip
tus locus longitudinis ultū cubi
torū uacuus q; absq; muro ut ita
supi ostensū ē. hoc ē q̄d incarnati
di filī dñi uerus cū parte & ſp̄ū scō
existens. adhuc latet in mēbris
suis que fideles hoīes s̄ qui
usq; ad finē mundi nascuntur
s̄. p̄ uniuersa opa mībra capitis
sui effecti. ut supra mirabilit̄ &
typice edocta es. Quiq; & q̄les fu
turi sint in plurimate sup uenien
tū tēpoꝝ hoc ē in mistico mestima
bilis ultimatus ipsi cande ultima
te mūnitate duuntatis. fide
li cultura adorantur. cū locus eoꝝ
qui adhuc nascuntur s̄ uacuus
sine edificato muro bonoꝝ opū
sit. Ubi tam fundamētū positū

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0322
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

ē·quo inp̄sciam dī s̄·& q̄a ea fides salua-
tionis ex qua habm
rls̄ la posita fortr̄ consistit·ita
ut homo spē & fiduciā n̄ habeat
in alio quā in dō n̄ diffidens de
mdia ei⁹ confidens in eī q̄d for-
tissimū fundamentū fidelis aīe ē·

Qd aut̄ hec umbrosa colūna in .xij.
hoc ipso ēdificio in eo dē loco stat
ubi de sup̄ in ecclesiis·mysteriis co
rā dō illū magnū & quadratū lu
cidissimiq; candoris splendorē
prius vidistis·qui secretū supni
creatoris designans in maximo
mysterio ubi manifestatus ē·hoc
ē q̄d incarnatus dī filius oīa opa
sua·que corporaliter immundo
multas iniurias passus opat⁹ ē·
ea sedm secretā voluntatē patris
adimpleuit·Qd etiā ille splendor
designat magnū in dicendo insig
nificatione mysteriorū dī·quatuor q;
angulos q̄m ad cognitionē xpi
mūdi ex his qui p quatuor par-
tes mundi nascuntur p̄dicatu
s̄·atq; eorum candoris·q̄a lucidis
sima diuinitatē nulla tenebrosi
tas obfuscare potē·ubi ide secre
tū sup̄ne & gloſe maiestatis in
magna profunditate & mysterio
sciatq; creatoris omniū qui cun
cta creauit vpice t apt̄ ita ut ip
si creatori nullus adhoc inauxi
lio succurreret nec ullus ipsi re
sistendo in hoc repugnare·ea
tamē inuoluntate bonitatis suc
pueroū suū creans·Vnde in eo aīt·

splendor velut aurora inserta
in alio purpureo lucis clarissimē ha
bens fulgore·p quē ubi immistica ostē
sione mysterii incarnati filii dī de
monstratiū ē·quo inseparato sūmi dī
candor aurore virginis scilicet ma
rie declarat̄ que munere suo filiū
idē ecclesiis altissimi patris por-
tauit qui purpureū sanguinē suū
clarissima luce saluationis fulgen
tē effudit·sed in q̄d ubi in hac secre
ta visione incarnato idē filio mu
stica obumbratione ostendit̄· .xij.

Sed q̄d inp̄dicta colūna a bimo
usq; ad sūmū ei⁹ modū scale
ascensus ē·hoc ē q̄d in incarnato
filio dī omīs virtutes plenit̄ opa-
bant̄ q̄ in se vestigia saluationis
relinq̄t·ita ut ea pusillus quā mag
nus fidelium sibi cōpetenter gradū
in ipso rep̄iat in quo pedē in asce
sū virtutū ponat̄ ut adoptima lo
ca p̄cuiant ubi virtutib; opandū
ē·Quomodo·In optimis locis bonor
cordiū aggregant̄ virtutes ad
celsissimū opus sui·quamus filiū
dī in membris suis p̄ficiant q̄d ē in
electis hoīb; Vnde & in ipso ē exem
plū p̄fectionis oīb; fidelib; qui in
lege dī occupati s̄·ut se de bono
torpentes admeli⁹ scientes ma
nifestatione nete incarnationis·
ubi filius dī negatē incarne demon
stratus ē·in quo fidelissimi⁹ ascen
sus ad celestia repit̄; Propter q̄d etiā
omīs virtutes dī descendentes et
ascendentes ongratas lapidib; ad

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0323
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

opus suū hic ire uidet q̄a mundꝰ
mo di lucidissime uirtutes q̄si
p humanitatē ei descendunt & q̄si
p diuinitatē ipsius surſū rendunt
Descendunt enā p ipsū ad corda
fideliū hominū qui bono corde
uoluntatē suā relinquentes adre
ta opa flexibiles se reddunt sedm
q̄d oportunus adleuandū lapidē se
inclinat quē ad edificiū deferat In
ipso enā surſū ascendunt cū eccle
sia opa mhōib; p fecta do gratula
bunde offert ut corpus xp̄i in fide
lib; mbris quamo eius p ficiat Ynd
enā q̄si lapides ad alciora portant
qui s̄ pennata & lucida opa que cū
ipsis boies ad uitā suā opant quo
una quaq; actio a dō obtineat alas
suas p q̄s se de stercore humane
mus eleuet fulgent enā splen
dorē habens p quē amet dm lucet
at q̄a obstrui et abscondi n̄ potē
q̄d fluat de fonte unde ēne Nam
ut fons n̄ debet ee mabsconso s; in
manifesto ut oīs homo qui sitit
ad ipsū ueniat & hauriat aq̄ bi
bat sic filiꝰ di n̄ ē obstructus nec ab
sconsus electis suis s; manifestus p
parans se ad retributionē opū ut ea
manifestet iusta remuneratione xv.
que ppt̄ ipsius uoluntatē ab hoīb;
p ficiunt Ideo fidelis homo am
bulet in fide addm q̄ueratq; miam
ei & dabit illi Anon queremt autē
n̄ inuenet uidim fons n̄ fluit ad
hoīes ipsū solūmodo sciamus nec
ad eū uenire uolemus s; illos opor-

tet ad eū accedere si aquā ei hauri
re desideramt Sic homo faciat Ad
dm accedat plegē sibi ab ipso con
stitutā & inuenet eū dabitq; illi q;
uult & aqua salutaris ita ut amplius
nec esurie nec sitim sustineat Vnde
& p dicte uirtutes acutū studiū ide
opus p ficiendi habent quo studio
sissime sicut torrentes aque ad op
timū currūt q̄mus sole fulgentio
ra xp̄i membra capiti suo in lucidis aq̄simo
mb; nobilissime p fecta conungant
Pot̄ q̄d enā ut audisti fortes opatu
ri appellant q̄a strenue in bonis
op ib; fidelium hominū semp comor-
santur Sed q̄d inter has uirtutes
p cipue septē undes quarū enā for-
mas & habitus sedm q̄d t̄ p mittit
consideras hoc ē q̄d inter uirtuosa
opa hec septē uirtutes p stantissime
septē ardentissima dona spūs scī de
signant q̄a in obumbratione spūs scī
uirgo clarissima filiū di sine pecca
to concepit in seīficatione scilicet scā
rū uirtutū que a pte meo dē unge
re di manifestatur s̄ q̄si informa
ta illuminantes corda fidelium et
q̄si inhabitu suo in mundare fidē se
dulantes ut ysaias seruus mīs testat
dicens Egredi et uirga de radice
iesse et flos de radice ei ascendet &
requiescet sup eū spūs dn̄i spūs sapien
tie & intellectus spūs ~~consilii & fortitudinis~~ spūs consilii & fortitudinis
spūs scientie & pietatis & replebit eū
spūs timoris dn̄i Hoc tale ē Virgo
maria egressa ē de angustus scla

rnū obp̄ssionū indulcedine honesta
us morū-ut ab q̄s de domo egredr̄ in
qua inclusus comanebat̄-qui se n̄ de
uat sup̄ ipsā domū s; recto tramite
cora se gradr̄-& ut rnulus uni de
torcular exprimr̄ n̄ se exhaust
supra ide torcular s; moderat de
fluctis in locū suū· Et q̄r uirga-q̄a
n̄ insp̄inata morb; nec nodosa ūre
ns cupidnamb; s; plana ide carna
li concupiscentie n̄ copulata-orta
scribet de radice iesse-id̄ ab illo q̄
quasi fundamentū erat regalis p
lis de qua eade illibata mat̄ nata
p̄cessit· Unde & de radice eid̄ ur-
ge ascendit suauissimū odor-q̄ fuit
integra uirtutis eid̄ uirginis· ue
lans inatissimū modū spū sco ea
irrigante qd̄ excepsa almā flos nat̄
ē· Quom· ista flos nascēt magro n̄ se
minatus semine-sic surrexit mea
celestis panis-sine radice uirtutis cō
mixtionis-& absq; omi humano
ore-s; tamē natus in suauitate
diuinitatis n̄ tactus ulla indigna
tione peccati uetustis tortuoso ser-
pente nesciente nec eū p̄sus tangen
te· Unde & ide flos latenter illū decep
tū-ta qd̄ sursū ascendit & genus
humanū in peccato conceptū ad al
ta sustulit qd̄ ille prius fraudulenter
deceperat-& in p̄dicionē secū detra
erat· Et quō hic flos filii dei erat rece
ptus sup eū spē dñi-ide spē cū ei dñi
natus· Quom· Quando humilitas
exaltata ē mascensu eide flosis-ubi
inflatione p̄stricta ē superbia quā
prima mulier attendit· cū plus quā
deberet habere uoluit sed ā muliere
seruicio di se subdere· diu se recog
nouit partā inhumilitate confes
sa dñi suū· spē ses ardenter in pso re
quieuit unquo electa carnis lenit
que saluauit p̄dictā plebē ab horrē
crimina & sceleta hominū· Hā plen
tudo sēnatis erat in eo-q̄a unctus in
men unipso radicaliter unquo noxiū
pomū cū sequentib; se nequiens·
arcuit· surgente in eode mediana
mortuoq; que uetustū illud elemā
ntū q̄d mortē sup̄auit & contriuit·
Sēnatis enī in eo n̄ earum ulla possibi
litate ipso concepto absq; omi pec
cati cōmixtione· sic sepius offendit̄
innatis hominū q̄ nascentē indiscre
tate multiplicū criminū· S; & eū
ide flos docuit opando & ostendendo
omnē exspirationē iustitie iā fruc
tū implentitudine spē ses; prulit
quō ipse filii dei indutus carne aptē
inope suo demonstrauit q̄d antea
spē ses iustitie & q̄si occulto in
spiratione sua cōmonuit· Qui spē
ses sup eunde florē sepiplicem re-
requiescere designat̄-q̄a eū ds oīa
p̄uerbū suū in spū sco creauit· septu
ma die ab omi ope suo requieuit· S;
& eade dona insignatione sua ge
minauit̄ quō corpus & aīa sibi con
uncta simul in gemma dilectionis
punctionē spē sci debent operā-
tumore dñi solo posito-q̄a ipse q̄si
in tumore carnali uenerans unū
sup oīa adorari designat· Unde

ena & spē dñi solus de nominatur
fortissimis uirtutib; abeo clarēs
cemb; ut a radice rami pcedunt
quo unus ds ē a quo oīa bona ue
niunt· & pquē oīa sapiēt dispo
sita s· Et q̄a spē dñi sup ipsū florē
requiescit· spē ena sapiemie sup
eū mansit· quo ubi spē dñi affu
it ibi sapiemia ñ deerat· Sic g̃ spē
sapiemie & intellectus meo fuit·
quo magnus sapiemia apparuit
eū ds oīa· puerbū suū creauit
quia sapiemia sic diffusa ē mil
lo q̄d ide uerbū erat sapiemia·
s; idē uerbū ñ diu incarnatū in
uisibile fuit· id autē incarnatū
uisibile apparuit· qm uerbū qd
ante omnē creaturā erat in corde
patris p q̄d oīa facta s· & sine quo
factū ē mhil· ipsū enim flos sub
tempore scilicet ēmicans in huma
nitate· bonū intellectū hoīb; pfe
ferens suis testificationib;· Q̄d ē hoc·
Sapiemie intellectus congrue ad
iungit· q̄a eū ho ado insapiemia
creatus sit· creatorē suū digne in
telligere debuit· Ergo ante partū
uirginale ds intelligendus erat·
ab sq; ulla dubitatione· s; p̄ partū
uirginale p̄dictū florē in carne
pferendē idē flos intelligendus
erat ds & homo· s; ñ sine admira
one & iste intellectus prī inuisibi
lis· uisus ē uisibilis in flore· cui ip
se flos hanc intelligibile causam
prulit· q̄d homo scilicet sapiēt
intellig dīm in factis suis· Quom·

Sapiemia ē ergo bonaꝝ op̄ū· eū ho
sapiemt uenerat· dim suū· Cui intel
lectus adhesit· quo eū homo p sapi
emia bonū op̄at· ita illud a dalios
dilatat· ita ut bonū odorē & dulcē
gustū a bipso emicantē eū gaudio
intelligant meo· h uirgineo q̄q;
isto flore intellectū subsequūt· con
siliū· q̄a homo intellectū habens
diuino consilio liberandus erat·
Inde spē consiliū & fortitudinis· sup
eū requiescit· quo hoc consilium
apte patrē sine tēpore fuit ut uer
bū suū incarnaret· sub tēpore p fi
ciens oīa opa sua secm uoluntatē
patris & ostendens obedientia· ipse
ipsū· ita ut ipsa deco ad hoīes fulge
ret quatinus eū ita in factis suis im
itari addiscerent· Q̄d diu ita appa
ruit in fortissima uirtute totū
surgens de diuinitate fortitudo se
in ipso occultat· quatinus diabolū
tanto forci debellaret q̄nto secre
cius illi se p consiliū abscondisset·
Quomodo· Consilio apte fortitudo
adhesit· quo consiliū di p fortitu
dinē filii ipsi regnū diaboli de
struxit· Unde idē fili di fortissim
uidelicet leo comtritus· mortē in fi
delium splendidissimū lumen
q̄d fides ē· q̄a magna fortitudo ē
hominē ea p consiliū credere que
corporali usu ñ ualet uidere· Q̄d
ē hoc· Consiliū p unctā sibi fortu
dinē p forat durtiā lapideaꝝ
cordiū que obdurata s inconsue
tudine praua; mortū· ita ineptā

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0326
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

duriciā mansionis q̄d carnale opus
abiect⁹ & di opus apissime p̄ficiunt⁹.
Qua p̄pter & in p̄dicto flore forum
dine sciemia commat⁹ quo hoies p̄for⁹
mudinē di ad sciemiā ipsi⁹ ita ut eū
cognoscant puenium⁹. Hinc ē q̄d &
spūs sciemie & pietatis in eo etiā p̄sup
nā dulcedinē requiē habuit⁹ quo
ipse sciens miseris hominū condo
luit⁹ spes eiā exulteis p̄ quā imitat⁹
ad salutionē cū seculs mundi scien
ter p̄ mortē suā abstersit immagina
pietatis. Q̄d ē hoc⁹ Sciemie pietas
recte adiungit⁹ q̄a filī di sciemie⁹
immagina pietatis adimpleuit⁹ uolun
tatē patris sui. Ipse enī filī⁹ solus na
tus ex uirgine uasis uirtutū p̄plōs
geriū celestis uirtutis ut sequant⁹
consortiū angloꝝ q̄d pudicicia ca
stitatis ē. q̄a uirtus hec surrexit in sup
na pietatis sic uidelicet q̄d ingredien
te uirga de isse uirtutis floris hui⁹
germinarent q̄s prima mulier fuga
uerat diu consensu audiens consiliū
serpentis. Ita q̄d in ea cecidit omne
genus humanū carnis gaudio sup
ne claritatis. ñ q̄d floriditas uirge
istius sciemē illud eleuauit p̄ pietatē
in sēitate salutionis. Quomodo.
fortitudo q̄ diabolū deiecit
adherentē illi sciemiā spē sēs inspi
rat. cū dns p̄ fideles hoies deuotissi
me ardentib⁹ desideriis agnoscēt⁹
& immo tactu fidelis aīe deside
rantissime amplexat⁹. S⁹ & in uirgi
neo flore pietatē timor dñi subse
quit⁹. q̄a cū pietas mē fidelib⁹ hoīb⁹

timorē dñi acquirit ad explenda
p̄cepta ipsi⁹. Vnde timor dñi eum
de flore repleuit. q̄a ipse tamā ple
nitudinē uirtutū in se habuit q̄d
in eo nullus uacuus locus inuenit⁹
ē ubi aut mortifera sup̄bia aut de
lectatio honoris aut p̄uaricatio
legis sede inuenire potuisset. s⁹; to
tus plenus erat timoris dñi. ñque
rens aliena rē ut primus angls &
urbā quesierit. s⁹; honorans patrē
suū in omni ope suo dignā & p̄bēs
obedientiā. Ido & timor dñi inue⁹
habet⁹ his sufficit q̄a ipse ē finis &
inceptū certaminū uirtutū. ut requie
scat dies ostendit completionē
& ortū exultationis. Quomodo. Ti
mor excutit & mouet tremore.
qui radix ē germinandi ut fruc
tuose uirtutes p̄cedant. Vnde &
flos iste plenus timoris dñi ē. q̄a
oīa germina bonoꝝ opū adherent
ei. q̄uo ipse mactia exors ē. Flore eode
germinante uiridritatē quartū cūq;
uirtutū. fructu earū p̄cedentis reple
to quamus oīa bona p̄ficiat. ut
etiā de ipso scriptura sic habet. xvi.

Sicut malū inter ligna siluarū.
sic dilectus mis inter filios. Sub
umbra illi⁹ quē desiderauit sedi &
fructus ei⁹ dulcis guttur meo. Hoc
tale ē. filī⁹ uirginis dulcissimus ama
tor. caste dilectionis. quē appbendit
fidelis aīa desiderans dulcissi
ma ei⁹ amplexione integritatē suā
coronare. relicto carnali uitio et
se copulans xpō. cuiq; certissimo

federe amans & inspeculo fidi aspi
ciens ē pulcherrimus fructus fruc
tifere arboris id ē filii uirginis exi
ens de uirginali pudore sicut pomū
de fructuosa floridmate p̄bens q;
esca refectionis esurientib; & sycū
dulcedinis scientib; & hoc modo lig
na siluestria p̄cellens id ē filios ho
minū q̄ in peccatis concipiunt & &
uipsis conuersant nec tale fruc
tū afferentes quale ipse attulit
quo ado totum plenū fructū sua
manus utę afferens alius quide
nec uiridmate nec fructū a se ipsis
habentib; s; ab ipso. Quom. Ipse p
incarnationē suā mundo saluato
nē dedit dilectus di filii in filios ho
minū apparens qui p feruorē ipsi
uirebant & fructū afferebant s; nō
tanta plenitudine fecundi q̄nta
ipse replenus erat. q̄a totus sēs ado
tus ens de uirgine natus ē. Et q̄re
dilectus. Quia ipse hoc conculcat
q̄d fideli aię ad celestia p̄parari ob
stitit. Uno & sc̄a aīa eq̄ssimo iudi
cio eū dilectū nuncupat. quo p fi
de dilectionis se ipsā relinquens
& in magno certamine carnalium
uoluptatū a dilectō benuole ambe
lans atq; inardore lacrimabilis
desiderii se ipsā regebans ea adhe
ret ut mulier uiro cui cū gaudio
uoluntatis sue desociata ē. Et
ido cū mexordio conseruande ca
stitatis ad eū incipit suspirare. ad
se ipsā dicit. Uolo p̄terire car
nale uoluptatē in coniunctione
uiri illi. sub cui dilectionis umbra q̄
me inardore ardentis desiderii sui
a contrario igne obumbratum sedeo.
Quomodo. Dū inebriatū studiū
inci amore habens. subiectū in
igneū ārmis amorē in consensu aīe
mee p̄mo. Et ob hoc dulcissimus
fructus ei quē gustabā maia mea
suspirans addm dulcior in ē inea
sup omnē dulcedinē carnis. quā
semebā in concupiscentis ipsius.
Et q̄re dulcis. Quo ipse ex uirgine
natus habet dulcissimū saporē &
fortissimū ungentū stillans ut bal
samū q̄d ē resurrectio aduntā in
qua mortui erect s. accommentis
maximā medicinā que tersit uul
nera peccatox p incarnationē ipsi.
que plenissima sēnatis & dulcedi
nis unomū genere uirtutū cū uirgi
nitate ē. Unde o uirginitas que de
ignea accensione consistis. robustis
simū germ q̄d de stella maris emi
cans. omnē spurcitiā turpitudinis
contra seuissima iacula diaboli sēp
dimicans conculcat. gaude meele
ti armonia inspe consortii angelox.
Quomodo. Spē sēs symphonizabat in
tabernaculo uirginitatis. quo ipsa
uerbū di semp ruminat. Quom
possit xpm amplexari. cū omī de
uotione ardens mei amore hoc ha
bens in obliuione q̄d in concupis
centia carnis inardore incendii
fragile in hoīe ē. cum uiro quē nū
quā peccatū tengit adherens. cui
et sine oīi concupiscentia carnis

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0328
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

cōiuncta ē· semp cū illo florentiſ in
gaudio regaliū nuptiarū· Nunc xvij·
autē qđ ſimilitudinē impđictis ur-
tumb; uidet·ita q̄d omīs ut & alie ur-
tutes quę ſupra ubi demonſtrauit ſ
uelim uestib; exſerico induunt·
hoc ē qđ ordine ſuo piā unam
mutatē cadē luminaria in mūdo· ho
minū paratā· cuiā quomodo red
quę ut tutes· modo mollitiē indumē
torū idē lenitatē deuotionis intre
ſpectione ſcārū animarū ueprib;
induritia uitioq; caremū habemus·
Qđ autē queda albis crinib; rectio
capitē & aſq; amictu pallioq; intec
dunt· hoc ē· qđ ille incopula candoris immoderate ligaturā intendunt pra
uorū mortū in mūdo· fidelium hominū
nō habent· & qđ cuiā ſclarib; ſtudiſ
circūdare nō ſ· omīno fugiemes uicis
ſtrudinē uitioq;· S· pma a morte femi
neo ē incapitē uelata atq; q̄ſi caſu
la tanquā cristallus plucida indu
ta· q̄a uinculū ſubiectionis humilit
do ſubiecta portat ſupna cilicet ſol
licitudine omnē exactionē diabo
licā pſternens· pioq; capm idē xpō
adherens· humillimū quoq; ſacer-
dotē & abſq; omī puluere peccati
puriſſimū in lucidiſſima cordis
puritatē intrans quō conſtricti
et humiles puriq; ſacerdotes ſūmi
ſacerdotes ee debent· S cda autē ni
gros capillos habet· manifeſte oſten
dens· q̄d in capitē ſuo xpō abſtergit
nigredinē peccatoꝝ in hoīb; Tercia
uero diſſimilis humane formę ui
detur· quō hoc miſterū habet· ut
hominē ita concutiat· q̄tinus ū cat-
& extremiſcat de dī iudicio· unde et
ſpecie carit hōis· q̄a homo sepe dm p
ponens ſumorti eius oblitus ſit· qđ ip
ſa omino facere recuſat· Prima q̄q;
& q̄rta atq; q̄nta albis tunicis uesti
untur· q̄a circūdatę ſ uestę innocen
tię quā adā pdidit transgrediens
piā iuſſionē p̄modū autē incandi
diſſimo filio floridiſſime uirgini
tatis cū indumo ope ſimplicis in do
ſubiectionis recuperata inſaluatorē·
qđ autē dm lucet ſicut clariſſima
ſtella humanis oculis ignescit· O ſ
cā alba calciamēta habent excepta
tertia ſedm ſpeciē hōis nō apparent·
quō ipſe pulcherrimū opus ſ in
hoīb; qui deſideria carnis inſe ad
nihilū deducunt mixta exemplū
ſui ſaluatoris qđ ē ſplendor ſplendi
diſſimi· una earū hominē ñ ſimulan
te q̄a nō habet reſpectū ulli audacie
semp ſollicita & nō negligens ut ho
qui sepi ſumet p communatā obli
uiſcit ita diſpenſatrix exiſtens iu
ſte admonitionis· ut q̄ſq; fidelis
iudicū di caute imitat· & excep
ta q̄rta quę criſtallinis calciamētis
miro modo lucentib; calciat· quō
illa inuolumate ſua ſe conſtringens
pgit lucidiſſimū iter· xpi· ita mor-
tē cuiā inſemetipſa pigneū ardorē
ſpē ſcī ſuffocans· Q̄d autē meridie
uertentib; ē diſſimilitudo· hoc ē
qđ quāuis uni· ſtudii unanimita
tē habeant tamē diuerſa opa in

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0329
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

167

xviij

hominib; opam̃. Propt̃ qd̃ ex
ꝓma imago ꝓmndit humilitatẽ
que prmittit filiũ di manifestam̃
cũ dñs qui celũ & t̃rã in sua habet
potestate filiũ suũ mittere ad t̃ras
ñ dedignatus ẽ. Vnde eã portat
coronã auream capti suo imposĩã.
tres ramos alicui⁹ exstantes habẽtẽ
quo ipsa ceteras uirtutes ꝓcellens
& suauit̃ amtcedens coronata ẽ co
rona aurea. scilicet ꝓciosissima &
fulgentissima incarnatione salua
toris. qui eã q̃si in capite. id ẽ in hoc
misterio cũ incarnatus ẽ decorauit̃. xvij
Que triangularis exstitit. qa trini
tas ẽ muniat̃ & unitas uniformitatẽ
filii scilicet cũ patre & spũ scõ unꝰ
dñs & uerꝰ. oĩa excellens mathmidi
ne diuinitatis. Et ꝓciosissimis la
pidib; uiridis & rubea coloris & al
bis baris multo fulget ornatu. quo
cadẽ humanitas saluatoris ostẽ
dit̃ in sca altissimã & ꝓfundissimã
humilitatẽ sui opis qd̃ idẽ filii di
opatis ẽ munditiam illa cũ uir
tutes tã indoctrina ei⁹ uirebant.
& in rubore sanguinis ipsius cũ
mortẽ passus ẽ in cruce saluans
hominẽ. atq; inclarissima albedi
ne resurrectionis & ascensionis ei⁹
cũ quib; omnib; illuminata & or
nata ẽ eccla ut res illa illustrat̃ &
decorat̃ cui ꝓciosi lapides impo
nunt̃. Qd̃ autẽ in pectore suo ha
bet speculũ lucidissimũ in quo
mira claritate imago incarnati
filii di apparet. hoc ẽ qd̃ in hum
anitate que in corde sacrati tẽpli ẽ in
beatissima & splendidissima seicma
pie & humillime ac splendide firmis
sime q; effulsit idẽ unigenitus di in
omnib; opib; suis que corporaliter ges
sit. inquib; se mundo ꝓpue manifes
tauit. Vnde eã & ipsa milliustrio
ri parte corda elector̃ fideliũ con
signat meis tribunal suũ ponens os
actus ipsor̃ uidelicet regens & diri
gens. qa solidissimũ fundamentũ
omniũ bonor̃ in hoĩb; ẽ. uelum eã
in supradicta mãma admonitione
sua ostendit. Sed secta designat
carnatẽ. quo p humilitatẽ illa qua
filiꝰ di incarnari dignatus ẽ ostensa
ẽ eã uera & ardentissima t̃ra pas ca
rnatis. cũ dñs ita dilexit hominẽ ut
ꝓpt̃ ipsius amorẽ unigenitũ suũ
mitteret incarnandũ. Que tota uidet̃
uti iacinctus aer multo coloris in
delicet tã forma quã tunica ipsius.
qua incarnatus di filiꝰ ꝓhumanita
tẽ suã illustrauit fideles & celestes
hoĩes ut res illa ꝓiacinctũ illustrat̃
cui imponit̃. ita cos eã incendens
carnate ut unicuiq; homini in di
gestu fidelit̃ subueniant. sic & uirt⁹
hec indut̃ tunica dulcedinis di. hoc
habet officiũ. q̃tinus in deuotione
actu & usu omnib; hoĩb; in recto lumi
ne luceat. Ꝑter qd̃ eã eide tunice
due zone inestimabili modo auro
& gẽmis ornate mirabilit̃ intexte s.
que s indulcedine di gemina ꝓcep
ta carnatis bona scilicet & ꝓpua uo
luntate q̃si & auro mistis opib; uidu

ti clarissimus gñis mirabili dono sũm
dantis cõpositã ita ut sup utrũq; bu
meri ẽdẽ imagins zona una usq;
ad pedes ipsius amte & retro descen
dat. quo cadẽ pcepta immutata solli
citudine portat. unũ scilicet indo
ut in humero dextro & alterũ in sx
umo ut in humero sinistro scripti ẽ.
Diliges dñm dñm tuũ ex toto corde
tuo & ex tota aĩa tua & ex oĩb; uiri
bus tuis & ex omĩ mẽte tua. et pximũ
tuũ sicẽ te ipsũ. Hoc tale ẽ. Sic debes
diligere dñm dñm tuũ q dñs tuus ẽ.
ut delicet hoc honore q̃d dñatur oĩ
creature. & ds tuus qa ipse ẽ ñ habens
meum; creator omniũ existens.
ita ut ppt amorẽ ei in corde tuo pri
mũ excupes & pternas carnẽ corpo
ris tui q̃d ipsi ualde durũ ẽ. qa pri
mũ deuicta carne pmodũ regnabit
spẽ tuus mẽte. & tẽ dñm manuma tua
sic intelliges ut mandata ei sciens
custodias atq; ea ñ pigro ope cõplcas.
Et deinde hoc modo oĩs uires cor
poris & anime tue subiciunt. quo
hec prima uictoria in corpore tuo
facta ẽ. ita ut tẽ in omĩb; his ppositis
causis dñm fortissime intra mẽte
cõprehendas q̃d t tã firmũ ppugna
culũ ẽ contra insidias inimicoq; tuoq;
ita ut fortitudine ei impdiens reb;
nullus ptransire ualeat inimicus.
quia mens tua oĩa hec continere
debet in se confirmans & consoli
dans cuncta que agis. Hec g facies
toto corde tota aĩa & omĩb; uiri b;
& omĩ mẽte tua. ita ut nichil
deficiat tibi in fide. q̃tenus ñ con
sentias ulli rei que repugnat dõ
te diuidens in aliena. s; ut colligas
te ad dulcedinẽ dilectionis ei. dili
gens & te ipsũ. Quom. Si diligis
dñm. diligis salutẽ tuã. Et sicẽ te in
his omĩb; te diligis. sic diliges & pxi
mũ tuũ. qui q̃sq; fidelis homo ẽ. t
pximus exsistens in xpiano noĩe ac
in fide. ita ut sic gaudeas inei recta
pspitate & supna salutione ut fi
delitas in fide conseruẽ. sicut tua
letaris de tua salute. Hoc g gemi
nũ opus carnalis sit in hoĩe des
cendens usq; ad pedes ei. idẽ ad fi
nẽ consũmationis ante ipsũ scili
cet apparens in lege di & retro in
hoĩs uidelicet subuersione. ut &
homo sic carnalẽ secũ quamui
mortẽ pueniat ad pfectionẽ ut ita. sicẽ tua cadẽ carnis supi
us in uerbis suis declarat. Ceteria
autẽ imago significat tumortẽ
dñi. qui post hanc carnalẽ quã
de hoĩb; manifestauit cũ filiũ
suũ ipsis mortẽ subire uoluit
in membris fidelibũ surrexit. ita
ut celestia plenius intelligerent
& pfectiõ quã prius adimplerent.
quã nunc uides meo dẽ sermone
habui ut in priori uisione ea ui
delicet quo incõmutabilis ds simi
li & ñ dissimili honore & reueren
tia habendus ẽ in omni factura
et creatura ipsius. ut & t supi
declarauimus ẽ. Est quoq; maioris
ac longioris stature quã cete

uirtutes dissimilisq; humane forme
qua ipsa pceptis angustia extremo
re infert hoib; ita ut magnitudi
ne sume maiestatis et altitudine
diuinitatis ipsius pspicacib; oculis
semp considerando pauescant
quo ds omnib; hominib; multa ue
negatione meminerit e qa abipso
et nia alio creata s. Inde etia cadit
uirtus specie hois ni habet qa con
tradictione illa ut do inmale factis
resistat ut supdictu e abiecit figuris
tamen unione cognitione sua in
dm pgensq; rectissima tenera uo
luntatis ipsius. Ido et plurimos ocu
los undiq; in se habet tota insapien
tia uidentis qa poculos boni intel
lectus ubiq; se circuspicit dm inui
endo inomnib; mirabilib; ei ut in
bonis opib; rectu in habeat et imma
nis confusione diaboli pcognitione
di pteriat ois tali modo insapi
entia fulgens et iniquitate relinquens
atq; sapientie domu sibi inuita edi
ficans. Induta e quoq; qsi umbro
so indumento pdicte oculi pspica
cie qa circudata e ualidissima
constrictione frangens desideria
carnis in hoib; et aspiciens pcaute
abstinentia in lum uite inquo mi
rifice fulget homo in beatitudine.
Qubroq; umere tremit cora me
quo angustia extremore ponit
in cordib; ignitos hominu ita ut
turbine et fragilitate carnis sue
semp habeant in pauore uidelicet
in peccatis et ne fiducia sua in semet

ipsos aut in alios hoies ponant s; in
eu q regnat in cunctis uelim cta ipsa
ut supradictu e inquerimonia sua
consistet. Quarta uero declarat
obedientia quo p timore illu qui in
irreuerentia exhibet pceptis cta in
eis congrue obedit. Inde et nucu um
culu collu portat qa candidissimas
facit mtes hominu p subiectione fi
delis obedientis cu ubiq; fortitudi
ne colli uoluntatis sue desert et inno
cenu agno scilicet filio meo adherent.
Atq; manus et pedes candido religa
mine habet ligatas quo adopus
xpi et aduta uertatis in albedine
uere fidei ligata e. n faciens neq; ua
dens sedm se s; sedm uoce psidentis
di ut cta in pdictis uerbis suis de
monstrat. Summa aute designat
fide qa p hanc obedientia qua pplis
pceptis meis obedit mandatis fit
cta credulus in fide et fidelit com
plens inope que solleit pcepit mad
monitione. Et hec circa collu rubea
torquet habet quo undiq; in fortu
dine sua fidelit pseuerans martyr
io sanguinis decorat. fiducia sua
n in fallaces uanitates ponens s; in
do sedm qd et ipsa de se ut supra
ostensu e declarat. Secta uero p
figurat spe quo p fide credendi in
dm surgit aduta inta n habita s;
inceditib; usq; ad tempus ppetue re
munerationis celata. ad qua cadit
spes tota desiderio anhelat ut mer
cenarius ad mercede sua. et ut pu
er addebta sibi hereditate.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0332
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

Unde ena unica pallidi coloris in
dutę qa fiducia opis sui qsi in pallo
re circūdatę cū ñdū in p̄sentia remu
nerata ē. ſ. ad qd semp gemmib; suspi
rat hoc fmarū multa sanguine ex
pectat. Quod autē crux passionis
crucifixi filii mei amice cā macte ap
parat ad quā ipsa oculos & manus
cū multa deuocione erigit. hoc ē qd
ad martyrii cōdē unigenti mei ce
leſti desiderio qsi macte plurimā fi
duciā in mīmb; fidelū parat. ita ut
adeū mīore uisū fidi & clarissima
opa sua laboris humili & sincera in
tentione erigam. sicut & uirtus eadē
supius ostendit in oratione sua. xxiij.

Sed septima p̄tendit castitatē quō
p quā hoīes spē suā plenā posu
erint in dīm. crescit meis p fectū opus.
ita qd se incipiunt a carnalib; desi
derijs constringere in castitate quę
in flore carnis acutissime semit ab
stinentiā. ut iuuencula scilicet sen
tit ardorē concupiscentię nolens ta
men iuuenū respicere. Sic castitas ab
icit omnē spurciciā in pulchertimis
desiderijs anhelans adulcissimū
amatorē suū qui ē suauissim & a
matissim odor omnū bonoꝝ in
delicijs cunctarū uirtū uirtutis
constantię ab amatoribus suis aspi
ciendus in ore pulchritudine. aię
unde & ipsa lucidiore & puriore
cristallo unica uestit quę ita in
candore reluceat ut a qua respien
dor cū sole p fundit. quia luci
dissima in simplici intentione
& purissima absq; omī pulicie ar
dentis libidinis concupiscentiarū
mirabilit confortata p spm scm car
nē data ē uestre innocentie luceant
in clarissima albedine formis aque
unde. qui ē splendidissimus sol cōtę
platus. Qd uero sup caput ei ex
pansis qsi aduolandū alis colūba
stat. uersa sedm faciē illi. hoc ē qd
castitas in mentio suo uelut in capite
suo p expansionē & obumbrationē
alarū ideſt p p̄tectionē spūs sci con
fota ē faciemus eā diabolicarū in si
diarū uicissitudinē transuolare.
cū pigneū amore sce inspirationis
illuc se dirigens aspicit. ubi castitas
ultrō dulcedinis suę manifestat.
Preterea qd apparet ena quasi in uen
tre ipsius uelut in speculo candi
dissimus infans. cui' frons inscrip
tū ē innocentia. quō in uiscerib; pu
rissime & candentissime uirtutis
huius ē inuiolabilis & pulcherri
ma certissimaq; integritas. habens
rudē formā p̄p̄ integritatē sim
plicis infancie. sic & frons idē cog
nito ei' in arrogantiā & elatā sup
biā. s. simplicē ostendit innocen
tiā. Et qd in dextra manu regale
sceptrū habet sinistrā ad pectus suū
ponens. hoc ē qd in dextra salua
tionis p filiū dī regē cunctos; una
manifestata ē in castitate. sinistrā
libidinis penitus p pugnatorē con
fundente & ad nichilū redigente
in cordib; eā diligentiū. Quomodo.
Quia ñ unde libidini ullā dimittę

re libertatē·ſ; ut acer uolucer pu
tridū cadauer rapiens conſtringit
& ad nichilū deducit· ſic ipſa libi
dinē cotā dō feritatē abicit & omīno
conterit ita ut nec ſubea ſpirare ua
leat· ſedm qđ etiā inuerbis ſuis ſup
manifeſtat· Sed qđ inſūmitate
pfatę obumbratę colūnā aliā pul.
cherrimā imaginē uidet· hoc ē qđ
ſūma & pcellentiſſima pietate om
nipotentis ipſa incarnatione ſal
uatoris ſplendidiſſima pietate om
nipotentis incarnatione ſaluato
ris ſplendidiſſima uirtus ſcilicet
gra di manifeſtata ē· que fortiſſi
ma plenitudo exiſtit· ideo monens
homines penitentiā agere· ut pec̄a
relaxentur· ab ipſis ꝓpetrate· neq; nice·
que nudo capite ſtat· qa omīb;
ei queremb; apta ē dignitas & cla
ritas ipſius· criſpos & ſubnigros
capillos habens· quo unguentis di
ſub tortuoſo & implexo inuigre
dine infidelitatis ſue iudaico po
pulo· humanitate abſq; macula
peccati uirginea carne induit
ſe· Et faciē uirilē habet tamē ar
dentis claritatis· ut ei ꝓſpicue con
ſideare ñ poſſis ut faciē hoīs· qa
gra di tuituoſa uirtute omnes
dans uitā inuita apparuit· ita ar
dens in clariſſima diuinitate· ut
omnē uiſū tā interiorē qua exteriorē
hoīs excedat· dū adhuc grauedi
ne corporali grauat· nec ita apta
inſecretis ſuis apparens· ut iudi
cio hominū nuda appareat· ſ; ab
ſconſa· qa iudicia diuine gr̄ę occul.
tata· ſ· Qđ autē ē purpurei & ſubm
gri coloris tunica induta· hoc ē qđ
opus gr̄ę di ardens incarnatę ſem
per claruit· admigrediē peccatis· q̄ſi in
diuinū hominū· Quoꝫ· ſua qđ mo
uet illos ad ſalutē eoꝝ· leuans de uno
peccato ad ſpectaculū luminis ꝓpe
nitentię· quo uidet fugat tenebras·
ſic ipſa aufert facinora rectifican
do in penitentia peccatores ad uitā·
cui etiā ſup utrūq; humeru ei⁹de
imagitis· Zona una coloris rubi
cundi circa ante & retro uſq; ad
pedes ei⁹ ſe extendens intexta ē· qa
gra di ſe inclinans ad fideles hoīes
infortunio & pietate ſua· leuat
eos ſurſū ad celeſtia· Quoꝫ· Hoc ē
his duob; muneribꝫ· Zonarū· tangens
uidelicet anxietatē fragilis carnis
in ſanguinea pugna deſudantis·
& uirtutē roboris aię in cōpe repen
tis & trahens eos in rubeo & inerocō
ſplendore humanitatis & diuinita
tis filii di· ſcilicet ſerenissimi ſolis ad
amorē ſupnoꝫ· ita ut ſibimetipſi
inconcupiſcentia peccati fidelis
homo reſiſtat in imitatione gr̄ę
tactus uidelicet coꝝ· ſe aduersus
& ꝓ ſe admortificationē uicioꝝ
quatinꝰ utilē bono fine conſūmet
opa ſua uidelicet meis exoptabili
& delectabili textura· S; qđ circa
collū habet epiſcopale pallū mira
bili modo auro & pciosiſſimis gē
mis adornatū· hoc ē qđ xp̄e filiꝰ
di ſūmꝰ ſacerdos patris exiſtens·

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0334
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

ubiq; inforissima uirtute sacerdota
le habet officiū. qđ auro sapiemę et
gēmis uirtutū abimitatoribꝫ ipsius
membris eorundē fideliū suoꝫ ꝓgēiam
di debet decorari. Vnde et splendor
candidissimę ma eā ubiq; circūdat. ut
nusquā nisi manibꝫ capite uidelicet
et deorsū usq; adpedes ei ipsā inspice
re possis. quō serenissimo candore
midię omnis gra ipsius circūdata
ē que inmisterio duumtaxat uirgo
achs reportib; ante humanitatē salua
toris inuisibilis et incogmita latuit.
tamē abeide saluatoris incarnatio
ne ma usq; aduitimū membroꝫ ipsius
qui circa finē scli futurus ē qmē hu
mano intellectu possibile ē apertius
inopib; suis manifestata declarat.
S; brachia et manus atq; pedes ipsius
ubi aduidendū obumbram s. quia
formudo et opus atq; finis ineris
grę di in hominib; nulli grauato
corpore adcognoscendū plenius
apparent. Qđ uero splendor q ea
circūdat oculis undiq; plenus in
est totusq; uidens. hoc ē qđ diuina
midia gre di adiuncta. multas in
scriptiones oculoꝫ plurimarū midia
rū suarū ostendit. indolores homi
nū aspicientes q dm sequi deside
rant. omnisq; uidens inconsolatione
et insaluatione animarū ipsoꝫ.
nullo in patens uias ꝑdmonē s; u
tā. Atq; hac et illac se diffundit ut
nubes diffluere solet. quō ꝑcedit in
stos ut sibi ꝓuideant ne cadant. sub
sequens peccatores ut penitentiam et
resurgant ommib; ipsā quoq; ommib;
celesti dono se manifestans. nunc ut
nunc lactore nunc aute constricto
re se reddat. qa inmiserius et plan
gentib; cordib; fideliū. aliquando
multa fructuosiate exuberat. ali
quando eā inflagmosis et duris
mentib; peccatoꝫ se contrahens ꝓpter
ordinatē illoꝫ. Propter qđ eā ipsa
ꝑcedit et subsequitur. tangit et mo
net hoies ut ꝑdictū ē. quatinus q
filii di ee desiderant uerba ei ar
denter suscipiant. et suscipientes
compleant caduca scilicet contem
nentes et mansura cōplectentes. sic
et ipsa uirtus insuperiore exhorta
tione sua filios di alloquit. Qui
ante acutas aures interioris intellec
tus habet. hic inardente amore
speculi mei aduerba hec. anhelet.
et ea inconscientia animi sui con
scribat.

Nona visio tertie partis.

Post hec uidi ultra
pfatā colimā humanitatis
saluatoris turrim lucidis
sim splendoris pdicto la
pideo muro meridiane
plage ei⁹dē edificii ma m
positā· ut̄ima ⁊ foras
ipsū edificiū uideri pos
set· tamudmis quidē ubiq; minori
parte circumis sui q̄q; cubitor· tan
te amē altitudinis inter ea discernere ne
quirē· S; ⁊ int̄ turrim istā ⁊ colimā
humanitatis saluatoris fundamentū
solū⁹ erat positū· muro ñ diu desup
edificato· ſ; tamē int̄ruptus ⁊ uacu
us locus apparens longitudinis erat
cubiti uni⁹· inter ea supra p̄monstra
tū ē· Et turris hec ñ diu fuerat
ad plenū edificata· multa tamē soller
tia ⁊ uelocitate p̄plurimos operarios
assidue construebat̄· habens mem
bra humanitatis sue septē· p̄pugna
cula mira formositate constructa·
Abiniore autē parte p̄dicti edifici-
endi quasi scala usq; ad eacum̄ tur
ris eidē erecta ⁊ abuno usq; ad sūmū
gradib; ei⁹ quandā multitudinē ho
minū flammū ignicas facies ⁊ alba ue
stimenta ſ; nigra calciamenta habentiū·
⁊ cum eo saluatoris similis quidē seruantis·

ſ; maioris ſtature & ſplendoris ipſa
turrim multa diligentia intuemur.
Deinde inſeptentrionali plaga eiusdē
edificii uidi mundū & homines q̄dē
femine adeo pertinē. inter p̄dictū luci
dū murū ſpeculamue ſeremme ipſius
edificii & ambitū circuli q̄dē ſedentes
intrvno p̄tendebāt discurrentes. ex
quib; multi idē edificii intē turrim
p̄curſus uoluntatis dei & columnā dni
nostri uerbi ipſius p̄ p̄fatū murū ſpe
culamue ſeremue intrando & exeundo
transibant. ut nubes hac & illac dif
fundit. S; qui ipſū edificiū intrabant
candidiſſima ueſte induebantur.
Quos alii de ſua uenire & letantes eidē
ueſtis gaudio magno letificari. ea ten
nebant. alii autē q̄ſi de grauedine &
difficultate eā tristes effectū illā exuere
uolebant. Quos benigne uirtus hec
quā ſeremā dei pridē nominari au
dierā. ſepius conpescens. unicuiq; eox
dicebat. Conſidera & cuſtodi ueſtē. q̄
indutus es. Iſtidiq; quod q̄dā eox bis
uerbis caſtigans. quā uis idē indumē
tū ipſis difficile uideret. illud tamē
cū multo ſudore retinebant. quidā
uero eadē uerba ſubſannantes.
ueſtēq; ipſā furioſe excutientes abiecerūt.
ad mundū redeuntes unde uenerāt.
multaq; p̄ſeruantes. multa inutilia
ſcilicet uanitatū uanitatē didicerūt. Quos alii
inde edificiū iterū reuerſi ueſtē q̄m
abiecerant. nec ſū uolentes ſibi indue
bant. alii autē reuertū nolentes. ea de
nudati inmundo ignominioſe remā
nebant. Et uidi q̄d q̄dā ſordidiſſimi

& nigerrimi quaſi p̄ſanie excretam
abaquilone uenientes. in ipſū edifi
ciū currebant. turrimq; p̄fatā bachan
do inuadentes. inter ſe serpentes ſibi
labant. Ex quib; quidā ab hac ſtulti
cia ceſſantes. mundi effectū ſ; alius in
eadē nequicia & ſorde ſua p̄ſeuetan
tib; S; & intra idē edificiū conſpecti
uerſus eandē turrim q̄ſi ſeptē albi co
loris marmoreas columnas. immurā ro
tunditatē ornatas ſtantes. altitudi
nis ſeptē cubitos. & inſuper intra ſua
quaſi ferreū & rotundū habentes ta
bulatū. decem aliq̄ multū maiorem
ne ſurſū erectū. In cacumine autē
eidē tabulati uidi q̄ſi pulcherrimā
imaginē ſtantē. & ad boreā inmundū
aſpicientē. cui⁹ caput uelut fulgur
tanto nitore radiabat. ut illud ad
plenū ñ poſſē conſiderare. Et manū
ad pectus ſuū reuerenter cōpoſue
rat. pedib; ipſius in eodē tabulato
mihi abſtondendū occultantes. Circulū
autē immodū coronę multo fulgen
tē ſplendore habebat in capite. S; et amica
auri coloris induebat. inquā a pec
tore deorſū uſq; ad pedes. Zona
una deſcendens. p̄ciosiſſimarū gē
marū ornatu. uiridis ſcilicet albi
et rubei atq; aerei purpureo fulgo
re intē lucentes coloris decorabatur.
Et clamabat ad boreā q̄ in mundo
erant dicens. O tarde. cur ñ uen
is. Nonne ſuccurreret uobis. ſi ue
nire uelletis. cū ceperitis uiā di cur
rere. cur lucē & muſcę ſtrepitū ſuo
uobis impedimento s. S; uos flabellū

p̄tati

inspiramonis spē sēi accipite. & eas
a uobis q̄mo eius abigite. Uobis cur
rendū ē. & ado uobis ē eā aduu
candū. Adseruiciū di ñ fiebat uos
exhibere. & confortabimini mani
ipsius. S; in paumto ipsius edificii
tres alias imagines uidi. q̄rū una
pfamis columis accliuis erat. & reli
que due ante ipsā sibi collaterales
stabant se omīs ad columā humanā
tatis saluatoris & ad pfatā turri
dirigentes. Que autē ipsis columis
accliuis erat tante latitudinis ap
paruit ut latitudo q̄nq; hominū
sibi astantiū notari posset. tante
autē pceruantis ut longitudine ei'
pfecte discernere ñ ualerē. ita etiā
qđ pomne hoc edificiū pspicere.
magnū etiā capitis & claros oculos
habens. acutissime inclitū uidebat.
uta candida & plucida existens.
ut serenissima nubes ē. Alia autē
formā hōis nec nullā conspexi.
Et primū edificiū ad omīs reliquas
uirtutes clamauit dicens.
mis strenue surgamus. q̄a
lucifer tenebras suas pomnē mun
dū diffundit. Edificemus turres
& confirmemus eas celestib; ppug
naculis. quo idē diabolus aduer
sarius et repugnator ē electoz di-
Qui ut primitus plurimū uoluit
& tēptauit in sua claritate. sic etiā
nē plurimū uult & tēptat in sua
tenebrositate. Nā malicia et neq;
etiā sua sufflando & spargendo
dilatat. nec abhoc cessat uult.

Aduersū hec uos celestes milites su
mus posite. in malicia & nequicia
sua illū superare. alioq̄n hōies pillus
aduersitate ñ possit in mundo sal
uari. Et ut ipse in p̄mo ortu suo re
pugnare tēptauit diuinitati. sic etiā
imitator ei' antixpe in nouissimo
tēpore resistere tēptabit incarnato
ni dñi. Lucifer cecidit in initio tem
porū. antixpe quoq; corruet in fine
eox. Tunc q̄s uerus dēs sit cognoscet.
& quis sit qui nūquā cecidit inde
bite. Ista autē lucifer sectatores habu
it demones qui eū abalitudine ce
li subsecuti s̄ measii dānationis.
sic & adhuc habet hoīes imitatores qui eū
subsequuntur ad interitū p̄dictionis.
S; nos uirtutes posite sum' contra
astucias & exsufflationes ipsius. q̄s
emittit immundū ad absorbendū
aīas. ita q̄d omīs artes ei' ad nichilū
p nos in animab; iustox redigant.
quatinus exomī parte confusus ap
pareat. Unde & p nos dēs agnoscet. q̄a
ñ debet occultari. s; manifestari. quō
iustus ē in omīb;. Prior autē illarū
que ante hanc imaginē sibi collate
rales stabant. armata uidebat.
galea scilicet lorica ocreis. ac ferreis
caligis induta. tenens etiā in ma
nū gladiū dextra. hastā autē si
nistra. Et sub pedib; suis horribilē
draconē conculcans. os illi' ferro ha
ste transuerberabat. ita ut idē im
mundissimas spumas euomeret. S;
& gladiū quē tenebat. q̄si adfri
gidū fortit' ulbrabat. Et dixit.

fortissime dꝫ. qꝫ potest ubi resi
stere & repugnare. Hoc ñ potest
serpens antiquus. ille draco diaboli
cus. Unde & ego tuo auxilio illi re
pugnare uolo. ne ut nullus mi pua
lent aut me deiciat. nec fortis scelicet
aut debilis. nec princeps aut abiect⁹
nec nobilis aut ignobilis. nec diues
aut pauper. Ego fortissima calipse
uolo omia arma ad bella dia apta fa
ciens inuictissima. inquib⁹ coa & ne
uolo acies acutissima. quo nullus me
p fringere potuit inforussimo do.
pque coa surrexi addeiciendu dia
bolu. Unde & fragilium hominu sep
certissimu eo refugiu. dans molli
cia ipsa mea domi aciem ad defen
dendu se. Suauissime & pulsime dꝫ.
ad una contra me. Altera uero ima
go erecta erat. ita ut immanis loco
capitis & umero q. humero suo caput
appareret. medio tamen aliquantulu
sup eminente. Sic de medio & qd
ad dextris ei erat tanto fulgore radi
abant ut claritas ipsa uisu meu
reuerberaret. ita qd uix ei uirile an
mulichre formam haberem p flexe
considerare ñ ualere. Illo autem qd
a sinistris apparebat aliquantulu
obscuro & mulichri consuetudine
candido uel amne uel auro. Tunica
uero ex albo serico eade imago in
duta fuerat. & candidissimis calci
amentis. Et in pectore suo signu cru
cis habebat. certa qd eam splendor
magnus inde de pectore uelut au
rora fulgens rutilabat. Inde ceruix

aute nudu tenebat gladiu. que
pectori suo & eide cruci cu multa
deuocione apposuit. Et undi in
fronte medii capitis scriptu. scas
& in fronte dextri radix boni. & in
fronte sinistri. ñ parcens sibi. Et me
diu adalia duo aspiciens dicebat.
Prior de sca humilitate. In ipsa
nata su. ut infans nascit. inma
nis. Ipsu eam educata & confortata
su. ut puerum ee puer committit ad
fortitudine. Ora. Ant mea humilitas p
transit & supat omia comparata.
que alius eam intollerabilia s. &
capiti qd addextra ei erat. respi
ciens ad capitis principale aut.
Ego in primo ortu radico in
monte excelsi culminis. qd
dꝫ e. Et ido o scas ut stare possis.
oportet ut adherea uiscerib⁹ uris.
qd aute ad leua ipsius stabat. eam
adide principale capitis sui undiq
dixit. Ue. ue. ue. qm ita rigi
da & ita inflexibilis sii. qd me ta
lis superare possii. o scas adiuu aux
iliu. qa sine me stare ñ potuis si
fugero. Ach ach ach homi negli
gentissima spia eradicare. que me
pungendo conat ad pdicione in
pellere. si ea ñ eruero aute qua in
me ira dimergat. & aute qua ue
lut impetuoso cadauere inme
diate confodiat. o scas ut libere p seue
rare possis ute. rapacissimu dia
bolu laqueu deiurare uolo. & eu
dirupe mucro do. Et merito qse

·viij· debat: uñ mur dicens· Incarna
w dī filio uocamo nom ppīi p doctri
nā ipsius uispū scō ad saluatonē
subleuata surgens· confortatone
urtuosq; hominū inexhortatone ·x·
beatarū urtutū munita aduersus
mimanissimū hostē cui nullus ho
minū resistere ualet nisi gīā di
aduitus· se inexpugnabilē dī ad
uersario exhibet: in nulla arte uisi
diarū ci' cielli aut deleri possit ·xi·
adō· Unde & turris hec quā undes
ulta pfatā colūnā humanitatis
saluatoris· pfigurat ecclām que
filiu mā incarnatone cōpleta
noua construcho inomū bono ope: ex
orta ē· in fortitudine & altitudine
celestiū actuū ut munitissima turris
ad resistendū inquanā opposita
diabolo· Qua ppē & lucidissimi
splendoris ē· pdicto lapideo muro
meridiane plage ei'de edificā ta
inposita· ut intra & foras ipsū edi
ficiū uideri possit· qā serenissima
luce humanitatis filii dī illustrata·
uiuentes lapides p calorē spūs scī hoc
modo succensos induimo ope ha
bet· ut & inūori scientie scriptura
rū celestis intellectus ac ecōnori stul
tate sclārū rerū· nec ñ fidelib; et
infidelib; medificatone illa quā
sumus pat' pumigemmī suū opat·
apte demonstret· Et iam adh
uc quidē ubiq; inūori parte ar
cuius sui q̄nq; cubitos ē· quo am
plitudinē oīs intime inspectonis
& intentionē uelut communē me
diatonis p̄q̄nq; sensus sui ornat'
infusione spē sci cū ommb; utrumb;
illis q̄s uerus agnus ei manifestat·
ad honorē ei'de agni uidelicet spon
si sui remittit· Ianit' autē altitu
dinis apparet ut eā discernere ne
queas· q̄a maior altitudo & pfun
ditas diuine sapietie & scietie in
ecclāstico opē ē· quā cor' humanū
fragile & mortale p̄seruari possit
sua ethimatone· Sed q̄d inūtur
istā & colūnā humanitatis saluato
ris fundamentū sublimodo ē· positū
muro ñdū desup edificato· s; tamē
inūruptus & uacuus locus apparens·
longitudinis cubiti uni' ut t' eā sup'
p̄monstratū ē· hoc ē q̄d de ecclā inde
sponsatone filio meo adiuncta· mag
nū adhuc p̄conū inscientia di q̄si
infirmo fundamīto occultatū manet·
q̄d ñ dū incōpleto ope p̄fectionis p̄
palatū resplendet· s; sine aptone in
humanis cordib; uacat· longitudi
nis tamē uni' boīs quo sensus hominū
inpotentie uni' ueri & omīpotis di s·
ita q̄d eiā homo inscientia boni &
mali p̄intellectū suū possit capere q̄d
sibi uali' sit· ut & ubi apta ostensio
ne supra manifestatū ē· Et q̄d tur
ris hec ñ dū ē adplenū edificata·
multa tamē sollertia & uelocitate
p̄plurimos operatos assidue constru
untur· hoc ē q̄d eade ecclā adcursū
& ad flatū illū, p̄uenit adq; ē pue
nita ē· quāuis multa sollicitudine
& industria p̄decessorē laborātū re
porū utrāseuntiū· & supuenientiū·

filus sus comdic sine dilamone adef
fectū decoris sui ꝓpare nō cessēt xiij·
habet tam mercatu sūmnaus suę
sqrē ꝓpugnacula mira fortitu
dine constructa·quō circūdata ē mecl
situdine ecclesiū opū sqrē mexpug
nabilib;· domus scī spē·quę tamē ur
tutis excessum·ut nullus aduersarī
a possit destruere·uel ꝓfunditatē
mus suę adeo supbe ualeat ꝓmugare·
quod antē abūmore parte ꝑdic xiij·
m edifica uides q̄si scalā usq; ad
cacumē turris eādē erectā·
hoc ē q̄d mope illo qd supmus pater
unduuno consilio ꝑfiliū suū opatus
ē multa inunammitate gradus flo
rentis insimplicitate constituonis
ecclāstice ꝓfessionis s adaltitudinē ec
lestiū secretoꝝ ꝓpugnacula·inquib; eccla
confortata & roborata consistit· Et ab
imo usq; ad sūmū gradib; ci quada
multitudo hominū stat·q̄a a ꝑmis
tēporib; desponsationis eidē ecclē
usq; ad nuptiale tēpus illud cū ipsa
agne cū sponso suo in pleno numero
filioꝝ suoꝝ gaudebit·ingradib; consti
tutionis ꝑceptoꝝ dī cū quib; ipsa edi
ficata ē· lucebunt aplica luminaria·
cā a tenebris infidelitatis sua tuitio
ne defendentia· Vnde cuā ignea·xxvij·
facies & alba uestimēta s; nuga calcea
menta habent·quō intellectuali
sensu coꝝ idē aplicoꝝ rectoꝝ spectabi
lis fides credere scilicet munū dīm·
pardorē scī spē inspis q̄si facies ac
censa ē·ita qd & ꝓpurissimā clarita
tē inueste bonoꝝ opū corā dō & sclō
resplendueāt·nigris tamē indumēntis
pditi apparentes·q̄a tenera infidelī
tatis & sordis multiplicū scelerū in
credulos ꝓpsos ꝓtransierāt·q̄s suo ex
emplo aduā iustitię quāuis multa
diffultate tamē conuertentes ꝓduxerīt·
Sed q̄d inter eos aliq̄s similis q̄dē xiv·
seematis s; maioris staturę & splen
doris appareat·hoc ē qd inter eosdē
ecclāsticos defensores ꝑmu fundato
ris ipsius ecclē s·qui eā primū post
filiū dī sua ꝑdicatione edificantes·
eundē q̄dē tenorē habent quē & se
quaces ex qui eos ꝑcipue imitari
noscunt·quō sedm hoc ut illi ꝑcesse
runt sic isti subsecuti s·ei tamē forma
ꝑstantes·q̄a ipsi nullū aliū ꝑdecesso
rē habebant a q̄ exemplū nouę grē
haberent·ꝑter filiū dī ab cui ore
uerbū unx audierīt·inq; eos clari
tate ꝑcellentes·quō fulgorē incar
nationis ei ꝑcepti s ꝑsonalit inde
rum·Qui & ipsā turrī multa dili
gentia unierūt·q̄a sponse dī mamo
reduuno suę precantes sollicitudine
adesse nō cessant·ut in robore suo
ꝑfecte consistat·ut scriptū ē· xvj·
Sicut turris dauid collū tuū·
quę edificata ē cū ꝓpugnacu
lis·Ille clipei pendent ex eā·oīs
armatura fortiū· Hoc tale ē· Ut in
carnatio filii sūmi rectoris fortis
simi scilicet ieronis·ex uirgine flo
rentissimā uenerit fortissimū instru
mentū nouę grē posita ē·sic fortitu
do fidei tuę onoua sponsa incorrup
ta duranś certissimū mundi fide

lis ppli constituta ē. Quomodo. for-
tissimis uiris; tuis assistat. et adhereat
oīs mundanes filios tuos. q̄ mundi
endus s̄ noua illustratione de uno
et purissimo fonte stillantiū q̄s ha
bes in hac fortitudinis communione.
ut collū reliquo corpori ē iunctū ē.
ita ut nec destruu. nec dissipari pos
sis. sic nec uictoriosa instrumenta ue
ri dauid potent̄ supari. Quom. ūsit
xp̄i ihu filii dī fortissima uiris ē.
inqua uictoriosissime militie fide
liū munditissima phamone excrcent̄
quib; nullus aduersarius se p̄uale
re gl̄abit. q̄a in se unde xp̄m uerū
dm et hominē continent. p quē in
secla regeneratione oīs cōpago filio;
tuo; in salutē decentissime p̄mu
dnatur. Vnde et eadē purissima incar-
nato a pphis p̄dicta. et p̄ciosissimis
lapidib; uirtutū adornata. cū ppug
naculis aplice doctrine. idē cū plan
taturib; inuictis uerī luminis unum
uersū orbē ad salutē credentiū. p
palma ē. ut hec parabola demonstrat.

xvii. Oīs q̄da urbē marmoreā habens
in ipsā unionum plurimisq; ce-
latis muros ei⁹ uniuersus celauit. de
quib; ipsa acutissimā limatione
in polimq; lapidū exspirauit. Quo
facto. idē dns inimico uerbo suo aq̄s
aquarū dicebat. ut sua effusione
equalitatē faceret supra montes.
et hoc etiā pacto. ignē ignis silentū
admonuit. ut parua tabernacula
pararet. Quo etiā adimpleto. eadē
tabernacula ita matutū p̄fecerit. ut
urbē illā celeri p̄fectu. sua excellerent
altitudine. Hoc tale ē. Dns iste ē ille qui
nūquā p̄cessit ali⁹ dnā mone. s; ipse solus
sup oīa et in omīb; ē. q̄a nichil ante
eū nec post eū nutritū ē. ac ideo dns
omniū ē. Hic nobilē urbē chorū scōr
et pphetarū aduersus rabiē sclārū
tēpestatū fortē et constantē in sua pos
sessione habuit. ~~quo infusione habuit.~~
quo infusione spe sci repleti erant eū
meos ide dns inmouit. ita q̄d uias ex
spiratione illā susceperunt q̄d misteria
eui obscuris uerbis p̄uulgat. ut p̄mū so
nus audit eū ñ dū uerbū cognoscit.
sonū tam̄ pphetie ex uero uerbo filio
scilicet dī incarnato subsequente. Qui
dns multiplices celestium scripturas in cordib;
fecit eū intellectū ipse; multiplici spū
sapientie infudit. ita q̄d inspuali sensu
p̄funda dī ita p̄sentis quā futuri inde
licet scīi pphetauerit. p quē acutissimos
sermones comma communios mortis ho
minū p̄uulgat. in quib; durissima cor
da iudex; ad lenitatē et pietatē felicium
actuū p̄uocauit. S; incarnato uerbo
dī celestis pat̄ ineode filio suo inuens
aplis q̄ hoīes existentes segregari erant
de cōmuni ppło. ut purissimi riuuli
eligunt̄ de cetera aq̄s fluentib; in pla
no dicebat eis ut mundatione uere
fidei effluerent in orbē ita rū deprimen
tes et comprimentes magnū sensum ira
tionis superbie et exaltatione idolor; quam
uis hoīes
uerū dm cognoscendo deserebant
infidelitatē sua in p̄dicatione illor;
qua fide in pplis roborata. ide peu

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0342
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

ranor omniū ignitas mētes electoꝝ suoꝝ
qui accensi fulgant de ignitis cordib.
illoꝝ qs spē sēs migneis linguis ad
uenies congregat. suauiter cuā in
spū scō admonuit. ut cōtēptores
mundi effecti in cōtēplatione ce
lestis uite paruuli & pauperes spū ē
ñ abnuerent. s; ut ꝓhec parua habi
tacula humilitatis sibi supnas diui
cias compararent. Que humilitatis
opa diu cōtēptores caduci & ut excel.
so studio subtilissima p̄cepta di sēp
ruminantes imitarent ē. ut martyres
uirgines & relig̃ fuisset. abiectores.
ita ~~inhac fui~~ inhac sui contēptione
ad amore ē celestiū ascendēt. ut cuā
agricolas inuinea uēis uestatim la
borantes. inuelocitate bonoꝝ studi
orū suoꝝ superent. diu semetipsos
q̃si pnichilo habentes. toto deside
rio ad cēna anhelarent. Vnde &
mille clippei multi ꝓfecto uidel
cet defensiones ꝓfecte fidei. innoua
gra pendent a filio di. diu pmi patio
res eccle exemplū a ipso habentes
& ob spē supnoꝝ semetipsos conful.
cantes. catholicā fidē sanguis
sui effusione roboratā. a iugnis
iaculis diaboli que uulnerant
animas hominū ꝓtegunt. q̃s mul
tiplices uirtutes armatur ecclesie
milicie incentis electis subsequen
tes. cuā in hoc seculo amore dei obse
quuntē. Quoñ. Qua amiquus ser
pens pmo homini pessimū fetore
contēptus di insufflauit. id circo
& ipse diabolus odore omniū
aromatū castimanis scilicet & comu
nemq; ac ligamine p̄ceptoꝝ di. nec
ñ societatis xpi iugū ei sufferre.
atq; contēptus mundi du
rissime in bis sibi contrarius celestib;
iaculis transfigit. ita qd abiectus
dei cultura confusus & conculcat
mapta siue dāpnationis parte asi
dentib; abhorreat. Quod autē
in septentrionali plaga eiusdē edifi
cii uides mundū & hoies qui de se
mine ade pereant. ut p̄dictū luci
dū muri speculamine scientie ipsi
edificii & ambitū circuli q̃ dese
dente uno prendit. discurrentes.
hoc ē qd in carnalib; desiderijs que
respicientia admbellicatē uer
santē unū enis seculariū cupidinū.
mundus & mundiales hoies de
culpa primi parentis posita s. ex.
altera parte scientia boni & mali
ipsis apposita ut ad opus di pbo
nū accedant & malū effugiant. & ex
altera potestate di illi ostensa.
ut & se submaiestate ei ē sciant & e
oña facta sua a ipso examinari
ñ dubitent. Vnde & multi idē
edificiū ut turrim p̄cursus volun
tatis di & colūnā diuinitatis uer
bi ipsius ꝓ p̄fatū muri speculam
ue scientie intrando & exeundo
transeunt. ut nubes hac & illac
diffundit. qa multi diuinū opus
ueteri testamto & nouo exordio
admonitu aggredientes. ipsū p
speculatiuā scientiā relicta car
nalib; desiderijs intrant. multq;

xxx.

uoluptatis suas sequentis illud in
malis concupiscentiis suis ibidē ex
eunt·ita q̄d imolumate sua siue
ad bonū siue ad malū imelectate
nubiū idē immotione cogitationū
suarū se·hac & illac relaxando de
ducunt·S;·q̄d hi qui ipsū ędificiū
intrant·candidissima uestē indu
unt··hoc ē q̄d hi q̄ opus dī bona uo
luntate aggrediunt̄ purissima ex
tucidissima uestē uerę fidī ut dīm
cognoscant pmidiam ipsius uesti
unt̄·Quę alu desuauitate & lentia
ut eā de uestis gaudio magno lenti
tam eā reuerent·qua contrito et
humiliato spū imbuti dulcissima
& lenissima catholica fide ac pfusi
imorī liquore sētiant sēp imoritb·
oculis lętant̄ melestib;·ea deuotis
sime adimplent·& reuerent·quę
ipsis spē sēs inspirat·Alu aut̄ q̄si
de grauedine & difficultate ei uri
tes effectu illa excuere uolunt·quo
ulum grauissimo onere ponderati
et q̄si difficillima ua impedīti in
quietissima & amarissima consuetu
dine illicite uoluptatis se immise
cuis dilatiantes & macerantes·fide
motib;·suis abicere conant̄·nec di
uinis p̄ceptis se cōmoneri patiunt̄·
Quos benigne uisitat hec quā scien
tia dī nominari audistī sepius con
pescens unicuiq;·cor dicit uerba
admonitionis suę ut p̄dictū ē·q̄a
altissim' dns p̄scienș mollit corda
duroꝝ lapidū inhominib;·flectit
se immia sua adeos ut ubi ostensū
ē·frequent̄ cōmonentis illos ut intra
se gemites & flentes ipsū orent q̄ti
nus eos liberet·de importunitate
nequicię suę qua diabolica suasio
ne p̄fusi s·ita ut in hac penitentia
possint reuerti ad intellectū bonę
uoluntatis·recordantes uestis inno
centię quā susceperāt in regeneratio
ne spē & aquę·S;·q̄d indes qd q̄dā
cor his uerbis castigati quā uis ide
indumentū ipsis indifficile indeat̄·
illud tam̄ cū multo sudore reuoluꝝ·
hoc ē q̄d inspiratione spē sci admo
nitu·in fide quā suscipiunt q̄si gra
uē & difficile imb;·suis uiā arripiunt·
S;·eā quā uis multo labore tam̄ n̄ de
sperantes nec tedio torpentes tande
p̄ficiunt·Quidā uero eade uerba
subsannantes·uestēq;·ipsā furiose
excutientes abiciunt·ad mundū rede
untes unde uenerāt·multiq;·p̄seru
tantes·multa inutilia sectarū uani
tatū discunt··ista s̄ qui legē dī & in
stitutā ei derisu habentes·fide catho
lica inuanitatib;·erroꝝ suoꝝ se denu
dant·eā abnegantes motib;·malig
nis quę ponent admortē·& admun
di huī uanitates se declinant q̄si pri
stine dimiserant·ac libidinosa facta
marib;·puerilis scelestatis·ardentē
gustū sēti discunt·atq;·eū diabolicis
irrisionib;·sedin deceptionē illi' pue
runt·Quoꝝ alu inde ędificiū tande
reuersi·uestē quā abiecerant iterū
uolentes sibi induunt··q̄a ista ad
opus diuinū de uia erroris sui re
deuntes uenium·& scisma diaboli

q̄d sedm uolumatē illi habebant
abiciemꝰ habmꝰ uere fidei quē in
baptismo suscepimꝰ & quē ipsi in
cordib; suis uerū dim deridemꝰ ab
iecimꝰ. Uerū eū puro & simplici
corde confitemꝰ resumimꝰ. Mu
amē reuerū nolemꝰ ea denudari
mundo ignominiose remanemꝰ.
quō ipsi addm pura penitꝰa re
dire cōtēpnemꝰ. uestē innocētie
spoliam & idcirco nudi a bono fide
liū opū ſ; plenū malo uicioꝝ diaboli
carū arcuū innequiens mundialiū
uanitatū cū maxima confusione
tā p̄ semꝰ scli quā simul tuā
usq; ad mortē impenitentes deducēt. xx.

Sed q̄d uides quom q̄dā sordi
dissimi & nigerrimi q̄si pinsa
tā excelsam a baquilone uenien
tes in ipsū edificiū currunt. utrīq;
p̄ fatā bachando inuademꝰ. mea
ut serpentes sibilam. hoc ē q̄d q̄dā
sceleratā hoīes submobili calore le
ue stuporis sordentes p̄nigredinē
diabolice aspectionis dm despici
unt. nec causā illā quā desiderant.
p̄ donū sci spūs querūt. ſ; diabolica
arte aflati & inciam atq; aparte
dnationis missi callida arte diui
nū opus imitant ac furti subtrahen
do & pala rapiendo atq; infamia
bachando. uenere p̄nefandissimā
pecuniā horribilis diabolice ni
gredinis constituta ad o officia
deglutiunt. & ecclam hoc m̄ pin
sanū furore cōturbantes. in ea
sibilos deceptionis antiqui serpen
tis dant. Quom diabolica afflata
tādiu incautos hoīes afflant usq;
dū eos sedm uolumatē suā p̄mor
uerā emptionē excipiant. hoc sibilo
iactantie ecclam contaminantes
dū sic fuerint potestatis que intra
di ordinatione constituit. Qui
quō hec faciunt a conspectu meo
impenitentes p̄cedi ſ. nec in his cau
sis eos scio q̄a eas p̄se & ip̄me adepti
ſ. intro sce seruus mis ostendit dicens.
Ipsi regnauerūt & ip̄i extra. principes De simoniacis.
extiterūt. & ip̄i cognoui. Argentū suū
& aurū suū fecerūt sibi idola ut in
tercidat. Hoc tale ē. Hoies uolumatē
suā sequentes. conputant & consti
tuunt in semetipsis q̄cq̄d p̄prius eoꝝ
appetunt deliberant. Quid ē hoc. Con
cupiscibilis uidelicet concupiscen
tia eoꝝ que ipsis suadet ut domi
nentur hominib; furtiuo & rapto ho
nore. ni postulato nec sūpto nec con
stituto extra. q̄d tam aliquando ma
fieri p̄mittit. ut iudicialis pena sup
ueniat eis de p̄prius uolumatib; suis.
quia me in hoc ni quesierūt. Et q̄d
hoc eis p̄dest. q̄a in hoc ni uiridmatē
ſ; aridmatē habent. & quō hoc ni
plamatu. ſ; inutilis herba nascē
tes absq; fructo. Infructifere enī
herbe de tua facile nascunt p̄se. fruc
tifere autē seminant & plamantur
magno labore. Sic p̄mittit q̄d ali
quando iustū desiderii hoīs sine
radice in malo facile floreat plan
tatione boni ni querens. q̄a uiridi
tatē eternā ni habet. p̄mittens eā

qđ aliq̄ndo rectū ei⁹ desideriū
bene radicatū in bono fructū p
multas miserias affligat· rigatione
sc̄ti⁹ amantiū· quo aspiret
hiemis caret· Unde etiā sepe ulcꝰ
hoīes p̄cellunt inprimis pauꝑ cōmv
nē & utilē pplm· ut mutuleꝰ herbe
aliq̄ndo excelsiores s̄ humilib;· ipsi
tamē posīt in p̄rius desideriꝰ su
ū̄ma plantatione aut tactu
cognitionis dom̄i mei· aut ordina
tionis mee radicati· ſ; hoc iusto iu
dicio p̄mitto fieri· qa illud ame n̄
quesierit ſ; unita sem̄ ipsos consti
tuerit· unde & mihi de hoc mundi
cio meo respondebunt· Nā felici
tatē optime doctrine quā in ānō
suo abom̄i indignatione infidei
tatis debeant examinare utar
gumū purgāt a cuncta falsitate·
& ultimatē p̄fundissime sapien
tie quā in uoluntate sua debeant
ordinare splendidissima fide sēp
uideant quoꝫ dꝫ colendus ue
neranduꝰ & confitendus sit· faci
unt sibi incomparabiliter uanita
tiꝰ· Quoꝫ· ipsi recurruant eā ad
maximā infelicitatē· intellectū
uidelicet· suū quē adō habeant
insaciabilib; concupiscentiꝰ car
nis suę offerentes· q̄si fetens & pu
trida ipsa caro eoꝝ dꝫ sit· nolen
tes oculos suos erigere addin q̄ for
mauit illos ſ; uoluntatē suā p̄dō
habentes· q̄ uo ſcdm hoc uiuunt
ut in semet ipsis ordinant & con
stituunt· Hoc autē ido n̄ faciunt

ut agrū illū q̄ gignit cibū ut
em̄ possideant· ut absit abeo &
impenitentes in p̄petuū intrent· quo
ille quē p̄dō colunt mortuus ē sic
& ipsi mortui s̄· uidelicet tā uendi
tores quā emptores spūaliū· hoc
ē desiderantes qđ ame n̄ quesierit·
Nā q̄ potestatē p̄rabie mutauit· ita
qđ racionabile donū spē sēi uena
le faciat· quoꝫ posset deuendere sal
uari· qa homo q̄ substantiā suā alie
nis uendit· ea n̄ debet amplius uti·
Et quoꝫ deberet etiā mercator iste
ut empta saluatione quā adō no
lebat recipe· ſ; festinauit ea adipi
sci pecunia· Quā tamē ut adipisceret·
recto iudicio suo dꝫ fieri p̄misit· Nā
quib; dꝫ indignatus illud eos furta
ri p̄mittit· p hoc tamē occulto iudi
cio in p̄senti eos puniens & n̄ infu
turo· ut scilicet qđ in oblatione spē
sēi amauerit in ipsis confundatur in
qđ p hanc confusionē ad hoc p duca
tur ut addin in penitentia reuer
tatur· unde & hac pacta remissionē
in futuro consequatur· Quos dā aut
in hoc tollerat· n̄ in p̄senti eos cruci
ans ſ; iusta excausa in futuro ostēn
dit· qđ uoluntas ex ipsis in amaris
cruciab; p̄sit· S; & alios tales tā in
p̄senti quā in futuro punit· q̄ uo p
spicuus intellectus ex ipsis uide
at conprobabile sua uoluntate se face
re inimicos diabolū in malis suis· Alios
quoq; ad hoc ducere p̄mittit ut
idē malū in penitentia ex confun
dat· cū se p̄ p̄peram cadē inuisi

---

in futurū differens· q̄ uoluntatē suā p̄ deo habent· qua
ipsi ipsi ris

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0346
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

cia acrīt pumamꝰ illā q̄si pmi
dū cadauer abiciunt· Quib; dā ꝰ
ne hoc adipiscam̄ mdicer resistit·
q̄a si adillud ꝓmgeremꝰ penas gr
bennales nī effugiemꝰ· meas fortē
cruciari merentē· Quicūq; aīm̄
ꝓfitaciit aut sibi usurpauerit ca
thedrā ponefiamꝰ in consilio patꝰ
sui qui pecunia ē· quō ipsa patē
illis efficit· mmercatu ipsi ꝓdicio
nē acq̄rens· abeadē dignitate &
ille q̄ dedit & q̄ accepit abiciendus
ē· q̄a si homim pecus suū furtī ab
latū & alu uenundatū fuerit· ille
cui ablatū ē reptū cū omī mre re
pent· q̄ uero uendidit aut q̄ emit
absq; contradictione utrq; illud
dimittit· Sic & dignitas pontificis
que secdm iustitiā meā debet pos
sideri· si paliquē furtiuo munere
diripit· & malios ꝓuerse dissipat
ame cū districto mdicio requirē·
ac ꝓpterea ille q̄ eā mmercatū po
suit· uel qui eā mdigne cōparauit·
ultimate illi iusto mdicio utraq;
carebit· q̄a nēplū nomīi meo
consecratū domū rapine fecerit·
Quom· Sapiemā & consiliū q̄d
ame incorde suo habuerit· sua sen
tenna in forū posuerit· sibi ex hoc
pecuniā uniq̄sq; alios ꝓdicione
recipiemꝰ· Qua ꝓpt uel mercatū
illū mamara pestifera abiciem·
uel m mde migne dirī ardoris
respondebunt· Nā q̄ unicuiq̄ dig
nitatē quā spūalib; a pcib;
unificat· mortuo pcto cōparans

adfetoꝰ scatunenꝰ pumedum
ꝓducere conat· ex ipsa pūpnoꝰ
puersitate· nisi cicius penitat in
ꝓdicione ē· ut accensus in spū scō
desertor· q̄ fortis relinquens q; oīa
filius colūbe petrus· transeuntē
turbini q̄ uiterrima nigredine
lucē uolebat absorbere dicit· ·xv·
Pecunia tua tecū sit in ꝓdicio
nē· quō donū dī existimasti
pecunia possideri· Non ē enī tibi
pars neq; sors· in sermone isto· cor
enī tuū nō ē rectū coram dō· Hoc tale
ē· Pecunia falla eis confidentie tue
quā habes malicia re ut dnīm ip
sa aut te habens ut nichilū sit t
mpdicionē gehennalis ignis si
hoc donū q̄d ignea spē sei ē ꝓnefas
pecunie cōparatū impenitens rea
nueris· quō mtransitoria scientia
aīe tue accensionē eā de acutissi
mi inspectoris fallacē existimasti
pecunia possideri· quā diffisus es
te posse habere dono dī· Si aut
ob causā hanc penituerit illud q̄d
emisti dimittes pecuniāq; quā ꝓ
ipso dedisti sic ꝓdictā semes· q̄a
q̄d cūnū ē cū lucro mercari uolu
isti abillo qui te formauit exhimo·
S; te in cade emptione durante·
nō habebis partē lucis in consortio
supnoꝝ angloꝝ· quō in sermone
lingue tue rapacitate cordis tui
protulisti· aliud concupiscens quā
cuius cūne clarissimi desiderem·
Unde & cor tuū in hac ꝓuersitate
cora dō inustū ē· hoc uolens ha

bere pempuonē pcumę qđ gramſ
adō donandū ē. haq; deſertoꝛeſ
huī diuini pacti qa illud queꝛere
debeꝛent gratuito dono ſpūs ſcī &
nō facium iuſto iudicio pme uaniſ
ſimulacriſ cōparantē. quō ut illa
opuſ manuū exiſtima auerſa
tas conſoꝛcio ſ uacua. ſ; tam abun
fidelib; pdō columē. ſic & iſti pcon
uaricatē femmū mundū illum
mationē ſpūs ſcī carentes. fallaceſ
magiſtri efficiuntē. nī dech inſuſpi
rio aię ſuę ꝛedim officio illo ſint
indigni. ſ; inflagrante ſupbia il
lud abhoīb; accipiantſ uolumatē
meā inhoc nī conſideꝛant. Qua ppt
neſcio unde ſint ipſi qſi alieni in
exiſtentes. qa ob hanc inuſticiā
ſuā ſi ſic pſeuerauerint a me, pec
tu ſ. Si aūtē exuto corde penitue
rint. eoſ ſuſcipiens. gaudiū ſup ip
ſos faciā angloꝝ. Sed quā uiſ
inuſte agant qui has dignitatēſ
puerſo ardoꝛe deſideꝛant. nec eaſ
conſeruandū ſit qui eaſ ſua negocia
inuadere nitunt. ut pdictū ē.
ipſa tam regimina bona adinuenta
tē hominū adō bene diſpoſita ſ.
nec eaſ ſupbe & pinaciē reſiſtendū
ē. ſ; pōt inamoꝛe meo obediendū.
Vnde nullus fideliū qui dō iuſte
digne obuępare opponat ſe ma
giſterio ſibi pſidenti. quō illud
inuitatē honoꝛē dī cuſtodiens & paſ
cens oues ipſius. qtinuſ honoꝛ ca
rundē omniū nī diſſipet malignū q
fuꝛ & latro ē. qa ut nullus debet

xxii.

repugnare dō inſipienti reſiſtere
magiſterio ſuo. Ergo oīs homo ui
uens inanima & corpoꝛe amoꝛib;
ſe dignanb; ſiue coꝛporaleſ ſiue
ſpūaleſ iuſticiaſ reuocant eaſ ſub
iectus debet obedire. ut inamoꝛe
magiſterii carū coꝛrigatē conſtitu
ta lex hominū. ne ipſi deuiantēſ in
indiſciplinata libertate uoluma
tas ſuę. ſibimetipſis legē ponant.
ſedm qđ uoluerint. ſic eꝛrantēſ in
uia dni. qa ne eꝛꝛent ppt hoc pote
ſtas adō ē. quoniā inſpiratione ſpūs
ſcī regimina hominū diſpoſita ſ.
ut ipſa diſcant hoīs timeꝛe dnm.
Que ſi illi ſedm libitū ſuū incon
uaricatē pueꝛterunt. nī tam ſic in
uoluntate dī ē ſ; inſeꝛta pmiſſio
ne ē. ut iuſto iudicio concupiſcen
tia illoꝝ inpuerſo ardoꝛe addeꝛi
mentū ſui compleat. Ergo dignita
teſ poteſtatū inſpiratē adō. adum
bratē hominū ob magnā neceſſita
tē eoꝝ ab ipſo iuſte ordinatę ſ. ne
plebs dī more pecudū ſine regimi
ne uiuens. pdenia queq; inſtabili
tateſ ſue. incederet. Vnde qui ipſis
repugnat. nolens pimpulſū ſup
bię eaſ inhumilitateſ ſubiectionē
ut iuſtū ē obedire. nī hoīb; contra
dicit. ſ; mi creatori q̄ cuncta iuſte
diſpono ſe pinaciē ſedm tranſ
greſſionē adeo dicit. ppt hanc re
bellionē tenebraſ dampnationiſ ſi
bi accumulans. ſic & ille de gaudio
meruitaſ expulſus ē. nī ille qui p
uerſe nequitię hominū in zelo

meo humilit̄ n̄ consentit·q̄a ista
ticia iustitie dī poci' augit quā
minuat·si hoc congruent̄ & oportu
ne fecerit·si; is q̄ ipsas dignitates
pelma superbiā indecent̄ opprime
re voluerit·quo ille mea dispositi
one ad humilitat̄ unicuiq; ut p̄
dictū ē̄ ppalam·s·Et q̄ contra eas
superbe calcitrat inspirationi mee
repugnat·quāuis aliqui mundā
na ignorantie amore suū n̄ in
spiciant̄ easdē dignitates; munq̄ tamen uo
luntatis sue diuinū p̄ceptū p̄uarican
tes se ingerant·q̄d iusto iudicio
na fieri p̄mitto inordinate·ip
si p̄cipissimā examinationē exhoc
ingrauii penitentia aut ingne
gehenne respondebit·

Sed q̄d ·xxv·m
uides q̄d exhis q̄da abhac stulti
cia cessantes mundi effecta s·alius
inanē negocia & sordē sua pseue
rantes; hoc ē q̄d ex eis aliq̄ p̄inspi
ratione diuina apuersitate sua
resipiscentes·p̄pria & uera pe
nitencia mundari & saluari merean
tur·alius obduratis & impenitentibus inanē callidnatis sue immun
dicia usq; ad finē uite sue p̄ma
nentes; atq; ita suffocatis·miserabiliter·& crudeliter in morte dire
morti mortem b;

Quod aut ·xxv·m
inita p̄dictū conspicis uersus p̄fa
tā turri ecclē q̄si septē albi coloris
marmoreas columnas in mira rotun
ditate ornatas flamen·hoc ē q̄d
inope omipotentis patris admi
nimini & addecorē noue sponse
spē ses exspirationis sue septē can
didissima sustentacula omnē aduer
sitatē tēpestatū sua fortitudine ab
stergentia declarans·summā potestā
tē nec micui nec finē introeundi habentē manifestant·Que
s altitudinis septē cubitis·q̄a omnē
fortitudinē & altitudinē tocī' hu
mani intellectus cadē dona exce
denta eū q̄ cuncta creauit
purissima fi de eo
rendū demonstrant·Et in summitate
sua q̄si ferreū & rotundū habent
tabulatū decent̄ aliq̄mulū inaltā
tudinē surgū exhibū·quo in excel
lentia sue claritatis acutā & incōp
rehensibilē diuinitatis potestatē design
nant regimē & sustentationē illos
elegantissima rectitudine sua incē
dentib;·q̄ se hic p̄dona sci spūs separa
uerunt a carnalib; voluptatibus·

·xxv·v·
Quod aut̄ in acumine eiusdē ta
bulati uides q̄si pulcherrimā
imaginē stantē·hoc ē
q̄d uirtutis hec inanissimo patre an
te omnē creaturā fuit ordinans
in consilio illius quecq; instrumenta
creaturarū·que in celo & in ter ra con
dita s·ipsa scilicet magnus ornatus
fulgens in do·lanissimusq; gradus
graduū creaturarū uisibiliū existens
in ipso·eiq; dulcissima amplexione
ne mar de amoris communicans
in tripudio·Que ad hoies immundi
aspicit·quo illos q̄ ea seq̄ voluerint
sua p̄uidentia semp regit & custo
dit·eos valde diligens q̄a con

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0349
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

flam̃ ipsa. Nā cade imago sapien
tiā di designat. qa oīa ꝑ ipsā a
do creata s̄ & regunt. Cui capit ue
lut fulgur tanto nitore radiat ut
illud adplenū ñ possis considerare.
quō diuinas tribulis & blanda oī
creature ē. oīa uidens & conside
rans. in oculis hoīs ea diudicat.
que sibi fuerint apposita. anullo
tam̃ hominū ... ipfundatur
mistc ... riu sui adfinē
ualens ꝓduci. Vnde & mas adpec
tus reuerent cōponit. que ē pote
stas sapientie quā adsentat ipsā sa
pient constringit. ita qd omē op'
simi tali modo dirigit. ut nullus
a maliquo nec prudentia nec po
tencia resistere possit. pedib; ip
sius incedē tribulato. t aduiden
tiu occultatus. qa uia illi' in corde
patris absconsa nulli hominū pa
tet. soli dō secreta ei' nuda & ma
nifesta. Qd ū circuli immodū coro
ne multo fulgorē splendore ha
bet in capite. hoc ē qd maiestas di
uina ne caret. in cōparabili
ter honore. tanto candore di
uinitatis radiante in acies morta
liū mentiū ipsa reuerberet. S:
qd tunica aurea coloris indutꝰ.
hoc ē qd opus sapientie q̄si impu
rissimo auro frequent consideta
tur. Qua ꝑ pt̄ & a pectore deorsū
usq; ad pedes zona una descen
dens. p̄ciosissimarū gēmarū or-
nata uiridis scilicet albi & rubei
aq; aeris purpureo fulgore m
tri lucente coloris decorat. quō ab
exordio mundi eū primū sapientia
opus suū inaptā ostensionē dedit. ita
seusq; ad finē seculoꝝ q̄si una una quen
dā in sēis & suis mandatis ornata.
uidetur. ꝑma plantatione uiridis
germinis patriarcharū et ꝓphetarū
qui merūnt gemmis laboris sui
maximo desiderio filiū di flagi
tabant incarnari. & de inde decō
rata candidissima uirginitate ma
ria inuirgine & postea in robustis
sima & rubente martyrū fide ac
demū in contēplatiōnis purpurea
& lucida carnate. q̄ds & ꝑximus ꝑ
calorē sci spē diligendus ē. qd ma
ter minū mundi ꝓcedet admo
nitione illi' ñ cessante. ſ. semp quā
diu felix durat emanante. ſ. semp
quādiu felix durat emanante. in
cuā eadē uirtus in exhortatione
sua declarat ut supra dictū ē.
Sed qd meritū impaui ipsius
edificii tres alias imagines in
des. hoc ē qd he uirtutes in terra cal
cantes & celestia in diuino ope sec
tantes. tria instrumenta ꝑ que eccla
in filiis suis cōtra pcat designant.
nutritiū. scilicet magistrū & pug
nā fidelē aduersus diabolū. ac re
uersionē eox de consensu uitioꝝ. qrū
una ꝑ stans collumpsit. qa ecclastici doc
tores ꝓdona sci spūs in hiis requie
scentem ipsius fortitudine. & rec
que due ante ipsā sibi collaterales
stant. quō dilecto di & ꝓximi ei'
exhortatione militarū contincta

& sociabili comunc̃ opamone. Un
de & se ōs ad colūnā humanam
saluatoris & ad pfatā turrī diri
gunt. qa pars una mamillaris filiū
di uerū dm. & uerū hominē in
ecclā deuotissime coli & adorari
ostendunt. iusticiā p iusticiā ele
uantes. designando undecim
amicos scis altissimū dm & incar
natione filii ipsius saluatorē am
marū. Sed hec imago que ipsis
columis ecclesiis ē pfigurat iusticiā
di. qm ipsa p sapiemiā pspm sem
inhoīb; cū oīb; iusticiis suis tēpat
tamē tamidinis apparens ut ta
mido q̄nq; hominū sibi aliam
notari potest. qd est expansio
q̄nq; sensuū humane capacitatis
cū quib; ipsa intamidine legis
di conuersat. communis & conse
uans a do mistica p̄cepta ut ip
sā diligentib; Que & tamē procul
tamē ē in longinquitatē ei pfecte dis
cernere nō ualeas. ita etiā qd pomē
hoc edificiū pspiciat. qa ipsa in
altitudine sua humanū intellec
tū excedens sursū tendit ad eccle
sia. sic qd etiā in incarnatione
saluatoris de celo pspexit cū ide
saluator. scilicet filius di a patre
exiuit. q̄ueria iusticia exaltit. uno
& inoīa ecclāstica instrumenta a
spectū suū dirigit. quo illa pcā
fabricam & communitatē ut altiora
ppugnacula ad fortissimā turrī
pquā constare possunt comun
gunt. Qua ppt & magnū capiut
& claros oculos habens. acutissime
in cēlū videt. quo maxima & sūma
bonitas iusticie lucidissimū usū p
incarnatū filiū di hominib; decla
rauit. cū ille in humano corpore
tumus ac tenebrosis oculis se manifi
stauit ecclesia ministeris predicatione
animarū. Et nota candida & plucida
da existit ut serenissima nubes ē.
qa ipsa in candore & puritate
mentis iustos hominū habitat.
qui omē studiū suū ad hoc intēn
dunt ut iusticie di fidelissime
subdi sint. Inde & ipsa nubib;
se assimilat. quo in cordib; iustoz
gratā sibi habitationē parat. S. qd
alia formā hoīs in ea nullā conspi
cis. hoc ē qd ecclesis & ī tēstris ma
net secm qd & t declarauī ē. undi
cet humanis opib; quib; grauant
hoīes illi nō adhereamb; s. que
ipsos ad iustificationē ut p̄dixi
cum quo dō iustus ē. ut & ipsa dia
bolo opposita inope di cetera ut
tutes exhortans supi fidelit de
monstrat. Imago autē prioris il
larū que aut p̄dictā imaginē sibi collatalem habuit. ostēn
dit fortitudinē. qa p iusticiā di sur
git fortitudo. q̄si pncps in conspec
tu sūmi regis. recto & seō ope repug
nans inhoīb; cunctis insidiis aduer
sarioz. armata apparens. indicet
ut tute omēs di quo ipsa fortis
in side fortit resistit diabolice ob
iectionū. Qua ppt & galea idē sup
no ingore ad salutē credentiū in
dut. & lorica qd ē expiatoz lege

. que ꝓuincia quā comunct inse mul
la sagitta diabolice arcus abolet ac
oculos scilicet rectis cuncteris indoc
trina principaliū magistrox fre
quentans atq; fortes cuthecis q̄
s fortissima & acutissima opa que
fideles ꝓficiunt inxpo. Tenet etiā
euangelii gladiū dextra idē in
bono ope nudā & aptā in diuina
scriptura di admonitionē quā ue
rus dei filius mistica significatione de
nudauit. cū inquit dulcedinē nu
cis in decretione legis ostendit. ha
stā autē habens sinistra. qa fiduciā
eius & in hac etiā actione designat
infidelib; hoīb; se habere. ubi carna
lib; concupiscentiis ꝓuoluntatē car
nis impugnant. Qd autē sub pedib;
suis horribile draconē conculcat.
hoc ē qd ꝓnā rectitudinis animq;
horridū serpentē potestatem suę
subiugit. os etiā illi ferro hastę trans
uerberans. ita utiq; immundissimas
spumas euomat. quo rectis sordi
dissimę & diabolice libidinis macu
lissima audacia castitatis transiens.
conspurcationē ardentis libidinis.
qua ille hoīes pollunt abeo exter
quet. Unde & gladiū quē tenet q̄si
ad ferendū uibrat. qa ds acutissi
mū uerbū suū inficere omnē infi
delitatē idolox & aliox sectarū que
incredulitatis s. inexcusa fortitu
dine manifestant. sic & uirtus cadē
in supdicta admonitione sua ma
nifestat. Atura ū imago sētiarē
significat quo cū ꝓfortitudinē di

abolo repugnat. sētas in bonis hoīb;
adornatū celestis milicię ordē. Que
triceps ē. quo hac trina dignitate
adstantē sui ꝓducē. ita ut innatam
tali loco captis & in utroq; humero
suo caput apparat qa iusta & dig
na accione ds caput tocius uere ex
ultationis & in ꝑspis & maduersis ex
quib; uel letificari uel contristari
potest homo. metuendus & uenetan
dus ē. medio tam alia duo aliq̄m
tū sup eminent. quo ille q̄ iudex
bonox & malox existit oia superinct
sua eqtate. S; qd ide medius & qd
ad dexteris ei ē tanto fulgore radiant
ut claritas ipsox unius tui reuerbe
ret. ita qd inter uirile an muliebrē
formā habeant ꝓfecte considerare
ñ ualeas. hoc ē qd sētas in culmine
honoris & in parte ꝑspicuus eius
dulcedinis tanto splendore diuine
gr̄ę ꝓfusa consistit. ut ꝓfundas
misteriu ipsi' ita intellectū hominū
excedat ut p grauedine mortalita
tis nec libertatē nec subiectionē ei'
inxpo possit inuicti. ꝑtur. qua qd
uigor in ipso. Illo autē capite qd
a sinistris apparet aliq̄mulū ob
scuro & muliebri consuetudine
candido uelamine uelato. quo p
fecto hec que se fortit constrin
git obamorē di maduersitate illa
qua ipsa diabolica infestatione &
humano ope impugnat. q̄si anxie
tatē & sollicitudinē quom se diui
no auxilio defendat habet. humil
tima subiectione malbedine & pul

xxxix

ermidine xpiam certamins se re
deptori sumo gemmib; fidelium
cordiu cõmendans. Qd ugo tunica
ex albo serico eade imago indua
ẽ. hoc ẽ qd ope lucidissimi & sua
unsima studiu unquo pficta sciat
filiu immat circũamicta appare
candidissimis cuã calciamins mu
nita. qa pmortẽ xpi incandore
regenerationis spus & aque fulget
in mmb; hominũ. ut & ipsi mortẽ
ei immitt. Et in pectore suo signũ
crucis habet. circa qd cuã splen
dor magnus in ode pectore ue
lut aurora fulgens rutilat. quo
nutu mone mentiũ fideliũ ipsã
diligentissime complectentiũ re
cordationẽ passionis xpi ihu ru
minat. hoc cuã ubiq; serenissima
claritate fidi incasdẽ mmb; desig
nans. qd ille q obediens patri talẽ
in sca humanitate sua passus ẽ uo
luntate patris impulcherrima au
rora solis que uirgo maria ẽ sine
macula peccati natus aduenerat.
Qd autẽ indecenta nudũ tenet gla
diũ quẽ pectori suo. & eade cruci
cũ multa deuocione opponit. hoc
ẽ qd bono & sco ope ostendit. quo
modo scripturas pspim scm deu
datas. in recordatione mms electo
hominũ qua & ipsi passionis re
deptoris sui dulcissime recordent
diligit. Unde cuã unde s in fronte
medii capitis scriptũ scias. qa in
uisori facie que ẽ aie absq; ulla
indignatione pudoris cũ gau
dio ueritatis cognoscit. & in fron
te decori radix boni. quo ipsa pa
tam amicũ & fundamentũ in salua
tione sciatis ẽ. & in fronte sinistri
ni parcens sibi. qa sine corpore mol
licie & uanitate carnaliũ uoluptã
abiciens. sep se in districtione
constringit. & ornamenta ceterarũ
uirtutũ sibi coniungens. ut possit
pfici & pdurare commendat. S; & me
diũ adalia duo aspiciens. & illa
adipsũ animatẽ suã admittẽ
confert. quo ipsa fortẽ in unanimi
tate interioris uisionis & dilecti
onis consistentia. ita ut nullũ ex
sine maduratorio alteri durare
ualeat. uerba admonitionis suas
ad pfectũ hominũ dirigunt ut
pdictũ ẽ. Qui autẽ acutas aures
interioris intellectus habet. hic in
ardente amore speculi mei ad
uerba hec ambedo. & ea in conscia
tua animi sui conscribat.

columba.

abacuc.

Daniel.

Jeremias.

Ysaias.

Dauid

Samuel.

Iosue.

Ezechiel.

Abraham

R' mutsione sequem.

Monstruosū caput ī mulier

ne uisa. Ab umbilico deorsū apparuit. [illegible] super" mamm" se leuauit. ichthyomm" deorsum caudas tenentes

canis. leo. equus. porcus. lupus.

Collus ·fuga; a pectore habens. tres oculos. ·

Arbor fructū ·ab quē

Enoch ·& helias.

Apocal. xi. testabunt mille ducentos

Rē undecima uisione:

Decima Visio. Tercie partis.

Et post hec in

summitate.

angulu pmonstrau edificiu ubi p
dictę duę partes muri ipsi illa lu
cida & lapidea uidebicet comune
te esse uidi qsi septē gradus can
didissimi lapidis. q adlapidē illū
magnū sup quē pfatus lucidus
sedens umbrono apparuit immo
du restudimus aduolum uidebam.
Et sup eos dē gradus sedes posita
erat. sup quā uidemus quida sedes
uirilē & nobilē uultū pallidi tam
coloris & capillos subnigros usq;
adscapulas ipsi descendentes ha
bebat. purpurea tunica indut.
Qui a capite suo usq; adumbilicū
mihi apparuit. s; abumbilico de
orsū obumbratus m aduidendū
fuerat. Et ipse respiciens inmundū
maxima formidine uociferaba
tur ad hoies q; ineo erant dicens.
Stulti hoies q; repide & tur
piter marcens inuobis met
ipsis. nolentes uel o cusū unū api
re aduidendū q̄d inbonitate
spē uri smi. s; semp ardens opari
malū qd habet concupiscentia
carnis ure recusantes ee inbona
consuetudia & inrecta speculatio
ne animi uri. qsi intellectū boni
& mali n habeatis. nec gtiam hanc
ut malū sciatis deuitare & bonū fa
cere. audite me filiū hoīs dicente ad
uos. O ho. respice q̄d ees. diu coagula
to inuentre matris tuę fuisti. Tem
tunc inscius & inpotens tui intu
uitione eras. S; te datus e ubi
spē & motio ac sensibilitas ut uniues
mouearis. & te mouens intelligas
fructū uitę tuę. habes enī scien
tiā bom & mali. atq; efficaciā opan
di. Unde excusare te n uales. qn oia
bona exhis habeas intra ita ut sūma
inspiratione admoniris dm dili
gas inuentute & iustitia. t q; resi
stas inconcupiscentia & delectatio
ne iniusticie. ita ut te inhis cruciet.
& hoc modo martyrium meū cola
tibi metipsi inhis ardoribus repug
nans. crucē meā scilicet intuo cor
pore baiolando. idē illicita de
sideria fugiendo eū te delectat
peccare. Et cur ē ubi tanta potestas.
Videlicet ut deuites malū. & faci
as bonū. De scientia enī boni & ma
li qua intelligis q̄d homo es. mihi
responsurus es. S; bonū contemnis
& malū oparis ardens in carnalib;
desideriis. qa bonū ubi qsi graue
uidet malū autē inte facile exci
tat. Et cū hoc ē. nuus te constringe
re. s; libere peccare. Qd feci qndo
in cruce passus sū infirmitate
carnis. eū contremui ac angustiat
sū ego filius hoīs. O hoc requiro
ate aduersū te martyrium qd pa
teris inuoluptate carnis tue. & in
religiosis tepestatibus; ac millies desi

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0356
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

derus que s̄ comia uolumatē meā-
mq; malus huīmodi nequeus que
hec subsequuntē in quib; te n̄ ponēs
excusare qn nouerīs ubi bone & ma
le operis. Sed n̄ abicio copula ·mj·
coste legalis communchonis· que p
diuinū consiliū constituta ē immul
tiplicatonē pcreationis filioꝝ adē
ubi hoc mecto desidero plus & n̄
infalsa uoluptate carnis abhis sic
quib; illud sine iniuria licitū ē
secdm qd cis in lege diuina p̄ceptū
ē· scilicet sclo deditus & n̄ spūi segre
gatus· Bonū ḡ qd habes a me· dili
gere debes aduersū te· Celestis es in
spū· tu terrestris in carne·
Vnde que celestia s̄ debes amare·
& que terrestria s̄ conculcare· Inope
autē celestiū demonstro te supnū
pmuī· immolumate tue carnis tue
cū uis p̄ficere qd uultis ē ibi ostēn
do ubi martiriū meū & penas quas
sustinui p̄ te· ita ut tu incomoda
tus desideriis tuis incepsi resistas·
p̄ amore passionis mee· Pluri
mū intellectū habes inde plurimū
etiā census inde in regno celorū acce·
pturus ubi dulcedo ē multa etiā accepturus
rendū ē· S; in omnib; his· capiat
& aduersariū tuū sū· Nā supno tue
tu tactus si inuocaueris me· re
sponsū audies a me· Si pulsaueris
ad ianuā· ubi apiet· Inspū acutis
sime scietie q̄ transfusus es· omne
qd ubi utile ē habes inde· Et q̄m hoc
est inde· id circo & oculi mei acutis
sime p̄spicientes considerabunt

quid in ueniant inde· Qua p̄p̄ter
de conscientia tua regio uulnera
& dolore cordis tui· in quib; te coer
ceas cū senseris te uolumate tua
trahi· [illegible] ad peccatū· & cū ta
men ex [illegible] arseris qd tantus
liquefactus uix suspirare uales·
Ecce inspicio te· Quid tē faciēs·
Si tē in hoc labore uulneratū cor
de & ma de emb; oculos & concus
so timore iudicii mei inuocaue
ris me· & si tē etiā in hoc clamore
p̄seueraueris· ut t̄ succurrā aduer
sus nequicias carnis tue & comba
pugnias maligni spūi· faciā om
ne qd ubi fieri desideras· atq; do
mū habitationis mee ponā inte·
Dunc ḡ fili mi respice q̄nto la ·mj·
bore & sudore magno labo
retur· ame qua semine p̄fundat·
S; p̄ qua semine seminat fructū·
dat fructū suū· Ergo adtende·
& considera hec· Nonne recuso
te dare hoc· ut fructū gignat
absq; sudore laboris· S; cui mihi
placuerit ipsa fructib; sup habun
dantē replet ut boies habun
dantissime sufficientia habeant
aliq̄ndo etiā sup habundent· &
cū uoluero ita eis attenuat ut
boies aliq̄ndo p̄same uix uiuant·
aliq̄ndo etiā multi ui illi attenua
ti moriant· Secdm modū hunc·
boies p̄me posim s̄· Homini illi q̄
bono corde sem̄ uerbi mei uolun
tarie susceptū· magna dona spē
rei ut bono agro sup habundan

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0357
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

ur tribuo. Ille aut̄ q̄ aliq̄ndo uer
bū meū recipit aliq̄ndo etiā hoc
recipe recusat. ē q̄si ager q̄ hoc
tēpore uiret. hoc aut̄ aresci. Hic
homo tam̄ ommino n̄ [redacted] pte.
q̄a quā uis partū [redacted] uiridia
us habet. S; hic poīa mort̄ q̄ nulla
umquam sermone uerba mea recipe excop
tat. & q̄ nec admonitione spe sci
nec doctrina hominū cor suū ex
emare uult. ad bonū. Hec mirari
oho. & scire uis cur hec ita fiant.

·v· Sed ut nec diuinitā mortali
obtutu ualeas aspicere. sic nec se
creta ei mortali sensu potuit scape.
nisi q̄mū impmissione ipsi⁹ ubi pos
sibile ē. Tu aut̄ uacillanti animo
tuo. huc & illuc uersaris. Unde ue
lut aqua a calore ardentis cami
ni absorbet̄ sci spē tuus ab inque
tudine fluxa animi tui obprimit̄. ·vj·
q̄m hec scire cupis que n̄ s̄ sciēda
carni concepte femine humano in
peccatis. Ceca q̄ digni tui. & tan
ge nubes. Q̄d n̄ē. S; hoc fieri n̄ potē.
Sic nec illud. diu hoc seruaris q̄d t
sciendū n̄ ē. S; ut herbule sensu re
giones cōprehendere n̄ ualent. q̄a
sensu & intellectu carent. nesciens
q̄d sint uel q̄d opent̄ fructu suo.
q̄mus euidentes rationes multa
us usu. & ut culices aut formice
seu cetera minora animalia n̄ desiderant
discari sup reliqua sibi similia. aut
scire siue intelligere utrum uel
significationē ceteros. seu alio⁹ ma
iorū animaliū. sic nec tu cognosce

re potuisti q̄d misericordia dī sit. Q̄d
tu fecisti. ubi fuisti. q̄ndo celū &
tra creata s̄. Qui hec creauit. auxili
tui n̄ indiguit. Sic nec n̄ē. Ut quid
seruatis iudicii dī. cū de sup um
bre salutari tactus fueris ostende in
quom̄ magro cordis tui labores.
& quom̄ eī colas. Q̄d si labor ille m̄
placuerit. fructū optimū ubi do.
Sedm laborē tuū. erit & fructus tu
us cū mercede. Nūq̄d do fructū ītre
sine labore. Sic etiā nec t facio oho
absq; sudore. quē requiro aut. Habes
eni ꝓme illa inter. unquib; pedes la
borare. Ergo [redacted] diligent̄ ma
bore, & [redacted] erce. & fructū inde
habebis. & eū fructū habueris. mer
cede exinde consequeris. S; q̄d nē.
Nulli deuoto & puro ac simplici
corde queri me & inuenientes re
linent me. Nulli aut̄ uolunt
mecū ioculari & ludere uolentes
me adire sine labore animi & cogi.
tationis sue. nolentes p̄ meditari
q̄d facere debeāt. me scilicet inuo
cando & consensū corporis sui in
spiciendo. uolentes tamū me app̄
hendere q̄si de gutta sono euanescentē
repentino motu simulationis &
deceptionis arripientes uiā secta
ris. ut in semetipsis excogitant.
alii uidelicet in abiectione sectarū
negocio⁹ alii in commenta carna
lui alii in uirginitatis pudore sup
humeros suos assumentes iugū mei.
existimantes sibi possibile ee omne
q̄d uoluerint. nolentes uinci q̄

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0358
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

sint. & q̄d sint aut q̄d ꝓficere pos
sint. nec uolentes habere inscientia
sua. q̄s eos formauerit aut q̄s eox
dꝰ sit. uolentes cū tamē habere ut
domesticū suū. qui omnē uolun
tatē ipsox ꝓficiat. Sic nolo dare
donū meū. nec seminare uacuum
agrū inboīc illo qui inbuī modi
uanitate se in coniungere cōpiat.
quasi me malienatione ignoran
te nesciat. Unde & pes eī sepe inlap
sū erat. Cui & dico. O ho. q̄re n̄ inspex
isti agrū animi tui ut radicares
inutiles herbas & spinas ac tribulos.
me uidelicet inuocando & te ipsū
considerando. amens q̄m uidit ebri
& insanus a ꝙte ipsū ignorans uc
tres ad me. quo nullū lucidū op
fine adiutorio meo ꝓficere potes.
Nā p̄ hanc p̄cipitationē qua me
uidit insōno quesisti. cū inseruicio
meo tedio affectus recordatus fue
ris sōm illius in quo prius inconsue
tudinalib; peccatis tuis dormi
isti. ad eadē priora scelera insani
& insensati. bonū aīq; adiutorio &
consolatione spē paraclyti fraudā
tus reuereris. Tu aīē quē quesisti
ductorē & adiutorē adhec. fallacē
scilicet & deceptibilē animū tuū.
qui te stulte inaridnatē ducebat
sine me facere posses. Et q̄d te ha
bes. certe te miser & uacuus cades
cora me & cora ꝓplo. atq; ut imun
dus puluis conculcaberis. Nā q̄d ē
ubi possibile contra me. Nichil. Et
quid potes mecū. Lucidissima
uidelicet opa que s splendidiora
solis splendore & dulciora mumore
gustu sup mel & lac. eū desiderauit
ꝓplo manifestanter. Nā cū req̄ris me
immo intellectu aīe tue ut imbap
tismo p fidē dochus es. nonne facio
tibi q̄d desideras. S. post casū suū
multu gemendo & dolendo requiret
me. qui prius q̄m caderem me
quetisse debuerant. Quib; manū
mea porrigo dieēs. Quare n̄ quesi
stis me. Numquid cū quereremis me
abieci uos. Et dico. O ho. si intra
pomē p̄fundissime aque stares &
ꝓpter stultissimā iactantiā & tu ob
liuionē ut me in omnib; his causis
despexisti. cū possibile t. putabas te
omne q̄d uoluisti q̄si n̄ indigeres
adiutorii mei supbe intra te ipso
dicere. pomē hunc uolo denare.
& p aquā ambulare mū prudenter
facere. Q̄d si hoc p̄sumptuose & insi
pienter faceres. certe in cadē erumpa
que t. subiecta adminiatē tuā erra
ta ē. spm tuū exalares. S; ne t hoc
contingat p̄cauet ꝓpter p̄sentē & ui
sibile timorē aque. ut absorbeamis
immortē. Aut si maxima arborē
abscisā ruere uideres. fine fugeres
ne ea tederetis. Sed si leones aut
ursos aut lupos t obuios aspiceres.
numq̄d si posses ꝓtimore quē su
stineres mīa te absconderes. Et eū
corporis lesionē ma fugis. q̄re n̄
deuitas crudelissimā mortē anime
tuens eternore tuū. Nū uidisti
aut audisti. ullū in potuisse rebel

lare· Nā qui nō ē meū dissipabit· &
sup quē ceciderō confringet· Q̄d
fusti q̄ndo cēlū &tā extēsa s·
quę nra faciunt ut eis constituti
est· Tu ū in consilio dī formatus &
illuminatione ipsi tactus· p̄cepta
ei transgrederis· O magna stulti
cia· Et extensā quę t· subiecta famu
lat̄ dīe tuū contēpsis· &tā ac cēlū
transilis· quę creatore· suū timēs
et obediunt· &missionē ipsius ad
implent· q̄d tu nō facis cū nec cū
cognatione aut inopę tuo uis
sert nec adeū respicere· nra ut ue
us ipsū cognoscere· Qua ꝓp̄ē si nō
penitueris infernus misto iudicio
te suscipiet sic· &illū q̄ obdurauis
de cęlo precipis ē· quē tu imitaꝝ
ris· Ut tamē eū lapsus fueris clamans
fidelit̄ quere me· & sublenabō sus
cepiā te· Tu autē obo multo cius
uis sūma tangere· q̄ nec infima cō
pbendere uales· Vnde audi me t·
dicentē· Si ꝓpe me admonitus inob
iechone sectariū negotioꝝ aut in
commenta carnaliū uitiū meū
ferre desiderauis· aut q̄m hoc ag
gredieris primū clama &in hoc p
seuera quęrens me· & inuenies te·
Q̄d si nra admonitione mea tactus
me uis inuenire p̄ me respiciens in
uirginitatis pudore q̄a ut flos
de inexarato agro nascit· sic &
ego sine uiri semine natus sū·
ostende in agrū animi tui immul
ta humilitate &alloquere me in
largitate uberioꝝ lacrimarū tua

·vij·

rū &die· O dē mīs· ego indignus ho
ñi habeo a me ipso hanc causā
ꝓficere ut uirginitatē meā possī
conseruare· ñ tu dñe adiuues me·
qua totus culpabilis sū inortu
ardentis fuci de quo pullulo in
mutus miserus· frequent̄ reꝑ
causā fragilitatis meę· Vnde etiā
ñ possū mea uirtute me ipsū
expugnare ingustu dulcedinis
carnis meę· dū sū arbor concepta
& nata in peccatis· O b hoc tu dñe
da mihi uirtute tua igneū donū
q̄t inme extinguat hanc causā
et hunc ardorē ꝑuersitatis· ita
ut eū rectis suspiriis bibā de aq̄
fontis uiui· qui me faciat gau
dere inuita qui sū eius putre
dinis plus aspiciens inopa tene
brarū ~~q̄m inopa tenebrarū~~ q̄m
inopa lucis· Et si t̄ in hac supplī
catione studiosus & constans fue
ris· agrū illū patro mi uite quē
ysaac filio suo ꝓposuit eū dice
bat· ecce odor filii mei sicut odor
agri pleni cui benedixit dñs· eum
deq· agrū meū in corde tuo be
nedicā· & ut eā subsequatis aie
bat ecce dñs fratrū tuoꝝ & in cur
uitat̄ ame te filii matris tuę· atq·
eodē modo & tu ame cōmunē po
pulū sublenata generatio eris· Ego
aut̄ rosas & lilia ac alia optima
uirtutū pigmenta magrū illū sem
nabo & eū inspiratione spūs sci as
siduę rigabo atq· inexadicatione
mundanas abscida abillo malū·

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0360
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

ra ut oculos meos circũferens eo⁹
inuriduate & infloriduate hui⁹
uicorrupti agri pascã. Istud ẽ
meũ & pme. & ñ tuũ obo nec pte.
Nã ego sũ flos cãpi. qm ut sine
aratro campus gignit florẽ sic
ego filiꝰ boũ sine uirili cõmixtio
ne genitus sũ ex uirgine. idoq;
hoc donũ ẽ meũ & ñ tuũ. qa tu
inpeccatus conceptus inpeccatus
natus es excorruptione. S; si idẽ
donũ ame fidelit̃ peteris. illud
ame fiducialit̃ inpetrabis. tu. q.
dabo ut corã patre meo consor
tũ meũ habeas inuirginitate.
Hoc autẽ pfragilitate corporis
tui ñ potuis habere sine labore
caloris qui unc ẽ. qa humana
natura fragilitatis tue mutauit
eis se ostendit unc. quã de uita
re ñ uales. quo caro de carne es.
S; in hoc ferre debes crucẽ meã
& imitari martyrũ meũ te ui
delicet constringendo. ma ut p
me de uincas te quid m semp a
mabile ẽ qa te fragile uasculũ
scio. tẽ & ego uolo tibi cõmunica
re ac cõpati doloribꝫ tuis. Qd si
etiã his aliq̃ndo ceciderit. surgens
cicius penitentiã cecorde fac. &
suscipiens saluabo te.

Quida .viii.

autẽ decepta a diabolo & pdu
rauit in malo putauit se scifica
tos ee cũ exteriorẽ hominẽ inse
quenter a coniugio abiciendis
circũcisionẽ mis ubi supflua s.
immundis cogitationibꝫ & etiã
abnegauit circũcisionẽ spẽ ubi p
ferunt malũ in locis omnibꝫ & opibꝫ
suis nolentes scire qd hoc flagitio
sũ sit. S; tamẽ utpide obseruantes
ut caro ex integra sit a cõmixtio
ne. reiciantes omnino integritatẽ
spẽ sui. Unde indigne coram me s. p
uerbi scilicet extra legẽ tã carnale
quã spuale. qa nec in carne nec in
spũ sedim iusticiã dei uixerit. Nã nec
constituta sibi legẽ coniungi uiru
erit. nec qd plus ẽ quã qd in lege p
ceptũ ẽ uirginitatis amorẽ seruа
uerit. Qua ppt indigne oculis meis
s. qm nescio qd sint. Non eni uidi
eos in pceptis legis ambulare. nec
in hac re qd plus facerent quã qd
eis pceptũ ẽ. Unde & repulsi auisio
ne mea s. Ego cõparo eos inimicis tue
gigneti spinas & tribulos. ac inimi
cis herbas adulloꝫ usus. que inten
tidine & colore suo se similant ro
sis & liliis ac aliis uiribꝫ floribꝫ &
herbis uisẽ sucũ & dulcẽ fructũ
atq; bonũ odorẽ ad medicinã ha
bentibꝫ & cõparo eos cuprо qd se
assimilat auro uisus decipionẽ
& ypocrisin auri habentis. qm sedm
hunc modũ hi boies ostendunt
se habere similitudinẽ prudentiũ
uirginũ. uisus fallacia & indigna
tione pleni existentes. Unde & co
rã me s. ut rapidus uentus cui nec
calor nec frigus ullũ uigorẽ ha
bet. qa nec uales s. in calore animi
sui ut pseuerent in uirginitatis
commenta ut ceperit. nec ualent

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0361
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

in frigore mundane cause ut cant
in sclarib; reb; ut sibi ꝓponunt· Nã
nec extra legẽ peccãt ut publicani·
nec infra legẽ ut immusti·s; in semet
ipsis ut petimꝰ nec ꝓfecte iusti nec in
iusti s̃·S; ut catulus immundꝰ ad̃ aĩ
malui abicit̃ animꝙm confortet in
fortitudine etatis sue· sic iste ppls
picit̃ immortẽ qm̃ nec se scit uincere
aduersã· nec in se intelligit fortitudi
nẽ uirtutũ que s̃ in domo sapiẽtie·
Vnde & abore meo exsufflo eos· qa
indignꝰ s̃ aspectu meo si sic in pẽ
titꝰ ꝓfecisset· Nunc aũt̃ obo-
rescer inte· Item quispiã ho ·xx·
minũ ubi thesaurũ daret qm̃ ut
plurimũ diligeret ubiq; diceret lu
crare in hoc & esto diues· ita ut & sciat̃
qs ille sit q̃ thesaurũ hunc dedit· ut
ut oporteret ea cautissime excogitare
quom̃ illũ utilit̃ lucrifaceret dicẽs
intra semetipso· Thesaurus dñi mei in
optimo lucro apparere debet in me·
ita ut & ipse laudet̃ ex hoc· ~~Et cũ illo~~
~~utilit̃ lucrifaceret dicẽs intra semetipso·~~
~~Thesaurus dñi mei in optimo lucro~~
~~apparere debet in me· ita ut & ipse~~
~~laudet̃ ex hoc·~~ Et cũ illũ utilit̃ hoc
modo augmentũ multiplicaret·
bonus rumor exinde ad aures illi⁹
qui ubi ipsũ dedecet ꝓficere· Vn
de & ipse ex hoc recordatus tui ma
gis ut diligeret· ac maiora dona t
conferret· Sic & creator· tuus facit·
Ipse dedit t thesaurũ optimũ ui
uam̃ scilicet intellectũ ualde di
lugus ut q̃m creatura ipsius es· p̃
cepim; t̃ uerba ab eo constituit le
gis· ut eundẽ intellectũ lucrifacias
in bonis opib; diuesq; sis in rutubꝫ·
ita ut ipse bonus dator· ꝓhoc dili
gamus cognoscat̃· Qua ꝓpt̃ omi
hora te oportet meditari· quom̃
hoc tã grande donũ q̃d ꝓcepisti
utile tã ceteris q̃m t mempsi factum
in opib; iustitie splendorẽ sertans
reddat exte· q̃atenus hoiẽs bono ex
emplo tuo ꝓuocati do honorẽ lau
dis inde exhibeant· Qd cũ utilit̃ in
omũ iustitia multiplicaueris· laus
& gratiarũ actio ad cognitionẽ di q̃
in spũ scõ t uirtutes has inspiraut
pungat· unde & ipse mediam gr̃e
sue ad te conuertens ꝓ dulcedinẽ
dilectionis sue ~~ad te conuertens ꝓ~~
~~dulcedinẽ dilectionis sue ad te con~~
~~uertens ꝓ dulcedinẽ dilectionis sue~~
sup habundant̃ magis ut faciet ar̃
dere in amore ipsius· ita ut consola
tione spe sua repleatis sapiẽt̃ omẽ
q̃d bonũ ẽ discernas & maiora opa
bona facias ardentissimo amore
glificans patrẽ tuũ q̃ ubi benigne
dedit hec· Verba aũt̃ ista oues mee
audiant & quicũq; aures unãoris
spe habent ea concipiant· q̃a in
placet ut sic opent̃ hoies q̃ me cog
noscunt & diligunt ut & ipsi in se
metipsis intelligant q̃d est in do
mis spe sci faciendi sit· S; in cade
orientali plaga undi sup pauimtũ
ꝑsam edificii coram eode tumore ꝙs
imagines iuxta se stantes· & illũ
deuotissime inspicientes· contra

aquilonē aūtē ūrē circulū illū mag ⁊
nū q̄ de p̄dicto lucido sedēte in ⁊
throno p̄tendebāt ⁊ūrē ide edifi ⁊
cū conſpexiſſ ota ūnacte pendomē- ⁊
te ⁊ūca imaginē hoīs usq; adpectus ⁊
apparentē ⁊ūmundū acutissime ⁊
p̄ſpicientē. Ante angulū ū eide ⁊
edificiū adaustrū uergentē imago ⁊
alia ūma ipsū edificiū sup pauimē ⁊
appartebat. que ſe adp̄dictū muenē ⁊
cū magna hilaritate conuertebat. ⁊
Et his imaginib; talis ſimilitudo ⁊
erat. Ytecte uirtutes q̄ſ prius uide ⁊
rā ſericis oīs uestiebant induūtus. ⁊
oīs quoq; albis uelaminib; incapi ⁊
tib; suis obtecte erant. excepta illa ⁊
que ad exortis medie p̄dictarū trium ⁊
stans nuda capite candidos capil ⁊
los habere uidebat. Nulla aūtē ca ⁊
rū pallio circūamicta fuerat. p̄ter ⁊
candē mediā ipsarū trium que albo ⁊
pallio induebat. S; tunicis albis oſ ⁊
uestiebant excepta illa que ūtrota ⁊
apparens tunicā subnigrā habebat. ⁊
& p̄ter hanc que a ſiniſtris medie ⁊
earundē trium assistens tunica palli ⁊
di coloris utebat. Oſ etiā calciam ⁊
tus albis indute fuerant. excepta ⁊
media ipsarū trium cui ūduūta ⁊
pedū nigra uidebant. & diuerſo ⁊
colore depicta. S; hec dissimilitu ⁊
do fuit ueriſ. In pectore ūaginis ⁊
que media fuit trium p̄dictarū si ⁊
bi a ſtantiū duc fenestelle appartu ⁊
erunt. & sup ipsas ceruus ad dextrā ⁊
eide imaginis uersus. ita ut ante ⁊
riores pedes suos sup fenestrā dex ⁊

trā eide imaginis uersus. ita ut ante ⁊
riores pedes suos sup fenestrā dex ⁊
trā & posteriores sup ſiniſtrā posu ⁊
isset. & se q̄ſi adcurrendū coaptas ⁊
set. Et eadē imago dicebat. ⁊

Ego sū fortissima colūna & ūn xv.
mobilis ſtantate inſtabilitatis.
ita ut a flabro uētu possit cōmoue
ri ut foliū arboris q̄d abeo cōmo
uet. & hac illac p̄cipitet. ſ; p duratē
deheo ūucro lapide qui ē uerus
filius dei. Et q̄ſ p̄ualet me cōmoue
re. Quis potest me ledere. Hoc ūn
potest fortis aut debilis princeps
aut nobilis duces aut paup. q̄n p̄ſe
uerē ūuero dō q̄ ūn cōmouebit in
cūuū. Hec ego mouebor. q̄a supra
fortissimū fundamentū fundata
sū. Nolo enī ee cū adulantib; qui
auctoritatē ūtiam omis mōs uias ſpar-
gunt nūquā ūrequie ſtabilitatis
p̄ſistentes. ſ; ſēp adinferiora & de
teriora cadentes. Sic aūtē ūn ego. q̄m
supra firmā petrā posita sū. S; ima ⁊
go que a dextris ei erat. p̄dictū ⁊
ceruū inſpiciens aut. uētadmo xvi.
dū desiderat ceruus ad fontes aq
rū. ita desiderat aīa mea ad te dē.
Vnde uolo transilire montes & col
les ac ūbeullitatē dulcedinis tran
ſitorie uite respiciens tamē ſimpli
ci corde ad fontē aque uiue. q̄a
ipse innumerabili glā plenus ē.
cui ſuauitate nemo saciari potē
test satisfactus. Imago aūtē que
a ſiniſtris ei stabat. ad p̄fatas fe
nestellas uidens dixē. Semp xvii.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0363
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

aspicio semp teneo tm̄ uerū & cū ȳ.
nec cogitando aut suspirando uel
meditando saciari potuo ꝓpter ea
dulcedine quę ē in supno dō. Sed
imago quę contra aq̄lonē in rota
apparuit. in dextra manu ut̄ q̄ē
ramuscul̄ habuit. Ipsa ū rota assi
due circū uolubat̄. cade imagine
mea immobili ꝑmanente. In circu
tu aut̄ cōde rote scriptū erat. siq̄s m̄
ministrat mihi sequat̄. & ubi sū ego il.
luc & minister m̄s erit. & in pectore
ipsius imaginis sculptū ego sū bo
stia laudis in p̄uncul̄. Et ipsa
imago dicebat. Ihm̄ecm̄ dabo cde
re de ligno uite q̄d ē in paradyso
di mei. q̄a fons salutis mortē sub
mergens riuulos suos in me trans
fudit. & me ut̄q̄ē in redēptione
fec̄. Imago ū quę ante angulū ad
austrū respicientē apparebat tan
ta splendoris in facie erat. ut ea ꝑ
fecte intuer̄i n̄ posse. S; ab utroq;
latere suo ala albi coloris habebat.
quarū latitudo longitudinē cōde
imaginis superabat. Et ant. Quis
tante formidinis ē. ut uelit dō
repugnare. Et q̄s hui⁹ audacie
ē. q̄ audeat me denudare & cor
rūpere intuitu in mundicie odii & inui
die. Ds̄ iustus ē. & uī⁹ insincera po
testate & gla. Cui semp amplecti uo
lo puro corde & leta facie. semp q;
gaudere in omnib; iustitiis cū. Nolo
aut̄ ē̄ mutabilis. s; semp in uno ai̯o
durare. & assidue dīm laudare. Ihs
nec diabolus nec maliuolus homo
me potuit̄ emollire aut ad hanc rabiē
dolositatis deuenire. q; semp in tranq;
pacis uirtute unanimiter p̄seuerē.
Transeunte aut̄ mundo. clarū in cele
sti uisione apparebo. Post hec uidi. &
ecce omē pauimētū p̄dicti edificii tocū
ut albū uitrū apparuit. exse reddens
splendorē serenissimū. S; & splendor
lucidi illi⁹ sedentis in throno q; oīa hec
mihi demonstrabat. p̄ide pauimēti
usq; in abyssū resplendunt. In m̄ circu
tu aut̄ illū de sedente in throno ꝓtensū
& unit̄ hoc edificiū. tra tamē apparu
it. & q̄si aliq̄mulū deorsū uergens ita
ut idē edificiū exinde uidut̄ sup mon
tē posmū uideret̄. Et lucidus q̄ sede
bat in throno. uerū in dicebat. filius di
uiuens natus ex uirgine ipse lapis
angularis existens. quē hi rep̄bauer̄t
qui in legt̄ di obsalutē suā edificare
debuer̄t. q̄d tam facere recusauer̄t
magis diligentes tenebras quā lucē
& mortē quā uitā. potuit̄ in his reg
nat q̄ tactu spē̄ tocū in amissu implen
tudine uirtutū & bonor̄ opū se rapi
entes. I deirco ea in sūmitate orien
talis anguli p̄monstrata edificii ubi
p̄dicte duę partes muri ipsius illa
lucida & lapidea uidebant̄ coniunc
te s. q̄si septē gradus candidissimi
lapides uides. quo in altitudine in
tucte aureo oriente q̄ lapis angula
ris in diuino ope ē emanante. ubi
duę coniunctiones necessarie mu
nitionis scilicet speculatiua scientia
& humanū opus in unanimitate q̄e
tas sibi cohereant. ad ē septenarius

sē̄ ardentes salubrit̄ semetipsos gerer̄ anhelant.
ad interiora sp̄s

ascensus candidissime fortunatus.
plenus rectissima achone exsistens.
quā dns operatur & proficit in homine. ut
in sex diebus operatus in septimo requie-
uit ad lapidē illū magnū sup ℣ xvj.
quē psanus lucidus sedens in
throno apparet immo diu desiderat
decent aduolui uidentur. qa omnis
acho quę fide & ope infide & ope in
fidelibus hominibus proficit. timori dni
cui ipse fortissima omnipotentia psi
det q cuncta regit auctoritate pu
dentie ipsius dignissimo cōpositio
nis effectu coadunat. Unde & ℣ xvij.
sup eosdē gradus sedes posita est.
idē sup opa quę dns operatur in hominib.
firmissimū prechonis firmamentū re
gentis & adiuuantis eos. qa quicunq.
uultur cū eo pseuerare nō decidet inq-
rore. quo ipse fortissimus sustinacu
lū exstitit sup qd omnis iustitia con
stituta est. Et sup sede uniuersus quidā
sedens. ē constantissimo regimine fi
lius hominis. filius uidelicet dei nomen iu
stitia cū patre & spū sco regnans dns
unus. uirile & nobile uultum habens.
qua ipse fortissimus leo destruxit
mortē nobili facie sine peccato scili
cet uisibilis ueniens natus natus ex
uirgine. pallidi tamen coloris exi
stens. qm cū uenis uenū bonore nō
quesiuit. s. humillimo modicus &
pauper insca humilitate apparuit. ℣ xviij.
Unde etiā capillos subnigros usq;
ad scapulas ipsius descendentes ℣
habet. qa iudaicus pplus claritatē
fidei quę incarnatione eidē filii

mei demonstrata ē nō queruis obum
bratus in umbra exercitoris intellectus
legis pruinacit & infidelitatis tabuit. or
tus tamen in capite iustitie & usq; ad
humerū fortunatus ubi pfectum
opus in humanitate ipsius filii mo
stratur pueriens incredulitate
sua finē accepit. Et purpurata tuni
ca indutus ē. qm incarnatē sangui
nē suū fundens. hominē q perierat
redemit. Quod autē a capite ℣ xix.
suo usq; ad umbilicū t apparet.
hoc ē qd ab incarnatione ipsius
usq; ad pns tēpus. opa quę gesta
sunt in ecclā fidelibus manifesta s.
s; ab umbilico deorsū obumbratus
ubi adhuc dē. qa illa quę ante
portē hoc usq; ad cōpletionē scli bu
ius in cade ecclā futura s nec u
deri necessarii potuerunt. n qm ratio
nalione diuina & fide catholica
percipiunt. qm maxime choruscan
tes ultimi quę ante nouissimū
diē in hominib; manifestande s.
adhuc hominib; incognite lucent.
Et ipse respiciens inmundū. qa ℣ xx.
idē filii dei aspectu midię suę
dirigens ad hoies. ppter futuras &
futuras causas dicit fidelissima uer-
ba suę admonitionis ad eos. qui
ipsi insciis et celeste milicia immun
tur effugientes pricula peccatorū.
& ut fortissime pliando supnā fe
licitatē adipiscantur in factis suis
contra dicentes pnis impiorū. ℣ xx.s.
Sed qd in eade orientali plaga
uides sup pauimentū pfati ędi

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0365
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

182

ſicu coꝝ eodē mucrone nr̄ſ imagines
uxta ſe ſtantes & illū deuotiſſime
inſpicientes. hoc ē qđ mortu uſth
ec carnalia deſideria deprimūs.
indiſpoſitione oīpus patriſ ap
parente filio đi incarne. he nr̄ſ
uirtutes indeuotione unanimes
puritatē trinitatis conſtantiſſime
manifeſtante. ſ. adipſū dirigentes
aſpectū ſuū. qa illū infidelib; hoīb;
deſiderant & querūt. Vnde eiā
contra aquilonē murꝰ circulū il
lū magnū q̄ de p̄dicto lucido ſe
dente inthrono pendit. & inter
idē edificiū conſpicis q̄ſi rotā in
aēre pendentē. & inca imaginē
hoīs uſq; adpectus apparentē. &
immundū acutiſſime. pſpicientē.
qua aduerſus diabolicas artes
int̄ ſecretā poteſtatē & ſpūalē edi
ficationē ipſius circumo mudie ci
uitatib; hominū q̄ſi magne pen
dens. & nē potentia iuſticie đi tan
gens nē opus ipſius incis firmit
ē firmans uolunt. inqua pfecto
xp̄iana incomp̄tu mundi uſq;
adpectus fortitudinis ſue appa
rent qa uirtus hec inrobore for
tiſſimi certaminis confidens in
đm hoīes immundo ſclarum con
uerſantes acutiſſimo intuitu ad
monitionis ſue cōmonet. ut mab
iectione tenaq; immunit̄ p̄ceden
tis filii đi exemplū. conſtantiſſi
ma unanimone fortit̄ ſuſpiramus
adipſū.]deirco eiā anie angulū
eccle edificii adauſtrū uergentē

imago alia intra ipſū edificiū ſup
pauimētū apparens. ſe adp̄dictū
iuuenē cū magna hilaritate conuer
tit. q̄m ut caſus hoīs p bonitatē ſup
ni patriſ mardore fructuoſitatis
reſtaurarēt aduiā. hec uirtus implen
tudine diuini opis ſclaria conculcans
& indulcedine ſui affectus ſe apte ma
nifeſtans. ad filiū đi conſortio an
gelici ordinis cū gaudio fidelium ho
minū tendit. q̄a incarnatione
eiusdē ſaluatoris p ſuperna uirtutē flo
rum. S; his imaginib; una ſimilitu
do ē. q̄a pari deuotione đm mani
feſtant inhoīb; qui ipſū inopib;
ſuis concordit̄ magnificant.

Inde eiā ut cetere uirtutes q̄ſ
priuſ audiſti ſeculares omīs ueſtimēt
induitus. q̄m inuitib; ſuis reliq̄s
uirtutib; que tibi ſuperius ueraciſſi
me demonſtrant. ſ. diſſimiles nō ex
ſtunt. ſ; inleu negotio ſuauiſſimi
opis fidelium hominū ſemp ad đm
partē ſurſū tendentes. ſ. q̄d autē oſ
albis uelaminib; incapitib; ſuis ob
tectē. ſ. hoc ē q̄d ſimul incandida
pp̄ſitione legalis inſtitutionis cū
magna colligatione amice đm capt
omniū occupant. ſ. ut mulier amice
uirū ſuū uelari ſolet. excepta illa
que adextris medie p̄dictarū uir
ſtans nudo capite candidos capil
los habere uidet̄. q̄a eadē inſpiratē
roboris p ſuperna ui imitate apparen
tis nulla ſollicitudine hui' ſeli gra
uata incandore tamē celeſtis deſi
derii querit diſſolui & cū xp̄o.

Propt̄ qđcūq̄ nulla carū pallio cir
cūamicta ē·q̄m abomī officio ser
uumꝰ denudant̄ ꝫ·p qđ ab officio
libertatꝫ sue semp̄ ut delicet in celū
aspicere & addīm anhelare possent
impedirt· michil. aliud desideran
tes·nisi qđ attentꝫ reb; separatū ē·
p̄ter· candē mediā ipsarū triū que
albo pallio indut̄·p q̄d insuffici
tatione diuina pulchritudo dis
creti opis beate legis insinuat̄·eū
quo cadē uirtus ta circūamicta ob
tegit̄ ut homo pallio suo circūdat̄·
ꝫ·qđ tunicaꝫ albis omīs uestiunt̄·hoc
ē qđ incandore bonæ absq; migre
dine prauæ morū conuersationꝫ
qui innequicus & uicius obcecat
infidelitatꝫ obtenebrant̄·excepta
illa que intorta apparens tunicā
subnigā habet·q̄a hec immolubi
litate diuine clemēte bis actib; cir
cūdata ē que in districtione sua
carni difficiles s̄·& p̄ter· hanc que
a sinistris medie earundē triū. aſ
sistens tunica pallidi coloris uit̄·
ipsa inaduersitate p̄munimīnū sū
me maiestatꝫ addefensionē sui
circūdata & uallata lacrimabili
merore genitꝫ opis·in quo flens
& eiulans addīm semp̄ suspirat·Isn
de omīs calciamentaꝫ albis uidit̄ ꝫ·
quō in morte filii mei lucemꝰ
uia pacis inimicis hominū parant
quatinus celestia desiderent·excep
ta media ipsarū triū cui' indumē
ta pedū nigra uident̄·& diuerso
colore depicta·q̄m hec sub pretio
ne dī manens·s;·magna festinata
infideliū irrisione nigredinis
a uia ueritatꝫ deuiamīū uelociter·
& tam̄ recto tramite fidei decorata
in mortificatione filii mei n̄ diffi
dens·p multas infestationes diabo
licarū arcuū & p diuersas tribula
tiones diabolicarū arcuū & p di
uersas tribulationes morū homi
nū in sua fortitudine & pulchri
tudine p seuerans·tendit ad supna·
ꝫ;·tam̄ dissimilitudo ē inter·q̄a
q̄m uis unanimes & sibi inuicē in
operatione sunt adherentes·tamen
suas uires unaquaq; in subiectis
sibi hoīb;·singulariter demonstrat
in feruore supne claritatis·

Vnde imago q̄ media ē triū
p̄dictarū sibi astantiū declara
rat constantiā·q̄ columna & mu
nimen ē carū que sibi adherent
uirtutū·in medio huī' numeri
trinitatē sc̄am significantꝫ se
manifestans & hominib;·ut in bo
nis opib;·constantes sint ostendens·
quia cui xp̄e dꝫ & homo opa sua
que in mundo operatꝰ ē bono fi
ne consūmauit·sic & uirtus hec
firmamētū in morū uirtutū in
hoīb;·existens·cui magna disципli
na hoīes p ducit addīm·Ergo et
in pectore ipsius duc fenestelle ap
parent·q̄d ē in cordib;·hominū
manifestando celestiū induobus
speculis fidei demonstrata·q̄m
diuinitatꝫ & humanitatꝫ in filio di
credenda ē·p quē uirtus eadē in

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0367
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

hominib: p fecta a formidine rec
tis mundi ms fuę ñ mouebñ. S; sup
ipsas fenestras ceruis addextrā
eius dē imagnis uersus apparet:
qa sup fidē hanc q̄d filiꝰ dī dꝰ &
homo credit ipse p credulitatē fi
dei ppli firmissime ponit. cū peur
sū uidocrans fuę celeste desiderū
designans addextrā constantię
uerū. q̄m una cōa impseuerantia
hom opis reppert. ita ut amictio
res pedes suos sup fenestrā dextrā
& posteriores sup sinistrā ponat.
qua q̄d ipse uerus dꝰ sit nec mīn
quillitate fidi comp̄hendū. aut
q̄d uerus homo sit nec meꝰ de fidi
impugnatore abullo dim uera
cit. diligentię diffidendū ē. Ynō
& se q̄si adcurrendū coaptat. q̄m
saluatio animarū meus sꝰ rep
ta ē. cū ipse imagnis doloribꝫ p
petens ad passionē crucis unā in
uertat pseuerantib; comulit. ut
& uirtus hęc in uerbis suę confessi
onis supra designat. S ed secta
imago quę adextris eī ē celeste
desiderii p̄figurat. in cęlū semp
aspiciens & ad saluationē tendens.
p q̄d constantia p̄spitatē caduc&
ñ appetens. magis felicitatē cīn&
desiderat. Qua ppt̄ & p̄dictū cer
uū inspicit. q̄a filiū dī in lucidissi
mo ope suo assidue attendens in
dulcissimis amplexib; illius sanita
ri ñ potuit. quēadmodū & supi
in locutione desiderii sui affir
mat. C ecta aut̄ imago asini
stris ei stans ostendit cōpunctionē cor
dis atq; recordationē mīns assidua
commotione exiliū suū gemitū & plo
ratū. cui beata effusione constantia
comitat ictatē simistrę partis quę pdi
cto animę ē declinans. aduntā de mor
te festinat. Vnde etiā adp̄fatas fene
stellas uidet. q̄m in cordib; fideliū
omnē intentionē suā ad filiū dī tam
in humanitate q̄m in diuinitate reg
nantē intendens ei dulcedine comi
nua uisione p fruit delectat. sicut etiā
uerbis suis ut p̄dictū ē aperta manife
statione demonstrat. S ed imago
quę contra aq̄lonē in rota apparet
p fectionē xp̄i & contemptū mundi
p̄tendit. q̄a plenitudo uirtutū in
abiectione sclārū p filiū dī apostoli
me declarata ē. q̄ inter homines conuer
santes tremis ñ inhians. inimatores su
os fortit adcelestia toto ardore cō
monuit anhelare. Quę in dextra ma
nu uirtutē ramusculū habet. q̄m in
felicitatē saluationis aīę opus uiri
dissimi & pulcherrimi germinis bea
torū uirtutū q̄d exspiratione sp̄s
sci p fusū ē continet. Qua ppt̄ & ipsa
rota assidue circū uolutū eadē ima
gine in ea immobili p manente. q̄a
media dī pia cō passione se ad homines
flectens. & misertus eos cō patiens. se
quentib; semp flexibilis ē. p fectio
ne xp̄i in contemptu mundi nullā mo
bilitatē in stabilitatis habente. s; semp
adea tendente quę s sine ulla mu
tabilitatis offensione. Qd autē inter
cunctā eide rote scriptū ē si q̄s mihi

mmistrat me sequat. & ubi sū ego illic & mmistr mīs ertt. hoc ē q̄d ubiq; flexibilis mdia di hoc commet in se q̄d quecūq; filio di obsequiū exhi buerit exemplū ei' mmando. mecle sti beatitudine gaudebit. cū ipso consorciū sine fine adeptus angl̄ox. Unde cuā in pectore ipsius imaginis sculptū apparet. ego sū hostia lau dis impunctus. q̄a xp̄c sapiēt. con tēptū docens sclarū. p̄ secretū consi lu sui cordib; electox suox insinuat q̄d ipsū omis fidelis aīa hostiā pat̄s oblatū intuitu crucis intima deuo tione ueneratt. & adorat. cū cuā in toto tartū orbe gl̄am & laudē eius uox & lingua omniū fideliū, ppt̄ remuneratione ut̄ nō cessat resona re. ut cuā ipsa in sup̄dicta loco mone sua apte ppalat. Imago uero que ante angulū adaustrū respici entē apparet significat concordia rabiē malignox spirituū fugiente. s; consorciū beatox angelox amplec tente. cū ipsa ob amorē di sessuras infidelitū deuitat. & adunationē ppe tue pacis anhelat. Unde & tanti splen doris in facie ē. ut eā pfecte intueri nō possis. q̄m mortifero odio & inui dia carens. maiorē claritatē inter mab; hominū patat q̄m mortalis mens capi ualeat fragili corpore grauata. S; q̄d aburoq; latere suo alā albi coloris habet quarū latitudo longitudinē eide ima ginis supat. hoc ē. q̄d & in p̄spis & inadūsis adsudorē iusti laboris se conungentib; cadē uirtus, prae tionē suę candidissime bonitatis extendens. plus quippe in latitu dine expansionis suę quā possi det in claritate supnox tenet. quā in longitudine nascentis humani generis habeat. q̄a finito mundo ipsa sup̄ celos celox uolans. magis tunc quā nē in claritate sua ap parebit. ubi nichil. tristitū nichilq; caducū querit. s; q̄d celeste & et nū ē dulcissima amplexione ama tur. & ubi oīa clara atq; leta p durabunt. abstersa oī nebula inquinatis. q̄ ad modū & in uerbis, professionis ipsius uirtutis fidelit denunciat. xxviii.

Quod uides pauimentū p̄dic n edificii tui ut albū ui trū apparens. & extse reddens splendorē serenissimū. hoc ē q̄d formido uere fidei por tans et explanans opus & ciuita tē di. tua in candore & inspecu lo simplicitatis purissima & pla nissima ē. cadē fide cū oīb; op̄ib; adse ptinentib; in ipsa ciuitate di uigilanter & edificanter quam nus dns inuicto bonox op̄ū ho minū p̄splendorē serenissime inhabitationis tangat. & in fine ex p̄saluationē anime acutissime cognoscat. q̄a pacta oratione fi dei ipsa ostendit. qua deuotione queq; aīa din quesiuit. xxviiii.

Unde & splendor lucidi illi sedentis in throno q̄ oīa hec

tibi demonstrat p̄ide p̄ paumēntū usq;
mabÿssiū resplendet·qm gr̄ā om .xxv.
mpotamus dī cuncta regamus &
oīa quę mhac usione cognoscis
tibi manifestamus·p̄ fortitudinē
fidi diabolū mpdicione mortis
ad nichilū redegit·Quom· D̄s ser-
pentē amiquū & mort̄ cōmę p̄di
cionis p̄ purissimā fidē quę ē imr
generatione sp̄ē & aque deuert
mp̄fundū p̄ petuę confusionis for-
titer· p̄ transiens tenebras mfideli
tatis·cū filius dī fideles suos ad
monuit·ut uerba doctrinę suę
abipso accepta mmundū emittr
rent· Sed q̄d mter̄ circulū illū
desedentę mthrono ymsū·& mt̄
hoc edificiū t̄ra tamē apparet·
& quasi aliq̄mulū deorsū uer-
gens·ma utide edificiū exinde
uelut sup montē posmū uidet̄·
hoc ē q̄d mter̄ fortitudinē pos-
tatis omipus dī & mter̄ electū op̄
bonitatis ipsius plurimi hoīes s̄·
qui uerā fidē abnegantes magis
t̄ē poralia quā ēterna sectant̄·ut s̄
pagani iudei ac falsi x̄piani sēp
de malo in malū descendentes·
nec meaduersis reb; speculū carbo
tice fidei surs̄u aspicientes·s; ma
gis uoluptatib; suis praui op̄
mpfundū peccatis p̄ habere la
borantes·ita ut maximū & pul
cherrimū opus dī inter tenebras·
huj̄ infelicitatis·omī hominū il
lud querentia mabundine sūme
bonitatis pala appareat·ut ihs

dilectus eu gelista in reuelatione diui
na testat̄ dicens· Et sustulit me
in sp̄ū in montē magnū & altū· Et
ostendit m̄ ciuitatē scām ierlm des
cendentē de celo·habentē claritatē
dī·Hoc tale ē·Sp̄ē elenat spm·Quom·
humanum sua sp̄ē sēs trahit hominis
mentē de pondere carnis·ut possit
uolare in usione oculis sp̄ē illius
qui mūdana uidet ñ obsentatus ce
natre carnalū uoluptatū·Quid ē
hoc·Scilicet sp̄ē sēs sursū elenat
spm hoīs admontē celestiū deside
riis·ut p̄spicue considerare ualeat
opa opandi quę in sp̄ū pagenda s̄·
q̄d ē magnitudo op̄ū dī cui mille
artes diabolici opis subtrahere s̄·ma
q̄d eis dñat̄ sic̄ mons planicies t̄re
p̄ferē·& q̄d inmobile fundamtū
est sicut mons q̄ de loco suo ñ tran
sit·tamē cuā altitudinis existens
q̄d mortalis homo cū insensu suo
enarrare ñ possit q̄a omnē humā
nā prudentiā sup excellit quę de
t̄renis mūdi·t̄renarū q̄litatū ascen
dit·Et sic fideli & sēt̄ aię opa sp̄ē
ostendunt̄·sic̄ etiā celestis ierlm si
ne ope manuū carnis populus aspū
sco dāmi spīalit̄ edificanda ē·ma
gnitudine & altitudine sco
op̄ū insp̄ū apparent·ut eadē ci
uitas inopib; bonis quę tactu sp̄ē
sēi fiunt in hoīb; adornabit̄·q̄m
ipsa sic supra montē posita et in
innumerosis edificationib; edifica
ta inse nobilissimos lapides q̄ sēt̄
aię mutsione pacis s̄ colligit·ab

oīi puritudine peccati purgatos.
Unde etiā cū ipsis pciosis lapidib;
ut auru fulgur. qa in bonis hoīb;
sapientia opus suū clarissime demon
strat. S; eadē opa in ecclesiastica u
ticis pacta. cū quib; etiā ipsa eccle
sia ierim adornata pficit. unde ex
orta uenerit. Ubi dicitur de altitudi
ne cli. qm uitros de nubib; descen
dit. & iam humore suo pfundit. sic
bona opa a dō in homines descen
dunt. & infusione spūs scī rigant. ita
q; d fidelis ho bonū & suauē fructū
generans consortiū supne curiae
adipiscit. Sic q; ecclesia opa pdonū
spūs scī de cło in hoīes uenienta. ha
bent claritatē in ipso aq; cui etia
nauit. Quom. Qua claritas di in
bonis opib; in stos hominū fulgu
ra q; d ipse tanto ardentius in illa
cognoscit. adorat. & colit. pq; si ui
dens eadē scā ciuitas ornamentis
suis decorari. qa homo ad uitoria
di bona opa faciens. cū innumera
bilib; mirabilib; suis uestigat. Et sic ē
reuelatio poculos spūs ursa. & cogni
ta. ut inspiratione spūs scī recta opa
in hoīb; pacta coīa dō in supnis ap
parent. Itaq; ut pmonstrauī ē .xxx.ij
dy opat aborientē. & septentrione
& aboccidente. ad meridiē. ubi pfi
lii suū in dilectione eccle omē qd
ante constitutionē mundi pdesti
nauī fuerat. ad effectū illū pduct
qui nouissimus dies ē. sicut etiā
hoc opus suū pse educens illud cū
pdictis in mistica designatione
uitrib; & uirtutib; confirmauī & or
nauī atq; in sūma pfectione cōpletū
reducit ad semetipsū. Quom. Iustitia
iustē actionis post casū ade designa
ta inoc. a nouissimū diē uidit
multis miraculis circūuallata que
dy melchis suis p diuersa tēpora de
monstrare nō cessauit. ut. ex exhortatione
inoc. & inostensione mabrahā &
in moyse. & inoperatione in filio suo.
Quom. Ante tēpora in corde ecclesiis
patris erat q d filiū suū in fine tē
porū puerā salutē & redēptione
pdm hoīs mittere uoluit in mun
dū. qui nauis existens igne oīa que
antiqui sci spūs sco repleti p dixe
rant pfecto ope cōpleuit. ulnam
brachiū hoīs se primū flectit ad
opus & ut deinde manus opat.
Quid ē hoc. Iustitia uidelicet in
sto iudicio di. cū ada de tra flo
ridissima paradisi ē cepit primū
inoc mouere ut imprima iunctu
ra humeri ita tendens ad formosa
in abrahā & in moyse q si adflexo
ibi horē sedām uinculā brachii
sic tandē puenies ad pfectū op
in filio di pquē oīa signa & pco
nia ueteris legis apto ope cōplet
s. & pquē oīs uirtutes cū quib;
celestis ieq; in filiis suis adorna
bit certissima declaratione in re
generatione spūs & aque. mani
festat. s. ut manus indigni su
is opus q d opat ad pfectā ostēn
sionē p ducit. Hoc in opus meū
ad gl̄am meā & actuā confusio

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0371
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

nē ꝓficio o diabole t ꝓfortitudinē
brachii mei oppositus maquilone
in septentrione et occidente nec
ñ eius sedm solis cursū ubi resistens
aboriente et a meridie in se sub
uertens in occidente quam in
omī parte confusus sis qa ecclām
meam que mons ē fortitudinis ad
mīmī tuū ceu rpissime falsator
facio op iusticie et sēctatis ita ut
tu deuictus omnino mīt cas quo
lebas ut plebs mea mīt iret Qui aū
acutas aures mētis ueritatis habet hec audiat et ea
que conscientia animi sui ēscribat

XI. Visio tertie partis.

Eīm uidi
ad aglonē.

Et ecce ibi q̄nq; bestie stabant qua
rū una erat ut canis igneus s; nō ar
dens una ut leo fului coloris alia
ut equus pallidus alia ut niger
porcus alia ut lupus griseus se ad
occidentē uertentes Et ibi inocci
dentē cōsā eīdē bestiis uidit q̄dā
collis q̄nq; apices habens apparen
tes ita ut a basi cuiq; bestie su
nis unus adquēq; apicē eīdē col
lis extensus ēt omīs subnigri co
loris pter funē illū q̄ a boste supi
tendebat q̄ ex parte nigr et ex
parte alb; uidebat Et ecce mon
tem unum ualde altum et ualde
mirabilem ualde pulchrum
ualde splendidum ualde
candidum ualde delectabilem
ualde desiderabilem ualde
amabilem ualde gratiosum
ualde odoriferum ualde
fructiferum ualde uirentem
ualde floridum ualde
fecundum ualde ornatum
ualde preciosum ualde
altum ualde mirabilem
ualde pulchrum ualde
splendidum ualde candidum
ualde delectabilem ualde
desiderabilem ualde amabilem
ualde gratiosum ualde
odoriferum ualde fructiferum
ualde uirentem ualde
floridum ualde fecundum
ualde ornatum ualde
preciosum ualde altum
ualde mirabilem ualde
pulchrum ualde splendidum
ualde candidum ualde
delectabilem ualde desiderabilem
ualde amabilem ualde
gratiosum ualde odoriferum
ualde fructiferum ualde
uirentem ualde floridum
ualde fecundum ualde
ornatum ualde preciosum
ualde

uidebam̃ sanguinea apparebat. ⁊
Et ecce idē monstruosū caput se ⁊
tanto fragore a loco suo dissolui. ⁊
qđ omīs cāde mulebris imago ⁊
inomīb; m̃bris suis inde concuti ⁊
rēt. S; & uelut magna massa mul ⁊
ti sterconis ipsi capiti coniuncta ⁊
ē. unde illud sup quenda montē ⁊
se eleuans altitudinē celo; ascen ⁊
dere tēptauit. Et ecce uelut idē ⁊
tonitrui repente uenientis idē ca ⁊
put tanta formidine repercussit. ⁊
qđ & de monte eodē ceciderit & qđ ⁊
spm suū immortē emisit. Vnde ⁊
subito fetens nebula ipsū montē ⁊
totū cōphendit. Inqua idē ca ⁊
put tanta sordē inuolutū ē ut ⁊
astantes ppli inmaximū tūorē mit ⁊
terent. Ipsa aut̃ nebula circa ⁊
eundē montē aliq̃mulū diu ⁊
immorante. Qđ astans ppls ceptis. ⁊
multo timore concussus adimuce ⁊
diebat. Heu heu qđ hoc ē. Qđ u
det̃ uobis hoc fuisse. Ach nos mi
seros. qs nos iuuabit. Aut qs nos
liberabit. Nescimus enī. quom̃ de
cepti sum̃. O mps ds. miserere no
bis. Reuertam̃, igit̃ ppere inuita
mentū eugliū xpi. qm̃ ach ach a
mare decepti sum̃. Et ecce pedes ⁊
pfate mulebris imaginis candi ⁊
di apparuerūt. splendorē sup ⁊
splendorē solis reddentes. Audi
uiq; uocē de celo m̃ dicentē. primū.

Quā uis oīa q̃ue inuita s ad
finē suū tendant. ita qđ
mundus in defectu uitiȳ
suarū positus ad extremū suū mul
tis erumnis & calamitatib; opp̃s
sus incurret. tam sponsa filii ma
tris apīnuentis filii p dictionis. q̃m
ab ipso p dnore infilius suis mul
tū fangata nequaquā comtet̃
quāuis ab eis multū impugnet̃.
cū ipsa in fine seculoꝝ robustior et
nalidior et purgatis pulchrior
& clarior reddat̃. quam̃ hoc m̃
adamplexus dilecta sua suauius
& dulcius pcedat. Qđ & hec uisio
q̃m certus mistice designat. Vide ⁊
cū adaquilonē & ecce ibi q̃q; ⁊
bestie stant. que s in carnalib;
desideriis quib; macula peccati
ñ de ē q̃q; feruentissime cursus ⁊
tēporaliū regnoꝝ feruent̃ inse
bachantes. Quarū una ē ut ⁊ .ij.
canis igneus s; ñ ardens. q̃a cur ⁊
sus tempoꝝ illoꝝ hoīes sue confu
tationis mordaces habebit. in
sua q̃dē exhortatione uelut ignis
appariturus s; inutilia dī ñ ar
dentes. Et una ut leo fulua co ⁊ .iij.
loris ē. q̃m cursus ille bellicosos ⁊
hoīes sustinebit. multa q̃dē bel
la mouebit s; meas rectitudinē
dī ñ inspicientes. q̃a in fulua co
lore regna illa incipient fangui
nē debilitans sicut rete. .iiij.

Alia aut̃ aut̃ ut equus palli ⁊
dus. q̃a tēpora illa hoīes in
ultimo peccati lasciuos. & mul
tociens uoluptatis sue opatio
nē bonarū uirtutū transilien
tes, p ducunt. ubi tunc cor reg

nos illos impallore ruine sue con
fringit qm ruborē formidinis
suc ia pdet. Sed alia ut niger
porcus qm cursus ille rubor es
magnā nigredinē tristicie in se
metipsis faciemus habet. & se lu
to immundicie inuoluemus u
delicet diuinā legē immutis con
tuaricamb; formicationū & alios
simulū malos p ponemus ac
multa scelmata diuinos pceptos
insectante machinamus. Sua ut
ut lupus griseus. qa illa tēpora
habebunt homes multas rapinas
tā imponentib; qm inredigs suc
cessib; sibimetipsis inferemus.
cū nobis certantib; nec nigros
nec albos. s; uelut griseos inuer
sucus suus se ostendemus. capta
regnos illos ea diuidemus de
ciuit. quo ut ueniet tēpus irre
uocionis multarū animarū ubi
error eros abinferno usq; ad
celū erigit. ita qd filii lucis tor
culari martyrios suos impo
nunt filiū di n negamus s; fi
lii pdicionis abicientes. qui
diabolicis artib; uoluntates su
as pficere tēptabit. Et hec bestie
se adoccidentē uertunt. qm
hec caduca tēpora cū occiden
te sole cadunt qa sic ille orit
& occidit. ita eas facunt ho
mines cū hic nascit & cū ille
morit. Inde eas ibi inocci
dentes coram eis de bestiis uelut
qda colles qnq; apices habes

apparet. qa incarnalib; conce
pisce mus in ipsis excursib; dis
posita potestas qnq; abundi
nū ppalata ostendit. ita ut a
bore cuiq; bestie fumus uni ad
quēq; apicē eide collis exeat
sit. qm abinicio eorundē tēpos
tenor pluxerat adquāq; abun
dē dispositā potestatis pandit.
omis subnigri coloris pter fune
illū qd a bore lupi tendit qd ex par
te nigr & ex parte alb; uidet.
qa iste pluxerat s inuariate
contumacie uoluptatis hominū.
tenore illo qd inuocentē rapine
posuis ē in parte nigredinis mul
tas iniq tates prendentes. ita tam
qd excipsa hi immutro candore
iustitie pceduntq torrentib; mi
raculis filio pdicionis ut ipsi re
sistant occurrent. quēadmodū
seruus ms iob de iusto uiro iusti
cia faciem ostendit dicens. vnn.
innocens contra hypocritā sus
citabit. & emundis manib; addet for
mudinē. Hoc tale ē. Qui innocēs
ē sanguine opis idē homicidii
& formicationis & similiū malos
opū. uidet ardens scintilla con
tra illū excitat. qd sep inopib; suis
meminit. Quom. Quia ille mel no
minat s; uenenū detestat. & ami
cū uocat quē sic immicū suffocat.
udelicet cū dulcia uerba sonat
s; int se malicia habet. & cū ami
co blande loquit s; cū inimicis

xviii

occidit· S; q̄ habet uirgā indigna
peccora a se ipso fugans exrecto m
nere cordis sui habet cnā clara m
neta corā fulgentē sole· q̄m ipse
clara scintilla & clara lux indō sus
cnat· q̄si fulgens facula· atq; ma
fortissimis purissimisq; opib; se
circūferens ipsis apponit fortē
loricā et incidentē gladiū· a se
cnā uicia expellens & uirtutes si
bi concilians· Qua ppt· cnā m
oriente iuuenē illū quē prī sup
angulū coniunctionis p̄dicti luci
di & lapidei muri p̄fam edificiū
purpurea tunica indutū uidetas
sup eundē angulū uerū uidet· q̄a
oriens iusticie filī hōis p̄sidens
fortitudini coniunctionis speciu
latiue scientie & humano opi bo
nitatē patis suis sū edificantē ubi
idē filī hōis inuoluntate patis sui
sanguinē suū p̄salutē mundi fu
dit ut t̄ p̄monstratū ē· ibi ipse &
modo sedens in cacumine altitudinē
adconfirmationē ueritatis t̄ de
inuo p̄mysteria miraculoq; suoq;
manifestat· sic tam ut nē abum
bilico suo deorsū t̄ appareat· q̄m
a fortitudine membroq; suoq; q̄d ē
electoq; ipsī· ubi modo ipse spon
sus eccl̄e iungit usq; adcōplemonē
eorundē m̄broq; ipsius multa ad
miranda & obscura signa uides·
ita uidelicet ut a bumbilico usq;
ad locū illū ubi uir· discernit·
q̄si aurora fulgeat· q̄a a pectho
ne illa cū iā fidelia m̄bra sua p
fectionē fortitudinis habeat· usq;
ad t̄pus filii p̄dictionis q̄ se uirū
uirtutis ē̄ simulabit· in rectitudi
ne se deuote colentū fulgorē in
sticie demonstrabit· Unde & ibidē
uidit ira cū cordis sui immansue
sū iacet· q̄d ē in p̄cessione illa q̄
filī iniquitatis multos cruciat· electos inferet gaudiū eam coq; eoq; q̄
iā ppt· dira tormēta· que in corpo
rib; suis pacium· a corporalib; nex
ib; solutum· ad requiē t̄ inseuntes·

Sed ab ipso loco usq; ad m̄suratā
duoq; digitoq; t̄ dispositoq; supi
tangentē talū suū umbrosus ē·
q̄m a p̄cessione hac q̄m fidelis
a filio diaboli passuri s̄· usq; ad
doctrinā duoq; testū scilicet enoch
& helie t̄rena despicientū & ad sup
na desideria laborēs suos ponen
tū fidei ecclāstice in stimmonis
uelut in dubio habenda ē· hōib;
multo merore dicentib; Quid ē
q̄d dicit· de ihu· ilerū ē an non·

Sed ab eadē m̄sura supi tan
gentē talū p̄tectos pedes suos
lacte candidiores apparet· q̄d ē a
testimonio eorundē testū et̄na
p̄mia expectantū· filio p̄dicto
nis de uicto· filī hōis ante finē mun
di mentholica fide candidissimi
& pulcherrimi fulgebit· ita q̄d t̄
pala ueritas p̄ipsū cognoscet· &
q̄d falsitas in filio iniquitatis p
oīa abiecit· ut & dauid seruus
mis testat· ubi dic· Rex ū leta
bit· in deo laudabunt· oēs q̄ iurant

meo·ꝙa obstructū ē os loquentiū
iniqua·Hoc tale ē; P fiunda scelesta
quę ē magna statura inhoīe scili
cet pulchrā formā linguarū homi
nū uolumatr & dispōsitione di
tangens strepitus symphonijs ar-
matari dī ꝙa dim nouit·& beati
in laudib; sonantiū mūdū curritur·
torrens ira uq; boȝ impurissimo
fonte fortissimi dīatoris facien
tes·cū inp dno tēpore destruunt̄
hiatus sibilosȝ diabolicarū arcuū
quę mēs hominū turpit̄ ī ficiunt·
xiij· ¶ Sed & illa mulierīs imago q̄m
¶ ante altare q̄d ē ante oculos
¶ dī prius conspexerat·nē eā t ibi
¶ dē meritū offendēt·ꝙa sponsa filii
dī purissimis orationib; seȝ instās
& eas supne inḡssionis sedm q̄d t
p monstratū ē devotissime offerēs·
m eā t in eis dē sacramēt passiōr
tione iusticie declarat·ita tam q̄d
eā m eā abumbilico uentis sui de
orsū uideas·q̄m ipsa apertatione
illa q̄ nē ecclāstica dignitate pue
hīt usq; ad plenitudinē filiȝ ip
sius multas miracula & misteriis ad xv·
tumonē multosȝ t manifestatur·
¶ Nā abumbilico suo usq; ad locū
¶ illū ubi mulier cognoscit̄ uari
¶ as & squamosas maculas habet·
q̄d ē a fortuitu ne illa qua m in
filius suis digne & laudabilit̄ in
gressus q; ad tēpus illud ubi filius
p dictionis artes illas q̄s diabolus
p me mulierī immisit p ficere co
nabit̄·uarietatē & duriciā in
obiectionis multosȝ uicios; tā infor-
nicatoris q̄m immoratoris & rapa
cis; malis tam mabilit̄ & miserabi
lit̄ sustinebit·Quom·q̄m hi q̄ eā
diligere deberent·eā acrit̄ p se
quent·Vnde etiā in eo dē loco
muliebris cognitionis monstruo
sū & nigerrimū caput apparet·
ꝙa eū arcub; p me seductionis in
monstruosis turpitudinib; & in
nigerrimis imḡtatib; p dictionis
filius insanies uenter·igneos &
oculos & aures ut aures asini &
nares & os ut nares & ut os leonis
¶ habens·eū furibundos actus neḡs
¶ simi ignis & turpissimos sonitus
¶ contradictionis dīm abnegari faci
¶ entis·hoīb; immittit·ita pessimū fetō
rē sensib; eoȝ infundens ac crude
lissima rapacitate ecclāstica insti
tuta dilanians·scilicet magio hia
tu frendens & uelut ferreos ac hor-
ribiles dentes horribilit̄ acuens·
q̄m uoracissimo rictu uicioȝ for-
mositatē & insanā mordacitatis
sue sibi consentientib; pessime in
figit· Et a capite usq; ad
genua sua eadē imago alba et
rubea & uelut multa contritio
ne tunsa ē·q̄m a pessima decep
tione qua ide filii p dictionis hoīes
primū blande & lenit̄ seducere
conabit̄·usq; ad tēpus illud eū eos
iā crudeli inflectere & incurvare
tēptabit·ecclām in filius suis albe
dinē uere fidei·s; in ipsa angustia
sanguinei fluporis ac maximas

Cruna[s] dñi[sa]rū passionū sustinebit
ipsis aū genib⁹ usq; adduas ·xvij·
bonas que ꝓ ꝯsuetudinē supi tan
gentes talū albe uidentē sanguinea
apparet· q̄a cū iā uelut motionē
oppōnis sue sustinuerit usq;
adduos retes uernans q̄ eccl̄am
fortissime commenebunt iā circa
cōsūmationē mundi candorē u
tutis ac rectitudinis ostendentes
sceleratissimas ꝑsecutiones ac cru
delissimas effusiones sanguinis
inhis qui eundē pdmortē comēp
serint pacient· Quid ē hoc· Cū filī
ꝑditionis incomparia doctrina
sua iā fiducia ac fortitudine sal
lacē confortatus acceptē ac eccl̄a
incursu festinationis sue nobilis
simo sanguine ꝑfundet· ubi et
ipsa ē plenē iā celeste habitacu
lū construet· Nā uos oplantes
iterū ē inoptimo auro ꝑsan
guinē scōz fulgebitis· q̄a dia
bolus ē extinguet q̄m mēbra
supni regis ꝑsecutus ē· ita q̄d ipse de
magno ē ore suo adnihilū redigē·
Sed uos hoīes q̄ inipsis habitare de· xvij·
sideratis· illū fugite· ac dñm qui
uos creauit adorate· Insex enī dieb·
ꝑfecit dñs opa sua· ac inseptimo req̄
euit abope suo· Q̄d ē hoc· Sex dies
sex numeri scīi s· i; inseptimo nova
miracula mundo edita s· int enā
inseptimo die dñs opa sua cōplent·
Nunc autē mundus inseptimo nu
mero scīi antē nouissimū diē ē·
sic̄ indie septimo· Quom· ꝑphete
uoces suas cōpleuerit· filī enā mīs
uolumatē meā inmundo ꝑficit·
ac ꝑtē euglīm inuoto mundo pdi
catū ē· i; ac hoc ꝑtēpus tēpoz plenū
numeri ac ꝑplus tēpoz annoz eidē
plenū numeri· quā uis inmulta
diuersitate morū hominū· tamē
ꝑme bene fundatū ꝑstitit· ·xviij·
Sed nē catholica fides inpplis
suacillat ac euglīm meis dē hoīb;
claudicat· fortissima enā uolumi
na que ꝑbantissimi doctores multo
studio enucleauerant utut ꝑ tedio
diffluunt ac ab; utre duinarū
scripturarū iā repetactus ē· unde
nē loquor· ꝑ nī loquentē hominē
de scripturis· nec edoctū de tuo
magistro· i; ego q̄ sū dico ꝑ eū nova
secreta ac multa mȳstica· que hac
tenus inuoluminib; latuerit· uelut
homo facit q̄ limū sibi ꝑ mū cōpo
nit ac deinde exeo q̄sq; formas sedm
uolumatē suā discernit· O fruc ·xix·
tuosi doctores bonū lucri· aīas uras
redimite ac hunc sermonē fortit
clamate nec adipsū incredulī estis
te q̄a stillū spernitis· n illū· i; me q̄
uerax sū contēpnitis· Vos nāq; ꝑplīm
meū sublege mea nutrire debetis·
habentes curā ~~usq; adp̄fin mū tēp~~
~~illī curamonis eū deficiet omis cura~~
usq; adp̄fin mū tēpus illī curamo
nis eū deficiet oīs cura omnīū labo
i; de hoc tēpore habentis tēpora tē
porū p̄fixe p̄ destinationis· adtēp
illud curretis· in quo filī ꝑditio
nis uenit· conualescere g̃ ac confor-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0377
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

tamm̃ electi mei p̃cauemꝰ ne mla
quĕ mortꝰ cadam⁹·⁊; uehemẽtissi xxiij·
mũ uexillũ hoc sermonũ eleuare &
sup filiũ iniq̃tatꝭ runt·Nã inerro
re seminarũ illarũ·que p̃currunt
& subsequunt̃ filiũ p̃dictionis·quĕ
uos antẽpm nominauꝰ·uehemẽtia
illi immittimus q̃ uos uã uerbis
eloquar·cũ mearne in mundo cũ
magna humilitate & ñ cũ supbia
apparui·Audite q̃ & intelligite·
xx· Xpc enĩ dicit ecclĕ·de tẽpore no
uissimi erroris·Oꝛs iniqui in
ecclãm in ipsa hora cũ in fine tẽpoꝝ xxxiij·
maledictus maledictionis uenit·
qui ẽ maledicto maledictionũ·ue
lut filius mis in euangelio de eiusdẽ
pessimi erroris uastatiõe dicens·
xxj· Et tu capharnaũ·nũquid usq;
in celũ exaltaberis·usq; in in
fernũ descendes·Hoc tale ẽ·Omi an
tiquũ imitatus·fossa absconsionis ex
istens·malas simulationis ypocri
tarũ habens·quom̃ in excelso pa
rietĩ stare posses cũ oculis tuis
nequicias uicioꝝ inspiciat·que
ardens lutũ stercore abscondunt
dicentes·q̃ssimilis ẽ parricide in
ipocrisi·quĕ stulta dñatorẽ nom
nãt·Nũq̃d celũ in miraculis sig
norũ habebis·cũ digitũ tuũ tar
taro immittis·Quom̃·Opa tua fun
dũ infernũ petunt·ineũt uotacta
& absorpta iacebis·ita q̃d ctã ide
infernus furorẽ illũ cuomet in q̃
mundus amaritudinẽ mortꝭ in
p̃dictorũ p̃dictionũ uidebit·⁊; ca
put sine uentre & absq; ceteris mbris
ĕ ñ debet· Caput ecclĕ filius di
ei·ut & ceta mbra que sequunt̃
ecclã cũ filius suus ẽ·Ecclã aut̃ ñ diu
in mbris & in filius suis p̃fecta ẽ·⁊;
in nouissimo die cũ numerus electoꝝ
in plebĕ·tã & ecclã plena ẽ·⁊; &
tunc in ultimo die turbatio orbis
tocius fit·cũ ego dicã quatuor elemẽta
abluo cũ illo qd mortale in carne
hoĩs ẽ·cũ & tã in consummatione seli
pleniũ gaudiũ sobolis ecclĕ erit·Ut
enĩ p̃dictũ ẽ·in sex diebꝰ p̃fecit dñs
opa sua· Quinq; dies q̃nq; nu
meri seli ⁊;·in sexto noua miracula
in mundi p̃palata ⁊;·ut in sexta die
primus homo formatus ẽ·⁊; nunc
sextus numerus finitus ẽ usq; ad
septimũ numerũ·in q̃ nẽ cursus
mundi uelut in septima die req̃e
positus ẽ·q̃a labor ille quĕ prius
fortissimi doctores in profunditate
clausoꝝ sigilloꝝ scarũ scripturarũ
habuerũt·modo apertus existens ap
te p̃ferendus ẽ in lenitate uerboꝝ
ut uelut uerba hui⁹ libri ⁊;·q̃si in septi
ma quietis die·Sex enĩ dies operis ⁊;·
septima requies ẽ·numerus diez̃ũ
alius ñ ẽ·Qd sup ẽ t obo sciendũ ñ ẽ·
⁊; in secreto patris ẽ·⁊;·uos oboĩes
de tẽpore hoc·tẽpus tẽpoꝝ uicis
su usꝰ habetis·ante quã homici
da ille ueniat q̃ fidẽ catholicã p
uertere cupiet·Qd autẽ deinde
fiat·nec tẽpus nec momentũ uobis
de hoc sciendũ ẽ·sic nec q̃d post
septẽ dies ebdomadis sit scire pote

put sine uenia & absq; eccl̃is mbris
ee ñ debet· Caput eccl̃e fili' dī ē·
uenit & ecta mbra que sequunt̃
eccla cū filiis suis ē· Ecla aut ñ diu
in mbris & in filiis suis pfecta ē· S; in
nouissimo die cū numerus electo;
mplebit̃ ut & eccla plena ē· S; & ut
multimo die turbamo orbis tharū
fit· cū ergo dr̃s quinq; decima abluo
cū illo qđ mortale in carne hōis ē·
cū & ut in consūmatione sc̃i plenū
gaudiū sobolis eccl̃e erit· Ultimū p̃
dictū ē· in sexto dico; pfect dr̃s opa sua·
Quinq; dies q̃nq; numeri sc̃i s; in
sexto noua miracula imūis, p
palata s· uidit in secta
die p̃mus homo formatus ē· S; nc
secūs numerus finitus ē usq; ad
septimū numerū in quo nē cursus
mundi uidit in septima die requi
positus ē· qa labor· ille quē prius
fortissimi doctores in fundnatr
clausq; sigillo; scārū scripturarū
habuer̃t· m̃ apus ecclesiens apte pfe
renduſ ē in lenitate uerbo; uidit
uerba huius libri s· qsi in septima
quietus die· Sexto enī dies opis s· sep
tima requies ē· numerus dierū
alius ñ ē· Qđ sup ē & o homo scien
dū ñ ē· S; in sexto patris ē· S; uos o ho
mines de tempore hoc tēpus tēpo;
incursu uro habetis· ante qua ho
micida ille ueniat q̃ fide catholi
ca pugnare cupiet· Qđ aut̃ dean
de fiat· nec tēpus nec mom̃tū uos·
de hoc sciendū ē· sic nec qđ post
septē dies ebdomadis fit fore post

sus· s; solius pat̃ hoc nouit q̃ & hec
in sua potestate posuit· De dieb;
enī ebdomadis aut de tēporib;
tēpo; sc̃i· ampli' t o ho sciendū ñ ē·
Sed post q̃nq; numeros sc̃i ce
lestia miracula mundo edi
di· sic & in q̃nq; dieb; alia creatu
ra ante hominē creatura ante ho
minē creata fuerat que homini
subiecta ē· Sic ena & plenitudo
paganoꝝ & iudeoꝝ fuerat & diuer
sa scelerata diuersoꝝ malo; ta gen
tilis qua iudaici ppli efferbuerat·
& lex ac; pphetia ta sudauerant·
anq; omis ppli ta inmalis qua in
bonis pbatis erant· ante qua unq
genitus mis carnē de uirgine susce
perat· Nā cū mittere nolui n̄ p̃mis
sis omib; his· ideirco ut oīs iustitia
nullo pbaret̃· ut oīs iustitia nullo
scandalo haret̃· Qđ si idē filius mis
prius uenisset· hoc qsi insipienter
factū fuisset· uidit homo ille impro
dent̃ agit q̃ fruges suas anteqũm
maturescant colligere uult· uel si
incarnatio ei' in ipsū finē mundi
dilata cēt· ut iam̃ ueniret qsi au
ceps ille q̃ auct fraudulent̃ capit·
illis nescientib; quoꝝ rete ipsius
intrauerit· S; filius mis uenit inte
porte illo uidit cū ia dies p̃ nona
aduespas tendit· scilicet cū ia max
ima uirtute diei absedente frigo
ade ē incipit· ita p̃ q̃nq; numeros indi filii mis mundo
affluit· cū mundus ia ad occasū
currit· Qđ te· ipse enī uenies me
dulla legis aperit· ubi aqm legis

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0379
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

m unnū cuglū conuerrit ubi ex
maxima fluenta urrentū emana
re ficit·qđ tā rēpestiue uemens
cōpleat·ut ecclā fidei urrentis·qs
ipse sēs mendis firmis radicib; in
hominib; confortarit·ut ne urr
gentias quā insemet ipso annul
dignissima germina flox suox di
lanare possit· Sed insanus ho
micida filius ſ scilicet pdicti
onis imbecillissimo tēpore uenit
uelut cū iā dies abscedit·sole in
occasū occidente·uidelicet cū no
uissimū tēpus iā cadit & mun
dus tenore suū deserit·Hoc aū
testimoniū o fideles mei audite
& illud deuote adcauta uſām
intelligite·ne uobis nescientib;
terror isti pditoris repente ue
niens·in ruinā infidelitatis & p
dictionis uos pcipitet· Unde uos
armate·& aduersus dissimā pugnā
hoc modo fidelissimis mūmo
nib; pmonui uos pparare· Cū enī
tēpus illud aduenerit quo iste
nequissimus deceptor horribi
liter apparebit mātē illa que isti
fallacē immundū eiecit a pueri
cia sua impuellari etate diaboli
cis arub; plena uenis in desertō
abiectionis uite nefandissimos
hominis cultus ē·ibi parentu
bus suis cā nescientib; nec illis cū
quib; morat cā scientib; quā dia
bolus cā illuc ire pſuadet & ibi
cā sedim uoluntatē suā·decipien
do cōponit·q̄si angls ses sit·ex

:xxv·

ido illa abhoīb; se segat·ut tanto
facilius celari possit· Unde cuā ali
quib; ſ; tamē paucis uiris nequissimo
latrocinio formicationis occulte cō
misceat·& intimo studio turpitu
dinis cū illis se polluat uelut angls.
ses feruore pretiantis illi cā pfice
re iubeat· Et sic in furiosissimo
ardore formicationis illi filiū pdicti
onis concipit·nescius deq̄ semine
uiroꝝ illoꝝ eū concepit· S; luciferi
serpens uidelicet antiquus turpi
tudine ista delectatus·coagulato
nē hanc uisto meo iudicio arub;
suis afflat·& cā omib; uiris suis
totā mutatē matris illi possidet·
sic illo pditore de uentre matris
sue pleno diabolico spū egredien
te· Deinde illa consuetā formicatio
nē deuitat·& aperte fluxit & insipi
entia pplō dicit qa uirū nō habeat·
nec patrē infantis sui sciat· Formi
cationē autē q̄m ppetrauit scām
dicit· unde & ppls illā scām putat
& nominat· Sic filius pdicto
nis arub; usq; ad fortiorē etatē
enutrit· Seq̄ nouo sibi pplō se sub
trahens· S; mātē ipsius eū cū quib; dā
magicis arub; inuidia tā pplō dīm
colentē q̄m nō colentē ostendit· sic
eū abas faciens uideri & amari·
Qui eū ad plenā etatē puenientē ma
nifeste contraria doctrinā docebit·
nam in ecclēs meis repugnans tan
tāq; formidinē acquirens·ut in mag
na potestate sua se supra nubes ele
uare conet· Nā ego iusto iudicio

mco ꝑmitto cū inuisis creaturis
uolumatē suā exercere. q̄m ut diabo
lus inimicio dixit similis ero altissi
mo &ceciditꝫ ita cuā ꝑmitto ut ide
diabolus inꝑore nouissimo cadat
cū ipse in hoc filio suo dicē saluator
mundi ego sū. Et ut omē sclm fide
liū cognoscat q̄d lucifer mendax
fuit cū se inimicio dicrū similē do
cē uolui. sic cuā omissis fictis hō u
deat q̄d iste filius inq̄tus mendax
ē. cū se amat nouissimū dicē filio di
similē facit. Ipse cui ē pessima
bestia hoīes q̄ ipsū negant inuisi
cens &regib; ducib; principib; di
uitib; q; se adiungens humilita
tēq; de primens ac supbiā ci
gens. orbēq; uarū diabolica arte
sibi subiciens. Potestas nāq; ipsius
usq; ad labrū uenti ꝑcedit. ita q̄d
aerē uidet cōmouere ignēq; de celo
educere. & fulgura tonitrua ac gn
dines ꝑducere. montes cuā euerte
re aq̄s exsiccare. siluis uiriditatē
suā auferre. easq; uerū sucū suū
reddere. Tales quippe illusiones
inuisis creaturis ostendit. ut
dicat inhumore inuiriditatē
& insecitatē earū. &. inhoīb; de
cepciones suas facere ñ desinit. Quo
modo. ihc cui sanis inimicare
egritudinē & infirmis sanitatē.
demones eicere ac uirtutū ꝑmissione
mea illusiones suas ostendit. cada
uer ipsius q̄si uitat mouere faci
ens. q̄d tam ꝑbreuissimā horā &
ñ plongi spaciū facere inuidū ꝑ

mittit. ne hac ꝑsuꝑtione gla di
deridear. Q̄d quida uidentes inei
confidunt. q̄da aīe & priore fi
dē suā habe uolunt & cū tam sibi
ꝑicū. Quos tam durū ledere no
lens. q̄sda infirmantes ipsis inimit
tit. Qui du medicinā medicoq; que
runt nec curari possent adipsū re
currunt. ut tam si eos curare ua
leat. &. du eos uidet debilitatē
quā ei simulat ipsis auferat. unde
cū, amantes. in ipsū credunt. Et sic
multi decipiunt. cū ipsi oculos in
teioris hoīs obnubilant ꝑ quos in
me respicere debuerant uolentes
inꝑbatione animi sui uidit inqua
da nouitate illa scire que exteriori
bus oculis uidēt & que manib; pal
pant. contēpnentes illa inuisibilia
que in me manent & que uera si
de cōprehendenda s. q̄a mortales
oculi me uidere ñ possunt. s. mi
racula mea inobumbratione illis
ostendo quib; uolucro. me ipsū
aīe nullus uidebit du in morta
li corpore manet. ñ inobumbratio
ne misterioꝝ mecꝝ ut seruo meo
moy si locutus sū. ut scriptū est.
Non enī uidebit me homo. & ui
uere potest. Hoc tale ē. Obtamꝫ
mortalitatis suę ñ ponet inclari
tatē diuinitatis mę. ille q̄ mor
talis ē. ita q̄d incorruptibili eine
re mortale unā possit habere.
du transeamus extra ꝑiculū ē. inuita
no in me ē. Nā sicē culex uiuere
ñ potest si se inflāmā ignis intr

maeruos subtrahere. quom. cū. enī aliqñ dō q̄spiā uita euanuerit cui⁹ anima in potestate diaboli ē. circa cadauer ipsi⁹

Sed ob
inuisibiē sol. q̄ uitā unā deserit. ad
altā tēdit. quō oīa inuisibilia ꝑ me so
lidata sit. &q̄. ego unio nec ulla.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0381
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

ture ma ena mortalis ho ñ posset
subsistere si coruscamone diuini
tatis me; uideret. ſ; ego morta
lib; hominib; quadiu in graue
dine mortalitatis ſue grauatam
ſ me ta inobumbratione oſtendo
do. ſuclut pictor ea que inuisi
bilia ſ; ymagines pingit ſue
hoib; declarat. Q; d si oho me di
lexeris te amplector. & calore
ſci ſpſ te calefaciā. Cū enī bona
inmone tua me inſpexeris
meq; inmia fide cognoueris.
te tecū ero. S; q; me cōtēpnunt
addiabolū ſe conuertunt. q; m
me ſcire nolunt. Unde & ego ip
ſos abicio. Ihos autē diabolꝰ
illudit & decipit quomodo
cūq; ſibi placuerit. ita q; d ipſi
putant q; d uerū ſit. q; cq; d eis
ostenderit. Et hanc ipſā artē
decepcionis ſue diabolus illis
infundit q; in ipſū confidunt.
ita q; d ipſi in hac arte diuersa
portenta inueniunt ſ; ſecm
uoluntatē ſuā hoib; fallacit
ostendunt. S; tamen nec elemēta
nec alias creaturas que a dō
creante ſ; in aliū modū transmu
tare possunt. ñ q; d ſolū p decep
tiones ſuas quedā monstra ue
lut q;ſdā nebulas ineis ſibi cre
dentib; fingunt. Nā & ada cū
plus quereret q; m habere de
beret. gſam paradyſi p didit.
ſic & iſti uſū & audiū inmoꝛ
hoīs animunt. q; m din deſert

& diabolū colunt. Secm hunc
modū p dicionis deceptiones ar tū
ſuarū indemnis op; oſtendens
in eis pulcritudinē dulcedinē et
ſuauitatē ſecm uoluntatē hoīū
q;ſ decipit. Sed hec potestas ei ob
hoc p missa ē. ut fideles in recta fi
de cernant. q; d diabolus nullā po
testatē in bonis habet. ſ; ſolū in ma
lis cūc moꝛtuſ. Quicq; d enī iſte filiꝰ
mi; q;tāis op; id in potestate ſuperbia
& crudelitate hāc midiam humili
tatē & diſcretionē ñ habens. ſ; cū
impio & magno ſtupore hoīes ad
hoc p cipitat ut ipſū ſequant. Pla
rimos enī pplos ſibi acquirit die;
eis. ut uoluntates ſuas ſ; pagant.
nec ſe mutuū inuicem uis aut mi cu
nis constringant. p ponens eis ut
tamē din ſuū diligant. que ſe & c
ſimulat. q; atin; ſic ab inferno li
berari a dunā p cipiant. Unde illi
hoc m decepti dicunt. Ue mise
ris illis q; ante tēpora ista fuerūt.
q; a diris cruciatib; una ſua af
flixerit. pietatē di nri heu igno
rantes. Ille enī thesauros & diui
cias eis ostendit ac eos ſecm uo
luntates ipſoꝝ epulari p mittit.
fallacib; ſignis doctrinā ſuā fir
mans. ita q; d ipſi putant q; d ñ
oporteat eos ullom corpora ſua
constringere & castigare. S; & cir
cūcisionē & iudaismū ſecm mo
res nudeoꝝ illos obſeruare nubet.
foruora p cepta legis que cuſtivos
cū digna penitencia ingrām

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0382
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

191

conuertit ipsis uxta uolumatē
eox leonora faciens. Et dicē. Q ui ad
me conuertit peccata illi delebun
tur. iuuicq; meciū meūū. Baptis
mū etā ecclīm filii mea abiecit
eomā pcepta illa que ecclē tra
dita s derider. Et mtū sibi famu
lantib; diabolica irrisione dicē.
Videre qs qualis ille insanus
fuerat. qui hec obseruari pmā da
ta sua simplici pplo constituit.

:xxxj. Ego autē puobis et adglām
uſām morī et amortē resur
gere uolo et sic pplm meū abin
ferno liberabo ut deincepſ meciū
in regno meo glōse uiuam. qd il
le fallax se priuſ fecisse simulauit.
Et deinde dilectis suis dicē. ut eū
gladio pcutiāt. atq; inmundā sin
donē usq; addicē resurrectionis
sue uuoluant. illis ita deceptis
qd putauit se illū occidere et pcep
ta ei hoc m pficere. Postea se resur
gere simulans dire maledictio
nis scripturā uelut saluatorē
animarū pferet. qm pstigio hoīb;
tradens. iubet ut ipsū adorent.
Qd siqs fidelis ppt amorē noīs
mei recusauerit. diro cruciatu
tormēto; abillo consūmet. Unde
oīs q hoc uidebit. tanti crimi.
maximo admirationis et dubie
tatis stupore concutiet. uelut etā
iobs dilectus mis ostendit dicēs.
Tuudi unū decapitib; ei tāqm :xxxij
occisū inmortē. et plaga mor
tis ei curata ē. Et admirata ē uni
uersa tra p bestiā. Hoc tale ē. Ego a
mator mỳsteriox dī uidi fallacē et
maledictū in maximis et innume
rabilib; uniq;q; tamb; omnē scīmomā
circumcirca et multiplicib; uicis
eā sanguinē suū in occisione se effun
dere et ita morī assimilabit ut in
corpore suo cadens. s; in fallaci um
bra uelut percussus et morions est
manus. Unde etā in errore fallacis
uulnerū suox q si mortuus fuerit
simulare se q si a sopore mortis re
uixisse. et ita admirabile et horribile
stupore oīs hoīes q intra ta s
in horrore hui maledicti capient
sic etā pplos magnitudinē et for
midinē goliath exstupunt. cū ev
armatū in bello aduersū se stare
uiderent. Et ita ut uides colūne
electox meox ta de cruciatib; istis
q in de contrariis et insignib; ac
horribilib; signis que ide fili pdi
cionis emittet. magnō stupore pa
uoris cōmouent uidebunt. gemi
tū lamentabilis anguſtie emittent.

Sed duos testes meos q s ad id
tēpus uisceto uolumus
mee reseruari scilicet enoch et he
liā. ut ipsi repugnēt et ut errantes
ad uiā ueritatis reducant emnia.
Qui fortissimas et robustissimas
uirtutes fidelib; ostendēt. q a cū
uerba testimonii ex more utriq;
sibi eq liter esse munt fidē audien
tib; adhibebunt. Nā ideirco hi
duo testes uerunt tādiu pme re

seruan s̄ in m̄ ipsis p̄cedentib; sermo
ex incordib; electis mecū manat et
solidet̄ quam de exinde germ̄ ecclē
mee in magna humilitate subsi
stat. Et ipsi ad filios dī quos noīa
:xxx.iij. in libro uite s̄ descr. Quos rectī
et electi in gl̄osa laude beatarū grā :xxx.vj.
rū uite audire et intelligere que
uobis fiducialit̄ differim̄. Hic ma
ledictus a diabolo missus ē in aiās
que se p̄cepit illi subiecturc merito
rē mittat. Nos eū de hoc mundo
reclusi quam diu reseruari inscrutabilis dī
que hoīb; abscondita s̄ta q̄d in
sollicitudine et angustia hominū
ñ fuim̄. Nā ad hoc reseruati sum̄
et ad uos missi in errorib; isti p̄di
toris contra dicam̄. Videre q̄. si uo
bis aut incorporali statura aut in
:xxx.v. etate similes sim̄. Et ideo q̄ cog
noscere et confiteri uerū dīm uo
luit. hos duos senes et uetustate rectos
uetustū iustitie dī errore portan
tes subsequuntur. Inquit errore de
seruntes. qm̄ ipsi imaginis p̄conis
et corā deo. et corā pplo fulgebunt.
uicos et plateas et cuiuscunq; aliq;
alia loca ubicūq; filii p̄dictionis c̄
uaria doctrinā suā effundentes p
currentes. ac infinita multa signa in :xxx.vij.
spū sco facientes. ita ut oīs ppls q̄
ea uidebit in maxima admiratio
nē ducat̄. Idcirco aut̄ hec magi
na signa sup firma petra solidata
illis dabunt̄. quatinus illa cuncta
et falsa signa abiciant̄. Nā ut ful
gur incendit et cōburit. sic et

filii p̄dictionis p̄uersa iniquitate et
nequicia sua sae pplos magicis arti-
bus uelut igne fulguris cōburens. sed
enoch et helias cū recta doctrina qsi
cū ihu tonitrui omnē cohortē illi
ecclesie destruunt. fidelesq; stabi
lientes. Aliam in p̄missione no
luntatis mee abillo tande consūma
ti. mercedē laboris suis inclitis. esse
quam. Tūc flores doctrine et ca
dent. q̄a uoces ipsoz iā in mundo
cessauerint bonū fructū in electis ostē
dunt. ipsis uerba et rabiē diabolice
artis comprehendam; inspe. supne he
reditatis bene firmatis. quēadmodū
et salomon de bono et recto hoīe
ostendit dicēs. Dominus plurima
fortitudo. et in fructib; impiu con
turbatio. Hoc tale ē. Ait tū habitacu
li ubi commitio et infidelitas ñ ē spe
ciale speculū oculi dī in recto hoīe
ē. in q̄ idē oculus fortitudinē mi
raculoz suoz q̄si mappam̄ p̄cuti
ens gladii uidet. Et in p̄cedentib;
factis uelut in creditis fructib;
superbi cordis q̄d inp̄rius uolupta
tib; suis ruinas edificat. tristicia
illa erit. q̄d ideo superbū cor. inspē
bane ñ confidit que in supna sa
pientia floret. Sed q̄d uidet
, q̄d ideo monstruo sū caput se
, tanto fragore a loco suo dissolui.
, q̄d oīs p̄dicta mulieb̄ris imago in
, oīb; mēbris suis inde conteritur. hoc
ē cū se fili p̄dictionis caput iniqta
tis existens. multa arrogantia sup
bie uelut a prauo errore infixe

sibi neq̃ue uolit·maiorē errorē
arripiens scilicet sup oīs exalta
ri uolens·idē cū decepcionē sue
finē accepturę s·oīs eccl̃a ī oīb; si
lus suus tā maiorib; quā minorib;
in maximū timorē mittit·ecce pe
tans insaniā psūpcionis illi·Et ue
lut magna massa multa fetoris·
ipsi capita coniungit unde illud
sup quenda monte se eleuans·alti
tudinē celoꝝ ascendere cōpiat·qa
maxime artes diabolicarū insidia
rū multā in mundiciā afferentiū
eidē filio iniq̃tatis assistentes·ipsi
alas sup hīe sub ministrant·ac cū
tanta psūpcionē erigunt qd
ipse etiā secreta celestia se putat
posse penetrare·Quom· Ñ ā cū
omē uolumatē diaboli cōplent
rit·ita qd iusto iudicio dī ampli
tamā potestatē iniq̃tatis & eru
delitatis suę habere ī pmittit·
omnē cohortē suā congregat et
sibi credentib; dicit·qa ad celos ire
uidit·S; siē diabolus nescit filiū
dī ad redēpcionē animarū nasci
tā & iste pessimus cū se immortali
rū malū omniū malorꝝ inuolun
fortissimū ichū mari dī sup se ue
nire ignorat·Et ecce uidit ichs xpc·
tantū rep[illegible] ut uenies idē
capita tanta fortitudine repperit·
qd & de monte eodē cadit & qd
spīm suū immortē emittit·qm po
testas dī se manifestans eundē pdi
tionis filiū tanta uirtute ichi su
pstruit qd & de supbia illa q̃ se
conuia dīm extollit magno pcipio
psūptionis suę ruit & qd unalē
flatū suū in mortē cūctę dāpnatio
nis ita consūmauit euomuit qa
sicē tēptationes filii mei finit s
cū ipse tēptat diabolo dicē·uade
satanas·& ille extēplo fugit·sic
etiā & tēptationes iste q̃si de fili
iniq̃tatis eccl̃e infert·in hoc helo
meo consūmationē accipiet·
Unde subito fetens nebula ipsū
montē totū cōprehendit·inqua
idē capita tanta sorde inuoluit
ut a stantes ppli in maximū terorē
mittant qa in mundissimū & infe
nalis fetor locū clamosi illi totū
replebit inq̃ ille pessimi crimina
tor tanta inmundicia efferuebat·
ut iusto dī iudicio nec inimū nec
finis eius amodo in memoria ha
beat qm illi ppli cadauer ipsi si
ne uoce intra pstratū & multa ta
be pfusū uidentes se deceptos ē
cognoscent·ipsa nebula circa eum
de monte aliq̃ntulū diuti inmo
rante·qm fetor ille diabolicā da
tionē circū amplectens inmundā
ostendit·ut hoies abillo seducti fe
torē & inmundiciā illā uidentes
errorē suū declinet·& aduertant
redeant·Ñ ā astans ppls hec cernes
multo timore concutit·qa hec ui
dentes maximū horrorē incurrit·
ita ut lugubres uoces & flebiles
querelas pferant·& se grauit er
rasse dicant·Et ecce pedes p
fatę mulie brīs imagnus

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0385
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

candidi apparem splendorē solis
reddemus. hec ē qd fortitudo funda
mentū & sustinacio sponse filii mei
multū candorē fidei ostendet &
pulchritudinē illā que omnē pul.
chritudinē ītrinsecā clarissime supat
demonstrabit. cū filio pdicationis
ut pdictū ē. p strauit multos ex his q
errauerant aduersarios reuertit.

xl.j. Sed p casū illi impiu qndo nouis
simi dies insolimone mundi oc
curtat mortalis ho ñ queat. quia
cū scire ñ potuerit. qm cū patre mab
scondito secretu suu seruauit. Ad
iudiciū q oboies uos p parauit. Iste
autē pdictū ē filii pdictionis cū pa
tre suo diabolo & cū omib; aruh;
illi in nouissimo tēpore p filiū meū
fortissimū pliatorē superabit. sic
& inimici fortissimi samsonis imp
figuratione ipsi dicebat. S. iudic
xl.ij. scripturi ē. Concussisq; fortit co
lumnis ecclī. dit dom sup os pn
cipes & cetera multitudinē que ibi
erat. multoq; plures unā fec mori
enis qm ante muros occiderat. Hoc
tale ē. filio dei scilicet fortissimo
sansoni p mū sy nagoga cuncta ē.
cum occulta illa que mucro testamē
to abscondita erant inmutabili
doctrina sua distribuit. in more
dulcedinē & de legis que fortior
tione erat. ipsi benigne aperiens. S;
ipsa decepit cū faciens ut secreta
ei illuderent. in doctrina illi respi
cere nolens. S; cū magno fastu sup
bie despiciens. Qua ppt ipse cō

monus regnū dī abeā auferri &
alii gemi dari p dixē. ma in multis
pdigiis cū plurima turba iqsolimā ascendēs infidelitate illoq; q
uestimenta sua inuia strauerūt occi
sa. ubi qd p miserat illis p miraculu
la reddidit. qb; p sponsā suā pdixē
fuit. Et ideo de feruore eande sponsā
suā deseruit. cū domū ei deserta
derelinq; p minabat. S; pat spon
se illi indicebat dia bolica seduc
tio. alii uero idē infidelitatis cā
communē. Te filii dī astutas uul
pes scilicet aplos emisit. q; igne
sci spūs segetes inimicoq; suoq; cō
busserūt. idē q; legalia p cepta ad
spūale intellectū uertit. ma sy
nagoga cū patre suo cōbusta sci
licet puersa infidelitate. in nago
ge uersa. Deinde magnis signis
& stupendis miraculis incredulos
occidit. ma qd eos multo stupore
commouerūt cū dicerēt. se time
re romanos uenire & locū & gen
tē ipsoq; tollere. Qua ppt cohortē
suā congregauerūt in illū p deret.
S; ipse abscondit se in monte in
oratione cū diceret ut si fieri pos
set q d calix ille ab eo transiret.
S; iudas scariothis p didit eū.
tradens eū in manus inimicoq;
suoq. Et ipse uim fortitudinis
sue abscondit qua inerme idē
in patre suo habuit. que omī ppto
ignota ē ñ q mū infide capitē ue
lut capilli incaute uidentē. P ea
eū pati uoluit ut fortitudinis

suę ostendit uidelicet mandibu
lā asini tollens cū filiab; ierlm
diceret ne sup eā s; sup se ipsas
fleretis ma illas occidens scilicet
ītrosē sumus; malos eis pdicens. Et
sic merito famgam cū sitiret fons
fidei de gemmis pplō emanauit de
quo ipse bibens nō erubuit dicēs
eā qđ sic consūmatū cēt. Unde
cū exspirauit ingehennā uidel
cet admulierē mererētē descen
dit immicus suus cū obsidentib;
cū custodes adsepulchrū ipsi' po
nerent s; ipse a mortē resurgens
cū duab; portis idē cū specialib;
electis suis & cū cōmuni pplō qs
ecclesiastico liberauit celeste regnū
petunt. S; sic pulcherrima sponsa
scilicet ecclā ipsi coniuncta dili
gentissime abeo quęsiuit quoīn
formidinē ipsi' cognoscere pos
set. Ipse autē uires suas a nō repen
te. s; paulatīm & cū discretione apy
re. Quoīn. cū primū fideles catho
licā fidē percepissent. inuenire le
ge & innoua usq; ad pfectā corre
ctionē putabant seqđā illoq; debe
re ambulare. quę ligatura humā
nū neruoq; s; nō dū pfectā sicenatē.
habentiū erat. Unde ecclā rudis
adhuc multis turbis dicebat. Hec
ē formido sponsi mei. Et pplś
hęc audiens uolebat repentino
motu dīm maudtm uerboq; tamē
colere. & nō in significationē spē
sēi conuersari. S; ma formido ei'
cognita nō ē. Deinde uirginitas
uelut nouus funis q; nūquā inope
fuerē sic & uirginitas amittit nō ē
gloriosa habita nobilitē erecta ē. quę
ligatura filiū dei formē qđ de ten
git. s; tamē cū plenitē nō ostendit.
S; ecclā se sursū erigens dicebat.
O uos amici mei. he maxime uir
tutes sponsi mei s. Et subito in
magno strepitu multus pplś sup
eā ruit dicens. Nos in maximis u
rib; ei' ipsū cepim'. S; nec sic uires
ei' manifestate s. Postea in septē
domus spūs sēi uelut in septē crumb;
illi' ecclā solidata ē. ipsis forti ela
uo infirmatōno aplicoq; pdicatoq;
infixis. Unde rei fidei hoc modo
contexto. ecclā clamabat. O quā
fortis sponsus mīs in septē crumb;
suis ē. Et ōs ppli illā audientis in
cū irruerē. putantes ipsū maiores
uires nō habere. S; & hoc m nō ē agno
ta formido ipsi'. Deinde multas
lacrimas ecclā effudit. qa formi
dinē scē trinitatis ignorauit. di
cens humanitatē filii dī se qđē in
disse. s; diuinitatē ipsi' nō dū pfecte
intellexisse. Unde ipse cōmonuis
in dilecto suo ioh̄e secreta scē tri
nitatis qīmū hoī licitū erat scire.
in honore patis & in ardore spūs sēi
manifestauit. Et ita ingremiū
sponse sue capitis suī recli
nauis. ibi usq; ad maxima
scisma quę filio pdictionis fu
tura s reqescet. Ibi formido ei'
ab [illegible] rasis crumb; ipsi' absedē
cū ho [illegible] minis uno tempore illo

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0387
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

magis filiū ꝑdicionis q̄m ipsū seq̄
ſtudeant dicentes·Q̄d ē od̄s·qd̄ ta
lia & tanta miracula uidem·Ecce ta
for mudo ipsi delinit·cui iā uera
fides incepant infidelitatis obnu
bilari uidet·S; uires ei resurgunt·
cū enoch & helias apparuerint·Qua
ꝑ ꝑ̄ superbiā & ꝑsūptionē fortun·
conentis filiū ꝑdicionis cū ōib;
diabolicis artib; & cū uicis deue
nit·multoq; duri diabolica uicia
contrect cū iā ecclā cū xp̄iano no
mine depsenti & tēporali sclō ad
ēma transibit·q̄m anima faciet
cū adhuc diuin cultus inmundo
tēporalit̄ uigeret·Quid ē hoc·
Quia cū iā sclm finē accipiet·ut
& diabolice p̄sentis & uirtu
tū fortissime opationis i hōib; cuā
tēporalit̄ cessabunt·Qui aīe acu
tas aures int̄iores intellectus ha
bet hic mardentē amore speculi
mea aduerba hec audiat·& ea
inconscientia animi sui ēscribat

Duodecima uisio Terre

Hec
VII
VI

uidi·& ecce oīa clem
ta & os creature diuo
motu concussa s·ig
nis aer·& aqua cru
pet & tra mouri
fecer·fulgura & to
nitrua concrepuer·
montes & silue ceciderūt·ita ut omē
qd̄ mortale erat una exalaret·Et Dedic iudicij.
oīa elemta purgata s·ita ut q̄q̄d
mas sordidū fugeret tali m euanes
ceret·qd̄ amplī n̄ appareret·Et au
diui uocē maximo clamore p̄o
nūciantē orbē tarū uociferantē & dicen
tē·O uos filii hominū q̄ intra iace
tis surgite os·Et ecce oīa ossa ho
minū inquocūq; loco tarū erant·
uidi mino motu congregata
& sua carne obtecta s·& os boies in
integris mbris & corporib; suis in
sexu suo surrexerūt·bonū inclarita
te fulgentes & mali immundicie
apparentes·ita ut & opus cuiq;
ipso aptē uideret·Et qdā exul
tantē in fide signum erant·qdā aīe n·
ta ut signantes; istos alii aīe faciē
suā uidit aureū fulgorē alii uidit
umbrā habentē·quod ipsos signū

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0388
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

eram S; subito aboriens maxima
chorusca(n)o effulsit & ibi immobe
filiu(m) bois eode(m) multu(m) qua(n)dmodu(m)
immundo fuerat & aptus uulneribꝫ
cu(m) anglicis choris aduenie(n)te(m) u(i)
di & supra sede(m) eade(m) s; n(on) arden(te)
us flame sedente(m) & sub se hanc
maxima(m) tepestate(m) purgantis
habente(m) & q(uo)d signum eram obua(n)
a maere q(ui) immurbane rapu(n) s
ubi & pr(i)s splendore(m) illu(m) q(ue) secre
tu(m) supm creatoris designat unde
ra bonis scilicet amalis ibi separa
tus S; ipse blanda uoce uelut suan
geliu(m) manifestat iustos celesti reg
no beatificaut & tribili uoce in
iustos infernalibꝫ penis sic ena(n) ibi
de scriptu(m) e deputaut nulla tam
alia inq(ui)sitione & responsione de
opibꝫ eox n(ost)r(u)m qualiscadmodu(m) anglica
uox ostendit ibi facta q(ue)m opus
cuiq; siue bonu(m) siue malu(m) erit in
ipso manifeste apparuit Qui autem
signum in eram alonge in parte
aquilonis cu(m) diabolica turba sta
bant nec adiudicatu(m) hoc puenerit
s; tam hec oia uelut imurbane in
demus fine eide(m) iudicu(m) exspecta
bant & intra se amaros gemitus
dabant Et sic iudicio pacto
fulgura & tonitrua & uentos ac
tepestates cessabant & q(uo)d mele
mus transitoriu(m) erat subito cua
uit & maxima tranquillitas fac
ta e Te deum supe splendore(m) solis
repente splendidi effectu(m) cu(m) eode(m)
filio di & cu(m) beatis agminibꝫ an
gelos ingaudio magno celestia
perbant reprobis cu(m) diabolo et
anglis ea(m) ad loca infernalia cu(m)
magno ululatu tendentib; Et sic
celu(m) electos receptt & infernu(m) rep
bos absorbuit S; subito tanta
gaudia & tanta laudes in celestib;
& tanta tristicia & tanta(m) ululat(us)
in inferno exortu(m) s; ultra qua(m) hu
manus sensus effari possit Et mox
oia elemta in maxima serenitate
resplenduerut uelut ea nigerri
ma cuncta abstracta fuisset & ita q(uo)d
nec ignis feruore(m) nec aer spissitu
dine(m) nec aqua furore(m) nec ulla fra
gilitate(m) ampli(us) ulla haberent Sol
quoq; luna & stelle uelut plurim(um)
ornatus infirmatiuo multo splen
dore & decore ruinlabant & sine
motu circumonis fixa manebat
ita q(uo)d ultra die(m) & nocte(m) n(on) discer
nebant Et ita nox non erat s; dies Et
finitu(m) e hoc rug; audiu(m) uoce(m) de
celo in dicente(m) Et mysteria
nouissima tepo ra ostendunt
inq(ui)b; teporalia tepora in eternitate(m)
coruscationis illi(us) que sine fine e
transmutabunt Nouissima enim
tepora multis periculis fatigabun
tur & occasus mundi uarijs sig
nis demonstrabit Nam ut uides
in ipso nouissimo die totus orbis
tartu(m) u(er)tib; concutiet tepestati
bus quassabit ita ut q(uo)d in eo
caducu(m) & mortale e his calami
tatib; finat q(uo)d ia(m) cursu mundi
coplebo ipse ampli(us) durare n

primu(m).

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0389
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

ponit·ſ; ſedm diuinā diſpoſm
onē conſūmabit·Sic enī homo
cū ſumendus ē mutus infirmi
tatib; p̄uenius deceſſ·ma q̄d eā
in ipsa hora mortis ſue multo·
dolore diſſoluit·ſic quoq; finē
mundi maxime aduersantes p̄
current·& ipſū in fine suo diuisi
tioib; diſſoluent·quo elemta
tiores ſuos tunc offendent·q̄a
eos ampli exercere n̄ ponit· ·y·
Repentino & inopinato q̄p
pe motu in hoc fine elemta
relaxant·oſ creature cōmouent·
ignis eruptit aer ſoluit aq̄ effu
it·terra concutit fulgura feruent·
tonitrua concrepant·montes
ſcindunt·ſilue ruunt·& q̄cq̄d
inaere t in aqua t in terra mortale
ē uitā reddit·ignis cū tonitruo aerē
mouet & aq̄ totā terā replet·& hoc ·v·
modo oīa purgant·ut q̄cq̄d
in mundo fedatus ē ma euanes
cat·q̄si n̄ fuerit·uelut sal diſſlu
it cū in aquā mittit· ·vj· Sed di
uino p̄cepto ut t p̄mon
ſtratū ē ad reſurgendū accepto
mortuoꝝ ossa ubiq; fuerunt
ſuo loco uelut michi oculi con
iungunt & ſua carne uestiunt·
nec ullo m̄ retardant·ſ; ſiue ab
igne ſiue ab aqua·ſiue a bestie·
ſiue abeſtia conſūpta fuerint
extremissime reſtituunt·ma q̄d ea
hoc m̄ ūa reddit t ut sal exaq̄
ſudat·q̄a oculus m̄s oīa nouit
nec q̄cquā me latere potuit·ha
oſ hoīes maīa & corpore ſine ulla
contractione & abſcessione m̄broꝝ
ſuoꝝ, & in integritate & corporis &
ſexus ſui uelut michi oculi re
ſurgunt·dextri fulgore bonoꝝ op̄
ſuoꝝ habentes·& retrib; nigredine
infelicū actuū ſuoꝝ portantes·ma
q̄ tibi opa ipſoꝝ n̄ abſcondunt·ſ;
pala mipſis apparebunt· ·vij·
Et q̄da excel in fide signati s
q̄da aute n̄·ma ut fidē haben
tū conſcientie alioꝝ p̄opa fide
in fulgore ſapientie fulgeant alioꝝ
uero intenebroſitate neglect ſui
appareant·p quē apte diſcernunt·
q̄m illi fidē op̄ib; impleuerit·iſti
aute ea inſentipſis extinxerit·
Quida aute hoc signū fidei n̄ habet·
qua iſti nec mutati lege nec in
noua grā cognitionē unū·& uni
di habere uoluerit· Et tē tenebra
rum lucis eterne ſ; tam intole
be qua reprobis celeſtis gla abſcon
dita ē filius di in forma humani
tatis & paſſionis ſue q̄m uoluntate
patris p̄ſalute humani gene
ris paſſus ē adiudicandū ipſū hu
manū genī celeſti exercitu circūda
tus aduenerit·q̄m pat ei hoc de
dit·ut q̄a ipſe in mundo uiſi
bilit cōuſatus fuerat que ui
ſibilia mundi s diiudicet·ut
ea ipſe inuiſibilis oſtendat diceſ·
Et poteſtatē dedit ei & iudiciū
facere·q̄a filius hoīs ē·Hoc ta
le ē·Pat teſtificat de filio ſuo·q̄d
ē hoc·Pat poteſtatē dedit filio

qm ipse semp cū patre in diuina
tate manens s; humanitatē de
matre accepit s·sedm qd homo
ē accepit cīa a patre qd oīs creā
tura ipsū dī filiū semp sic & oīs
creatura in creatione forme sue
ado creata subsistit· Fr ido quoq;
opa discernunt a filio in q̄cūq;
dignitate t mensuratione sint·
& sedm hoc qd collocanda s ea
collocat· ut q̄a ipse homo palpa
bilis & visibilis in mundo fuit
cīa illa que in mundo visibilia
fuerūt sedm qd iustū ē discernat·
iudicet imponentē iudiciali tri
bunali iustus s; blandus iustis ap
parens· ipsos in a diiudicans qd
cīa purgatione sua dignos sen
tiam· Tunc & q̄ signati s ob ·vij·
cīa iusto iudici n indif
ficultate· s; immutata celeritate ra
piunt· ut q̄m ipsi fidē in dīm cre
dentes habuerūt· cīa opa fidi in
eis manifeste appareant· ubi ex
sciemia dī achus eoz & in bonis et
in malis n ignorat ut t p monstra
tū ē· ibi enī bom & mali separabun
tur· q̄a & opa eoz dissimilia s· Nā
ibi tā in malis q̄m in bonis certissi
me apparet· quom t in puericia· s· in infantia
t in iuuentute t in senectute t in fi
nita etate dīm quesierunt· Vbi ·viij·
cīa fulminant ossa flores fi
lii mei iudelicet patriarche &
pphete q̄ ante incarnationē ipsi?
fuerūt· & apli q̄ cū eo in secto con
uersati s· ac martyres confesso
res undiq· q̄ ipsū fideliter
imitati s· & illi q̄ eccle mee· tā in secla
ribus; q̄m in spualib; p̄ positi erant·
nec n anachorite & monachi q̄ in
castigatione & mortificatione car
nis sue; ppter nom eius de filii mei se
ruisse fecerūt qd & in ecclesiis suo cū
magna humilitate & caritate an
gelico ordine imitatus s ostenderūt·
S; q̄ me hoc m in contemplatiua uita
quesierūt· qd dicunt hec uita gloriosior·
illa ē· hoc m q̄si nichilū ē· s; q̄ me
quesierūt in humilitate in illa conuer·
satione que in spiratione spe sci
data ē· hunc in celesti patria in pri
oribus locis collocabo· ·viij·
Deinde
celi laudes suas inter se in
silentio commendent· cū filii dī iudicia
le sententiā & adiustos & adiuni
stos; p̄ferat· auscultantes cū reuerē
tia honoris quom illos diiudicet·
cū blande iustis supna gaudia
tribuat & cū terribili in iustos adue
rsales penas minat· S; ibi nec ex
cusatio nec interrogatio opationū
suarū maior erit· q̄m qd ibi con
scientie hominū & bonoz & malorz
nude & aperte s· Iusti autē qui
ibi uerba cōfessionis iudicis pe
nitus· plurima quidē opa iusticie
fecerūt· s; tamen ea in plenitudine p̄
fectionis dīi in secto uenerent· n
habuerūt· unde & nē meis diui
dicandi s· in iusti uero q̄ iudicia
le seueritatē ibi in se sentiunt
mala q̄ de facta p petrauerūt s;
tamen ea n ignorantia diuine ma

rectaus·qđ ē miq̄tate p̄ nidicate dā
n.monis infidelnaus egerīt·æ idō
sentenmā ei' dē nudicas ibi ñ effugi
ent·q̄ō oīa equo ponderē ponde
:xj· randa s· Illi aut̄ q̄ infide signa
ti ñ s· q̄m ipsi nd̄m ñ credideīt·
in parte aquisonis id̄ p̄dicois eū
diabolica turba murmur tardant nec
adhoc puenunt·s; tam̄ illud mob
umbratione uidentes fmēq; ei' p̄sto
:xvij· lantes unus se mutuī gemunt·q̄ō
ipsi infidelnate p̄duxamus ucr̄ū
d̄m ñ cognouerīt·q̄a ipsi nec aute
baptismū unuī d̄m nuc recta mu
colueīt·nec sub cuius remediū bap
tismus susceperīt·s; in maledichone
casus ade p̄seuerauerīt d̄anationis
penas habeant·unde æ infideli
tate sedeī suoꝝ iā nidicaī muem
:xvij· unī· Sicq; nidicio finito·ti orēs
dem mox & fulgura tonitrua·&
uenti impestabūt; cessant·& ome
q̄d caducū & transitoriū ē dilabīt·:xv·
nec amplī' apparebit· p̄ hinc ē desi
nit que a calore solis dissolui·max
ima quiete tranq̄llitas d̄ina
:xiij· dispensatione ita exorta· Et
sic electi splendore ē ei'nita us
habeant una cū capite suo scili
cet filio meo·& cū glōso celesti ex
ercitu in magna glā celestia gaudia
petunt·& reprobi una cū diabolo &
cū angelis ipsi' ad ei'na supplicia in
multa confusione tendunt ubi et
nā morte sibi p̄parata ei'nali' uidēs
q̄a magis concupiscentias secum s·
Et sic cetū electos in glām ei'nitatis

recipit q̄m ipsi d̄nationē ecclē di
lexerīt·& infernū reprobos absor bet·
q̄a diabolū ñ abiecerīt·ita omnīū
gaudia q̄ tam laudib; celesti glā
resonabūt; & omniū gemitus tan
tus ululatus; mferno exortus·ultra
quā human' intellectus capere ualeat·
q̄m illi unā ei'nā possidebīt & isti
mortē ei'nā habebīt·quēadmodū in
euglō filī' m̄s loquī dicēs· Et ibunt
hi in supplicū ei'nū·isti aut̄ in
unā ei'nā·Hoc tale ē·Qui in lemoci
nio omniū malox fuerīt nec sicut
q̄d iustū ē hauriēt in sūma bonitate·
puer infidelitatis & nequicie sue
in penas ei'ne p̄dictionis dimergunt·
secd̄m opa sua infernalia tormēta re
cipientes·Edificatores uero chorusca
tionis celestis iuxta q̄ portus filie syon
fidelit instanter·fulgebunt in luce ui
te ei'ne qua castissima uirgo infecun
ditate uirginitatis sue credentib; mi
rabilit̄ annuit· Et ut unde clemēta
in maxima claritate & pulchritudine
his omnib; pactis fulgebunt·omni in
delicet impedimēto migrantis & sor-
dis ablato·Nā ignis sine feruore tunc
ut aurora rutilat & aer absq; spissitu
dine purissim' fulget & aqua sine im
petu effusionis & submersionis p̄spicua
et lenis stat·& ita absq; omī fragilitate
& tormentudine fortissima et planissi
ma apparet·his omnib; in magna tran
quillitate ac pulchritudine transla
tis·S; & sol & luna ac stelle uelut p̄cio
sissimi lapides mundo·ita etiā infir-
mando multa claritate & maximo

fiuas qui p̄cepta mea

qa tam tē nocts umbra fugabit ta dcene
bre

fulgore rimlam· nec ultra inquietu
dinē circūuolumo mſ suę diē & noc
tē· addiscernendū habent· qa sinno
mundo tā inmmmabilmate s· ta
qd & nullę tenebre nocts amodo
apparebunt quo tē dies indeficiens
ē· in cuā ihs dilectꝰ mſ restat diēs·

Et nox ultra ñ erit & ñ egebunt· neq;
lumine lucerne neq; solis· qm
dns dꝰ illuminat illos· Hoc tale ē·
qu thesaurū habet cū mūdū subtra
hit mūdū cuā eorum· sic & nox lu
men celat & ut dies tenebras fugat
hominu lum affectus· ita ñ erit immſ
gressione tēpoꝝ qua tē, nocts amodo
ñ apparebunt· qa cuā & insimutamo
illa iā ñ egebit lumine hoc· qd sibi
hoīes incendunt umbras tenebrarū
expellentes· nec cuā mutabilnatē
solis tē amplectēt· q modo commu
tēpora illa quę umbra habent qm
tē cuā dnator omniū claritate di
uinitatis suę quā nulla mutabilnas
obfuscat illuminat eos q unsello te
nebras sua gra effugerant· Qui autē
acutas aures interioris intellectus ha
bet hic ardeat amore speculi mei
adūba hęc audiat & ea inconscien
tia animi sui conscribat·

Terra plasma multo tame pulc

lucidissimū aerē· in quo audiui in
omib; pdictis significationib; mi
rabili m diuisiū gen musicoꝝ in lau
dib; ciuiū supnoꝝ gaudioꝝ inuita
uerit aus fortit psecutamiū ac in
quietis reuocatoꝝ ad laudes eorun
de gaudioꝝ· & in exhortatione iur
tumi se exhortantiū ad salutē pplōꝝ
quib; diabolice insidie repugnant
s; ipse iurtumis casoppriment· ita
tam q̄d sic fideles hoīes tandē a pe
catis ad supna ppetuitatē insciunt·
& sonus ille ut uox multitudinis
in laudib; de supnis gradib; inar
monia simphonians· sic dicebat·

Splendidissima gēma & serenꝰ
decus solis· q̄ t infusus ē fons
saliens de corde patris qui ē unicꝰ
uerbū suū ꝑ qd creauit mundi pri
mā materiā quā ita turbauit·
hoc uerbū efabricauit t pat ho
minē· & ob hoc esu illa lucida ma
teria ꝑ quā hoc ipsū uerbū exspi
rauit omis uirtutes· ut eduxit ipsa
materia omis creaturas· Ou suauissi

ma uirga frondens de stirpe iesse·
o quã magna uirtus ẽ q̃d diuinã
tas inpulcherrimã filiã aspexit·
sicut aq̃la insolẽ oculũ suũ ponit·
cũ supnus patr̃ clarissimẽ uirginis
adtendit·ubi uerbũ suũ inipsa
incarnari uoluit·N̄a in mistico
misterio di illustrata ñre uirgi
nis·mirabilr̃ clarus flos ex ipsa
uirgine exiuit·Et merito dix̄it·

11· O gloriosissimi luxuriens angli·
qui infra diuinitatẽ diuinos
oculos cũ mistica obscuritate oĩs
creature aspicitis·ardentib; de
sideriis·unde nũquã possitis saci
ari·o quã gl̃osa gaudia illa uĩa
habet forma·que inuobis ẽ in
tacta abomĩ prauo ope qd̄ p̃mũ
ortũ ẽ murũ socio p̃dmo angli
q̃ uolare uolunt supra uitis lamẽ
pinnaculũ di·unde ipse uertuo
sus demersus ẽ in ruinã·s; ipsi in
struãtia casus consiliando facti
re digna di instituit·N̄a o uos an
geli q̃ custoditis p̃plos quor̃ for
ma fulget in facie uĩa & o uos ar
changli q̃ suscepistis aĩas iustor̃ &
uos uirtutes·potestates·principa
tus dn̄ationes·& throni q̃ christ cõ
putatu inq̃ntũ secretũ numerũ·
& o uos cherubin & seraphĩ sigil
lũ secretor̃ di·sit laus uobis q̃ lo
culũ antiqui cordis infoditis a
spicitis·Videtis enĩ mĩorẽ uim
patris·que de corde illi spirat q̃si
·iij· facies·hr̃eq; dicebat·O speda
biles uiri q̃ p̃transistis occulta

aspicientes p̃ oculos spũs & animam
tes in lucida umbra acutã & uiuen
tẽ lucẽ in uirga germinantẽ·que
sola florum de imo rami radican
tis luminis·uos amq̃ sci p̃ dixistis
saluatorẽ exulũ animarũ·que
immersi fuerant morti q̃ circuistis
ut rote mirabilr̃ loquentes mysti
ca montis·q̃ celũ tangit p̃transi
ens ungendo multas aquas·cũ
etiã int uos surrexẽ lucida lucer
na que ipsũ montẽ p̃currens ostẽ
dit·O uos felices radices cũ q̃b; op̃
miraculor̃ & ĩ op̃ triumphũ p̃cur
rens ut p̃spicue umbre plantati
ẽ·& o tu ruminans ignea uox p̃cur
rens humanitatẽ lapidẽ subuertentẽ
abyssũ·gaudens incapte uisõ·gau
dete uisso quẽ ñ uidetis uiuis mul
tũ·q̃ ipsũ ardenter uocauistis·Et merito
·iiij· dix̄it· O chori sanctitatis floris
uirgei nitentes·tu sonus orbis tũ
circuiens regiones insanor̃ sensuũ
epulantiũ cũ portas q̃s expugna
sti p̃fusiũ aduitorẽ ponentis ra
dices in tabernacula plenũ opis
uerbi patris·tu etiã nobilis es gens
saluatoris inuitis uiã regenerationis
nis aque p̃fugiũ q̃ te misit in
gladio int̃ seuissimos canes q̃
suã gl̃iam destruxerãt inopib; di
gnor̃ suor̃·flammientes ñ manufac
tũ insubiectionẽ manuũ suarũ
inqua ñ inuenierãt ei·N̄a o luci
dissima apl̃or̃ turba surgens in
uera agnitione & capiens clausu
rã magisterii diaboli abluendo

captuos in fonte uiuentis aque: tuc
clarissima lux inmigerrimis tenebris
fortissimūq; genus columnarū spon
sa agni sustentans inomīb; ornam
us ipsi? p cui? gaudiū ipsa mat? ecc
go ē uocata. Agni enī inmaculat?
ē sponsus ipsi? sponse & inmacula
te. Inq; dicebat. O uehementissi
mi triūphatores q; in effusione san
guinis uri saluatoris edificationē
eccle inuictissi sanguinē agni epulan
tes cū uirulo occiso: oquā magnā
mercedē habetis: qa corpora ūra u
uentis despexistis: inmanitatis agnū
di ornamentis penā ei: inq; uos intro
duxē in restauratione beredtatis.
Vos flores rosarū q; in effusione san
guinis uri beati estis in maximis
gaudiis redolentib; & sudantib; in
empyreo que fluxē de interiori
mūdi consilio manantis amne cuī in
illo inq; ñ erat estimatio a capite. Sic
honor in cesorio uro q; estis instru
mentū eccle: & q; in ulneribus uri
sanguinis undatis. Et iterū dixē.
successores fortissimi leonis inuic
tissimi & altare dñi tangentes unum
sitis one ei: sic anglī sonant in lav
dib; & sic ad s pplis madmodū
uos estis inter illos q; hec facitis sep
curā habentes in officio agni. O uos
imitatores excelse p sone in pcio
sissima & gloriosissima significatione:
oquā magni ē ur ornat? ubi ho pce
dit solutis & stringens indō pigros
& pegrinos: eā ornans candidos
& nigros: & magna onera remittis.

Hā & anglici ordinis officia habe
tis: & fortissima fundamēta p̄sentis
ubicūq; constituenda s: unde mag
nus ē ur honor: Inq; dicebat. vij.
Opulchre facies din aspiciamus
& mane ora edificantes obtame
nigines quā nobiles estis: inq; rex
se ēsidet aiunt: cū nuptiis oīa celestia
ornamēta p̄signantur: ubi enā sua
ussim? ort? estis inōib; ornamini re
doletes. O nobilissima uirginas q;
radicas in sole & que incandida se
remanet luces in ore: quā nulla ūre
na excellentia cōprehendit: tu circū
data es amplexib; diuinoq; misteriq;.
Tu rubes ut aurora: & ardes ut so
lis flāma. Et iterū soni? ille ut viij.
uox multitudinis in querelis de
uocatis ad cosdē gradus marmo
ra sic querebat dices. O plangēs
uox ē hec maximi doloris. Ach.
ach quēdā mirabilis uictoria in
mirabili desiderio dī surrexē in
qua delectatio carnis se latenter ab
scondit: heu heu ubi uolumus ei
mina nescimus & ubi desiderū hōis
lasciuia fugit. Luge luge g; inbis
innocentia: que in pudore bono
integritatē ñ amisisti: & que ama
ricatā gemitus amaq; serpentis ibi
ñ deuorasti. O uitreus fons: quā
magna ē suauitas tua q; facie ipsi
uite ñ amisisti: & acute p̄uidisti q;
eos de anglico casu abstraheret: q;
se estimabant illud habē qd ñ liceat
sic stare. Ignis gaudis filia syon: qa ds
t multos reddit q; serpens de te

absedere uolunt q̄ nē inmaiori luce
fulgent quā pri illoꝝ causa fuisset.
Iuuenis cui lux debis dic̄. Tortuosū
serpentē scandalibam in sua sugge.
stione. quę ita plena ñ fuerat sic il.
le putabat. Unde iuram p̄mentis
sū q̄d in his causis feci ampli⁹ ap̄li⁹
q̄m meas oserpens tuū gaudiū p̄de
ret. q̄a una suggestione ampiorem
q̄d nūq̄m meminī ē una scelera
·viij· o turpissime illusor. ⁊ tēq; soli ille
ut uox multitudinis me exhortan
one uirtutū in aduersorū hominū.
et in comitatione repugnaminū
diabolicarū artiū. utrumb; uicia
supantib; & hoīb; tandē diuina
inspiratione ad pristina redē
untib; in armonia sic clamabat.
Nos uirtutes in do sum⁹ & in do ma
nem⁹ regi regū militant⁹ & malū
a bono separam⁹. Nā in p̄mo agone
apparuim⁹ ubi uictrices extitim⁹ diu
ille corruit q̄ sup se uolare uolue-
rat. ergo & nē militem⁹ illis q̄ nos inuo
cant subuenientes & diabolicas ar-
tes calcantes. & eos q̄ nos inimici uo
luerint ad beatas mansiones p̄du
centes. Querela aiarū in carne po
sitarū. O nos pegrine sum⁹ q̄d fec̄i
mus. ad peccata deuiantes. filie
regis ē debitum⁹. ⁊ in ūbrā peccato-
rū cecidim⁹. O unicus sol. porta nos in
humeris tuis in ultissimā hereditā
tē quā inuita p̄didim⁹. O rex regū
in tuo p̄lio pugnam⁹. Inuocamo si
delis aię. O dulcis dominas & o sua
uis una inqua p̄ferā uerē p̄clarā.

illud accipiens q̄d p̄didi in p̄ma ap
paritione. adhuc suspiro & os uirtu
tes inuoco. Responsū uirtutū. O fe
lix aīa & o dulcis creatura di. quę
edificata es in p̄funda altitudine
sapientię di multū amas. fidelis
anima. O liberā uenā ad uos. ut p̄
beatis in osculū cordis. Virtutes. Hos de
beat⁹ imitari tecū o filia regis. S. q̄a
ta aīa querit. O quis labor & odu
rū pondus q̄d habeo inuestire hui⁹
uitę. q̄a nimis q̄ue in ē contra car-
nē pugnare. Virtutes. O aīa uolun
tate di ēstimia. ⁊ o felix in structurā
q̄re tā debilis es ēdita hoc. q̄d dis
ēstimi in uirginea natura. Tu debes
in nob⁹ superare diabolū. Aīa illa. Suc
curre in adiuuando. ut possim
stare. Sententia di ad eandē aīā die.
Vide q̄d illud sit q̄ es in dita filia
saluatoris. & esto stabilis. & nūq̄m
cades. Aīa illa. O nescio q̄d faciā.
aut ubi fugiā. o ue in ñ possū p̄fice
re hoc q̄ sū in dita. Certe illud uolo
abicere. Virtutes. O felix & sententia.
o misera aīa. q̄re abscondis faciē
tuā coram creatore tuo. Sententia di
ad aīā illā. Tu nescis nec uides nec
sapis illū. q̄ te ēstimit. Aīa illa. Dis
creauit mundū. ñ facio illi iniuriā.
si uolo in illo. Suggestio diaboli.
ad eandē aīā die. tamē tamē. q̄d
p̄dē ⁊ laborare. Respice mundū.
& applectere re magno honore. Vir-
tutes. Heu heu nos infirmes plangam⁹
& lugeam⁹ q̄a ouis dñi fugit uitā.
Humilitas. Ego humilitas regina

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0396
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

ūmū dō. Venite ad me oēs ūmes. & ego
uīa uos ad requirendū pdīā dragmā.
& ad coronandū mpsa uestra felicē.
Responsū uirtutū. O gl̄ōsa regina &
o suauissima mediatrix. libenter uenio.
Humilitas. Ido dilectissimę filię. te-
neo uos in regali thalamo. O filię isr̄l.
sub arbore susceauit uos dē. unde
in hoc tēpore recordamini plamano
nis suę. Gaudete q̄ filię syon. Surepit
diaboli. ad humilitatē. & ait. Credi. qs
ūmes. Quę ē hec potestas. q̄d nullus
sit pur. dm. Ego autē dico. Q̄ uolue
rit me & uoluntatē suā sequi dabo illi
oīa. tu v cū tuis seq̄cib; nichil habes
q̄d dare possis. q̄a ema uos ōs nesci
us q̄d sms. Humilitas respondet. Ego
cū meis sodalib; bene scio q̄d tu es
ille antiquus draco. q̄ sup sūmū uo
lare uoluisti. & ipse dē in abyssū pcipi
te. Virtutes. Nos aū ōs in excelsis habi
tam. Planctū ergo de aię penitentis in cor
pore & uirtutes inuocamus. O uos re
gales virtutes q̄m speciose. & q̄m ful
gentes eius in sūmo sole. & q̄m dul
ces ē uīa mansio. & ido o ue m̄ q̄a a
uobis fugi. Virtutes. O fugitiue uen
uen ad nos. & dē suscipiet te. Peni-
tes aīa in corpore. Ach ach feruens dulce
do absorbuit me in peccatis. & ido
n ausa sū intrare. Virtutes. Noli timere
nec fugere. q̄a pastor bon̄ querit in
te pdīā ouē suā. Penites aīa in corpe.
Nunc ē m̄ necesse ut suscipiamus me.
q̄m in uulneribus fetido q̄b; antiquus
serpens me inficiauit. Virtutes.
Curre ad nos. & sequere uestigia illa

mq̄b; nūquā cadet in sempiternū. nr̄a.
& dē curabit te. Penites aīa in corpe.
Ego peccator. que fugi uīa plen̄
ulceribus; uenia ad uos. ut pbeam
m̄ sedm̄ redemptionis. Virtutes. O aīa
fugitiua esto robusta. & indue te.
arma lucis. Penites aīa in corpe. O tu
oīs milicia regine & uos candida
lilia ipsi cū rosea purpura. inclina
te uos ad me. q̄a regina a uob̄
exulauit. & adiuuate me. ut in san
guine filii dei possim surgere. Et o
uera medicina humilitas pbe m̄
auxilium q̄a superbia inimicus uul
nus fregit me. multas cicatrices m̄
imponet. Ne fugio ad te. & ido sus
cipe me. Humilitas ad ūmes. O ōs
ūmes suscipite lugentē peccatorē
in suis cicatrib; ppt̄ uulnera xp̄i.
& producite eū ad me. Virtutes ad
penitentē aīa in corpe. Volum̄ te
reducere. & nolum̄ te deserere &
oīs celestis milicia gaudet super te.
q̄ decet nos in simphonia sonare.
Humilitas ad eandē penitentē aīa.
O misera filia uolo te amplecti. q̄a
magi medicus dura & amara uul
nera ppt̄ te passus ē. Suggestio
diaboli ad eandē penitentē aīa.
Quę es. aut unde uenis. Tu amplexa
ta es me. & ego foras eduxi te. & in
irrisione tua cōfundis me. ego aū
pugna mea deiecta te. Penites aīa
contra diabolū. Ego ōs uias tuas ma
las ē cognoui. & ido fugi ante. in aū
o illusor. pugno contra te. Penites aīa.
ad humilitatē. Vnde tu o regina

humilmaſ·tuo medicamine adiu
ua me·Humilmaſ aduictoriā·& ad
reliq̄ſ ūmuſ·O uictoria que iſtū m
ctio ſupaſti curre cū ſodalib;·tuſ·
& oſ ligare diabolū buc·Iſictoria·
adūmuſ·O foruſſimi & gloſiſſimi
milmeſ·ucnme & adiuuare me iſtū
fallacē uincere·Iſirtumſ aduictoriā·
Odulciſſima bellatrix·i tot remc
forme q̄ abſorbuit lupū rapacē·
Ogloſa coronata·noſ libcāt multa
muſ recū cōmilluſorē buc·Humili
taſ adūmuſ·Ligare q̄ iſtū o mirtu
teſ p̄clare·Iſirtumſ·O regina nrā t·
parebim?·& p̄cepta tua i oīb; adim
plebim?·Iſictoria·Gaudere oſocia·
q̄a antiquus ſerpens ligat? ē Iſirtu
teſ·Laus t· xp̄e rex anglox·O dꝫ q̄ſ
eſtu·q̄ uirtute ipſo hoc magnū ēſi
lūi habuiſti q̄d deſtruxē infernale
hauſtū impublicanis & peccatoribꝫ·
q̄ nc lucēt i ſupna bonitate·Iſnde
o rex laus t· ſit·O pat omipſ exce flu
uc fons uiuigeo ardore·p duc filioſ
tuoſ in rectū uerū uelox a q̄rū·tua
uc & noſ eoſ hoc ni p ducam i ſ̄ſim
& uoces iſte erant uc uox multitu
dinis·cū multitudo uoces ſuas ſal·
tū accōllit·Et ſon? earū tā p̄ūſiū
me·q̄d eas abſq; difficultate tardi
tatis uitellexi·Audiuiq; uocē ex
eodē lucido aere dicentē in·Laudes
ſupno creatori icceſſabili uoce cor
dis & oris dande ſ·cui ipſe nō ſolū
ſtantes & erectoſ ſ; ſed cadentes er
euruatoſ in ſupnis ſedib; ſua gr̄ā
collocat·Vnde audiſ o ho lucidiſſi

mū aere candore gaudii ſupnox cum
deſignantē·mq̄ audiſ i oīb;·p dictis
ſignificationib; mirabili m̄ diuiſū gen?
muſicox i laudib;·cum ſupnox gaudiox
unita ueritatis formā p ſeuerantiā·ac
i q̄rendis reuocatox ad laudes eorundē
gaudiox·q̄m ut aer cōprehendit·ſuſti
net ea que ſubedo ſ·ſta ut audiſ i oīb;
p monſtratis·& mirabilib;·dī ſuauis et
dulcis ſimphonia·ſonat i gaudio mi
racula dectox·i ſupna emitat excitet
tui & ido ſuam deuotione p ſiſtentiā·
ac i querendis i curratione illox q̄ſ am
quuſ ſerpens p dere nēpotat·q̄ſ tam di
uina uirtē ad ſocietatē beatox gaudiox
fortē p duce p ferēs ieiſ illa miſeria·
que humanis nīb; adhūc inclinatis
ſ incognita·& i exhortatione adſa
lutē pplox q̄b; diabolice inſidie repug
nant ſ; ipſe uirtutis eas opprimunt·
ita tam q̄d ſic fideles hoīes tandē a
peccatis ad ſupna p penitentia ūſeux·
quo ibi ūtutes unīmb; fidelū adre
dēmonē ipſox uicus reſiſtunt q̄b; illi
diabolico afflatu fatigantē·ſ; eas for·
tiſſima fortitudine ſupantis·hoīes in
peccatis plapſi·diuino nutu ad pen
tentia ſ·reuocantē·cū p q̄rē & deflēt
amiſſa facta·& cū cōſiderant & cauēt
poſteriora· Q ua p p̄t & ſon? ille ut
uox multitudinis i laudib;·de ſupnis
gr̄ib;·i armonia ſimphonia, i unani
mitate & i concordia glām & bono
rē celeſtiū cunctī ruminant·ita q̄d &
ipſū hoc ſurſū uolunt q̄d uerbū pala·
pſert· Sic & ubū corp? deſignat·
ſimphonia ū ſp̄m manifeſtat·q̄m

&ecclesiastica armonia diuinitatem denuntiat
&uerbum humanitatem filii dei ppalat-
Cetur potestas dei ubiq; uolans oia xvij.
circuit nec ei ullum obstaculum resi
stit. ita & rationalibus hoibus magnam ui
habet. Tunc uocib; sonare. & torpen
tes animas ad diuina laudum simphonia
excitare. Qd & dauid in simphonia p
phetie fuit probat. & ieremias lamentabi
li uoce in planctu suo ostendit. Ita et
tu obo que es paupercula & fragilis
nature audis in simphonia sonum de
igneo ardore signalis pudoris. iam
plenis; uerbo; floremus surge. & so
num de acumine uitreum luminum
in supna ciuitate lucentium. & sonum
de pphetia profundo; sermonum. et sonum
de dilatione aplicus mirabilium uer-
bo;. & sonum de effusione sanguinis
fidelium se offerentium. & sonum de officio
sacerdotali in secretis. & sonum de ur-
gnali gradu in supna uitrea me floren
tium. qm supno exercitui fidelis exer-
citus sua in uoce exultationis & leticie
resultat. & gtes frequentes repentin.
S; & sonum audis ut uocem multitudi ,
nis in qrelis de reuocatis ad eos de gdy ,
in armonia resonantem. qs simphonia ,
in solis in unanimitate exultationis in
uia rectitudinis fortiter psistentium
gaudet. S; etiam in mecordia resuscita
tionis de una iustitie lapso; & tandem
aduersa beatitudine erecto; exultat.
quo; pastor bonus ouem que perierat cum
gaudio reportauit adgregem. hec; ,
ut audis sonus ille ut uox multitudi ,
nis in exhortatione unum in maduro ,
rum hominum & mentium dichone repugnan ,
tium diabolicarum arcuum undiq; uicia ,
supamb; & hoib; tandem diuina in ,
spiratione ad penitentiam redeuntib; ,
armonia clamat. qm dulcis com
plexio et mundi fideles homines ad
uersa beatitudine habentib; S; dira
coarctatio et inuidis diabolicarum
insidiarum in tam ita ut uirtutes su
a in supernis S; sic qd omnes ea omno
debilitant. & sibi esse metuens auxi
lio supni adiutorii ad eam rebellionem
one pugna penitentia producant. ut
sua in uocib; armonie earum demon
strat. Nam & simphonia dura xvij.
corda emollit. & ipsis humore com
punctionis in ducat. ac spm sem ad
uocat. Vnde & uoces iste qs audis s.
ut uox multitudinis. cui multitudo ,
uoces suas in altum exaltat. qa laudes ,
nubilationum in simplicitate unani
mitatis & caritatis, placet. fideles ad
unanimitatem illam ubi nulla discor-
dia et producunt. cui eos integritas posuit
corde & ore ad supna remuneratio
nem suspirare faciunt. Et soni carum ,
ma primitie ut qd eas absq; difficultate ,
ut tarditatis intelligis. qm ubi di
uina gratia opata fuerit. omnem ueter
nositatis obumbrationis auferet. il
la pura & lucida facies que car-
nalib; sensib; infirmitate carnis
obscura s. Qua ppter qsqs dm fi xv.
delium intelligit laudes confessas et
fidelium offerat eq; fideli deuotio
ne incessanter nubilet. quia admodum
et dauid seruus mis spu; profunda

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG
http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0399
© Universitätsbibliothek Heidelberg
gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

xvj.

tis & altitudinis ꝓfusius de me hortat̄ dicēs. Laudate eū in sono tube. laud eū in psalterio & cythara. laud eū in tympano & choro. laud eū in cordis & organo. laud eū in cymbalis iubilationis. oīs spūs laudet dnm. Hoc tale ē. ijos q̄ dm simplici intentione pura deuotione sensus adoramus & diligimus. laud eū in sono tube. idē in sensu rationali intuemus. q̄a ꝓdro angelo cum ꝑ sentientib; in ꝑdicionē cadente agmina beatoꝝ spūū iuerunt rationabilit̄ ꝓsiluerūt. dōq; fidei dilectione adhesert. Laudantq; eū in psalterio ꝓfunde deuotionis & in cythara mediastinum canoris. q̄m tuba sonantē psalterū & psalterio canentē cythara ꝓcedit. sic & beatus angelus in amore ueritatis ꝓsequentib; de inde hoīe creato ꝑ phetie inuisibilib; uocib; suffragat̄. q̄s apli indulcissimis ubis subsecuti. Et laud eū in tympano mortificationis. & in choro exultationis. q̄a p cythara ā tympanū. p tympanū chorus exultat. quā admodū apli ubā salutis ꝑdicantib; martyres in honore dī in corporib; suis dura supplicia sustinuerūt. deq̄b; exiō sacerdotalis officii uigilacis doctores surrexerūt. Laudantq; eū in cordis humane recognitionis. & in organo diuine ꝓuidentie. q̄m chorus exultantē uocis cordarū & organi semanifestant. sic & ueris doctoribus; in officio beatitudinis ueritatē ostendentib; ignes ꝓcesserūt. que di filiū ueru hominē uelut in cordis amauerūt. & ueru dm uelut in organo adorauerūt. eū ipsū dm uerū hoīe & ueru dm credidert. q̄d ē hoc. q̄a eū filiū di psalunt hoīū carnē assumpsit. q̄am diuinitatis nō amisit. Unde & beate ignes ipsū sibi sponsū diligunt. ueru hoīē in desponsatione & ueru dm in castitate ipsū fidei deuotione apphendert. S; & laud eū in cymbalis bene sonantib; in ubis assertionib; que bonū sonū iucundo gaudio faciunt. eū hoīes mundis peccatoꝝ macerati. ad supnā celsitudinē diuina inspiratione cōpuncti se sursū abiuisse uolunt. Laudantq; eū in cymbalis iubilationis. in delicet in assertionib; diuine laudis. ubi uirtuose utuntur uictoriā fortitudinis facientes uicia in hoīb; oppugnant. & eos fortu desiderio ad beatitudinē uere remunerationis in bonis ꝓficere ꝓducunt. Unde oīs spūs q̄ bene uolentā habet credendi in dm & honorandi eū laudet dnm. id est illū q̄ dns oīū ē. q̄a iustū ē ut ille q̄ unā desiderat huic q̄ una ē glificet. Et iuru audiui uocē exp̄dicto lucido ordine dicentē. O rex altissime laus tua sit. q̄ in simplici & mundo hoīe facis hec S; & iuru uox de celo uocifferatione maxima clamabat dicēs. Audite & admirate os. q̄ supnā remunerationē & beatitudinē habe desideratis. O uos hoīes q̄ credula corda habetis. & supnā remunerationē exspectatis. sermones istos suscipite. & eos in uiua corda ita ponite. nec a dimonitione ista

uituperatione usq; recusauit.
Nā ego testificator uerax
uerus & uerus loquēs & ñ tacēs dr̄s.
dico atq; uerū dico. Qs̄ m̄ p̄ualere
potuit. Qui hoc ꝛ̄p̄trauerit. dei ciā
eū. Vnde ho mentē ñ app̄hendat
quē mouere ñ potuit. S; i ualle hu
militatis subsistat. S; qs̄ tm̄ sil ut
as sine aq̄. Videlicet ille q̄ se īmer
sinē uentilat. & q̄ fructū sine
refectione diuidit. Et q̄m̄ tabna
culū meū ibi erit. S; tabna culū meū
ibi ē. ubi spē sēs irrigatione suā fun
dit. Qd ē hoc. Ego īmedio sū. Quom̄.
Quicūq; digne me app̄hendit. hic
nec īhumidine nec īpfundnatr. nec
inanitudine cadet. Qd ē hoc. Quia
ego sū carnis illa q̄m nec flagrans
supbia decerpit. nec p̄fundi casus
dilanat. nec lassitudo maloꝝ ēterit.
Nūq̄d ñ possū edificare īhumidine
scabelli solis. Fortes q̄ in uallib; for
mositudinē suā ostendunt me ēcēpnit
hebetes i sonitu turbinū me abici
unt sapientes cibū meū renuunt.
& q̄s q̄s turpi sedm uoluntatē suā
sibi parat. S; ego istos īparuo &
pusillo ēfundā sic goliath īpuero
dauid. sic & holofernē in iudith
supaui. Vnde & q̄s q̄s mistica tuba
huius libri recusauerit arcū meū
sup eū extendā. & sagittas pha
retre meę. eis tr̄ansfigā. & coronā
q̄ de capite ipsi⁹ abicia. atq; eū illis
similabo q̄ morbo ceciderit eū ēqua
me murmurauerit. S; q̄cūq; male
dicta sua cont̄, ppbetā istā, pau
lerit maledictio illa q̄m ysaac pau
lus sup eū uenat. & benedictione ce
lestis roris repleat̄ q̄ ea amplexus
fuerit. & q̄ ea in corde suo tenuerit.
ac q̄ ea inuias planas, p̄duxerit. & c
q̄ ea gustauerit & in memoriā suā
posuerit. fiat mons myrre & thu
ris & omniū aromatū. & dilatatio
nibaruū benedictionū. de bene
dictione ībenedictionē ascendēs
sic abrahā. atq; noua nupta spon
sa agni sibi illū colūnā inēspecty
di copulet. S; qs̄ hec tuba digni di
tenere absondert. & ea p̄rabit
suā minuerit. aut malicnū locū
alicui⁹ humani sensus causa ab dux
erit & ea derisert. ille reprobat⁹ sit.
Et digni⁹ di ēterer illū. Laud laud
ḡ dm̄ beata uiscera uoīb; his mi
raculis q̄ dr̄s ēstruit in molli
forma specie excelsi. q̄m ipse p̄
uidit in p̄ma appar̄tione coste
uiri illi⁹ quē dr̄s creauit. Qui aut̄
acutas aures īmortis intellectus
habet. hic ardentē amore spe
culi mei aduerba hec anhelet. &
ea inēscrutata animi sui conseri
bat aoy.

"Humbria ma
re dñi illā prayer.

finit. iii. par⁹ libri [illegible]

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG

http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0402

© Universitätsbibliothek Heidelberg

gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

B

Cod Salem. 10,16

Un. Bibl Heidelberg

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG

http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0403

© Universitätsbibliothek Heidelberg

gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
HEIDELBERG

http://digi.ub.uni-heidelberg.de/diglit/salX16/0404

© Universitätsbibliothek Heidelberg

gefördert von der
MANFRED
LAUTENSCHLÄGER
STIFTUNG